Uhohug na Namaratu gafu te Hesus Kristu

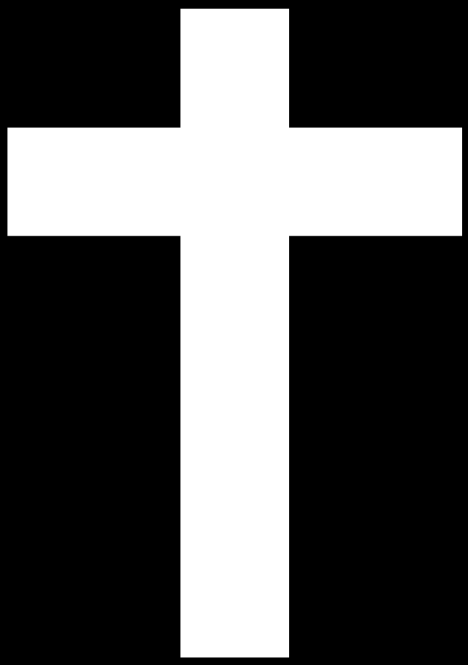

New Testament in Agta, Central Cagayan

Uhohug na Namaratu gafu te Hesus Kristu
New Testament in Agta, Central Cagayan

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Cagayan Agta (Agta, Central Cagayan)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agta, Central Cagayan

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
160f023e-5fca-509f-ab59-e136848ce2f4

Contents

Matyu 1
Markus 57
Lukas 90
Hwan 148
Turin Kiden 191
Roma 244
1 Korinto 269
2 Korinto 292
Galasya 307
Efeso 317
Pilipos 325
Kolosas 331
1 Tesalonika 337
2 Tesalonika 342
1 Timotyo 345
2 Timotyo 352
Tito 357
Pilimon 360
Hebreyu 362
Santiago 381
1 Pedru 387
2 Pedru 394
1 Hwan 398
2 Hwan 404
3 Hwan 405
Hudas 406
Nagmatakar 409

Ya Nesurat Ni Matyu Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta kaarawan ni Hesus Kristu ta lutakin a ya lugar na kagitta na kiden Hudyo ya iturayan na dakalen ari nga taga Roma, a yen ta itta hapa ya suddalu na kiden ta lugar na Hudyo kiden, petta taronan da ya lutaken nga ginubatan da.

A pake mazigatan hapa ya Hudyo kiden, te napersa kid nga magpaga ta bwis da ta gubyernu nga taga Roma. Ammi ya agsingir ta bwis da a kagitta da en hala nga Hudyo, a yen ta ikatupag da hapa, aglalo te padakalan na para ya bwis da petta isirak na ya kadwan. A i Matyu ya takday agsingir ta bwis ta nepagsimmu ni Hesus tentu (itam Mat. 9:9), ammi ta nepagpadagdag ni Hesus tentu a alistu imikkat, a nagtugutan na ya pagpagan na tolay kiden ta bwis da tentu, a dumagdag na te Hesus. A intu hapa ya takday na mafulu duwa kiden nga pinili ni Hesus petta mesaad ta turin na nga ange mangipadangag ta damag ni Hesus.

A kanayun nehulhulun i Matyu teg Hesus ikid na kadwan kiden turin na addet ta pasi ni Hesus ikid na netattullu na en ta langit, a yen ta pake amu na ya ngamin binida ni Hesus ikid na ngamin tinarabaku na. A yen hapa ya pakkamun tam ta kakurugan ya nesurat ni Matyu. A ya surat na en gafu te Hesus a intu yan:

Ya Gingginafu Ni Hesus
(Lk 3:23-38)

1 A ya ngagan na ngamin kiden ginginafu ni Hesus Kristu nga simsima ni mina Dabid ikid ni mina Abraham a ikid yan:
2 Mamegafu te mina Abraham a intu ya dama ni mina Isak,
a i mina Isak ya dama ni mina Hakob,
a i mina Hakob ya dama nig mina Huda ikid na kabagis na kiden.
3 A i mina Huda ya dama nig mina Pares ikid ni Zira nga neanak ni Tamar,
a i mina Pares ya dama ni mina Esron,
a i mina Esron ya dama ni mina Aram,
4 a i mina Aram ya dama ni mina Aminadab,
a i mina Aminadab ya dama ni mina Naason,
a i mina Naason ya dama ni mina Salmon,
5 a i mina Salmon ya dama ni mina Boas nga neanak ni Rahab,
a i mina Boas ya dama ni mina Obed nga neanak ni Rut,
a i mina Obed ya dama ni mina Dyesi,
6 a i mina Dyesi ya dama ni Ari en Dabid.
A i mina Dabid ya dama ni mina Solomun nga neanak na dana en atawa ni Urias,
7 a i mina Solomun ya dama ni mina Roboam,
a i mina Roboam ya dama ni mina Abias,
a i mina Abias ya dama ni mina Asa,
8 a i mina Asa ya dama ni mina Yusafat,
a i mina Yusafat ya dama ni Yuram,
a i mina Yuram ya dama ni mina Osyas,
9 a i mina Osyas ya dama ni mina Hwatam,
a i mina Hwatam ya dama ni mina Akas,
a i mina Akas ya dama ni mina Ezikias,
10 a i mina Ezikias ya dama ni mina Manasa,
a i mina Manasa ya dama ni mina Amos,
a i mina Amos ya dama ni mina Yosias,
11 a i mina Yosias ya dama ni mina Yekonias ikid na kabagis na kiden nga sakā nehulun ta Istralita kiden tekiden nealit petta mafukuk kid ta lugar na Babilonya.
12 A ta nepagyan ni Yekonias ta lugar na Babilonya a nagbalin hapa ta dama ni Salatila,
a i mina Salatila ya dama ni mina Zorubabel,
13 a i mina Zorubabel ya dama ni mina Abiyud,
a i mina Abiyud ya dama ni mina Eliakim,
a i mina Eliakim ya dama ni mina Azor,
14 a i mina Azor ya dama ni mina Saduk,
a i mina Saduk ya dama ni mina Akim,
a i mina Akim ya dama ni mina Eliyud,
15 a i mina Eliyud ya dama ni mina Elezar,
a i mina Elezar ya dama ni mina Matan,
a i mina Matan ya dama ni mina Hakob,

16 a i mina Hakob ya dama ni mina Hose,
a i Hose ya atawa ni Mariya,
a Mariya ya hina ni Hesus nga nagngagan hapa ta Kristu nga Mangikerutan.
17 A itta mantu ya mafulu appat na simsima ni Hesus addet te mina Abraham addet te mina Dabid. A itta hapa ya mafulu appat na simsima na addet te mina Dabid addet ta nekafukuk na taga Istralita kiden ta lugar na Babilonya. A itta hapa ya mafulu appat na simsima na addet ta nekafukuk na Istralita kiden addet te Hesus Kristu.

Ya Nekeanak Ni Hesus (Lk 1:26-35; 2:1-7)

18 A ya pakabida na pakeanak ni Hesusen a intu yan: Te dana nagbabidan da ya pagatawa nig Mariya ikid ni Hose, ammi ta aweda para la pagdorug a dana matarun na i Mariya gafu ta nehuga na Kahalwa na Namaratu ta matarun. 19 Ammi te Hose a pahig na ta nakikadallaw i Mariya en, a yen ta ikayat na idarum petta pagtalekudan na mina ya nagbabidan da en. Ammi gafu ta maallak hapa i Hose en a awena ikayat ta mamatan ya babbayen, a nakanonot mantu tatakday ta awena mina idarum, te pagurayān na la.
20 A tentu en para la nagnononot ta kumanin a nakatarinap hapa tentu nasidug, a nakipaita kan ya anghel na Namaratu tentu ta tarinap na.

"Hose O," kunna kan na anghelen tentu, "Awem pahig ta dulay am alapam i Mariya ta atawam, te ya Kahalwa na Namaratu ya nangihuga ta nekatarun na. 21 A am maganak sangaw ya atawam ta lalaki a ingagan muy sangaw te Hesus, te intu sangaw ya mangikaru ta liwat na ikattolay muy kiden petta mekerutan kid," kun na anghelen tentu.

22-25 A tentu en nahukal a kinurug ni Hose ya uhohug na anghelen tentu. Inalap na i Mariya ta bali na en petta atawa na, ammi aweda bit nagdodorug abat ta nekeanak na abbingen, a nengagan da hapa te Hesus. A uray yen na Namaratu petta magdulot ya nepeuhohug na ta aglavunen ta idi, te ya nebar na a

"Matarun sangaw ya balatang nga awan para la ta nakidorugan na ta lalaki, a maganak hala sangaw ta lalaki, a ya ibar da sangaw ta ngagan na abbingen a Imanwel," kun na surat na aglavunen.

A ya ikayat na uhohugan na ngagan na en **"Imanwel"** a **"Ittan ya Namaratu tekitam,"** kunna.

2

Ya Ange Kiden Magapag Ta Abbingen Hesus

1 A ta nepaganak ni Mariya te Hesus a itta kid ta ili na Betlihem ta lugar na Hudeya. A i Heruden hapa ya ari na Hudyo kiden. A ta kabalin na nekeanak ni Hesusen a itta ya lālāki kiden nga dumabilbig ta bitwan nga nagafu ta pake adayu ta daya na Hudeya, a nagdulot kid hapa ta ili na Herusalem, 2 te pohutan da ta tolay kiden am had agyan na bagu en ari na Hudyo kiden,

"Te naita min ya lattog na bitwanen nga mangibar ta nekeanak na, a yen ta itta kamin sin te emmi hapa dayawan," kunda.

3 A ta nepakadamag ni Ari en Herud ta ittan ya takwan na ari nga neanak ta lugar na en a nagburung na hapa, yaga nagburung hapa ya tolay na kiden ta ili na Herusalem. 4 A pinagkakampat na mantu ya padi kiden nga Hudyo ikid na mangituldu kiden ta relisyon da, a pinohutan na tekid am had sin na lugar ya kinankanna na aglavunen ta keanakan na Ari en Kristu nga nebar na Namaratu. 5 A ya uhohug da hapa a

"Yo ten, ili kan na Betlihem ya keanakan na," kunda, "te ya uhohug na surat na aglavunen a

6 **'Maski am ili na Betlihem ya kaassangan na ili ta lugar na Hudeya**
a pake madaydayawan sangaw ammi ta ngamin kiden ili ta lugar na Hudeya,
te yen sangaw ya pagafun na Akkimohayan nga magtaron ta tolay ku kiden nga Istralita,' kunna."

7 A ta nepakadangag ni Herud ta uhohug na padi kiden ikid na mangituldu kiden a pinaayagan na hapa ya dumabilbig kiden ta bitwan, petta kabida na kid ta melemad, te damagan na tekid am kanu na araw

ikid na hulan ya nelattog na bitwanen nga pakaitan da ta pakeanak na abbingen, 8 a sangaw pinagdulot na kid hala ta ili na Betlihem.

"E kanan ta iten Betlihem, te yen kan sangaw ya pakaitan muy ta abbingen. A sangaw am maita muy a emmuy hapa sangaw ibar ya agyan na en teyak, te e yak hapa sangaw magdayaw tentu," kunna kampon tekid.

9 A ta nekabalin da nagdangag te Herud a nagtugut kid na nga umange ta ili na Betlihem. A mappya la te netuldu na kid hapa na bitwanen nga naita da ta lattog na en, a yen ya aanungan da ta angen da abat ta nagimmang ta utun na bali en nga pagyanan na abbingen. 10 A ta pakaita dan ta nagimmang ya bitwanen a pake timoltollok ya nonot da ta talak da. 11 A sangaw simarok kid hapa ta umag na bali en, a naita da hala ya abbingen Hesus ikid na hina na en Mariya. A alistu kid namalentud ta atubang ni Hesus nga nagdayaw tentu, kapye da inukadan ya kaha na agitunan da ta balituk ikid na mangina na bangog, a neuhet da ya iatad da tentu. 12 A sangaw ta hiklam tekid nagkakāsidug a nakatarinap kid, a tinarinap da kan ta aweda kan mina magtoli te Herud, te itta kan ya dulay. A gafu ta kumanen a nagtatugut kid ha, ammi linillikan da ya agyan ni Ari Herud, a dumatang kid hala ta agyan da en.

Ya Pangitammang Ni Hose Teg Hesus

13 A ta gafan na dumabilbig kiden ta bitwan a nakatarinap hapa i Hose, a nakipaita kan ya anghel na Namaratu tentu.

"Imivwat kanan, Hose," kunna kan na anghelen, "te itammang mu ya abbingina ikid na hina na ina, te iangem kid ta iten lugar na Egipto. A magyan kam la ten abat ta pakauhohug ku teko, te paapag ni Herud ya abbingina petta papasin na," kunna kan.

14 A imivwat kid na ta tangngan na hiklam, a umange kid na ta lugar na Egipto.

15-18 Ammi ya Ari en Herud a pake nakaporay na ta dumabilbig kiden ta bitwan gafu ta aweda nagtoli tentu petta ibar da ya agyan na abbingen. A gafu ta pangayayyaw da tentu a negakkad na ta mapapasi ya ngamin kiden abbing ta ili na Betlihem ikid na paglelehut na en, talo am mesipat hapa mapapasi i Hesusen. A yen ta dinob na ya suddalu na kiden, a sa pinapasi da ya ngamin kiden lālāki na abbing nga tagdwa darun kontodu ngamin kaassangan da kiden, te nekwenta ni Herud ta ittan ya duwa na darun addet ta lalattog na bitwanen nga binida na dumabilbig kiden. A gafu ta pangpapasi da ta abbing kiden a nagdulot hapa ya kuman na binida na aglavunen mina Heremyas ta palungu araw, te ya uhohug na ta surat na en a

"Pake masitang sangaw ya ngahal da ta ili na Rama,
te magtatangit ya simsima ni Rakel ta anak da kiden.
A awena matabtabang na damdam da te awan na haman ya anak da kiden," kunna.

Ammi teg Hose a nagyan kid la ta lugar na Egipto abat ta pasi ni Ari en Herud, kapye na kid pinatugut na Namaratu. Te yen ya uray na tekid petta magdulot sangaw ya nepeuhohug na ta aglavunen, te ya nebar na a

"Pinatugut ku ya anak ken ta lugar na Egipto," kunna.

Ya Pagtoli Nig Hose Ta Lugar Na Istralita

19 A ta nepasi ni Ari en Herud a nagtarinap ha i Hose en ta iten Egipto, a naguhohug ha ya anghel na Namaratu tentu.

"Imivwat kanan," kunna, 20 "te dumatang kanan hala ta agyan muy ten Istralita, te nasin ya nangigakkad ta pasi na abbingina," kunna kan.

21 A imivwat kid na, a netugut ni Hose ya abbingen ikid na hina na en, a dumatang kid ta lugar na Istralita kiden. 22 Ammi ta datang da ta iten a nadamag ni Hose ta intun magari i Arkelaw nga anak ni mina Heruden. A gafu ta nagtalaw hapa ig Hose ta bagu en ari a aweda nagdulot ta nagyanan da en. A tinarinap na ha ta magdulot kid ta lugar na Galileya. 23 A yen mantu ya nagdulotan da, a nagyan kid ta ili na Nasaret, a yen hapa ya dumakalan ni Hesus. A gafu ta kumanen a nagdulot hapa

ya uhohug na aglavun kiden gafu tentu, te ya uhohug da ta surat da kiden a

“Ingagan da sangaw ta Taga Nasaret,” kunda.

3

Ya Nepadangag Ni Hwan (Mk 1:1-8; Lk 2-17; Jn 1:6-8, 19-28)

1 A ta nepagpasa na addu na darun a itta ya takday lalaki nga nagngagan te Hwan, a intu hala ya nangzigut ta tolay kiden gafu ta liwat da kiden. A naglattog hapa i Hwan ta kawanan na babali ta lugar na Hudeya, te kinasaba na ya tolay kiden nga nagtalib.

2 “Ulin muy ya gagangay muy, te ittan ya dafu tam nga nekari na Namaratu ta magturay tekitam,” pakakin tekid,

3 te intu hala ya binida na aglavunen mina Isayas nga mapolu bit ta Dafu tam, petta dana iparan na ya tolay kiden. Te ya uhohug ni Isayas a intu yan:

“Itta sangaw ya makipaita ta kawanan na babali,
a iayayag na sangaw ya pangtabarang na ta tolay kiden,
petta meparan kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malogon mina ya iange na tekid,” kunna.

4 A ya gagangay ni Hwan a nagbarawasi ta pinadday da en nga nagafu ta dutdut na kamelo, a sebarekas hapa ta la-las. A intu la kanan na ya dudun ikid na tahu na kalaba. 5 A umange tentu ya addu na tolay nga taga ili na Herusalem, ikid na ngamin kiden ili ta lugar na Hudeya, ikid na naggwadamdammang na karayan na Hurdan. 6 A dana nebosag da ya liwat da kiden tentu, kapye na kid zinigut ta karayanen.

Ya Pangaskasaba Ni Hwan

7 A ta nepakaita ni Hwan ta umange hapa magpazigut ya addu na Pariseyu ikid na Saduseyu nga mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden a pake nagsasitangan na kid hapa.

“Kuga magimmamappya kam ta pagzigut muy. Awemuy mina pahig muy ta melillik kam sangaw ta pama-gang na Namaratu gafu ta pagzigut muy, 8 te dana ipaita muy mina ta naulin ya nonot muy, kapye muy magzigut. 9 A awemuy pahig ta melillik kam sangaw gafu ta simsima kam ni mina Abraham, te ibar ku tekamuy ta itta ya pakapangwa na Namaratu nga magpabalin ta batu kidin ta simsima ni mina Abrahamen. 10 Kuman kanan na kayu nga tokadan na Namaratu ewan, te dana neparan na ya watay na en, a awena la mabayag a tokadan na ya kayu kiden ta agyan na ramut da kiden. Te ya ngamin kiden kayu nga awan magmayan ta mappya a tokadan na kid kapye na kid iwarad ta afuy.

11 “A yen ta itta yak sin nga mangzigut tekamuy ta danumin, petta mepasikkal ta nauli muy ya gagangay muy. Ammi itta sangaw ya ange ta gafan ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak, te maski la awek megitta nga makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden. A intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu. Ammi ya awan kiden magbabawi a pagangan na kid sangaw ta afuy, 12 te itta ya kuman na pagsap na ta tolay, a am nabalin magsap a uknudan na sangaw ya semayan, ammi apangan na sangaw ya kupat,” kunna tekid.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus (Mk 1:9-11; Lk 21,22)

13 A ta ye-yen kid na araw a nagganwat hapa i Hesus ta agyan na en ten Galileya, a dumatang ta karayan na Hurdan, te umange hapa pazigut te Hwan. 14 Ammi mamat haman i Hwan nga mangzigut tentu,

“Te anu haman pazigut ka teyak bakawa iyak mina ya zigutam?” kunna te Hesus.

15 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

“Awem la igamma ya kumanin, te mappya ta sa idulot ta ya ngamin pakkwa na Namaratu tekita,” kunna.

A malologon mantu i Hwan nga nangzigut tentu. 16 A insigida lumattog i Hesus ta danumen, a kuman na bimangrit na hapa ya langit, a naita na ya Kahalwa na Namaratu nga nagsunak ta kuman na kalapati,

a nagpotun na tentu. 17 A nepagka-ma na
hapa ya naguhohug ta langit.
"Ye ye-yan ya Anak ku nga matakit
ta nonot ku. Pake matalakanak tentu,"
kunna.

4

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus (Mk 1:12,13; Lk 4:1-13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut a
pinagtugut na Kahalwa na Namaratu petta
ange tatakday ta bagbagetay kiden nga
adayu ta tolay, te mappya ta attaman na
hapa ya pangparuba ni Satanas tentu. 2 A
nagyan la ten abat ta appatafulu araw ikid
na hiklam, ammi awena pulus nangnan-
gan, a sangaw pake nelunus. 3 A yen hapa
ya neange ni Satanas tentu, petta paruban
na.
"Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu
ewan? A maguhohug ka mantu ta batu
kidin, petta magbalin kid ta pan, petta
mangan ka," kun ni Satanas tentu.
4 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus te Satanas
a,
"Awek O, te ya uhohug na Namaratu ta
lebru na en a
**'Bakkan la ta kanan muy ya pa-
gafun na katolay muy am awa
ngamin kiden uhohug nga ibar na
Dyos muy,'** kunna."
5 A gafu ta kumanen a takwan ha ya
nepangparuba ni Satanas tentu, te neange
na ta ili na Herusalem ta agyan na Simbaa-
nen, a pinatayuk na ta pingit na atap na
Simbaanen. A ya nebar na ha tentu a
6 "Bakkan ka hud ta Anak na Nama-
ratu ewan? A maglattu kan mantu ta
lutakewan, te nesurat hapa ta lebru na
en ta doban na kan sangaw ya anghel na
kiden nga magtaron teko, a ta-mawan da
ka kan sangaw petta awem matakitan ta
batu kiden," kunna.
7 A ya tabbag ha ni Hesus tentu,
"Awek maglattu, te ya uhohug na tak-
day surat na Namaratu a
**'Awemuy sangaw paruban ya
pangkenga na Dafu muy Nama-
ratu tekamuy,'** kunna."
8 A gafu ta kumanen a neange na ha
i Hesus ta pake atata-nang na bagetay, a
nesaned na nepaita ya ngamin kiden lugar
ta paglelehutin kontodu tolay da kiden, a
"Itam ya kalalaki na lugar kidina ikid
na gubyernu da," kunna te Hesus. 9 "A
ya ngamin nepaitak teko a kwam na san-
gaw am makidafu ka teyak," kunna.
10 "Atsii, umadayu kan teyak, Satanas,
te ya nesurat ta lebru na Namaratu a
**'Namaratu la ya dayawan muy, a
intu la tatakday ya pakidafun
muy,'** kunna."
11 A ta nepagtugut ni Satanas, a umange
hapa ya anghel kiden nga manguffun te
Hesus nga mangpasikan tentu.

Ya Pamegafu Na Tarabaku Ni Hesus (Mk 1:14,15; Lk 4:14,15; Jn 4:43-45)

12 A ta nekabalin na kumanen a
nadamag ni Hesus ta nebalud dan i
Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden.
A yen ta nagtugut hapa i Hesus ta lugar
na Hudeya, te nagtoli ta agyan na en ta
iten Galileya. 13 A pa nagyan bit ta ili na
Nasaret, kapye na umalit hapa ta ili na
Kapernayum.
A ya ili na Kapernayum a nesaad ta
pingit na Alug na Galileya ta lutaken nga
nebingay ta tribu na Zebulun ikid na Nap-
tali ta palungu na araw. 14 A yen hala
ya nagyanan ni Hesus abat ta mabayag,
te sinaned na ya ngamin kiden lugar na
Hudyo kiden pase Hentil kiden ta lugar na
Galileya. A uray hapa yen na Namaratu
petta magdulot ya inuhohug na aglavunen
mina Isayas, te ya uhohug na en a
15-16 **"Ya Hentil kiden nga taga Ze-
bulun ikid na Naptali a magyan
kid ta sugiram ikid na ngarab na
pasi, ammi nadakaran kid na, te
naita dan ya masikan na zilag,"**
kunna.
17 A ta neaange ni Hesus ta ili na Kaper-
nayum a pinegafwanan na ya mangi-
padangag ta damag na pagturay na Nama-
ratu ta tolay kiden, a ya nebar na hapa ta
tolay kiden a
"Ulin muy ya gagangay muy, te ittan
ya Dafu muy nga nekari na Namaratu ta
magturay tekamuy," pakakin.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden (Mk 1:16-20; Lk 5:1-11; Jn 1:40-42)

18 A tentu en nagtugtugut ta pingit na
Alug na Galileya a nesimmun na ya duwa
na magkabagis, ig Simon nga magngagan
hapa te Pedru, ikid ni Andres. A mag-
tahukul kid na ta alugen te dumatahukul
kid ta ikan, a binaran na kid.
19 "Dumagdag kanan hala teyak, te
ituldu ta kam petta dumatahukul kam
sangaw ta tolay," kunna tekid,
20 a insigida newagak da ya tahukul da a
dumagdag kid na. 21 A tekiden nagdulot
nagtugtugut ta ba-naden a naita ni Hesus
ya duwa ha na magkabagis, ig Santiago
ikid ni Hwan, a nehulun kid hapa ta dama
da en Zibadeyu ta barangay na en, a mag-
pakappya kid ta tahukul da kiden. 22 A
binaran ni Hesus ya duwa kiden magk-
abagis, a insigida newagak da ya dama
da en ta barangayen, a dumagdag kid na
hapa.

23 A sa nahahulun kid ni Hesus nga
nagsaned ta ngamin kiden ili ta lugar na
Galileya, te mangituldu hapa i Hesus ta
kapilya na Hudyo kiden. A nepadangag
na hapa ya damag na pangikerutan na
Namaratu, yaga pinagmappya na hapa ya
magtatākit kiden ta magdaduma na takit
ikid na pagzigātān. 24 A alistu kumalay ya
damag na pakapangwa ni Hesus addet ta
lugar na Siriya ta amyanan na Galileya, a
enda hapa nekarad ya ngamin kiden nag-
tatākit tentu. Itta ya nagtakit ta magdad-
uma na takit, ikid na ut-ut, ikid na seanitu,
ikid na magkissiw, ikid na awan maka-
hehit, a sa pinagmappya na kid ngamin.
25 A maski am had ya eyan ni Hesus a
dumadagdag hapa ya awan bababang na
tolay nga taga Galileya, ikid na lugar na
Dikapolis, ikid na ili na Herusalem, ikid
na lugar na Hudeya, ikid na dammang na
karayan na Hurdan.

5

Ya Netuldu Ni Hesus Ta Utun Na Bagetay (Lk 6:20-30)

1 A gafu ta dumadagdag hapa ya pake
addu na tolay teg Hesus a gimon kid hapa
ta bagetay. A ta nepagtuttud ni Hesus a
enna hapa kinalihung na ituldu na kiden
petta dangagan da ya ituldu na. 2 A ya
netuldu na tekid a intu yan:
3 "Ya ngamin kiden makkamu ta itta ya
pagkurangan da a nagāsāt kid, te Na-
maratu sangaw ya makkamu tekid,"
kunna.
4 "A ya magdamdam hapa gafu ta du-
layen ta paglelehutin a nagāsāt kid
hapa, te Namaratu sangaw ya man-
abtabang ta damdam da.
5 "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden
masippat, te yen kid sangaw ya
makaalap ta ngamin lutakin nga
pinadday na Namaratu ewan.
6 "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden imi-
nam ta mappya na gagangay, te uffu-
nan na kid hapa sangaw na Namaratu.
7 "A ya ngamin kiden makipagrikna ikid
na mangikallak a nagāsāt kid hapa,
te ikid hapa ya ikallak na Namaratu
ewan.
8 "A nagāsāt hapa ya tolay kiden nga
matunung ya agnonotan da, te maita
da sangaw ya Namaratu.
9 "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden
mangpakappya ta magtatapil, te yen
kid ya ikwenta na Namaratu ta anak
na nga megitta tentu.
10 "A ikamuy hapa nga tapangan da
gafu ta matunung ya gagangay muy a
nagāsāt kam hapa, te Namaratu san-
gaw ya makkamu tekamuy.
11 "A am angarigan mantu ta amāmatan
da kam, ikid na tapangan da kam, ikid
na padpadulayan da kam gafu ta pan-
gurug muy teyak a nonotan muy ta
nagāsāt kanan. 12 A mappya ta maga-
yayat kanan, te pake dakal sangaw ya
isagolyat na Namaratu tekamuy. A awe-
muy la magdamdam, te nonotan muy
mina ya aglavun kiden na Namaratu ta
palungu na araw, te kagitta muy kid
hapa nga natapangan."

Ya Keangarigan Na Mangurug

13 A ya netuldu na para tekid a
"Ikamuy nga mangurug teyak a
kuman kam na asin nga mekikkihu
ta awan kiden mangurug, te ikamuy
mina ya mangatad ta pagkappyanan
da. Ammi nonotan muy mina ya

gagangayen asin, te am imawan ya apgad na a awan sangaw ta kapkappyan na, a mewarad sangaw ta dalan, petta kelubegan na tolay kiden.
14 “A ya takday para pangiangarigan ku tekamuy a ikamuy hapa ya kuman na zilag nga magpadakar ta tolay kiden. A mappya mantu ta awemuy ilingad ya pagdakar muy, petta pake maita ta kuman na ili nga napatayuk ta toktok na bagetay. 15 A am itta ya nagpagatang ta zilag na ta bali na a enna hud itagu ta umag na kalamba awa itun na haman ta kabagawan na, petta madakaran ya ngamin umag na bali en. 16 A kumanen hapa mina tekamuy, te mappya ta awemuy ikamat ya pagdakar muy ta ikattolay muy kiden, petta maita da hapa ya kappyanan na tarabaku muy, a ikayat da hapa sangaw dayawan ya Namaratu ta kuman na ikamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ikid Na Lintigen

17 “A awemuy mina pahig ta yen ya neangek sin petta azin ku ya lintig na Namaratu ikid na nesurat na aglavun kiden, te awek kid azin awa pake ipaitak hud la ya ikayat da uhohugan, 18 te ya pake ibar ku tekamuy a mapmappya ta lumitap ya langitewan pase lutakin ammi ta maazi ya maski kaassangan na letra ta lintig na en, te mappya ta sa magdulot ya ngamin nesurat ta lintig na en. 19 A maski am inya sangaw ya magsoysoy ta maski kaassangan na uhohug ta lintig na en ikid na manansanat hapa ta kadwan petta magsoysoy kid hapa a aweda sangaw mesipat ta tolay kiden nga iturayan na Namaratu ewan. Ammi ya kanayun mangidulot ikid na mangituldu ta lintig na en a yen kid sangaw ya igitta na Namaratu ta kaispotan na tolay na kiden. 20 Te ya pake ibar ku tekamuy a mapmappya mina ta magsurok ya kappya muy ammi ta kappya na Pariseyu kiden nga kampon la mappya ya tarabakun da, te am awan a awemuy sangaw mesipat ta iturayan na Namaratu ewan.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magporay

21 “Dana nadangag muy hapa ya netuldu da ta popolu kiden dadagkal muy ta

> ‘Awemuy mamapasi ta tolay, te maski am inya sangaw ya mamapasi a medarum sangaw ta atubang na mangpa-gang ta makaliwat,’ kunda tekid.

22 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin a maski am magporay kam ta ikattolay muy a medarum kam sangaw ta atubang na Namaratu ewan. Te am **‘Awan ka ta kapkappyan,’** kummuy ta ikattolay muy a medarum kam ta atubang na mangpa-gang ta makaliwat, a mewarad kam sangaw ta pangtaguhali na Namaratu ewan. 23 A am angarigan mantu ta itta ka ta bali na Namaratu nga makimallak, a manonot mu ya liwat mu ta kagittam tolay, 24 a e ka bit makikoma tentu, kapyem ange ha makimallak. 25 A am itta ya mangidarum teko gafu ta liwat mu tentu a mappya ta alistu ka makikoma tentu ta awena para la nepangidarum teko. Te am nedarum na kan ta kwes a igawat na ka sangaw na kwes ta polis petta ibalud da ka. 26 A talaga ta awem sangaw makauhet abat ta nabalin na ya pangikarum ta ngamin liwat mu.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magatattug (Mk 10:11; Lk 16:18)

27 “A dana nadangag muy hapa ya netuldu ni mina Moses ta idi ta **‘Awem mangadallaw,’** kunna. 28 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin a maski am inya ya mangit-ita ta babbay gafu ta pagattugān na a nekwenta hala ta mangadallaw ya nonot na en. 29 A yen ta ibar ku ta tagtakday tekamuy ta am magliwat ka mina gafu ta sanatan na ka na takday matam a mappya ta kilotam ya matamen petta iwarad mu, te mapmappya ta mewarad ya takday la na matam ammi ta sa mewarad sangaw ya ngamin barim ta pangtaguhali na Namaratu ewan. 30 A am masanat ka magliwat gafu ta takday kamat mu a mappya ta gappakam ya kamat men petta iwarad mu, te mapmappya ta awan ya takday kamat mu ammi

ta sa mewarad sangaw ya ngamin barim ta pangtaguhali na Namaratu.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Makigungay

31 “A ya netuldu hapa ni Moses ta idi a
‘Maski am inya ya makigungay ta atawa na a mappya ta atadan na ta papel na pakigungay na tentu,’ kunna.
32 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin a maski am inya na lalaki ya makigungay ta atawa na a ya lalaki en sangaw ya makaliwat am makiatawa ha ya negungay na en, te kuman na napersa nakikadallaw, ammi awan bale am apolu nakikadallaw ya babbayen kapye na igungay na lalaki en. A maski am inya ya mangatawa ta negungay na en a nekwenta hala ta mangadallaw.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magpagasingan

33 “A dana nadangag muy hapa ya netuldu ta dadagkal muy kiden gafu ta pagpagasing muy, te ya nebar ni mina Moses a
‘Am itta ya ikarim nga ipagasingam ta Namaratu ewan a awem mantu mangilogot, te idulot mu ya nekari men,’ kunna.
34 Ammi ya uhohug ku tekamuy a awemuy malat magpagasingan ta maski am anu ya ngagan na, te makaliwat kam. **‘Ampade mahunnak sangaw ya langit am tulad ya ikari kin teko,’** awemuy kumin, te pagyanan na Namaratu ya langitina. 35 **‘Ampade lumitap ya lutakin am awek idulot ya kinan ken,’** awemuy hapa kumin, te ya lutakin ya pagkasoyadan na takki na Namaratu ewan. A awemuy hapa ikabat ya ili na Herusalem, te yen sangaw ya pagyanan na Ari en nga pagtogkokan na Namaratu. 36 A awemuy hapa ikabat ya huk na ulu muy, te awan haman ta makkwa muy ta huk muy petta mauli mina. 37 Am itta ya onan muy a **‘On,’** kummuy la ten. A am itta ya aweyan muy a **‘Awek,’** kummuy la ten. Te am magpagasingan kam para a yen ya tarabaku ni Satanas.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Mangibalat

38 “A ya takday ha nadangag muy nga netuldu ni mina Moses a
‘Am itta ya mangbattak ta matam a battakam hapa ya mata na. A am pakkan na ya ngipam a pakkam hapa ya ngipan na,’ kunna.
39 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin am itta ya mangwa ta dulay tekamuy a awemuy la ibalat. Am lappagan na ya pahingil mu a itayam hala tentu ya taakub. 40 A am idarum na ka petta alapan na ya barawasim a iatad mu hala kontodu kamasitam. 41 A am persan na ka mehulun tentu abat ta takday kilumetru a hulunam la maski abat ta duwa na kilumetru. 42 Am itta ya adangan na ono gubatan na teko a iatad mu la.

Ya Gagangay Na Mangidduk (Lk 6:31-36)

43 “A ya takday ha nga nadangag muy nga netuldu da ta idi a
‘Iddukam ya makikofun teko, ammi ya makitapil teko a awem la ikallak,’ kunda.
44 Ammi ya uhohug ku tekamuy a iddukan muy ya makitapil tekamuy, a pakimallak muy hapa ya mangigaged tekamuy, 45 pettam megitta kam ta Dama muyewan Namaratu. Te ya gagangay na Dama muyewan a paglattogan na ya bilag na en ta ngamin tolay, dulay am dulay ikid na mappya am mappya, yaga pagudanān na hapa ya agyan na magliwat pase awan magliwat.
46 A mappya ta kunna ten ya tarabakun muy, te am intu la iddukan muy ya mangidduk tekamuy a itta hud sangaw ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te awan haman ta pagdaduman muy na magdarogas kiden nga mangidduk ta mangidduken tekid. 47 A am intu la pagdulotan muy ta bali muy ya kahulun muy kiden a had kukunna mantu imaddu na tarabaku muy ammi ta tarabaku na awan kiden makkamu ta Dyos muy. 48 Mappya mantu ta awan ta taliban muy ta pangidduk muy petta megitta kam ta Dama muyewan Namaratu, te awan ta idaduma na ta ngamin tekamuy.”

6

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Manglimut

1 A ya ituldu para ni Hesus tekid a
"Itan muy ta ipabuya muy ya kappya
muy ta atubang na tolay petta dayawan
da kam, te am kunna ten ya tarabakun
muy a awan sangaw ta pangsagolyat na
Dama muyewan tekamuy. 2 A am an-
garigan mantu ta manglimut kam a awe-
muy ipadangag ya panglimut muy ta
kuman na gagangay na magimmamap-
pya kiden, te intu la pangatad da am
itta kid ta umag na paggagimungan ikid
na dapun, petta pahig na tolay kiden
ta masikan ya pangidulot da ta lintig
na Namaratu. Ammi ya pake ibar ku
tekamuy a naalap dan ya sagolyat da ta
pangdayaw na tolay kiden tekid. 3 A am
angarigan mantu ta manglimut kam a
awemuy la ibabar maski ta pake abika-
nen nga kofun muy, 4 te mangatad kam
hud la am awan ta makaita, a ya Dama
muyewan nga makaita ta ngamin ya
mangsagolyat sangaw tekamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Makimallak (Lk 11:1-13)

5 "A kumanen hapa am makimallak
kam ta Namaratu a awemuy la parigan
ya magimmamappya kiden nga ape la
magdayaw ta Namaratu. Te am maki-
mallak yen kid a ikayat da ipaita ya paki-
mallak da ta umag na kapilya da ikid
na ang-angen na tolay, petta pahig na
tolay kiden ta abikan kid ta Namaratu,
ammi naalap dan malat ya sagolyat da
ta pangdayaw na tolay kiden tekid. 6 A
am itta mantu ya mayat makimallak a
ange mina tatakday ta awan ta totolay
nga makaita ikid na makadangag tentu.
A ya Dama na ewan nga awan maita a
intu hapa la sangaw ya makaita ikid na
mangsagolyat tentu.
7 "A kumanen hapa am makimallak
kam tentu a awemuy totolin uhohugan
ya takday la ta kuman na akkimallak na
Hentil kiden ta dyos da kiden. Parig da
ta dangagan na kid na dyos da gafu ta
kaddu na uhohugan da, 8 ammi awemuy
parigan ya akkimallak da, te ya Dama
muy ta langitewan a dana amu na am
anu ya masapul muy maski awemuy
para la inadang tentu.
9 "A mappya mantu ta kumanin ya
pakimallak muy:
'Ay, Afu, nga Dama mi ta langit, am-
pade nonotan na ka mina na ngamin
tolay sin,
petta sa ikamat da ya ngagam, 10 ikid
na makituray kid teko,
petta kanayun magdulot hapa ya
ngamin ikayat mu ta lutakin ta kuman
na tarabakun da ta langitina.
11 A atadan na kami haen, Afu, ta
kanan mi ta kinanghahaw.
12 A pakoman na kami hapa ta liwat
mi kiden teko, te napakoma min hapa
ya nagliwat tekami.
13 A awena kami doban ta pagli-
watan mi, te ikerutan na kami hud
la ta pangparuba ni Satanas tekami.
Amen.'
14 "A mappya ta dana pakoman
muy ya nagliwat tekamuy kapye muy
makipakoma ta Dama muyewan, petta
pakoman na kam hapa. 15 Te am
awemuy pakoman ya ikattolay muy nga
nagliwat tekamuy a awena kam mantu
pakoman na Dama muyewan ta liwat
muy.
16 "A am ngilinan muy ya arawen nga
aweda pangan gafu ta damdam muy
ikid na pakimallak muy a awemuy ipaita
ya damdam muy ikid na bisin muy ta
kuman na magimmamappya kiden nga
ape magdamdam, te dana tunan da ya
ulu da ikid na mukat da ta lafu, petta
maita na tolay kiden ta aweda pulus
mangmangan. Ammi naalap dan malat
ya sagolyat da ta pangdayaw na tolay ki-
den tekid. 17 A am awemuy mantu man-
gan a magamwas kam ikid na magtage-
tay kam ta kuman na gagangay muyen
hala, 18 petta bakkan ta tolay ya makaita
ta awemuy pangan am awa Dama muye-
wan nga awemuy maita, a intu hapa la
ya makkamu ta damdam muy ikid na
mangsagolyat tekamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Maginggum

19 "A mappya hapa ta awemuy
maguknud ta pagba-nang muy ta lu-

takin, te perdin na sangaw na ulolag ikid na duping, yaga sarokan na sangaw na tulisan petta takawan na. 20 Mapmappya hud la ta isaned muy ya sobra na kwa muy, petta magserbi ta kappyanan na ikattolay muy kiden. Te am kunna ten ya tarabakun muy a itta sangaw ta Namaratu ewan ya pagba-nangan muy nga awan maperdi, a awena masi-ged na tulisan. 21 Te am itta la ta Namaratu ewan ya pake kengan muy a yen la ya agyan na nonot muy.

22 "Ya mata muy kidina ya mangatad mina ta dakar na bari muy, a am mappya ya mata muy a sa madakaran ya ngamin bari muy. 23 Ammi am dulay ya mata muy a sugiram hapa sangaw ya ngamin bari muy. A am sugiram mantu ya magdakar mina ta bari muy a pake sugiram kanan. 24 A yen ta ibar ku hapa tekamuy ta awena mabalin ta duwa ya dafu muy, te am pake ikayat muy ya takday a kuman na ikatupag muy ya takdayen, a am sa idulot muy ya ikayat na takday a kuman na aweyan muy ya takdayen. A yen ta awemuy mapaggindan manonot ya Namaratu ikid na pagba-nang muy hapa.

25 "A ya pake ibar ku mantu tekamuy a awemuy mina burungan ya pagkatolay muy am anu sangaw ya kanan muy ikid na inuman muy. A awemuy hapa burungan am anu sangaw ya pagbarawasi muy, te Namaratu haman ya nangatad ta bari muy ikid na angat muy, a awena hud iatad ya magserbi ta angat muy ikid na bari muy? 26 Intu mina pagnonotan muy ya mamanuk kiden, te aweda haman magmula ikid na maggapas, yaga aweda haman maguknud ta kanan da, ammi mangan kid hala, te ya Dama muyewan ya makkamu ta kanan da. Ammi tekamuy a pake mesasita kam tentu ammi ta mamanuk. 27 A maski am magburung kam mina a itta hud ya medagga ta pagkatolay muy maski ta takday la na oras gafu ta pagburung muy? 28 A annun muy hapa burungan ya pagbarawasi muy? Itan muy la ya lappaw kiden awa aweda haman magbannag magdaget ta kuman na barawasi da, ammi magispot kid hala. 29 Pake isispot kid ammi ta Ari en mina Solomun, te awena haman negitta na kalalaki na nepagbarawasi na ta kalalaki na lappaw kiden. 30 A am kumanen mantu ya kalalaki na pabarawasi na Namaratu ta kaddat kiden nga makalimagan kapye da matongradan a awan hud ta pangkenga na tekamuy ta pagbarawasi muy?

"Anu haman ta assang la ya pangikatalak muy tentu? 31 Awemuy mantu burungan am had ya pangalapan muy sangaw ta kanan muy ikid na inuman muy ikid na pagbarawasi muy, 32 petta awemuy megitta ta awan kiden makkamu ta Dyos muy, te yen kid ya kuga mafulotan nga magburung ta pagkatolay da. Ammi ya Dama muyewan ya makkamu ta ngamin masapul muy, 33 a am intu apolu karagatan muy ya ikayat na Namaratu ikid na patarabaku na tekamuy a sa medagga hapa sangaw ya ngamin masapul muy. 34 A awemuy mantu burungan ya masapul muy sangaw ta lakwat, te awemuy para la amu am anu ya dumatang ta lakwat. A awemuy mina daggan ya burung muy, te gustun ya burung muy para ayanin na araw."

7

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Mangpaliwat (Lk 6:37-42)

1 A ya ituldu para ni Hesus tekid a

"Awemuy ka-ma la palpaliwatan ya ikattolay muy, talo am paliwatan na kam sangaw na Namaratu ewan. 2 Te am anu ya pangitan muy ta kadwan a kumanen hapa sangaw ya pangitan na Namaratu tekamuy. A ya pangikwenta muy ta ikattolay muy a kumanen hapa sangaw ya pangikwenta na Namaratu tekamuy. 3 Ya ibar ku ta tagtakday tekamuy a anu haman ta ihuyam ya salasangkap ta mata na ikattolay mu, am awem maamu ta itta hapa ya tarosu ta matam. 4 A pa-pa-num maazi ya salasangkap na am itta para la ya tarosu ta matam? 5 Kuga magimmamappya ka. Azim bit ta apolu

ya tarosu ta matam, a sangaw magdakar ya pakaitam, pettam maazim ya salasangkap ta mata na ikattolay mu.

6 “A am ikayat muy bidan ya mappya nga netuldu na Namaratu tekamuy a itan muy ta awemuy bidan ta kuman na atu kiden nga malogon magporay, talo am tapilan da kam sangaw. A awemuy hapa iwarad ya mapateg teko ta atubang na awan kiden makanonot talo am ilublubeg da la sangaw ta kuman na bahuy kiden.

Ya Sagolyat Na Makimallak (Lk 11:1-13)

7-8 “A am itta ya masapul muy a adangan muy la ta Namaratu te iatad na hala tekamuy, te am kanayun apagan muy ya ikayat muy tentu a maapagan muy hala, a am magtoktok kam tentu a hukatan na kam. 9 Te maski am ikamuy ya pagadangan na anak muy ta kanan na a batu hud ya iatad muy tentu? 10 A am dalag ya adangan na a ulag hud ya iatad muy? 11 A yen mina ya pagnonotan muy, te maski am seliwat kam a amu muy haman mangatad ta kappyanan ta anak muy kiden. A kontimas mantu ta mangatad i Dama muyewan ta kappyanan ta magadang tentu.

12 “A am anu ya ikayat muy ta ipaita na ikattolay muy tekamuy a mappya ta kumanen hapa ya ipaita muy tekid, te yen ya fun na ngamin patarabaku na Namaratu tekamuy nga nesurat ta lintig na en ikid na lebru na aglavun kiden.

Ya Duwa Na Dalan

13 “A am ikayat muy simarok ta pagtolayan muy a intu angen muy ya mailaten sasarokan, te maski am malmalogon ya dalan ta agyan na alawa en sasarokan a yen haman ya ange ta kaperdin na kahalwa muy, a addu hapa ya kahulun muy, te yen ya angen na addu na tolay. 14 Ammi assang la na tolay ya makadatang ta agyan na pagtolayan, te ilat ya sasarokan na, yaga mazigat hapa ya dalan na en.

Ya Pakaitan Ta Kakurugan Na Mangurug

15 “A itan muy hapa ta maayayyaw na kam sangaw na ape mangipadangag ta uhohug na Namaratu, te am e kid tekamuy a igitta da ya bari da ta kuman na mangurug, ammi ya nonot da ya kuman na nonot na atu en nga magkalong. 16 A ya gagangay da ya pakaitan muy ta kaladdud da, te awena haman negitta ta uhohugan da. Am maita muy ya lanut na mawini a yen hud ya pakaitan muy ta mayan na patani? A am ambabanga a yen hud ya pakaitan muy ta mayan na anyog? 17-18 A kumanen hapa ta kompormi na kayu, te am mappya ya fun a magmayan hud sangaw ta dulay awa mappya haman. Ammi am dulay ya fun a magmayan hud ta mappya awa dulay hapa ya mayan na en.

19-20 “A kumanen hapa ta ange kiden mangituldu tekamuy, te ya tarabaku da ya pakkamun muy tekid am mappya kid ono am matulad kid. A ya ngamin kiden fun nga awan magmayan ta mappya a matukad kid hala sangaw petta mewarad kid ta afuy. 21 A maski am ibar da ta iyak ya dafu da a bakkan ta yen kid sangaw ya pasarokan ku ta agyan na Namaratu ewan, te intu la sangaw makasarok ya mangidulot ta ikayat ni Damakewan.

22 “A sangaw ta araw na pama-gang na ta awan kiden mangurug a addu sangaw ya makikekallak teyak, te

> ‘Afu, Afu, ikallak na kami, te ikami paen ya nangipadangag ta ngagam, a ya ngagam hapa ya nepagpatugut mi ta anitu, a addu hapa ya pinadpadatu mi, Afu, gafu ta kalalaki na ngagam,’ kunda sangaw teyak.

23 Ammi ya ibar ku sangaw tekid a

> ‘Umadayu kanan teyak, ikamuy nga magtarabaku ta awan kustu, te bakkan haman teyak ya nangidob tekamuy,’ kunku sangaw tekid.

Ya Keangarigan Na Magbali

24 “A am pake nonotan muy ya ngamin kiden netulduk tekamuy petta yen kid ya tarabakun muy a megitta kam hapa ta kuman na nakanonoten nga nagbali ta maladda na bali. Te ya nakanonoten

nagbali a dana nagpili ta maladda na arigi, kapye na kid nekali ta adalam.
25 A tentu en nagkawan ta agyan na bali na en a pirmi ya sikan na paddaden ikid na udanen addet ta naglayus, ammi awena hala natukalit na bali na en te maladda haman ya arigi na kiden yaga adalam hapa ya kali da.
26 Ammi ya awan kiden mangdangag ta uhohug ku kiden a megitta kid ta kuman na awanen nakanonot nga nagbali ta malogon matukalit. Te ya awanen nakanonot a nangalap ta magdalikompormi na arigi, yaga netunglak na kid ta assang la.
27 A tentu en nagkawan a pirmi ha ya sikan na paddaden ikid na udan ikid na layus ta agyan na bali na en, a piga la ya katukalit na, a sa nakutukutet hapa."
28 A yen bit la ya addet na netuldu ni Hesus ta tolay kiden, ammi nepagpakalat da hapa ya gagangay na pangituldu na,
29 te nangituldu ta kuman na intu ya makkamu ta ngamin, a bakkan ta kuman na gagangay kiden nangituldu tekid.

8

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Naggalis (Mk 1:40-45; Lk 5:12-15)

1 A gafu ta nabalin na i Hesus nangituldu a dumagut na ta bagetayen, a dimadagdag hapa ya pake addu na tolay.
2 A ka-ma la itta ya takday lalaki nga naggalis, a umange namalentud ta atubang ni Hesus.

"Ay Afu, ikallak nak haen, te amuk ta maurum ya tabbit kin am ikayat mu," kunna.

3 A ya uhohug ni Hesus ta nepangisi-ged na ta lalaki en, a **"Ikayat ku hapa, a itam awa malinis na ya tabbit mina,"** kunna. A ka-ma la imawan ya galis na en.
4 A ya uhohug para ni Hesus tentu a

"Itam ta awan ta pangibibidam ta isin, ammi em ipaita ya barim ta padi en ta simbaanen petta maita na ta awan na ya galis men, a iatad mu hapa tentu ya iatang na ta kuman na nebar ni Moses ta lintigen, te yen sangaw ya mangipasikkal ta tolay kiden ta nagmappya kan," kunna.

A sangaw nagdulot hapa i Hesus ta ili na Kapernayum.

Ya Pakimallak Na Suddalu En Te Hesus (Lk 7:1-10)

5 A tentu en simarok ta ili en a itta hapa ya kapitan na suddalu nga taga Roma, a umange nangdafung tentu.

6 "Ikallak nak haen, Afu, te itta ya tagabuk ta bali nga awan makahehit, a pake mazigatan na," kunna te Hesus.

7 "A entanan mantu ta balim petta pagmappyan ku," kunna hapa ni Hesus.
8 Ammi ya uhohug na hapa te Hesus a

"Maski awem la ange ta bali, Afu, te awek megitta ta kappyam. A ibar mu la ya kakustun na pagmappya na a amuk ta magmappya hala,
9 te maski iyak, Afu, a itta ya mangituray teyak, yaga itta hapa ya suddalu nga iturayan ku. A am **'E ka ten,'** kunku ta takday a ange hala ten. A am **'E ka sin,'** kunku para ta takday a ange hala teyak. A am **'Kwam yan,'** kunku ta tagabu ken a kwan na hala. A kontimas mantu ta makkwa hapa ya ngamin uhohugam," kunna.

10 A pake nepagpaka-lat ni Hesus ya inuhohug na kapitanen, a dinayawan na hapa ta atubang na tolay kiden nga dumagdag tentu.

"Pake masmasikan haman ya pangikatalak na kapitanen ammi ta Istralita kiden. Te maski am ikid ya pinili na Namaratu ta tolay na a awan para la ta naitak tekid nga mangikatalak tentu ta kuman na kapitanin," kunna tekid.

11 "A pake ibar ku hapa tekamuy ta pake addu para sangaw ya mangurug nga taga ngamin kiden lugar ta paglelehutin. A maski am bakkan ta Istralita kid a mesipat kid hala sangaw teg mina Abraham ikid ni mina Isak ikid ni mina Hakob ta pangikerutan na Namaratu ewan.
12 Ammi ya Istralita kiden nga apolu pinili na a melogot sangaw ya pake addu tekid, te meabbang kid sangaw ta agyan sugiram, a magyan kid la ten makatangtangit ikid na magngahitam," kunna tekid.

13 A ya nebar na hapa ta kapitanen a

"Dumatang kan la ta balim, te nabalin na ya inadang men teyak ta kuman na nekatalak mu," kunna.

A negindan hapa ya nepagmappya na tagabu na en ta nepaguhohug ni Hesusen.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

14 A ta nepagtugut nig Hesusen a kumin kid ta bali ni Pedru. A ta datang da ta bali na en a neddatangan da ya katahungan ni Pedru nga babbay nga umaidda, te nagpatu. 15 A enna sini-ged ni Hesus ya kamat na en, a yen hapa ya nepagkamag na patu na en. A sangaw nagtayuk hapa, a enna nepagafuy ig Hesusen. 16 A sangaw ta hiklam a itta ya nagdadatang ta bali da en nga ange mangikahad ta addu na seanitu ikid na magtatākit. A pinatugut ni Hesus ya anitu na seanitu kiden ta kasikan na uhohugan na, yaga pinagmappya na hapa ya ngamin kiden nagtatākit. 17 A gafu ta kumanen a nagdulot hapa ya inuhohug na aglavunen mina Isayas, te ya uhohug na en a

> **"Intu ya nangazi ta pagkafuy tam ikid na nagpamappya ta takit tam kiden,"** kunna.

Ya Tabarang Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu
(Lk 9:57-62)

18 A ta takday ha na araw a itta kid ta pingit na alug, a umange hapa kumalihung ya pake addu na tolay. Ammi ya uhohug ni Hesus ta ituldu na kiden a **"Entanan ta dammangewan,"** kunna. 19 A ka-ma la umabikan hapa tentu ya takday mangituldu ta lintig na Namaratu, a

> "O, Mistro," kunna te Hesus, "Dumagdagak hapa teko, te maski had sin ya eyam," kunna.
>
> 20 "A pake kakallak ka sangaw am dumagdag ka teyak, te maski am iyak ya Tolayen nga Taga Langit a awan haman ta datangan ku ta pagibannagan ku mina. A mapmappya haman ya kasasaad na mungaw ikid na mamanuk kiden, te itta haman ya pagyanan da," kun ni Hesus tentu.

21 A sangaw pehulun hapa ya takday para na ituldu na, te

> "Dumagdagak hapa sangaw teko, Afu, ammi indagan ku bit ya pasi ni damaken, te itanam ku," kunna.

22 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

> "Bay-am la, te ya awan kiden matolay ta Namaratu a yen kid mina ya makkamu mangitanam ta kahulun da kiden nasi, ammi teko a dumagdag kan teyak," kunna.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

23 A ta nepaglugan ni Hesus ta barangayen a dumagdag hapa ya ituldu na kiden. 24 A tekid para la dumakit ta alugen a nasidug na i Hesus ta barangayen, a kama la nagsikan na ya paddaden ta kuman na kawan, a lima-nug na ya danum na alugen ta umag na barangay da en. 25 A gafu ta nagburung na ya kahulun na kiden a enda hapa hinukal i Hesus.

> "Ay Afu, ikerutan na kami, te lummammad kitanan," kunda.
>
> 26 "A anu haman ta magburung kam? Kuga assang la ya pangikatalak muy," kunna hapa tekid.

A tentu en nagtayuk a **"Magimmang kanan,"** kunna ta paddaden ikid na palung kiden, a nagimmang kid na, a nagsimpan ya danumen. 27 A pake nagpaka-lat hapa ya kahulun na kiden tentu, a

> "Anu panaw ya katolay na tolayin yan, te maski ya paddad ikid na palung a kurugan da hala ya uhohug na," kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Seanitu
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

28 A tekiden nakadatang ta dammang na alugen a itta kid na ta lugar na Gadareno kiden, a nepagka-ma ni Hesus ya duwa na lalaki nga pinagguyung na anitu da kiden, te bagu nagafu kid ta agyan na tanam kiden. Pake maporay kid kan ta idi addet ta magtalaw ya tolay kiden nga magtalib ta agyan da. 29 A ta nepakaita da te Hesus a naggihawa kid tentu,

> "Iko kad ya Anak na Namaratu ewan, ammi anu itta ka sin tekami? Awena kami haen pakākāllakan, te awan para la ya araw mi en," kunda te Hesus.

30 A gafu ta itta hapa ya addu na bahuy nga magdukdukit ta sang adayu tekid, 31 a inadang na anitu da kiden ta yen kid ya pangidoban ni Hesus tekid.

"Am patugutan na kami ta lalaki kidin
a doban na kami mantu ta bahuy kide-
wan," kunda.
32 **"A e kanan mantu,"** kun ni Hesus ta
anitu da kiden, a nagtugutan da ya lalaki
kiden, kapye da simarok ta bahuy kiden.
A ka-ma la nagadukal ya bahuy kiden bu-
milag, a sa nagurdak kid ta gatab na bage-
tayen kapye da nagkahunnak ta alugen, a
sa nagkalimat kid na. 33 A ya nagtahon
kiden ta bahuy kiden a nagbabilag kid na
hapa nga ange ta ili, a nedanug da hapa
ya ngamin naita da ta nepagpamappya ni
Hesus ta duwa kiden lalaki. 34 A maganan-
wan la a imuhet ya ngamin kiden tolay ta
ili, te enda itan i Hesus. Ammi ta datang
da tentu a aweda haman pinagdulot awa
nebar da hud la ta umadayu ta agyan da.

9

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit
(Mk l-12; Lk 5:17-26)

1 A naglalugan mantu ha ig Hesus ta
barangay da en, a nagtoli kid ha ta nagafun
da en ta dammang, a dumatang kid na ta ili
na en. 2 Awena la nabayag a itta ya enda
nekahad nga awan makahehit ta bali en
nga nagyanan ni Hesus, a nesarok da ta
bali en nga umaidda para la ta pagiddan na
en. A ta nepakaita ni Hesus ta pangikata-
lak da tentu a naguhohug hapa ta awanen
makahehit.
"Matalak ka la, Aleng, te pakoman kun
ya liwat mu kiden ta Namaratu," kunna.
3 Ammi ya kadwan kiden nga mangituldu
ta relisyon na Hudyo kiden nga gituttudan
hapa ta umag na bali a linibakan da hapa
ya inuhohug ni Hesus ta nonot da hapa la.
"Dulay mantu yan na tolay te ugtulān
na haman ya turay na Namaratu," kun
na nonot da.
4 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a
"Anu haman ta libakan muy ya inuho-
hug ken? 5 Had sin hud ya malmalogon,
am pakoman ku ya liwat na kiden ono
am pagmappyan ku petta makatugut?
6 Ammi itta ha ya ibar ku ta awanin
makahehit, petta amu muy ta itta ya
turay na Tolayen taga Langit nga mang-
pakoma ta liwat na tolay kiden," kunna
tekid.
A ya nebar na en ta awanen makahehit a
"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya
pagiddamina a dumatang kan ta balim,"
kunna.
7 A imivwat kad, kapye na magtugut, a
nagdulot hapa ta bali na. 8 A ta nepakaita
na tolay kiden ta nagmappyan ya lalaki en
a nahigalan kid na, otturu dinayawan da
ya Namaratu gafu ta inatadan na ya tolay
ta kuman na pakapangwa na en.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Matyu
(Mk 13-17; Lk 5:27-32)

9 A ta nepagtugut nig Hesus ta iten a
nasimmu na hapa ya takday agsingir ta
bwis nga imatuttud ta lugar na pagpagan
na tolay kiden ta bwis da, a i Matyu ya
ngagan na agsingiren. A ya uhohug ni
Hesus ta pagtalib na tentu a
"Dumagdag kan teyak petta ituldu ta
ka," kunna tentu,
a imikkat hala nga dumagdag tentu, a sa
nagdulot kid ta bali ni Matyu.

10 A ta datang da ta bali na en a sa
magkakan kid. A sakā makikkanan hapa
ya addu na agsingir ta bwis ikid na dulay
kiden na tolay teg Hesus ikid na ituldu na
kiden. 11 A ta nepakaita na Pariseyu kiden
te Hesus ta makikkanan hapa ta bali ni
Matyu a linibakan da hapa, ammi ya ituldu
na kiden ya nangibaran da;
"Anu haman ta makikkanan ya mistro
muy ta agsingir kiden ta bwis ikid na
dulay na tolay?" kunda.
12 Ammi nedangagan na kid ni Hesus, a
intu ya tumabbag tekid:
"A on ay, te gagangay haman ta ange
ya manguru en ta agyan na magtakit
kiden, te yen haman ya makaapag tentu.
13 A mappya hapa ta pake nonotan muy
am anu ya ikayat na Namaratu, te ya
uhohug na ta suraten a
**'Bakkan ta intu ikayat ku ya pan-
gatang muy teyak, te mapmap-
pya ta ikallak muy ya ikattolay
muy kiden,'** kunna.

"A bakkan ta yen ya umeyan ku sin petta padagdagan ku ya awanen ta liwat am awa seliwat kiden," kunna ha tekid.

Ya Mangpohut Te Hesus Gafu Ta Ngilinan Da
(Mk 18-22; Lk 5:33-37)

14 A ta nekabalin na kumanen a umange hapa nakibidan ya ituldu kiden ni Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden. A ya pohut da hapa te Hesus a

"Anu kawagan na, Afu, ta awena ngilinan na ituldum kiden ya arawen nga aweda pangan, te ikami ikid na Pariseyu kiden a ngilinan mi haman?" kunda.

15 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Mabalin hud ta magdamdam ya makiboda kiden am itta para la tekid ya magboda en? Itta la sangaw ya araw am metugut tekid, a yen sangaw ya pagngilin da ta arawen nga aweda pangan gafu ta damdam da tentu," kunna.

16 A nebar na hapa ya kuman na keangarigan tekid petta aweda mina pagdadaggan ya dana kiden gagangay da ikid na ituldu na.

"Am angarigan ta napispissang ya dana en barawasi muy a awemuy haman pissangan ya bagu en ga-gamit petta itta ya itakup muy ta dana en, te kenga sangaw ya bagu en, otturu mapissang ha sangaw ya dana en barawasi muy am kumbat ya takup na en," kunna.

17 "A kumanen hapa ta mamadday kiden ta basi, te aweda haman ikarga ya bagu na basi ta dana na abyat, te am bumlad ya basi en a mabattak ya abyaten, otturu meburud hapa ya basi en. Mapmappya ta mekarga ya bagu na basi ta bagu na abyat petta azo mabayag kid," kunna ha tekid.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Abbingen Nasi
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-55)

18 A tentu en para la naguhohug tekid a itta ya takday pinakadakal na Hudyo kiden nga umange namalentud ta atubang na en ta pagadang na tentu.

"Ay Afu, bagu nasi ya anak ken nga balatang, ammi em haen isi-ged ya kamat mu tentu petta matolay," kunna.

19 A imivwat hapa i Hesus petta dumagdag ta lalaki en, a sakā dumagdag hapa ya ituldu na kiden. 20 A tekid para la nakatugtugut ta dalan a itta ya babbay nga sumalsal ta talekud ni Hesus, te enna si-gedan ya barawasi ni Hesusen gafu ta nakataktakit kan, te nakadagdaga abat ta mafulu duwa na darun. 21 Te ya itta ta nonot na a

"Maski la am masi-ged ku ya barawasi na en a magmappya yak sangaw," kunna kan na nonot na.

22 A ta nepakkamu ni Hesus ta itta ya nangsi-ged ta barawasi na a nagbalittag hapa, a

"Matalak ka la, Aboy, te ya pangikatalak mu teyak ya nagmappyam," kunna.

A ye-yen hapa na oras ya nepagmappya na.

23 A ta datang nig Hesus ta bali na makāanaken a neddatangan da ya addu na tolay nga masitang ikid na magtatangit ikid na magmusiko, ammi nehuya na kid ni Hesus.

24 "Imuhet kanan ta isin, te awena haman nasi na abbingen awa masidug la," kun ni Hesus tekid,

ammi nekakatawa da hapa. 25 A tekid na nakauhet a simarok i Hesus ta agyan na abbingen a inibbalan na ya kamat na en, a imivwat na. 26 A nepadamag da hapa ya iningwa ni Hesus addet ta ngamin paglelehut na lugarin yen.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Daram

27 A ta nepagtugut nig Hesus ta iten a tinaliban da ya duwa na lalaki nga nagdaram, ammi dumagdag kid hapa nga nagayayag te Hesus.

"O, Afu, Anak ni mina Dabid, Ikallak na kami O, Afu," pakakin kid.

28 A ta nesarok nig Hesus ta pagyanan na en bali a dumagdag hapa tentu ya daram kiden, a yen ya nepaguhohug ni Hesus tekid.

"Ikatalak muy hud ta mabalin ku hala ya adangan muy teyak?" kunna hapa tekid, a

"On, Afu," kunda hapa.

29 "A nabalin na mantu gafu ta pangurug muy," kunna ha tekid,

otturu sini-ged na hapa ya mata da kiden. 30 A yen na hapa ya pakaita da. A pake

nebar ni Hesus tekid ta aweda sangaw ibabar ya pagpamappya na tekid. 31 Ammi tekiden nagtugut a enda haman nepadangag ya kalalaki ni Hesus addet ta ngamin paglelehut na lugarin yen.

32 A ta nepagtugut na duwa kiden a itta hapa ya takday lalaki nga neange da te Hesus, te umal gafu ta anitu na. 33 A pinatugut ni Hesus ya anitu na en, a nakasitang na ya lalaki en. A ya uhohug na tolay kiden ta pagpaka-lat da te Hesusen a

"Pake nabayag kitam haman nga Istralita a awan para la ta naita tam ta kumanin awa ayanin la," kunda.

34 Ammi ya uhohug na Pariseyu kiden a

"Namaratu hud ya nagafun na pakapangwa na awa patugutan na ya anitu gafu ta itta tentu ya dafu na anitu kiden," kunda hud la.

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden (Mk 13-19; Lk 6:12-16)

35 A ta kabalin na kumanen a sinaned nig Hesus ya ngamin kiden ili ikid na babali ta lugar na Istralita kiden, petta mangituldu hapa ta umag na kapilya da. A nepadangag na hapa ya damag na pangikerutan na Namaratu tekid, otturu pinagmappya na hapa ya ngamin kiden takit da ikid na zigat na bari da. 36 A tentu en nakaita ta pake addu ya tolay kiden nga umange nagdangag tentu a pake timalin ya allak na tekid, te kuman na kimongkong kid ikid na nakutukutet kid ta kuman na kalneru kiden nga awan ta mangtaron tekid. 37 A yen hapa ya nepangibar na ta ituldu na kiden ta

"Kuga alawa ya paggatabanin yan, ammi assang la garay ya maggatab. 38 A te awemuy haman ibar ta Makkamu en magpagatab, petta doban na kam hapa nga manguffun maggatab?" kunna tekid.

10

1 A gafu ta kumanen a pinabikan ni Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na nga kanayun dumagdag tentu, a pinasinapan na kid ta pakapangwa na, petta itta ya mabalin da nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, ikid na magpamappya ta magtatākit ikid na mazigatan ta bari da.

2 A ya ngagan na mafulu duwa kiden a i
Simon ya patudunan da, ammi Pedru ya agngilinan da tentu,
a i Andres nga kabagis ni Simon,
ikid ni Santiago nga anak ni Zibadeyu,
ikid ni Hwan nga kabagis ni Santiago,
3 ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
ikid ni Tomas
ikid ni Matyu nga nagsingir ta bwis ta idi,
a takdayen Santiago nga anak ni Alfeyo,
ikid ni Tadyo,
4 a ya takdayen Simon nga kahulun na nakitapil ta gubyernu ta idi,
ikid ni Hudas Iskaryote nga mangitalaba sangaw te Hesus.

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

5 A ya uhohug ni Hesus ta mafulu duwa kidin a

"Awemuy sangaw ange ta agyan na Hentil kiden ikid na Samariyano kiden, 6 te yen la sangaw eyan muy ya lugar na sakā Istralita muy kiden, te kimongkong kid na ta kuman na awan ta magtaron tekid. 7 A maski am had ya pagdulotān muy a ipadangag muy ya pangikerutan na Namaratu tekid.

'Ayanin ya araw na pangikerutan na Namaratu tekamuy,' kummuy sangaw tekid.

8 "A pagmappyan muy hapa ya magtatākit, ikid na tolayan muy ya nagpasi, ikid na pagmappyan muy ya maggalis, a patugutan muy ya anitu na seanitu kiden. Te ya neatad ken tekamuy a awemuy haman pinagan, a yen hapa ya iatad muy, a awemuy papaga. 9-10 A awemuy hapa magbalun ta pirak, ikid na tali na barawasi muy, ikid na tali na sapatos muy, ikid na kanan muy, te am itta ya masapul muy a gagangay ta ikallak na kam hapa sangaw na ikallak muy kiden.

11 "A maski am had sin sangaw na ili ikid na fugu ya eyan muy, a magita kam bit ta mappya na tolay, a yen sangaw ya pagdulotān muy. A magyan kam hapa tentu addet ta magtugut kam. 12 A am gimon kam sangaw ta bali na en a **'Namaratu ya makkamu tekamuy,'** kummuy sangaw ta makābali kiden. 13 A am kakurugan ta mappya kid a mapadatang

hala ya inuhohug muy tekid. Ammi am
aweda megitta ta bendisyon muy tekid
a awena mantu mapadatang. 14 A am
awan pulus ta magpadulot tekamuy ikid
na magdangag ta uhohug muy a pag-
tugutān muy kid mantu, a azin muy ya
lafu na agyan da ta takki muy kiden.
15 A kustu hapa ya uhohugan ku ta pake
mepallat sangaw ya pama-gang na Na-
maratu ta isina kid ammi ta tolay kiden
nga taga Sodom ikid na Gomora nga
awan nagbabawi ta idi.

16-17 "A pake magpalan kam, te doban
ta kanan nga ange mangipadangag ta
agyan na mangikatupag sangaw teka-
muy. A mappya mantu ta masippat kam,
a pake imugudan muy ya tolay kiden ta
eyan muy, te gafutan da kam sangaw
petta idarum da kam. A paligatan da
kam hapa sangaw maski ta umag na
kapilya da. 18 A idarum da kam hapa
sangaw ta atubang na gubernador da
kiden ikid na ari da kiden, te ikabkabat
da kam sangaw ta pangikatupagan da
teyak. Ammi uray hapa yen na Nama-
ratu petta madangag da ya ipadangag
muy tekid, kumanen hapa ta Hentil ki-
den nga awan para nakadangag. 19 A
sangaw am idarum da kam a awemuy la
burungan ya uhohugan muy, te sangaw
am ittan ya kustu na paguhohug muy a
yen na sangaw ya datang na uhohugan
muy, 20 te bakkan sangaw ta ikamuy ya
maguhohug, te ya Kahalwa na Nama-
ratu sangaw ya makisagapil tekamuy.

21 "A am itta sangaw ya mangurug
ta ipadangag muy a sakā mazigatan
hapa sangaw ya kadwan, te papapasi
na kid hala na kabagis da. A mapapasi
para sangaw ya kadwan kiden gafu ta
dadagkal da. A mazigatan hapa sangaw
ya kadwan gafu ta anak da kiden, a pa-
papasi da kid hapa. 22 A ikatupag na
kam sangaw na tolay kiden ta ngamin
kiden lugar gafu ta pangurug muy teyak.
Ammi ya ngamin kiden maketurad abat
ta pagaddetan na pagzigātān da a yen kid
sangaw ya mekerutan. 23 A am tapangan
da kam ta takday lugar a umalit kam
mantu ta takday na lugar, te pake ibar ku
tekamuy ta awemuy sangaw mesaned
ya ngamin kiden ili ta lugar na Istralita
addet ta dumatang ya Tolayin nga taga
Langit.

24 "A awemuy hapa pahig ta mapmap-
pya kam ammi ta dafu muy, te am anu ya
kwan da ta mistro muy ikid na dafu muy
a kumanen hapa la sangaw ya kwan da
tekamuy, 25 te gagangay ta mekabat ya
metuldu ta nangituldu en tentu, a meka-
bat hapa ya daddoban ta nangidoben en
tentu. A am Satanas ya nangingaganan
da teyak a pake dulay hapa sangaw ya
pamadakat da tekamuy. 26 Ammi awe-
muy sangaw magtalaw tekid, te maski
am anu ya pamadakat da tekamuy a
mepasikkal hala sangaw ya katunung
muy, te Namaratu sangaw ya mang-
palattog ta ngamin melemad ikid na nat-
appanan. 27 A ya ngamin ibar ku teka-
muy ta paghahulun tam a yen sangaw
ya uhohugan muy ta ngamin tolay. A ya
ngamin nadangag muy teyak a yen hapa
ya ipadangag muy ta ngamin.

28-31 "A awemuy sangaw magtalaw
ta makapapasi ta bari muy, te aweda
haman mapapasi ya kahalwa muy. Intu
mina pagnonotan muy ya malama-
manuk kiden, te maski am malogon
ya paga da ta dapun a awan ta maka-
papasi tekid, maski ta takday la, am
awena ipalubus na Dama muyewan
Namaratu. Ammi tekamuy a dakdakal
ya pangkenga na tekamuy ammi ta
malamamanuk, te dana nabilang na
ya ngamin kiden huk muy, a awan
sangaw ta maazi maski ta tālabāg la am
bakkan ta uray na. A awemuy mantu
la magtalaw ikid na magburung ta
dumatang tekamuy, te pake mataktakit
kam ta Namaratu ammi ta addu na
malamamanuk. A mapmappya hud la ta
burungan muy ya pagliwat muy tentu, te
intu haman ya makapapasi ta bari muy
pase kahalwa muy ta pangtaguhali na
tekamuy. A yen mina ya italaw muy.

32 "A maski am inya sangaw ya man-
gibosag ta pangurug na teyak a yen
hapa sangaw ya ibosag ku te Damake-
wan. 33 Ammi ya mangilemad ta pan-
gurug na teyak a ilemad ku hapa san-

gaw te Damakewan. 34 A awemuy mina
pahig ta iyak sangaw ya gafu na kaam-
ammungan na tolay kiden, te iyak hala
sangaw ya gafu na pagkakattwayan da.
35 Te ya awan mangurug a ikatupag na
sangaw ya kahulun na en mangurug, te
ikatupag na takday ya dama na en, a
ikatupag na takday para ya hina na, a
ya takday para a ikatupag na sangaw ya
katahungan na en. 36 A intu sangaw kat-
apil da ya kahulun da kiden nga awan
mangurug. 37 Ammi am intu pake nono-
tan da ya dama da ikid ni hina da ikid
na ānāk da kiden ammi teyak a aweda
mantu megitta teyak. 38 A ya awanen
makaattam ta zigat na pangdagdag na
teyak maski abat ta pakapapasi na a
awena mantu megitta teyak. 39 Te am
kengan na mina ya angat na a mawakay
hala. Ammi ya mangisagapil ta angat na
gafu ta dumagdag teyak a yen sangaw ya
matolay nga magnayun.

40 "A maski am inya sangaw ya mag-
padulot tekamuy a mekwenta ta iyak
hapa ya pagdulotan na. A gafu ta pag-
dulotan nak a mekwenta ta pagdulotan
na hapa i Damakewan nga nangidob
teyak. 41 Te ya magpadulot ta dinob na
Namaratu ewan gafu ta Namaratu ya
nangidob tentu a pagsipatān na sangaw
ya itandan na Namaratu ta dinob na en.
A ya magpadulot ta matunung na tolay
gafu ta katunung na en a sakā mesipat
hapa sangaw ta itandan na Namaratu ta
matunungen tolay. 42 A am itta sangaw
ya mangatad maski ta masanaw na inu-
man ta kompormi na mangurug teyak
gafu ta ikallak na ya mangurug a itta
hala sangaw ya itandan na Namaratu
tentu," kunna.

A yen ya addet na inuhohug ni Hesus ta nepangidob na ta turin na kiden.

11

Ya Dinob Ni Hwan Ta Magpohut Te Hesus
(Lk 7:18-35)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta
mafulu duwa kiden ituldu na a dinob na
kid ta eyan da, kapye na nagtugut hapa,
te umange hapa tatakday nga mangituldu
ikid na mangipadangag ta kadwan kiden
ili.

2 A ta kabalud para la ni Hwan a
nadamag na hapa ya ngamin kiden
tinarabaku ni Hesus, a yen ta dinob na
hapa ya kadwan kiden ituldu na petta
magpohut kid te Hesus. 3 A ya nebar da
tentu a

"Damagan mi kan am iko ya
Mangikerutanen nga nekari na Nama-
ratu ewan nga indagan mi? O itta para
la ya takwan nga indagan mi?" kunda
tentu.

4 A ta pagtabbag ni Hesus tekid a
intu netabbag na ya nesurat ni mina
Isayas tentu en nanglavun ta iange na
Mangikerutanen. A ya nebar na mantu
tekid a

"Magtoli kanan te Hwan a bidan muy
tentu ya ngamin nadangag muy ikid na
naita muy teyak, 5 te makaita haman
ya daram, a makatugut hapa ya pi-
lay, a nagmappyan ya nagkangaw, a
makadangag ya bangngag, a natolay ya
nagpasi, a mepadangag hapa ya mappya
na damag ta pobre kiden. A yen kid
mina ya pakkamun na teyak. 6 A ibar
muy hapa tentu ta nagāsāt hapa ya awan
magtabeng gafu teyak," kunna tekid.

7 A ta nepagtugut dan a naguhohug i
Hesus ta tolay kiden nga kimalihung para
la tentu magdangag, te binida na tekid
ya kasasaad ni Hwanen nga nangidob ta
nagpohut kiden tentu.

"A tekamuyen umange nangita te
Hwan ta kalafukanen ta idi a anu hud
ya naita muy? Intu de naita muy ya
awanen ta turad ta kuman na kulang
na sikal nga malogon mapakkul ta
paddad? Bakkan. 8 Ono intu de naita
muy ya malapat na tolay nga mapenam
magbarawasi ta kuman na maba-nang?
Bakkan haman, te itta haman ta bali
na ari ya magbarawasi ta ispot ikid na
mangina. 9 A anu mantu ya pangitan
muy tentu? Nalasin muy de ta intu
ya takday aglavun nga paguhohugan
na Namaratu ewan? A kakurugan ta
aglavun na Namaratu, ammi pake ibar
ku tekamuy ta pake malmalalaki para
i Hwan ammi ta gagangayen aglavun,
10 te intu hala ya nebar na Namaratu nga

mapmapolu ammi teyak, te ya uhohug na ta suraten a

‘Itta sangaw ya doban ku nga mapmapolu ammi teko, a intu sangaw ya mangipadangag ta iangem,’ kunna.

11-14 “A am kurugan muy ta intu ya dinob na Namaratu tekamuy a amu muy mina ta intu hala ya kagitta ni mina Eliyasen nga linavun da ta iange na. A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta awan para la ta neanak nga megitta ta kalalaki ni Hwan. Ammi ya pake al-alinnaken ta ngamin kiden iturayan na Namaratu a pake malmalalaki para ammi tentu.

“A ta palungu na araw addet na neange ni Hwan a nagattam hapa ya tolay kiden nga magindag ta araw na pagturay na Namaratu ta lutakin, te dana nepasikkal na ta lebru na lintigen ikid na surat na aglavun kiden. Ammi ta neange ni Hwanen nga mangipasikkal ta pagturayan na Namaratu a ittan hapa ya masikan makitapil addet ta ayanin, te ikayat da ugtulān ya turay na en. 15 A am itta ya bangbang muy a mappya mantu ta pake dangagan muy ya inuhohug kin tekamuy.

16 “Ammi ya pangigittan ku hapa ta magsoysoy kiden ta tarabaku na Namaratu a negitta kid haman ta kuman na anak kiden nga magalikkad ta sakā ānāk da kiden, te ya kuman na alikkad na ānāk kiden a ikayat da matubtubbat. Ammi gafu ta takwan ya nonot na kadwan a

17 ‘Anu awemuy haman magtalip am maggasa kami?’ kun na kadwan.

‘A am masi kami pon awemuy haman magtangit,’ kunda hapa.

18 “A kumanen hapa ya nonot na kadwan kiden tolay ta ayanin, te matupag kid gafu ta aweda ikayat ya gagangay na sakā tolay da kiden, te intu nonotan muy i Hwan, te awena haman uminum ta binarayang, yaga ngilinan na hapa ya arawen nga aweda pangan, a ibar da haman ta maguyung. 19 Ammi gafu ta uminum ya Tolayin taga Langit ikid na awena ngilinan ya arawen nga aweda pangan a ibar da haman ta mellaw ikid na madugal. A ibar da para ta iyak ya kahulun na magsingir kiden nga magdarogas ikid na dulay na tolay. Ammi maski padpadulayan da kami duwa a ya kappya na tarabaku mi ya mangipasikkal ta katunung na gagangay mi,” kunna.

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Awan Magbabawi (Lk 10:12-15)

20 A tentun nabalin nagbida ta tolay kiden a pinegafwanan na paliwatan ya tolay kiden ta kadwan kiden lugar, te maski am naita da ya kalalaki na pakapangwa na a aweda la nagbabawi ta gagangay da.

21 “Mapa-gang kam sangaw, ikamuy Hudyo nga taga Korazin ikid na Betsayda, te maski am naita muy ya tarabaku na Namaratu a awemuy haman nagbabawi ta pagliwat muy. A am naita mina na Hentil kiden nga taga Tiro ikid na Sidon ya kuman na naita muy a nagbarawasi kid na hapa ta kustal gafu ta pagbabawi da. 22 A yen ta pake kakallak kam sangaw ammi tekid ta araw na pangpa-gang na Namaratu tekamuy.

23 “A ikamuy hapa nga taga Kapernayum, a pahig muy ta dayawan na kam na Namaratu, ammi mewarad kam sangaw ta pangtaguhali na tekamuy, te awemuy haman magbabawi. Te am naita mina na taga Sodom kiden ya kuman na naita muy a itta la mina ya ili da abat ta ayanin. 24 Ammi kustu hala ya ibar ku tekamuy nga taga Kapernayum ta pake kakallak kam sangaw ammi ta tolay kiden taga Sodom ta araw na pangpa-gang na Namaratu tekamuy,” kunna tekid.

Ya Pagagagay Ni Hesus Ta Umalinnak (Lk 10:21,22)

25 A tentu en nabalin naguhohug ta kumanen tekid a nakimallak hapa ta Namaratu.

“Matalakak teko, Amang, te iko ya makākwa ta ngamin langitina ikid na lutakin. A mappya hapa te nelemad mu ya gagangay na pangikerutam ta malalaki kiden ikid na seadal, ammi yen ya inukadam ta kuman na abbing kiden,

petta maawatan da. 26 A mappya hapa
ta kunna ten, Amang, petta magdulot ya
ikayat men nga kappyanan," kunna ta
pakimallak na.
27 A ya uhohug na ha ta tolay kiden a
"Ya ngamin kiden amu ni Damake-
wan a nepakamu na hapa teyak. A
awan hapa ta makkamu ta amukin am
awa i Damakewan la, a awan hapa ta
makkamu ta amu ni Damak am awa
iyak la nga anak na, ikid na tolay kiden
nga ikayat ku pangipakamun tentu. 28 A
e kanan mantu teyak, ikamuy ngamin
nga mazigatan ikid na nadammatan, te
atadan ta kam ta pakabannayan muy.
29 A itun muy mina ya sangul kin ta bari
muy, a petuldu kam teyak, petta maa-
pagan muy ya pakabannayan na nonot
muy, 30 te masippatak hala, a awek mag-
parayag. A awemuy sangaw mazigatan
ta sangul kin, te malampaw hapa ya
paagtu kin tekamuy," kunna tekid.

12

Ya Makitapil Te Hesus Gafu Ta Araw Na Agimmang
(Mk 23-28; Lk 6:1-5)

1 A sangaw ta takday ha na araw a mag-
tugtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden
ta tātangngan na kamaitan ta araw na agim-
mang. A gafu ta mabisin ya ituldu na kiden
a nagpusit kid na ta mait a kinan dan.
2 Ammi gafu ta naita na kid na Pariseyu
kiden a nepehuya da kid hapa te Hesus.
"Itam ya ituldum kidina, anu awem
kid ihuya, te magtarabaku kid haman ta
araw na agimmang," kunda tentu.
3 A ya tabbag na hapa tekid a
"Annun ku kid ihuya, te intu la kwan
da ya kuman na iningwa ni mina
Dabiden ikid na kahulun na kiden ta
kawan na kanan da, 4 te simarok kid
ta bali na Namaratu, a inalap da ya
pan kiden nga nedasar ta atubang na
Namaratu nga mehangat mina tekid,
te kanan hala na padi kiden. Ammi
maski kunna ten a bakkan haman ta
nakaliwatan da yen.
5 "A intu mina pagnonotan muy ya
gagangay na padi kiden, te gagangay
ta magtarabaku kid ta kada araw na
agimmang, a maski am aweda kuru-
gan ya lintigen nga mangihangat ta pag-
tarabaku na tolay ta araw na agimmang
a awan ta liwat da, te intu pagtarabakun
da ya bali na Namaratu ewan, a dak-
dakal mantu ya pangdayaw da ta bali na
Namaratu ammi ta araw na agimmang.
6 Ammi ya ibar ku tekamuy a dakdakal
ya dayaw na itta in sin nga maguhohug
tekamuy ammi ta bali na Namaratu, 7-8 a
intu mantu ya makkamu ta araw na ag-
immang.
"A ya takday para a awemuy mina
paliwatan ya awanen ta liwat am dana
naawatan muy mina ya ikayat na uho-
hugan na Namaratu, te ya uhohug na ta
takday surat a
'Bakkan ta intu ikayat ku ya pan-
gatang muy teyak, te mapmap-
pya ta ikallak muy ya ikattolay
muy kiden,' kunna."

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

9 A ta kabalinan na kumanen a nag-
tatugut ig Hesusen, te e kid na ta kapilya,
a simarok kid. 10 A gafu ta itta hapa ten ya
takday lalaki nga pake nagpilay ya takday
kamat na, a ape pinohutan na Pariseyu ki-
den te Hesus am mepalubus ta magpamap-
pya ta tolay ta araw na agimmang. Ammi
pangayayyaw da la tentu petta itta mina ya
pangidaruman da tentu. 11 A ya tabbag na
hapa tekid a
"Anu hapa ya uray muy, te am angari-
gan ta itta ya kalding muy nga neavut
ta araw na agimmang a awemuy hud
iagon? 12 A awena hud mesasita na tolay
ammi ta kalakalding? A mabalin mantu
ta tarabakun tam ya mappya maski am
araw na agimmang," kunna tekid.
13 A ya uhohug na hapa ta pilayen ta kamat
a
"Uyadam la ya kamat mina," kunna.
A tentu en nanguyad a negitta hapa ta
takdayen kamat na nga mappya. 14 A gafu
ta kumanen a imuhet na ya Pariseyu kiden
ta kapilya en, a nagtatahatun da am had
kunna mina na pangpapasi da te Hesus.

15 A narikna hapa ni Hesus ta dulay ya
igakkad da tentu a nagtugut hapa.
A tentu en nagtugut a addu hapa ya
dumagdag tentu nga nagtatākit, a sa
pinagmappya na kid ngamin, 16 ammi ya
pake nebar na tekid a
"Awedak sangaw bibidan," kunna.
17 A uray hapa yen na Namaratu petta mag-
dulot ya uhohug na en nga linavun ni mina
Isayasen ta idi, te ya nebar na a
18 **"Itan muy ya daddoban ken nga**
nesaad ku, te intu ya pake id-
dukan ku ikid na ikayat ku.
A intu hapa ya pasinapān ku ta
Kahalwak, te ipadangag na ya
lintig ku ta Hentil kiden nga awan
makkamu teyak.
19 **A awena sangaw makitapil ikid**
na masitang makidibati ta kad-
dun na tolay.
20 **A am itta ya natakitan a awena**
dahangan, a am itta ya makafuy
a awena uyoyungan.
Te intu la ipaita na ya mappya ad-
det ta pake metunglak ya lintig
na Namaratu ta lutakin.
21 **A intu sangaw ya ikatalak na**
ngamin tolay," kunna.

Ya Pamadakat Da Te Hesus (Mk 3:20-27; Lk 11:14-23)

22 A ta takday ha na araw a itta ya
neange da te Hesus nga nagdaram ikid na
umal gafu ta anitu na, a pinagmappya ni
Hesus petta makaita ikid na makasitang.
23 A ya tolay kiden nga naggihaw a pake
nepagpaka-lat da ya iningwa ni Hesus.
"Mabalin de ta intu ya nebar da en
nga simsima ni mina Dabid nga itun na
Namaratu ta pinakadama tam," kunda.
24 Ammi nedangagan na Pariseyu kiden ya
uhohugan da, a linibakan da i Hesus ta
tolay kiden.
"Namaratu hud ya pangalapan na to-
layina ta pakapangwa na am awa Sa-
tanas, te itta tentu i Belzibub nga mayor
na anitu kiden," kunda.
25-26 Ammi dana naamu ni Hesus ta kunna
ten ya nonot da a tinabbag na hapa ya
nesaned da ta tolay kiden.
"Had hud kun na nonot muy, te am Sa-
tanas mina ya nangatad ta pakapatugut
ku ta sakā anitu na kiden a nakikattway
na mantu ya dafu da en tekid, a naperdin
mina ya patarabaku na en tekid. Te
am makikattway mina ya tolay kiden
nga makitapil ta gubyernu a awena hud
sangaw maperdi na gubyernu da? A
kumanen hapa am makikattway mina
ya makipagyan kiden ta takday na bali,
te maperdi hapa ya pagkakahulun da. A
yen ya addet na tarabakun da.
27 "A am uray muy ta Satanas ya nan-
galapan ku ta pakapatugut ku ta an-
itu a had sin mantu ya nangalapan na
kagitta muy kiden ta pakapatugut da?
Ikid mantu sangaw ya mangipasikkal
ta pagkilluyan na nonot muy. 28-29 Te
awan haman ta makagubat ta ibbalan ni
Satanas am bakkan la ta masmasikanen
ammi tentu, te yen sangaw ya mangabak
tentu petta gubatan na ya ibbalan na
en. A bakkan mantu ta kuman na in-
uhohug muyen, te ya kakurugan a ya Ka-
halwa na Namaratu ya pangalapan ku
ta pakapatugut ku ta anitu, a yen mina
ya pakkamun muy ta ittan tekamuy ya
nesaad na Namaratu nga magturay ta
ngamin. 30 A ya awan makikahulun
teyak a mekwenta ta ikatupag nak, a ya
awan makipaguknud teyak a mekwenta
ta mangkutkutet.
31 "A gafu ta nepagsil muy ya dafu
na anitu ta Kahalwa na Namaratu nga
magyan teyak, itta mantu ya ibar ku
tekamuy: Te maski am anu ya liwat na
tolay ikid na pamadpadulay na ta ikat-
tolay na kiden a mabalin ta mapakoma.
Ammi ya mangipagsil ta dulay ta Ka-
halwa na Namaratu a awena pulus ma-
pakoma. 32 A maski am inya mantu ya
mamadpadulay ta Tolayin taga Langit
a mapakoma, ammi ya mamadpadulay
ta Kahalwa na Namaratu a awena pu-
lus mapakoma maski am kanu, te mag-
nayun ya liwat na addet ta addet.
33 "A am gagangay mantu ta mappya
ya mayan na kayu awemuy mina ibar ta
dulay ya kayu en, a am madi ya mayan
na a awemuy mina ibar ta mappya ya
kayu en, te ya mayan na ya mangibar am
anu ya kasasaad na fun na en. 34 Negitta
kam haman ta kuman na ulag, a had

kukummuy mantu maguhohug ta mappya am dulay ya nonot muy, te maski am anu ya magyan ta nonot na tolay a yen ya iuhohug na. 35 A am mappya ya tolay a uknudan na hapa ya mappya na nonot, a mappya hapa sangaw ya iuhet na ta sakā tolay na kiden. Ammi am dulay ya tolay a intu sangaw iuhet na ya dulayen nga nauknud na ta nonot na.

36 "A pake ibar ku tekamuy ta am ittan sangaw ya araw na pangpa-gang na Namaratu ta tolay kiden a ibalat na sangaw ya ngamin kiden inuhohug da nga awan ta kapkappyan. 37 Te am anu ya inuhohug da a yen ta pa-gangan na kid, ono sagappyan na tekid," kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Te Mina Honas (Lk 11:29-36)

38 A ta nekabalin na nagbida tekid a naguhohug hapa ya kadwan kiden Pariseyu nga mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden.

"Mistro," kunda tentu, "mappya ta itta ya ipaitam ta pakapangwam petta pakaitan mi ta Namaratu ya nangidob teko," kunda.

39 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Kuga awan ta kapkappyan na tolay kidin nga awan mangurug gafu ta awan ta maita da. Pake adayu kanan para la ta Namaratu, a awan sangaw ta ipaitak tekamuy am bakkan la ta kuman na nepaita na Namaratu gafu te mina Honasen nga pinaglavun na ta nabayag na araw. 40 Te ya kuman na nekafukuk ni mina Honasen ta sirat na dakalen ikan ta las-ud na talluhaw ikid na tallu hiklaman a kumanen hapa sangaw ta Tolayen taga Langit, te mafukukak hapa sangaw ta umag na lutak addet ta talluhaw ikid na tallu hiklaman.

41 "A am ittan sangaw ya araw na pama-gang na Namaratu a ya taga Ninaba kiden nga kinasaba ni mina Honas ya mangpaliwat sangaw tekamuy, te nagbabawi kid haman gafu ta nepadangag ni mina Honas tekid. Ammi ya itta in sin nga mangipadangag tekamuy a malmalalaki haman ammi te mina Honas a awemuy haman kurugan am awan ta ipaita na tekamuy. 42 A ya takday para sangaw nga mangpaliwat tekamuy a intu hala ya babbayen ari ta lugar na Syiba, te nagafu ta pake adayu na lugar petta enna dangagan ya amu ni mina Ari en Solomun nga neatad na Namaratu tentu, ammi ya itta in sin tekamuy a malmalalaki haman ammi te mina Solomun a awemuy la kurugan.

43 "Ammi makkwa hala sangaw tekamuy ya kuman nakkwa ta takdayen tolay nga seanitu, te ya anitu na en a nagtugut bit, a immange nakakalkalay ta bagbagetay kiden nga magapag ta pagyanan na. Ammi gafu ta awan ta maapagan na a 44 **'Asakay, paruban ku la magtoli ta nagtugutan ken,'** kunna. A tentu en nakaita ta nagmappyan ya tolayen ikid na awan ta mangihangat tentu, 45 a nagtugut ha ya anitu en, te immange bit nangalap ta pitu ta sakā anitu na kiden nga pake duldulay ammi tentu, a sa simarok kid na, petta magyan kid ta tolayen. A pake nagduldulay ya kasasaad na tolayen ta pagyan na pitu kiden anitu ammi ta ketta para la na takdayen. A kumanen hapa sangaw tekamuy ikid na kagitta muy kiden nagdupal," kunna tekid.

Ya Pangikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na (Mk 8:31-35; Lk 8:19-21)

46 A tentu para la naguhohug ta tolay kiden a dumatang hapa ya hina na en ikid na kabagis na kiden, te ikayat da magbida tentu. A magindag kid ta bagaw na bali en, te itta ya umange nangbar tentu.

47 "Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na kabagis mu kiden, a ikayat da kan makibida teko," kunna te Hesus.

48 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

"On ay, ammi inya hud ig hinak ikid na kabagis ku kiden am awa yen kid hapa," kunna.

49 A nesaned na netuldu ya kahulun na kiden ta umag na bali.

"Ye yan kid hapa ig hinak ikid na kabagis ku, 50 te maski am inya ya mangidulot ta ikayat ni Damakewan a yen kid ya kabagis ku ikid ni hinak," kunna.

13

Ya Keangarigan Na Magpurwak (Mk 4:1-20; Lk 8:4-15)

1 A sangaw ta medyo furab a imuhet i
Hesus ta bali en, a umange ta pingit na alu-
gen kapye na nagtuttud petta mangituldu
ta tolay kiden. 2 A magananwan la a pake
imaddu ya tolay kiden nga kumalihung
tentu. A gafu ta pake imaddu kid na a
gimon i Hesus ta barangay kapye na ha
nagtuttud, a nagyan hapa ya tolay kiden ta
pingit nga magdangag. 3 A addu hapa ya
netuldu ni Hesus tekid ta keangarigan.

"Itta ya umange nagpurwak," kunna.
4 "A nehunnak ya kadwan kiden hukal
ta dalan, ammi enna kid inafut na ma-
manuk kiden. 5 A nehunnak hapa ya
kadwan kiden ta kabatunen nga nebag-
bagtu ya lutak na, a alistu kid nag-
tatuhu gafu ta awan ta pake gimafutan
na ramut da. 6 A ta kasikan na bila-
gen a nagladdag kid, te awan ta nagra-
mutan da, a nagkatang kid na. 7 A ya
kadwan para hukal a nehunnak kid ta
natungradanen gahut. A ta pagtuhu na
hukal kiden a negindan hapa ya gahut
kiden, a tinappanan na ya tuhu na hukal
kiden, a yen ta awedan nakapagmayan.
8 A ya kadwan kiden hukal a nehunnak
kid ta mappya na lutak, a yen kid ya
pake dumakal ikid na nakapagmayan, te
itta ya nagdawa ta magatut, a itta hapa
ya nagdawa ta annamafulu, a nagdawa
hapa ya kadwan ta tallufulu.

9 "A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya mantu ta pake dangagan
muy ya nabidakin tekamuy," kunna.

Ya Gafu Na Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan (Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

10 A tentu nabalin nagbida a umabikan
hapa ya ituldu na kiden tentu, a pinohutan
da ya gafu na pagbida na ta keangarigan ta
tolay kiden. A ya tabbag na tekid a

11 "A on ay," kunna, "te ikamuy la bit
ya nekallak na Namaratu petta amu muy
ya gagangay na pangikerutan na ta tolay
kiden, ammi ta kadwan kiden a mele-
mad la tekid. 12 Te am itta ya mangurug
ta nadangag na en a madaggan hapa
sangaw ya amu na petta addu. Ammi ya
awanen mangurug a maazyanan hapa
ya amu na en. 13 A yen ta nagbida
yak tekid ta keangarigan, te maski am
itta ya mata da a aweda haman maita
ya mepaita tekid, a maski am itta ya
bangbang da a aweda pake madangag
ya mepadangag tekid, a yen ta aweda
maawatan ya mebida tekid. 14 A ikid
mantu ya pagdulotān na uhohug na Na-
maratu nga linavun ni mina Isayasen, te
ya uhohug na en gafu tekid a

**'Kanayun madangag muy ya mebar
tekamuy, ammi awemuy haman
maawatan ya madangag muy, a
kanayun maita muy hapa ya me-
paita tekamuy, ammi awemuy
haman amu am anu ya maita
muy.**

15 **A on te kuman na nagbanad na
ya nonot muy, a awemuy pake
ukadan ya bangbang muy ikid
na mata muy petta awemuy pake
makadangag ikid na makaita.**

**A yen ta awemuy maawatan, ikid
na awemuy magbabawi petta
pagmappyan ta kam mina,'**
kunna.

16 "Ammi tekamuy nga petuldu teyak
a nagāsāt kanan, te amu muy ya maita
muy ikid na madangag muy. 17 A
pake ibar ku tekamuy ta itta ya addu
na aglavun ikid na mappya na tolay
ta idi nga nagkaragāt makaita ikid na
makadangag ta kuman na maita muy
ikid na madangag muy ta ayanin ammi
nelogot kid, te aweda nadatang ya araw
na.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Keangarigan (Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

18 "A dangagan muy mantu ya pag-
balinan na keangarigan na magpur-
wak. 19 Te ya hukal kiden nga ne-
hunnak ta dalan a yen ya keangari-
gan na makadangag ta uhohug na
pangikerutan na Namaratu, ammi gafu
ta awena itug ya madangag na a ange
i Satanas tentu a tabtabangan na ya
nadangag na en petta kaliwatan na.

20 “A ya hukal kiden nga nehunnak
ta kabatunen a yen ya keangarigan na
makadangag ta uhohug na Namaratu a
ialistu na hapa ikatalak, 21 ammi gafu
ta awena pake itug ya madangag na en
a awena la mabayag na pangikatalak
na, te am itta sangaw ya pagzigātān na
ono mangikatupag tentu gafu ta uho-
hugen nga nekatalak na a alistu hapa
magtabeng, te kuman na ikazigman na
ya nekatalak na en.
22 “A ya hukal kiden nga nehunnak ta
dana natungradanen gahut a yen hapa
ya keangarigan na makadangag ta uho-
hug, ammi gafu ta addu hapa ya bu-
rungan da ta magmagannud, ikid na
pakolangan da ya pagba-nang da a yen
kid na nonot ya mangiduyat ta uho-
hugen, a awan na ta pagbalinan na uho-
hugen petta magserbi ta kappyanan da.
23 “A ya hukal kiden nga nehunnak
ta mappya na lutak a yen ya keangari-
gan na makadangag ta uhohug na Na-
maratu, a itug na hapa ya madangag
na, a yen mantu ya kuman na ammay
nga makapagmayan ta pake addu, a ta
kadwan a makapagmayan kid ta kustu, a
ta kadwan medyo makurang la,” kunna.

Ya Keangarigan Na Ammay Ikid Na Gahut (Mk 4:26-29)

24 A ya takday para na keangarigan nga
binida na tekid a intu yan:
“Ya gagangay na pangikerutan na Na-
maratu a meangarig hapa ta uma nga
namulan ta mappya na ammay. 25 Ammi
ta pakasidug na makāuma en ta hiklam
a umange ya katapil na en, a minulan
na ha ya uma na en ta gahut ta lemad,
kapye na nagbilag. 26 A naggagindan
mantu nagtatuhu ya ammayen ikid na
gahuten, ammi ta pagdawa na ammayen
a mapilin hapa ya gahuten, 27 a enna
hapa nedanug na tagabu na makāuma
en,
‘O Afu, anu napannun ya umamen
ta gahut? A te mapmappya hamanen
ta nepagmulamen ta ammay?’ kunda
kan tentu.
28 ‘Kuga uyoyungan nak mantu
na katapil ken,’ kunna kan hapa na
makāuma en.
‘A ikayat mu de ta emmi hantudan
ya gahut kiden?’ kunna kan tentu.
29 ‘Awemuy la, te mesipat hapa ma-
hantud ya ammay. 30 A azo padakalan
muy ya ammay ikid na gahut. Mappya
yen ta makapaghuku bit ya gahuten a
malogon na mapili, te ibar ku sangaw
ta maggagatab kiden ta pilin da ya
gahut apolu kapye da sangaw gataban
ya ammay, te babbadan da hapa ya
gahut kiden petta iwarad da ta afuy,
a sangaw alapan da hapa ya ammay
ta gitad ken,’ kunna kan na makāuma
en.”

Ya Kadwan Para Na Keangarigan (Mk 4:30-32; Lk 13:18,19)

31 A ya takday ha na keangarigan nga
binida ni Hesus a intu yan:
“A ya keangarigan na tolay kiden nga
iturayan na Namaratu a kuman kid na
kaassangan na hukal nga nemula ta lu-
tak, 32 te sangaw am dakal na a nagbalin
ta kadakalan na ngamin kiden mula, te
magge kuman na kayu, petta yen ya
eyan na mamanuk kiden pagumukan,”
kunna.
33 “A meangarig hapa ya tolay kiden
na Namaratu ta kuman na tāpirit na asin
nga mekihu ta lappa, a yen ta sa maasi-
nan ya ngamin lappa,” kunna.

Ya Kebalinan Na Keangarigan Na Gahut

34 A ya gagangay mantu ni Hesus tentu
en mangituldu ta addu na tolay a intu la
binida na ya keangarigan, te awan ta ne-
tuldu na tekid am awa keangarigan la. 35 A
kunna ten ya gagangay na, te yen haman
ya dana linavun na aglavunen gafu tentu.
**“Magbida yak sangaw ta keangari-
gan, te bidan ku sangaw ya nele-
mad na Namaratu addet ta neka-
padday na paglelehutin,”** kunna.
36 A tentu en nabalin nangituldu ta to-
lay kiden a nagtugutan na kid, a umange
ta bali, a dumadagdag hapa ya ituldu na
kiden. A ya uhohug da hapa tentu ta bali
en a

"Ipalawag mu haen, Afu, ya keangarigan na gahut kiden nga nemula ta uma en," kunda.
37 "A ya nagmula en ta mappya na ammay," kunna, "a intu hala ya Tolayin taga Langit. 38 A ya uma en nga namulan ta ammayen a yen ya keangarigan na ngamin paglelehutin, a ya ammay kiden ya tolay kiden na Namaratu, a ya gahut kiden ya tolay ni Satanas, 39 te Satanas haman ya nangimula tekid. A ya araw na gatab a yen ya pagaddetan na arawin yan, a ya anghel kiden sangaw ya kuman na maggagatab kiden. 40 A ya pangbadbad da en hapa ta gahut kiden petta mewarad kid ta afuy, a kumanen hapa sangaw ya makkwa ta tolay kiden ta pagaddetan na arawin yan, 41 te doban ku sangaw ya anghel ku kiden, a hantudan da sangaw ya ngamin kiden mazigman ikid na mangwa ta dulay ta lugar na tolay ku kiden, 42 a iabbang da kid sangaw ta lugar na pangiapangan, a yen sangaw ya pagzigātān da. 43 A am sa maazi sangaw ya ngamin dulay a pake magdakar sangaw ya kalalaki na mappya kiden tolay nga mesipat ta lugar na Dama da ewan Namaratu.
"A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta pake dangagan muy ya nabidakin tekamuy," kunna.

Ya Kadwan Kiden Keangarigan Ni Hesus

44 A ya kadwan kiden keangarigan nga netuldu ni Hesus a intu yan:.
"Ya gagangay na pangikerutan na Namaratu a meangarig hapa ta addu na balituk nga nabayag nekali ta bangkag. Ammi itta hapa ya umange nagaradu ta bangkagen a nearadun hapa ya balituken. A gafu ta talak na ta gāsāt na en a tinappanan na ha bit ya balituken, te umange bit maglaku ta ngamin kiden kwa na petta itta sangaw ya igatang na ta bangkagen, petta kwa nan hapa ya balituken.
45 "A ya takday ha na pangiangarigan ku ta pangikerutan na Namaratu a kuman na takday tolay nga maguknud ta magindumohuma na batu nga ispot. 46 A tentu en nakaita ta takday na batu nga pake mangina a enna hapa nelaku ya ngamin kiden kwa na petta itta ya igatang na ta batu en.
47 "A ya takday para na pangiangarigan ku ta pangikerutan na Namaratu a kuman sigay nga nehuklad da ta danum, a nakaalap kid hapa ta pake addu na magdaduma na ikan. 48 A gafu ta pake napannu ya sigay da en a enda ginerger ta pingit, kapye da nagtuttud nagpili ta ikan kiden, te ya ikan kiden nga mappya a inuknud da, ammi newarad da hala ya madi. 49 A kumanen hapa sangaw ya makkwa ta tolay kiden ta pagaddetan na arawin yan, te ange sangaw ya anghel kiden a igungay da sangaw ya dulay kiden tolay ta mappya kiden, 50 a iwarad da kid sangaw ta pangiapangan, a yen sangaw ya pagzigātān da," kunna.
51 A sangaw pinohutan ni Hesus ta ituldu na kiden am naawatan da ya ngamin binida na tekid, a **"On,"** kunda hapa.
52 "Am itta mantu ya makkamu ta lintig na Namaratu otturu metuldu hapa ta gagangay na pangikerutan na Namaratu a imaddun mantu ya amu na petta itta ya ituldu na nga dan ikid na bagu." kunna tekid.

Ya Pagpaka-lat Da Ta Ituldu Ni Hesus (Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

53 A tentu en nabalin nangituldu ta keangarigan kiden a nagtugut ha, te ange ta lugar na en hapa la. 54 A tentu en dumatang ta ili na en a umange hapa nangituldu ta kapilya. A pake nepagpaka-lat da hapa, te kalugarān da haman a papanun na makkamu mangituldu, a yen ta nagimpopohut kid na ta pagpaka-lat da tentu.
"Inya hud ya nangalapan na ta kumanin na bida?," kun na takday.
"A anu hud ya ikayat na uhohugan?" kunna hapa na takday.
"A anu kawagan na ta itta ya pakapangwa na?" kunna para na takday.
55-57 A gafu ta kalugarān da ikid na kagitta da en napanglaw a aweda kinurug, a nedadula da.
"Bakkan hud ta anak na kalapintero ikid ni Mariya en nga kagitta tam napanglaw? Yaga kagitta tam hapa ya

kabagis na kiden Santiago ikid ni Hose,
ikid ni Simon, ikid ni Hudas, ikid na wāgi
na kiden nga babay nga magyan sin. A
inya mantu ya nangalapan na ta ituldu
na ikid na pakapangwa na?" kunda.
Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a
"Kakurugan ta madayawan ya
paguhohugan na Namaratu ta ngamin
kiden lugar, ammi fwera la ta lugar na
en hapa la ikid na bali na," kunna.
58 A gafu ta aweda kinurug a assang la ya
nepaita na ta pakapangwa na ta agyan da.

14

Ya Pasi Ni Hwan En Nga Nangzigut Ta Tolay
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

1 A gafu ta ngamin kiden tinarabaku ni
Hesus a simaned hapa ya damag na addet
ta addu na lugar. A ta nepakadamag ni
Gubernador Herud ta ngamin tinarabaku
na a pahig na ta intu hala i Hwanen nga
pinapasi na ta idi otturu natolay hala.
2 "Intu malat i Hwanen nga nangzigut
ta tolay kiden, a yen ta itta ya paka-
pangwa na, te natolay hala ta pasi na
en," kunna kan ta magyan kiden tentu.
3-5 A ya gafu na nepangpapasi ni Heru-
den te Hwan ta idi a nangadallaw i Heru-
den, te inatawa na ya ipag na en nga atawa
na kabagis na en Felipe. A yen ta natotoli
hapa i Hwan te Heruden petta ihuya na ya
tinarabaku na en.
"Nakaliwat kan ta Namaratu te gin-
ubatam haman ya atawa na kabagis
men," kunna te Herud.
A gafu ta pangihuya ni Hwan tentu a ikayat
ni Herud ta papasin na mina, ammi nag-
talaw hapa ta tolay kiden, te nekwenta da
i Hwan ta mappya na tolay nga dinob na
Namaratu. Ammi te Herodias hapa, (intu
hala ya ipag ni Herud nga inatawa na,) a
pake nekatupag na hapa i Hwan gafu ta
pangihuya na tekid, a yen ta nepagafut ni
Herud nepabalud petta matappag hapa ya
atawa na en Herodias.
6 A ta nekabalud para la ni Hwan a maga-
yayat ig Herud ta araw na nekeanak na en
ta idi, a umange hapa ya anak ni Herodias
nga balatang, a nangayaw hapa ta atubang
na sangaili kiden. 7 A gafu ta pake nata-
lakan i Herud ta pangayaw na balatangen
a
"Pagasingan ta Dyos, Aboy, am awek
iatad teko ya kompormi na adangam
teyak," kunna tentu.
8 A gafu ta pangsanat na hina na en tentu a
"Iatad mu mantu teyak ya ulu ni
Hwan, te pedatang mu sin nga melātuk,"
kunna.
9-10 A nadamdam hapa i Herud ta inadang
na en, ammi gafu ta nekari na en tentu
ikid na amat na hapa ta sangaili na kiden
a dinob na ya ange mangputul te Hwan ta
pagbaludanen, a nebilin na ta meatad ya
ulu na ta balatangen. 11 A magananwan
la a itta ya nangidatang ta ulu na en nga
nelātuk da, a negawat da ta balatangen,
otturu negawat na hapa te hina na en.
12 A ya ituldu kiden ni Hwan a enda hapa
inalap ya bari na, a netanam da kapye da
nedanug te Hesus.

Ya Pagtugut Ni Hesus Ikid Na Pagpakan Na Ta Limaribu
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

13 A ta nepakadangag ni Hesus ta pasi ni
Hwan a naglugan kid ha na ituldu na kiden
ta barangay da en petta umadayu kid ta
lugar ni Herud, a umange kid ta awan
ta totolay ta dammang na alugen. Ammi
kadulayan na te nadamag na kadwan ki-
den tolay ya eyan da a inakkawan da kid,
te inange da ya pingit na alugen. 14 A ta
datang nig Hesus ta datangan da en a itta
hala ten ya tolay kiden nga nagapag tentu.
A ta nepakaita na ta kaddu da a timalin
hapa ya allak na tekid, a pinagmappya na
hapa ya nagtatākit tekid.
15 A tentu en marimat a nagburung na ya
ituldu na kiden gafu ta tolay kiden, a enda
nebar te Hesus.
"Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay
kidin, petta e kid gumatang ta pamuhab
da ta babali kidewan, te furab na a awan
haman ta pangalapan ta isin," kunda.
16 "Maski aweda mina magtugut, te
ikamuy mina ya mangatad ta kanan da,"
kunna hapa tekid.
17 "A on ay, ammi intu la itta sin ya
lima na pan ikid na dwahukal na dalag,"
kunda hapa.

18 “A alapan muy kid mantu sin,”
kunna ha,
19 otturu pinagtuttud na ya tolay kiden ta kakaddatanen. A tentu en nanggawat ta lima kiden pan ikid na duwa kiden ikan a tumangad hapa ta langit petta pakimallak na ya kanan da.

A sangaw ginadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan kiden, kapye na kid negawat ta ituldu na kiden petta ikid ya mangisaned ta tolay kiden. 20 A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid. A tekid na nabalin nagkakan a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta huna na tolay kiden. 21 A ya kaddu na nagkakan kiden a limaribu kid na lālāki fwera ta bābāy ikid na ānāk.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum (Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

22 A sangaw pinaglugan ni Hesus ya ituldu na kiden ta barangay da en, petta mapolu kid ta dammang, te mapozan la bit petta patugutan na hapa ya tolay kiden. 23 A tentun nakapatugut tekid a gimon hapa tatakday ta bagetay, te ange makimallak. A nagyan la ten tatakday nakimallak abat ta hiklam. 24 Ammi ya ituldu na kiden a nakatangngan kid na ta alugen, a sisikbatan na kid na palung, te atubangan na kid hapa na paddad. 25 A tentu en nagkarawan a umange i Hesus tekid nga nagpapa-yat ta danumen. 26 A ta pakaita da tentu nga magpapa-yat ta danum a nagtalaw kid na, te pahig da ta datay, a kumahkahaw kid na. 27 Ammi alistu hapa i Hesus nagayag tekid,

“Awemuy la magtalaw te iyakin yan,”
kunna.
28 “A am kakurugan ta iko, Afu, a ayagan nak hapa sina, te magpa-yatak hapa ta danum,” kunna hapa ni Pedru.
29 “On, e ka mantu sin,” kunna ha ni Hesus tentu.
A dumagut mantu i Pedru ta barangayen, a nagpapa-yat hapa ta danum kumin te Hesus. 30 Ammi gafu ta nagliplipay hapa ta kasikan na paddad a kima-ma la nagtalaw a namegafu lumammad, a nagayag na, **“Ikerutan nak O, Afu,”** kunna. 31 A alistu tina-mak ni Hesus ta kamat na en.

“Kuga assang la ya pangikatalak mu. Anu haman ta pinagduwaduwam ya nonot mu,” kunna hapa tentu.
32 A tentu nangitoli ta barangayen a nagimmang hapa ya paddad. 33 A ya kadwan kiden hapa ta barangayen a pake dinayawan da i Hesus.

“Kakurugan kad, Afu, ta iko ya Anak na Namaratu ewan,” kunda.
34 A ta nepakadakit dan a itta kid na ta lugar na Genesaret, 35 a nalasin na kid hapa na tolay kiden, a nagbabilag kid ta babali kiden, te enda inalap ya ngamin kiden nagtatākit, a nedatang da kid te Hesus. 36 A nakimemallak kid ta si-gedan da la ya kayadan na barawasi na en, a nagmappya hapa ya ngamin kiden nakasi-ged tentu.

15

Ya Pagzigmanan Na Tolay (Mk 7:1-23)

1 A ta takday ha na araw a umange te Hesus ya kadwan kiden Pariseyu nga taga Herusalem, ammi ikid hala ya mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden, a imbestigaran da i Hesus gafu ta ituldu na kiden. A ya nebar da tentu a

2 “Anu awena haman dumagdag na ituldum kiden ta netuldu na dadagkal tam kiden, te am kada mangan kid a aweda bit magbaggaw ta kamat da?” kunda tentu.
3 “A itta hapa ya pohutan ku tekamuy,” kunna, “te anu kawagan na ta soysoyan muy ya lintig na Namaratu petta itali muy ya ituldu muy? 4 Te ya nebar na Namaratu tekitam a

‘Nonotan muy ig dama muy ikid na hina muy,’ kunna. **‘A mappya ta mapapasi hapa ya maguhohug ta dulay tekid,’** kunna ha.
5 Ammi tekamuy a ugtulān muy haman ya uhohug na en, te ya ituldu muy ta tolay kiden a

‘Dana mangatad kam bit ta simbaan na Namaratu, a am awan na sangaw ta iuffun muy ta dadagkal muy a ibar muy tekid ta dana neatad muy na ta Namaratu,’ kummuy haman.
6 A gafu ta kumanen a awemuy ipalubus ta kurugan da ya nebar na Namaratu gafu

ta dadagkal da kiden. A liblibangan muy
mantu ya uhohug na Namaratu petta idu-
lot da ya ituldu muy. 7 Ammi kuga magim-
mamappya kam, a kustu hapa ya nepeuho-
hug na Namaratu ta aglavunen Isayas gafu
tekamuy, te

8 **'Dayawan nak na tolay kidin ta simuk**
da, ammi adayu garay ya nonot
da teyak.
9 **Awan mantu ta kapkappyan na**
pangdayaw da teyak, te igitta da
haman ya ituldu da ta itulduk,'
kunna."

10 A ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a
pake pinaabikan na hapa ya kadwan kiden
tolay tentu petta madangag da hapa ya
ibar na.

"Pake dangagan muy ya uhohug
ku tekamuy petta maawatan muy:
11 Bakkan ta intu ikazigman na Nama-
ratu ya awan magbaggaw kapye na
mangan, baka ikazigman na hud ya
itun muy ta simuk muy awa intu hud
la ikazigman na ya dulay nga nagafu ta
simuk muy," kunna tekid.

12 A ta magananwan la a itta hapa ya ibar
na ituldu na kiden tentu.

"Awem de amu, Afu, ta pake ikatupag
na ka na Pariseyu kiden gafu ta inuho-
hug mu tekid?" kunda.

13-14 "Bay-an muy la yana kid, te ya
awan kiden nemula ni Damakewan a
mappya ta mahantud kid, te daram kid
haman. A am daram ya mangituldu ta
kagitta na en daram a azo meavut kid
duwa," kunna tekid.

15 A ya uhohug hapa ni Pedru a

"Mappya, Afu, ta pake ipasikkal mu
ya ikayat mu uhohugan ta ikazigman
na Namaratu, te awemi maawatan,"
kunna.

16 "Anu awemuy hapa metug ya inuho-
hug ken? 17 A awemuy hud manonot ta
maski am itta ya duping nga mehulun
ta kanan na tolay a ange hala ta sirat
na kapye na sangaw mewarad. 18 Ammi
ya imuhet ta simuk na tolay a magafu
hala ta nonot na, a yen ya mangatad
ta pagzigmanan na. 19 Te ya magafu ta
nonot na tolay a dulay na nonot, ikid na
pangpapasi na ta ikattolay na kiden, ikid
na pangadallaw na, ikid na pagtakaw na,
ikid na pagladdud na, ikid na pamad-
padulay na. 20 Yen kid ya mangatad ta
pagzigmanan na tolay, ammi ta awemen
pagbaggaw a awan bale," kunna.

Ya Gagangay Na Masikan Mangikatalak (Mk 7:24-30)

21 A ta nekabalin na kumanen a nag-
tatugut ha ig Hesus ta nagyanan da en,
te ange kid ta tagad ta lugar na Tiro ikid
na Sidon. 22 A tekid para la nagyan ten a
umange hapa ya takday babbay nga Hentil
taga Kanaan, a binaran na i Hesus,

"Anak ni Dabid," kunna, "Ikallak nak
O, Afu, te pake mazigatan ya anak ken
nga babbay gafu ta anitu na," kunna.

23 Ammi awena pulus nagsitang ni Hes-
usen. A gafu ta pakolangan na la na bab-
bayen a mahulat na ya ituldu na kiden.

"Pagustum mina, Afu, petta magtugut,
te kuga masitang ya babbayin nga du-
magdag tekitam," kunda.

24 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Awek haman nedob ta isina kid
na tolay, te yen la ya umeyan ku sin
petta makaapagak ta Istralita kiden nga
netawag ta Dyos da," kunna.

25 Ammi umabikan hapa ya babbayen, a
namalentud ta atubang ni Hesus, a

"Uffunan nak kad, Afu," kunna.

26 "On ay, ammi dulay am meatad ta
atu ya kanan na anak kidin," kunna
hapa ni Hesus tentu.

27 "Kakurugan, Afu, ya uhohug mina,
ammi awena hud mangan na atu kiden
ta hugta na dafu na en nga nahunnak ta
lutak?" kunna hapa na babbayen.

28 A gafu ta uhohug na babbayen a

"Kakurugan ta masikan ya pangikata-
lak mu, Aboy, magdulot hala ya kuman
na inadang mu teyak," kun ni Hesus
tentu.

A ye-yen hala na oras ya nepagmappya na
anak na en.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Kadwan Nagtakit (Mk 7:31-37)

29 A ta nekabalin nig Hesusen ta iten a
nagtatugut kid ha, a inange da ya pingit
na Alug na Galileya, kapye da gimon ta

bagetay, a nagtuttud i Hesus petta mag-
ibannag. 30 A tentu para la nagtuttud
a dumatang ya pake addu na tolay nga
mangikahad ta pilay, ikid na pukul, ikid na
daram, ikid na umal, ikid na addu para.
A ta nepangitabnak da tekid ta atubang ni
Hesus a sa pinagmappya na kid hapa. 31 A
ta nepakaita na tolay kiden ta sa nagmap-
pyan ya ngamin kiden neange da tentu
a pake dinayawan da hapa ya Dyos na
Istralita kiden.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Appataribu (Mk 8:1-9)

32 A ta nekabalin ni Hesus nagpamappya
ta neange da kiden tentu a pinaabikan na
ya ituldu na kiden petta madangag da ha
ya bida na tekid.

"Kuga timalin ya allak ku ta tolay
kidin, te tallu araw kid na teyak, a naafut
na ya balun da. A am padatangan ku kid
mina ta bali da a magkafuy kid ta dalan
gafu ta bisin da," kunna.

33 "A onay, ammi bababang kid, Afu, a
had ya pangalapan tam ta isin na lugar
ta ipakan tam tekid, te adayu haman yan
ta babali," kunda hapa tentu.

34 "A awan hud ta huna muy nga pan?"
kunna ha tekid.

"A itta ay, ammi pitpitu hukal la, ikid
na assang kid la na daldalag," kunda
hapa.

35 A gafu ta kumanen a pinagtuttud na
ya tolay kiden ta lutak, 36 a ginawat na
hapa ya pan kiden kontodu daldalag ki-
den, kapye na kid nepakimallak. A sangaw
ginadgadwa na kid hapa, kapye na kid
negawat ta ituldu na kiden, petta isaned da
kid hapa ta tolay kiden. 37 A sa nagkakan
kid abat ta nabattug kid, a sangaw inuknud
da hapa ya pitu na la-ba ta nehuna na tolay
kiden. 38 A ya kaddu na nagkakan kiden a
appataribu kid na lālāki fwera ta bābāy ikid
na ānāk. 39 A sangaw pinatugut ni Hesus
ya tolay kiden, kapye na naglugan hapa ta
barangay kontodu ituldu na kiden, te ange
kid na ta lugar na Magadan.

16

Ya Pangparuba Na Pariseyu Ikid Na Saduseyu Te Hesus (Mk 8:11-21)

1 A ta ketta para la nig Hesus ta lugar na
Magadan a umange ha tentu ya kadwan
kiden Pariseyu ikid na Saduseyu, petta
paruban da.

"Mistro," kunda, "mappya ta itta ya
ipaitam ta pakapangwam petta pakai-
tan mi ta Namaratu ya nangidob teko,"
kunda tentu.

2-3 A ya tabbag na en hapa tekid a

"Gafu ta itta ya pakaitan ta langit a
amu muy am magbilag ta lakwat ono am
magudan. A anu kawagan na mantu ta
awemuy malasin ya pakapangwa na Na-
maratu am itta ya pakaitan na? 4 Kuga
awan ta kapkappyan na awan man-
gurug gafu ta awan ta mepaita tentu.
Ammi awan sangaw ta mepaita teka-
muy, te intu mina pagnonotan muy
ya nakkwa ta aglavunen mina Honas,"
kunna tekid,

a nagtugutan na kid. A naghahulun ha ig
Hesus ikid na ituldu na kiden nga ange ta
dammang na alugen.

5 A ta pakadatang da ta dammang a
awan ta kanan da ta tangngan na araw, te
naliwatan na ituldu na kiden ya nagbalun
ta pan. 6 A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Mappya ta palanan muy ya beking*
na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu ki-
den, te dulay," kunna.

7 A nagbabidan da am anu ya ikayat
na uhohugan, te pahig na kadwan ta
tabarangan na kid gafu ta naliwatan
da ya magbalun ta pan. 8-10 Ammi ta
nepakarikna ni Hesus ta bida da a

"Anu kuga pagbabidan muy ya kawan
na kanan tam? Kuman na awemuy
maawatan ya inuhohug ken, yaga as-
sang la ya pangikatalak muy, te nali-
watan muy de ya lima kiden pan nga
nakabattugan na limaribu kiden, ikid
na pitu kiden pan nga nakabattugan na
appataribu kiden? A naliwatan muy
hapa de am piga na la-ba ya nauknud
muy ta nekabalin na limaribu kiden

* **16:6** Ya beking ya ikihu da ta arena en am mamadday kid ta pan petta bumlad ya panen am malutu.

ikid na appataribu kiden? 11 Anu awemuy haman maawatan ya inuhohug ken nga **‘Palanan muy mina ya beking na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu kiden?’** Pake nonotan muy, te bakkan ta intu bidan ku ya kanan tam,” kunna.
12 A gafu ta inuhohug na en a yen ya nepakanonot da ta intu papalan na tekid ya ituldu na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu kiden, te bakkan ta kanan ya ikayat na uhohugan.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Pangitan Da Tentu (Mk 8:27-29; Lk 9:18-27)

13 A tekiden umabikan ta ili na Sesariya Pilipo a itta ya pinohutan ni Hesus ta ituldu na kiden;
“Anu kan ya pangitan na tolay kiden teyak am inya yak?” kunna tekid.
14 “A pahig na kadwan ta iko i mina Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden ta idi, te ibar da ta natolay hala. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A ta kadwan para a pahig da ta iko ya aglavunen mina Heremyas,” kunda.
15 “A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?” kunna ha tekid.
16 A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;
“A iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi, te Anak ka na sigatolay na Dyos,” kunna.
17 “Pake nagāsāt kan, Simon, te awem mina amu am inya yak am awa netuldu na ka ni Damakewan. 18 A gafu ta Pedru† hapa ya ngagam a iko ya kuman na pundasyon na batu, te iko ya pamepegafwanan ku ta tolay ku kiden nga pagyanan ku ta lutakin, a awan sangaw ta makaperdi ta pagyanan ku maski ta pasi. 19 A iko hapa ya itunglak ku ta makkamu ta pangikerutan na Namaratu ta lutakin, petta intu sangaw ihangat mu ta lutakin ya dana nehangat na Namaratu, a intu sangaw ipalubus mu ta lutakin ya dana nepalubus na Namaratu,” kunna.
20 A sangaw pake nebar ni Hesus ta aweda mina bibidan ta intu ya pinakadama da nga nekari na Namaratu.

Ya Pangilavun Ni Hesus Ta Pasi Na (Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

21 A ta nekabalin na en a namegafun hapa i Hesus nga mangipadangag ta pasi na tekid.
“Mappya ta e yak sangaw ta ili na Herusalem, petta pakākāllakan nak sangaw na pinakadakal na Hudyo kiden kapye dak sangaw papapasi, ammi matolayak hala sangaw am nagpasan ya talluhaw,” kunna.
22 Ammi ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a sang neadayu ni Pedru, kapye na nehuya;
“Awem mina ibar ta mapapasi ka, Afu, te Namaratu ya makkamu teko,” kunna.
23 A nagbalittag hapa i Hesus nga nangatubang te Pedru, a
“Umadayu kan teyak, te itta ya Satanas teko, te sanatan nak nga magliwat, te bakkan ta uray na Namaratu ya ibar mu teyak awa uray hud la na tolay,” kunna tentu.
24 A tentu en ha naguhohug ta ituldu na kiden a kumanin ya nebar na tekid:
“Am itta ya mayat dumagdag teyak a mappya ta pagtalekudan na ya bari na, a attaman na ya zigat na pangurug na teyak, petta makadagdag teyak. 25 Te maski am inya ya mangkenga ta angat na a masi hala sangaw ta magnayun. Ammi ya mangisagapil ta angat na gafu ta pangurug na teyak a matolay hala sangaw nga magnayun. 26 Te maski am itta mina ya nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud sangaw ya kappyanan na tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi na? A itta hud sangaw ya pangsaka na ta kahalwa na petta matolay mina? 27 A yen mina ya nonotan muy, te gagangay ta magtoli sangaw sin ya Tolayin taga Langit kontodu anghel na kiden a mehulun hapa tentu ya ngamin pakapangwa na Namaratu, a yen sangaw ya pangatad na ta tagtakday tolay ta megitta ta tinarabaku na. 28 Ammi kustu hapa

† **16:18** Ya ngagan na “Pedru” ta agsitang da en a “Batu” tekitam Agta.

ya ibar ku tekamuy ta itta ya kadwan kiden tekamuy nga awan para la masi addet ta maita da sangaw ya kadakar na Tolayin taga Langit am ange sangaw sin magtogkok ta pagariyan na en," kunna.

17

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus (Mk 9:2-8; Lk 9:28-36)

1 A ta nepagpasa na annam na araw a inalap ni Hesus ig Pedru, ikid na magkabagis kiden Santiago ikid ni Hwan, a sa naghahulun kid nga gimon ta ata-nang na bagetay.
2 A ta datang da ta utun a ka-ma la nanguli ya mukat ni Hesus, te nagdakar ta kuman na dakar na bilag, a pake nagfuraw hapa ya barawasi na en ta kuman na kadakar na zilag. 3 A nepagka-ma da hapa ya lalattog ni mina Moses ikid ni Eliyas, a nagbida kid te Hesus. A ya uhohug hapa ni Pedru a

4 "Mappya, Afu, te itta kamin sin, te am ikayat mu a mamaddayak na ta tallu na ba-bali, petta tagtakday kam ni Moses ikid ni Eliyas ta ba-bali," kunna.

5 Ammi ta paguhohug para la ni Pedru a imakban ya pake furaw na kulam a tinappanan na kid, a nadangag da ya maguhohug tekid ta umag na kulamen;,

"Ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan ku, a matalakanak hapa tentu. Mappya ta dangagan muy ya ituldu na tekamuy," kunna.

6 A alistu nagtakab ya ituldu kiden ni Hesus, te pake nagtalaw kid na ta pakadangag da ta naguhohugen tekid. 7 Ammi enna kid sini-ged ni Hesus, a

"Imivwat kanan, a awemuy la magtalaw," kunna tekid.

8 A tekid na tumangad a intu la naita da i Hesusen.

9 A tekiden dumadagut ta bagetayen a nebar ni Hesus tekid ta aweda la bit bibidan ya naita da,

"te mappya ta apolu masi ya Tolayin taga Langit kapye na sangaw matolay, a yen sangaw ya pangipadangag muy," kunna.

10 A ya uhohug da hapa tentu,

"A am gagangay ta kunna ten sangaw ya kasasaad mu, Afu, ta iangem ta lutakin a anu mantu ya ikayat na uhohugan na mangituldu kiden? Te ibar da haman ta apolu maglattog ha i Eliyasen kapye na umange ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. Ammi ikon haman ya napolu," kunda.

11 "Kustu hala ya nebar da," kunna hapa ni Hesus, "te kakurugan ta apolu maglattog i Eliyas, petta dana iparan na ya tolay kiden. 12 Ammi ya ibar ku tekamuy a nabayag na haman ya nelalattog ni Eliyas, a aweda amu ta intu, a yen ta tinapangan na pinakadakal tam, a kumanen hapa sangaw ya tarabakun da ta Tolayin taga Langit," kunna.

13 A gafu ta nebar na en tekid a yen ya nakkamun da ta intu binida na tekid i mina Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu (Mk 9:14-29; Lk 9:37-43)

14 A tekid en nakadagut ta agyan na kadwan kiden ituldu na ta akban na bagetayen a pake umaddun ya tolay kiden nga nagindag tentu. A umange hapa ya takday nga namalentud ta atubang ni Hesus nga nakimemallak tentu.

15 "Ikallak mu haen ya anak kin, Afu, te magkiskissiw, a pake mazigatan, te mahunnak ta afuy yaga danum. 16 Neangek apolu ta ituldum kidin, ammi aweda haman mapagmappya," kunna.

17 "Kuga awan ta kapkappyan na tolay kidin yan nga awan maketug ta pangurug da. Bababang yen kabayag na pagyan ku tekamuy nga mangitultuldu, ammi awemuy para la netug. Iange muy mantu sin ya abbingina," kunna.

18 A ta nepangihuya ni Hesus ta anitu na abbingen a nealistu na nagtugutan, a yen ya nepagmappya na abbingen.

19 A sangaw ta awan ta nakibidan te Hesus a umange tentu ya ituldu na kiden, a

"Anu awemi napatugut ya anitu na en?" kunda tentu.

20 "A on ay te awemuy pake nekatalak ta makkwa na Namaratu ya ibar muy," kunna hapa. "Te pake ibar ku

tekamuy ta am itta ya pangikatalak muy tentu maski la ta kuman na kaassangan na hukal a mabalin ta ibar muy ta bagetayin, **'Umalit ka ta lugarewan,'** a umalit hala, te awan sangaw ta awemuy makkwa am kustu ya pangikatalak muy. 21 Ammi ya kuman na anitu en nga pinatugut ku ta ayanen a awena magtugut am awemuy bit pagpasān ya pangan muy petta pake pakimallak muy ya pagpatugut muy tentu," kunna.

22 A ta takday ha na araw tekiden nagkakampat ta iten Galileya a itta hapa i Hesus tekid, a binida na ha ya pasi na tekid.

"Papasin da hala sangaw ya Tolayin taga Langit, te itta sangaw ya mangitalaba tentu, a yen sangaw ya panggafut da tentu. 23 Ammi maski am papasin dak a matolayak hala sangaw ta mekatallu na araw," kunna.

A pake nagdamdam kid na ta inuhohug na en tekid.

Ya Pakaapag Ni Pedru Ta Pirak Ta Simuk Na Ikan

24 A tekiden dumatang ta ili na Kapernayum a nesimmun da ya magtuki kiden ta bwis na Simbaan. A pinohutan da hapa te Pedru am magpaga i Hesus ta bwis.

"Anu, awena de magpaga na mistro muy ta bwis na Simbaan?" kunda tentu.

25 "Haan man," kunna hapa ni Pedru.

Ammi ta datang ni Pedru ta bali a nepagkama na hapa ya pohut ni Hesus tentu.

"Anu ya uray mu, Simon, ta gagangay na ari kiden ta lutakin am had sin na tolay ya pagpagan da ta bwis? Intu de pagpagan da ya kagitta da kiden ono taga kadwan kiden lugar?" kunna tentu.

26 "A intu pagpagan da ya taga kadwan kiden lugar," kun ni Pedru.

"A ta kumanen awena mantu magpaga na kagitta da kiden," kun ni Hesus.

27 "Ammi mappya ta magpaga kita hala petta awan ta bida. Ara, mangalap ka mantu ta banwit, a em iparuba ta alugewan, te ya imunnan na maalap mu a itam sangaw ya pirak ta simuk na en, a yen sangaw ya iangem ta simbaanen, te kustu hala ta pagpaga ta ta bwis ta," kunna.

18

Ya Bida Na Umalinnak (Mk 9:33-37; Lk 9:46-50)

1 A ta pagyan da para la ten a itta ya ikayat na ituldu na kiden ta pohutan da te Hesus, a

"Afu, inya hud sangaw tekami ya pake kadakalan na makipagturay teko ta pagariyan na Namaratu ewan?" kunda.

2 A pinaabikan bit ni Hesus ya takday abbing, kapye na pinatayuk ta nagtatangngan da, 3 a sangaw tinabbag na hapa ya pohut da.

"Ya pake ibar ku tekamuy a am awemuy mauli petta negitta kam ta kuman na abbing a awemuy sangaw mesipat ta pagariyan na Namaratu. 4 Te maski am inya sangaw ya imalinnak ta nonot na ta kuman na abbingin yan a yen sangaw ya pake kadakalan na ngamin kiden tolay na Namaratu," kunna.

5 A ya uhohug na para tekid a

"Maski am inya hapa ya mangtagop ta abbing nga kumanin gafu ta pangurug na teyak a mekwenta ta iyak hapa ya pinagdulot na. 6 Ammi am itta ya mangituldu ta dulay ta maski takday la na kaassangan kiden nga mangurug teyak a pake kakallak sangaw. A mapmappya mina en ta dana nakaddangan ya lig na en ta dappug na batu kapye na newarad ta bebay, petta awena mina nakaliwat. 7 Kakallak ya tolay kiden gafu ta ketta na pakaayayyawan da ta pagliwat da, ammi pake kakallak para ya tolayen nga mangayayyaw tekid.

8 "A yen mina ya pagnonotan muy ta bari muy, te am angarigan ta kamat mu ono takkim ya gafu na pagliwat mu a awem hud gappakan kapyem iwarad, petta awem sangaw melogot? Te mapmappya ta napukulan ka mina nga magdulot ta magnayun na pagtolayam ammi ta mewarad ka ta afuyen nga awan maazap gafu ta awemen inazi. 9 A kumanen hapa ta matam, te am angarigan ta matam ya gafu na pagliwat mu a awem hud kilotan kapyem iwarad, petta awem melogot? Te mapmappya ta

bulding ka mina nga magdulot ta magnayun na pagtolayam ammi ta mewarad ka ta afuyen gafu ta awemen inazi.

10 “A ya ibar ku hapa tekamuy ngamin a itan muy ta idadula muy ya maski takday la na kaassangan na mangurug kiden teyak, te itta ya anghel da nga mangtaron tekid, a mangidarum kid hapa ta atubang na Damakewan. 11-14 A intu mina pagnonotan muy ya magtaron ta kalneru. Te am angarigan ta itta ya magatut na kalneru na ammi metawag hapa ya takday, a awena hud isirak ya siyamafulu siyam kiden ta panganan da kapye na ange magapag ta takdayen nga netawag? A am naapagan nan a yen ya pake ikatalak na ammi ta awan kiden netawag. A kumanen hapa te Damakewan, te awena ikayat ta itta ya metawag maski ta takday la na kaassangan kiden nga mangurug teyak, te yen ta umange ya Tolayin taga Langit ta lutakin petta ikerutan na ya netawag,” kunna.

Ya Kwan Tam Mina Gafu Ta Nagliwat Tekitam

15 A ya takday para na bida ni Hesus tekid a

“Am angarigan ta itta ya liwat na takday kabagis mu teko a e ka mantu tatakday makibida tentu, a tabarangam. Am ikayat na dangagan ya itabarang mu tentu a awan kad mappya, te nagmappya kanan,” kunna. 16 “Ammi am angarigan ta awena ikayat kurugan ya uhohug mu tentu a mangalap ka mantu ta takday ono maski duwa na manguffun teko nga mangtabarang, kapye muy ha sangaw ange maguhohug tentu, pettam kumanen itta hapa sangaw ya duwa ono tallu na mangipasikkal ta ngamin uhohugan muy. 17 A am awena kid hapa kurugan a mappya mantu ta mebida ya liwat na ta atubang na maggagimung kiden. A am awena hapa ikayat dangagan ya tabarang na maggagimung a ikwenta muy mantu ta kuman na dulay na tolay nga awan mangurug, a awemuy na sangaw pagdulotan.

18 “A ya pake ibar ku ha tekamuy a intu sangaw ihangat muy ta lutakin ya dana nehangat na Namaratu ewan. A intu sangaw ipalubus muy ta lutakin ya dana nepalubus na Namaratu ewan. 19 A ya uhohug ku para tekamuy a maski am itta ya duduwa la tekamuy nga makimallak ta Namaratu ewan, ikid na tatakday la ya nonot muy ta adangan muy tentu a kwan na hala ya ibar muy tentu. 20 Te maski am had sin na lugar ya agyan na duduwa ono taltallu la na maggimung gafu ta pangurug da teyak a itta yak hapa ta hebing da,” kunna.

Ya Bida Na Awanen Nangpakoma

21 A tentu en nabalin nagbida a umabikan hapa i Pedru nga mangpohut tentu.

“A am pagliwatan nak na kabagis ku, Afu, a mamempiga mina ya pagpakomak tentu am inaman nak? Gustu de ya mamempitu?” kunna.

22 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

“Awek ibar ta gustu ya mamempitu, te maski abat ta mamempitu fulu pitu,” kunna, 23 “te am ikayat muy mesipat ta iturayan na Namaratu ewan a intu mina pagnonotan muy ya keangarigan na takday ari nga nagsingir ta gagatut na tagabu na kiden. 24 Te ya takdayen tagabu na a niribribu ta pesuk ya gatut na, 25 ammi awan garay ta pagpaga na ta gatut na kiden. A gafu ta awena mapagan ya gatut na kiden a nebar na ari en ta melaku ya lalaki en, a kumanen hapa ta atawa na en kontodu ngamin kiden anak na ikid na ngamin kwa na, petta mapagan ya gatut na kiden. 26 Ammi alistu namalentud hapa ya lalaki en ta ari en, te nakimemallak tentu.

‘Ay afu, indagam para haen ya pagpagak, te sa pagan ku ngamin gatut ku,’ kunna.

27 “A gafu ta ikallak na ari en a sa inazi na ya ngamin gatut na, a pinatugut na. 28 A tentu en nagtugut a nesimmun na ya sakā tagabu na en nga nakagatut tentu ta mafulu la ta idi, ammi awena para la napagan ya gatut na en. A ka-ma la ginafut na ya hul na en pattalan, a **‘Pagam na ya gatut mu,’** kunna tentu. 29 A alistu namalentud hapa ya segatuten nga nakimemallak tentu,

‘Ay indagam la bit, Kofun, petta
makaapagak, te pagan ku sangaw
ngamin,’ kunna.
30 Ammi awena haman nekallak na tak-
dayen awa enna hud la nedarum, petta
mebalud abat ta pakapaga na mina ta
ngamin gatut na. 31 A gafu ta kumanen a
nagdamdam hapa ya kadwan kiden sakā
tagabu na, te naita da ya iningwa na awa-
nen nangikallak, a enda nedanug ta ari da
en. 32 A ta nepangpaalap na ari en tentu a
‘Kuga magdupal kan na tagabu. In-
azik haman ya ngamin gatut mu teyak
gafu ta pakimallak mu teyak, 33 a ku-
manen mina ya pinarigam ta sakā
tagabu men ta pakimallak na en teko,’
kunna.
34 “A gafu ta pake nagporay ya ari
en tentu a pinatoli na hala ya gatut
na kiden, a nepebalud na hapa petta
mapa-gang abat ta pakapaga na hapa ta
ngamin kiden gatut na. 35 A yen mina ya
pagnonotan muy, te kumanen hapa san-
gaw ya kwan ni Damakewan tekamuy
am awemuy hapa pakoman ta mappya
ya nagliwat tekamuy.”

19

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Magatawa Kiden
(Mk 10:2-12)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagbida a nag-
tatugut kid na ituldu na kiden ta lugar na
Galileya, te ange kid ta lugar na Hudeya ta
dammang na karayan na Hurdan. 2 Ammi
dumadagdag hapa ya awan bababang na
tolay abat ta eyan da, a pinagmappya ni
Hesus ya nagtatākit tekid.

3 A umange hapa tentu ya kadwan kiden
Pariseyu, te itta ya pinohutan da tentu ta
pangparuba da tentu.
“Mistro, had kun na pangawatam ta
lintigen nga netuldu ni Moses gafu ta
magatawa kiden, te mepalubus de ta
igungay na lalaki ya atawa na ta kom-
pormi la na razon?” kunda tentu.
4 A ya tabbag na hapa a
“Intu mina nonotan muy ya uhohug
na surat na en, te
‘Pinadday na Namaratu ya napopolu
kiden tolay petta itta ya lalaki
ikid na babbay.
5 **A yen ta makigungay ya lalaki ta**
dadagkal na kiden, te makidagga
ta atawa na en,
a ikwenta na Dyos ya duwa ki-
den ta tatakday la na tolay,’
kunna paen.
6 A bakkan kid na mantu ta duwa na to-
lay, te tatakday kid na. A madi mantu
am paggungayan tam ya pinagdagga na
Namaratu ewan,” kun ni Hesus tekid.
7 A ya pohut da ha tentu a
“Anu kawagan na mantu ta nepalubus
ni Moses ta makigungay ya lalaki ta
atawa na am iatad na tentu ya papel na
pakigungay na?” kunda.
8 “A nepalubus na ay, gafu ta pagbanad
na nonot muy, ammi addet ta nepa-
gatawa na napopolu kiden a bakkan ta
kunna ten ya uray na Namaratu. 9 A
yen ta ibar ku hapa tekamuy ta am itta
ya makigungay ta atawa na otturu man-
gatawa ha ta takwan a mekwenta hala
ta mangadallaw, ammi awan bale am
atawa na en ya apolu nakikadallaw ta
takwan na lalaki,” kunna ha tekid.
10 A ya uhohug hapa na ituldu na kiden
tentu a
“A am gagangay ta kunna ten a
mapmappya mantu ta awan ta man-
gatawa,” kunda.
11 Ammi ya uhohug na hapa tekid a
“On ay, ammi bakkan haman ta
ngamin tolay ya makaattam nga awan
magatawa fwera la ta maatadan kiden
ta pakaattam da. 12 Te itta ya kadwan
kiden nga awan mangatawa gafu ta
dana nakapun kid ta nekeanak da. A itta
hapa ya kadwan nga kinapun na sakā
tolay da, a itta hapa ya kadwan nga awan
mangatawa petta awan ta manabtabang
ta pangidulot da ta tarabaku na Nama-
ratu. A am itta ya makaattam nga awan
mangatawa a mappya hapa am attaman
na,” kunna.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

13 A sangaw itta ya mangiange ta anak
da kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat

na tekid, te ikayat da ta pakimallak na kid. Ammi nehuya na kid hapa na ituldu na kiden. 14 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a

"Awemuy la gamman ya anak kidin, petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan na Namaratu ewan," kunna.

15 A nepotun na ya kamat na tekid, a nepakimallak na kid, a sangaw nagtugut kontodu ituldu na kiden.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang (Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

16 A magananwan la a itta ya umange nangpohut te Hesus.

"Mistro, ibar mu haen teyak am anu mina ya tarabakuk nga mappya petta itta sangaw ya angat ku nga magnayun," kunna.

17 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a

"Anu haman ta iyak ya pangpohutam ta mappya na tarabaku, te tatakday la ya makkamu ta mappya. A am ikayat mu maatadan ta magnayun na angat a mappya ta kurugam ya lintig na kiden," kunna hapa.

18 "A onay ammi had sin hud na lintig ya kurugan ku?" kunna ha na lalaki en.

"A amum haman ya lintig na kiden ta awem mamapasi ta tolay, ikid na awem mangadallaw, ikid na awem magtakaw, ikid na awem magladdud. 19 A dayawam hapa ig damam ikid ni hinam, a iddukam hapa ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim," kunna hapa ni Hesus tentu.

20 Ammi ya tabbag ha na lalaki en,

"A onay ammi kanayun kinurug ku yana kid na lintig abat ta kaabbing ku, a anu para ya pagkurangan ku?" kunna.

21 "A am ikayat mu ta awan pulus ta pagkurangam a em mantu ilaku ya ngamin kiden kwam, a mangatad ka ta pobre kiden, petta itta sangaw ya pagbanangam nga mauknud ta agyan na Namaratu ewan. A am mabalin kan a magtoli ka sangaw petta dumagdag kan teyak," kun ni Hesus tentu.

22 Ammi ta pakadangag na lalaki en ta inuhohug ni Hesus tentu a nagtugut hapa nagdamdam, te pake addu ya kwa na.

23 A ta nepagtugut na lalaki en a nagbida ha i Hesus ta ituldu na kiden:

"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta pake mazigat ya isassarok na mabanang ta pangikerutan na Namaratu. 24 A pake ibar ku para tekamuy ta malmalogon ya isassarok na anwang ta hubu na dagum ammi ta isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu," kunna tekid.

25 A pake nepagpaka-lat da hapa ya inuhohug na tekid, a

"Am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta hud para ya mekerutan?" kunda.

26 A nesaned na bit ya mata na tekid kapye na tumabbag.

"Awan pulus ta makkwa na tolay petta mekerutan mina, ammi itta ya makkwa na Namaratu, te intu ya makapangwa ta ngamin," kunna.

27 A ya pohut hapa ni Pedru tentu a

"Anu mantu ya maalap mi, Afu? Te amum ta sa newasa min ya ngamin kwa mi petta dumagdag kami teko," kunna.

28 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta sangaw am ittan ya bagu en paglelehut a yen hapa sangaw ya pagtogkok na Tolayin taga Langit ta pagariyan na en. A ikamuy hapa nga nagattam dumagdag teyak a maatadan kam hapa sangaw ta turay muy, petta makkamu kam ta mafulu duwa kiden tribu na Istralita kiden. 29 A ya ngamin kiden nagtugut ta bali da, ikid na kabagis da, ikid na dadagkal da kiden, ikid na lutak da, ikid na anak da kiden gafu ta pakesipat da teyak a maatadan kid hala sangaw ta minagmagatut ta kuman na nagtugutan da kiden, yaga maatadan kid hapa sangaw ta magnayun na angat. 30 Ammi ya kadwan kiden nga magimpapolu ta ayanin a mapozan kid sangaw, a ya kadwan kiden nga magimpapozan ta ayanin a mapolu kid sangaw," kunna tekid.

20

Ya Gagangay Na Panandan Na Namaratu

1 A ya uhohug ha ni Hesus ta ituldu na kiden a

"Ya pangiangarigan ku ta pangsagolyat na Namaratu ta tolay na kiden a kuman na tolayen nga itta ya alawa na uma na, a naggabgabi ta lalakwat, te ange magapag ta mayat mangallu ta uma na en. 2 A ya nagtatulagan da a tandanan na kid sangaw ta kuman na mekustu ta tangagaw, a dinob na kid ange manguma. 3 A sangaw ta medyo alas nwebe a umange ha ta agyan na dapunen a nasimmu na hapa ya kadwan para na tolay nga imatuttud la, te awan ta tarabaku da.

4 'E kanan hapa magtarabaku ta umaken, te tandanan ta kam sangaw ta kuman na mekustu ta oras muy,' kunna tekid, a umange kid hapa.

5 A kumanen ha ta alas dose, ikid na alas tres, te pinidwa na ha ya umange ta dapunen, a nangidob ha ta ange magtarabaku. 6 A sangaw ta alas singko a umange ha ta dapunen a itta para la ya kadwan nga awan naghehit, a

'Annun muy haman magmalmalem ta isin nga awan magtarabaku?' kunna tekid.

7 'A on ay te awan haman ta magpatarabaku tekami,' kunda hapa.

'A e kanan mantu magtarabaku ta umaken, te tandanan ta kam hapa,' kunna tekid.

8 "A sangaw ta marimat na a dinob na makāuma en ya kapatas na en petta ayagan na ya magtarabaku kiden.

'Em kid ayagan, te atadam kid na ta tandan da, ammi intu pangigafum ya napozan kiden,' kunna tentu.

9 "A ta datang na napozan kiden nga umange nagtarabaku ta alas singko a inatadan na kid ta kuman na metandan ta nagmalmalem. 10 A ta datang na imunnan kiden nagtarabaku a pahig da ta ad-addu sangaw ya tandan da ammi ta napolu kiden natandanan, ammi kagitta hala na metandan ta napolu kiden, 11-12 a nagsasitangan da hapa ya nagpauma en.

'Anu haman ta igittam tekami ya napozan kiden nga nagtarabaku awa nakaoras kid la, ammi tekami a nagmalmalem kami haman nga nagattam ta patu na bilag,' kunda tentu.

13 A ya uhohug na hapa ta takday tekid a

'Anu hud ya liwat ku teko, Kofun? Awek hud netandan teko ya kuman na nagtulagan ta en? 14 Alapam la ya tandam a dumatang kan ta balim. Am ikayat ku iatad ta napozan kiden ya kagitta na iatad ku teko a 15 awan hud ta katunungan ku petta igastuk ya pirak ku ta kuman na ikayat ku? Mappya hud ta pumassil ka gafu ta nasurok ya neatad ku ta kadwan?' kunna.

16 A yen ta nebar ku tekamuy ta mapozan sangaw ya napa-polu ta ayanin, a ya napozan ta ayanin a yen sangaw ya mapolu," kun ni Hesus ta ituldu na kiden.

Ya Ange Nig Hesus Ta Ili Na Herusalem (Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

17 A ta nekabalin na ten a magduldulot para la ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta ili na Herusalem, a sang neadayu na bit ya mafulu duwa kiden ta kadwan kiden tolay ta dalan, petta ikid la ya makadangag ta ibar na.

18 "A ta ayanin a magdulot kitanan ta ili na Herusalem," kunna, "a yen sangaw ya panggafutan da ta Tolayin taga Langit, petta idarum da ta atubang na padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig kiden, a sa ikayat da sangaw ta masi. 19 A am negawat dan ta Hentil kiden nga mangibbal tekitam a amāmatan da hapa, yaga paligatan da kapye da sangaw pagappan ta krus. Ammi matolay hala sangaw ta mekatallu na araw," kunna.

20 A tekid na nagdulot ta dalan a himebing te Hesus ya hina nig Santiago ikid ni Hwan, a namalentud ta atubang na en ta pagadang na tentu.

21 "Anu ya ikayat mu, Ina?" kun ni Hesus tentu.

"A te ya ikayat na duwa kidin anak ku a ikid kan mina ya mesaad sangaw ta hebing mu am makatogkok kan sangaw ta pagariyam ta lutakin," kunna hapa.

22 "Ahu, awemuy de amu ya zigat na adangan muy," kun ni Hesus tekid.

"Makkwa muy hud sangaw ya magattam ta kagitta na neatad na Namaratu teyak ta zigat kin?" kunna.

"A on ay, makkwa mi hapa," kunda.

23 “A kakurugan ta paruban muy sangaw ya kagitta na zigat kin, ammi maski
kunna ten a bakkan hala teyak ya magpili ta magyan ta hebing ku, te i Damakewan ya makkamu magpili,” kunna.
24 A ta pakadangag na kadwan kiden ta
inadang na duwa kiden te Hesus a nalussaw kid hapa tekid. 25 Ammi sa pinaabikan
na kid ni Hesus petta madangag da ya ibar
na tekid.
“Amu muy ya gagangay na Hentil kiden ta ikwenta da ya iturayan da kiden
ta kuman na tagabu da. A ya mayat
magmayor ta kahulun da kiden a doban
na kid. 26 Ammi awemuy mina parigan yen kid, te ya mayat madayawan
tekamuy a maguray mina makitagabu ta
kadwan. 27 A ya mayat metun ta mayor
na ngamin a maguray hapa makitagabu
tekid. 28 Te maski ya Tolayin nga taga
Langit a bakkan ta yen ya umeyan na
ta isin petta makitagabu ya tolay kiden
tentu, awa intu ya makitagabu tekid, a
isagapil na hapa ya angat na tekid, petta
addu hapa ya masaka na tekid,” kunna
tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Nagdaram
(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

29 A tekiden nagtalib ta ili na Heriku a
dumadagdag hapa tekid ya pake addu na
tolay. 30 A itta hapa ya duwa na nagdaram
nga imatuttud ta pingit na kalsada en. A ta
pakadangag da ta magtalib na i Hesusen a
nagayayag kid na,
“Ay Afu, Simsima ni mina Dabid,
ikallak na kami haen, Afu,” pakakin kid.
31 Ammi nehuya na kid na tolay kiden petta
aweda mina magsitang. Ammi nepasikan
da para ya iayag da,
“Ay, Afu, Simsima ni mina Dabid,
ikallak na kami haen, Afu,” kunda.
32 A nagtayuk hapa i Hesus, a binaran na
kid;
“Anu hapa ya pakkwa muy teyak?”
kunna tekid.
33 “Ay, Afu, ipaita mi ya awemi in
pakaita,” kunda hapa.
34 A gafu ta allak ni Hesus tekid a siniged na ya mata da kiden, a yen hapa ya
nepakaita da, a dumagdag kid na hapa.

21

Ya Pagpaari Na Tolay Kiden Te Hesus
(Mk 11:1-10; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 A tekiden nakaabikan ta ili na
Herusalem a pa nagimmang kid bit ta bikat
na babali kiden ta Beffage ta Bagetay na
Olibo, te pinaunnan ni Hesus ya duwa na
ituldu na kiden.
2 “Magdulot kanan ta babali kidewan, a maita muy sangaw ya takday
kabayu nga negalut ikid na urbun na
en. Ubadan muy kid te idatang muy
kid hapa sin. 3 A am itta sangaw ya
mangpohut ta pangubad muy tekid **‘A
te masapul na kid la bit ni Afu,’** kummuy tentu, a ipalubus na hala tekamuy,”
kunna tekid, a umange kid.
4-7 A inalap da hala ya kabayu kiden ta
kuman na nebar ni Hesus tekid. A ta
nepangidatang da tekid a nehuklad da ya
ga-gamit da ta kabayu kiden a nagtakayan
ni Hesus ya urbunen. A uray hapa yen na
Namaratu petta magdulot ya uhohug na en
ta aglavunen, te

**“Ibar mu ta taga Herusalem kiden
ta ittan ya ari da, te dumatang na
magtakay ta urbun na kabayu,”**
kunna.

8 A ta nepagtakay ni Hesusen a imunnan
hapa ya addu na tolay nga nangihuklad ta
ulolat da kiden ta angen na en ta pangdayaw da tentu. A nangalap hapa ya kadwan ta kuman na don na anaw, a nehuklad
da hapa ta angen na en. 9 A ya tolay kiden
nga imunnan tentu ikid na itta kiden ta
gafan na a nagayayag kid na.
“Madaydayaw ya simsima ni mina
Ari en Dabid. Bendisyonam, Afu, ya
umange in sin nga pinakabarim. Madaydayaw ya Namaratu ewan,” kunda
ta pagayayag da.
10 A ta nepakasarok nig Hesus ta ili na
Herusalem a pake masitang na ya tolay
kiden ta pagpaka-lat da tentu, te
“Inya hud ya tolayin yan?” kukunda.
11 “A i Hesus yan nga aglavunen nga
taga Nasaret ta iten Galileya,” kunna
hapa na tolay kiden nga nakihulun te
Hesus.

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Maglaku Kiden
(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48)

12 A ta datang ni Hesus ta ili na
Herusalem a simarok hapa ta simbaan
na Namaratu. A tentu nakaita ta naglaku
kiden ikid na gumatang kiden a sa pinohet
na kid, yaga pinagsikig na hapa ya lamesa
na nagtali kiden ta pirak, ikid na pagtut-
tudan na naglaku kiden ta kalapati.
13 "Anu awemuy haman manonot ya
uhohug na Namaratu ta suraten, te
**'Gagangay ta balikin yan ya eyan na
tolay kiden nga pakimallakan,'**
kunna haman,
ammi pinagbalin muy garay ta pagkakam-
patan na magdarogas ikid na magswitik,"
kunna tekid.
14 A sangaw umange hapa te Hesus ya
nagdaram kiden ikid na napilay kiden ta
umag na simbaanen, a pinagmappya na
kid. 15 A nagayayag na ya anak kiden ta
pangdayaw da tentu.
"Madaydayaw ya simsima ni mina
Dabiden," pakakin kid.
A ta nepakaita na padi kiden ikid na
mangituldu kiden ta iningwa ni Hesus ikid
na anak kiden nga magayag a nagporay
kid na.
16 "Awem hud madangag ya uhohugan
na anak kiden?" kunda hapa te Hesus ta
pagporay da.
"A onay, a awemuy hud nabasa ya
uhohug na suraten ta maski abbing ikid
na asitay ya netuldu na Namaratu ta
pangdayaw da tentu?" kunna tekid.
17 A sangaw nagtugutan na kid, a imuhet ta
ili en kapye na nagdulot ta babali kiden ta
Betanya.

Ya Pangigaged Ni Hesus Ta Kayu
(Mk 11:12-14, 20-25)

18 A ta lalakwat a nagtoli kid na ituldu na
kiden ta ili na Herusalem, ammi nabisinan
i Hesus ta dalan. 19 A tentu en nakaita ta
kayu na higos ta bikat na dalan, a umange
mina nagpusit ta mayan na, te negindan
mina ya mayan na ta don na kiden, ammi
awan haman ta mayan na. A gafu ta ku-
manen a **"Maski awem na sangaw mag-
mayan,"** kunna ta kayu en. A awena la
nabayag a namegafu magkatang ya kayu
en. 20 A ta nepakaita na ituldu na kiden
ta kayu en a **"Anu alistu nagkatang ya
kayu in?"** kunda ta pagpaka-lat da. 21 A
ya uhohug ni Hesus tekid a
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy,
ta am pake ikatalak muy ya Nama-
ratu ikid na awemuy pagduwaduwan ya
nonot muy a makkwa muy hala ya ku-
man na nakkwak ta kayu in. A maski am
ibar muy sangaw ta bagetayin **'Umalit
kan te maglattu kan ta bebay,'** kum-
muy, a Namaratu ya makkamu petta
makkwa hala ya nebar muy. 22 Te maski
am anu ya adangan muy ta pakimallak
muy a meatad hala tekamuy am kaku-
rugan ta ikatalak muy ya pangatad na
tekamuy," kunna.

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

23 A ta datang da ha ta ili na Herusalem
a kuga simarok kid ha ta simbaanen, a
nangituldu hapa i Hesus ta tolay kiden.
A sangaw umabikan hapa tentu ya padi
kiden ikid na kadwan kiden pinakadakal
na tolay kiden, a pinohutan da ya gafu na
tarabaku na.
"Inya hud ya nangatad ta turay
mu petta maguray ka la ta ngamin
tinarabakum ta isin?" kunda.
24 "A itta hapa ya pohut ku tekamuy,"
kunna hapa tekid, "te am matabbag muy
ya pohut ken a ibar ku hapa tekamuy ya
gafu na turay ku ta tarabaku kin. 25 A
ya pohut kin tekamuy a inya hud ya
nangatad ta turay ni mina Hwanen petta
mangzigut ta tolay, te ibar muy teyak am
Namaratu, ono tolay la ya nangatad ta
turay na?" kunna tekid.
A gafu ta napopoyung kid na ta saludsud
na en tekid a dana nagbabidan da bit ta
melemad am anu mina ya tabbag da tentu;
"A anu mina ya tabbag tam tentu, te
am ibar tam ta Namaratu ya nangatad
tentu a **'Anu kawagan na mantu ta
awemuy kinurug,'** kunna sangaw teki-
tam. 26 Ammi am **'Tolay la ya nan-
gatad,'** kun tam a ikatupag na kitam
sangaw na tolay kiden, te pake ipasikkal
da haman ta Namaratu ya nangidob
tentu," kunda.

27 A ya tabbag da mantu te Hesus a
"Awemi haman amu," kunda.
"A am awemuy mantu matabbag ya pohut ken tekamuy a awek hapa ibar tekamuy am had sin ya gafu na turay kin ta tarabaku kin," kunna hapa tekid.
28 A ya uhohug na para tekid a
"Nonotan muy mina ya keangarigan kin: Itta ya duwa na lalaki nga nagkabagis. A ya uhohug na dama da ta takdayen a
'Aleng, e ka magtarabaku ta uma ta arawin,' kunna tentu.
29 'O, awek ikayat O,' kunna hapa.
Ammi sangaw a nagbabawi, a umange hala. 30 Ammi dana umangen hapa ya dama da en ta takdayen, a nebar na hapa tentu ya kuman na nebar na ta napolu en. A **'On, Amang, eyak,'** kunna hapa, ammi awena haman umange. 31-32 A had sin mantu ta duwa kiden ya nangurug ta dama da en?" kun ni Hesus tekid.
"A ya napolu en ay," kunda hapa.
"A yen mina ya pagnonotan muy, te ta neange ni Hwanen nga nangipadangag ta katunungan tekamuy a awemuy haman kinurug. Ammi ya nagdarogas kiden nga nagsingir ta bwis ikid na nakisweldu ta pakidallaw da a kinurug da a nagbabawi kid. A maski am naita muy ya panguli na gagangay da, a usut kam la nga awan nagbabawi. A yen ta ikid sangaw ya mesipat ta pangikerutan na Namaratu, ammi tekamuy a melogot kam," kunna.

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas (Mk 12:1-12; Lk 20:9-18)

33 "A dangagan muy ha ya takday para na keangarigan," kunna ha. "Itta ya takday ha na tolay nga nagmula ta addu na unas, a inaladan na hapa ya kaunasan na en. A sangaw namadday hapa ta agdapilan na ikid na ba-bali en nga pagyanan na magtaron kiden. A sangaw nepaābāng na hapa ya kaunasan na en ta kadwan, te ange bit ta takwan na lugar. 34 A ta kaarawan na pagapit da a dinob na ya tagabu na kiden ta nangābāng kiden, petta alapan da mina ya ābāng na. 35 Ammi ginafut na kid na nangābāng kiden, a pinalpaluk da ya takday, a pinapasi da hapa ya takday, yaga pinapasi da ya takday ta warad. 36 A gafu ta kumanen a nangidob ha ya makāunasen ta addu para na tagabu na, ammi tinapangan da kid ha. 37 A sangaw dinob na tekid ya anak na en, te nonotan na ta **'Mamat kid sangaw ta anak kin,'** kunna. 38 Ammi ta nepakaita na nangabang kiden ta anak na en a
'Gagangay ta ye-yan sangaw ya makaalap ta ngamin kwa na makāunasen, a mappya mantu ta papasin tam hapa ya anak na in petta awan sangaw ta mangalap ta lutak na in, a kwa tanan sangaw,' kunda.
39 A ginafut da mantu ya anak na en, a neuhet da ta kaunasan kapye da pinapasi.
40 "A ta kuman na uray muy, a anu sangaw ya uray na makāunasen ta nangābāng kiden am dumatang sangaw tekid?" kunna.
41 A ya tabbag da hapa a
"Sa papasin na kid mina ay, te nagdupal kid, a ipaābāng na mina ya kaunasan na ta kadwan kiden nga makanonot ikid na mangatad tentu ta lugar na ābāng na," kunda.
42-43 A ya uhohug ni Hesus tekid,
"A kustu hapa ya tabbag muyen, te kakurugan ta azin na kam sangaw na Namaratu ta pangikerutan na en, a takwan na tolay sangaw ya itali na tekamuy nga mangatad tentu ta lugar na kwa na. Awemuy mantu naawatan ya binasa muyen ta surat na aglavunen, te

'Newarad na magbali kiden ya arigi en nga nepapatayuk na Namaratu tekid.
Ammi netoli na hala,
a nagbalin ta kasikanan na arigi ta ngamin bali,
te Namaratu ya nakkamu tentu, a dayawan tam hapa ya kalalaki na,' kunna.

44 A maski am inya sangaw ya medumpar ta arigi na Namaratu a intu hapa la sangaw ya matakitan, a pake nahammek na sangaw am igsilan na arigi en," kun ni Hesus tekid.

45 A ta nepakadangag na padi kiden ikid
na Pariseyu kiden ta keangarigan kiden
ni Hesus a naawatan da ta ikid hapa la
ya pagbalinan na ta kuman na nangābāng
kiden ta keangarigan na kiden. 46 A yen ta
ikayat da gafutan petta idarum da, ammi
pinalanan da hapa ya kaddu na tolay ki-
den, te amu da ta intu ya aglavun nga
dinob na Namaratu.

22

Ya Keangarigan Na Ari En Nga Nagpa-makan
(Lk 14:15-24)

1 A ya takday para na keangarigan nga
binida ni Hesus tekid a intu yan:

2 "Ya pangiangarigan ku ta pangikerutan
na Namaratu ta tolay a kuman na takday
na ari nga nagpamakan ta boda na anak
na en," kunna. 3 "A dinob na ari en ya
tagabu na kiden, petta enda alapan ya
ginawi na kiden ta pagpamakan na en,
ammi aweda ikayat ange. 4 A sangaw
nangidob ha ya ari en ta kadwan para
tagabu na, a nebar na hapa tekid ya
bidan da;

'Ibar muy sangaw ta ginawik kiden
ta dumatang kid na ta pagpamakan
kin, te nabalin na haman ya pagparti
mi ta baka kiden, a sa neparan na
ya ngamin kanan da,' kunna tekid, a
umange kid na.

5 Ammi ya enda kiden inalap a aweda kan
matagop, te umange ya takday ta uma na
en, a umange hapa ya takday ta tyenda na
en. 6 A ya kadwan kiden para a ginafut
da haman ya tagabu kiden na ari en, a
pinakakallak da kid kapye da kid pinapasi.
7 A pirmi hapa ya poray na ari en, te dinob
na ya suddalu na kiden, a enda pinapasi ya
namapasi kiden ta tagabu na kiden, yaga
tinungradan da hapa ya ili da. 8 A sangaw
nangidob ha ya ari en ta kadwan para
tagabu na. A ya uhohug na tekid a

'Sa neparan ya ngamin makan,
ammi awena haman megitta na
ginawik kiden. 9 A emmuy mantu
sanedan ya kalsada kiden, a gawin
muy sangaw ya ngamin maita muy,
petta e kid mangan,' kunna tekid, a
umange kid hapa.

10 A sinaned da ya ngamin kiden kalsada
ikid na dalan, a pinagkakampat da ya
ngamin naita da nga dulay pase mappya
na tolay, a napannu kid ta pagbodan na en.

11 "A sangaw simarok hapa ya ari en,
te ange hapa makikumusta ta sangaili
na kiden. Ammi neitan na hapa ya
takday tolay nga awan nagbarawasi ta
barawasi na magboda, 12 a

'Hoy', kunna tentu, 'had kukum
nakasarok ta isin nga awan mag-
barawasi ta pakibodam?' kun na ari
en tentu.

Ammi awan ta matabbag na. 13 A inayagan
na ari en ya tagabu na kiden petta pohetan
da ya tolayen.

'A pake galutan muy ta mappya
a iwarad muy ta agyan na sugiram,
petta magyan la ten makatangtangit ta
pagagayoy na,' kunna.

14 A yen mina ya pagnonotan muy, te
maski am addu ya ayagan na Namaratu
ewan a addu hapa ya umawe, a assang la
mantu ya mapili," kun ni Hesus tekid.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mk 12:13-17; Lk 20:19-26)

15 A ta nepakadangag na Pariseyu kiden
ta bida kiden ni Hesus a nagbabidan da
am had kunna mina na pangsikwat da
tentu gafu ta uhohug na, petta itta mina ya
pangidaruman da tentu. 16 A ya iningwa
da a dinob da tentu ya kadwan kiden it-
uldu da ikid na kahulun kiden ni Herud
petta paruban da i Hesus. A ya uhohug da
hapa te Hesus a

"Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu
mi ta matunung ka na tolay, a matunung
hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku
na Namaratu tekitam, te awem la bu-
rungan am anu ya uray na tolay, ikid na
awan ta idadumam. 17 A dangagan mi
haen teko am ipalubus na lintig ni Moses
ya pagpaga tam ta bwis ta Ari na taga
Roma kiden," kunda.

18 Ammi dana narikna ni Hesus ta itta ya
dulay ta nonot da, a

"Kuga magimmamappya kam na to-
lay, te parparuban dak la. 19 Itan ku bit
ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy,"
kunna.

A negawat dan hapa ya piraken tentu.
20 “A inya hud ya makāmukat ikid na
makāngagan ta pirakin yan?” kunna
tekid.
21 “A sinang mukat na Ari en,” kunda
hapa.
“A ipaita muy mantu ta gubyernu na
Ari en ya mekustu ta pangurug muy
tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu
ya mekustu ta pangurug muy tentu,”
kunna tekid.
22 A gafu ta pake nepagpaka-lat da ya tab-
bag na en, a awedan pakolangan, a nag-
tatugut kid na.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

23 A ta arawin yen para la a umange hapa
te Hesus ya Saduseyu kiden. A itta hapa ya
pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta
matolay hala sangaw ya nagpasi kiden.
24 “Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu
ta lintig ni Moses,” kunda, “te am masi
kan mina ya lalaki nga awan ta anak na,
a mappya kan ta kabagis na en ya man-
gatawa ta kabalwan na en petta itta san-
gaw ya anak da nga lalaki nga mekwenta
ta anak na nasi en. 25 A ta idi ta lugar mi
a itta ya pitu na lālāki nga nagkakabagis,
a nangatawa hapa ya imunnanen, ammi
nasi hala ta aweda para la paganak. A
gafu ta netuldu ni Mosesen a ya kabagis
na en ya nangatawa ta nabalu en, ammi
nasi hala yen ta aweda para la paganak.
26 A kumanen hapa ta mekatallu en ikid
na mekappaten addet ta mekapitu en.
27 A ta kabalinan na pasi na mekapitu
en a nasi hapa ya babbayen. 28 A am
kakurugan ta matolay hala sangaw ya
nagpasi kiden a had sin hud ta pitu kiden
ya atawa sangaw na babbayen, te sa
inatawa da haman?” kunda te Hesus.
29 A ya tabbag ni Hesus tekid a
“Kuga magamamangaw kanan, te
awemuy maawatan ya ikayat na uho-
hugan na surat kiden, yaga awemuy
hapa amu ya pakapangwa na Namaratu.
30 Te am matolay sangaw ya nagpasi
kiden a megitta kid sangaw ta anghel
kiden ta langit, a yen ta awedan sangaw
mangatawa. 31 A am pahig muy ta
awena sangaw matolay na nagpasi ki-
den a had kunna mantu na pangawatan
muy ta takdayen uhohug na Namaratu,
te ya nebar na a
32 **‘Iyak ya Dyos nga dayawan ni
Abraham, ikid ni Isak, ikid ni
Hakob,’** kunna.
A gagangay mantu ta matolay la yen kid,
te bakkan haman ta nasi ya magdayaw ta
Dyos, te ya matolay ya magdayaw tentu,”
kunna tekid.
33 A ta pakadangag na tolay kiden ta
tabbag ni Hesus ta Saduseyu kiden a
nepagpaka-lat da hapa ya kalalaki na ne-
tuldu na en tekid.

Ya Kadakalan Na Lintig
(Mk 12:28-34)

34 A ta nepakadangag na Pariseyu kiden
ta nepangabak ni Hesus ta Saduseyu kiden
a naghahulun kid ha nga ange nagpohut te
Hesus. 35 A ya takday tekid nga abugadu a
intu ya nagpohut te Hesus ta pangparuba
na tentu.
36 “Mistro, dangagan mi haen teko am
had sin ya kadakalan na lintig ta ngamin
kiden lintig na Namaratu,” kunna.
37-38 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
“Ya kadakalan na ngamin kiden lintig
na a intu yan:
**‘Iddukam ya Dafumewan Nama-
ratu ta ngamin nonot mu ikid
na ngamin kasikanan na barim,’**
kunna.
39 A ya dagga hapa na lintigin yen a
**‘Iddukam ya kagittam tolay ta ku-
man na pangidduk mu hala ta
barim,’** kunna hapa.
40 Te ya duwa kidin lintig ya fun na ngamin
kidin lintig na Namaratu nga netuldu ni
mina Moses ikid na aglavun kiden ta idi,”
kun ni Hesus tentu.

(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

41 A ta pagkakampat para la na Pariseyu
kiden a itta hapa ya pinohutan ni Hesus
tekid.
42 “Anu hapa ya uray muy ta
Mangikerutanen nga nekari na Nama-
ratu tekamuy? Inya hud ya gingginafu
na?” kunna tekid.
“A intu gingginafu na i mina ari en
Dabid,” kunda hapa.

43 “A ta kumanen mantu a intu hala
ya simsima ni mina Dabid. Ammi anu
kawagan na ta nekwenta hapa ni Dabid
ta dafu na, te ya nesurat ni Dabid gafu ta
Kahalwa na Namaratu a
44 **‘Itta ya nebar na Namaratu ta**
dafu ken, te
E ka sin magtogkok ta kanawan
kin, te ikita ya mangabak
ta katapil mu kiden, petta
iko sangaw ya makkamu ta
ngamin,’ kunna.
45 A am nengagan na mantu ni mina Dabid
ta **‘Dafu ken,’** kunna, a had kukunna
mantu magbalin ta simsima na para?” kun
ni Hesus tekid,
46 ammi awan ta amu da ta itabbag da
tentu, a ye-yen na araw ya addet na pakidi-
bati da tentu, te naabak kid na.

23

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Pariseyu Kiden
(Mk 12:38-40; Lk 11:37-54)

1 A ta pagyan da para la ta simbaanen a
nedulot ni Hesus ya mangituldu ta ituldu
na kiden ikid na kadwan kiden tolay.
2-3 “Mappya ta kurugan muy ya ituldu
na Pariseyu kiden ikid na mangituldu
kiden, te itta ya turay da nga mangituldu
ta lintig kiden nga netuldu ni Moses.
Ammi awemuy parigan ya gagangay da,
te aweda haman idulot ya ituldu da teka-
muy, 4 yaga addu hapa ya patarabaku
da ta awena mabalinan na tolay kiden,
a aweda kid uffunan ta maski assang
la. 5 A addu hapa ya tarabakun da petta
pahig na kadwan ta masikan ya pangu-
rug da ta Namaratu, te isurat da ya lintig
kiden na Namaratu, kapye da ibārungut
ta mukat da, ikid na ipatāpāt da hapa ta
kamat da kiden, yaga pake paispotan da
ya gayadan na barawasi da. 6 A am itta
ya pabuya ono gimung a pilin da para
ya pake kaispotan na agtuttudan. 7 A
am itta kid ta lugar na addu na tolay
a karagatan da hapa ya pangdayaw na
tolay kiden tekid, a pake ikaykayat da
am **‘Ser,’** kummuy tekid.
8 “Ammi tekamuy a awemuy padayaw
ta **‘Ser,’** te sa magkakabagis kam haman,
a tatakday la ya mistro muy. 9 A awan
mina ta ikwenta muy ta pinakadama
muy ta ikattolay muy kiden, te tatakday
la ya Dama muy ta langitewan. 10 A
awemuy hapa padayaw ta **‘Afu,’** te intu
la dafu muy ya Ari en Kristu nga ne-
tun na Namaratu ta makkamu tekamuy.
11 A ya manguffun tekamuy ta kuman na
tagabu a yen ya mekwenta ta kadakalan
muy, 12 te maski am inya sangaw ya
mangpātā-nāng ta bari na a mapaākban
sangaw, ammi ya imunnan magpaak-
ban ta bari na a yen sangaw ya mapātā-
nāng,” kunna.

13 A ya uhohug ni Hesus ta Pariseyu
kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig
kiden a
“Kakallak kam sangaw, ikamuy nga
magimmamappya, te tabtabangan muy
garay ya isassarok na tolay kiden ta
pangikerutan na Namaratu. Gafu ta
awemuy mangurug a tabtabangan muy
hapa ya mayat kiden mangurug. 14 A
kakallak kam hapa sangaw, te sisteman
muy ya babay kiden nga nabalu, petta
maalap muy ya bali da, yaga pādanukan
muy ya pakimallak muy petta pahig na
tolay kiden ta abikan kam ta Nama-
ratu ewan, ammi pake padakalan na
hapa sangaw ya pama-gang na teka-
muy. 15 A kakallak kam sangaw, ikamuy
nga Pariseyu ikid na mangituldu gafu
ta magimmamappya kam. Te maski am
takday la na tolay a yen ya pake pakolan-
gan muy petta ikayat na simarok teka-
muy. Ammi am pake netuldu muy a nag-
balin ta pake magimmamappya ammi
tekamuy.
16 “Kakallak kam sangaw, ikamuy nga
daram na mangituldu, te am itta ya mag-
pagasingan ta ngagan na simbaan na
Namaratu a ibar muy ta awan ta kwenta
na pagpagasingan na, ammi am magpa-
gasingan ta ngagan na balituken ta sim-
baanen a ibar muy ta liwat na am awena
idulot ya nekari na en. 17 Nagdaram kam
nga awan ta nonot, te ya kuman na uray
muy a dakdakal ya balituken ammi ta
simbaanen, ammi ya simbaanen haman
ya mangatad ta kwenta na balituken.

18 A ya takday para uhohugan muy a
‘Am itta ya magpagasingan ta ngagan na angiatangan a awan ta kwenta na, ammi am magpagasingan ta ngagan na neatangen a liwat na am awena idulot ya nekari na en,’ kummuy haman.
19 Kuga daram kam! te awan haman ta kwenta na neatangen am bakkan haman ta angiatanganen ya nagafun na kwenta na. 20 A am itta mantu ya magpagasingan ta ngagan na angiatanganen a mesipat hapa ya ngamin netun ten. 21 A am itta ya magpagasingan ta ngagan na simbaanen a mesipat hapa ya Namaratu ewan nga magyan ten. 22 A am itta magpagasingan ta ngagan na langitewan a mesipat hapa ya Namaratu ewan, te ya langitewan ya pagyanan na.

(Lk 13:31-35)

23 “A kakallak kam sangaw, ikamuy Pariseyu ikid na mangituldu gafu ta magimmamappya kam, te am kwentan muy ya mekamafulu en ta apit muy nga ibingay muy ta Namaratu ewan a pake sukatan muy ta mappya petta awena nasurok ikid na awena makurang. Ammi ya pake mesasita en nga patarabaku na tekamuy nga matunung ikid na mangikallak ikid na awan mangilogot a yen kid haman ya taliban muy. Mapmappya ta yen kid mina ya pake nedulot muy kontodu pangiatad muy ta mekamafulu ta kwa muy. 24 Ammi daram kam haman na mangituldu, te intu masamgad muy ya alaassangen, ammi ta dappugen a awemuy masamgad.
25 “A pake kakallak kam sangaw, ikamuy nga magimmamappya, te pakappyan muy ya bari muy petta ispot ya maita na tolay, ammi ilemad muy haman ya itta ta nonot muy nga paginggum muy ikid na pagattug muy. 26 Daram kam mantu na Pariseyu. Dana pakappyan muy mina ya nonot muy nga awena maita na tolay, petta ispot hapa sangaw ya maita da ta bari muy.
27 “A pake kakallak kam sangaw, ikamuy nga Pariseyu ikid na mangituldu, te kuman kam na tanam kiden na semyento nga pinintoran da ta furaw petta ispot. Ammi napannu haman ta tulang na nasi ikid na kompormi na matapang. 28 A ta kuman na maita na tolay tekamuy a mappya kam, ammi napannu ya nonot muy ya ngamin dulay ikid na pagimmamappya muy.
29 “A kakallak kam sangaw, ikamuy nga Pariseyu ikid na mangituldu, te am appiyan muy ya tatānam na aglavun kiden a tunan muy kid hapa ta magmagannud na ispot, 30 te ape madamdam kam tekid.
‘Ay, am natolay kami mina ta araw na dadagkal mi kiden awemi nekabat tekid nga namapasi ta aglavun kiden,’ kummuy.
31 A yen mina ya pakanonotan muy ta liwat muy, te ibar muy haman ta awan ta liwat na Hudyo gafu ta simsima kam ni mina Abrahamen, ammi ipasikkal muy hala ta anak kam na namapasi kiden ta aglavun kiden. 32-33 Had kukummuy mantu makalillik ta pama-gang na Namaratu tekamuy, te anak kam haman na madagaten. A ikamuy hala sangaw ya mangibalin ta pinegafwanan na dadagkal muy kiden, 34 te itta sangaw ya doban ku tekamuy nga aglavun ikid na mangituldu ikid na malalaki magnonot, a papasin muy sangaw ya kadwan, ikid na pagappan muy ya kadwan, a ta kadwan a paligatan muy kid, ikid na dadagdagan muy kid ta kompormi na lugar nga pagbilagan da. 35 A yen ta ikamuy nga magimmamappya ya mesipat ta pama-gang na Namaratu ta dadagkal muy kiden, te sa makaliwat kam ta pasi na mappya kiden tolay nga pinapasi da addet te mina Abel nga awan ta liwat addet te mina Zikaraya nga anak ni Barakiya, nga pinapasi muy ta hahat na simbaanen ikid na angiatanganen. 36 A kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta ikamuy ngamin ya pangibalatān na Namaratu ta pasi na inin kid na tolay.”

Ya Pagdamdam Ni Hesus Ta Tolay Kiden Taga Herusalem

(Lk 13:34,35)

37 A gafu ta madamdam i Hesus ta pagdaram na sakā tolay na kiden a tinangitan

na kid;

"Ay, anak ku nga taga Herusalem;
mamempiga yak mina nga nangikerutan
tekamuy ta kuman na manuken nga
mangukup ta piyak na kiden, ammi
awemuy ikayat, awa pinapasin muy
hud la ya aglavun kiden nga dinob na
Namaratu ta mangaskasaba tekamuy.
38 A ta ayanin a awena kam pagyanan na
Namaratu ewan. 39 A ibar ku tekamuy ta
awedak sangaw maita am awemuy ulin
ya nonot muy, petta dayawan muy ya
pinakabari na Namaratu nga dinob na
tekamuy," kunna.

24

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mk 13:1-36; Lk 21:5-19)

1 A ta neuhet ni Hesus ta simbaanen a
nagtugut mina, ammi dinadagdag hapa na
ituldu na kiden, te enda bit ipaita tentu
ya ngamin kalalaki na simbaanen. Te ya
kasasaad na simbaanen a pake dappug na
bali, yaga dappug hapa ya batu kiden nga
nepadday da ta simbaanen, ammi dana
nataga kid, kapye da kid sinalsalnuk abat
ta utun. A yen kid ya binida da te Hesus.
2 A ya uhohug hapa ni Hesus tekid a

"Pake dayawan muy ya kapadday na
simbaanin, ammi ibar ku tekamuy ta
sa marabba sangaw ya batu na kiden
abat ta awan pulus ta mesalnuk ta maski
takday la na batu," kunna tekid.

3 A tekiden nakadatang ta utun na bage-
tay na Olibo, a nagtuttud i Hesusen. A
umange ha tentu ya ituldu na kiden, a
pinohutan da ya nebar na en tekid.

"Afu, dangagan mi haen am kanu san-
gaw na araw ya nebar men nga kaperdi
na simbaanen. A am magtugut kan san-
gaw a anu hapa sangaw ya pakaitan mi
ta pagtolim sangaw sin ikid na pagadde-
tan na arawin yan?" kunda.

4 A ya tabbag na en tekid a

"Pake itan muy ta maayayyaw kam
sangaw," kunna, 5 "te addu sangaw ya
umange nga magingagan ta ngagan kin,
te **'Iyak ya Kristu nga Mangikerutan
tekamuy,'** kunda sangaw, a addu san-
gaw ya mapadagdag da ta pangayayyaw
da tekid. 6 A itta hapa sangaw ya gu-
bat ta agyan muy, pase adayu na lu-
gar, ammi awemuy la malalang ta isin
kid, te gagangay ta dumatang ya ku-
manin, kapye na idatang na pagaddetan
na arawin yan. 7 Te pagka-ma makigu-
bat ya takday gubyernu ta takwan, a
pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan ki-
den tribu, yaga magkakattway hapa ya
kadwan kiden tolay nga maginggubgu-
bat, a dumatang hapa sangaw ya addu
na agbabisin ikid na lunig ta magdad-
uma na lugar. 8 Ammi ye-yen kid na
zigat ya pamegafwanan la na kadakalan
na pagzigātān.

9 "A gafutan da kam hapa sangaw petta
iatad da kam ta mangpa-gang tekamuy.
A papasin da sangaw ya kadwan teka-
muy, te ikatupag na kam sangaw na
tolay kiden ta ngamin kiden lugar gafu
ta pangurug muy teyak. 10 A gafu ta
pagzigātān a addu hapa sangaw ya mag-
talekud ta pangurug da teyak, a ikatupag
da sangaw ya kahulun da kiden mangu-
rug, a italaba da kid.

11 "A imitta hapa sangaw ya addu
na matulad na aglavun, a addu san-
gaw na tolay ya mapadagdag da ta pan-
gayayyaw da tekid. 12 A gafu ta du-
makal la dumakal ya kadulayan a addu
sangaw ya magsanaw ta pangidduk da
ta Namaratu. 13 Ammi ya maketurad
sangaw abat ta kabalin na a yen sangaw
ya mekerutan. 14 A mepadangag sangaw
ya damag na pangikerutan na Namaratu
abat ta ngamin kiden lugar ta paglele-
hutin petta madangag na ngamin tolay.
A am nabalin na mepadangag ta ngamin
tolay a yen sangaw ya pagaddetan na
arawin yan.

Ya Dulayen Nga Ikatupag Na Namaratu
(Mk 13:14-19; Lk 21:20-24)

15 "A am maita muy hapa sangaw ya
pake dulay nga ikatupag na Namaratu ta
umag na simbaan na in a amu muy na ta
yen ya dana binida na aglavunen mina
Danyel. (A ikamuy nga magbasa ta isin
a nonotan muy ya ikayat na uhohugan.)
16 A yen mina ya pagbabakwit na tolay
kiden ta Hudeya petta umahat kid mina

ta bagetay kiden. 17 A ya itta en ta lawan
na bali na en a awena mina nonotan
ya kwa na kiden ta umag na bali. 18 A
ya magtarabaku ta uma awena mina
tolin ya barawasi na en nga netabnak
na ta lutak. 19 Ammi kakallak sangaw
ya matarun ikid na magpasusu ta isina
kid na araw, te matalantan kid sangaw
gafu ta pagdammatan da. 20 A dana paki-
mallak muy hapa ta bakkan ta agirid
ikid na araw na agimmang ya datang
na dulayen, talo am mazigatan kam ta
pagbakwit muy.

21 "A am ittan sangaw ya dulayen nga
ikatupag na Namaratu a yen sangaw
ya ketta na dakal na pagzigātān nga
pake dakdakal ammi ta ngamin kiden
pagzigātān abat ta nekapadday na lu-
tak abat ta ayanin. A am nagpasan a
awan na ha sangaw ta kumanen maski
am kanu. 22 A am mabayag mina ya
araw na pagzigātānen a awan mina ta
makalillik ta zigaten, ammi paāssangan
na sangaw na Namaratu ya kabayag na
petta mekerutan ya tolay na kiden nga
pinili na.

23 "A am madangag muy sangaw ya
**'O itan muy, itta in ya Kristu nga
mangikerutan tekitam,'** kumin, ono
am **'Yo, itta tewan,'** kumin, a awemuy
malat kurugan, 24 te kurug ta addu hala
sangaw ya matulad na Mangikerutan
ikid na addu na matulad na aglavun. A
am itta kid na a mangwa kid hapa ta
dakal na pakaitan ikid na pagpaka-latan
na tolay kiden, te pangayayyaw da tekid
talo am itta hapa ya mapadagdag da ta
maski tolay kiden na Namaratu. 25 A
mappya ta awemuy sangaw kaliwatan
yan, te dana nebar kun haman tekamuy.
26 A am ibar da mantu sangaw ta itta
yak na ta talun, a awemuy malat maga-
lit. A am magtagu yak kan ta umag na
bali, a awemuy malat kurugan, 27 te am
dumatang sangaw ya Tolayin nga taga
Langit, a ka-ma la sangaw ya iange na ta
kuman na kilaten nga magdangāng. 28 A
yen hapa sangaw ya pakkamu muy ta
bida en ta **'Maski am had sin ya agyan
na nasi en nalabag a yen hapa ya
datangan na ngamin kiden gayang,'**
kunna."

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-33)

29 "A am nabalin na sangaw ye-yen
na pagzigātān a mavit hapa ya pagsugi-
ram na bilag ikid na hulan, yaga maku-
tukutet sangaw ya bitwan kiden ta lan-
git, a magkāhunnak kid. 30 A yen san-
gaw ya pagagayoy na ngamin kiden to-
lay nga awan mangurug gafu ta liwat da
ta Tolayin nga taga Langit, te maita da
sangaw ya lattog na en ta langitewan,
te dumagut sangaw nga imatogkok ta
kulam kiden, a mehulun sangaw tentu
ya ngamin kasikanan ikid na kalalaki na
Namaratu ewan. 31 A doban na hapa
sangaw ya anghel na kiden ta pagsi-
tang na masikan na amaryung petta
uknudan da ya ngamin kiden tolay na
nga taga ngamin paglelehutin.

32 "A intu mina pagnonotan muy ya
keangarigan na taggaten, te am lumat-
tog na ya lappaw na kiden a yen ya
pakaitan ta darun na. 33 A kuma-
nen hapa sangaw am dumatang na
ya ngamin kiden nabidak tekamuy ta
ayanin, te yen kid sangaw ya pakaitan
ta tanagay na ya pagtolik. 34 A kakuru-
gan ya ibar ku tekamuy ta sa magdu-
lot ya ngamin kidin nabidak tekamuy
ta awena para la masi na tolay kiden
ta ayanin. 35 Te gagangay ta umawan
sangaw ya ngamin langitewan ikid na
lutakin, ammi awena mauli na ngamin
inuhohug ku tekamuy.

Ya Maalap Ikid Na Mesirak
(Mk 13:32-37; Lk 21:34-36)

36 "Ammi am kanu sangaw na araw
ikid na oras ya pagtolik ta lutakin a
awan ta makkamu, maski ta anghel ki-
den, a maski teyak, te intu la makkamu
i Damakewan. 37 Ammi addu sangaw ya
awan nakaparan ta datang ku, te pagka-
ma da sangaw ya datang ku ta kuman
na nepagka-ma na tolay kiden ta layusen
ta araw ni mina Nowe en, 38 te aweda
kurugan ta itta ya dulay awa pangākan
da la, a iafura da la ya mangatawa, ikid

na magboda abat ta araw na layusen. A nagkealud kid na ta danumen nga nagkalimat. 39 Ammi teg Nowe ikid nga mamattama a dana simarok kid na ta bapor na en nga dana pinadday na, te pake dakal ya layusen abat ta nalintab ya ngamin kiden kayu ikid na bagetay. A kumanen hapa sangaw ya kelogot na kadwan kiden ta datang na Tolayin taga Langit, 40 te maghebing sangaw mag-tarabaku ya duwa na lalaki ta uma, a ka-ma la sangaw maalap ya takday, a mesirak ya takdayen. 41 A magkaalsud hapa sangaw ya duwa na babbay nga magbayu, a ka-ma la sangaw maalap ya takday a mesirak ya takdayen.

42 "A mappya mantu ta if-ifunan muy ya bari muy, te awemuy amu am kanu sangaw na araw ya pagtoli na dafu muy. 43 A itan muy ta parigan muy sangaw ya natulisanen ta bali na, te am dana amu na mina ya oras na iange na tulisan a awena mina nasidug, te inifunan ya bali na en, petta awena natulisan. 44 A mappya ta dana magparan kanan hapa ta datang ku, te am pahig muy sangaw ta awek para la dumatang, a yen hala sangaw ya datang ku," kunna.

Ya Keangarigan Na Awan Mekatalak (Lk 12:42-46)

45 A ya takday para na keangarigan nga binida ni Hesus tekid a intu yan:

"Ya mekwenta ta mekatalak ikid na makanonot a intu hala ya kuman na tagabu en nga awan mangilogot ta dafu na en, te idulot na la ya magpakan ta anak na kiden ta kuman na nebar na dafu na en tentu. 46 A pake magāsāt hapa sangaw yen am datangān na dafu na en, 47 te intu sangaw ya pagtaronan na ta ngamin kiden kwa na. 48 Ammi ya tagabu en nga awan makanonot, a pahig na ta **'Oh, pake mabayag para ya datang na dafu ken,'** kunna, 49 a pal-palukan na ya sakā tagabu na kiden, ikid na sakā makipaginum ikid na makipan-gan ta magkellaw kiden. 50 Ammi pagka-ma na sangaw ya datang na dafu na en gafu ta awena amu ya oras na datang na. 51 A kattaban na sangaw na dafu na en, kapye na pehulun ta magimmamappya kiden ta lugar nga pagzigātān da ikid na pagtatangitan da," kunna.

25

Ya Nakanonot Ikid Na Napapawang Ta Nonot

1 A sangaw binida ha ni Hesus ya takwan na keangarigan tekid;

"Am magdulot sangaw ya pangikerutan na Namaratu ta pagaddetan na arawin yan a datangan na sangaw ya tolay kiden ta kuman na mafulu kiden babbalatang nga umange nakibodan ta hiklam. Tagtakday ya balatang kiden ta zilag da tekiden umange dimafung ta lalaki en nangatawa. 2 A ya lima na balatang kiden a napāpāwang ya nonot da, 3 te aweda haman nanonot ya nagbalun ta gās na hilag da, 4 ammi ya nakanonot kiden a dana neparan da gās da, a nehulun da hapa ta agzilag da. 5 A gafu ta nagtalantan ya lalaki en nangatawa a sa nakakasidug ya babbalatang kiden, 6 ammi sangaw ta tangngan na hiklam a itta ya nagayag, **'Ittan ya lalaki en, emmuy na dafungan,'** kunda. 7 A alistu imivwat ya babbalatang kiden, a padakalan da ya gatang na hilag da kiden, ammi dulay te maazap hala ya hilag na napāpāwang kiden, a magadang kid hapa ta kadwan kiden.

8 'Ay mangatad kam bit ta gās na hilag muy O, te naazap ya hilag mi kiden,' kunda.

9 'A mappya ta alistu kanan ange ta maglaku kiden petta gumatang kam talo am awena sangaw makalannat na gās na hilag mi,' kunna hapa na nakanonot kiden.

10 "A tekid na umange gumatang a dumatang na hapa ya lalaki en, a ya nakanonot kiden nga dana nakaparan a nehulun kid na tentu nga simarok ta bali en nga pagbabodan da, a nelitup ya bali en. 11 A ta pagtoli na kadwan kiden balatang nga umange gumatang ta gās da a baran da hapa ya lalaki en ta umag na bali, **'Afu, ihukatan na kamin O,'** kunda. 12 Ammi netabbag na ta **'Aweta kam aamu,'** kunna la tekid.

13 “A yen mina ya pagnonotan muy
petta awemuy sangaw melogot awa
dana nakaparan kam mina, te awemuy
hapa amu am kanu ya datang na Dafu
muy,” kun ni Hesus tekid.

Ya Magpataron Ta Pagba-nang Na (Lk 19:11-27)

14 “A ya takday para keangarigan na
pangikerutan na Namaratu ta tolay, a
kuman na takday tolay nga umange nag-
pasyar ta adayu na lugar. Te dana inaya-
gan na ya tagabu na kiden, petta isaned
na ya pirak na tekid petta taronan da
mina ya paganak na pirak na en. 15 A ya
takdayen ya inatadan na ta limaribu, a
ya mekaduwa en ya inatadan na hapa ta
dwaribu, a ya mekatallu en ya inatadan
na ta maribu la, te intu neatad na tekid
ya kustu la en nga mataronan na tag-
takday tekid, a sangaw nagtugut. 16 A
ya naatadan ta limaribu a alistu ange
magapag ta pagatutan na ta pirak na
en, a naba-bayag ta assang a nadaggan
hapa ta limaribu ha. 17 Kumanen hapa ta
naatadanen ta dwaribu, nadaggan hapa
ya pirak na en ta dwaribu ha. 18 Ammi ya
mekatallu en nga naatadan ta maribu la
a enna haman nekali ya pirak na dafu na
en, a netagu na haman ta umag na lutak.

19 “A ta nepagpasa na addu na araw a
dumatang hapa ya dafu na tagabu kiden,
a inayagan na kid ha petta tukin na kid
ta kwa na. 20 Umange ya takdayen nga
inatadan na ta limaribu, a

‘Limaribu ya neatad mu teyak, Afu.
Ye, nadaggan kun hapa ta limaribu te
mafuluribun ngamin,’ kunna.

21 ‘A mappya ka mantu na tagabu te
awenak nelogot. A gafu ta mekatalak
ka nga magtaron ta assang a paturi-
nan ta ka hapa petta makaibbal ka ta
addu. A mesipat kan mantu ta pa-
gayayatan na dafum,’ kunna hapa na
dafu na en tentu.

22 A sangaw umange hapa ya naatadan ta
dwaribu, a

‘Dwaribu ya neatad mu teyak, Afu,
te nadaggan kun hapa ta dwaribu te
appataribun ngamin,’ kunna.

23 ‘A mappya ka mantu na tagabu
te awenak hapa nelogot. A gafu ta
mekatalak ka nga magtaron ta assang
a paturinan ta ka hapa petta makaib-
bal ka ta addu. A mesipat kan mantu ta
pagayayatan na dafum,’ kunna hapa
na dafu na en tentu.

24-25 A sangaw umange hapa ya naatadan
ta maribu la. A ya uhohug na hapa a

‘Ay, Afu, awek napadakal ya pirak
men te nagburungak ta maabakak, a
yen ta enku nekali ta lutak petta itta
hala sangaw ya itolik teko ta datang
mu, te amuk ta maporay ka na tolay,
te pangalapām haman ya awem min-
ulan, yaga magba-nang ka ta banban-
nag na kadwan. A yeh, alapam na ha,
te itta ya ngamin kwam sina,’ kunna.

26-27 Ammi pake nagporay ya dafu na en, a

‘Kuga dupal ye-yan na tagabu
nga matalakag. Am amum mantu
ta magba-nangak ta banbannag na
kadwan a anu awem mantu nepagatut
ya pirak ku ta gumatut kiden petta
madaggan mina ya pirak ku?’ kunna
hapa na dafu na en tentu.

28 ‘Azin muy mantu ya maribu en
tentu a iatad muy ta magibbalen ta
mafuluribu,’ kunna.

29 “A yen mina ya pagnonotan muy,
te kunna ten sangaw ta iturayan na Na-
maratu ewan. Te ya mekatalak mag-
taron ta neatad tentu a madaggan san-
gaw ya kwa na petta addu, ammi ya
awan mekatalak a maazi sangaw ya
dana neatad tentu. 30 A ya kuman na
tagabu en nga awan ta serbi na a iab-
bang da sangaw ta agyan na sugiram,
petta yen sangaw ya pakatangtangitan
na ta takit na,” kun ni Hesus tekid.

Ya Bida Na Kalneru Ikid Na Kalding

31 A ya takday para na keangarigan nga
binida ni Hesus a intu yan:

“Am magtoli hala sangaw ya Tolayin
taga Langit a pake mepaita ya ngamin
kalalaki na, a mehulun hapa tentu ya
ngamin na anghel na kiden. A am
nakatogkok na ta agtuttudan na pagtu-
ray na, 32 a sa pagkakampatan na hapa
sangaw ya ngamin tolay ta atubang na

en. A am sa nagkakampat kid na a paggungayan na kid sangaw ta kuman na magtaronen nga magpagungay ta kalneru ikid na kalding. 33 A ya kuman na kalneru kiden a itun na kid ta kanawan na en, a ya kuman na kalding kiden a yen sangaw ya itun na ta kanigid na en. 34 A ya uhohug sangaw na Ari en ta itta kiden ta kanawan na en a

'Ikamuy ya pasinapān ni Damakewan, a magdulot kanan mantu teyak, te mesipat kanan ta pangikerutan na Namaratu, te yen ya neparan na tekamuy abat ta nekapadday na lutakin. 35 Te ikamuy ya nangatad ta kanan ku teyaken nabisin, a teyaken gimtang a ikamuy ya nangatad ta inuman ku, a teyaken nakipagsil tekamuy a ikamuy hala ya nagpadulot teyak, 36 yaga inatadan dak hapa ta barawasi teyaken awan ta nepagbarawasi, a kinahadan dak ta nepagtakit ken, a pinasyar dak hapa ta nekabalud ken,' kunna sangaw na Ari en tekid.

37 Ammi pagpaka-lat da hapa sangaw ya ibar na tekid, a

'Kanu huden ya nepangpakan mi teko, Afu, ikid na nepangpenum mi teko? 38 A kanu huden ya nepagpadulot mi ta nepakipagsil mu tekami ikid na nepangatad mi ta pagbarawasim? 39 A kanu huden ya nepagpasyar mi ta nepagtakit mu pase nekabalud mu?' kunda sangaw.

40 'A kakurugan ta kunna ten, te tekamuyen nangikallak ta kaāassangan na kabagis ku kiden sin a mekwenta ta yen hapa ya nepangikallak muy teyak,' kunna hapa sangaw na Ari en tekid.

41 "A ya uhohug sangaw na Ari en ta itta kiden ta kanigid na en a

'Umadayu kanan teyak, te mataguhali kanan, a mekabat kanan ta afuyen nga awan maazap nga neparan na Namaratu teg Satanas ikid na anitu na kiden. 42 Te maski nabisinak a awedak inatadan ta kanan, a teyaken gimtang a awedak haman pinenum. 43 A teyaken nagdulot tekamuy a awedak pinagdulot, a teyaken awan ta barawasi a awedak inatadan ta pagbarawasik. A nagtakitak, a nabaludak, ammi awedak tinagop kinahadan,' kunna sangaw tekid.

44 A pagpaka-lat da hapa sangaw ya uhohug na tekid, a

'Kanu huden, Afu, ya nekabisim ta awemi nepangikallak teko? A kanu hud ya nepakainum mu ta awemi nepangpenum teko? A kanu hud ya nepagdulot mu tekami ta awemi nepagpadulot teko? A kanu huden ya awemi nepangatad teko ta kawan na nepagbarawasim, ikid na nepagtakit mu, ikid na nekabalud mu?' kunda sangaw tentu.

45 'A kakurugan ta kunna ten, te tekamuyen awan nangikallak ta kaāassangan na kabagis ku kidin a mekwenta hapa yen ta awemuyen nepangikallak teyak,' kunna sangaw tekid.

46 A gafu ta kumanen a medob sangaw ye-yen kid ta magnayun na kapa-gangan da, ammi ya mangurug kiden a yen kid sangaw ya mesipat ta magnayun na pagtolayan," kun ni Hesus tekid.

26

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Pasi Na (Mk 14:1-2; Lk 22:1-6)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta keangarigan kiden ta ituldu na kiden a takwan na ya nebar na tekid;

2 "Amu muy ta dwangagaw para la abat ta pyesta na Simana tam, a yen sangaw ya panggafut da teyak petta pagappan dak papasin," kunna tekid.

3 A ta pagbida na para la tekid a itta hapa ya miting na ngamin kiden pinakadakal na Hudyo kiden ta bali ni Kaypas nga kadakalan na padi, 4 te pagbabidan da am had kunna mina na panggafut da te Hesus ta awena pakkamu na tolay kiden, petta papasin da.

5 "Ammi awetam mina gafutan ta ketta para la na pyesta en, talo am magtatapil ya tolay kiden," kunda.

6 A sangaw umange ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta iten Betanya ta bali ni Simonen nga nagkangaw ta idi. 7 A tekid

para la nangnangan a itta hapa ya babbay nga himebing te Hesus, a ibbalan na hapa ya botelya na bangog nga pake mangina am melaku, a neburud na ta ulu ni Hesus.
8 Ammi nagporay hapa ya ituldu na kiden ta babbayen, a nehuya da.
"Anu haman ta isayang mu ya bangogina? 9 Pade awa mangina mina am melaku, petta meatad mina ya paga na ta pobre kiden," kunda.
10 A ta pakadangag ni Hesus ta uhohug da tentu a nehuya na kid hapa.
"Annun muy haman ihuya ya babbayin? Awa mappya haman ya iningwa na teyak. 11 Sigida itta haman tekamuy ya pobre kiden, ammi teyak a awek sangaw sigida tekamuy. 12 A neburud na ya bangogin ta barikin petta dana meparan ya barikin ta ketanam na. 13 A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy ta maski am had sin na lugar ya pakepadangagan na damag ku ta ngamin paglelehutin a megindan hapa mebida ya iningwa na babbayin yan, te panadamdaman da sangaw tentu," kunna tekid.
14 A ta nekabalin na en a nagtugut hapa i Hudas Iskaryote nga takday ituldu ni Hesus, te umange nakitulag ta padi kiden.
15 A ta datang na tekid a
"Piga hud sangaw ya iatad muy teyak am uffunan ta kam manggafut te Hesus?" kunna tekid.
A nagtatulagan da ya tallufulu hukal na pirak. 16 A yen hapa ya pamegafu ni Hudas nga magapag ta mappya na araw ta pangitalaba na te Hesus.

Ya Pangitalaba Ni Hudas Te Hesus
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-23; Jn 13:21-30)

17 A ta napolu en araw ta pyesta na Simana na Hudyo kiden am mangan kid la ta panen nga awan bumlad a umange ya ituldu na kiden tentu, a pinohutan da am had sin na lugar ya pangiparanan da ta pamurab da ta Simana. A nebar na tekid ta
18 "E kam ta ili ta bali na kofun ken, a **'Dinob na kami na Mistro mi en,'** kummuy sangaw tentu, **'te mangan kami kan ta pamurab mi ta Simana ta bali min, te abikan na ya pasi na,'** kummuy sangaw tentu," kunna.
19 A enda ibalin ya nebar na en tekid, a neparan da ya pamurab da ta Simana.
(Mk 14:17-21; Lk 22:14-22; Jn 13:1-30)
20 A ta furab a nakikkanan ig Hesus ikid na mafulu duwa kiden ituldu na. 21 A tekid para la nagkakan a naguhohug hapa i Hesus.
"Kakurugan ta takday sangaw tekamuy ya mangitalaba teyak," kunna.
22 A gafu ta nebar na en a nagdadamdam kid na, a ya tagtakday kid hapa ya nagpohut tentu,
"Iyak hud ya kinamen, Afu?" kun na tagtakday tekid.
23 "Intu sangaw mangitalaba teyak ya nakipagkammat teyak ta pingganin. 24 A gagangay ta masi sangaw ya Tolayin taga Langit ta kuman na nesurat na aglavunen, ammi maski kunna ten a kakallak hala sangaw ya mangitalaba tentu, a mapmappya mina ta awena neanak, petta awena mina metalaba magliwat," kunna tekid.
25 A yen hapa ya nepagpohut ni Hudasen nga manggakkad mangitalaba tentu.
"A iyak hud, Afu, ya kinamen nga mangitalaba teko?" kunna.
"Maski iko," kunna hapa ni Hesus tentu.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 14:22-25; Lk 22:19-24)

26 A tekid para la nagkakan a nangalap i Hesus ta pan kapye na nepakimallak, kapye na hapa ginadgadwa, a sangaw nesaned na ta ituldu na kiden.
"Yeh, kanan muy yan te ye-yan barikin," kunna.
27 A sangaw inalap na hapa ya basu na binarayangen kapye na ha nepakimallak, a sangaw negawat na hapa tekid,
"Yeh, sa uminum kam ta isin, 28 te yan ya dagak nga magarut sangaw, te yen sangaw ya mangipasikkal ta pakitulagan na Namaratu, petta mapakoma na ya liwat na addu na tolay.
29 Ammi ibar ku hapa tekamuy ta awek sangaw makipaginum tekamuy abat ta panginum tam sangaw ta bagu na inuman ta pangayayat tam ta pagariyan ni Damakewan," kunna.

30 A ta nekabalin da uminum a
nagkakansyon kid nga nangdayaw ta
Namaratu, kapye da umange ta Bagetay
na Olibo.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pangiwagak Da Tentu
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

31 A ya takday ha na uhohug ni Hesus
tekid a
"Amuk ta pakigungayān dak sangaw
ta hiklamin yan ta kuman na nesurat
na aglavunen ta palungu araw, te ya
uhohug na aglavunen a
**'Papapasi sangaw na Namaratu ya
magtaron a makutkutet sangaw
ya kalneru kiden,'** kunna ta surat
na en.
32 Ammi sangaw am matolayak hala a
mapa-polu yak sangaw ammi tekamuy
nga ange ta iten Galileya," kunna.
33 "O maski pakigungayān na ka na
kadwan, Afu, aweta ka sangaw pakigun-
gayān," kunna hapa ni Pedru tentu.
34 "Maski ilemad nak hala sangaw ta
mamillu ta hiklamin yan ta awena para
la pagtareknay na manuk," kunna hapa
ni Hesus tentu.
35 "Ay awan, Afu, maski ikabat dak
sangaw teko papasin a aweta ka sangaw
ilemad," kunna ha ni Pedru.
A kumanen hapa ya nepasikkal na kadwan
kiden ituldu na.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Lugar Na Getsimani
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

36 A ta datang da ta Bagetay na Olibo a
nagdulot kid ta lugaren nga nagngagan ta
Getsimani, a ya uhohug ni Hesus tekid a
"Magtuttud kanan ta isin te eyak bit yo
tewan makimallak," kunna.
37 Ammi nehulun na hapa ig Pedru ikid na
duwa kiden anak ni Zibadeyu. A sangaw
nepagka-ma na hapa ya pagdamdam na, a
pake nagburung na.
38 "Kuga ipasik de ya sikan na damdam
kin. Magyan kam la sin a awemuy la
masidug," kunna tekid,
39 a sang imadayu tekid kapye na nagtakab
ta lutak nga nakimallak.
"Ikallak nak, Amang, te am mabalin
mina a ilillik nak haen ta pagzigātān kin
nga nekarim teyak. Ammi maski kunku
a bakkan mina ta yen ya magdulot, te
mappya ta ikayat men ya idulot ku,"
kunna ta pakimallak na.
40 A tentu en nagtoli teg Pedru a masidug
kid na, a
"Anu hud, awemuy hud maattaman
ya awan masidug ta maski takday la na
oras? 41 Awemuy la masidug, te maki-
mallak kam mina petta awemuy mina
maayayyaw, te maski am malogon ya
nonot muy a makafuy ya bari muy,"
kunna.
42 A umange ha nakimallak ta kuman na
intu en.
"Am uray mu, Amang, ta awek melillik
ta iatad men teyak nga pagzigātān ku
a mappya mantu ta yen ya magdulot,"
kunna.
43 A sangaw nagtoli ha ta ituldu na kiden, a
masidug kid ha, te awena makaladdang na
mata da. 44 A gafu ta kumanen a nagtugut
ha ange nakimallak, a pamillun na hala ya
kuman na nepakimallak na en.
45 A ta nepagtoli na ha ta ituldu na kiden
masidug a
"Ayanin hud ya agkakasidug ikid na
agibannag? Itan muy ya oras awa
ayanin ya ange na mangitalaba ta To-
layin taga Langit petta igawat na ta
awan kiden mangurug ta Namaratu.
46 Imivwat kanan, te entanan, te ittan ya
mangitalaba teyak," kunna tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus
(Mk 14:43-50; Lk 22:47-55; Jn 18:1-11)

47 A ta pagbida para la ni Hesus ta ituldu
na kiden a dumatang na i Hudasen, a ne-
hulun hapa tentu ya awan bababang na
tolay nga dinob na pinakadakal da kiden
ikid na padi kiden, a nagibbal kid hapa ta
kampilan ikid na paluk. 48 A dana nebar na
mangitalaba en ya pagsenyas na sangaw ta
kahulun na kiden petta amu da ya gafutan
da.
"Ya amuyan ku sangaw a yen ya gafu-
tan muy, te intu yen," kunna.
49 A gafu ta kumanen a nagdaretyo i Hudas
te Hesus a
"Itta yak O, Afu," kunna tentu, kapye
na inamu.

50 “A iko mantu, Kofun,” kun ni
Hesus tentu, “Aran, ialistum mantu ya
neangem sin,” kunna hapa tentu.
A umabikan hapa ya kadwan kiden to-
lay, a ginafut da i Hesus. 51 A ka-ma la
sinukkut na takday kahulun ni Hesus ya
kampilan na en, a kinattab na ya takday
tekid ta bangbang na en a newasik na. Intu
kinattab na ya tagabu na kadakalan na
padi. 52 Ammi ginamman hapa ni Hesus ya
nangkattaben,
“Ialag mun ya kampilamina, te am
intu ikatalak mu ya pangkattab mu
awem hud sangaw masi ta kattab? 53 Am
awek mina ikayat magafut a awek hud
magadang te Damakewan, a doban na
ta alistu ya nasurok ta limafulu ribu
na anghel petta ikerutan dak mina.
54 Ammi am kunna ten a had kukunna
sangaw magdulot na uhohug na surat
kiden?” kunna tentu.
55 A sangaw naguhohug hapa i Hesus ta
tolay kiden nga nanggafut tentu.
“Anu dulayak hud na tolay, petta
endak gafutan konsu kampilan ikid
na paluk ta kuman na panggafut muy
ta tulisan? Kinanghahawak haman
imatuttud ta simbaanen nga nangituldu,
a anu bakkan ta yen ya nanggafutan
muy teyak? 56 Ammi gagangay ta kunna
sin ya tinarabaku muy petta magdulot
ya nesurat na aglavun kiden,” kunna.
A yen hapa ya nepangiwagak na ituldu na
kiden tentu, te nagbabilag kid na.

Ya Pangidarum Da Te Hesus (Mk 14:53-65)

57 A ya nanggafut kiden te Hesus a
neange da ta bali ni Kaypas nga kadakalan
na padi, te yen ya nagaammungan na man-
gituldu kiden ikid na pinakadakal na tolay
kiden. 58 Ammi te Pedru a tinultulitul na
kid hapa abat ta bagaw na bali en. A ten-
tun nakasarok ta bagawen a nakipagtut-
tud hapa ta maggwardya kiden, petta itan
na am anu ya pagbalinān na pangidarum
da te Hesus.
59 A ya padi kiden ikid na ngamin kiden
nagkonsihal a apagan da ya pangipasikkal
da ta liwat ni Hesus petta pangpapasin da
mina tentu. 60 Ammi awan ta naapagan da,
te maski am addu ya nagtayuk nga nagtu-
lad a nagimpagsil haman ya inuhohug da.
A ta kapozyanan na a nagtayuk ya duwa na
mangipasikkal ta tulad da, 61 a ya uhohug
da hapa a
“Ya kuman na nadangag mi ta uhohug
na inin a itta kan ya pakapangwa na nga
mangkutkutet ta simbaan na Namaratu
kapye na ha patayukan ta las-ud na tal-
luhaw,” kunda.
62 A sangaw nagtayuk hapa ya kadakalan
na padi, kapye na naguhohug te Hesus.
“Awan hud ta tabbag mu? Anu mantu
ya uhohugam ta ipaliwat na duwa kiden
teko?” kunna.
63 Ammi awena la nagasitang i Hesusen. A
nagsitang ha ya padi en ta
“Magsitang kan, a magpagasingan ka
ta sigatolay na Dyos. Ibar mu mantu
am iko ya Ari en nga Anak na Namaratu
ewan,” kunna.
64 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
“A iko haman ya nangibar, ammi ibar
ku hapa tekamuy ta makipaita sangaw
ya Tolayin taga Langit nga makipagtut-
tud ta agtuttudan na Seppakapangwa ta
Ngamin, te magtoli hala sangaw sin nga
imatuttud ta kulam kiden,” kunna.
65 **“Agayaya!”** kun na hapa na kadakalan
na padi ta pakadangag na ta uhohug ni
Hesus, kapye na pinissang ya salnuk na
pagpadi na gafu ta katupag na en ta inuho-
hug ni Hesus.
“Naguhohug yan ta dulay, te igitta na
haman ya bari na ta Namaratu ewan,”
kunna. “A masapul hud para ya mangi-
pasikkal ta liwat na awa ikitanan hapa
la ya nakadangag ta uhohug na. 66 Anu
mantu ya uray muy tentu?” kunna ha.
“A mappya ta mapapasi!” kunda.
67 A sangaw inuparan da ya mukat na en,
yaga pinalpaluk da. A linaplappag na hapa
na kadwan, kapye da ibar ta
68 “O Kristu, ibar mu am inya ya
naglappag teko, te malalaki ka haman
maglavun,” kunda.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus (Mk 14:65-72; Lk 22:56-62; Jn 18:25-27)

69 A ta pagimbestigar da para la te Hesus
a itta la i Pedru ta bagaw na bali en, te

imatuttud la ten. A sangaw imabikan te Pedru ya takday babbay nga tagabu, a
"Maski iko hapa ya takday kahulun ni Hesusen nga taga Galileya," kunna tentu.
70 Ammi nelemad na ta atubang na ngamin kiden nakadangag,
"Amuk hud am anu ya ikayat mu uhohugan teyak," kunna,
71 kapye na sang umadayu tagad ta sasarokanen. Ammi itta hapa ten ya takday ha na babbay nga nakelasin tentu, a netuldu na i Pedru ta katayukan na kiden.
"Yeyan hapa ya takday kahulun ni Hesusen taga Nasaret ta iten Galileya," kunna tekid.
72 Ammi nelemad na ha,
"Pagasingan ta Dyos am amuk ya tolayina," kunna.
73 Awena para la nabayag a umabikan tentu ya kadwan kiden imatayuk ta iten, a
"Talaga ta iko hapa ya takday kahulun na te italaba na ka na agbalikas mu," kunda tentu.
74 "Atsi O, pagasingan ta Dyos am tulad ya uhohug ku, awek malat amu ya tolayina," kunna ha naglemad.
A ka-ma la nagtareknay ya manuk, 75 a yen hapa ya nepakanonot ni Pedru ta uhohug ni Hesus tentu, te **'Mamillu ka mangilemad teyak ta awena para la pagtareknay na manuk,'** kunna. A insigida nagtugut i Pedru en, a masikan nagtangit.

27

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Hesus Ikid Na Pasi Ni Hudas
(Mk 15:1-5; Lk 23:1-12; Jn 18:28-38)

1 A tentun araw a nagkakampat para la ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden, a nagtatulagan da ya pasi ni Hesus.
2 A sangaw ginalutan da kapye da neuhet, te enda idarum ta atubang ni Pilato nga gubernador nga taga Roma.
3 A ta pakkamu ni Hudasen ta papasin da i Hesus a nebabawi na ya nepangitalaba na tentu, a netoli na ya piraken nga neatad na padi kiden ikid na pinakadakal kiden.
4 "Nakaliwatak, te netalabak haman ya awanen ta liwat," kunna tekid.
"A nekabat kami hud ta iningwam? Problemam yana," kunda hapa tentu.
5 A gafu ta kumanen a enna newarad ya pirak kiden ta umag na simbaanen, otturu enna ginalutan ya hul na en kapye na nagbesin.
6 A ta nepakaakut dan ta pirak kiden a inalap na padi kiden, a
"Anu mina ya pagserbi na inin? Te madi am metun ta pundo na simbaanin, te paga na daga na tolay," kunda.
7 A tekid na nabalin nagbabida ta pangusar da ta piraken a enda negatang ta lutak na magdammili, petta itta ya ketanaman na tolay kiden nga taga adayu na lugar nga nasi ta ili na Herusalem. 8 A gafu ta piraken nga negatang da ta lutaken a **'Lutak na Daga'** ya nangingaganan da ta lutaken. 9 A kumanen nagdulot hapa ya nesurat na aglavunen mina Heremyas, te ya uhohug na en a
'Inalap da ya tallufulu hukal na pirak nga nagtatulagan na Hudyo kiden ta gatad na angat na en,
10 **a negatang da ta lutak na magdammili en,**
te kumanen ya uray na Namaratu,' kunna.
11 A i Hesusen hapa a pinagtayuk da ta atubang na gubernadoren, petta imbestigaran na.
"Anu, iko hud ya nebar da en nga Ari na Hudyo kiden?" kunna te Hesus,
"A iko mina ya mangibar," kunna hud la ni Hesus tentu.
12 A addu hapa ya nepaliwat na padi kiden tentu ta gubernadoren, ammi awena pulus nagsitang ni Hesus ta pangpaliwat da tentu. A ya uhohug na gubernadoren te Hesus a
13 "Anu awem hud madangag ya ngamin ipasikkal da ta liwat mu?" kunna hapa ni Pilato tentu.
14 Ammi awena kad tumabbag maski ta takday la na uhohug, a pake nepagpaka-lat na gubernadoren.
(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)
15 A ya gagangay na gubernadoren ta idi am araw na mayor na pyesta na Hudyo kiden a pohetan na ya takday mabalud nga pinili na tolay kiden. 16 A ta nepangidarum

da te Hesus a dana ittan ya takday nabalud nga magngagan te Barabas, a malalaki hapa namadday ta dulay ta idi. 17 A gafu ta nagaammung na ya tolay kiden a pinohutan ni Pilato tekid am inya ya ikayat da pohetan.

"Had sin mina ta duwa kidin ya ikayat muy ta pohetan ku? I Barabas ya ikayat muy, ono i Hesus nga magngagan hapa ta Kristu?" kunna.

18 A yen ya nebar na ta tolay kiden nga nagaammung, petta damagan na tekid am inya ya ikayat da, te dana amu na ta nedarum na pinakadakal da kiden i Hesusen gafu ta katupag da tentu. 19 A tentu en para la imatuttud nga magindag ta uray da a itta hapa ya enna nepadamag na atawa na en tentu.

"Awem la mekabkabat ta panggakkad da ta tolayina nga awan ta liwat, te pake nazigatanak ta hiklamen gafu ta tarinap ku tentu," kunna kan.

20 Ammi ya padi kiden ikid na pinakadakal kiden a sinansanat da ya tolay kiden petta ipasikkal da ya pakauhet ni Barabas, petta i Hesus mina ya papasin da. 21 A sangaw pinidwa ni Pilato ya pohut na ta tolay kiden,

"A anu ya uray muy ta duwa kidin, had sin mina tekid ya pohetan ku?" kunna ha tekid.

"I Barabas!" kunda hapa.

22 "A anu mantu ya uray muy te Hesusin nga magngagan te Kristu?" kunna ha ni Pilato tekid.

A giaggayan kid na ta **"Pagappam ta kayu,"** pakakin kid.

23 "Te anu hud, anu hud ya liwat na?" kunna hapa.

Ammi pake giaggayan kid ha ta masikan ta **"Pagappam ta kayu, pagappam ta kayu,"** pagkin kid ha.

24 A gafu ta awena mapagimmang ni Pilato ya tolay kiden, te yaga magtatapil kid na a nagpaalap ta palanggana na danum, kapye na binaggawan ya kamat na kiden ta atubang na tolay kiden.

"Itan muy na, nabaggawan kun ya kamat ku kidin, petta amu muy ta awan ta liwat ku ta pasi na tolayin yan. Ikamuy hapa la ya makkamu tentu," kunna tekid.

25 "Onay, ikami ikid na anak mi kiden ya makkamu ta pasi na," kunda.

26 A gafu ta kumanen a pinohet na i Barabasen, a nepapaligat na i Hesus, kapye na negawat ta suddalu na kiden, petta enda pagappan ta kayu.

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus (Mk 15:16-20)

27 A ta nepanggawat na suddalu kiden te Hesus a neange da bit ta umag na bali na gubernadoren, a sa nangkalihung hapa ya ngamin batalyon da. 28 A inazi da ya salnuk ni Hesusen, kapye da nesalnuk tentu ya darag na ga-gamit nga kuman na salnuk na ari. 29 A sangaw nangwa kid hapa ta sangngat na sit kapye da nesangngat ta ulu na en, yaga nepaibbal da tentu ya kulang na biraw petta kuman na baston na. A namalentud kid na ta atubang na en ta pamābānglu da tentu, a

"Ihi, malalaki ya Ari na Hudyo kiden," kun na kampon na dayaw da tentu.

30 A ta nekabalin da en a inuparan da hapa, kapye da inalap ya biraw na en, a nepalpaluk da ta ulu na en. 31 A tekid na nabalin a inazi da ya salnuk na en darag, kapye da ha netoli ya dana en salnuk na, a neuhet dan petta pagappan da.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus (Mk 15:21-31; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

32 A tekiden nakauhet ta irwangan na ili a nesimmun da ya takday tolay nga nagngagan ta Simon nga taga Sirene, a intun ya kinalbatan da nga pinagagtu ta pagappan ni Hesus. 33 A ta datang da ta nengagan da en Golgota (intu hala kettayan na Balontok), 34 a pinenum da i Hesusen ta binarayang nga kinihun da ta apdu, ammi tentu en nakakakkap a inawenan.

35 A ta nekabalin na nepagpaappa da tentu a nagbabinununtan da ya barawasi na kiden, 36 a nagtuttud kid na nga naggwardya tentu. 37 Itta hapa ya nesurat da ta utun na ulu na en petta mebasa ya pangpapasin da tentu, **"Ye-yan i Hesus nga Ari na Hudyo kiden,"** kun na surat da, 38 te itta hapa ya duwa na tulisan nga pinagappa da ta dwaakub ni Hesus. 39 A

kada itta ya nagtalib ta nagappan ni Hesus
a nelutab da ya pangidadula da tentu.
40 “Agu ta itta ya pakapangwam nga
mangkutukutet ta simbaanen kapyem
ha patayukan ta las-ud na talluhaw? A
ikerutam mantu ya barim ta pakapang-
wamina,” kun na kadwan.
“A am gagangay ta iko ya Anak na
Namaratu a dumagut kan mantu ta
krusina,” kunna hapa na kadwan.
41 Tumubbat hapa mangidadula tentu ya
padi kiden ikid na mangituldu kiden ikid
na kadwan kiden pinakadakal na tolay ki-
den.
42 “Intu kan ya nangikerutan ta kad-
wan, ammi awena mekerutan ya bari na
en,” kun na kadwan.
“Intu pon ya Ari na Istralita kiden,
a mappya mantu ta dumagut na ta
krus, petta itta mina ya pangurugan tam
tentu,” kunna hapa na kadwan.
43 “Nekatalak na kan ya Namaratu,
a am itta ya pangkenga na Namaratu
tentu a ikerutan nan mina, te **‘Iyak
ya Anak na Namaratu,’** kunna paen,”
kunna para na kadwan.
44 A kumanen hapa ya pangidadula na
tulisan kiden tentu nga pinagappa da ta
dwaakub ni Hesus.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

45 A tentun pagtangnganan na araw a
nagsugiram na ya ngamin na paglelehut
da en ta kuman na hiklam abat ta tallu
na oras. 46 A ta mekatallu en na oras a
nagayag i Hesus ta masikan, **“Ilay, Ilay,
lama sabaktani,”** kunna ta agsitang na
Hudyo kiden. A ya ikayat na uhohugan
na ayag na en a **“Dyos ku, Dyos ku, anu
haman ta nagtalekudan nak,”** kunna.
47 **“Anu, ayagan na de i Eliyas?”** kunna
hapa na kadwan kiden nga nagbuya tentu.
48 A alistu nagbilag ya takday tekid nga
ange nangalap ta kuman na ga-gamit,
kapye na tinunan ta suka, a sangaw ne-
sukil na ta ud na biraw te Hesus petta
inuman na mina. 49 Ammi ya nebar na
kadwan kiden a
“Awem bit la, te itan tam la bit am enna
sangaw ikerutan ni Eliyasen,” kunda.
50 A sangaw nagayag ha i Hesus ta
masikan, a yen hapa ya nepakasukkut na
kahalwa na. 51 A negindan hapa napissang
ya zingzingen nga ga-gamit ta umag na
simbaan en. Namegafu napissang ta
utun abat ta akban. A naglunig hapa
ya lutak abat ta nakassib ya batu kiden,
52 yaga nahukatan hapa ya tanam kiden, te
natolay hala ya addu na nagpasi kiden nga
nangurug ta Namaratu ta palungu araw, a
imuhet kid ta tanam da kiden. 53 A sangaw
ta nekatolay hapa ni Hesus a umange kid
ta ili na Herusalem, a nakipaita kid ta
addu na tolay ten. 54 Ammi ta nepasi ni
Hesus ta nagappan na en a itta hapa ya
takday kapitan ikid na sakā suddalu na
kiden nga nagtaron ta pasi na. A tekid na
hapa nakaita ta lunigen, ikid na ngamin
kiden napadatang, a pake nagtalaw kid na,
**“Kakurugan kad ta Anak na Namaratu
yan,”** kunda.

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

55 A ta medyo adayu ta nagappan ni
Hesus a itta hapa ya addu na babay nga
mangita tentu, te ikid ya dana dimmagdag
tentu tentu en nagafu ta lugar na Galileya,
te inuffunan da. 56 A nehulun hapa tekid
i Mariya Magdalena, ikid ni Mariya nga
hina nig Santiago ikid ni Hose, ikid na
atawa ni Zibadeyu.

57 A itta hapa ya takday ituldu ni Hesus
nga naba-nang nga nagngagan te Hose, a
taga ili na Arimateya. 58 A ta furab ta
nepasi ni Hesusen a umange i Hose ta
bali ni Gubernador Pilato, a inadang na ya
bari ni Hesus petta itanam na, a nebar ni
Pilato ta meatad hala tentu. 59 A inalap
na mantu ya bari na en, a finutefutan na
ta bagu na furaw na ga-gamit, 60 otturu
enna netanam ta kababagu na tanam nga
nakali ta batu ta kuman na kweba. A
sangaw nadokalig na ya dakal na batu ta
irwangan na tanamen petta namunitan, a
sangaw nagtugut. 61 Ammi pa nasirak bit
ten ig Mariya Magdalena ikid na takdayen
Mariya, te umatuttud kid ta bikat na tana-
men.

62 A ta lalakwat ta Sabadu a umange ya
padi kiden ikid na Pariseyu kiden ta bali ni
Pilato gafu ta ibar da tentu.

63 “Itta ya nanonot mi, Ser, te ya takday
para na tulad na nagtuladen ta katolay
na para la en, a **‘Matolayak hala san-**
gaw ta kabalinan na talluhaw,’ kunna
kan. 64 A mappya mantu ta mangidob
ka mina ta maggwardya ta tanam na
en abat ta mekatallu araw, petta awena
sangaw makaange na ituldu na kiden
nga magtakaw ta bari na en. Te am **‘Na-**
tolay hala ya nasi en,’ kunda sangaw ta
tolay kiden a pake dulay sangaw ya tulad
da ammi ta tulad na dafu da en,” kunda
tentu.
65 “A aran ay, mangalap kam mantu ta
suddalu kiden, a paggwardyan muy kid
ta kustu na paggwardya,” kun ni Pilato
tekid.
66 A ta nepangalap da ta suddalu kiden
a umange kid ta agyan na tanamen, a
dinirkatan da ya nelitupen batu ta tana-
men, petta maita sangaw am maazi ya
batu en, a nesirak da hapa ya suddalu
kiden nga maggwardya.

28

Ya Pagtolay Hala Ni Hesus
(Mk 16:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 A ta nekabalin na araw na agimmang
na Hudyo kiden ta pagkarawan ta Liggu
a umange ig Mariya Magdalena ikid na
takdayen Mariya ta tanam ni Hesusen.
2 Ammi dana itta ya masikan na lunig, te
umangen ya takday na anghel na Nama-
ratu nga nagafu ta langit, a dinokalig na ya
batu en nga nelitup ta tanamen kapye na
nagtuttudan. 3 Kuman na kaitan na kilat
ya bari na anghelen, a awan ta pangidu-
man na furaw na barawasi na en. 4 A ya
suddalu kiden hapa nga nanggwardya a
nagapilpilpig kid hapa ta talaw da en ta
anghelen, a nagkapedda kid na ta kuman
na pagpasi da.
5 A ta datang na babay kiden a itta para
la ya anghelen a
“Awemuy la magtalaw,” kunna, “te
amuk ta apagan muy i Hesusen nga pina-
gappa da, 6 ammi awan na sin, te natolay
hala ta kuman na nebar na en tekamuy.
Maski e kanan sin, te itan muy ya nagid-
dan na bari na en. 7 A alistu kam san-
gaw magtoli ta ituldu na kiden, te ibar
muy sangaw tekid ta natolay hala ya nasi
en, a maita da sangaw ten Galileya, te
mapmapolu ammi tekid. Aranan, te yen
la ya ibar ku tekamuy,” kunna tekid.
8 A alistu kid na nagtugut ta tanamen ta
talaw da en, ammi nekihu hapa ya dakal
na talak da. A nagbilag kid na ange nangi-
padamag ta ituldu na kiden, 9 ammi ka-ma
la nesimmun na kid ni Hesus ta dalanen.
“O ey, itta kanan,” kunna tekid.
A enda inahakupan ya takki na kiden, a
dinayawan da. A ya uhohug na hapa tekid
a
10 “Awemuy la magtalaw, te emmuy
ibar ta kabagis ku kiden ta e kid mina ta
iten Galileya, te maita dak sangaw ten,”
kunna hapa tekid.

Ya Pagreport Na Naggwardya Kiden

11 A ta nepagtugut na babay kiden a
nagtolin hapa ya kadwan kiden nagg-
wardya ta ili, te enda nedanug ta padi
kiden ya naita da ta agyan na tanamen
tekiden naggwardya. 12 A gafu ta kuma-
nen a nagkakampat ha ya pinakadakal na
Hudyo kiden kontodu naggwardya kiden,
a nagbabidan da ya uray da. A nagtatula-
gan da ta maatadan ya naggwardya kiden
ta pirak petta magtulad kid. A nebar da
tekid ya bidan da sangaw ta tolay kiden.
13 “ ‘Umange ya ituldu na kiden ta hik-
lam, a netammang da ya bari ni Hesus
tekami en nagkasidug,’ kummuy tekid.
14 “A am angarigan ta madamag san-
gaw na gubernador ta nasidug kam ta
nepaggwardya muy a ikami hala san-
gaw ya makkamu magbida tentu, petta
awan sangaw ta dulay tekamuy,” kunda
tekid.
15 A inalap da mantu ya piraken a enda
nepadangag ya kuman na netuldu na padi
kiden tekid. A ye-yen na bida ya isansaned
na Hudyo kiden ta ngamin kiden lugar na
sakā Hudyo da kiden maski abat ta ayanin.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23)

16 A ya mafulu takday kiden na it-
uldu ni Hesus a umange kid hala ta lu-
gar na Galileya ta nebar na en bagetay
nga pangdafungan na tekid. 17 A tekiden

nakaita tentu a namalentud kid na nga
nangdayaw tentu. Ammi ta kadwan a
aweda kurugan ta intu in yen. 18 A ya
uhohug ni Hesus tekid a

"Iyak ya nagitunan na Namaratu ta
ngamin makkwa ta langit ikid na lutak.
19 A ta ayanin a doban ta kanan, te e kam
sangaw ta ngamin tolay ta ngamin pa-
glelehutin petta magalap kam ta dagga
na itulduk kidin. Zigutan muy sangaw
ya mangurug petta mesipat kid tekami
ni Damakewan ikid na Kahalwa na en.
20 A sage ituldu muy kid hapa petta kuru-
gan da hapa ya ngamin nepatarabakuk
tekamuy. A nonotan muy yan: sigida itta
yak la tekamuy nga mehulhulun abat ta
pagaddetan na arawin yan," kunna.

Ya Nesurat Ni Markus Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Markus. A ta ketta ni Hesus ta lutakin a medyo babagu para la i Markus, ammi nehulun de te Hesus ta kadwan eyan na, te anu kawagan na amu na ya mangisurat ta katolay ni Hesus. A ta kuman na uray na kadwan a i Markus ya babagu en nga sakā ginafut na suddalu kiden ta nepanggafut da te Hesus (itam Mar. 14:51), ammi nakaibbat hala i Markus, te ya barawasi na en la ya ginafut da, ammi newasik na ya barawasi na en kapye na nagbilag nga nauhagan.

I Markus hapa ya nehulun teg Pablu ikid ni Barnabas ta napolu en ange da pangipadangag ta damag ni Hesus, te nagkasinsin kid ni Barnabas. Ammi intu dulay te nagtammangan na kid ni Markus ta aweda en para la pangibalin ta pangipadangag da.

A ta mekaduwa na ange da a ikayat ni Barnabas ta mehulun ha i Markus ammi awena ikayat ni Pablu gafu ta nagtammangan na kid ta idi, a yen ta naggungay kid, te inalap ni Barnabas i Markus, a i Silas ya inalap ni Pablu.

Ammi ta nepagpasa na addu na darun a nagsikan de ya pangurug ni Markus, te nesurat ni Pablu ta doban da mina i Markus tentu, petta uffunan na i Pablu ta tarabaku na nga mangituldu ta uhohug na Namaratu. A ya nesurat ni Markus gafu te Hesus a intu yan:

Ya Nepadamag Ni Hwan Ta Tolay Kiden
(Mt 3:1-12; Lk 3:2-17; Jn 1:6-8, 19-28)

1-2 Ya fun na Bida ni Hesus Kristu nga Anak na Namaratu ewan a intu yan ta kuman na nesurat na aglavunen mina Isayas:

"Ya uhohug na Namaratu ta Anak na en a
'Dangagam, Anak ku, te itta sangaw ya doban ku nga mapmapolu ammi teko,
te intu sangaw ya mangipadangag ta iangem,' kunna.
3 **Te ya nebar na en nga mapmapolu a makipaita sangaw ta kawanan na babali,**
a iayayag na sangaw ya tabarang na ta tolay kiden,
petta makaparan kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malogon mina ya iange na tekid," kun na surat ni Isayas.

4 A gafu ta kumanen a nakipaita hala ya binida ni Isayasen ta kawanan na babali, a intu hala i Hwan nga nangzigut ta tolay kiden, a kinasaba na kid.

"Ulin muy ya gagangay muy a zigutan ta kanan, petta pakoman na Namaratu ya liwat muy kiden," kunna.

5 A umange tentu ya addu na tolay taga ili na Herusalem, ikid na ngamin kiden lugar ta Hudeya. A dana nebosag da ya liwat da kiden tentu, kapye na kid zinigut ta karayan na Hurdan. 6 A ya gagangay ni Hwan a nagbarawasi ta pinadday da en nga nagafu ta dutdut na kamelo, a sebarekas hapa ta la-las. A intu la kanan na ya dudun ikid na tahu na kalaba. 7 A ya nepadangag na para a

"Itta sangaw ya ange ta gafan ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak, te maski la awek megitta makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden. 8 Te maski zinigut ta kam ta danumin, a intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu," kunna.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mt 3:13-17; Lk 3:21,22)

9 A ta arawin yen hapa la a nagganwat hapa i Hesus ta agyan na en ten Nasaret ta lugar na Galileya, a dumatang hapa ta karayan na Hurdan, te umange hapa pazigut te Hwan. 10 A ta nepakagon ni Hesus ta danumen a naita na ta bimangrit ya langit, a nagsunak ya Kahalwa na Namaratu ta kuman na kalapati, a nagpotun na tentu. 11 A nepagka-ma na hapa kan ya naguhohug tentu ta langit:

"Iko ya Anak ku nga matakit ta nonot ku. Pake matalakanak teko," kunna kan.

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mt 4:1-11; Lk 4:1-13)

12 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut
a pinagtugut na Kahalwa na Namaratu,
petta ange tatakday ta bagbagetay kiden
nga adayu ta tolay. 13 A nagyan la ten
abat ta appatafulu araw, a nekihkihu ta
magdaduma na ayam nga simaron ikid
na maporay. A yen hapa ya neange ni
Satanas tentu, petta paruban na, ammi ta
nekabalin ni Satanas tentu a umange hapa
ya anghel kiden nga manguffun te Hesus
nga mangpasikan tentu.

Ya Pamegafu Ni Hesus Ta Tarabaku Na
(Mt 4:12-17; Lk 4:14,15; Jn 4:43-45)

14 A sangaw ta nekebalud ni Hwanen nga
nangzigut ta tolay kiden a dumatang ha
i Hesus ta agyan na ta iten Galileya nga
mangipadangag ta damag na Namaratu;
15 "Ayanin ya arawen nga binida na
aglavun kiden, te ittan ya dafu muy nga
nekari na Namaratu. Ulin muy mantu
ya gagangay muy, a kurugan muy na ya
ipadangag kun tekamuy nga mappya,"
pakakin.

Ya Pagpehulun Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11; Jn 1:40-42)

16 A tentu en nagtugtugut ta pingit na
Alug na Galileya a nesimmun na ig Si-
mon ikid na kabagis na en Andres, a mag-
tahukul kid na ta alugen te dumatahukul
kid ta ikan.
17 "Dumagdag kanan hala teyak, te
ituldu ta kam petta dumatahukul kam
sangaw ta tolay," kun ni Hesus tekid,
18 a insigida newagak da ya tahukul da, a
dumagdag kid na. 19 A tekiden nagdulot
nagtugtugut ta ba-naden a naita ni Hesus
ig Santiago ikid na kabagis na en Hwan
nga anak ni Zibadeyu ta barangay da en,
a magpakappya kid ta tahukul da kiden.
20 A insigida inayagan na kid, a newagak da
ya dama da en kontodu tagabu na kiden ta
barangayen, a dumagdag kid na hapa, a sa
nagdulot kid na ta ili na Kapernayum.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Lk 4:31-37)

21 A tentu en araw na agimmang a
umange kid nakigimung ta kapilya en, a
nangituldu hapa i Hesus. 22 Ammi nakag-
tut hapa ya tolay kiden ta gagangay na pan-
gituldu na, te awena pinarigan ya mangit-
uldu kiden ta relisyon da awa nangituldu
ta kuman na intu ya makkamu ta ngamin.
23-24 A tentu para la nangituldu a ka-ma la
kimahalwan hapa ya takday lalaki ta umag
na kapilya en gafu ta anitu na en;
"O, Hesus taga Nasaret, anu itta ka sin
tekami? Amu ta ka, te iko ya kagitta na
Namaratu ewan. Yen hud ya umeyam
sin petta pakākāllakan na kami?" kunna.
25 Ammi nehuya ni Hesus ya anitu na en ta
"Awem la magsitang, a pagtugutām na
ya tolayina," kunna.
26 A nagganwatan na anitu en ya lalaki en
pinagbalyad, kapye na hapa kimahalwan
ta pagtugut na tentu. 27 A pake nakagtut ha
ya tolay kiden ta iningwa ni Hesus, a
"Anu panaw ye-yan O? Takwan ya
ituldu na inin, te mangituldu setu-
ray, yaga kurugan na anitu kiden am
patugutan na kid," kunda.
28 A gafu ta kumanen a insigida sumaned
ya damag ni Hesus abat ta ngamin kiden
babali ta lugar na Galileya.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit Kiden
(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

29 A ta nepagtugut nig Hesus ta kapilya
en a umange kid ta bali nig Simon ikid ni
Andres, a dumagdag hapa ig Santiago ikid
ni Hwan. 30 A ta datang da ta bali na en a
neddatangan da ya katahungan ni Simon
nga babbay nga imaidda, te nagpatu, a
nebar da hapa te Hesus. 31 A enna ginafut
ni Hesus ya kamat na en pinatayuk, a yen
hapa ya nepagkamag na patu na en, a enna
kid hapa nepagafuy. 32 A ta marimaten
a itta hapa ya nagdadatang ta bali da en
nga ange nangikahad ta seanitu ikid na
magtatākit. 33 A sa kumalihung ya ngamin
kiden umili ta lugar na irwangan na bali
en. 34 A addu ya pinagmappya ni Hesus
ta magdaduma na takit, yaga pinatugut na
hapa ya addu na anitu na seanitu kiden,
ammi sinanat na kid nga maguhohug, te
amu da ta intu ya Anak na Namaratu.

Ya Pagapag Nig Simon Te Hesus
(Lk 4:42-44)

35 A ta lalakwat a nagkarawan i Hesus
nga imivwat, a umange la tatakday ta
awan ta totolay, a pa nagyan ten nakimal-
lak. 36 A ta nekahukal nig Simon a awan
i Hesusen, a enda inapag. 37 A tekid na
nakaapag tentu a
"Anu itta ka sin, Afu? Itta haman ya
addu na tolay makaapag teko," kunda
tentu.
38 A ya tabbag na tekid a
"On ay, ammi magdulot kitanan ta
kadwan kiden babali, te mappya ta yen
kid hapa na lugar ya pangipadangagan
ku, te yen ya gafu na umeyan ku ta isin,"
kunna.
39 A gafu ta kumanen a sinaned da ya
ngamin kiden babali ta lugar na Galileya,
a nangipadangag i Hesus ta kapilya da ki-
den, yaga pinatugut na hapa ya anitu na
seanitu kiden.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nag-
galisen
(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

40 A sangaw itta ya takday lalaki nga nag-
galis, a umange namalentud ta atubang ni
Hesus;
"Ay, Afu, ikallak nak haen, te amuk ta
maurum ya tabbit kin am ikayat mu,"
kunna.
41 A gafu ta timalin ya allak ni Hesus tentu
a neuyad na ya kamat na en nesi-ged ta
lalaki en, a
"Ikayat ku hapa, itam awa malinis na
ya tabbit mina," kun ni Hesus tentu.
42 A ka-ma la imawan ya galis na en, a
pake nalinis na ya tabbit na en. 43 A ta
nepagpatugut ni Hesus tentu a pake nebar
na ta awena sangaw bidan.
44 "Itam ta awan ta pangibibidam ta
isin, ammi em ipaita ya barim ta padi
en ta simbaanen petta maita na ta awan
ya galis men, a iatad mu hapa tentu ya
iatang na ta kuman na nebar ni Moses
ta lintigen, te yen sangaw ya mangi-
pasikkal ta tolay kiden ta pagmappyam,"
kunna.
45 Ammi tentu en nagtugut a pine-
gafwanan na hala nepadangag ya pag-
pamappya ni Hesus tentu, a yen ta awenan
nakasarok ni Hesus ta ili kiden gafu ta
kaddu na tolay kiden. A nagyan mantu la
ta adayu ta babali kiden, ammi umange
hala tentu ya tolay kiden nga taga ngamin
kiden lugar.

2

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan
Makahehit
(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

1 A naba-bayag ta assang a dumatang ha
ig Hesus ta ili na Kapernayum, a nadamag
na tolay kiden ta ittan ha ta nagyanan
na en bali. 2 A ta magananwan la a
pake umaddun ya tolay kiden nga nagaam-
mung ta umag na bali en abat ta awan ta
ketunan na kadwan kiden maski ta bikat
na irwangan, a nepadangag ni Hesus ya
uhohug na Namaratu tekid. 3 A itta hapa
ya enda nekahad tentu nga awan makahe-
hit nga inisaw na appat na lalaki, 4 ammi
aweda garay neabikan te Hesus gafu ta
kaddu na tolay, a yen ta negon da ta adda-
nen nga ange ta atap na bali en. A sangaw
inazi da ya assang la ta atapen ta annung
ni Hesus, kapye da neuhiyay ya awanen
makahehit ta umag na bali, a netabnak da
ta bikat ni Hesusen. 5 A ta nepakaita ni
Hesus ta pangikatalak da tentu a naguho-
hug hapa ta awanen makahehit;
"Aleng, pakoman kun ya liwat mu ki-
den ta Namaratu," kunna.
6 Ammi ya kadwan kiden nga mangituldu
ta relisyon na Hudyo kiden nga gituttudan
hapa ta umag na bali a linibakan da hapa
ya inuhohug ni Hesus ta nonot da hapa la.
7 "Anu haman ta uhohugan na ya ku-
manen bakawa Namaratu hud. Dulay
mantu yan te ugtulān na haman ya turay
na Namaratu," kun na nonot da.
8 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a
"Anu haman ta libakan muy ya inuho-
hug ken? 9 Had sin hud ya malmalogon,
am pakoman ku ya liwat na kiden, ono
am pagmappyan ku petta makatugut?
10 Ammi itta hapa ya ibar ku ta awanin
makahehit petta itta sangaw ya pakaitan
muy ta itta hapa ya turay na Tolayin nga
taga Langit nga mangpakoma ta liwat na
tolay kiden," kunna tekid,
11 otturu naguhohug ha ta awanen maka-
hehit;

"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya pagiddamina a dumatang kan ta balim," kunna.
12 A imivwat kad, a inalap na ya dapan na en kapye na nagtugut ta atubang da ngamin. A pake nagpaka-lat hapa ya tolay kiden ta pagmappya na, otturu dinayawan da ya Namaratu.
"Nabayag kitanan sin a ayanin la ya pakaita tam ta kumanin," kunda.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Lebi (Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

13 A sangaw ta mittan a umange i Hesus ta pingit na alugen, a dumadagdag hapa ya pake addu na tolay nga mangkalihung tentu, a netuldu na kid hapa. 14 A tentu nabalin nangituldu a nagtugut ha, a nasimmu na hapa ya takday agsingir ta bwis nga imatuttud ta lugar na pagpagan na tolay kiden ta bwis da. I Lebi ya ngagan na nga anak ni Alfeyo. A ta pagtalib ni Hesus tentu a
"Dumagdag kan teyak, petta ituldu ta ka," kunna tentu,
a imikkat hala nga dumagdag tentu.
15 A sangaw itta kid na ta bali ni Lebi en, a sa magkakan kid. A itta hapa ya addu na agsingir ta bwis ikid na dulay na tolay, a sakā makikkanan kid hapa teg Hesus kontodu ituldu na kiden, te addu kid nga imanghulun tentu. 16 A ta pakaita na Pariseyu kiden ta nakikkanan hapa i Hesus ta agsingir ta bwis ikid na dulay na tolay, a linibakan da hapa, ammi ya ituldu na kiden ya nangibaran da;
"Anu makikkanan hapa ya mistro muy ta agsingir kiden ta bwis ikid na dulay na tolay?" kunda.
17 Ammi nedangagan na kid ni Hesus, a intu ya tumabbag tekid:
"On ay, te gagangay haman ta ange ya manguru en ta agyan na magtakit kiden, te yen haman ya makaapag tentu. A bakkan ta yen ya umeyan ku sin petta padagdagan ku ya awanen ta liwat am awa seliwat kiden talo am magbabawi kid," kunna tekid.

Ya Pohut Da Te Hesus Gafu Ta Ngilinan Da (Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

18 A ta takday ha na araw a ngilinan na Pariseyu kiden ya arawen nga aweda pangan gafu ta pagdamdam da, a kumanen hapa ta ituldu kiden ni Hwanen nga nangzigut ta tolay. Ammi ta ituldu kiden ni Hesus a aweda ngilinan. A yen ta umange ya kadwan kiden tolay te Hesus, petta damagan da ya uray na.
"Anu kawagan na, Afu, ta awena ngilinan na ituldum kiden ya arawen nga aweda pangan, ammi ta Pariseyu kiden ikid na ituldu kiden ni Hwan a ngilinan da?" kunda.
19 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Mabalin hud ta magdamdam ya makiboda kiden am itta para la tekid ya magboda en? Gagangay ta makikkanan kid la tentu ta ketta na en para la tekid. 20 Itta la sangaw ya araw am metugut tekid, a yen sangaw ya pagngilin da ta arawen nga aweda pangan gafu ta damdam da tentu," kunna.
A nebar na hapa ya kuman na keangarigan tekid petta aweda mina pagdadaggan ya dana kiden gagangay da ikid na ituldu na.
21 "Am angarigan ta napispissang ya dana en barawasi muy a awemuy haman pissangan ya bagu en ga-gamit petta itta ya itakup muy ta dana en, te kenga sangaw ya bagu en, otturu mapissang ha sangaw ya dana en barawasi muy am kumbat ya takup na en," kunna.
22 "A kumanen hapa ta basi muy, te awemuy haman ikarga ya bagu na basi ta dana na abyat, te am bumlad ya basi en a mabattak ya abyaten, otturu meburud hapa ya basi en. Mapmappya ta mekarga ya bagu na basi ta bagu na abyat petta azo mabayag kid," kunna ha.

Ya Pakitapil Da Gafu Ta Araw Na Agimmang (Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

23 A sangaw ta mittan a magtugtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangngan na kamaitan ta araw na agimmang, a nagpusit hapa ya ituldu na kiden ta angen da. 24 Ammi gafu ta naita na kid hapa na Pariseyu kiden a ipahuya da kid hapa te Hesus.

"Itam ya ituldum kidina, anu awem kid ihuya, te magtarabaku kid haman ta araw na agimmang," kunda tentu.
25 A ya tabbag na hapa tekid a
"Annun ku kid ihuya, te intu la kwan da ya kuman na iningwa ni mina Dabiden ikid na kahulun na kiden ta kawan na kanan da, 26 te simarok kid ta bali na Namaratu ta nepagpadi ni mina Abyatar, a inalap da hapa ya pan kiden nga nedasar ta atubang na Namaratu nga mehangat mina tekid, te kanan hala na padi kiden. Ammi maski kunna ten a bakkan haman ta nakaliwatan da yen. 27 A ya takday para ibar ku tekamuy a netunglak na Namaratu ya araw na agimmang petta magserbi ta tolay, te bakkan ta tolay ya magserbi ta araw na agimmang. 28 A ya Tolayin nga taga Langit ya makkamu ta araw na agimmang," kunna.

3

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

1 A sangaw ta mittan a umange i Hesus nakigimung ta kapilya na Hudyo kiden ta araw na agimmang. A gafu ta itta hapa ten ya takday lalaki nga pake nagpilay ya takday kamat na, 2 a aitan da bit i Hesus talo am pagmappyan na ya kamat na en, te am pagmappyan na ta araw na agimmang a yen sangaw ya pangidaruman da tentu. 3 A ya uhohug ni Hesus ta lalaki en a **"Magtayuk kan ta tangnganina,"** kunna, 4 kapye na naguhohug hapa ta nagilalap kiden tentu;
"A anu hapa ya uray muy ta ipalubus na Namaratu ta araw na agimmang? Intu ipalubus na ya mappya ono dulay? Mappya panaw ta magpamappya kitam ono magpapasi kitam?" kunna tekid.
Ammi aweda la nagasitang. 5 A init-ita na kid la ta pagporay na tekid, te madamdam hapa gafu ta pagtuyag na nonot da, otturu naguhohug ha ta lalaki en. **"Uyadam la ya kamat mina,"** kunna, a tentu en nanguyad a negitta ta takdayen kamat na nga mappya. 6 A gafu ta kumanen a alistu imuhet ya Pariseyu kiden ta kapilya en, te umange kid nakibidan teg Herud, petta pagtatahatun da am had kunna mina na pangpapasi da te Hesus.

7 A gafu ta kumanen a nagtugut hapa i Hesus kontodu ituldu na kiden, a umange kid ta tagad ta alugen, a dinadagdag na kid hapa na pake addu na tolay nga taga Galileya. 8 Umange hapa tentu ya awan bababang na tolay nga taga Hudeya, ikid na ili na Herusalem, ikid na Idumeya, ikid na dammang na karayan na Hurdan, ikid na lugar na Tiro ikid na Sidon, te nadamag da ya ngamin tinarabaku na. 9 A gafu ta kaddu na tolay kiden nga umab-abikan te Hesus a
"Iparan muy bit ya barangayen talo am malipitak ta tolay kiden," kunna ta ituldu na kiden.
10 te kuga addu na tolay ya pinagmappya na, a addu para ya nagtatākit nga simal-sal tentu petta si-gedan da ya bari na en.
11 A ya seanitu kiden hapa a ka-ma kid la nagtakab ta atubang na en nga kimahalwan, **"Iko ya Anak na Namaratu,"** kunda. 12 Ammi nehuya na hapa ya anitu da kiden petta aweda ipakamu ya ngagan na.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

13 A sangaw gimon i Hesus ta agyan na bagetay kiden, a pinadagdag na hapa ya kadwan kiden tolay nga ikayat na ta kahulun na, a dumagdag kid. 14 A pinili na ya mafulu duwa tekid, petta kanayun magyan kid tentu, a yen kid hapa ya dinob na ange mangipadangag ta uhohug na. 15 A pinasinapan na kid hapa ta pakapangwa na petta itta ya mabalin da nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden.
16 A ya ngagan na mafulu duwa kiden a i
Simon nga nengagan na te Pedru,
17 a ig Santiago ikid ni Hwan nga anak ni Zibadeyu, ammi Bwanergis ya nangingaganan na tekid, te ikayat na uhohugan ta kuman kid na dalak.
18 A itta hapa i Andres,
ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
ikid ni Matyu, (intu hala i Lebi),
a i Tomas,

ikid na takday Santiago nga anak ni
Alfeyo,
ikid ni Tadyo,
ikid ni Simon nga kahulun na nakitapil
kiden ta gubyernu na taga Roma ki-
den,
19 a i Hudas Iskaryote nga mangitalaba
sangaw te Hesus.

Ya Pamadakat Da Te Hesus
(Mt 12:22-45; Lk 11:14-23)

20 A ta nekabalin na kumanen a du-
matang ha ig Hesus ta nagyanan na en bali,
a imaddu ha ya tolay kiden nga nagaam-
mung ta bali addet ta awena matagop nig
Hesus ya mangan. 21 A ta pakadangag nig
hina ni Hesus ta pakolangan na la ya man-
gituldu a naggaganwat kid nga ange tentu,
petta gamman da mina, te pahig da ta
magamamangaw. 22 A ya uhohug na man-
gituldu kiden hapa nga taga Herusalem a
"Itta malat ya Satanas tentu nga
mayor na anitu kiden, a yen ta itta ya
mabalinan na nga magpatugut ta anitu,"
kunda.
23 Ammi pinaabikan na kid ni Hesus hapa
petta pake madangag da ya tabbag na ta
uhohug da.
"Mabalin hud ta Satanas ya mag-
patugut ta sakā anitu na kiden?" kunna
tekid,
otturu nepasikkal na para ta keangarigan.
24 "Am angarigan mina ta makikattway
ya tolay kiden nga makitapil ta guby-
ernu a awena hud sangaw maperdi na
gubyernu da? 25 A am makikattway
ya makipagyan kiden ta takday na
bali a maperdi hapa ya pagkakahulun
da. 26 A kumanen hapa te Satanas,
te am patugutan na ya sakā anitu na
kiden a nakikattway kid na, a naperdin
ya patarabaku na en tekid, te yen la
ya pagaddetan na. 27 Killu mantu ya
nonot muy, te ya kakurugan a awan ta
makagubat ta ibbalan ni Satanas am
bakkan la ta masmasikanen ammi tentu,
te yen na sangaw ya mangabak tentu
petta gubatan na ya ibbalan na en,"
kunna tekid.
28-30 A gafu ta nepagsil da ya mayor na
anitu kiden ta Kahalwa na Namaratu a
pake nepasikkal na ya liwat da;
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta
maski am anu ya liwat na tolay ikid na
pamadpadulay na ta sakā tolay na ki-
den a mabalin mapakoma, ammi ya ma-
madpadulay ta Kahalwa na Namaratu a
awena pulus mapakoma, te nakaliwat ta
magnayun na liwat," kunna.

Ya Pangikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

31 A ta datang nig hina na en ikid
na kabagis na kiden a nagindag kid ta
bagawen, te nangidob kid ta ange magayag
tentu. 32 A gafu ta addu ya kumalihung
kiden tentu a nebar da hapa tentu;
"Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na
kabagis mu kiden, te apagan da ka kan,"
kunda.
33 Ammi ya tabbag na tekid a
"On ay, ammi inya hud ig hinak ikid na
kabagis ku kiden am bakkan ta isin kid
hapa," kunna,
34 a nesaned na netuldu ya kahulun na
kiden ta umag na bali,
"Yeyan kid hapa ig hinak ikid na
kabagis ku, 35 te maski am inya ya
mangidulot ta ikayat na Namaratu ewan
a yen ya kabagis ku ikid ni hinak,"
kunna.

4

Ya Keangarigan Na Magpurwak
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

1 A sangaw ha ta mittan a namegafu i
Hesus nga mangituldu ta pingit na alugen,
a magananwan la a itta ya pake addu na to-
lay nga kumalihung tentu. A gafu ta kaddu
da a gimon na ta barangay kapye na ha
nagtuttud, a nagyan hapa ya tolay kiden ta
pingit na alugen nga magdangag. 2 A addu
hapa ya netuldu na tekid ta keangarigan, a
kumanin ya takday netuldu na:
3 "Dangagan muy yan," kunna, "Itta
ya umange nagpurwak, 4 a nehunnak
ya kadwan kiden hukal ta dalan, ammi
enna kid inafut na mamanuk kiden. 5 A
nehunnak hapa ya kadwan kiden ta ka-
batunen nga nebagbagtu ya lutak na,
a alistu kid nagtatuhu gafu ta awan ta
pake gimafutan na ramut da. 6 A sangaw

ta kasikan na bilag a nagladdag kid te
awan ta nagramutan da, a nagkatang kid
na. 7 A ya kadwan para hukal a nehun-
nak kid natungradanen gahut, a negin-
dan ya hukal kiden ta pagtuhu na gahut
kiden, ammi tinappanan na gahut kiden
ya tuhu na hukal kiden pettam kumanen
awedan makapagmayan. 8 A ya kadwan
kiden hukal a nehunnak kid ta mappya
na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid
na nakapagmayan, te itta ya nagdawa ta
magatut, a itta hapa ya nagdawa ta an-
namafulu, a nagdawa hapa ya kadwan
ta tallufulu.
9 "A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya ta pake dangagan muy ya
bidan kin tekamuy," kunna.

Ya Gafu Na Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

10 A tentu en tatakday a umange tentu
ya kadwan kiden ituldu na nga nehulun ta
mafulu duwa kiden, te enda pinohutan am
anu ya ikayat na uhohugan ta keangarigan
na en. 11 A ya nebar na tekid a
"Mappya te ikamuy ya pinili na Na-
maratu petta amu muy ya gagangay na
pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta
kadwan kiden a nelemad na tekid petta
intu la madangag da ya keangarigan.
12 A yen ta nagbida yak tekid ta keang-
garigan, te maski am itta ya mata da a
aweda haman maita ya mepaita tekid, a
maski am itta ya bangbang da a aweda
pake maawatan ya mepadangag tekid,
te am maawatan da mina a magbabawi
kid hapa mina petta pakoman na kid na
Namaratu," kunna tekid.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mt 13:18-25; Lk 8:11-15)

13 A ya nebar na para tekid a
"Am awemuy mantu amu ya ikayat
na uhohugan na keangarigan na nag-
purwak a pake ipasikkal ku petta amu
muy sangaw ya pagbalinan na kadwan
kiden keangarigan nga mebida sangaw
tekamuy. 14 A ya umange en nagpurwak
a yen ya mangipadangag ta uhohug na
Namaratu. 15 A ya dalanen nga nehun-
nakan na kadwan kiden hukal a yen ya
keangarigan na makadangag ta uhohug
na Namaratu, ammi gafu ta aweda itug
ya madangag da a ange i Satanas tekid
a tabtabangan na ya nadangag da en
petta kaliwatan da. 16 A ya kabatunen
nga nagtuhun na kadwan kiden hukal a
yen ya keangarigan na makadangag ta
uhohug na Namaratu, a alistu kid hapa
mangurug ta talak da. 17 Ammi gafu
ta aweda pake itug ya madangag da en
a awena la mabayag na pangikatalak
da, te sangaw am itta ya pagzigātān da
ono mangikatupag tekid gafu ta uho-
hugen nga nekatalak da a alistu kid hapa
magtabeng, te kuman na ikazigman da
ya nekatalak da en.
18 "A ya natungradanen gahut nga ne-
hunnakan na kadwan kiden hukal a yen
hapa ya keangarigan na makadangag
ta uhohug, 19 ammi gafu ta addu hapa
ya burungan da ta magmagannud, ikid
na pakolangan da ya pagba-nang da,
ikid na addu ya ingguman da a yen kid
na nonot ya mangiduyat ta uhohugen,
a awan na ta pagbalinān na uhohugen
petta magserbi ta kappyanan da. 20 A
ya mappya en lutak nga nehunnakan
na kadwan kiden hukal a yen ya keang-
garigan na makadangag ta uhohug na
Namaratu, a itug da hapa ya madan-
gag da, a yen mantu ya kuman na am-
may nga makapagmayan ta pake addu,
ikid na makapagmayan ta kustu, ikid
na makapagmayan ta medyo makurang
la," kunna.

Ya Kadwan Para Na Keangarigan
21 A ya kadwan kiden keangarigan nga
binida ni Hesus tekid a intu yan:
"Am napagatangan muy ya zilag ta
bali a emmuy hud itagu ta umag na
kalamba ono addun na agiddan, awa
itun muy haman ta kabagawan na. 22 A
kumanen hapa mina ta keangarigan ki-
den nga nabidak tekamuy, te maski am
maumag ya ikayat da uhohugan a map-
pya ta mepalawag kid. 23 A am kakuru-
gan ta itta ya bangbang muy a mappya
ta pake dangagan muy ya uhohug kin

tekamuy. 24 A pake itug muy hapa ya
nadangag muy, te ya kaddu na metug
muy a kumanen hapa sangaw ya kaddu
na amu muy, a madaggan para. 25 Te
ya mangitug ta madangag na a itta para
sangaw ya medagga ta amu na, ammi
ya awanen mangitug a imawan hapa
sangaw ya dana en amu na," kunna.
26 "A ya gagangay na pangikerutan na
Namaratu ta tolay kiden," kunna ha ni
Hesus, "a meangarig ta hukal kiden nga
nepurwak na tolay ta uma na en. 27 Te
am nabalin na nagpurwak a awena la bit
nonotan ya nepurwak na kiden, te ange
magtarabaku ta kadwan kiden tarabaku
na am ahaw, a am hiklam a masidug.
A ya nepurwak na kiden a magtatuhu
kid la, ammi awena haman amu am had
kun na pagtuhu da ikid na idakal da,
28 te ya lutaken hala ya magpatuhu, a
sangaw lumattog ya don na kiden, kapye
na sangaw magdawa ikid na magmayan
ta addu. 29 A sangaw am nagtuyag na
ya dawa na kiden a ange hapa maggatab
ya nagmula en, te dumatang na ya araw
na kagatab na. A kumanen hapa sangaw
ta mesipat kiden ta pangikerutan na Na-
maratu.
30 "A anu mina ya takday para kean-
garigan na tolay kiden nga iturayan na
Namaratu petta amu muy? 31 A ku-
man kid na kaassangan na hukal nga
imula na tolay, 32 te sangaw am dakal
na ya mula na en a intu ya kadakalan
na ngamin kiden mula, te magge kuman
na kayu, petta yen ya eyan na mamanuk
kiden pagumukan," kunna.
33 A addu para ya binida ni Hesus tekid ta
kumanin na keangarigan, te yen ya naatta-
man da dangagan. 34 A awan ta takwan na
binida na tekid am bakkan ta keangarigan,
ammi am ik-ikid la na ituldu na kiden a sa
nepalawag na ya ngamin tekid.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad (Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

35 A sangaw ta marimat a **"Entanan
ta dammangewan,"** kunna. 36 A nag-
tugutan da ya kaddu na tolay kiden ta
ba-nad na alugen, te naglalugan kid na
ta barangayen nga nagtuttudan ni Hesus
tentu en nangituldu ta tolay kiden, ammi
dumadagdag hapa ya kadwan kiden tolay
ta barangay da kiden hala. 37-38 A nagyan la
i Hesus ta huli na barangayen, a masidug
na ta fungan. A tentu en nasidug ta map-
pya a kima-ma la umange ya masikan na
paddad. A pake nagpalung na ya danu-
men, a lima-nug na ta umag na barangay
da en addet ta tanagay kid na lumammad.
A gafu ta burung da a enda hinukal i Hesus,
"Magpasi kitam O, Afu, anu awan
haman ta pangkengam," kunda.
39 A tentu nahukal a nehuya na ya paddad,
a **"Magintak kan,"** kunna hapa ta danu-
men, a nagimmang na, a nagsimpan ya
danumen. A ya uhohug na hapa ta ituldu
na kiden a
40 "Anu haman ta magburung kam?
Awan hud ta pangikatalak muy?" kunna
hapa tekid.
41 A pake nahigalan kid na tentu, a
"Anu panaw ya katolay na tolayin yan,
te maski ya paddad ikid na palung a
kurugan da hala ya uhohug na," kunda.

5

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu (Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

1 A tekiden nakadatang ta dammang
na alugen a itta kid na ta lugar na
Gadareno kiden, a dumagut na i Hesus
ta barangayen. 2 A tentun dimmagut
a nepagka-ma na ya takday lalaki nga
pinagguyung na anitu na kiden. 3-5 Te
bagu nagafu ta agyan na tanam kiden,
te yen hala ya nagyanan na. A ya
gagangay na hapa ta idi a pakpakataraw
ikid na paghuhuklaw gimihgihawa ikid
na nakakalkalasig ta agtatanamanen ikid
na bagbagetay kiden, yaga kulkulsangan
na ya barbari na ta batu. Namengaddu
nagalutan ta idi ta kawad ta kamat na
pase takki na kiden, ammi awena haman
nagamman, te gasgasātan na hala ya
kawad ta kamat na kiden, a pakpakkan
na ya kawad ta takki na kiden, a awan ta
tolay nga nakagamma tentu. 6 Ammi tentu
en nakaita te Hesus ta adayu a bumilag na
hapa nga ange namalentud tentu.

7-8 “O Hesus, Anak na Namaratu,” kunna,
ammi ginamman ni Hesus ya anitu na en;
“Pagtugutām na ya tolayina,” kunna.
A pake pinaggihawa na anitu en,
“Anu hud ya aamum teyak? Mag-pagasingan ka ta Dyos ta awenak pakākāllakan,” kunna.
9 “Anu hud ya ngagam?” kunna ha ni Hesus ta anitu na en.
“Armado ya ngagan ku te adaddu kami sin,” kunna hapa.
10 A nakikekallak para la te Hesus ta awena kid patugutan ta adayu na lugar.
11-12 “Doban kami haen ta bahuy kidewan petta magyan kami la tekid,” kunna,
te abikan hapa ya addu na bahuy nga mag-dukdukit ta hukeb na bagetay.
13 “E kanan mantu,” kun ni Hesus ta anitu kiden,
a nagtugutan da ya lalaki en, kapye da simarok ta bahuy kiden, a ka-ma la na-gadukal ya bahuy kiden bumilag, a sa nagurdak kid ta gatab na bagetayen, kapye da nagkahunnak ta alugen. Dwaribu kid, a sa nagkalimat kid ta danumen.

14 A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a nagbabilag kid na hapa nga kumin ta ili, a nesaned da nedanug ya ngamin iningwa ni Hesus, a umange hapa ya tolay kiden, te enda inita ya makkwa. 15 A ta datang da ta agyan ni Hesus, a nagtalaw kid na hapa, te naita dan ya lalaki en nga nagyanan na anitu kiden, ammi awan na ya uyung na en, te nagbarawasin, a imatuttud la ten. 16 A binida hapa na nagtahon kiden ya ngamin naita da ta naguyungen ikid na bahuy kiden. 17 A yen ya gafu na ta pinatugut da i Hesus, te aweda ikayat ta magdulot ta lugar da. 18 A nagtoli mantu ta barangayen nga nagluganan da, a paalap hapa ya lalaki en nga nagyanan na anitu kiden petta dumagdag hapa tentu, 19 ammi awena nepalubus ni Hesus.
“Awem la ange, te dumatang kan mina ta balim ikid na kahulum kiden, te ipadangag mu sangaw tekid ya ngamin kallak na Namaratu teko,” kunna tentu.
20 A nagtugut mantu ya lalaki en, a enna nepadangag ya kallak ni Hesus tentu abat ta ngamin paglelehut na mafulu kiden ili. A nepagpaka-lat da hapa ya binida na tekid.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Nasi (Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

21 A ta nepakadakit nig Hesus ta dammang na alugen a enna kid kinalihung na addu na tolay ta bikat na alugen. 22 A nehulun hapa tekid ya takday pinakadakal ta kapilya na Hudyo kiden nga nagngagan te Hayrus. A tentu nakaita te Hesus a umange namalentud ta atubang na nga makimallak tentu.
23 “Masi ya anak ken, Afu. Em haen isi-ged ya kamat mu tentu petta matolay,” kunna.
24 A dumagdag mantu i Hesus tentu nga ange ta agyan na anak na en masi. A sakā dumadagdag hapa ya magamagaddu na tolay nga ange mangiil-ilat te Hesus.

25 A itta hapa tekid ya takday babbay nga makataktakit, te makadagdaga kan abat ta mafulu duwa na darun. 26 A sa ina-fut na kan ya ngamin katolayan na nga netandan na ta addu na manguru, yaga addu hapa ya inattaman na ta nepanguru da tentu, ammi awena haman nagmappya awa nagkehal la. 27 A mappya hapa, te nadamag na ya pakapangwa ni Hesus gafu ta bida na tolay kiden, a yen ta sumalsal ta talekud ni Hesus, petta si-gedan na ya barawasi na en.
28 “Maski la am masi-ged ku ya barawasi na en a magmappya yak,” kunna kan na nonot na.
29 A tentun nakasi-ged ta barawasi na a yen hapa ya nepagimmang na daga na en, te narikna na kan ta awan na ya takit na en. 30 Ammi narikna hapa ni Hesus ya imuhet ta bari na en nga nagpamappya ta magtakit, a alistu nagbalittag, a
“Inya ya nangsi-ged ta barawasikin?” kunna,
31 “A maitam haman ya kaddu na tolay kiden nga magitaptapal nagsi-ged teko, a annum para ibar am inya ya nangsi-ged teko,” kunna hapa na ituldu na kiden tentu.
32 Ammi nakaliplipay para la, te apagan na ya takdayen nga nangsi-ged tentu. 33 A gafu ta narikna na babbayen ya pagkamag

na takit na en a umange hapa namalentud ta atubang ni Hesus, te yaga nagtalaw hapa tentu, a sa binida na ya ngamin tentu. A ya nebar ni Hesus tentu a

34 “Itam awa nagmappya kan, Aboy, te ya pangikatalak mu teyak ya nagmappyam. Awem la sangaw magburung, te awena sangaw magtoli na takit men,” kunna hapa ni Hesus tentu.

35 A tentu para la naguhohug ta babbayen a itta ya umange mangidanug tekid nga nagafu ta bali ni Hayrus.

“Maski awem na pagdulotan ya Mistro ta bali, te nasin ya anak men,” kunna te Hayrus.

36 Ammi nedangagan hapa ni Hesus ya inuhohug na, a nebar na te Hayrus ta

“Awem la magburung, te itug mu la ya pangikatalak mu,” kunna tentu.

37 A gafu ta kumanen a nagdulot kid la ta bali na en, ammi nehangat ni Hesus ta dumagdag ya addu na tolay tekid, te ikid la inalap na ig Pedru, ikid ni Santiago, ikid na kabagis na en Hwan, kontodu dama na abbingen.

38 A ta pakadatang da ta bali ni Hayrusen a neddatangan da ya tolay kiden nga gisitangan ikid na gitangitan ta masikan.

39 Ammi tekiden gimon ta bali a

“Anu masitang kam gitangitan? Nasi hud ya abbingina awa masidug la,” kun ni Hesus tekid.

40 A nekakatawa da hapa, ammi pinohet na kid ta bali en, kapye na inalap ya dama na abbingen ikid na tallu kiden kahulun na, a simarok kid ta agyan na abbingen.

41 A inibbalan na ya kamat na en kapye na binaran, **“Talita kumi,”** kunna la ta agsitang na Hudyo kiden. Ammi ya ikayat na uhohugan a **“Aboy, imivwat kan,”** kunna. 42 A alistu kad imivwat ya abbingen, a nagpapa-yat hapa ta umag na bali en, te dakal hapa na abbing, te itta kan mafulu duwa darun na. A pake nafulotan ya pagpaka-lat nig dama na en. 43 **“Pakanan muy na,”** kunna hapa ni Hesus tekid, otturu pake nebar na tekid ta aweda la ibabar ya iningwa na ta anak da en.

6

Ya Pagpaka-lat Da Ta Ituldu Ni Hesus (Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

1 A ta nekabalin ni Hesus ta iten a nagtatugut kid na ituldu na kiden, te umange kid ta lugar na en hapa la. 2 A sangaw ta araw na agimmang a umange kid nakigimung ta kapilya, a nangituldu hapa i Hesus ta addu na tolay. A pake nepagpaka-lat da hapa, te kalugaran da haman, a papa-nun na makkamu mangituldu, a yen ta nagimpopohut kid na ta pagpaka-lat da tentu.

“Inya hud ya nangalapan na ta kumanin na bida?” kun na takday.

“A anu hud ya ikayat na uhohugan?” kunna hapa na takday.

“A anu kawagan na ta itta ya pakapangwa na?” kunna para na takday.

3 A gafu ta kalugaran da ikid na kagitta da en napanglaw a aweda kinurug, a nedadula da.

“Bakkan hud ta anak la na kalapintero ikid ni Mariya en nga kagitta tam napanglaw? Yaga kagitta tam hapa ya kabagis na kiden Santiago, ikid ni Hose, ikid ni Simon, ikid ni Hudas, ikid na wāgi na kiden nga babay nga magyan tekitam sin,” kunda.

4 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a

“Kakurugan ta madayawan ya paguhohugan na Namaratu ta ngamin kiden lugar ammi fwera la ta lugar na en hapa la ikid na kahulun na kiden ta bali na,” kunna.

5-6 A pake nepagpaka-lat na hapa ya kawan na pangurug da tentu, a yen ta assang la ya nepaita na ta pakapangwa na tekid, te assang la ya pinagmappya na ta magtakit nga sini-ged na ta kamat na. A sangaw sinaned na ya kadwan kiden lugar na babali petta mangituldu ta tolay kiden.

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden (Mt 10:5-42; Lk 9:1-6)

7 A sangaw pinagammung ni Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na, a pinasinapan na kid ta pakapangwa na, petta itta ya mabalin da nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, a sinagduwa na kid nga ange mangipadangag.

8-9 “Awemuy ihulun ya gamgamak muy, fwera la ta sarukud muy ikid

na pagsapatos muy. A awemuy hapa
magbalun ta kanan muy ikid na pirak
muy ikid na tali na barawasi muy.
10 A maski am inya sangaw ya magpadulot
tekamuy ta bali da a magyan kam ten
abat ta magtugut kam.
11 A am awan
pulus ta magpadulot tekamuy ikid na
magdangag ta uhohug muy a pagtugutān
muy kid mantu, a azin muy ya lafu na
agyan da ta takki muy kiden," kunna
tekid.
12 A nagtatugut kid na nga ange mangi-
padangag, a nepadangag da ta magbabawi
mina ya tolay kiden ta pagliwat da.
13 A
addu hapa ya pinatugut da nga anitu ta
seanitu kiden, a addu hapa na magtatākit
ya linugudan da ta denu a nagmappya kid.

Ya Bida Na Pasi Ni Hwan en Nga Nangzigut Ta Tolay

(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

14 A sangaw nadamag ni Ari en Herud ya
ngamin kiden tarabaku ni Hesus, te sigida
bibidan na tolay kiden ya ngagan na, a
lavlavunan da am inya ya katolay na.

"Intu hala i Hwanen nga nangzigut ta
tolay kiden, a yen ta itta ya pakapangwa
na, te natolay hala ta pasi na en," kun na
kadwan.

15 Ammi ya uray kadwan a

"Intu hala ya aglavunen Eliyas, te nag-
toli hala ta lutakin," kunda.

A ta kadwan para a

"Kakurugan ta aglavun ta kuman na
aglavun kiden ta palungu araw," kunda.

16 Ammi ta nepakadamag ni Herud tentu a

"Intu malat i Hwanen nga pinaputu-
lan ku ta kwa en sina, a natolay hala,"
kunna.

17-20 A kunna ten ya nebar na te ta katolay
para la ni Hwan a nangadallaw i Herud,
te ginubatan na i Herodias nga atawa na
kabagis na en Felipe. A yen ta natotoli i
Hwan tentu petta ihuya na ya tinarabaku
na en.

"Nakaliwat kan ta Namaratu ewan te
ginubatam haman ya atawa na kabagis
men," kunna te Herud.

A yen ta masikan hapa ya pangikatupag ni
Herodias te Hwan, a ikayat na ta napapasi
mina. Ammi awan ta nabalin na, te nagta-
law i Herud nga mangpapasi tentu, te yaga
amu na ta mappya na tolay na Namaratu
nga awan ta liwat. A yen ta kengan ni
Herud ya angat na, a nepebalud na la gafu
ta atawa na en. A kanayun nagpatotoli ta
agyan na kabaludan na en petta dangagan
na ya bida na, ammi napopoyung hala ya
nonot ni Herud gafu ta bida ni Hwan tentu.

21 A sangaw ta nekabalud para la
ni Hwan a dumatang ya araw na
panadamdaman ni Herud ta araw na
nekeanak na en, a namadday hapa ta
pagpamakan na ta opisyales na kiden ikid
na suddalu na kiden pase naba-nang kiden
tolay nga taga Galileya.
22 A ye-yen hapa
na araw ya pakagāsāt na babbayen petta
papapasi na i Hwan, te umange nagsala
ya anak na en nga balatang ta atubang ni
Heruden ikid na sangaili na kiden, a pake
natalakan kid ta pagsala na. A ya uhohug
ni Herud tentu a,

"Maski am anu ya ikayat mu, Aboy, a
adangam la teyak te iatad ku hala teko.
23 A pagasingan ta Dyos am awek iatad
teko ya ngamin adangam teyak maski
abat ta gadwa na ngamin pagariyan ku,"
kunna.

24 A nagtugut la bit ya balatangen, te enna
pinohutan te hina na en am anu mina ya
adangan na. A ya uhohug na hina na en
tentu a

"Maski intu la adangam ya ulu ni
Hwan en," kunna tentu.

25 A alistu mantu nagtoli ya balatangen ta
agyan na ari en, a

"Iatad mu mantu teyak ya ulu ni Hwan
en, te pedatang mun ta isin nga melātuk,"
kunna.

26 A pake nagdamdam hapa ya ari en ta
inadang na en, ammi awena ikayat ilogot
ya balatangen gafu ta kari na en tentu,
yaga amat na hapa ta sangaili na kiden.
27 A dinob na mantu ya suddalu en nagg-
wardya petta enna papasin i Hwan, yaga
nebar na ta idatang na hapa ya ulu na
en. Enna mantu pinutulan ta agyan na
agbaludanen,
28 a magananwan la a ne-
datang nan ya ulu na en nga nelātuk, a
negawat da ta balatangen, otturu negawat
na hapa te hina na en.
29 A ta nepakadamag
na ituldu kiden ni Hwan ta pangpapasi da
tentu a enda inalap ya bari na en, kapye da

netanam.

Ya Pagtugut Ni Hesus Ikid Na Pagpakan Na Ta Limaribu (Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

30 A sangaw ta pagtoli na turin kiden ni
Hesus nga dinob na ange mangipadangag,
a binida da tentu ya ngamin tinarabaku da
ikid na netuldu da. 31 A gafu ta kanayun
timahud ya addu na tolay tekid a aweda
matagop ya mangan, a
"Mappya ta limillik kitam bit ta isin
petta ik-ikitam la bit, te magibannag ki-
tam," kun ni Hesus ta turin na kiden.
32 A naglalugan kid mantu ta barangay,
te ange kid mina ta awan ta totolay ta
dammang na alugen. 33 Ammi kadulayan
na te neitan na kid na kadwan kiden tolay
ta nepagtugut da en. A gafu ta amu da kid
a enda kid inakkawan ta lehut na alugen,
a naghahulun hapa tekid ya addu na tolay
nga taga ili kiden nga tinaliban da. A
naunnanan da ig Hesus ta datangan da en.
34 A ta datang nig Hesus a dana ittan hala
ten ya tolay kiden nga nagapag tentu. A ta
nepakaita ni Hesus ta kaddu da a timalin
hapa ya allak na tekid, te kimongkong kid
ta kuman na awan ta magtaron tekid. A
namegafu ha nangituldu tekid ta addu.

35-36 A ta furab a nagburung ya ituldu na
kiden ta tolay kiden, a enda nebar te Hesus,
"Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay
kidin, petta e kid gumatang ta pamuhab
da ta babali kidewan, te furab na a awan
haman ta pangalapan ta isin," kunda.
37 "A ikamuy na mina ya mangatad ta
kanan da," kunna hapa tekid.
"A had mantu ya pangalapan mi ta
awan bababang na pirak, petta igatang
mi ta ipakan mi tekid?" kunda hapa.
38 "A emmuy mantu itan am piga ya
binalun na tolay kiden," kunna ha tekid,
a umange kid.
A ta pagtoli dan a
"Intu la itta sin ya lima na pan ikid na
dwahukal na ikan," kunda hapa.
39 "A pagammungan muy mantu ya
tolay kiden, a pagtuttudan muy kid ta
kaddat kidina," kunna ha tekid.
40 A gafu ta kumanen a gituttudan kid nga
naammungan ta taglimafulu ikid na tag-
magatut, 41 a inalap ni Hesus ya lima kiden
na pan ikid na dwahukal na ikan, kapye
na tumangad makimallak. A sangaw gi-
nadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan
kiden, kapye na kid negawat ta ituldu na
kiden petta ikid ya mangisaned ta tolay
kiden. 42 A sa nagkakan kid abat ta nabat-
tug kid. 43 A tekid na nabalin nagkakan
a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta
huna na tolay kiden. 44 A ya kaddu na
nagkakan kiden a limaribu kid na lālāki
fwera ta bābāy ikid na anak.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum (Mt 14:22-36; Jn 6:15-21)

45 A tekiden nabalin a pinapolu ni Hesus
ya ituldu na kiden ta barangay, petta
mapolu kid ta dammang ta ili na Betsayda,
te mapozan la bit petta patugutan na ya
tolay kiden. 46 A tentun nakapatugut tekid
a gimon hapa tatakday ta bagetay petta
makimallak. 47 A sangaw ta hiklam a
nakatangngan ya barangay na ituldu na
kiden ta alugen, a tatakday la i Hesus ta
bagetayen. 48 Ammi naita na ta nazigatan
kid nagtagwan, te atubangan na kid hapa
na paddad. A tentu nagkarawan a umange
i Hesus tekid nga nagpapa-yat ta danu-
men. A taliban na kid mina, 49 ammi ta
nepakaita da tentu nga magpapa-yat ta
danum en a pahig da ta datay, a kumahka-
haw kid na, 50 te sa ikid nga nakaita tentu a
gisatalaw kid na. Ammi alistu hapa i Hesus
nga nagayag tekid, **"Awemuy la magta-
law te iyakin yan,"** kunna.
51 A tentu en hapa nakipaglugan tekid
a ka-ma la nagimmang na ya paddaden,
a pake masikan ya pagpaka-lat da tentu.
52 Te maski am naita dan ya pagpakaddu
na ta pan kiden a aweda para la naawatan
ya pakapangwa na, te aweda netug ta
nonot da. 53 A ta nepakadakit dan a itta
kid na ta lutak na Genesaret, a negon da ya
barangay da en.
54 A tekiden nakadagut ta barangayen
a alistu nalasin na kid na lumugar kiden.
55 A nagbabilag na ya tolay kiden ta ba-
bali kiden, te enda inalap ya ngamin ki-
den nagtatākit, a nedatang da kid giiddan

ta dapan da kiden ta nagyanan ni Hesus.
56 A maski had sin na ili ikid na lugar ya
umeyan na a enda nekahad tentu ya nag-
tatākit kiden, a maski netabnak da kid la
ta tātangngan na dapun kiden petta maita
na kid. A nakimemallak kid ta si-gedan
da la ya gayadan na barawasi na en. A sa
nagmappya hapa ya ngamin kiden nakasi-
ged tentu.

7

Ya Katapang Na Tolay (Mt 15:1-11)

1 A ta takday ha na araw a nakikkanan
i Hesus ikid na kadwan kiden Pariseyu
ikid na mangituldu nga taga Herusalem,
2 a neitan da hapa ya kadwan kiden it-
uldu na ta aweda nagbaggaw kapye da
nangan. 3 Ammi tekid, kontodu ngamin
kiden Hudyo a aweda bit makakan am
aweda apolu makapagbaggaw ta kamat
da ta kuman na agangwa na dadagkal da
kiden. 4 A maski am bagu nagafu kid
ta dapun a aweda bit makakan am dana
aweda warsin ya bari da. A addu para
ya parigan da ta agangwa na dadagkal da
kiden, te padeletan da ya magbaggaw ta
ngamin banga da ikid na pinggan da ikid
na paginuman da kiden. 5 A yen ta nebar
da te Hesus ta

"Anu awena dumagdag na ituldum ki-
den ta netuldu na dadagkal tam kiden?
Te mangan kid hala maski aweda bit
magbaggaw," kunda tentu.

6 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Kuga magimmamappya kam, kustu
hala ya nebar na Namaratu ta
aglavunen Isayas gafu tekamuy, te ya
nebar na a

**'Dayawan nak na tolay kidin ta
simuk da, ammi adayu garay ya
nonot da teyak.**
7 **Awan mantu ta kapkappyan na
pangdayaw da teyak,
te igitta da haman ya ituldu da
ta itulduk,'** kunna,

8 "On, te baybay-an muy hapa ya lintig na
Namaratu, a intu idulot muy ya gagangay
na tolay. 9 Malalaki mantu ya sistema muy,
te takwan ya ipagsil muy ta lintig na Nama-
ratu petta idulot muy la ya agangwa muy.
10 Te ya lintig na Namaratu nga netuldu ni
mina Moses a

**'Nonotan muy ig dama muy ikid na
hina muy,'** kunna.

**'A mappya ta mapapasi ya
maguhohug ta dulay tekid,'**
kunna ha.

11 Ammi tekamuy a ugtulān muy haman ya
uhohug na en, te ya ituldu muy tekid a

'Dana mangatad kam bit ta simbaan
na Namaratu, a am awan na sangaw
ta iuffun muy ta dadagkal muy kiden
a ibar muy tekid ta dana neatad muy
na ta Namaratu,' kummuy.

12 A gafu ta kumanen a awemuy ipalubus
ta kurugan da ya nebar na Namaratu gafu
ta dadagkal da kiden. 13 A liblibangan
muy mantu ya uhohug na Namaratu petta
idulot da ya ituldu muy, yaga addu para
ya ituldu muy ta gagangay muy," kunna
tekid.

14 A sangaw pinaabikan ni Hesus ya to-
lay kiden tentu, a nebar tekid ta

"Pake dangagan muy ya uhohug
ku tekamuy petta maawatan muy:
15 Bakkan ta intu ikazigman na Nama-
ratu ya awan magbaggaw kapye na
mangan, baka ikazigman na hud ya
itun muy ta simuk muy? Intu hud la
ikazigman na ya dulay nga nagafu ta
simuk muy.

16 "A am kakurugan ta itta ya bang-
bang muy a mappya ta dangagan muy ya
bidan kin tekamuy," kunna tekid, kapye
na kid nagtugutan.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Ikazigman Na Namaratu (Mt 15:12-20)

17 A ta datang nig Hesus ikid na ituldu
na kiden ta bali a pinohutan da tentu am
anu ya ikayat na uhohugan ta ikazigman
na Namaratu. A ya nebar na tekid a

18 "Anu awemuy hapa metug ya in-
uhohug ken? Awemuy hud manonot ta
maski am anu ya mehulun ta kanan na
tolay a bakkan haman ta yen ya man-
gatad ta pagzigmanan na, 19 te awena
haman ange ta nonot na awa ange hala
ta sirat na kapye na sangaw mewarad,"
kunna tekid.

A gafu ta uhohug na en a nepasikkal na
ta mepalubus makan ya kompormi na
kanan. 20 A ya uhohug na para tekid a
"Ya imuhet ta simuk na tolay ya man-
gatad ta pagzigmanan na, te magafu
hala ta nonot na. 21 Te ya dulay na nonot,
ikid na magtakaw, ikid na mangpapasi,
ikid na mangadallaw, 22 ikid na mag-
inggum, ikid na mangikatupag, ikid na
magladdud, ikid na awan mangiguwad
ta dulay na nonot, ikid na pumassil ikid
na mamadpadulay, ikid na magparayag,
ikid na manguyoyung, 23 a yen kid na
tarabaku ya magafu ta nonot na tolay
a mangatad kid ta pagzigmanan na,"
kunna.

Ya Pangikallak Ni Hesus Ta Hentil Na Babbay
(Mt 15:21-28)

24 A tekiden nagtatugut ta iten na lugar
a umange kid ta tagad ta lugar na Tiro ikid
na Sidon. A nagyan kid ta takday bali ten
petta awan ta makkamu ta pagyanan da.
Ammi maski kunna ten a aweda haman
nakatagu, 25 te magananwan la a itta ya
takday babbay nga nakadangag ta itta la
ten i Hesus, a umange nagtakab ta atubang
na en gafu ta balatang na en nga pagzigātan
na anitu. 26 Bakkan ta Hudyo ya babbayen,
te Giregu nga taga Funisya, a ya uhohug na
te Hesus a
"Ikallak nak, Afu, te patugutam mina
ya anitu na anak ken nga babbay,"
kunna.
27 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
"Mappya ta apolu mangan ya anak ki-
den, te dulay am meatad ta atu ya kanan
na anak kidin," kunna.
28 "A kakurugan, Afu, ya kinamina,
ammi awena hud mangan na atu kiden
ta hugta na anak kiden nga nahunnak ta
lutak?" kunna hapa na babbayen.
29 "A kustu hapa ya inuhohug mu,
Aboy, dumatang kan mantu ta balim, te
nagtugut na ya anitu na anak men," kun
ni Hesus tentu.
30 A nagtugut mantu ya babbayen, a di-
natangan na hala ya anak na en nga
imaidda, a awan na ya anitu na en.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Bangngag Ikid Na Umal
(Mt 15:29-31)

31 A ta nekabalin da ta iten a nagtatugut
kid ha, a inange da ya ili na Sidon ikid
na lugar na Dikapolis addet ta Alug na
Galileya. 32 A sangaw neange da tentu ya
takday lalaki nga bangngag ikid na umal,
a nakimemallak kid tentu ta isi-ged na ya
kamat na tentu. 33 A sang neadayu bit ni
Hesus ya lalaki en ta kaddun na tolay kiden
petta ik-ikid la, a netulpat na ya guramay
na ta duwa kiden bangbang na lalaki en,
kapye na hapa naglutab. A sangaw ne-
tulpaw na hapa ya guramay na ta zila na
lalaki en. 34 A tumangad i Hesus ta langit,
a manalasigak hapa kapye na naguhohug
ta lalaki en, **"Efata,"** kunna ta agsitang na
Hudyo. **"Maukadan kan,"** kunna. 35 A
nakadangag na ya lalaki en, yaga nalukay
hapa ya zila na en, a mappya hapa ya
pakauhohug na. 36 A pake nebar ni Hesus
ta tolay kiden ta aweda mina bibidan ya
naita da. Ammi aweda garay dinangdan-
gag ya nebar na tekid awa pake nepadan-
gag da hud la. 37 A pake nafulotan ya
pagpaka-lat na ngamin kiden nakadangag
ta bida da en.
"Mappya kad ya ngamin ya tarabaku
na, te atadan na ya bangngag ta
pakadangag na, ikid na umal ta
pakauhohug na," kunda.

8

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Appataribu
(Mt 15:32-39)

1 A sangaw ha ta mittan a nagaammung
ya pake addu na tolay, a gafu ta awan ta
kanan da a pinaabikan ni Hesus ya ituldu
na kiden petta ibar na tekid.
2 "Kuga timalin ya allak ku ta tolay
kidin, te tallu araw kid na teyak, a naafut
na ya balun da. 3 A am padatangan ku
kid mina ta bali da a magkafuy kid san-
gaw ta dalan gafu ta bisin da, pade awa
pake adayu ya bali na kadwan," kunna.
4 "Ahu, had ya pangalapan tam ta isin
na lugar ta ipakan tam tekid, te adayu
haman yan ta babali?" kunda hapa
tentu.

5 “A piga hud ya nehuna muy nga
pan?” kunna ha,
“A pitpitu hukal la,” kunda hapa.
6 A gafu ta kumanen a pinagtuttud na ya
tolay kiden ta lutak, a ginawat na hapa ya
pitu kiden pan kapye na kid nepakimallak,
a sangaw ginadgadwa na kid kapye na kid
negawat ta ituldu na kiden, a nesaned da
kid hapa ta tolay kiden. 7 Itta hapa ya
assang la na ikan da, a nepakimallak na
kid hapa kapye na kid nepesaned. 8 A
sa nagkakan kid abat ta nabattug kid. A
sangaw pinannu da hapa ya pitu na la-ba
ta nehuna na tolay kiden. 9 A ya kaddu na
nagkakan kiden a nasurok ta appataribu
kid, a sangaw pinadatang na kid ta bali da.
10 A tekid na nagtugut a naglugan hapa i
Hesus ta barangay kontodu ituldu na ki-
den, a umange kid ta lugar na Dalmanuta.

Ya Pangparuba Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mt 16:1-10)

11 A sangaw umange te Hesus ya kadwan
kiden Pariseyu, a nakidibati kid tentu.
“Mappya ta itta ya ipaitam ta paka-
pangwam, petta pakaitan mi ta Nama-
ratu ya nangidob teko,” kunda ta pang-
paruba da tentu.
12 A nanalasigak hapa i Hesus ta pag-
damdam na tekid, a
“Anu ya kuga pagdaram na tolay kidin
yan ta kanayun adangan da ya ipaitak
tekid? Kakurugan ya uhohug ku teka-
muy ta awan sangaw ta ipaitak teka-
muy,” kunna tekid, 13 a nagtugutan na
kid.
A nagbarangay ig Hesus ikid na ituldu na
kiden petta e kid ta dammang na alugen.
14 A ta nepaglugan da ta barangayen a
naliwatan na ituldu na kiden ya nagbalun
ta kanan da, te tatakday la na pan ya huna
da ta barangayen. 15 A ya uhohug ni Hesus
tekid a
“Mappya ta palanan muy ya beking*
na Pariseyu kiden ikid na beking na
kahulun ni Herud, te dulay,” kunna.
16 A nagbabidan da am anu ya ikayat na
uhohugan;
“Ay On, te naliwatan tam ya nagbalun
ta pan,” kunda.
17 Ammi ta nepakarikna ni Hesus ta bida
da a
“Anu kuga pagbabidan muy ya kawan
na kanan tam?” kunna. “Awemuy
hud para maawatan ya ikayat ku uho-
hugan tekamuy. Nagbanad hud ya
nonot muy? 18 Itta haman ya mata muy,
a anu awemuy haman makaita. A itta
hapa ya bangbang muy, a anu awemuy
makadangag? 19 Naliwatan muy de ya
lima kiden pan nga nepakan ku ta li-
maribu kiden. A piga hud na la-ba ya
pinannu muy ta huna da kiden?” kunna
tekid.
“A mafulu duwa,” kunda hapa.
20 “A ta pitu kiden pan nga nepakan ku
ta appataribu kiden, a piga hapa na la-ba
ya pinannu muy ten ta huna da kiden?”
kunna ha.
“A pitu hapa,” kunda.
21 “Ay, awemuy para la de maawatan
ya ikayat ken uhohugan tekamuy nga
‘Palanan muy mina ya beking na
Pariseyu kiden ikid nig Herud?’ ”
kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nag-daram

22 A ta pakadatang da ha ta ili na Bet-
sayda a itta ya umange nangidafung ta
nagdaram te Hesus, a nebar da ta
“Maski la isi-ged mu ya kamat mu
tentu petta makaita,” kunda tentu.
23 A inibbalan ni Hesus ya kamat na nag-
daramen, kapye na ginemidan neuhet ta
ada-dayu ta babali kiden. A sangaw linuta-
ban na ya mata na kiden kapye na kid hapa
sini-ged ta kamat na.
“Itta de ya maitam?” kunna tentu.
24 A nesaned na hapa ya mata na kiden, a
“Maitak de ya tolay kiden nga
magpapa-yat, ammi awan ta pagdad-
uman da ikid na kayu kiden,” kunna
hapa.
25 A gafu ta kumanen a sini-ged na ha ya
mata na kiden, a tentu ha pake nagladdang
a nagmappyan ya mata na kiden, a pake
madakar na ya pakaita na ta ngamin. 26 A

* **8:15** Ya beking ya ikihu da ta arena en am mamadday kid ta pan petta bumlad.

pinadatang ni Hesus ta bali na, ammi dana nebar na ta
"Awem la magsibsibal ta kadwan kiden babali," kunna hapa tentu.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

27 A tekiden nagduldulot ta ili na Sesariya Pilipo a itta ya pinohutan ni Hesus ta ituldu na kiden;
"Anu kan ya pangitan na tolay kiden teyak am inya yak?" kunna tekid.
28 "A pahig na kadwan ta iko i mina Hwan nga nangzigut ta tolay nga napapasi ta kwa en sina. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A ta kadwan para a pahig da ta iko ya takday na aglavun nga nasi ta palungu araw," kunda.
29 "A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?" kunna ha tekid.
A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;
"A iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi," kunna.
30 A sangaw pake nebar ni Hesus ta aweda mina bibidan yen ta kadwan kiden tolay.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi na
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

31 A ta nekabalin na en a namegafun hapa i Hesus nga mangipadangag ta pasi na tekid.
"Mappya ta pakākāllakan da sangaw ya Tolayin taga Langit, te ya kalalaklakayan kiden ikid na padi kiden ikid na mangituldu kiden, a aweyan dak sangaw, kapye dak sangaw papapasi, ammi matolayak hala sangaw am nagpasan ya talluhaw," kunna,
te awena nelemad awa pake nebar na tekid. 32 Ammi ginamid ni Pedru ta sang adayu, a
"Awem mina ibar ta mapapasi ka, Afu, te Namaratu ya makkamu teko," kunna.
33 A nagbalittag hapa i Hesus nga nangita ta kadwan kiden ituldu na kapye na nehuya i Pedru,
"Umadayu kan teyak, te itta Satanas teko, te bakkan ta uray na Namaratu ya patarabakum teyak awa uray hud la na tolay," kunna tentu.
34 A sangaw pinaabikan na ya ituldu na kiden ikid na kadwan kiden tolay nga nangkalihung tentu petta madangag da ya ibar na tekid.
"Am itta ya mayat dumagdag teyak a mappya ta pagtalekudan na ya bari na, a attaman na ya zigat na pangurug na teyak, petta makadagdag teyak. 35 Te maski am inya ya mangkenga ta angat na a masi hala sangaw ta magnayun, ammi ya mangisagapil ta angat na gafu ta pangurug na teyak ikid na damag ku a matolay hala sangaw nga magnayun.
36 Te maski am itta mina ya nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud sangaw ya kappyanan na tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi na. 37 A itta hud sangaw ya pangsaka na ta kahalwa na petta matolay? 38 A maski am inya sangaw ya mamat mangibosag teyak ikid na uhohug ku ta atubang na awan kiden mangurug a yen hapa sangaw ya ikamat ku am magtoli yak sangaw ta lutakin nga mangihulun ta pakapangwa ni Damakewan ikid na anghel na kiden," kunna.

9

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mt 17:1-8; Lk 9:28-36)

1 A ya uhohug na para tekid a
"Kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta itta ya kadwan kiden tekamuy nga awan para la masi addet ta maita da sangaw ya pakapangwa na Namaratu ewan nga mehulun ta Mangikerutan am ange sangaw sin magtogkok ta pagariyan na Namaratu," kunna.

2 A ta nepagpasa na annam na araw a inalap na ig Pedru, ikid ni Santiago ikid ni Hwan, a sa naghahulun kid nga gimon ta ata-nang na bagetay, petta ik-ikid la. A sangaw nanguli hapa ya bari ni Hesus en, 3 a pake nagfuraw ya barawasi na kiden, te awan ta kagitta na kafuraw na, te pake makatulang hapa ya dakar na en.
4 A nepagka-ma da hapa ya lalattog ni

mina Moses ikid ni Eliyas, a nagbida kid te Hesus. A ya uhohug ni Pedru a

5 “Mappya, Afu, te itta kamin sin, te mamadday kami mina ta tallu na ba-bali, petta tagtakday kam ni Moses ikid ni Eliyas ta ba-bali,” kunna.

6 Ammi pagtaranyag na yen gafu ta talaw na en, te sa nagtalaw kid. 7 A kima-ma la hapa ya pake furaw na kulam nga imakban tekid, a tinappanan na kid, a nadangag da hapa ya maguhohug tekid ta umag na kulamen,

“Ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan ku. A mappya ta dangagan muy ya ituldu na tekamuy,” kunna.

8 A tekiden naglipay a awan na ta naita da am awa i Hesusen la.

9 A tekiden dumadagut ta bagetayen a nebar ni Hesus tekid ta aweda la bit bibidan ya naita da,

“te mappya ta apolu masi ya Tolayin taga Langit kapye na sangaw matolay, a yen sangaw ya pangipadangag muy,” kunna.

10 Aweda mantu binibida, ammi nagbabidan da am anu ya ikayat na uhohugan ta uhohug na en nga **‘masi kapye na sangaw matolay’**. 11 A ya pohut da en hapa tentu a

“Am gagangay ta kumanen sangaw ya kasasaad mu, Afu, ta iangem ta lutakin a anu mantu ya ikayat na uhohugan na mangituldu kiden, te ibar da haman ta apolu maglattog i Eliyasen kapye na umange ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu, ammi ikon haman ya napolu?” kunda.

12-13 “A kustu hala ya nebar da,” kunna hapa ni Hesus, “te kakurugan ta apolu maglattog i Eliyas, petta dana iparan na ya tolay kiden. Ammi ya ibar ku tekamuy a nabayag na haman ya nelalattog ni Eliyas ta kuman na linavun da ta suraten, ammi aweda nalasin, a yen ta tinapangan da ta kuman na nekayat da. A mappya hapa ta magdulot ya uhohug na suraten gafu ta Tolayin taga Langit, te pakākāllakan da sangaw kapye da iwarad,” kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu (Mt 17:14-21; Lk 9:37-43)

14 A tekid na nakadagut ta agyan na kadwan kiden ituldu na ta akban na bagetayen a itta hapa ya addu na tolay. A ya kadwan kiden mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden a pakidibatin da ya ituldu na kiden. 15 A ta nepakaita na tolay kiden te Hesus a kuga nekawa kid tentu, a nagbabilag kid na nga ange magpadulot tentu. A ya nebar ni Hesus tekid a

16 “Anu hud ya nagtatabbagan muy ta ayanen?” kunna hapa tekid.

17 A ya tabbag na takdayen a

“Itta yak sin, Mistro, te neangek mina teko ya anak ken, te itta ya anitu na nga nagpaumal tentu. 18 A am pagkissiwan na a pagdangkakan na hapa ta lutak, kapye na pagtuyagan ya bari na en, otturu pagngahitaman na, a paglukbakan na para. A nepatugut ku ya anitu na en ta ituldum kidin sin, ammi aweda haman nabalinan,” kunna.

19 “Kuga awan ta pangikatalak na tolay kidin yan. Bababang yen kabayag na pagyan ku tekamuy nga mangitultuldu, ammi awemuy para la netug. Iange muy mantu sin ya abbingina,” kunna.

20 A neange da mantu tentu, ammi ta nepakaita na anitu na en te Hesus a kama la pinagkissiw na ha ya abbingen, a pinagdangkak na ta lutak, a nagkakuyat, a naglukbak na hapa.

21 “Umanu hud ya kabayag na ta kumanin?” kun ni Hesus te dama na en, a

“Addet ta pake kaassang na ay,” kunna. 22 “A ta kadwan a paglattun na ta afuy pase danum petta papasin na. Ammi am itta ya makkwam, Afu, ay ikallak kami, Afu,” kunna ha.

23 “Annum hud ibar am itta ya makkwak? Makkwak ngamin am itta ya pangikatalak mu teyak,” kunna hapa ni Hesus tentu.

24 “Ay, ikatalak ta ka, Afu, pagustum haen ya pagkurangan na pangikatalak ku,” kunna hapa nagtangit.

25 A gafu ta nagbabilag na ya tolay kiden nga ange magbuya a dana nehuya ni Hesus ya anitu na abbingen.

"Iko anitu nga nagpaumal ikid na nagpabangngag ta abbingina, pagtugutām na, a awem na sangaw magtoli," kunna.
26 A pinaggihawa na anitu en ya abbingen kapye na ha pinagkissiw ta masikan na kissiw, a yen ya nepagtugut na. A kuman na nasin ya abbingen.

"Ay e, nasin," kun na kadwan kiden.
27 Ammi enna inibbalan ni Hesus ya kamat na en kapye na pinagivwat, a nagtayuk na.
28 A sangaw ta bali ta awan ta nakibidan te Hesus a umange tentu ya ituldu na kiden, a

"Anu awemi napatugut ya anitu na en?" kunda tentu.
29 A ya tabbag na hapa tekid a

"Awena mapatugut na kumanin na anitu am awemuy dana makimallak petta uffunan na kam na Namaratu ewan," kunna.
30 A ta nekabalin da ten a nagpaabagatan kid ta lugar na Galileya, ammi ikayat ni Hesus ta awan ta makkamu ta agyan da,
31 petta awan ta manabtabang ta pangituldu na ta ituldu na kiden. A ya uhohug na tekid a

"Papasin da hala sangaw ya Tolayin taga Langit, te itta sangaw ya mangitalaba tentu petta enda gafutan na mangikatupag kiden tentu. Ammi maski am papasin dak a matolayak hala sangaw ta mekatallu na araw," kunna.
32 Ammi aweda para la naawatan ya ikayat na uhohugan tekid, a mamat kid nangibar.

Ya Bida Na Umalinnak (Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

33 A ta nekabalin da ten a nagdulot kid ta ili na Kapernayum. A tekid na gimon ta bali a pinohutan ni Hesus tekid am anu ya nagbabidan da ta dalan. 34 Ammi aweda nagasitang, te intu nagbabidan da am inya tekid ya pinakadakal da. 35 A tentun hapa nakatuttud a pinaabikan na kid tentu, ya mafulu duwa kiden, a netuldu na kid.

"Am itta ya mayat magbalin ta pinakadakal na kahulun na kiden a mappya mantu ta intu ya kapozyanan da petta makitagabu tekid," kunna.
36 A pinatayuk na hapa ya takday abbing ta tātangngan da, kapye na sina-bil, 37 kapye na ha binida ta mafulu duwa kiden.

"Maski am inya ya mangtagop ta kumanin na abbing gafu ta pangurug na teyak a mekwenta hapa ta iyak ya tinagop na, a ya mangtagop teyak a bakkan la ta iyak ya tagopan na am awa nangidoben teyak hapa," kunna.
38 A ya uhohug hapa ni Hwan tentu a

"Mistro, itta ya naita mi nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, ammi usaran na hapa ya ngagam. A ginamman mi hapa te awena mehulun tekitam," kunna.
39 "Awemuy mina gamman ya kumanen," kunna hapa ni Hesus tentu, "te maski am inya mina ya mangipaita ta pagpaka-latan gafu ta ngagan ku a awenak otturu padpadulayan. 40 Te ya awan mangikatupag tekitam a kahulun tam kid hapa. 41 A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy ta maski am inya ya mangatad ta inuman muy gafu ta kahulun ta kam a itta hala sangaw ya isagolyat na Namaratu tentu," kunna.
42 "Ammi am inya ya mangituldu ta dulay ta maski takday la na kaassangan kiden nga mangurug teyak a pake kakallak sangaw, a mapmappya mina en ta dana nakaddangan ya lig na en ta dappug na batu kapye na newarad ta bebay, petta awena mina nakaliwat. 43-46 A am angarigan ta kamat mu ono takkim ya gafu na pagliwat mu a awem hud gappakan kapyem iwarad petta awem sangaw melogot? Te mapmappya ta napukulan ka mina nga magdulot ta magnayun na pagtolayam ammi ta mewarad ka ta afuyen nga awan maazap gafu ta awemen inazi. 47 A kumanen hapa ta matam, te am angarigan ta matam ya gafu na pagliwat mu a awem hud kilotan kapyem iwarad petta awem melogot? Te mapmappya ta bulding ka mina nga simarok ta pangikerutan na Namaratu ammi ta mewarad ka ta pangtaguhali na en gafu ta awemen inazi. 48 Te ya ngamin kiden magaddet ta iten a awena sangaw masi na irat da kiden, yaga awena maazap na afuyen, 49 te sa mapagang kid ta afuy.
50 "Itta hud ya kapkappyan na asin

am awan na ya nanam na? A yen ya pagnonotan muy, te mappya ta kuman na asin ya gagangay muy, petta mappya ya pagkakahulun muy."

10

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Paggungay Na Nagatawa (Mt 19:3-12)

1 A ta nepagtugut nig Hesus ta nagyanan da en a umange kid ta lugar na Hudeya ta dammang na karayan na Hurdan, a nagammung ha tentu ya awan bababang na tolay, a netuldu na kid ta kuman na gagangay na en. 2 A umange hapa tentu ya kadwan kiden Pariseyu, te itta ya pohut da ta pangparuba da tentu.

"Mistro, had kun na pangawatam ta lintig ni Moses gafu ta magatawa kiden, te mepalubus de ta igungay na lalaki ya atawa na?" kunda.

3 A ya tabbag na hapa tekid a

"Anu hud ya nebar ni mina Moses tekamuy?" kunna.

4 "A nepalubus na ta igungay na lalaki ya atawa na, ammi mappya ta iatad na tentu ya papel na pakigungay na," kunda.

5 "A onay, gafu ta pagbanad na nonot muy, 6 ammi addet ta nepamadday na Namaratu ta napopolu kiden a bakkan haman ta kunna ten, te ya uhohug na suraten a

'Pinadday na kid petta itta ya lalaki ikid na babbay.

7 **A yen ta makigungay ya lalaki ta dakal na kiden, te makidagga ta atawa na en,**

8 **a ikwenta na Dyos ya duwa kiden ta tatakday la na tolay,'** kunna,

A bakkan kid na mantu ta duwa na tolay, te tatakday kid na. 9 A madi mantu am paggungayan tam ya pinagdagga na Namaratu," kunna tekid.

10 A ta datang nig Hesus ikid na ituldu na kiden ta bali a pabida da ha tentu ya kasasaad na makigungay ta atawa na. 11 A ya uhohug na tekid a

"Am makigungay ya lalaki ta atawa na otturu mangatawa ha ta takwan a mekwenta hala ta mangadallaw. 12 A am makigungay hapa ya babbay ta atawa na otturu makiatawa ta takwan a mekwenta hapa yen ta makikadallaw," kunna.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing (Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

13 A sangaw itta ya mangiange ta anak da kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat na tekid, ammi nehuya na kid na ituldu na kiden. 14 Ammi ta nepakaita ni Hesus ta iningwa da a nagporayan na kid hapa.

"Awemuy la gamman ya anak kiden, petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan na Namaratu ewan," kunna.

15 "A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy ta am awemuy ikatalak ya pagtaron na Namaratu ta kuman na abbing a awemuy sangaw mesipat tentu," kunna,

16 otturu sina-bil na ya tagtakday abbing, a pinasinapan na kid ta nepangipotun na ta kamat na tekid.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang (Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

17 A tentu en nagganwat nga ange ha magpasyar ta takwan na lugar a itta ya nagbilag nga ange namalentud ta atubang na en nga nakimemallak tentu.

"Ay, Mistro, kakurugan ta mappya ka na tolay, a ibar mu haen teyak am anu mina ya tarabakuk nga mappya petta itta sangaw ya angat ku nga magnayun," kunna.

18 A ya tabbag ni Hesus tentu a

"Annum hud ibar ta mappya yak na tolay? Itta hud ya mappya am bakkan la ta Namaratu ewan," kunna.

19 "Ammi am ikayat mu maatadan ta magnayun na angat a amum haman ya lintig na kiden ta awem mamapasi, ikid na awem mangadallaw, ikid na awem magtakaw, a awem hapa magladdud, ikid na awem magdarogas, a dayawam hapa ig damam ikid ni hinam," kunna ha.

20 "Ay, kanayun kurugan ku yen kid na lintig abat ta kaabbing ku," kunna hapa.

21 A inaita la ni Hesus ta pangidduk na tentu, kapye naguhohug ha tentu;

"Itta para la ya takday pagkurangam," kunna, "te em mina ilaku ya ngamin kiden kwam, a mangatad ka ta pobre kiden petta itta sangaw ya pagba-nangam nga mauknud ta agyan na Namaratu. A am mabalin kan a magtoli ka sangaw petta dumagdag kan teyak," kunna.
22 A ta pakadangag na lalaki en ta inuhohug ni Hesus tentu a nagsugyab ya mukat na, a nagtugut hapa nagdamdam, te pake addu ya kwa na. 23 A nesaned ni Hesus ya mata na ta ituldu na kiden kapye na ha naguhohug tekid:
"Kuga mazigat ya isassarok na mabanang ta pangikerutan na Namaratu," kunna.
24 A nepagpaka-lat da hapa ya inuhohug na, ammi pinidwa na ha tekid;
"Anak ku, kakurugan ta mazigat ya isassarok na tolay ta pangikerutan na Namaratu, 25 te malmalogon ya isassarok na anwang ta hubu na dagum ammi ta isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu," kunna tekid.
26 A pake nepagpaka-lat da ha ya inuhohug na;
"A am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta hud para ya mekerutan?" kunda.
27 A nesaned na bit ya mata na tekid kapye na tumabbag.
"Awan pulus ta mabalin na tolay petta mekerutan mina, ammi itta ya mabalin na Namaratu, te intu ya makapangwa ta ngamin," kunna.
28 A ya uhohug ni Pedru tentu,
"A itan na kamin, Afu, te sa newasa min ya ngamin kwa mi petta dumagdag kami teko," kunna.
29-30 A ya tabbag hapa ni Hesus a
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta am itta ya nagtugut ta bali na, ikid na kabagis na, ikid na dakal na kiden, ikid na lutak na, ikid na anak na, gafu ta pakesipat na teyak ikid na pangipadangag na ta damag ku a maatadan hala sangaw yen ta minagmagatut ta katolay na sin ta kuman na natugutan na kiden, ammi medagga hapa sangaw ya mangitapang tentu. A sangaw ta ketta na pangipa-na na a maatadan hapa ta magnayun na angat. 31 Ammi ya kadwan kiden nga mapa-polu ta ayanin a mapozan kid sangaw, a ya kadwan kiden nga mapozan ta ayanin a mapolu kid sangaw," kunna tekid.

Ya Ange Nig Hesus Ta Ili Na Herusalem (Mt 20:17-28; Lk 18:31-34)

32 A ta nekabalin na en a magtugtugut kid na nga ange ta ili na Herusalem, a malalang ya mafulu duwa kiden te Hesus gafu ta maaggut imunnan tekid ta dalan, yaga medyo magtalaw hapa ya kadwan kiden tolay nga dumagdag tekid. A pinaabikan ni Hesus ya mafulu duwa kiden tentu petta bidan na tekid ya makkwa sangaw tentu.
33 "Dangagan muy ya ibar ku tekamuy, te magdulot kitanan ta ili na Herusalem, a yen sangaw ya panggafutan da ta Tolayin taga Langit, petta idarum da ta padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintigen, a sa ikayat da sangaw ta masi. 34 A am negawat dan ta Hentil kiden nga mangibbal tekitam a amāmatan da hapa, yaga paligatan da kapye da sangaw pagappan ta krus. Ammi matolay hala sangaw ta mekatallu na araw," kunna.
35 A pake himebing tentu ig Santiago ikid ni Hwan nga anak ni Zibadeyu, a
"Mistro, itta haen ya adangan mi teko," kunda.
36 "A anu hud ya ikayat muy?" kunna hapa.
37 "A te ikayat mi ta makipagtogkok kami sangaw ta hebing mu am makatogkok kan sangaw ta pagariyam ta lutakin," kunda.
38 "Ahu, awemuy de amu ya zigat na adangan muy. Makkwa muy hud sangaw ya magattam ta kagitta na neatad na Namaratu teyak ta zigat kin?" kunna.
39 "A on ay, makkwa mi," kunda hapa.
40 "A kakurugan ta paruban muy sangaw ya kagitta na zigat kin, ammi maski kunna ten a bakkan hala ta iyak ya magpili ta magyan ta hebing ku, te i Damakewan ya makkamu magpili," kunna tekid.
41 A ta pakadangag na kadwan kiden ta inadang na duwa kiden te Hesus a nalus-

saw kid hapa tekid, 42 ammi sa pinaabikan
na kid ni Hesus a tinabarangan na kid.
"Amu muy ya gagangay na Hentil ki-
den ta ikwenta da ya iturayan da kiden
ta kuman na tagabu da, a ya mayat mag-
mayor ta kahulun da kiden a doban da
kid, 43 ammi awemuy mina makigitta
ta isina kid, te ya mayat madayawan
tekamuy a maguray mina makitagabu ta
kahulun na kiden. 44 A ya mayat metun
ta mayor na ngamin a maguray hapa
makitagabu tekid. 45 Te maski ya Tolayin
taga Langit a bakkan ta yen ya umeyan
na ta isin petta makitagabu ya tolay ki-
den tentu, awa intu ya magserbi tekid, a
isagapil na hapa ya angat na tekid petta
masaka na kid," kunna tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Te Bartimeyo
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

46 A tekiden nagtalib ta ili na Heriku a
dumadagdag hapa tekid ya pake addu na
tolay. A itta hapa ya nagdaram nga imatut-
tud ta pingit na kalsada en nga nagngagan
te Bartimeyo nga anak ni Timeyo. 47 A ta
pakadangag na ta magtalib na i Hesus taga
Nasaret a nagayayag na,
"Ay, Hesus, Simsima ni mina Dabid,
ikallak nak haen, Afu," pakakin.
48 Ammi nehuya na kadwan kiden tolay
petta awena magsitang, ammi nepasikan
na para ya iayag na,
"Ay, Simsima ni mina Dabid, ikallak
nak haen, Afu," kunna.
49 A nagtayuk hapa i Hesus a
"Baran muy, petta ange hala sin,"
kunna.
A binaran da.
"Awem la magburung, a imivwat kan,
te paayagan na ka," kunda tentu.
50 A alistu timollok nangiwasa ta salnuk na
en, a umange te Hesus.
51 "A anu hapa ya pakkwam teyak?"
kun ni Hesus tentu.
"Ay Afu, ipaitak ya awekin pakaita,"
kunna hapa.
52 A ya uhohug ni Hesus tentu a
"Magdulot kan la ta eyam, te nagmap-
pya kan gafu ta pangikatalak mu teyak,"
kunna,
a yen hapa ya nepakaita na, a dumagdag
na hapa teg Hesus ta dalan.

11

Ya Pagpaari Mina Na Tolay Kiden Te Hesus
(Mt 21:1-11; Lk 19:29-44; Jn 12:12-19)

1 A tekiden nakaabikan ta ili na
Herusalem a pa nagimmang kid bit ta bikat
na babali kiden ta Beffage ikid na Betanya
ta Bagetay na Olibo, te pinaunnan ni Hesus
ya duwa na ituldu na kiden.
2 "Magdulot kanan ta babali kidewan,
a am nakasarok kanan a maita muy
sangaw ten ya urbun na kabayu nga
megalut nga awan para la natakayan. A
ubadan muy hapa, te idatang muy hapa
sin. 3 A am itta sangaw ya mangpohut
ta pangubad muy a **'Pa masapul na bit
la i Afu, te petoli na hala sangaw ta
ayanin,'** kummuy."
4 Umange kid mantu, a naita da hala ya
kabayu en negalut ta irwangan na bali ta
pingit na kalsada. A tekiden nangubad
tentu a
5 "Annun muy hud ubadan ya urbun-
ina?" kunna hapa na imatayuk kiden
ten.
6 A nebar da hapa ya uhohug ni Hesus
tekid, a nepalubus da hala. 7 A ta nepangi-
datang da tentu a nehuklad da ya ga-gamit
da ta urbunen, a nagtakay na hapa i Hesus.
8 A tentu en nagtakay a imunnan hapa ya
addu na tolay, a nehuklad da ya ulolat
da kiden ta angen na en ta pangdayaw
da tentu. A nangalap hapa ya kadwan ta
kuman na don na anaw, a nehuklad da
hapa ta angen na en. 9 A ya tolay kiden nga
imunnan tentu ikid na itta kiden ta gafan
na a nagayayag kid na,
"Madaydayaw ya Namaratu ewan.
Bendisyonam, Afu, ya umange in sin nga
pinakabarim.
10 "Bendisyonam, Afu, ya umange
in nga magtogkok ta iturayan ni mi-
nakakayen Dabid.
"Madaydayaw ya Namaratu nga kata-
nangan na Dyos," kunda ta pagayayag
da.

Ya Pangigaged Ni Hesus Ta Kayu Ikid Na Pangihuya Na Ta Maglaku Kiden
(Mt 21:18-22)

11 A ta datang ni Hesus ta ili na
Herusalem a simarok hapa ta Simbaan

na Namaratu. A tentun nabalin nangita ta ngamin ten a imuhet ha, a umange ta Betanya te furab na, a nehulun hapa ya ituldu na kiden.

12 A ta lalakwat tekiden ha nagtoli ta ili
na Herusalem a nabisinan i Hesus ta dalan.
13 A tentu en nakaita ta kayu na higos ta
sang adayu, a umange nagpusit ta mayan
na en, te itta mina ya negindan ta don na
kiden. Ammi awan haman ta mayan na,
a awan para la ya kaarawan na mayor na
pagmayan na. 14 A gafu ta kumanen a
“Maski awem na sangaw magmayan,”
kunna ta kayu en, a nedangagan na hapa
na ituldu na kiden.

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48)

15 A ta datang da ta ili na Herusalem
a simarok kid ha ta simbaanen a pine-
gafwanan ni Hesus pinohet ya naglaku
kiden ikid na gumatang kiden, yaga
pinagsikig na hapa ya lamesa na nagtali
kiden ta pirak, ikid na pagtuttudan na
naglaku kiden ta kalapati. 16 A am itta
mina ya mangigadak ta agtun na ta bagaw
na simbaanen a nehangat na hapa. 17 A
pake nehuya na kid,

“Anu awemuy haman manonot ya uhohug na Namaratu ta suraten, te

‘Gagangay ta balikin yan ya pakimallakan mina na ngamin tolay,’
kunna haman,

ammi pinagbalin muy garay ta pagkakampatan na magdarogas ikid na magswitik,” kunna tekid.

18-19 A sangaw ta marimat a nagtugut
ha ikid na ituldu na kiden. Ammi ta
nepakadamag na padi kiden ikid na man-
gituldu kiden ta iningwa ni Hesus ta sim-
baanen a nagbabidan da am had kunna
mina na pangpapasi da tentu, te nagbu-
rung kid tentu gafu ta pangdayaw na tolay
kiden ta ituldu na en tekid.

20 A ta lalakwat ta pagtalib nig Hesus ta
kayu en nga negaged na a nakatang na
ya kayu en addet ta ramut na kiden, 21 a
nanonot ni Pedru ya nebar ni Hesus ta
kayu en,

“Itam yan, Afu, nakatang kad na ya kayu in nga negaged mu ta karabi,” kunna.

22 A ya uhohug ni Hesus tekid a

“Mappya ta ikatalak muy ya Namaratu, 23 te kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta am ikatalak muy ya panguffun na tekamuy a mabalin ta ibar muy sangaw ta bagetayin **‘Umalit kan te maglattu kan ta bebay,’** a Namaratu mantu ya makkamu petta makkwa hala ya nebar muy, am kakurugan ta awemuy pagduwaduwan ya nonot muy.

24 “A yen ta ibar ku tekamuy ta maski am anu ya adangan muy ta pakimallak muy a ikatalak muy la ta neatad nan, a kwa muy hala sangaw. 25 Ammi am kada makimallak kam a mappya ta pakoman muy ya nakaliwat tekamuy, petta pakoman na kam hapa na Dama muyewan Namaratu. 26 Ammi am awemuy pakoman ya nakaliwat tekamuy a awena kam hapa pakoman na Dama muyewan,” kunna.

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

27 A sangaw ta mittan a nagtoli kid ha
ta ili na Herusalem a simarok kid ha ta
simbaanen. A ta pagpatoyan ni Hesus
ta umag na simbaanen a umange hapa
tentu ya padi kiden ikid na kadwan kiden
pinakadakal na tolay kiden, a pinohutan
da ya gafu na tinarabaku na.

28 “Inya hud ya nangatad ta turay
mu petta maguray ka la ta ngamin
tinarabakum ta isin?” kunda.

29 “A itta hapa ya pohut ku tekamuy,”
kunna hapa, “te am matabbag muy ya
pohut ken a ibar ku hapa tekamuy ya
gafu na turay ku ta tarabaku kin. 30 A
ya pohut kin tekamuy a inya hud ya
nangatad ta turay ni mina Hwanen petta
mangzigut ta tolay? Ibar muy teyak am
Namaratu, ono tolay ya nangatad ta tu-
ray na?” kunna tekid.

31 A gafu ta napopoyung kid na ta saludsud
na en tekid a dana nagbabidan da bit ta
melemad am anu mina ya tabbag da tentu;

“Am ibar tam ta Namaratu ya nangatad tentu a **‘Anu kawagan na mantu ta awemuy kinurug,’** kunna sangaw tekitam. 32 Ammi am **‘Tolay la ya nangatad,’** kuntam a ikatupag na kitam sangaw na tolay kiden, te ipasikkal da

haman ta Namaratu ya nangidob tentu,”
kunda.
33 A ya tabbag da mantu te Hesus a
“Awemi haman amu,” kunda.
“A am awemuy mantu matabbag ya
pohut ken tekamuy a awek hapa ibar
tekamuy am had sin ya gafu na turay kin
ta tarabaku kin,” kunna hapa tekid.

12

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas (Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

1 A nedulot na ya pagbida na tekid ta
keangarigan:
“Itta ya takday tolay nga nagmula ta
addu na unas, a inaladan na hapa ya
kaunasan na en. A sangaw namadday
hapa ta agdapilan ikid na ba-bali para
magtaron kiden. A sangaw nepaābāng
na ya kaunasan na en, te umange bit
ta takwan na lugar. 2 A ta kaarawan
na pagapit da a dinob na ya tagabu na
en ta nangabang kiden petta alapan na
mina ya abang na en. 3 Ammi ginafut
da, a pinalpaluk da kapye da pinatugut,
a awan ta inalap na. 4 A sangaw dinob
na ha ya takday para tagabu na, a bini-
gadan da ya ulu na yaga inamāmat da.
5 A sangaw dinob na ha ya takday para,
a pinapasi da. A addu para ya dinob na
tekid, ammi tinapangan da ya kadwan,
a pinapasi da ya kadwan. 6 Itta para ya
takday doban na ammi anak na en nga
pake iddukan na, a yen ya kapozyanan
na dinob na tekid, te nonotan na ta **‘Ma-
mat kid sangaw ta anak kin,’** kunna.
7 Ammi ta nepakaita na nangabang ki-
den ta anak na en a nagbabidan da ya
pangpapasi da tentu.
‘Gagangay ta ye-yan sangaw
ya makaalap ta ngamin kwa na
makāunasen, a mappya mantu ta
papasin tam hapa ya anak na in petta
awan sangaw ta mangalap ta lutak na
in, a kwa tanan sangaw,’ kunda.
8 A ginafut da mantu ya anak na en, a
neuhet da ta kaunasan kapye da pinapasi,”
kunna tekid.
9 A ya nebar ni Hesus ta kinabida na kiden
a
“A anu sangaw ya uray na makāunasen
ta nangabang kiden, awa enna kid
mantu papasin, a ipaabang na sangaw
ya kaunasan na ta kadwan. 10 A yen
ta nonotan muy mina ya uhohug na
aglavunen ta surat na en, te nebar na
ta
**‘Newarad na magbali kiden ya arigi
en nga nepapatayuk na Nama-
ratu tekid,
ammi netoli hala,
a nagbalin ta kasikanan na arigi ta
ngamin bali,
11 te Namaratu ya makkamu
tentu, a dayawan tam hapa
ya kalalaki na,’** kunna.”
12 A gafu ta uhohug ni Hesus tekid a gina-
fut da mina petta idarum da, te naawatan
da ta ikid hapa la ya pagbalinan na ta ku-
man na nangabang kiden ta keangarigan
na en, ammi gafu ta talaw da hapa ta tolay
kiden a nagtugutan da la.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus (Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

13 A ta nekabalin da ten a nangidob ya
Hudyo kiden ta kadwan kiden Pariseyu
ikid na kahulun ni Herud, petta paruban
da mina i Hesus talo am masikwatan da
mina ta uhohug na, petta itta mina ya
pangidaruman da tentu. 14 A ya uhohug da
tentu a
“Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu
mi ta matunung ka na tolay, a matunung
hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku
na Namaratu tekitam, te awem la bu-
rungan am anu ya uray na tolay, ikid na
awan ta idadumam.
“A dangagan mi haen teko am
ipalubus na lintig ni Moses ya pagpaga
tam ta bwis ta ari na taga Roma kiden,
petta amu mi am magpaga kami mina
ono awan?” kunda.
15 Ammi dana narikna ni Hesus ta yen ya
pangayayyaw da mina tentu, a ya tabbag
na tekid a
“Annun dak hud paruban? Itan ku bit
ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy,”
kunna.
16 A ta nepangigawat dan ta piraken a

"A inya hud ya makāmukat ikid na makāngagan ta pirakin yan?" kunna tekid.

"A sinang mukat na Ari en," kunda hapa.

17 "A ipaita muy mantu ta gubyernu na Ari en ya mekustu ta pangurug muy tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya mekustu ta pangurug muy tentu," kunna tekid.

A nepagpaka-lat da hapa ya tabbag na en.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-38)

18 A ta nekabalin na Pariseyu kiden a umange hapa tentu ya Saduseyu kiden. A itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden.

19 "Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu ta lintig ni Moses," kunda, "te am masi kan mina ya lalaki nga awan ta anak na a mappya kan ta kabagis na en ya mangatawa ta kabalwan na en petta itta kan sangaw ya anak da nga lalaki nga mekwenta ta anak na nasi en. 20 A ta idi ta lugar mi a itta ya pitu na lalaki nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya imunnanen, ammi nasi hala ta aweda para la paganak. 21 A gafu ta netuldu ni mina Mosesen a ya kabagis na en ya nangatawa ta nabalu en, ammi nasi hala yen ta awena para la paganak na babbayen. A kumanen hapa ta mekatallu en. 22 A sa nagpasi ya pitu kiden ta aweda para la paganak. A kabalinan na pasi na mekapitu en a nasi hapa ya babbayen. 23 A am kakurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden a had sin hud ta pitu kiden ya atawa sangaw na babbayen, te ikid ngamin ya nangatawa tentu?" kunda te Hesus.

24 A ya tabbag ni Hesus tekid a

"Kuga magamamangaw kanan te awemuy maawatan ya ikayat na uhohugan na surat kiden, yaga awemuy hapa amu ya pakapangwa na Namaratu. 25 Te am matolay sangaw ya nagpasi kiden a megitta kid sangaw ta anghel kiden ta langit, yen ta awedan sangaw mangatawa. 26 A am awemuy kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden a had kunna mantu na pangawatan muy ta uhohug na Namaratu te Moses ta agyan ta kalakayu en gumatgatang, te ya nebar na tentu a

'Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abraham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,' kunna.

27 "Gagangay mantu ta matolay la yana kid, te bakkan haman ta nasi ya magdayaw ta Dyos, te ya matolay ya magdayaw tentu. A yen ta killu ya nonot muy," kunna tekid.

Ya Fun Na Ngamin Kiden Lintig Na Namaratu
(Mt 22:34-40)

28 A ta pagintabtabbag da para la ni Hesus ikid na Saduseyu kiden, a neddatangan na kid na takday mangituldu. A gafu ta mappya ya tabbag ni Hesus ta Saduseyu kiden a itta hapa ya pinohutan na tentu.

"Mistro, ta kuman na ituldum a had sin hud ya fun na ngamin kiden lintig na Namaratu?" kunna.

29 A ya neuhohug mantu ni Hesus tentu a

"Ya fun na ngamin lintig na a intu yan:

'Dangagan muy, ikamuy nga Istralita, Intu la dafu muy ya Namaratu ewan, a awan ta takwan.
30 **A mappya mantu ta iddukan muy ta ngamin nonot muy ikid na ngamin kasikanan na bari muy.'** kunna.

Yen ya kadakalan na fun na ngamin lintig na Namaratu. 31 A ya mekaduwa na fun, a intu yan:

'Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim,' kunna.

A ya duwa kidin lintig ya fun na ngamin kiden lintig na Namaratu," kunna.

32 "Kustu hapa ya tabbag mina, Mistro," kunna hapa na takdayen, "te kakurugan ta tatakday la ya Dyos, a awan ta takwan, 33 a am iddukan tam ta ngamin nonot tam ikid na kasikanan na bari tam, ikid na iddukan tam ya sakā tolay tam ta kuman na pangidduk tam ta bari tam a pake mapmappya yen ammi ta ngamin kiden iatang tam," kunna.

34 A ya uhohug hapa ni Hesus tentu gafu ta mappya ya inuhohug na a

"Kakurugan ta assang na la ya awena pakatolay teko na Namaratu," kun ni Hesus tentu.
A yen hapa ya abat na pagpohut da tentu, te mamat kid na.

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

35 A ta pangituldu para la ni Hesus ta umag na simbaanen a itta hapa ya pinohutan na ta tolay kiden.

"Ya kuman na ituldu na mangituldu kiden a ibar da ta simsima ni mina Dabid ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. A kakurugan hapa ya ibar da, ammi had kukunna simsima na? 36 Te ya nesurat ni Dabid nga nepaita na Kahalwa na Namaratu tentu a

'Itta ya nebar na Namaratu ta dafu ken, te

"E ka sin magtogkok ta kanawan kin, te ikita ya mangabak ta katapil mu kiden, petta iko sangaw ya makkamu ta ngamin," kunna.'

37 "A am **'Dafu ken,'** kun ni mina Dabid ta pagtogkokan na Namaratu a had kukunna mantu magbalin ta simsima na para?" kun ni Hesus tekid.
A matalakan kid mangdangag ta ituldu na.

38 A ya kadwan kiden para netuldu na tekid a

"Itan muy ta awemuy parigan ya mangituldu kiden, te ikayat da itugtugut ya barawasi na pangituldu da petta dayawan na kid na tolay. 39 A am itta ya pabuya ikid na gimung a pilin da para ya pake kaispotan na agtuttudan petta malogon kid maita. Ammi magimmamappya kid la, 40 te ikid hala ya mangsistema ta babay kiden nabalu ta panguffun da tekid, petta magubat da ya bali da. A am itta kid ta paggagimungan a makimallak kid ta mabayag petta pahig na kadwan kiden ta abikan kid ta Namaratu. Ammi pake dakdakal sangaw ya pama-gang na Namaratu tekid ammi ta kadwan," kunna.

Ya Nabalu en Nga Nangatad Ta Pirak (Lk 21:1-4)

41 A sangaw umange nagtuttud i Hesus ta batug na agila-nugan na tolay kiden ta pirak ta umag na simbaanen, a itan na la ya ange kiden mangila-nug ta pirak da. Umange hapa ya addu na naba-nang, a dakal hapa ya nela-nug da. 42 A umange hapa ya takday babbay nga napanglaw, a intu la nela-nug na ya duduwa la na sinsilyu, kustu ta lugar na binting. 43 A binaran ni Hesus ya ituldu na kiden petta madangag da ya ibar na gafu ta babbayen.

"Itan muy ya babbay ewan, kakurugan ta ad-addu ya nela-nug na ammi ta pagdadaggan na ngamin kiden nela-nug na kadwan kiden, 44 te intu neatad da ya sobra na pagba-nangan da, ammi tentu a neatad na ya magserbi mina tentu gafu ta kapanglaw na, te sa neatad na ya ngamin katolayan na," kunna tekid.

13

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan

(Mt 24:1-14; Lk 21:5-19)

1 A ta neuhet nig Hesus ta simbaanen a makibidan kid na takday ituldu na, a

"Itam, Mistro, ya batu kiden nga nepadday da ta simbaanin, awa ispot kid kontodu ngamin bali in," kun na ituldu na en tentu,
te dappug kid na batu nga nataga, a nasalsalnuk kid abat ta utun. A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

2 "Pake dayawan muy ya kapadday na simbaanin, ammi ya ibar ku tekamuy a sa marabba sangaw ya ngamin bali in yan abat ta awan pulus ta mesalnuk ta maski takday la na batu," kunna.

3 A tentu en imatuttud ta utun na bagetay na Olibo ta batug na simbaanen a umange tentu ig Pedru, ikid ni Santiago, ikid ni Hwan, ikid ni Andres, te itta ya pohutan da tentu gafu ta binida na ta simbaanen.

4 "Afu, damagan mi haen am kanu sangaw na araw ya nebar men nga kaperdi na simbaanen. A awan hud ta imunnan petta pakaitan mi ta tanagay na ya datang na?" kunda tentu.

5 A ya tabbag na en tekid a

"Pake itan muy ta awemuy sangaw maayayyaw," kunna, 6 "te addu sangaw ya ange nga magingagan ta ngagan kin, te **'Iyak ya Kristu nga Mangikerutan**

tekamuy,' kunda sangaw, a addu sangaw ya mapadagdag da ta pangayayyaw da tekid. 7 A am itta sangaw ya madamag muy ta gubat ta agyan muy ikid na gubat ta adayu a awemuy la malalang ta isin kid, te gagangay ta dumatang ya kumanin kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan. 8 Te pagka-ma makigubat ya takday gubyernu ta takwan, a pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan kiden tribu, yaga magkakattway hapa ya kadwan kiden tolay nga maginggubgubat, a dumatang hapa sangaw ya addu na agbabisin ikid na lunig ta magdaduma na lugar. Ammi ye-yen kid na zigat ya pamegafwanan la na kadakalan na pagzigātān.

9 "A pake imugudan muy sangaw, te gafutan da kam sangaw petta idarum da kam ta mangpa-gang tekamuy, a palpalukan da kam sangaw ta atubang na tolay kiden ta kapilya, a mepaatubang kam hapa sangaw ta gubernador da kiden ikid na ari da kiden gafu ta pangurug muy teyak, petta ipasikkal muy tekid ya gafu na tarabaku muy. 10 Te mappya ta mepadangag ya damag na pangikerutan na Namaratu ta ngamin tolay ta ngamin kiden lugar ta paglelehutin kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan. 11 A am idarum da kam sangaw a awemuy la burungan ya uhohugan muy, te am ittan sangaw ya kustu na paguhohug muy a yen na sangaw ya datang na uhohugan muy, te bakkan ta ikamuy ya maguhohug, te ya Kahalwa na Namaratu sangaw ya makisagapil tekamuy.

12 "A am itta sangaw ya mangurug ta ipadangag muy a mazigatan hapa sangaw ya kadwan, te papapasi na kid na kabagis da. A papapasi na kadwan ya anak da kiden nga mangurug, a papapasi na kadwan para ya dadagkal da kiden. 13 A ikatupag na kam sangaw na tolay kiden ta ngamin kiden lugar gafu ta pangurug muy teyak. Ammi ya ngamin kiden maketurad abat ta pagaddetan na pagzigātān da a yen kid sangaw ya mekerutan.

Ya Dulayen Nga Ikatupag Na Namaratu (Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

14 "A am maita muy hapa sangaw ta itta ya pake dulay nga ikatupag na Namaratu ta lugaren nga mehangat tentu, (Ikamuy nga magbasa ta isin a nonotan muy ya ikayat na uhohugan), a yen mina ya pagbabakwit na itta kiden ta Hudeya petta umahat kid mina ta bagetay kiden. 15 A ya itta en ta bagaw na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta umag na bali. 16 A ya magtarabaku ta uma awena mina tolin ya barawasi na en nga netabnak na ta lutak. 17 Ammi kakallak sangaw ya matarun ikid na magpasusu ta isina kid na araw, te matalantan kid sangaw gafu ta pagdammatan da. 18 A mappya mantu ta dana pakimallak muy ta bakkan ta agirid ya datang na dulayen, talo am mazigatan kam ta pagbakwit muy. 19 Te am dumatang sangaw ye-yen na araw a yen sangaw ya ketta na dakal na pagzigātān nga pake dakdakal ammi ta ngamin kiden pagzigātān abat ta nekapadday na lutak abat ta ayanin. A am nagpasan a awan na ha sangaw ta kumanen maski am kanu. 20 A am mabayag mina ya araw na pagzigātānen a awan mina ta makalillik ta zigaten, ammi paāssangan sangaw na Namaratu ya kabayag na petta mekerutan ya tolay na kiden nga pinili na.

21 "A am madangag muy sangaw ya **'O itan muy, itta in ya Kristu nga mangikerutan tekitam,'** kumin, ono am **'Yo, itta tewan,'** kunna, a awemuy malat kurugan, 22 te itta hala sangaw ya matulad na mangikerutan ikid na matulad na aglavun. A am itta kid na a mangwa kid hapa ta dakal na pakaitan ikid na pagpaka-latan na tolay kiden, te pangayayyaw da tekid talo am itta hapa ya mapadagdag da ta maski tolay kiden na Namaratu. 23 A mappya ta awemuy sangaw kaliwatan yan, te dana nebar kun haman tekamuy," kunna.

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit (Mt 24:29-35; Lk 21:25-33)

24 “A am nabalin na sangaw ye-yen na
pagzigātān a mavit hapa ya pagsugiram
na bilag ikid na hulan, 25 yaga maku-
tukutet hapa sangaw ya bitwan kiden
ta langit, a magkāhunnak kid. 26 A yen
sangaw ya pakaita na ngamin tolay ta
lattog na Tolayin taga Langit, te dumagut
sangaw nga imatogkok ta kulam kiden,
a mehulun sangaw tentu ya ngamin
kasikanan ikid na kalalakin na Nama-
ratu ewan. 27 A doban na hapa sangaw
ya anghel na kiden petta uknudan da ya
ngamin kiden tolay na nga taga ngamin
paglelehutin.

28 “A intu mina pagnonotan muy ya
keangarigan na taggaten, te am lumat-
tog na ya lappaw na kiden a yen ya
pakaitan ta darun na. 29 A kuma-
nen hapa sangaw am dumatang na
ya ngamin kiden nabidak tekamuy ta
ayanin, te yen sangaw ya pakaitan ta
tanagay na ya pagtolik. 30 A kakurugan
hapa ya ibar ku tekamuy ta sa magdu-
lot ya ngamin kidin nabidak tekamuy
ta awena para la masi na tolay kiden
ta ayanin. 31 Te gagangay ta imawan
sangaw ya ngamin langitewan ikid na
lutakin, ammi awena mauli na ngamin
inuhohug ku tekamuy.

32 “Ammi am kanu sangaw na araw
ikid na oras ya pagtolik ta lutakin a
awan ta makkamu, maski ta anghel ki-
den, a maski teyak, te intu la makkamu
i Damakewan. 33 Mappya mantu ta
imugudan muy petta dana nakaparan
kanan, te awemuy amu am kanu sangaw
ya araw na. 34 Intu keangarigan na ya
nagpaibbal ta bali na en ta tagabu na ki-
den gafu ta ange magpasyar ta adayu na
lugar. A nebar na ya ngamin tarabaku
da, yaga nebar na hapa ta imugudan ya
maggwardya en ta irwangan, a sangaw
nagtugut. 35 A mappya mantu ta imugu-
dan muy, te awemuy amu am kanu san-
gaw ya datang na makābali en, te ma-
balin ta furab, ono tangngan na hiklam,
ono magkarawan, ono lalakwat. 36 A
imugudan muy talo am datangan ta kam
masidug. 37 A ya ngamin nabidak teka-
muy ta ayanin a ibar ku hapa ta ngamin
tolay, imugudan muy,” kunna.

14

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Pasi Na (Mt 26:1-5,14-16; Lk 22:1-6)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta
ituldu na kiden a itta para la ya dwanga-
gaw abat ta pyesta na Simana na Hudyo ki-
den am mangan kid ta pan nga awan bum-
lad. A nagmamiting hapa ya padi kiden
ikid na mangituldu kiden, te pagbabidan
da am had kunna mina na panggafut da te
Hesus ta awena pakkamu na tolay kiden,
pettam papasin da.

2 “Ammi awetam mina gafutan ta ketta
na pyesta en, talo am magtatapil ya tolay
kiden,” kunda.

3 A sangaw umange ig Hesus ikid na
ituldu na kiden ta iten Betanya ta bali ni
Simonen nga nagkangaw ta idi. A tekid
para la nagkakan a itta hapa ya babbay
nga himebing te Hesus, a ibbalan na hapa
ya botelya na bangog nga pake mangina
am melaku, a tinappok na ya hul na en
kapye na neburud ya mayan na en ta ulu ni
Hesus. 4 Ammi nagporay ya kadwan kiden
ta babbayen, a nehuya da.

“Anu haman ta isayang mu ya ban-
gogen? 5 Pade awa mangina mina am
melaku, petta meatad mina ya paga na
ta pobre kiden,” kunda.

6 Ammi nehuya na kid hapa ni Hesus;

“Bay-an muy, annun muy hud ihuya
ya babbayin? awa mappya haman ya
iningwa na teyak. 7 Sigida itta haman
tekamuy ya pobre kiden, petta mauf-
funan muy kid am ikayat muy, ammi
teyak a awek sangaw sigida tekamuy.
8 A iningwa na babbayin ya mabalin
na te linuggudan na ya barikin ta ban-
gogin, petta dana meparan ta ketanam
na. 9 A kakurugan hapa ya uhohug ku
tekamuy ta maski am had sin na lu-
gar ya pakepadangagan na damag ku ta
ngamin paglelehutin a megindan hapa
mebida ya iningwa na babbayin yan,
te panadamdaman da sangaw tentu,”
kunna.

10 A ta nekabalin na kumanen a nagtugut
i Hudas Iskaryote nga takday ituldu ni

Hesus, te umange nakitulag ta padi kiden,
petta italaba na i Hesus tekid. 11 A nata-
lakan kid hapa ta bida na tekid, a nekari da
tentu ya pirak. A yen hapa ya pamegafu ni
Hudas nga magapag ta mappya na araw ta
pangitalaba na te Hesus.

Ya Mangitalaba Te Hesus (Mt 26:17-25; Lk 22:7-18)

12 A ta napolu en araw ta pyesta na
Simana na Hudyo kiden a mangan kid la
ta panen nga awan bumlad, ikid na man-
giatang kid ta kalneru, te panadamdaman
da ta araw na nepangilillik na Namaratu
ta gingginafu da kiden. A umange hapa ya
ituldu kiden ni Hesus tentu, te pohutan da
am had sin na lugar ya pangiparanan da
mina ta pamurab da ta Simana. 13 A dinob
na ya duwa la tekid,

"E kam ta ili, te masimmu muy sangaw
ya magtattun ta tākalamba na danum,
a dagdagan muy la. 14 A sangaw am
nakasarok kanan ta bali a ibar muy ta
makābali en, **'Dinob na kami ni Mistro,
te itan mi kan ya lugar na panganan
mi ta pamurab mi ta Simana in ta bali
min,'** kummuy, 15 a ituldu na sangaw
ya dakal na silid ta utun, a yen sangaw
ya pangiparanan muy ta pamurab tam,"
kun ni Hesus tekid.

16 A umange kid a naita da hala ya bali en
nga nebar ni Hesus tekid, a neparan da ya
pamurab da ta Simana.

(Mt 26:20-25; Lk 22:14-22; Jn 13:1-30)

17 A ta furab a dumatang ig Hesus ikid
na mafulu duwa kiden ituldu na ta bali en.
18 A tekid para la nagkakan a naguhohug i
Hesus tekid.

"Kakurugan ta takday tekamuy ya
mangitalaba sangaw teyak," kunna
tekid.

19 A nagdamdam kid na hapa ta nebar na
en, a ya tagtakday kid hapa ya nagpohut
tentu;

"Iyak hud ya kinamen, Afu?" kunda.

20 "Intu sangaw mangitalaba teyak ya
itta sin nga makipagkammat teyak ta
pingganin," kunna hapa tekid.

21 "A mappya ta masi sangaw ya
Tolayin taga Langit ta kuman na nesurat
na aglavunen, ammi maski kunna ten
a kakallak hala sangaw ya mangitalaba
teyak, te mapmappya mina ta awena
neanak petta awena mina metalaba
magliwat," kunna ha tekid.

Ya Kapozyanan Na Pamurab Nig Hesus (Mt 26:26-30; Lk 22:19-24)

22 A tekid para la nagkakan a nangalap
i Hesus ta pan kapye na nepakimallak,
kapye na hapa ginadgadwa, a sangaw ne-
saned na ta ituldu na kiden.

"Yeh, kanan muy yan te yeyan ya
barikin," kunna.

23 A sangaw inalap na hapa ya basu na
binarayangen kapye na ha nepakimallak,
a

24 "Yeyan hapa ya dagak nga mangi-
pasikkal ta pakitulagan na Namaratu,
te mapagarut sangaw ya dagakin petta
mapakoma ya liwat na addu na tolay.
25 Ammi ibar ku hapa tekamuy ta awek
sangaw makipaginum tekamuy ta ku-
manin abat ta panginum tam sangaw ta
bagu na inuman ta pangayayat tam ta
pagariyan ni Damakewan," kunna.

A negawat na hapa tekid, a sa uminum
kid hapa. 26 A ta nekabalin da uminum
a nagkakansyon kid, kapye da umange ta
Bagetay na Olibo.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pangiwagak Da Tentu (Mt 26:31-35; Lk 22:31-34)

27 A ya uhohug ni Hesus tekiden nagtug-
tugut ta dalan a

"Amuk ta pakigungayān dak sangaw,
te yen ya nesurat na aglavunen;

**'Papapasi sangaw na Namaratu ya
magtaron a makutkutet sangaw
ya kalneru kiden,'** kunna ta surat
na en.

28 Ammi am matolayak hala sangaw a
mapa-polu yak sangaw ammi tekamuy
nga ange ta iten Galileya," kunna.

29 "O maski pakigungayān na ka na
kadwan, Afu, aweta ka sangaw pakigun-
gayān," kunna hapa ni Pedru tentu.

30 "Maski ilemad nak hala sangaw ta
mamillu ta hiklamin yan ta awena para
la pagtareknay na manuk ta kapidwa na
pagtareknay na," kunna hapa ni Hesus
tentu.

31 Ammi pake nepapilit na ha,

"Ay awan, Afu, maski ikabat dak sangaw teko papasin a aweta ka sangaw ilemad," kunna ha.
A kumanen hapa ya nebar na kadwan kiden ituldu na.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Lugar Na Getsimani (Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

32 A ta datang da ta bagetayen a nagdulot kid ta lugaren nga nagngagan ta Getsimani, a ya uhohug ni Hesus tekid a
"Magtuttud kanan ta isin te eyak bit yo tewan makimallak," kunna.
33 Ammi nehulun na hapa ig Pedru ikid ni Santiago ikid ni Hwan. A sangaw nepagkama na hapa ya pagdamdam na, a pake nagburung na.
34 "Kuga ipasik de ya sikan na damdam kin. Magyan kam la sin, a imugudan muy," kunna tekid.
35 A sang imadayu tekid kapye na nagtakab ta lutak, a nepakimallak na ta pagpasan na Namaratu ya zigat na pasi na am mabalin mina.
36 "Amang, amuk ta mabalin ya ngamin teko, a azim haen ya zigatin yan. Ammi maski kunku a bakkan mina ta yen ya magdulot, te mappya ta ikayat men ya idulot ku," kunna ta pakimallak na.
37 A tentu en nagtoli teg Pedru a masidug kid na, te hiklam, a
"Anu masidug kan, Simon, awem hud maattaman ya awan masidug ta maski takday la na oras? 38 Awemuy la masidug, te makimallak kam mina petta awemuy mina maayayyaw, te maski am malogon ya nonot muy a makafuy ya bari muy," kunna.
39 A umange ha nakimallak ta kuman na intu en. 40 A sangaw nagtoli ha ta ituldu na kiden, a masidug kid ha, te awena makaladdang na mata da. A mamat kid hapa magsitang. 41 A ta mekatallu na neange na tekid a
"Ayanin hud ya agkakasidug ikid na agibannag? Itan muy ya oras awa ayanin ya ange na mangitalaba ta Tolayin taga Langit petta igawat na ta awan kiden mangurug ta Namaratu. 42 Imivwat kanan, te entanan, te ittan ya mangitalaba teyak," kunna tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus (Mt 26:36-56; Lk 22:47-53; Jn 18:1-11)

43 A ta pagbida para la ni Hesus tekid a dumatang na i Hudasen, a nehulun hapa tentu ya addu na tolay nga dinob na pinakadakal da kiden ikid na padi kiden, a nagibbal kid hapa ta kampilan ikid na paluk. 44 A dana nebar na mangitalaba en ya pagsenyas na sangaw ta kahulun na kiden petta amu da ya gafutan da.
"Ya amuyan ku sangaw a yen ya gafutan muy, te intu yen, a appiyan muy ya panggafut muy tentu," kunna tekid.
45 A nagdaretyo i Hudas te Hesus a
"Itta yak O, Afu," kunna tentu, kapye na inamu.
46 A yen hapa ya nepanggafut da tentu.
47 Ammi ka-ma la sinukkut na takday kahulun ni Hesus ya kampilan na en, a kinattab na ya takday tekid ta bangbang na en a newasik na. Intu kinattab na ya tagabu na kadakalan na padi. 48 A ya uhohug ni Hesus ta tolay kiden nanggafut tentu a
"Anu dulayak hud na tolay, petta endak gafutan konsu kampilan ikid na paluk ta kuman na panggafut muy ta tulisan? 49 Kinanghahaw itta yak haman tekamuy ta simbaanen nga nangitultuldu, anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy teyak? Ammi gagangay ta kunna sin ya tarabaku muy petta magdulot ya nesurat na aglavun kiden," kunna.
50 A yen hapa ya nepangiwagak na ituldu na kiden tentu, a nagbabilag kid.

Ya Pangidarum Da Te Hesus (Mt 26:57-68; Lk 22:54; Jn 18:12-14,19-25)

51 A ta nepangitugut da te Hesus a dumagdag hapa ya takday babagu nga nagsalnuk para la ta ulolat na en, a nepagka-ma da hapa ginafut, 52 ammi newasik na ya ulolat na en, a nakabilag nauhagan.
53 A ya nanggafut kiden te Hesus a neange da ta bali na kadakalan na padi, te yen ya nagaammungan na padi kiden ikid

na mangituldu kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden. 54 Ammi te Pedru a dana tinultulitul na kid hapa abat ta bagaw na bali en, a nakipagtuttud hapa ta maggwardya kiden, te maggukup hapa ta afuy da en.

55 A ya padi kiden ikid na ngamin kiden nagkonsihal a apagan da ya mangipasikkal ta liwat ni Hesus petta itta mina ya pangpapasin da tentu, ammi awan ta naapagan da, 56 te maski am addu ya nagtayuk nga nagtulad tentu a nagimpagsil haman ya inuhohug da. 57 A ta kapozyanan na a nagtayuk ya kadwan mangipasikkal ta tulad da, a ya uhohug da hapa a

58 "Ya kuman na nadangag mi ta uhohug na inin a itta kan ya pakapangwa na nga mangkutkutet ta simbaanen nga pinadday na tolay, te takwan kan ya patayukan na ta las-ud na talluhaw nga awena paddayan na tolay," kunda.

59 Ammi maski kunna ten a nagimpagsil hala ya inuhohug da. 60 A nagtayuk hapa ya kadakalan na padi, kapye na hapa nagpohut te Hesus.

"Awan hud ta tabbag mu? Anu mantu ya uhohugam ta ipaliwat na inin kid teko?" kunna.

61 Ammi awena la nagasitang ni Hesusen. A nagsitang ha ya padi en,

"Ibar mu mantu am iko ya Ari en nga Anak na Namaratu ewan," kunna.

A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

62 "A iyak ay, a ibar ku hapa tekamuy ta makipaita sangaw ya Tolayin taga Langit nga makipagtuttud ta agtuttudan na Seppakapangwa ta Ngamin, te magtoli hala sangaw sin nga imatogkok ta kulam kiden," kunna.

63 **"Agayaya!"** kun na hapa na kadakalan na padi ta pakadangag na ta uhohug ni Hesus, kapye na pinissang ya salnuk na pagpadi na gafu ta katupag na en ta inuhohug ni Hesus.

"Naguhohug yan ta dulay, te igitta na ya bari na ta Namaratu ewan. 64 A masapul hud para ya mangipasikkal ta liwat na awa ikitanan hapa la ya nakadangag ta uhohug na. Anu mantu ya uray muy tentu?" kunna hapa ta kahulun na kiden.

A sa ikayat da ta mapapasi. 65 A inuparan na hapa na kadwan kiden, otturu tinappanan da hapa ya mukat na kapye da sinilsiltuk.

"O, ibar mu am inya ya nagsiltuk teko, te malalaki ka haman maglavun," kunda.

A sinilsiltuk da hapa na maggwardya kiden.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mt 26:69-75; Lk 22:55-62; Jn 18:15-18,25-27)

66 A ta pagimbestigar da para la te Hesus a itta la i Pedru ta bagaw na bali en. 67 A ta pagtalib na takday babbay nga tagabu na kadakalan na padi a naita na i Pedru nga maggukup ta afuyen, a naguhohug tentu;

"Maski iko hapa ya takday kahulun ni Hesusen nga taga Nasaret," kunna tentu.

68 "Amuk hud am anu ya ikayat mu uhohugan teyak," kunna hapa,

kapye na sang umadayu ta tagad ta sasarokanen. 69 Ammi nalasin na hapa na takday ha na babbay, a netuldu na i Pedru ta katayukan na kiden.

"Yeyan hapa ya takday kahulun na," kunna tekid.

70 Ammi nelemad na ha. Awena para la nabayag a nepasikkal da ha na kadwan kiden nga imatayuk ta iten;

"Talaga ta iko hapa ya takday kahulun na, te taga Galileya ka," kunda tentu.

71 "Atsi O, pagasingan ta Dyos am tulad ya uhohug ku, awek malat amu ya tolayina," kunna ha naglemad.

A nagtareknay ha ya manuk ta pidwa na, 72 a yen hapa ya nepakanonot ni Pedru ta uhohug ni Hesus tentu, te **'Mamillu ka mangilemad teyak ta awena para pagtareknay na manuk ta kapidwa na,'** kunna. A insigida nagtangit i Pedru en.

15

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Hesus
(Mt 27:1-26; Lk 23:3-25; Jn 18:29-40)

1 A tentun araw a nagkakampat para la ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden, a nagtatulagan da ta masi mina i

Hesus. A sangaw ginalutan da kapye da neuhet, te enda nedarum ta atubang ni Pilato nga gubernador taga Roma. 2 A ta nepagpatayuk dan tentu ta atubang na gubernadoren a nagpohut hapa i Pilato tentu;

"Anu, iko hud ya nebar da en nga ari na Hudyo kiden?" kunna te Hesus.

"Iko mina ya mangibar," kunna hud la ni Hesus tentu.

3 A addu hapa ya nepaliwat na padi kiden tentu ta gubernadoren, ammi awena pulus nagsitang ni Hesus.

4 "Awan hud ta tabbag mu, awem hud madangag ya ngamin ipasikkal da ta liwat mu?" kunna hapa ni Pilato tentu.

5 Ammi awena kad tumabbag ta maski takday la na uhohug, a pake nepagpaka-lat na gubernadoren.

6 A ya gagangay na gubernadoren ta idi am araw na mayor na pyesta na Hudyo kiden a pohetan na ya takday mabalud nga pinili na tolay kiden. 7 A ta nepangidarum da te Hesus a dana ittan ya nabalud kiden nga nakapapasi ta pakitapil da ta gubyernu na taga Roma kiden, a i Barabas ya ngagan na takday tekid. 8 A gafu ta nagaammung na ya tolay kiden a inadang da te Pilato ta pohetan na ya takday nabalud ta kuman na gagangay na en ta idi. A ya uhohug ni Pilato tekid a

9 "Ikayat muy mantu ta pohetan ku ya ari muy in Hesus?" kunna tekid,

10 te dana amu na ta nedarum na pinakadakal da kiden gafu ta katupag da tentu. 11 Ammi ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden a sinansanat da ya tolay kiden petta adangan da ya pangpohet na te Barabas. 12 A sangaw pinidwa ni Pilato ya pohut na ta tolay kiden,

"A anu mantu ya uray muy ta kinan muyin nga ari na Hudyo kiden?" kunna.

13 A giaggayan kid na ta **"Pagappam ta kayu,"** pakakin kid.

14 "Te anu hud, anu hud ya liwat na?" kunna hapa.

Ammi pake giaggayan kid ha ta masikan; **"Pagappam ta kayu, pagappam ta kayu,"** pakakin kid. 15 A gafu ta ikayat ni Pilato nga pagustun ya tolay kiden a pinohet na mantu i Barabas, a nepapaligat na i Hesus, kapye na negawat ta suddalu kiden petta pagappan da.

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus
(Mt 27:27-31; Jn 19:2,3)

16 A ta nepanggawat na suddalu kiden tentu a neange da bit ta umag na bali na gubernadoren, a sa pinagkalihung da tentu ya ngamin batalyon da. 17 A inazi da ya salnuk na en, kapye da nesalnuk tentu ya darag na ga-gamit nga kuman na salnuk na ari, a nangwa kid hapa ta sangngat na sit kapye da nesangngat ta ulu na en. 18 A sangaw daydayawan da kampon ta

"Ihi, malalaki ya Ari na Hudyo kiden," kunda.

19 A pinalpaluk da hapa ya ulu na en ta biraw kapye da inuparan. A namalentud kid hapa ta atubang na en nga ape mangdayaw tentu. 20 A tekid na nabalin a inazi da ya salnuk na en darag, kapye da ha netoli ya dana en salnuk na, a neuhet dan petta pagappan da.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus
(Mt 27:32-44; Lk 23:32-43; Jn 19:17-24)

21 A nesimmun da hapa ya takday tolay nga nagngagan ta Simon nga taga Sirene, a intu hala ya dama ni Alehandru ikid ni Rufo. A nagtalib mina, te bagu nagafu ta lawan a simarok mina ta ili, ammi kinalbatan da nga pinagagtu ta pagappan ni Hesus. 22 A ta datang da ta nengagan da en Golgota (intu hala kettayan na Balontok), 23 a pinenum da mina i Hesusen ta binarayang nga kinihun da ta apdu, ammi inawena.

24 A ta nekabalin na nepagpaappa da tentu a nagbabinunutan da ya barawasi na kiden. 25 Alas nwebe ta lalakwat ya nepagpaappa da tentu, 26 a itta hapa ya nesurat da ta utun na ulu na en petta mebasa ya pangpapasin da tentu. **"Ye-yan ya Ari na Hudyo kiden,"** kun na surat da. 27 Itta hapa ya duwa na tulisan nga pinagappa da ta dwaakub ni Hesus, 28 petta magdulot ya dana nebar na aglavunen ta surat na en, te **"Isipat da sangaw ta dulay kiden na tolay,"** kunna. 29 A kada itta ya nagtalib ta

nagappan ni Hesus a nelutab da ya pangidadula da tentu.

"Agu ta itta ya pakapangwam nga mangkutukutet ta simbaanen kapyem ha patayukan ta las-ud na talluhaw? 30 Ikerutam mantu ya barim ta pakapangwamina, a dumagut kan ta krusina," kunda.

31 Tumubbat hapa ya padi kiden ikid na mangituldu kiden;

"Intu kan ya nangikerutan ta kadwan tolay, ammi awena mekerutan ya bari na en," kunda.

32 "Intu pon ya Mangikerutan nga Ari na Istralita kiden, a mappya mantu ta dumagut na ta krus, petta itta mina ya pangurugan tam tentu," kunna hapa na kadwan.

A kumanen hapa ya pangidadula na tulisan kiden tentu nga pinagappa da ta dwaakub na en.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mt 27:45-61; Lk 23:44-56; Jn 19:28-42)

33 A tentun pagtangnganan na araw a nagsugiram na ya ngamin na paglelehut da en ta kuman na hiklam abat ta tallu na oras. 34 A ta alas tres ta furab a nagayag i Hesus ta masikan, **"Ilay, Ilay, lama sabaktani,"** kunna ta agsitang na Hudyo kiden. A ya ikayat na uhohugan na ayag na en a **"Dyos ku, Dyos ku, anu haman ta nagtalekudan nak,"** kunna.

35 "Anu, ayagan na de i Eliyas?" kunna hapa na kadwan kiden nga nagbuya tentu.

36 A nagbilag hapa ya takday tekid nga ange nangalap ta kuman na ga-gamit kapye na tinunan ta suka, a sangaw nesukil na ta ud na biraw te Hesus petta inuman na mina, a

"Itan tam bit la am enna sangaw ikerutan ni Eliyasen," kunna.

37 A tentu en ha nagayag ta masikan a yen hapa ya nepakasukkut na kahalwa na en. 38 A negindan hapa napissang ya zingzingen nga ga-gamit ta umag na Simbaan na Namaratu. Namegafu napissang ta utun abat ta akban. 39 A ta atubang na nagappan na en a itta ya kapitan na suddalu kiden, a tentu en nakaita ta nepagaswang ni Hesus ta pasi na a **"Kakurugan kad ta Anak na Namaratu yan,"** kunna.

40 A ta medyo adayu ta nagappan ni Hesus a itta hapa ya addu na babay nga nangita tentu, a nehulun hapa tekid i Mariya Magdalena, ikid ni Mariya nga hina nig Santiago assang ikid ni Hose, ikid ni Salome, 41 te ikid hapa ya kanayun nehulhulun nga nanguffun te Hesus ta idi ta lugar na Galileya. A addu kid para na babay nga dumadagdag te Hesus tentu en dumatang ta ili na Herusalem.

42-43 A itta hapa ya takday lalaki nga naba-nang nga konsihal na Hudyo kiden, intu ngagan na i Hose nga taga ili na Arimateya. A nabayag na hapa nangipapana ta araw na pangikerutan na Namaratu. A gafu ta furab na ta kaatubangan na araw na agimmang a neturad ni Hose ya ange ta bali ni Gubernador Pilato, petta adangan na ya bari ni Hesus, petta itanam na. 44 Ammi ta pakadangag ni Pilato ta nasin a nepagpaka-lat na hapa, te pahig na ta awena para la nasi. A pinaayagan na mantu ya kapitan na suddalu, petta damagan na am kurug ta nasin i Hesus. 45 A ta nepakadamag nan ta nasin a nepalubus na hala ta alapan ni Hose ya bari na en. 46 A ta nepangidagut nan ta bari na en a finutefutan na ta bagu na furaw na ga-gamit nga ginatang na, a enna netanam ta kababagu na tanam nga nakali ta batu ta kuman na kweba. A sangaw nadokalig na ya dakal na batu ta irwangan na tanamen petta namunitan. 47 A ig Mariya Magdalena ikid ni Mariya nga hina na takday Hose a dana nehulun kid hapa, petta itan da ya pangitanaman na tentu.

16

Ya Pagtolay Hala Ni Hesus
(Mt 28:1-10; Lk 24:1-11; Jn 20:1-18)

1 A ta nekabalin na araw na agimmang a umange ig Mariya Magdalena ikid ni Mariya nga hina ni Santiago ikid ni Salome nga gumatang ta bangog, petta iluggud da mina ta bari ni Hesus. 2 A tentu nagkarawan ta Liggu a naggaganwat kid, a dumatang kid ta agyan na tanam en ta

lalattog na bilagen. 3-4 Ammi ya uhohug da
hapa ta pakatugtugut da para la ta dalan a
"Inya hud sangaw ya manguffun teki-
tam nga mangazi ta batu en nga nelitup
da ta tanamen?" kunda,
te dappug haman na batu. Ammi ta datang
da a dana naazin, a simarok kid. 5 A
ta nepakasarok dan a neitan da ya tak-
day babagu nga nagbarawasi ta furaw nga
imatuttud ta bikat na irwanganen, a nak-
agtut kid.
6 "Awemuy la magtalaw, te amuk ta
apagan muy i Hesus nga taga Nasaret
nga pinagappa da, ammi awan na sin, te
natolay hala. Maski itan muy ya nagid-
dan na bari na en," kunna.
7 "Ammi alalag muy magtoli ta ituldu
na kiden, aglalo te Pedru, te ibar muy
sangaw tekid ta imunnan i Hesus tekid
ta iten Galileya.
'Maita muy kan hala sangaw ten
ta kuman na nebar na en tekamuy,'
kummuy sangaw tekid," kunna.
8 A tekiden nakauhet ta tanamen a bu-
milag kid na ta talaw da en, ammi awan
ta nakibidan da ta dalan, te kuga nagtalaw
kid.
9 A kumanen natolay hala i Hesus ta pake
nagkarawanen ta araw na Liggu, a intu
apolu nakipaitan na i Mariya Magdalena
nga nagpatugutan na ta pitu na anitu ta idi.
10 A intu ya umange nangipadangag ta kad-
wan kiden kahulun ni Hesus. Nagtatangit
kid para la ta pagdamdam da, 11 a tekiden
nakadangag ta natolay hala i Hesus, te
nakipaita hapa te Mariya, a aweda kuru-
gan.
12 A ta nekabalin na kumanen a
nakipaita ha i Hesus ta duwa para na
ituldu na tekiden nagtugtugut ta dalan,
ammi aweda bit la nalasin ta damo, te
kuman na takwan ya mukat na. 13 A
tekiden hapa nagtoli ta kadwan kiden
kahulun da a nebar da hapa tekid, ammi
aweda hapa kurugan.
14 A sangaw nakipaita hapa i Hesus ta
mafulu takday kiden ituldu na tekiden
nagkakan, a pake nehuya na kid hapa ta
kawan na pangurug da ikid na katuyag na
nonot da, gafu ta aweda kinurug ya uho-
hug na nakaita kiden tentu. 15 A ya takday
para na uhohug nga nesirak na tekid a intu
yan:
"E kam sangaw ta ngamin kiden lu-
gar ta paglelehutin, te ipadangag muy
ya damag na Namaratu ta ngamin to-
lay. 16 A ya mangurug sangaw ta ipadan-
gag muy ikid na magzigut a mekerutan
kid, ammi ya awan kiden mangurug
a mekabat kid sangaw ta pangtaguhali
na Namaratu. 17 A ya mangurug kiden
sangaw teyak a mehulun hapa sangaw
tekid ya pakapangwa na Namaratu petta
itta ya mangipasikkal ta ipadangag da,
te patugutan da sangaw ya anitu na
seanitu kiden, a makauhohug kid hapa
sangaw ta takwan kid na agsitang nga
aweda inadal. 18 A maski am keibbalan
da sangaw ya madagat, ono am keinu-
man da ya tamay a awan sangaw ta
makkwa tekid. A isi-ged da hapa sangaw
ya kamat da ta magtatākit, a magmappya
kid hapa," kunna tekid.
19 A ta nekabalin na naguhohug tekid a
ka-ma la timullu ta langit, a nakipagtogkok
ta hebing na Namaratu ewan. 20 A ya dinob
na kiden a umange kid hapa nangipadan-
gag ta ngamin kiden lugar, a nepehulun na
Namaratu ya pakapangwa na tekid petta
mangipasikkal ta ipadangag da.

Ya Nesurat Ni Lukas Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Lukas. A ta ngamin kiden nagsurat ta lebru in yan a i Lukas la ya awan nagHudyo, te takwan ya gingginafu na kiden nga bakkan ta Hudyo. Ammi dakal hapa ya adal ni Lukas, te doktor nga nanguru ta takit na tolay kiden. A nangurug hapa te Hesus gafu ta nepadangag ni Pablu tentu. Am basam hapa ya **Tarabaku Na Turin Kiden**kapitulo 16 bersikulo 10 a mabasam ya gafu na panghulun ni Lukas teg Pablu ikid ni Silas, te nehulun bit hapa tekid addet ta ili na Pilipos, a kumanen hapa sangaw ta kadwan kiden immeyan da.

A ya ngagan na nagsuratan ni Lukas a Teyopilo. Intu de ya takday kofun ni Lukas nga mayat de magdangag ta bida ni Hesus. A yen ta pake sinanedan ni Lukas ya addu na nakkamu te Hesus ikid na nakadangag tentu, petta pake dangagan na ta mappya ya ngamin netuldu na ikid na tinarabaku na, a yen kid ya nesurat na te Teyopilo. A ya nesurat ni Lukas gafu te Hesus a intu yan:

Ya Gafu Na Pagsurat Na

1-4 Iko nga kofun ku, Teyopilo.

Yen ta nagsuratak teko petta amum ya kakurugan gafu te Hesus Kristu, te addu hapa ya nadangag mu gafu tentu nga nesurat na kadwan kiden. A intu nesurat da ya kuman na nabida tekitam ngamin, te ya kahulun kiden ni Hesus nga nakaita ikid na nanguffun tentu nga nangipadangag ta uhohug na a ikid hala ya imunnan nga nangibida tentu. A gafu ta pake napasikkal kun hapa ya ngamin tarabaku na addet ta gafu na en a yen ta nanonot ku hapa ya mangisurat ta matunung na bida teko, petta amum hapa ya kakurugan ta ngamin kiden nabida teko.

Ya Nalavun Gafu Ta Pakeanak ni Hwan

5 A ta idi ta nepagari para la ni Herud ta lugar na Hudeya a itta ya padi na relisyon na Hudyo kiden nga nagngagan te Zikaraya, a nedagga hapa ta padi kiden ni Abias. A intu hapa atawa ni Zikaraya i Lisabet nga simsima ni mina Aron. 6 A amu hapa na Dyos ta matunung ya duwa kiden, te kanayun kurugan da ya ngamin kiden lintig na Namaratu, a awan ta pakehuyan da. 7 Ammi intu dulay te awan ta anak da, te awena magāānak na babbayen, yaga bakbakat na hapa, ikid na laklakay na hapa ya atawa na en.

8 A ta datang na araw na pagtarabaku na padi kiden ni Abias ta simbaan na Namaratu a nehulun hapa i Zikaraya, 9 a intu ya napili nga simarok tatakday ta pake umag na simbaanen petta apangan na ya bangogen ta kuman na gagangay na tarabaku na padi kiden. 10 A ta oras na pangiapang na ta bangogen a nagyan ya tolay kiden ta bagaw na simbaanen, a nakimalmallak kid la. 11 A sangaw nepagka-ma ni Zikaraya ya anghel na Namaratu nga nagmatakar ta kanawan na pangiapangan na en, 12 a nakagtut i Zikaraya en, a pake nagtalaw. Ammi ya uhohug na anghelen tentu a

13 "Awem la magtalaw," kunna kan na anghelen tentu, "te itta yak sin gafu ta dinangag na Namaratu ya pakimallak muy ikid na atawam. A pasinapān na kanan, petta maganak kam hala sangaw ta lalaki, a intu sangaw ingagan muy tentu ya Hwan.

14 "A bakkan la teko ya pake matalakan ta keanak na, te sakā matalak hapa sangaw ya addu na tolay, 15 te maita da sangaw ta pake malalaki na tolay na Dyos. A awena sangaw uminum ta binarayang ono kompormi na madagat na inuman. A mapasinapān sangaw ta Kahalwa na Namaratu ta maski pagyan na para la ta sirat na hina na en.

16 "A addu hapa sangaw ya patolin na ta Istralita kiden ta dafu da ewan Namaratu, 17 te mapsinapan sangaw ta kagitta na nonot ikid na pakapangwa ni Eliyas. A intu sangaw ya mapmapolu ammi ta Dafu tamen, petta pagnonotan na ya dadagkal kiden ta kuman na nonot na abbing.

"A pagbabawin na sangaw ya ma-

soysoy kiden petta magtunung ya nonot da, petta dana makaparan ya tolay kiden ta datang na dafu da en," kunna kan hapa na anghelen tentu.
18 A ya uhohug hapa ni Zikaraya a
"Anu hud ya pakkamun ku ta dumatang hala ya kuman na nebar men teyak, te laklakayak haman, a pake bakbakat hapa ya atawak?" kunna.
19 A ya tabbag hapa na anghelen a
"Amum hala sangaw, te iyak i Gabriyel nga kanayun magyan ta atubang na Namaratu ewan. A intu hala ya nangidob teyak petta ipadangag ku teko ya kuman na nebar ken ta ayanin. 20 A magdulot hala sangaw ta arawen nga nekari na Namaratu, ammi gafu ta awem kinurug ya inuhohug ken a magumal kan sangaw, a awem na sangaw makasitang addet ta nagdulot na ya kuman na inuhohug ken teko," kunna.
21 A gafu ta pake nabayag i Zikaraya ta umag na simbaanen a nagburung na ya tolay kiden nga nagaindag tentu, a pahig da ta anu ya dulay. 22 Ammi tentu en nakauhet a awena nakauhohug tekid, a yen ya nakkamun da ta itta ya nagmatakar tentu ta umag na simbaanen. A gafu ta awena nakasitang a nagsenyas la tekid. 23 A ta nagaddetan na araw na pagtarabaku na ta simbaanen a dumatang hala ta bali na en.
24-25 A ta nekabalin na en a natarun hala ya atawa na en Lisabet. A ya uhohug na en hapa a
"Mappya mantu la ya Namaratu, te nekallak nak hala ta kumanin, petta awek na sangaw mamat ta sakā tolay ku kiden," kunna kan na nonot na.
Ammi awena limatlattog addet ta lima hulan.

Ya Nalavun Gafu Ta Pakeanak ni Hesus

26-27 A ta kaarawan na katarun ni Lisabet a itta ya takday balatang nga nagngagan ta Mariya, a nagyan ta ili na Nasaret ta lugar na Galileya. A dana nakiatawa hapa ta takday simsima ni mina Ari en Dabid nga nagngagan ta Hose nga taga Nasaret hapa, ammi aweda para la nagdorug. A ta mekānnamen hulan na katarun ni Lisabeten a nagmatakar hapa ya anghelen Gabriyel te Mariya, te dinob na Namaratu tentu. 28 A tentu en nakipaita te Mariya a
"Namaratu ya makkamu teko, Aboy, a itta hapa ya pangdayawan na teko, te iko ya pinili na," kunna tentu.
29 A nagburung hapa i Mariya en gafu ta uhohug na en, a "**Anu panaw ya ikayat na uhohugan teyak**?" kunna kan na nonot na. A ya uhohug ha na anghelen tentu a
30 "Awem la magburung, Mariya, te dayawan na ka na Namaratu ewan, 31 te matarun ka sangaw, a maganak ka sangaw ta lalaki, a ingagan muy sangaw ta Hesus.
32 "A am dakal na sangaw ya anak mu a pake malalaki na tolay, a amu sangaw na ngamin tolay ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan. A intu hapa sangaw ya pagbalinan na Namaratu ta ari, te intu ya ari muyen nga nekari na Namaratu nga metali ta minakakay na en Dabid.
33 "A awan sangaw ta addet na pagari na, te intu hala sangaw ya makkamu ta ngamin kiden tolay na Namaratu addet ta addet," kunna ha na anghelen tentu.
34 A ya uhohug hapa ni Mariya a
"Onay, ammi had kun na katarun ku, te awek para la nakidorug ta lalaki?" kunna.
35 "A maski, te ange sangaw teko ya Kahalwa na Namaratu, a ihuga na sangaw ta matarun ka. A pake dayawan da sangaw ya anak men, te ibar da sangaw ta awan ta pakehuyan na, te kagitta hala na Namaratu ewan.
36 "A em sangaw itan ya Anti men Lisabet nga awan nagan-anak ta idi, te maski am bakbakat na a ittan ya annam na hulan ta katarun na, 37 te maski am anu ya ngagan na a awan ta awa makkwa na Namaratu awa makkwa na ya ngamin," kunna ha na anghelen tentu.
38 "A kwa nak mantu la na Dafu tamewan, petta dumatang hala ya kuman na inuhohug mu teyak," kunna hapa ni Mariya.
A ta nepaguhohug nan ta kumanen a nagtugut hapa ya anghelen.

Ya Pagpasyar Ni Mariya Te Lisabet

39 A ta nekabalin na anghelen a nahukal hapa i Mariya ta pake lalakwat, a imalistu

umange ta takday ili ta lugar na Hudeya,
40 a nagdulot ta bali na Anti na en Lisabet.
A tentu en simarok ta bali na a “**Namaratu ya makkamu teko, Anti**,” kun ni Mariya tentu.
41 A ta nepakadangag ni Lisabet ta uhohug na en a timollok kan hapa ya asitayen ta umag na sirat na, a ka-ma la napasinapān i Lisabet ta Kahalwa na Namaratu,
42 a nagsitang hapa ta masikan;
“Iko, Mariya, ya pake nagāsāt ammi ta ngamin kiden bābāy, a Dyos hapa ya mangbendisyon ta anak mina. 43 Ammi anu hud ya pangdayawan na Namaratu teyak ta doban na teyak ya hina na Dafu kewan? 44 On, Aboy, amuk na ta iko sangaw ya maganak tentu, te teyaken nakadangag ta inuhohug men teyak ta ayanen a timollok hapa ya asitay kin ta talak na ta umag na sirat kin. 45 A yen ta nagāsāt kan hapa, Aboy, te kinurug mu ya uhohug na Namaratu nga nepepadangag na teko,” kunna.

Ya Pagnot Ni Mariya

46 A gafu ta matalak hapa i Mariya a ka-ma la magnot hapa:
“Napannu ya nonot ku
ta pangdayaw ku te Afu.
47 A magayayatak ta Dyos
nga mangikerutan teyak,
48 te maski pobre yak a pinili nak.
A ta ngamin kiden tolay
nga meanak sangaw,
a awan sangaw ta awa makanonot
ta iyak ya nagāsāt
ta bendisyon na Dyos.
49 Te ya Namaratu ewan
nga seppakapangwa na Dyos
a nekallak nak hala
ta dakal na bendisyon.
Madaydayawan mantu ya Dafu tamewan,
50 te ikallak na ikallak
ya ngamin mamat tentu,
a kumanen hapa ta simsima da kiden.
51 Ammi ta ngamin kiden magparayag a
nepaita na ya kasikan na kamat na,
te kinutkutet na kid
gafu ta pagparayag da.
52 A ya masikan kiden magturay a
pinaakban na kid,
ammi pinautun na hapa
ya alinnak kiden.
53 A pake binattug na hapa
ya mabisin kiden,
ammi nagtalekudan na la
ya naba-nang kiden.
54 A pinagdulot na la ya nekari na en
ta gingginafu tam kiden,
te nedulot na ya panguffun na
ta tolay na kiden,
55 te nanonot na i mina Abraham
ikid na simsima na kiden
addet ta addet,” kunna.
56 A nagyan i Mariya te Anti na en Lisabet addet ta tallu hulan kapye na dimmatang ta agyan na.

Ya Keanak Ni Hwan Nga Mangzigut Ta Tolay

57 A ta datang na paganak ni Lisabet a naganak hala ta lalaki, 58 a enda hapa itan na kahulun na kiden ikid na karuba na kiden gafu ta kallak na Namaratu tentu, a nekokolu da hapa ya anak na en. 59 A ta mekawalu en araw a nagaammung kid ha gafu ta banggitan ni Zikaraya ya anak da en, te yen ya gagangay na Hudyo ta pagbunyag da. A ikayat na kahulun na kiden ta makikanāgān ya asitayen ta dama na en Zikaraya, 60 ammi ya uhohug na hina na abbingen a “**Bakkan, te Hwan ya ngagan na**,” kunna.
61 “A anu haman ta Hwan, bakawa itta hud ya kumanen na ngagan ta kadwan kiden kahulun muy?” kunda hapa.
62 Otturu nagsenyas kid hapa ta dama na abbingen am anu ya ikayat na ta ngagan na. 63 A nagpaalap i Zikaraya ta pagsuratan na petta isurat na ya ngagan na, a ya nesurat na a “**Hwan ya ngagan na**,” kunna. A pake nepagpaka-lat na kahulun da kiden. 64 Ammi ta nepakasurat ni Zikaraya ta ngagan na anak na en a ka-ma la nakasitang na hapa, a dinayawan na ya Namaratu.
65 A gafu ta kumanen a nahigalan hapa ya ngamin kiden karuba da, a kanayun bibidan da ya dumatang ta agyan da addet ta sumaned ta ngamin kiden tolay taga Hudeya. 66 A ya ngamin kiden nakadangag ta pakabidan da ta abbingen a pake netug da hapa ta nonot da, a “**Anu panaw ya pagbalinān na abbingin yan**?” kunda,

te yaga naita da ta itta ya bendisyon na
Namaratu tentu.

Ya Panglavun Ni Zikaraya

67 A ta nepakasitang ni Zikaraya en a na-
pasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu,
otturu naglavun;
68 "Madaydayawan ya Namaratu ewan
nga Dafu na Istralita kiden,
te nanonot na ya tolay na kiden
nga nagtalekudan na ta idi,
petta ikerutan na kid ta zigat da.
69-70 A kustu hapa ya uhohug
na aglavun kiden
nga nepeuhohug na Namaratu tekid
ta palungu araw,
te patayukan nan tekitam
ya mangikerutan nga meanak ta sim-
sima ni mina Dabid,
71 petta mekerutan kitam
ta mangikatupag kiden
nga mangpazigat tekitam.
72 "A nekallak na kitam hapa
ta kuman na nekari na
ta dadagkal tam kiden,
73 te nanonot na ya tulag na en
nga nepagasingan na
ta gingginafu tamen Abraham.
74 Te intu nebar na ta ikerutan na
kitam ta mangikatupag tekitam,
petta awan na sangaw ta talaw tam,
am awa idulot tam la
ya pangurug tam tentu,
75 petta meduma kitam hapa
gafu ta matunung ya nonot tam
ikid na gagangay tam
addet ta awetam pasi," kunna.

A ya uhohug hapa ni Zikaraya ta anak na
en nga bagu neanak a
76 "Iko sangaw, Aleng, ya mapmapolu
ammi ta Dafu tam, te paguhohugan
na na ka sangaw na Namaratu
ewan,
petta iparam ya ange na tekitam.
77 Te ipadangag mu ya pangikerutan na
ta tolay na kiden,
ikid na pagpakoma na
ta liwat da kiden.
78 A gafu ta allak na Namaratu tam, ikid na
idduk na tekitam,
a palattogan na ya dakar na tekitam
nga nagafu ta langit.
79 Te madakaran ya itta kiden ta sugiram,
ikid na itta kiden ta ngahab na pasi.
A ituldu na kitam ta dalan na kappyanan
tam," kunna.
A yen ya addet na lavun na.

80 A dumakal la dumakal ya anak nig
Zikaraya, a nagsikan hapa ya nonot na.
Ammi tentu en dakal a kanayun nagyan
ta kawanan na babali addet ta makipaita
sangaw ta kagitta na kiden nga Istralita.

2

Ya Paganak Ni Mariya Te Hesus

1 A ta kaarawan na nekeanak ni Hwan
a ya ari en nga taga Roma ya nagturay
ta ngamin kiden lugar kontodu lugar na
Hudyo kiden, a Sisar Agusto ya ngagan na
ari en. A ya naggubernador hapa ta lugar
na Hudyo kiden a Kirinu ya ngagan na, a
kagitta hapa na ari en, a Siriya ya ngagan
na lugaren nga iturayan na. A ta paggub-
ernador para la ni Kirinu a namadday hapa
ya ari en ta bagu na lintig, te nebar na ta
melista ya ngamin kiden tolay nga magyan
ta ngamin kiden lugar ta pagariyan na en.
2 A ye-yan hapa ya napolu en pakelista
na tolay kiden nga negindan ta paggub-
ernador ni Kirinu.
3 A gafu ta sa melista kid mina ta lugar
na gingginafu da kiden 4 a masapul ta mag-
tugut bit hapa ig Hose en ikid na atawa na
en Mariya ta ili na Nasaret ta iten Galileya,
te ange kid ta ili na Betlihem ta lugar na
Hudeya, te yen ya ili na gingginafu da en
mina Dabid ta idi. 5 A yen ya umeyan da
nga pakelistan, ammi tanagay na hapa ya
araw na paganak ni Mariya en.

6 A ta datang da ta ili na Betlihem a
nadatang hapa ni Mariya ya paganak na,
7 ammi intu naganakan na ya agsigongan
na baka ikid na kabayu, te awan ta takwan
na agdulotan gafu ta kaddu na tolay kiden
nga umange magpalista. A yen mantu ya
naganakan na ta napopolu en anak na. A
dana binabbad da ta kuman na gagangay
da, kapye da nepaidda la bit ta anganan na
baka.

*Ya Bida Na Anghelen Ta Mangipastu Ki-
den Ta Kalneru*

8 A sangaw ta hiklam ta nekeanak na
abbingen a itta hapa ya lālāki kiden nga
mangipastu ta kalneru da kiden ta bikat na
ili en, 9 a ka-ma la nagmatakar ya anghel
na Namaratu tekid, a nadakaran na kid na
dakar na Namaratu, a pake nagtalaw kid
na. A ya uhohug na anghelen tekid a

10 “Awemuy la magtalaw O, te mappya
ya ipadangag ku tekamuy. A pakata-
lakan hapa sangaw na ngamin tolay,
11 te ittan ya mangikerutan tekamuy nga
bagu neanak ta ayanin ta ili na Betlihem.
A intu hala ya ari muyen Kristu nga
nekari na Namaratu tekamuy.

12 “A itan muy sangaw awa kustu ya
uhohug ku tekamuy, te am e kam ta ili
ewan a maita muy hala sangaw ya bagu
neanak nga nepaidda da ta anganan na
baka, a bagu para la ya babbad na ki-
den,” kunna hapa.

13 A ta nekabalin na anghelen a ka-ma la
umaddu ya sakā anghel na kiden ta langit,
a gisakansyon kid hapa nga nagdayaw ta
Namaratu ewan.

14 “Madaydayawan ya Namaratu ewan,
nga mangikallak ta tolay na kiden,
te ittan ya dinob na en
nga mangpakappya tekid,”
kun na kansyon da.

A sangaw limitap kid ha ta langitewan.
15 A ya uhohug hapa na mangipastu kiden
ta nepagtugut na anghel kiden a

“Entanan mantu ta ili ewan, te entam
itan ya abbingen nga nepadangag na
Dafu tamen tekitam,” kunda.

A alistu kid hapa umange. 16 A naita da
hala ig Mariya ikid ni Hose, a itta hala ya
asitayen nga imaidda ta anganan na baka.
17 A binida da hapa tekid ya uhohug na
anghelen gafu ta abbingen. A sangaw ne-
saned da hapa ya damag da en ta kadwan
kiden tolay ta ili, 18 a nagpaka-lat kid hapa
gafu ta bida na lālāki kiden tekid. 19 Ammi
te Mariya a awena la nagsitsitang, te ne-
tatug na la ya ngamin nadangag na ikid na
dumatang tentu. 20 A ta nepagtatugut na
manaron kiden ta kalneru, a nagtoli kid ta
agyan na kalneru da kiden, a nagkakan-
syon kid ta dalanen nga nagdaydayaw ta
Namaratu gafu ta ngamin nadangag da
ikid na naita da, te kustu ya ngamin inuho-
hug na anghelen tekid.

Ya Pagbunyag Da Te Hesus

21 A ta nepagpasa na waluhaw a binang-
git da hapa ya asitayen, te yen haman ya
gagangay na Hudyo kiden. A nengagan da
hapa ta Hesus, te yen ya nebar na anghelen
te Mariya ta awena en para la natarun.

22 A gafu ta lintigen nga netuldu ni Moses
ta Hudyo kiden a mehangat ya bagu na-
ganak nga simarok ta simbaan na Nama-
ratu, te itta kan ya pagzigmanan na addet
ta appatafulu araw. A ta nekabaggaw ni
Mariya ta pagzigmanan na a inalap da i
Hesus ta ili na Herusalem petta igawat
da ta Namaratu, 23 te ya takday lintig na
Namaratu tekid a kwa na kan ya napolu en
neanak na tagtakday pagatawan. 24 A enda
hapa peatang ya duwa na lummun ono
duwa na kalapati, te yen hapa ya nebar na
Namaratu ta lintig na en tekid.

25 A itta hapa ten Herusalem ya takday
laklakay nga nagngagan ta Simyon. A
pake matunung hapa na tolay nga ma-
mat ta Namaratu, te nabayag na hapa
nga nagaindag ta pangikerutan na Nama-
ratu ta Istralita kiden. A gafu ta napasi-
napān hapa ta Kahalwa na Namaratu, 26 a
neparikna na tentu ta awena para la masi
addet ta maita na bit apolu ya Ari en Kristu
nga nekari na Namaratu. 27 A gafu ta pang-
walwag na Kahalwa na Namaratu tentu a
umange ta simbaanen, a yen ta dana ittan
ten ta pangidatang nig Mariya te Hesus
petta idulot da ya kuman na gagangay na
lintig da en. 28 A ta nepakaita ni Simyon ta
asitayen a enna pegawat, a inahakupan na
hapa nga nedayaw ta Namaratu.

29 “Ay, Afu, maski masi yak na ta ku-
man na inuhohug mu teyak, 30 te naitak
na ya dinob min nga mangikerutan, a
matalakanak na. 31 Te ye-yan na abbing
ya nekari men nga umange sin, petta
ikaru na ya liwat na ngamin tolay.

32 “A ye-yan mantu, Afu, ya mang-
padakar ta Hentil kiden hapa, petta amu
da ya kakurugan na Dyos, a intu hapa
sangaw ya mangatad ta pakadayaw na
tolay mu kiden nga Istralita,” kunna.

33 A pake nakagtut hapa ig Hose en ikid
ni Mariya ta uhohug ni Simyon gafu ta
anak da en, a nepakimallak na kid hapa.
34-35 A ya uhohug na para ta hina na abbin-
gen a
"Dangagam, Aboy, ya ibar kin teko,
te palattogan sangaw na Namaratu ya
itta ta nonot na ngamin tolay gafu ta
abbingin yan, a mapaakban hapa san-
gaw ya addu na Istralita gafu tentu, ikid
na addu hapa sangaw ya mapātā-nāng.
A maski am intu ya pakaitan ta ketta
na Namaratu tekitam a addu sangaw ya
magsoysoy tentu. A gafu ta ikatupag
da sangaw a pake matakitan hapa san-
gaw ya nonot mu ta kuman na takit na
amuku nga mekaddug," kunna tentu.
36-38 A ta pagbida para la ni Simyon tekid
a itta hapa ya pake bakbakat nga aglavun
nga nakasimmu tekid. A ya ngagan na
hapa a Ana, a anak hapa ni Fanwel nga
takday simsima ta tribu ni Aser. A walu-
fulu appat ya darun na, ammi nabalun, te
pitu darun bit ya pagatawa na, kapye na
nasi na la-laay na en. A sigida nagyan la
ya bakbakaten ta simbaanen ta araw pase
hiklam, te awena bit nonotan ya mangan
gafu ta pakimallak na. A ta nepakaita na
hapa ta abbingen a nedayaw na hapa ta
Namaratu, a binida na hapa ta kadwan ki-
den, te sakā indagan da hapa ya panguffun
na Namaratu ta taga Herusalem kiden.
39 A gafu ta nedulot nig Mariya ikid ni
Hose ya ngamin nebar na Namaratu ta
lintig na en gafu ta anak da en a du-
matang kid hala ta ili na Nasaret ta lugar
na Galileya, 40 a yen hala ya dumakalan
ni Hesusen. A nagsikan hapa ya bari na
ikid na nonot na, a umaddu ya adal na ikid
na kalalaki na, a kanayun inuffunan na
Namaratu.

Ya Pakasirak Ni Hesus Ta Ili Na Herusalem

41 A ta kaassang para la ni Hesus a nag-
patotoli ya dadagkal na kiden ta ili na
Herusalem ta kada darun, te e kid makipa-
gayayat ta pyesta na Hudyo kiden gafu ta
panadamdaman da ta araw na nepangilil-
lik na Namaratu ta gingginafu da kiden
ta lutak na Egipto. 42 A ta mekamafulu
duwa na darun ni Hesus a umange kid
ha ta pyesta en ta kuman na gagangay da
en, a nehulun da hapa i Hesus. 43 A ta
kabalinan na pyesta en a nagtugut kid ha,
te dumatang kid ta agyan da. Ammi intu
dulay, te aweda amu nig Mariya ta nasirak
i Hesus ta ili en, 44 te pahig da la ta sakā
nagtugut hapa nga nakihulun ta kadwan
kiden kahulun da. A tekid na nakatug-
tugut addet ta takday araw a apagan dan
i Hesusen ta kahkahulun da kiden ikid na
kofun da kiden, ammi awan na, aweda
naapagan.
45 A gafu ta kumanen a tinoli dan apagan
ta gafan da en abat ta ili na Herusalem. 46 A
ta mekatallu en araw a naita da ta umag na
simbaanen, ammi nehulun haman ta man-
gituldu kiden nga gitogkokan nakibibida
tekid. 47 A dinayawan da hapa ya pagtab-
bag na ikid na kalalaki na nonot na. 48 A ta
nepakaita nig Mariya tentu a nagpaka-lat
kid tentu, a nehuya na hapa na hina na en;
"Aleng, anu haman ta nasirak ka ta
isin, te pake nagburung kami ni Damam
nga nagapag teko," kunna.
49 "A annun dak haman burungan?
Dana amu muy mina ta itta yak ta bali ni
Damakin," kunna hapa tekid.
50 Ammi aweda amu ya ikayat na uho-
hugan tekid. 51 A ta nekabalin da ten a
dumagdag na i Hesus tekid, te nagtatugut
kid ha nga ange ta agyan da en ta ili na
Nasaret. A malologon hapa i Hesus ta
ngamin patarabaku da tentu. Ammi te
Mariya a netatug na la ta nonot na ya
ngamin dumatang tekid gafu te Hesus. 52 A
dumakal la i Hesus addet ta nagtuyag na
hapa ya bari na ikid na nonot na, a mappya
la mappya ya gagangay na ta kuman na
ikayat na Namaratu, a kumanen hapa ta
tolay kiden.

3

Ya Nepadamag Ni Hwan Nga Nangzigut Ta Tolay

(Mt 3:1-12; MK e1:1-8; Jn 1:6-8,19-28)

1 A ta nepagpasa na addu na darun a i
Sisar Tiberyo ya ari ta ngamin pagturayan
na taga Roma kiden, a ittan ya mafulu lima
darun na pagturay na. A i Ponsyo Pilato
hapa ya gubernador ta lugar na Hudeya,

a i Herud hapa ya magibbal ta lugar na Galileya, a ya kabagis na en Felipe ya magibbal ta lugar na Itureya ikid na lugar na Tarakonita. A i Lisanyas ya magibbal ta lugar na Abilena. 2 A ya kadakalan na padi kiden ta ili na Herusalem a i Annas, a sangaw ya manuhang na en Kaifas.

A ta kaarawan na inin kid a napasinapān i Hwanen nga anak ni Zikaraya ta uhohug na Namaratu tentu en nagyan ta kalafukanen. 3 A sinaned na hapa ya ngamin kiden lugar ta naggwadamdammang na Karayan na Hurdan, a kinasaba na ya tolay kiden.

"Ulin muy ya gagangay muy, a zigutan ta kanan, petta pakoman na kam hapa na Namaratu ta liwat muy," pakakin tekid.

4 A gafu ta ange ni Hwan a nagdulot ya nesurat na aglavunen mina Isayas, te ya uhohug na en a

"**Itta sangaw ya makipaita nga magayayag ta kalafukanen, te intu sangaw iayayag na ya tabarang na ta tolay kiden, petta magparan kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malogon mina ya ange na tekid.**

5 **"Te mapātā-nāng sangaw ya alinnak, ikid na mapaakban ya atanang, a mapatunung ya killu, ikid na maazi ya ketumpapan.**

6 **"A maita sangaw na ngamin tolay ya pangikerutan na Namaratu**," kunna ta surat na en.

Ya Pangkasaba Ni Hwan Ta Tolay Kiden (Mt 3:7-10)

7 A ya nekasaba ni Hwan ta umange kiden pazigut tentu a

"Anu kuga magimmamappya kanan ta pagzigut muy. Pahig muy hud ta melillik kam sangaw ta pama-gang na Namaratu gafu ta pagzigut muy? 8 Dana ipaita muy mina ta naulin ya nonot muy, kapye muy magzigut. A awemuy pahig ta melillik kam sangaw gafu ta simsima kam ni mina Abrahamen, te ibar ku tekamuy ta itta ya pakapangwa na Namaratu nga magpabalin ta batu kidin ta simsima ni mina Abraham.

9 "Negitta kanan ta kayu nga tokadan na Namaratu ewan, te dana neparan nan ya watay na en, a awena la mabayag a tokadan na ya kayu kiden ta agyan na ramut da kiden. Te ya ngamin kiden kayu nga awan magmayan ta mappya a tokadan na kid kapye na kid iwarad ta afuy," kunna tekid.

10 A ya pohut da hapa tentu a

"A anu mina ya tarabakun mi petta mekerutan kami mina?" kunda.

11 A ya tabbag na hapa tekid a

"Am itta ya duwa na barawasi muy a iatad muy ya takday ta awanen ta barawasi. A ya nasurok ta kanan na a isipat na hapa ya awanen ta kanan," kunna.

12 A umange hapa pazigut tentu ya magsingir kiden ta bwis na tolay kiden nga nesaad na gubyernu na taga Roma, a pinohutan da hapa ta

"Anu mina ya tarabakun mi petta makaparan kamin hapa?" kunda hapa.

13 A ya tabbag na hapa tekid a

"Awemuy pagsurokan ya singiran muy," kunna.

14 Yaga suddalu hapa ya umange pazigut, a pinohutan da hapa ya tarabakun da mina, a ya tabbag na tekid a

"Awemuy persan ya tolay kiden nga mangatad ta pirak, a awemuy kid hapa tātālawan, te matappag kanan mina ta tandan muyen," kunna.

15 A gafu ta ittan i Hwan nga mangaskasaba ta tolay kiden a nekatalak da ta ittan ya mangikerutanen nga nekari na Namaratu ta dadagkal da kiden, a nonotan da am intu hala i Hwanen. 16 Ammi ya uhohug ni Hwan tekid a

"Itta yak sin nga mangzigut tekamuy ta danumin gafu ta liwat muy kiden, ammi itta sangaw ya umange ta gafan ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak, te maski la awek megitta nga makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden. A intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu. Ammi ya awan kiden magbabawi a pa-gangan na kid sangaw ta afuy, 17 te itta ya kuman na pagsap

na ta tolay, a am nabalin na magsap a uknudan na sangaw ya semayan, ammi apangan na sangaw ya kupat na kiden," kunna tekid.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus (Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

18 A* ta nekabalin na tolay kiden nagzazigut a umange hapa i Hesus nga pazigut te Hwan. A tentu en hapa nakazigut a nakimallak, a kuman na bimangrit na ya langit, 19 a nagsunak ya Kahalwa na Namaratu nga nagpotun tentu ta kuman na kalapati, a nepagka-ma na hapa ya naguhohug tentu ta langit;

"Iko ya Anak ku nga matakit ta nonot ku. Pake matalakanak teko," kunna.

20 A addu para ya nekasaba ni Hwan ta kuman netabarang na kiden tentu en nangipadangag ta tolay kiden. 21-22 Ammi te Gubernador Herud nga nakagubat ta atawa na kabagis na en a awena dangdangagan ya tabarang ni Hwan tentu awa dinaggan na hud la ya liwat na, te nepebalud na i Hwan gafu ta pangihuya ni Hwan tentu.

Ya Ngagan Na Gingginafu Kiden Ni Hesus (Mt 1:1-17)

23 A ta nepangrugi ni Hesus ta tarabaku na en a ittan ya tallufulu darun na. A kumanin hapa ya ngagan na dadagkal na kiden:

I Hose en nga atawa ni Mariya a intu ya mekwenta ta dama ni Hesus.
A ya dama ni Hose a Heli nga anak ni Matat.
24 A i Matat ya anak ni Lebi,
A i Lebi ya anak ni Melki,
a i Melki ya anak ni Hanni,
25 a i Hanni ya anak ni Hose nga anak ni Matatiyas,
a i Matatiyas ya anak ni Amos,
a i Amos ya anak ni Nahum,
a i Nahum ya anak ni Esli,
a i Esli ya anak ni Nage,
26 a i Nage ya anak ni Maat,
a i Maat ya anak ni Matatiyas nga anak ni Semi,
a i Semi ya anak ni Hose nga anak ni Huda,
27 a i Huda ya anak ni Hwanan,
a i Hwanan ya anak ni Resa,
a i Resa ya anak ni Zorubabel,
a i Zorubabel ya anak ni Saltiyel,
a i Saltiyel ya anak ni Neri,
28 a i Neri ya anak ni Melki nga anak ni Adi,
a i Adi ya anak ni Kosam,
a i Kosam ya anak ni Elmadam,
a i Elmadam ya anak ni Er,
29 a i Er ya anak ni Hoswe,
a i Hoswe ya anak ni Elizer,
a I Elizer ya anak ni Horim,
a i Horim ya anak ni Matat nga anak ni Lebi nga anak ni Simyon,
30 a i Simyon ya anak ni Hudas,
a I Hudas ya anak ni Hose nga anak ni Honan,
a i Honan ya anak ni Eliakim,
31 a i Eliakim ya anak ni Meleya,
a i Meleya ya anak ni Menna,
a i Menna ya anak ni Matata,
a i Matata ya anak ni Natan,
a i Natan ya anak ni Dabid,
32 a i Dabid ya anak ni Dyesi,
a i Dyesi ya anak ni Obed,
a i Obed ya anak ni Bowas,
a i Bowas ya anak ni Sala,
a i Sala ya anak ni Nasyon,
33 a i Nasyon ya anak ni Aminadab,
a i Aminadab ya anak ni Admin,
a i Admin ya anak ni Arni,
a i Arni ya anak ni Esron,
a i Esron ya anak ni Peres,
a i Peres ya anak ni Huda,
34 a i Huda ya anak ni Hakob,
a i Hakob ya anak ni Isak,
a i Isak ya anak ni Abraham,
a i Abraham ya anak ni Tera,
a i Tera ya anak ni Nakor,
35 a i Nakor ya anak ni Serug,
a i Serug ya anak ni Ragaw,
a i Ragaw ya anak ni Peleg,
a i Peleg ya anak ni Heber,
a i Heber ya anak ni Selar,
36 a i Selar ya anak ni Kaynan,
a i Kaynan ya anak ni Arpaksad,

* **3:18** Ya katunud na bersikulo 18 addet ta 22 ta kadwan kiden Bibliya a 21, 22, 18, 19, 20.

a i Arpaksad ya anak ni Sem,
a i Sem ya anak ni Nowe,
a i Nowe ya anak ni Lamek,
37 a i Lamek ya anak ni Matusalem,
a i Matusalem ya anak ni Enok,
a i Enok ya anak ni Hared,
a i Hared ya anak ni Mahalalel,
a i Mahalalel ya anak ni Kaynan nga anak ni Enos,
38 a i Enos ya anak ni Set,
a i Set ya anak ni Adan,
a i Adan ya napopolu en tolay nga anak na Namaratu.

4

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus (Mt 4:1-11; Mk 1:12,13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut ta karayan na Hurdan a napasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu. A tentu en nagtugut a dumatang na mina ta agyan na, ammi pinagdulot na Kahalwa en ta bagbagetay kiden addet ta appatafulu araw petta attaman na hapa ya pangparuba ni Satanas tentu. 2 A awena pulus nangnangan addet ta appatafulu araw. 3 A tentu en pake melunus a yen hapa ya neange ni Satanas tentu, petta paruban na. A ya uhohug ni Satanas tentu a

"Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maguhohug ka mantu ta batu kidin petta magbalin kid ta pan petta mangan ka," kunna tentu.

4 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

"Awek kurugan ya ibar men, te ya uhohug na surat na Namaratu a

'**Bakkan la ta kanan muy ya pagafun na katolayan muy**,' kunna."

5 A gafu ta kumanen a neange na i Hesus ta pake atata-nang na lugar, a ta las-ud na takday minutos a nepaita na tentu ya ngamin kiden lugar ta paglelehutin kontodu tolay da kiden, 6-7 a ya uhohug ha ni Satanas tentu a

"Itam ya kalalaki na lugar kidina ikid na gubyernu da, te ya ngamin kiden nepaitak teko a kwam na sangaw am makidafu ka teyak, te neatad yan kid teyak, a iatad ku hapa ta kompormi na ikayat ku," kunna.

8 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a

"Iko hud ya pakidafun ku, te ya uhohug na suraten a

'**Namaratu la ya dayawan muy, a intu la tatakday ya pakidafun muy**,' kunna."

9 A sangaw a takwan ha ya nepangparuba ni Satanas tentu, te neange na i Hesus ta ili na Herusalem ta agyan na simbaanen, a pinatayuk na ta pingit na atap na simbaanen. A ya uhohug na ha tentu a

"Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maglattu kan mantu ta lutakewan, 10 te intu la nonotam ya nesurat ta lebru na Namaratu, te

'**Doban na ya anghel na kiden nga magtaron teko, 11 a ta-mawan da ka sangaw petta awem matakitan ta batu kiden,**' kunna haman." kun ni Satanas tentu.

12 A ya tabbag ha ni Hesus tentu a

"Awek maglattu, te ya uhohug na takday surat na Namaratu a

'**Awemuy sangaw paruban ya pangkenga na Dafu muy Namaratu tekamuy**,' kunna."

13 A ta nekabalin ni Satanas nga nangparuba tentu a nagtugutan na addet la ta takwan na araw. 14 A nagtoli hapa i Hesus ta lugar na Galileya, a napasinapān hapa ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu. A sumaned hapa ya damag na pakapangwa na addet ta ngamin kiden lugar ta lehut na Galileya. 15 A nangituldu hapa ta umag na kapilya na Hudyo kiden, a dinayawan na ngamin tolay.

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Lugar Na Dumakalan Na en (Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

16 A ta datang ni Hesus ta ili na Nasaret nga dimmakalan na, a umange hapa nakigimung ta kapilya ta araw na agimmang da ta kuman na gagangay na en ta idi. A gafu ta intu ya pinili da nga mangibasa ta arawin yen a nagtayuk hapa ta atubang na tolay kiden. 17 A negawat da hapa tentu ya lebru nga nesurat na aglavunen mina Isayas. A tentu en nangukad ta lebru en a apagan na ya lugar na ibasa na, a ya uhohug ni mina Isayas nga nebasa na tekid a intu yan:

18 “**Itta teyak ya Kahalwa na Dafu**
tamen, te pinasinapan nak nga
ange mangipadangag ta mappya
na damag ta napanglaw kiden.
“**A dinob nak hapa nga ange mangi-**
padangag ta pakaubad na nega-
lut kiden, ikid na pakaladdang na
daram kiden, ikid na pakaban-
nayan na mazigatan kiden, 19 **a**
petta ipadangag ku hapa ya araw
na pangikallak na Dafu tamen,”
kunna.
20 A tentu nabalin nangibasa a kinalaban
na ya lebru en kapye na netoli ta nang-
gawaten tentu, a sangaw nagtuttud hapa
petta mangituldu. Ammi sa gahgahalan-
gan da hapa, te indagan da ya ituldu na. A
ya nebar na tekid a intu yan:
21 “Ikamuy nga Amang ku ikid na
Kabagis ku, A ya suratin yan nga
nebasak tekamuy a nagdulot na hala
ta ayanin na araw ta pakadangag muy
teyak,” kunna.
22 A “**On**,” kunda hapa, ammi gafu ta ispot
ya inuhohug na en a kuman na nakagtut
kid hapa tentu. A ya uhohug da hapa gafu
ta pumassil kid la tentu a
“Pa-pa-nun na hud makauhohug ta
kumanin bakawa sakā tolay tam haman
la nga anak ni Hose,” kunda,
23 A ya uhohug para ni Hesus tekid a
“Gagangay ta kummuy nga maguho-
hug teyak ta
‘Am magdoktor ka a mappya ta
urum bit ya barimina hapa la. A
ipaitam mina ta lugar min ya kuman
na tinarabakum kan ta ili na Kaper-
nayum, petta itta hapa ya pangurugan
mi teko,’ kummuy teyak.
24 Ammi kakurugan ya ibar ku tekamuy
ta am itta ya doban na Namaratu nga
paguhohugan na a dayawan da hapa ta
ngamin kiden lugar ammi fwera la ta lu-
gar na en hapa la. 25 A kumanen hapa
te Eliyasen ta idi, te intu ya dinob na Na-
maratu nga magtabarang ta Istralita ki-
den ta idi, ammi gafu ta magsoysoy kid a
awena nepalubus na Namaratu ta magu-
dan addet ta tallu darun a gadwa, petta
mapa-gang kid. A gafu ta agbabisinen ta
ngamin kiden lugar a pake nazigatan ya
addu na kagitta muy nga bābāy nga bab-
balu. 26 Ammi maski Istralita kid a awan
ta nepaita ni Eliyas ta pakapangwa na Na-
maratu tekid, awa intu hud la nangidoban
na Namaratu tentu ya babbayen nabalu ta
ili na Sarepta ta lugar na Hentil kiden taga
Sidon.
27 “A kumanen hapa ta kaarawan ni mina
Eliseyo, te addu hapa ya nagkangaw
nga kagitta muy kiden Istralita ta
ketta ni Eliseyo, ammi bakkan ta
isina kid ya enna pinagmappya, te
intu hud la pinagmappya na i Naa-
man nga kapitan na Hentil kiden
taga Siriya,” kunna.
A yen hapa ya addet na binida ni Hesus
tekid.
28 A gafu ta inuhohug na en ta tinaliban
na Namaratu ya gingginafu da kiden ta idi
a nagporay kid na tentu, 29 a gisatayuk kid
nga ange nanggafut tentu. A ginerger da
ta lawan na ili, te enda itulud ta ngahab na
gatab nga nagyanan na ili da en, petta itu-
bang da mina ta akban. 30 Ammi awena
mabalin ta itu-bang da, te nagpapa-yat la
ta hahat da, a nagtugut.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu (Mk 1:21-28)

31 A nagtoli mantu i Hesus ta ili na Kaper-
nayum nga takday para na ili ta lugar
na Galileya. A ta araw na agimmang a
umange nakigimung ta kapilya da en, a
nangituldu hapa. 32 Ammi nakagtut ya to-
lay kiden ta gagangay na pangituldu na, te
naguhohug ta kuman na intu ya makkamu
ta ngamin. 33 A ka-ma la kimahalwan hapa
ya takday lalaki ta umag na kapilya en gafu
ta anitu na en.
34 “O Hesus nga taga Nasaret, anu itta
ka sin tekami? Amu ta ka, te iko ya
kagitta na Namaratu ewan. Yen hud
ya umeyam sin petta pakākāllakan na
kami?” kunna.
35 Ammi nehuya ni Hesus ya anitu en ta
“Awem la magsitang, a pagtugutām na
ya tolayina,” kunna.
A nagganwatan na anitu en pinagbalyad
ya lalaki en, kapye na nagtugutan, ammi
awan ta nakaan-anun na lalaki en. 36 A

gafu ta pagpaka-lat na tolay kiden ta ingwa ni Hesus a

"Anu masikan hapa ya uhohug na inin? Te seppakapangwa ya paguhohug na ta anitu kiden, a magtugut kid la," kunda.

37 A gafu ta kumanen a insigida sumaned ya damag ni Hesus abat ta ngamin kiden babali ta lugar na Galileya.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit Kiden
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38 A ta nepagtugut ni Hesus ta kapilya en a nagdulot ta bali ni Simon. A gafu ta nagtakit hapa ya katahungan ni Simon nga babbay nga nagpatu a nebar da te Hesus. 39 A umange i Hesus ta pagiddan na en, a nehuya na ya patu na, a yen hapa ya nepagkamag na patu na en. A alistu imivwat kapye na ange nagafuy petta mangan kid.

40 A sangaw ta marimat a addu ya nagdadatang ta bali, te enda nekahad ya magtatākit kiden ta magdaduma na takit. A nepotun ni Hesus ya kamat na ta tagtakday tekid, a pinagmappya na kid. 41 A pinatugut na hapa ya anitu na addu na seanitu kiden, a nagtugut kid kimahalwan, "**Iko kad ya Anak na Namaratu ewan**," kun na ayag da. Ammi nehuya na kid nga maguhohug, te amu da ta intu ya Kristu nga Mangikerutan, a awena ikayat ta ikid ya mangipadangag tentu.

Ya Pagapag Da Te Hesus
(Mk 1:35-39)

42 A ta lalakwat a nagtugut ha i Hesus, a umange la tatakday ta awan ta totolay, ammi enna inapag na tolay kiden, te ikayat da ta magyan mina tekid. 43 Ammi ya uhohug na tekid a

"Mappya ta magdulotak ta kadwan kiden ili, petta madangag da hapa ya damag na pangikerutan na Namaratu tekid, te yen ya gafu na nepangidob na teyak, "kunna.

44 A gafu ta kumanen a sinaned na ya ngamin kiden babali ta lugar na Hudeya, a nangipadangag hapa ta umag na kapilya da kiden.

5

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Ta Imunnan Kiden Ituldu Na
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

1 A sangaw ta mittan a imatayuk la i Hesus ta pingit na Alugen Genesaret, a pake imabikan ya pake addu na tolay petta dangagan da ya uhohug na Namaratu. 2 A naita ni Hesus ya duwa na barangay nga negalut ta pingit nga awan ta totolay na te itta kid ta danumen nga magbaggaw ta tahukul da kiden. 3 A gimon mantu ta takdayen nga barangay ni Simon, a nebar na te Simon ta itu-bang na bit ya barangay na en ta sang adayu ta pingit, a sangaw nagtuttud hapa petta mangituldu ta tolay kiden. 4 A tentu en nabalin nangituldu a nebar na te Simon ta

"Entam bit ta adalamewan, te ihunnak muy ya tahukul kiden petta makaalap kam," kunna.

5 "Onay, ammi paghuhuklaw kami haman, Afu, nga nagtahukul, a awan haman ta naalap mi. Ammi gafu ta inuhohug mu a paruban mi ay," kunna hapa ni Simon.

6 A ta nepangihunnak da ta tahukul da kiden a "**Awe**", ta kaddu na ikan kiden ay nga nagkapannu ta tahukul kiden, a namegafu nagasāt ya tahukul kiden ta dammat da. 7 Pinaypayan da ya kahulun da kiden ta takdayen barangay petta e kid hapa manguffun, a pinannu da ya duwa kiden barangay ta ikan abat ta magge lumammad kid na. 8 A ta nepakaita ni Simon Pedru ta kaddu na naalap da a kama la nagtakab ta atubang ni Hesus.

"Ay, Afu, umadayu kan mina teyak, te pake dulayak na tolay," kunna gafu ta amat na tentu.

9 A sa nakagtut kid ta kaddu na naalap da, 10 kumanen hapa teg Santiago ikid ni Hwan nga anak kid ni Zibadeyu, te ikid hapa ya kahulun ni Simon. A ya uhohug ni Hesus te Simon a

"Awem la mamat, te ituldu ta ka sangaw petta dumatahukul ka sangaw ta tolay, petta dumagdag kid teyak," kunna.

11 A tekiden nakadatang ta ba-nad na alugen a sa newagak da ya ngamin kiden kwa da, a dumagdag kid na te Hesus.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Takday Naggalis
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

12 A sangaw ha ta mittan a itta ig Hesus
ta takday ha na ili, a itta ya takday lalaki
nga naggalis. A ta nepakaita na lalaki
en te Hesus a umange namalentud ta
atubang na en nga nakimemallak tentu.
"Ay, Afu, ikallak nak haen, te amuk ta
maurum ya tabbit kin am ikayat mu,"
kunna.
13 A neuyad na ya kamat na en nesi-ged ta
lalaki en, a
"Ikayat ku hapa, itam awa malinis na
ya tabbit mina," kun ni Hesus tentu.
A ka-ma la imawan ya galis na en, a pake
nalinis na ya tabbit na en. 14 A pake nebar
ni Hesus ta awena bibidan ya nakkwa
tentu,
"te em ipaita ya barim ta padi en ta
simbaanen petta maita na ta awan ya
galis men, a iatad mu hapa tentu ya
iatang na ta kuman na nebar ni Moses
ta lintig kiden, te yen sangaw ya mangi-
pasikkal ta tolay kiden ta pagmappyam,"
kunna.
15 Ammi maski kunna ten a pake
sumaned para ya damag ni Hesus abat ta
pake imaddu ya tolay kiden nga umange
magdangag tentu, petta pagmappyan na
mina ya takit da kiden. 16 Ammi kanayun
nagtugut hapa i Hesus, te ange ta adayu ta
babali kiden petta makimallak.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17 A naba-bayag ta assang a mangituldu
ha i Hesus ta takday ha na lugar, a itta
hapa ya kadwan kiden Pariseyu ikid na
mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden
nga taga ngamin kiden lugar ta Galileya
ikid na Hudeya kontodu ili na Herusalem,
a nakituttudan kid hapa magdangag. A na-
pasinapān hapa i Hesus ta pakapangwa na
Namaratu petta makapagmappya ta nag-
tatākit kiden. 18 A sangaw ta magananwan
a itta hapa ya enda nekahad nga awena
makahehit, te imaidda la ta pang-isawan
da en tentu, te iange da mina itabnak ta
atubang ni Hesus. 19 Ammi aweda garay
neabikan tentu gafu ta kaddu na tolay, a
yen ta negon da ta addanen nga ange ta
atap na bali en. A sangaw inazi da ya
assang la ta atapen ta annung ni Hesus,
kapye da neuriyay ya awanen makahehit
ta umag na bali, a netabnak da ta bikat
ni Hesus. 20 A ta nepakaita ni Hesus
ta pangikatalak da tentu a naguhohug ta
awanen makahehit,
"Aleng, pakoman kun ya liwat mu ki-
den ta Namaratu," kunna.
21 Ammi ya Pariseyu kiden ikid na man-
gituldu kiden nga gituttudan hapa ta umag
na bali a linibakan da hapa ya inuhohug ni
Hesus ta nonot da hapa la.
"Annun na haman uhohugan ya ku-
manen bakawa Namaratu hud. Dulay
mantu yan, te ugtulān na ya Namaratu,"
kun na nonot da.
22 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a
"Anu haman ta libakan muy ya inuho-
hug ken ta nonot muy? 23 Had sin hud ya
malmalogon, am pakoman ku ya liwat
na kiden, ono am pagmappyan ku petta
makatugut? 24 Ammi itta hapa ya ibar ku
ta awanin makahehit petta itta sangaw
ya pakaitan muy ta itta hapa ya turay na
Tolayin taga Langit nga mangpakoma ta
liwat na tolay," kunna,
otturu naguhohug ha ta awanen makahe-
hit;
"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya
pagiddamina a dumatang kan ta balim,"
kunna.
25 A alistu kad imivwat, ta atubang na
ngamin kiden imatuttud, a inakkat na ya
nagiddan na en kapye na nagtugut, a ku-
min ta bali na nga nagdaydayaw ta Nama-
ratu. 26 A nafulotan hapa ya pagpaka-lat na
ngamin kiden nakaita, a pake dinayawan
da ya Namaratu gafu ta nahigalan kid
tentu.
"Kakurugan ta takwan ya naita tam ta
arawin yan," kunda hapa.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Lebi
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

27 A ta nekabalin da ten a nagtugut ig
Hesus, a nesimmun da ya takday agsingir
ta bwis nga nagngagan te Lebi, a imatuttud
hapa ta lugar na pagpagan na tolay kiden
ta bwis da. A ya uhohug ni Hesus tentu a

"Dumagdag kan teyak petta ituldu ta ka," kunna.
28 A imikkat hapa, a nagtugutan na ya nag-
tarabakun na en, petta dumagdag tentu.
29 A tekiden nagtugut a inagagay na kid
ni Lebi ta bali na en, te namadday ta
dakal na pagpamakan ta pangdayaw na
te Hesus, a dumadagdag hapa ya addu na
agsingir ta bwis, ikid na kadwan kiden
tolay nga nakikkanan hapa tekid. 30 A ya
Pariseyu kiden ikid na kahulun da kiden
nga mangituldu a naita da ta umange ig
Hesus nakikkanan ta bali ni Lebi, a nehuya
da ya ituldu na kiden.
"Anu makikkanan kam ta agsingir ki-
den ta bwis ikid na dulay na tolay?"
kunda.
31 A ya tabbag hapa ni Hesus a
"On ay, te gagangay haman ta ange
ya manguru en ta agyan na magtakit
kiden, te yen haman ya makaapag tentu.
32 A bakkan ta yen ya umeyan ku sin
petta padagdagan ku ya ape awanen ta
liwat am awa seliwat kiden talo am mag-
babawi kid," kunna.

Ya Pagpohut Da Te Hesus Gafu Ta Awan Pangan
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

33 A sangaw itta ya umange nagpohut
te Hesus gafu ta takwan ya gagangay na
ituldu na kiden;
"Anu kawagan na, Afu, ta awena
ngilinan na ituldum kiden ya arawen
nga aweda pangan, ammi ta ituldu na
Pariseyu kiden ikid na ituldu kiden ni
Hwan a kanayun ngilinan da petta maki-
mallak kid?" kunda.
34 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Mabalin hud ta magdamdam ya mak-
iboda kiden am itta para la tekid ya
magboda en? 35 Itta la sangaw ya araw
am metugut ya magboda en tekid, a yen
sangaw ya pagdamdam da ikid na pag-
ngilin da ta arawen nga aweda pangan,"
kunna.
36 A sangaw binida na hapa ya kuman na
keangarigan tekid petta aweda mina pag-
dadaggan ya dana kiden gagangay da ikid
na ituldu na.
"Am angarigan ta napispissang ya
dana en barawasi muy a pissangan muy
hud ya bagu en ga-gamit petta itta ya
itakup muy ta dana en, te kenga san-
gaw ya bagu en barawasi, yaga meduma
hapa ya dana en ta bagu en.
37 "A kumanen hapa ta basi muy,
te awemuy haman ikarga ya bagu na
basi ta dana na abyat, te sangaw am
bumlad ya basi en a mabattak ya aby-
aten otturu meburud hapa ya basi en.
38 Mapmappya hud la ta mekarga ya
bagu na basi ta bagu na abyat.
39 "Ammi am napenam na ya tolay ta
baak na basi a gagangay ta awena ikayat
paruban ya bagu, te
'Kustu ya singat na baaken,' kunna."
A yen ya addet na bida na tekid.

6

Ya Pakitapil Da Gafu Ta Araw Na Agimmang
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

1 A sangaw ta mittan a magtugtugut ig
Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangngan
na kamaitan ta araw na agimmang, a nag-
pusit hapa ya ituldu na kiden, a inusakan
da kapye da kinān. 2 Ammi gafu ta naita
na kid hapa na Pariseyu kiden a nehuya da
kid.
"Anu haman ta tarabakun muy ya
mehangat ta araw na agimmang?"
kunda.
3 A netabbag hapa ni Hesus ta
"Dulay hud ya iningwa da en? Intu
mina pagnonotan muy ya iningwa ni
mina Dabid ikid na kahulun na kiden ta
kawan na kanan da, 4 te simarok kid la
ta bali na Namaratu, a inalap da hapa
ya pan kiden nga nedasar ta atubang na
Namaratu nga mehangat mina tekid, te
kanan hala na padi kiden. A maski nan-
gan kid na kahulun na kiden a bakkan
haman ta nakaliwatan da yen," kunna.
5 A ya takday para nebar na tekid a
"Ya Tolayin taga Langit ya makkamu
ta araw na agimmang," kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

6 A ta takday ha na araw na agimmang
a mangituldu i Hesus ta kapilya na Hudyo

kiden, a itta ya takday lalaki nga pake nagpilay ya takday kamat na. 7 A ya Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden a pake aitan da hapa i Hesus talo am pagmappyan na ya kamat na en, te am pagmappyan na ta araw na agimmang a yen sangaw ya pangidaruman da tentu. 8 Ammi dana amu ni Hesus ya nonotan da, a yen ta binaran na hapa ya nagpilay ta kamat,

"E ka bit sin, te magtayuk kan ta pagtatangnganin," kunna,

9 otturu pinohutan na hapa ta nagilalap kiden tentu;

"Anu hapa ya uray muy ta ipalubus na Namaratu ta araw na agimmang? Intu ipalubus na ya mappya ono dulay? Mappya panaw ta magpamappya kitam ono magpapasi kitam?" kunna tekid.

10 A inaita na kid la kapye na naguhohug ha ta lalaki en.

"Uyadam la ya kamat mina," kunna.

A tentu en nanguyad a negitta hapa ta takdayen kamat na nga mappya. 11 Ammi ya Pariseyu kiden a nafulotan ya pagporay da tentu, a nagbabidan da am anu mina ya pangpa-gang da te Hesus.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Turin Na Kiden (Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

12 A sangaw gimon i Hesus ta agyan na bagetay kiden, a paghuhuklaw hapa nga nakimalmallak ta Namaratu. 13 A ta lalakwat a pinaabikan na ya ituldu na kiden, a nagpili ta mafulu duwa la tekid, petta yen kid ya turin na nga ange mangipadangag.

14 Itta i Simon nga nengagan na ta Pedru,
ikid na kabagis na en Andres,
ikid ni Santiago,
ikid ni Hwan,
ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
15 ikid ni Matyu, (intu hala i Lebi),
ikid ni Tomas,
ikid na takday Santiago nga anak ni Alfeyo,
ikid ni Simon nga nakitapil ta gubyernu nga taga Roma,
16 ikid ni Hudas nga anak ni Santiago,
ikid ni Hudas Iskaryote nga mangitalaba sangaw te Hesus.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Addu Na Tolay

17 A tentu nabalin nagpili tekid a sa dumagut kid ta bagetayen, kapye da nagimmang ta palanada. Pake addu ya ituldu kiden ni Hesus, yaga dumadagdag hapa ya addu na tolay nga taga Herusalem ikid na kompormi na lugar ta Hudeya, ikid na ili na Tiro ikid na Sidon ta bikat na bebayen dakal, te umange kid magdangag ikid na magpauru ta takit da kiden. 18 A ya pinagzigat na anitu da kiden a pinagmappya na kid hapa. 19 A sa ikayat da ya pasiged tentu, te itta ya pakapangwa na nga magpamappya tekid ngamin.

Ya Binida Ni Hesus Nga Nagāsāt (Mt 5:1-12)

20 A sangaw imatubang i Hesus ta ituldu na kiden petta ituldu na kid, a ya binida na tekid a intu yan:

"Ikamuy nga napanglaw a nagāsāt kanan, te Namaratu ya makkamu tekamuy.
21 "A ikamuy nga mabisin ta ayanin a nagāsāt kanan hapa,
te matappag kam hala sangaw.
"A ikamuy nga magdamdam ta ayanin a nagāsāt kanan sangaw,
te magayayat kam sangaw.
22 "A maski am ikatupag na kam na ikattolay muy, ikid na dugiman da kam, ikid na amāmatan da kam, ikid na padpadulayan da kam gafu ta ituldu ta kam
a nagāsāt kam la.
23 "A magayayat kanan mina am dumatang sangaw ya kumanin na zigat tekamuy, a timollok kam mina setalak, te pake dakal sangaw ya sagolyat muy ta langitewan. A awemuy la magdamdam, te nonotan muy mina ya aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw, te kagitta muy kid hapa nga nekatupag.
24 "Ammi ikamuy nga maba-nang a kakallak kam sangaw,
te am maafut na sangaw ya kaba-nang muy a awan sangaw ta talak muy.
25 "A ikamuy nga magbattug ta ayanin a kakallak kam sangaw,
te mabisin kam.

“A ikamuy nga magayayat ta ayanin a
magtangit kam sangaw ta damdam
muy.
26 “A kakallak kam hapa sangaw am
mappya la ya bibidan na ngamin tolay
gafu tekamuy,
te negitta kanan hala ta matulad kiden
aglavun nga dinayawan na tolay ki-
den ta idi.
“A mehulun kam sangaw tekid ta pama-
gang na Namaratu.
27 “A am madangag muy ya uho-
hugan ku tekamuy a iddukan muy
ya mangikatupag tekamuy, a uffunan
muy kid. 28 A am igaged da kam a
bendisyonan muy kid, a pakimallak
muy ya manguyoyung tekamuy. 29 A
am linappongan na ya pahingil muy a
itayan muy hala tentu ya taakub. A am
gubatan na ya barawasi muy a idagga
muy hapa ya kamasita muy. 30 A maski
am anu ya adangan na ono gubatan na
tekamuy a iatad muy la a awemuy petoli.

Ya Gagangay Na Mangidduk (Mt 5:43-48)

31 “A kumanen hapa am anu ya ikayat
muy ta ipaita na ikattolay muy tekamuy
a mappya ta kumanen hapa ya ipaita
muy tekid. 32 Te am intu la iddukan
muy ya mangidduk tekamuy a anu hud
sangaw ya pangsagolyat na Namaratu
tekamuy, te maski ya awan kiden man-
gurug a iddukan da hala ya mangidduk
tekid. 33 A am intu la uffunan muy ya
manguffun tekamuy a anu hud sangaw
ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy,
te awan haman ta pagdaduman muy ta
awan kiden mangurug. 34 A am intu la
pagatutan muy ya amu muy nga mag-
pagatut tekamuy a anu hud sangaw ya
pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te
maski ya awan kiden mangurug a pa-
gatutan da hala ya kagitta da kiden nga
awan mangurug petta paggatutan da kid
hapa.
35 “Ammi bakkan mina ta kunna ten
tekamuy, te iddukan muy hud la ya
mangikatupag tekamuy, a uffunan muy
kid ikid na pagatutan muy kid, a awe-
muy nonotan ya pagsupapak da teka-
muy, te am kunna ten ya tarabakun muy
a dakal sangaw ya sagolyat muy, a me-
gitta kam ta Namaratu ewan, te maallak
hapa ya Namaratu ta dulay kiden na to-
lay nga awan matalak tentu. 36 Mappya
mantu ta parigan muy ya pangikallak na
Dama muyewan.”

Ya Itabarang Ni Hesus Ta Mamadpadulay (Mt 7:1-5)

37 “A ya ibar ku para tekamuy a awe-
muy ka-ma la paliwatan ya ikattolay
muy talo am paliwatan na kam hapa
na Namaratu ewan. A awemuy hapa
mangigaged talo am igaged na kam
hapa. Mappya hud la ta pakoman muy
ya magliwat tekamuy, te am pakoman
muy a pakoman na kam hapa na Nama-
ratu ewan.
38 “A am mappya ya iatad muy ta ikat-
tolay muy a mappya hapa sangaw ya
iatad na Namaratu tekamuy, te pannun
na ya sabok muy, a sadsadan na, kapye
na ha surokān. Te am anu ya pangsukat
muy ta kadwan a kumanen hala sangaw
ya pangsukat na Namaratu tekamuy.
39 *“A kumanen hapa am itta ya pagku-
rangan na kabagis mu nga alaassang ta
kuman na salasangkap ta mata na tolay
a anu kawagan na ta ihuyam ta awem
haman amu ta itta ya pagkurangam nga
kuman na tarosu? 40 A am awem maita
ya kuman na tarosu ta matam a annum
hud ibar ta kabagis men ta

‘O, kabagis, azin ku bit ya
salasangkap ta matam.’

“Kuga magimmamappya ka. Azim bit
apolu ya kuman na tarosu en ta matam,
a sangaw magdakar ya pakaitam, pettam
maazim hapa ya salasangkap ta mata na
kabagis mu. 41 Te am daram ya tolay a
mabalin hud ta itulud na ya sakā daram na
en awa azo metawag kid nga meavut. 42 A
yen mina ya pagnonotan muy, te maski
am inya ya metuldu a assang la ya amu na
ammi ta mangituldu tentu, a am nabalin

* **6:39** Ya katunud na bersikulo 39 addet ta 42 ta kadwan kiden Bibliya a 41, 42, 39, 40, ammi nauli ya katunud na bersikulo kiden ta isin petta matarus ya bida.

na metuldu a megitta hala ta mangituldu en tentu.
43 “A nonotan muy para ya gagangay
na kayu: te am kakurugan ta mappya ya
fun na kayu en a magmayan hud sangaw
ta dulay awa mappya haman. A am du-
lay ya fun a magmayan hud ta mappya
awa dulay hapa ya mayan na en. 44 Te ya
mayan na kayu ya pakaitan am mappya
ono dulay ya fun na en. A bakkan mantu
ta patani ya mayan na lanut na mawini.
A bakkan hapa ta anyog ya mayan na
fun na ambabanga 45 A kumanen hapa ta
tolay, te am mappya ya tolay a mappya
hapa ya pohetan na ta nonot na, a am
dulay ya tolay a dulay hapa ya pohetan
na ta nonot na. Te am anu ya nauknud
na tolay ta nonot na a yen sangaw ya
iuhohug na.
46 “Ibar muy haman ta iyak ya dafu
muy, ammi anu kawagan na ta awe-
muy idulot ya patarabakuk tekamuy?
47 Ammi ya ngamin kiden ange teyak
ikid na mangdangag ta uhohug ku ikid
na mangidulot ta madangag da a ibar ku
tekamuy ya keangarigan da, 48 te mean-
garig kid ta magbali en nga nagpili ta
maladda na arigi kapye na kid ikali ta
pake adalam. A sangaw am dumatang
ya layus ikid na kasikanan na arut a
awena matukalit na bali na en, te pake
maladda na bali.
49 Ammi ya awanen mangurug ta
uhohug ku a meangarig ta magbali en
nga awan mekali ya arigi na kiden, te
am dumatang ya kasikanan na arut a
matukalit ya bali na en, a mekutukutet
na ta aruten,” kunna.

7

Ya Pakimallak Na Suddalu en Te Hesus (Mt 8:5-13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nangituldu
ta tolay kiden a nagdulot hapa ta ili na
Kapernayum. 2 A itta hapa ten ya kap-
itan na suddalu kiden nga taga Roma, a
tanagay na kan masi ya tagabu na en nga
pake mesasita tentu, te pake nagtakit. 3 A
ta nepakadamag na kapitanen te Hesus a
dinob na tentu ya kadwan kiden kalalak-
lakayan na Hudyo kiden, petta alapan da
mina i Hesus ta bali na, petta pagmappyan
na hapa ya tagabu na en. 4 A ta pakadatang
da te Hesus a pake nakimemallak kid tentu
gafu ta kapitanen;
“Mappya, Afu, ta ikallak mu ya kapita-
nen te mappya hapa na tolay, 5 te maski
bakkan ta kagitta tam Hudyo a iddukan
na kitam hala, te intu ya nagpapadday ta
kapilya tam sin,” kunda te Hesus.
A dumagdag mantu i Hesus tekid. 6 A
tekid na nakaabikan ta bali na kapitanen
a dinob na ya kofun na kiden nga nage
mangdafung te Hesus, petta aweda pagdu-
lotan ta bali.
“Maski awem kan la magdulot ta bali
na kapitan, Afu, te mamat kan teko,
7 a yen kan ta takwan ya dinob na nga
umange teko. Ammi ibar mu kan hala ya
kakustun na pagmappya na tagabu na, a
ikatalak na kan ta magmappya hala. 8 Te
ya uhohug na hapa a
‘Itta ya mangituray teyak, yaga itta
hapa ya suddalu nga iturayan ku, te
am ibar ku ta takday, “**E ka ten**,”
kunku, a ange hala ten, a am “**E ka
sin**,” kunku para ta takday a ange hala
teyak. A am “**Kwam yan**”, kunku ta
tagabu ken a kwan na hala,’ kunna.
“A am gagangay kan ta kunna ten gafu
ta itta ya turay na a kontimas mantu kan
ta makkwa hapa ya ngamin uhohugam,”
kunda te Hesus.
9 A ta pakadangag ni Hesus ta bida da
en tentu a pake dinayawan na hapa ya
kapitanen ta tolay kiden nga dumagdag
tentu.
“Ibar ku tekamuy ta pake masmasikan
ya pangikatalak na kapitanen ammi ta
Istralita kiden. Gagangay ta ikid mina ya
masmasikan, te tolay na kid haman na
Namaratu ewan, ammi awan para la ta
naitak tekid ta masmasikan mangikata-
lak ta kuman na kapitanin,” kunna.
10 A ta pagtoli na dinob na kapitanen ta bali
a naita dan ta nagmappyan hapa ya tagabu
na en.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Anak Na Balu

11 A ta takday ha na araw a umange i
Hesus ta ili na Nain, a dumadagdag hapa
ya ituldu na kiden kontodu addu na tolay.
12 A tekiden nakaabikan ta sasarokan na ili

a nesimmun da ya addu na tolay nga ange mangitanam, te enda itanam ya babagu en nasi nga mementu en anak na babbayen nabalu.
13 A ta nepakaita ni Hesus ta nabalu en a maallakan hapa tentu, a **“Awem la magtangit, Ina,”** kunna tentu, 14 otturu umabikan ta lungunen, a sini-ged na petta magimmang ya mangisaw kiden. **“Aleng, imivwat kan,”** kunna hapa ta nasi en, 15 a natolay hala, a nagtogkok, yaga namegafu hapa nagbida. A kumanen negawat ni Hesus te hina na en. 16 A sa nakagtut ya tolay kiden nga nakaita, ammi dinayawan da hapa ya Namaratu;

“Mappya te ninonot na Namaratu ya tolay na kiden, te dinob na ya turin na en tekitam nga pake malalaki,” kunda.

17 A nepadamag da ya iningwa ni Hesus ta kompormi na lugar ta Hudeya abat ta kadwan kiden lugar ta bikat na Hudeya.

Ya Dinob Ni Hwan Ta Mangpohut Te Hesus
(Mt 11:2-19)

18 A ta kabalud para la ni Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden a kanayun umange tentu ya ituldu na kiden, te ipadamag da tentu ya ngamin kiden tinarabaku ni Hesus. 19 A yen ta dinob ni Hwan ya duwa na ituldu na petta ange kid magpohut te Hesus. A ya nebar na tekid a

“Damagan muy am intu hala ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu ewan nga indagan tam,” kun ni Hwan tekid, a umange kid.

20-21 A dinatangan da i Hesus nga magpamappya para la ta addu na magtatākit, te pinatugut na ya anitu na seanitu kiden, a pinagmappya na hapa ya mata na addu na nagdaram. A sangaw nebar da hapa ya neange da tentu;

“Yen ta itta kamin, Afu, te dinob na kami ni Hwan, te damagan na kan am iko ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu nga indagan mi, ono itta para la ya takwan nga indagan mi?” kunda.

22 A ya uhohug ni Hesus tekid a

“Magtoli kanan te Hwan a bidan muy tentu ya ngamin nadangag muy ikid na naita muy ta ayanin, te makaita ya daram kiden, ikid na makatugut ya pilay kiden, a nagmappyan ya naggalis kiden, ikid na makadangag ya bangag kiden, a natolay hapa ya nagpasi kiden, a mepadangag hapa ya mappya na damag ta pobre kiden. A yen kid mina ya pakkamun na teyak. 23 A ibar muy hapa tentu ta magāsāt ya tolay nga awan magtabeng gafu teyak,” kunna.

24 A ta nepagtugut na duwa kiden a naguhohug i Hesus ta tolay kiden nga kumalihung tentu, te bidan na tekid ya kasasaad ni Hwanen nga nangidob ta nagpohut kiden tentu.

“A tekamuyen umange nangita te Hwan ta kalafukanen ta idi a anu hud ya naita muy? Intu de naita muy ya awanen ta turad ta kuman na kulang na sikal nga malogon mapakkul ta paddad? Bakkan. 25 Ono intu de naita muy ya malapat na tolay nga mapenam magbarawasi ta kuman na maba-nang? Bakkan haman, te itta haman ta bali na ari ya magbarawasi ta ispot ikid na mangina. 26 A anu mantu ya pangitan muy tentu? Nalasin muy de ta intu ya takday aglavun nga paguhohugan na Namaratu ewan? A kakurugan ta aglavun na Namaratu, ammi pake ibar ku tekamuy ta pake malmalalaki para i Hwan ammi ta gagangayen aglavun, 27 te intu hala ya nebar na Namaratu nga mapmapolu ammi teyak, te ya uhohug na ta suraten a

‘Itta sangaw ya doban ku nga mapmapolu ammi teko, a intu sangaw ya mangipadangag ta iangem,’ kunna.

28 “A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta awan para la ta neanak nga megitta ta kalalaki ni Hwan. Ammi ya pake al-alinnaken ta ngamin kiden iturayan na Namaratu a pake malmalalaki para ammi tentu. 29 A ya ngamin kiden nakadangag ta damag na en ta awena en para la nebalud a kinurug da ya nebar na, petta magdulot ya uray na Namaratu tekid, a yen ta nagbabawi kid ta liwat da kapye da pazigut te Hwan, kumanen hapa ta nagswitik kiden nga nagsingir ta bwis.

30 “Ammi ya Pariseyu kiden ikid na
kahulun da kiden nga mangituldu a
nagtalekudan da ya uray na Namaratu
tekid, te aweda ikayat pazigut te Hwan.
31-32 “A ya pangiangarigan ku ta tolay
kiden nga mangawe ta uray na Nama-
ratu a kuman kid na anak kiden nga
magalikkad ta sakā anak da kiden. Te
ya kuman na alikkad na anak kiden a
ikayat da matubtubbat. Ammi gafu ta
takwan ya nonot na kadwan a
‘Anu awemuy haman magtalip am
maggasa kami,’ kunda.
‘A am masi kami pon awemuy
haman magtangit,’ kunda ha.
33 “A kumanen hapa ya nonot na kad-
wan kiden tolay ta ayanin, te matupag
kid gafu ta aweda ikayat ya gagangay
na sakā tolay da kiden, te intu nonotan
muy i Hwan, te awena haman uminum
ta binarayang, yaga ngilinan na hapa ya
arawen nga aweda pangan, a ibar da
haman ta maguyung. 34 Ammi gafu ta
uminum ya Tolayin taga Langit ikid na
awena ngilinan ya arawen nga aweda
pangan a ibar da haman ta mellaw ikid
na madugal. A ibar da para ta iyak ya
kahulun na magsingir kiden nga mag-
darogas ikid na dulay na tolay. 35 Ammi
maski padpadulayan da kami ni Hwan
a ya kappya na tarabaku mi ya mangi-
pasikkal ta katunung na gagangay mi,”
kunna.

Ya Pagpakoma Ni Hesus Ta Babbayen Nga Nakikadallaw

36 A sangaw ta mittan a itta ya takday
Pariseyu nga nangagagay te Hesus ta bali
na petta makikkanan kid. A umange hala i
Hesus ta bali na en, a nagidda kid nagsikig
ta anganan da ta kuman na gagangay da
en. 37 A namegafu kid para la nangnangan,
a nepagka-ma da ya takday babbay nga
umatayuk ta bikat na takki ni Hesus, a
magtangit. A dulay kan hapa na babbay,
te madi kan ya tarabaku na ta agyan na
ili da, ammi tentu en nakadangag ta ittan
i Hesus ta bali na Pariseyu en a umange
hapa, a nehulun na hapa ya botelya na
pake mangina na bangog. 38 A tentu para
la nakatangtangit a namegafu nagbaggaw
ta takki ni Hesus ta zigu na mata na kiden,
a sangaw finunatan na ya takki na kiden ta
huk na, kapye na inamu, a sangaw linug-
gudan na kid ta bangogen.
39 A ta nepakaita na Pariseyu en ta in-
ingwa na babbayen a linibakan na i Hesus
ta nonot na en hapa la.
“Am kakurugan mina ta aglavun na
Namaratu ya tolayin yan a amu na mina
ya gagangay na babbayin nga mangsi-
ged tentu, te dulay haman na babbay,”
kun na nonot na.
40 Ammi tinabbag hala ni Hesus ya itta en
ta nonot na Pariseyu en, te ya nebar na a
“Simon, itta haen ya ibar ku teko,”
kunna tentu.
“A anu yen, Afu?” kunna hapa.
41 “A ta idi itta ya nagpagatut ta duwa
na tolay, a ya gatut na takday a lima-
gatut, ammi limafulu la ya gatut na tak-
dayen. 42 Ammi kadulayan na te aweda
makapaga ta gatut da, ikid duwa. A gafu
ta aweda mapagan ya gatut da kiden a
inazi na nagpagatuten gafu ta allak na
tekid. A ta kuman na uray mu, Simon, a
had sin ta duwa kiden ya pake matalta-
lak ta nagpagatuten tekid?” kunna ha ni
Hesus.
43 A ya tabbag hapa ni Simon a
“Ya dakdakalen de ta gatut ya pake
matalak tentu,” kunna hapa.
“A kustu kad ya tabbag mina,” kun ni
Hesus tentu.
44 A sangaw linipay ni Hesus ya bab-
bayen kapye na ha naguhohug te Simon.
“Itam ya iningwa na babbayin, Simon,
te addet ta nesarok ku ta balimin a awan
haman ta nedasar mu ta pagbaggawan
ku ta takkik kiden, ammi tentu a bi-
naggawan na ya takkik kiden ta zigu
na mata na, a finunatan na kid ta huk
na. 45 A teyaken simarok ta bali min a
awan haman ta pangamum teyak ta pag-
padulot mu teyak, ammi tentu a awena
nagimmang nangammu ta takkik kidin.
46 Awan hapa ta neluggud mu ta ulu kin,
ammi tentu a linuggudan na ya takkik
kidin ta bangog na en.
47 “A yen ta ibar ku teko, Simon, ta pake
dakdakal ya talak na babbayen teyak
ammi teko, te amu na ta dakal ya liwat

na kiden nga nepakoma na Namaratu tentu. Ammi am pahig na tolay ta assang la ya liwat na nga nepakoma tentu a assang mantu la ya pangayat na ta nangpakoma en tentu," kunna.

48 A ya uhohug ha ni Hesus ta babbayen, a

"Mappya, Aboy, te pinakoma na Namaratu ya liwat mu kiden," kunna.

49 Ammi ya kadwan kiden nga nakiatubang ta panganan da a linibakan da ya uhohug ni Hesus ta babbayen.

"Anu hud ya uray na tolayin yan, bakawa itta hud ya turay na nga mangpakoma ta liwat na tolay?" kunda.

50 A ya uhohug para ni Hesus ta babbayen a

"Nekerutan kan, Aboy, gafu ta pangikatalak mu teyak. Dumatang kan la ta bali, a Namaratu ya makkamu teko," kunna.

8

Ya Bābāy Kiden Nga Nanguffun Te Hesus

1 A ta nekabalin na en a sinaned nig Hesus ikid na mafulu duwa kiden ituldu na ya ngamin kiden ili ikid na lugar na babali, a nepadangag na ya damag na pangikerutan na Namaratu ta tagtakday lugar. 2 A dumadagdag hapa tentu ya kadwan kiden bābāy nga pinatugut na ya anitu da ikid na takit da. Itta i Mariya Magdalena nga nagtugutan na pitu na anitu, 3 ikid ni Hwana nga atawa ni Kusa nga nagtaron ta bali ni Ari en Herud, ikid ni Susana, ikid na addu para. A yen kid na bābāy ya makkamu ange gumatang ta ngamin masapul nig Hesus ikid na ituldu na kiden.

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan (Mt 13:1-23; Mk 4:1-20)

4 A gafu ta nagaammung ya pake addu na tolay nga nagafu ta tagtakday ili a nagbida i Hesus tekid.

5 "Itta ya umange nagpurwak," kunna, "a nehunnak ya kadwan kiden hukal ta dalan, a nelublubegan na kid na tolay kiden, a enna kid inafut na mamanuk kiden. 6 A nehunnak hapa ya kadwan kiden ta kabatunen nga nebagbagtu ya lutak na. Ammi tekid na nagtatuhu a nagkatang kid, te awan ta danum ta nagtuhun da en. 7 A ya kadwan kiden hukal a nehunnak kid ta natungradanen gahut, a negindan ya hukal kiden ta pagtuhu na gahut kiden, ammi tinappanan na gahut kiden ya tuhu na hukal kiden pettam kumanen awedan makapagmayan. 8 A ya kadwan kiden hukal a nehunnak kid ta mappya na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid na nakapagmayan maski abat ta magatut.

A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta pake dangagan muy ya nabidakin tekamuy," kunna.

9 A sangaw umange tentu ya ituldu na kiden, te pohutan da am anu ya ikayat na uhohugan ta keangarigan na en. 10 A ya uhohug na tekid a

"Mappya te nekallak na kam na Namaratu petta amu muy ya gagangay na pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta kadwan kiden a nelemad tekid, te intu la madangag da ya keangarigan na, petta maski am itta ya mata da a aweda maita ya mepaita tekid. A maski am itta ya bangbang da a aweda pake maawatan ya madangag da.

11 "A dangagan muy mantu ya pagbalinan na keangarigan ken: Ya hukal kiden nga nepurwak a yen kid ya uhohug na Namaratu. 12 A ya itta kiden ta dalanen a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, ammi gafu ta aweda itug ya madangag da a ange i Satanas tekid a tabtabangan na ya nadangag da en petta aweda kurugan, petta aweda hapa mekerutan. 13 A ya itta kiden ta kabatunen a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu a alistu kid hapa mangurug ta talak da, ammi gafu ta aweda pake itug ya madangag da en a awena la mabayag na pangikatalak da, te sangaw am itta ya pagzigātān da a magtabeng kid. 14 A ya itta kiden ta natungradanen gahut a yen hapa ya keangarigan na makadangag ta uhohug, ammi gafu ta addu hapa sangaw ya burungan da ta magmagannud, ikid na pakolangan da ya pagba-nang da, ikid na addu ya ingguman da a yen kid na nonot ya mangiduyat ta uhohugen. 15 A ya itta kiden ta mappya en lutak a

yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, a itug da hapa ya madangag da, te mappya ikid na matunung ya nonot da, a yen kid mantu ya kuman na ammay nga makapagmayan, te idulot da la idulot ya pangurug da," kunna.

Ya Kadwan Para Na Keangarigan (Mk 4:21-25)

16 A ya nedagga para ni Hesus ta keangarigan na en a intu yan:

"Am napagatangan muy ya zilag a awemuy haman itagu ta umag na kalamba ono addun na agiddan awa itun muy hud la ta tangngan na bali en, petta madakaran ya ngamin simarok ta bali. 17 A kumanen hapa mina ta keangarigan kiden, te maski am kuman na melemad ya ikayat da uhohugan a mappya ta mepalawag kid. 18 A pake itug muy mantu ya nadangag muy, te ya kaddu na metug muy a kumanen hapa sangaw ya kaddu na amu muy, otturu madaggan para. Ammi ya awanen mangitug ta netulduken tentu a maazi hala sangaw ya pahig na en ta amu na," kunna.

Ya Ikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na (Mt 12:46-50; Mk 8:31-35)

19 A ta pagbida na para la a dumatang na hapa ig hina ni Hesus ikid na kabagis na kiden, ammi aweda nakaabikan tentu gafu ta pake addu ya tolay kiden. 20 A yen kid hapa ya nangibar tentu;

"Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na kabagis mu kiden, te apagan da ka kan," kunda.

21 Ammi ya tabbag na tekid a

"On ay, ammi intu hapa ig hinak ikid na kabagis ku ya mangdangag ta uhohug na Namaratu petta kurugan da," kunna.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad (Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

22 A sangaw ta mittan a binaran ni Hesus ya ituldu na kiden, a **"Entanan ta dammangewan,"** kunna tekid, a naglalugan kid na ta barangay da en, a nagtugut kid. 23 A ta pagtugtugut na barangay da en ta danumen a nasidug i Hesus. A kimama la umange ya masikan na paddad, a pake nagpalung na ya danumen abat ta lima-nug na ta umag na barangay da en, a tanagay kid na lumammad. 24 A gafu ta burung da a enda hinukal i Hesus. **"Afu, Afu, magpasi kitam O,"** kunda.

A ta nekahukal ni Hesus a nehuya na ya paddad ikid na danumen nga pake nagpalung na, a nagimmang kid na, a nagsimpan ya danumen. 25 **"Anu awan haman ta pangikatalak muy,"** kunna hapa tekid.

A pake nagtalaw kid na. A ya uhohug da hapa gafu ta pagpaka-lat da tentu a

"Anu panaw ya katolay na tolayin yan, te maguhohug haman ta paddad ikid na palung, a kurugan da hala ya uhohug na," kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu (Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

26 A tekiden nakadatang ta dammang na alugen a itta kid na ta lugar na Geraseno kiden ta batug na Galileya. 27-29 A ta nedagut ni Hesus ta barangayen a nepagka-ma na ya takday lalaki taga ili nga nauhagan, te awena pulus nagbarbarawasi gafu ta pinaguyung na anitu na kiden. A awena kan nagyan ta bali, te nagyan la ta agyan na tanam kiden. A kankanayun pagkagtutan na kan na anitu na kiden petta papasin da. A yen ta ginalutan na kadwan kiden ya kamat na kiden ikid na takki na kiden ta kawad petta mataronan da, ammi gasgasatan na hala ya kawad kiden, a pagbilagan na anitu na kiden, petta ange ta awan ta totolay. Ammi tentu en nakaita te Hesus a pake gimihgihawa, kapye na umange nagtakab ta atubang na en, ammi ginamman ni Hesus ya anitu na en;

"Pagtugutām na ya tolayina," kunna.

A ka-ma la nagayag hapa ya lalaki en ta masikan;

"Anu hud ya aamum teyak, Hesus, te iko ya Anak na Namaratu ewan. Ikallak nak kad, te awenak haen pakākāllakan," kunna.

30 "A anu hud ya ngagam," kunna ha ni Hesus tentu.

"Ay, Armado ya ngagan ku," kunna hapa, te adaddu kan ya anitu na.

31 A nakimemallak kid hapa te Hesus ta
awena kid doban ta agyan na avuten nga
pake adadalam.
32 “Doban na kami haen ta bahuy
kidewan petta magyan kami la tekid,”
kunda,
te abikan hapa ya addu na bahuy nga mag-
dukdukit ta hukeb na bagetay.
33 “A e kanan mantu,” kun ni Hesus
tekid.
A nagtugutan da ya lalaki en kapye da
simarok ta bahuy kiden. A ka-ma la na-
gadukal ya bahuy kiden bumilag. A sa
nagurdak kid ta gatab na bagetayen kapye
da nagkahunnak ta alugen, a nagkalimat
kid ta danumen.
34 A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a
nagbabilag kid na hapa nga umange ta ili,
a nesaned da ya ngamin iningwa ni Hesus.
35 A umange hapa ya tolay kiden, te enda
itan ya nakkwa. A ta datang da te Hesus
a itta hapa ya lalaki en nga nagtugutan na
anitu kiden, a imatuttud hapa ta bikat ni
Hesus nga sebarawasi, a awan na ya uyung
na en. A nagtalaw hapa ya tolay kiden. 36 A
ya nagtahon kiden ta bahuy nga nakaita ta
iningwa ni Hesus a binida da ha ya nepag-
pamappya na ta nagyanan na anitu kiden.
37 A gafu ta nafulotan ya talaw na ngamin
kiden tolay ta lugar na Geraseno a nebar
da te Hesus ta awena mina magdulot ta
lugar da. A nagtoli mantu ta barangayen
nagluganan da. 38 A paalap hapa ya lalaki
en nga pinagmappya na ta anitu kiden,
petta dumagdag mina tentu, ammi awena
nepalubus ni Hesus.
39 “Mappya ta dumatang kan mina ta
balim, te ipadangag mu sangaw ta kahu-
lum kiden ya ngamin kallak na Nama-
ratu teko,” kunna tentu.
A nagtugut mantu ya lalaki en, a enna
nepadangag ya kallak ni Hesus tentu ta
ngamin na ili.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Nasi (Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

40 A ta nepakadakit nig Hesus ta
dammang na alugen a enna pinagdulot
na addu na tolay, te indagan da ya pagtoli
na. 41 A nehulun hapa tekid ya takday
lalaki nga magngagan te Hayrus nga
pinakadakal ta kapilya na Hudyo kiden. A
umange namalentud ta atubang ni Hesus
nga nakimemallak tentu, petta ange mina
i Hesus ta bali na, 42 te itta kan ya anak na
nga balatang nga mementu en anak na, a
masin. A nehulun mantu i Hesus tentu,
a naghahulun hapa ya magamagaddu na
tolay nga ange mangiil-ilat te Hesus.

43 A nekihu hapa tekid ya takday babbay
nga makataktakit, te makadagdaga kan
abat ta mafulu duwa na darun. A maski
addu ya nanguru tentu a awena garay
nagmappya. 44 A simalsal hapa ta talekud
ni Hesus, a sini-ged na ya kayadan na sal-
nuk na en, a yen hapa ya nepagkamag na
pagdaga na. 45 Ammi tentu en nangsi-ged
tentu a nagtayuk hapa i Hesus, a nebar na
ta
“Inya hud ya nangsi-ged teyak,”
kunna,
“Bakkan teyak,” kunna hapa na
ngamin kiden kumalihung tentu.
A ya uhohug hapa ni Pedru tentu a,
“Addu haman, Afu, ya magitaptapal
nagsi-ged teko,” kunna.
46 “Awan, te itta ya takday nangsi-ged
teyak, te nariknak ya nagafu ta barikin
nga nagpamappya ta nagtakit,” kunna
hapa.

47 A gafu ta awena nakatagu na bab-
bayen a umange hapa namalentud ta
atubang ni Hesus nga nagapilpilpig. A sa
binida na ya ngamin nepagtakit na ikid
na nepagmappya na ta nepangsi-ged na ta
barawasi ni Hesus. A ya uhohug ni Hesus
tentu a
48 “Mappya, Aboy, te nekatalak nak, te
yen ya nagmappyam. Dumatang kan la
ta bali, a awem la sangaw magburung,”
kunna.
49 A tentu para la naguhohug ta bab-
bayen a itta ya umange nangdafung tekid
nga nagafu ta bali ni Hayrus.
“Maski awem na pagdulotan ya Mistro
ta bali, te nasin haman ya anak men,”
kunna te Hayrus.
50 Ammi nedangagan hapa ni Hesus ya
inuhohug na, a ya nebar na tentu a
“Awem la magburung, te itug mu la
ya pangikatalak mu a magmappya hala
sangaw ya anak men,” kunna te Hayrus.

51 A ta datang da ta bali a nehangat ni
Hesus ta simarok ya kadwan kiden tekid,
te intu la inalap na ig Pedru, ikid ni Hwan,
ikid ni Santiago, kontodu dadagkal na ab-
bingen. 52 A dinatangan da ya tolay ki-
den nga gisitangan ikid na gitangitan ta
masikan gafu ta abbingen nasi. A ya uho-
hug ni Hesus tekid a

"Awemuy mina magtangit, te nasi hud
ya abbingina awa masidug la," kunna.

53 A nekakatawa da hapa, te amu da
haman ta nasin. 54 Ammi inibbalan na
ya kamat na abbingen kapye na binaran;
"Aboy, imivwat kan," kunna. 55 A na-
tolay hala ya abbingen, a mavit kad la
imivwat. **"Pakanan muy na,"** kunna
hapa ni Hesus tekid, 56 a pake nepagpaka-
lat na dakal na kiden ya katolay na anak
da en, ammi pake nebar ni Hesus ta aweda
ibabar ya nepagpamappya na ta anak da
en.

9

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden (Mt 10:5-42; Mk 6:7-13)

1 A ta takday araw a pinagammung ni
Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na,
a pinasinapan na kid ta pakapangwa na,
petta itta ya mabalinan da nga magpamap-
pya ta takit ikid na magpatugut ta anitu na
tolay kiden seanitu. 2 A dinob na kid hapa
nga ange mangipadangag ta pangikerutan
na Namaratu, ikid na magpamappya ta
nagtatākit kiden. 3 A ya nebar na tekid a

"Awemuy pulus magbalun ta kanan
muy ikid na pirak muy. A awemuy hapa
mangihulun ta sarukud ikid na pagsap-
atos, ikid na tali na barawasi muy. 4 A
maski am inya sangaw ya magpadulot
tekamuy ta bali da a magyan kam ten
abat ta pagtugut muy. 5 Ammi am awan
pulus ta magpadulot tekamuy a pag-
tugutān muy kid mantu, a azin muy hapa
ya lafu na agyan da ta takki muy," kunna
tekid.

6 A nagtatugut kid mantu, a sinaned da ya
ngamin kiden babali, a nepadangag da ya
damag ni Hesus, yaga pinagmappya da ya
nagtatākit ta ngamin kiden lugar.

Ya Kapopoyung Ni Ari en Herud (Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

7 A ta nepakadamag ni Ari en Herud
ta itta ya malalaki magpamappya ta nag-
tatākit kiden, a napopoyung hapa am inya
na tolay ya gafu na, te binida na kadwan
ta natolay hala i mina Hwanen nga nepa-
papasi ni Herud, a yen kan ta itta ya paka-
pangwa na nga magpamappya ta tolay.
8 Ammi ta bida na kadwan a nagtoli kan
ya aglavunen Eliyas. A ta bida na kadwan
para a natolay hala kan ya takday aglavun
nga nasi ta palungu araw. 9 A ya uhohug ni
Herud hapa a

"Pinaputulan ku haman i Hwan,
ammi inya panaw ya tolayin yan nga
madamdamag ku?" kunna.

A yen ta ikayat na kan itan i Hesus.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Limaribu (Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-13)

10 A ta nepagtoli na turin kiden ni Hesus
nga dinob na nga ange mangipadangag a
binida da tentu ya ngamin tarabaku da. A
sangaw inalap na kid ta ili na Betsayda.
11 Ammi nadamag na tolay kiden ta nag-
tugut kid, a dinadagdag da kid hapa. A ta
nepakaita ni Hesus ta tolay kiden a nehu-
lun na kid hapa, a netuldu na kid hapa ta
gagangay na pangikerutan na Namaratu,
yaga pinagmappya na hapa ya nagtatākit
tekid.

12 A ta furab a nagburung ya ituldu na
kiden ta tolay kiden, a enda nebar te Hesus.

"Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay
kidin, petta e kid magammak ikid na
gumatang ta pamuhab da ta babali kide-
wan, te awan haman ta pangalapan ta
isin," kunda.

13 "A ikamuy na mina ya mangatad ta
kanan da," kunna hapa tekid.

"A itta hud ya ipakan mi tekid bakawa
lilima haman la na pan ikid na duduwa
la na ikan ya itta. Ikayat mu hud ta e
kami gumatang ta ipakan mi ta ngamin
tolay kidin yan?" kunda hapa,

14 te itta de ya limaribu na lalaki fwera ta
bābāy ikid na anak. A ya uhohug ha ni
Hesus tekid a

"Pagammungan muy mantu ya tolay kiden ta taglimafulu, a pagtuttudan muy kid," kunna.
15 A gafu ta kumanen a pinagtuttud da kid, 16 a inalap ni Hesus ya lima kiden na pan ikid na dwahukal na ikan, a yen kid ya netangad na nepakimallak. A sangaw ginadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan kiden, kapye na kid negawat ta ituldu na kiden petta ikid ya mangisaned ta tolay kiden. 17 A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid. A tekid na nabalin nagkakan a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta huna na tolay kiden.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 16:13-20; Mk 8:27-29)

18 A ta takday araw a makimallak i Hesus ta takday na lugar nga awan ta totolay fwera ta ituldu na kiden, a itta ya pinohutan na tekid.
"Anu kan ya pangitan na tolay kiden teyak am inya yak?" kunna tekid.
19 "A pahig na kadwan ta iko i Hwanen nga nangzigut ta tolay nga pinapasi da ta kwa en sina. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A pahig na kadwan para ta iko ya takday aglavun nga nasi ta palungu araw," kunda.
20 "A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?" kunna ha tekid.
A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;
"Iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi," kunna.
21 A pake nebar ni Hesus tekid ta aweda mina bibidan yen ta kadwan kiden tolay, kapye na nebar ta
22 "Mappya ta pakākāllakan da sangaw ya Tolayin taga Langit, te idadula da sangaw na kalalaklakayan kiden ikid na padi kiden ikid na mangituldu kiden, kapye da sangaw papasin, ammi matolayak hala sangaw am nagpasa ya talluhaw," kunna.
23 A ya uhohug na para tekid a
"Am itta ya mayat dumagdag teyak a mappya ta pagtalekudan na ya bari na. A am kada magganwat ta lalakwat a dana itug na mina ya pagattam na ta zigat na pangurug na teyak, petta dumagdag la teyak. 24 Te maski am inya ya mangkenga ta angat na a masi hala sangaw ta magnayun. Ammi ya mangisagapil ta angat na gafu ta pangurug na teyak a matolay hala sangaw nga magnayun. 25 Te maski am itta mina ya tolay nga nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud sangaw ya kappyanan na tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi na? 26 A maski am inya sangaw ya mamat mangibosag teyak ikid na uhohug ku a yen hapa sangaw ya ikamat ku am magtoli yak sangaw ta lutakin nga mangihulun ta pakapangwa ni Damakewan ikid na anghel na kiden. 27 A kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta itta ya kadwan kiden tekamuy nga awan para la masi addet ta maita da sangaw ya pakapangwa na Namaratu ewan nga mehulun ta Mangikerutan am magtogkok sangaw ta pagariyan na Namaratu," kunna.

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

28 A ta nepagpasa na magge walu araw a inalap na ig Pedru, ikid ni Hwan ikid ni Santiago, te umange kid ta ata-nang na bagetay petta makimallak kid. 29 A tentu en nakimallak a nanguli hapa ya bari na en, a pake nagfuraw ya barawasi na en, te nagdakar ta kuman na kadakar na bilag. 30-32 Dana nasidug ig Pedru ikid na kahulun na kiden, ammi nagadukal kid, a nepagka-ma da hapa ya kalalaki ni Hesus. A itta hapa ya duwa na tolay nga nagbida tentu, ig mina Moses, ikid ni Eliyas, te nagmatakar kid hapa nga sedakar. A intu bidan da ya pasi ni Hesus nga magdulot sangaw ta ili na Herusalem. 33 A ta pagganwat na duwa kiden magtugut te Hesus a nagsitang hapa i Pedru;
"Ay Afu, mappya te itta kamin sin, te mamadday kami mina ta tallu na babali, petta tagtakday kam ni Moses ikid ni Eliyas ta ba-bali," kunna.
Ammi kuman na nagalimanga i Pedru, te ka-ma la naguhohug. 34 A kima-ma la hapa ya kulamen nga imakban tekid, a tinappanan na kid, a sa nagtalaw ig Pedru. 35 A

nadangag da hapa ya maguhohug tekid ta umag na kulamen,

"Ye ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan ku. Mappya ta dangagan muy ya ituldu na tekamuy," kunna.

36 A ta nekabalin na naguhohug tekid a intu la naita da i Hesusen, te limitap ya duwa kiden. A sangaw nelemad da ya naita da ta kadwan kiden kahulun da, a aweda pulus binibida addet ta mabayag.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu
(Mt 17:14-21; Mk 9:14-27)

37 A ta lalakwat tekid na nakadagut ta bagetayen a enna kid dinafung na addu na tolay. 38 A ya takday lalaki tekid a binaran na i Hesus;

"Mistro, ikallak mu haen ya anak kin nga mementu in anak ku, 39 te itta garay ya anitu na. A am pagkagtutan na anitu na en a gimihawa. A sangaw am pagkissiwan na, a pagdangkakan na hapa ta lutak, a paglukbakan na para, a awena ibbatan.

40 'Patugutan muy haen ya anitu na in,' kunku ta ituldum kidin sin,
ammi aweda haman nabalinan," kunna.

41 A ya uhohug hapa ni Hesus a

"Kuga awan ta kapkappyan na tolay kidin yan nga awan mangikatalak. Bababang yen kabayag na pagyan ku tekamuy nga mangitultuldu, ammi awemuy para la netug. Iangem mantu sin ya anak men," kunna ta lalaki en.

42 A tentu en nangiange ta anak na en tentu a ka-ma la pinagkissiw na anitu na en. Ammi ginamman ni Hesus ya anitu en a nagmappyan ya abbingen, a **"Yeh, alapam na,"** kunna te dama na en. 43 A sa nagpaka-lat ya tolay kiden ta kalalaki na pakapangwa na Namaratu.

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Paketalaba Na
(Mt 17:22,23; Mk 9:30-32)

A ta pagbabida para la na tolay kiden ta pagpaka-lat da ta iningwa ni Hesus a naguhohug hapa i Hesus ta ituldu na kiden.

44 "Pake dangagan muy ya uhohug ku tekamuy, te itta sangaw ya mangitalaba ta Tolayin taga Langit, petta gafutan na mangikatupag kiden tentu," kunna tekid,
45 ammi aweda naawatan ya ikayat na uhohugan, te nelemad para la tekid, a mamat kid mangibar.

Ya Pakidibati Na Ituldu Kiden Ni Hesus
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

46 A sangaw nakidibati ya ituldu na kiden, te pagtatabbagan da am inya tekid ya pinakadakal da. 47 Ammi amu ni Hesus ya itta ta nonot da, a pinahebing na tentu ya takday abbing, kapye na hapa naguhohug ta ituldu na kiden.

48 "Maski am inya ya mangtagop ta kumanin na abbing gafu ta pangurug na teyak a mekwenta ta iyak hapa ya tinagop na, a ya mangtagop teyak a bakkan la ta iyak ya tagopan na am awa nangidoben hapa teyak. Intu mantu pinakadakal muy ya imalinnak ta nonot na ta kuman na abbing," kunna.

49 A sangaw nanonot hapa ni Hwan ya ibar na te Hesus,

"Afu, itta ya naita mi nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, ammi ngaganan na hapa ya ngagam, ammi ginamman mi te awena haman mehulun tekitam," kunna.

50 "Awemuy mina gamman ya kumanen, te ya awan mangikatupag tekitam a kahulun tam hapa," kun ni Hesus tekid.

Ya Pangawe Na Taga Samariya Kiden Te Hesus

51 A gafu ta tanagay na ya araw na pagtoli ni Hesus ta langit a sarukusukan na ya magdulot ta ili na Herusalem. 52 A dinob na ya ange kiden ta unnan na en ta takday ili ta lugar na Samariya, petta iparan da mina ya pagammakan da. 53 Ammi ya tolay kiden ten a aweda ikayat pagdulotan i Hesus ta agyan da, te amu da ta Hudyo nga magdulot hala sangaw ta ili na Herusalem.
54 A ta pakadangag nig Santiago ikid ni Hwan ta nebar na taga Samariya kiden a nagporay kid, a nebar da te Hesus,

"Am ikayat mu, Afu, a makimallak kami ta Namaratu petta ihunnak na mina ya afuy ta agyan da petta maapang kid," kunda,
55-56 ammi ginamman na kid. A nagdulot kid na ta takwan na lugar.

Ya Tabarang Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu
(Mt 8:19-22)

57 A tekiden nagtugtugut ta dalanen a
umabikan hapa tentu ya takday tolay, a
binaran na i Hesus;
"O, Mistro, dumagdagak hapa teko, te
maski am had ya eyam," kunna.
58 "A kakallak ka sangaw am du-
magdag ka teyak, te itta hala ya avut
na mungaw ikid na umuk na mamanuk,
ammi teyak nga Tolayin taga Langit a
awan garay ta datangan ku ta pagiban-
nagan ku mina," kun ni Hesus tentu.
59 A sangaw naita ni Hesus ya takday
a **"Dumagdag kan teyak,"** kunna tentu.
Ammi ya tabbag na hapa a **"Indagan ku**
bit ya pasi ni damaken te itanam ku,"
kunna.
60 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a,
"Bay-am la, te ya awan kiden matolay
ta Namaratu ya makkamu mangi-
tanam ta nasi, ammi teko a dumagdag
kan teyak, petta ipadangag mu ya
pangikerutan na Namaratu," kunna.
61 A umange ha ya takday para, a
"Dumagdagak hapa, Afu, ammi eyak
mina bit ibar ta kahulun ku kiden ta
bali," kunna.
62 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Am namegafu kan nagaradu otturu
magsagalipay ka ta gafam a awem me-
gitta nga mesipat ta iturayan na Nama-
ratu," kunna.

10

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Pitufulu Duwa

1 A ta takday ha na araw a nagpili i Hesus
ta pitufulu duwa na lalaki, te doban na
ya sagduwa, petta mapmapolu kid ammi
tentu nga ange mangipadangag ta uhohug
na Namaratu ta tagtakday na lugar nga
angeyan na hapa sangaw. 2 A ya nebar na
en tekid a
"Addu para ya awan nakadangag ta
damag na Namaratu, te kuman kid na
alawa na kāmmayān nga awan para la
nagataban, ammi assang la garay ya
ange maggatab. A doban ta kanan
mantu, ammi magadang kam hapa ta
Dafu na paggatabanen petta daggan na
para ya ange maggatab ta paggataban
na en. 3 A imugudan muy hapa, te
doban ta kanan nga ange mangipadan-
gag ta agyan na mangikatupag tekamuy.
4 A awemuy magbalun ta pirak, a awe-
muy hapa mangihulun ta tali na sapatos
muy ono kompormi na ibbalan muy. A
awemuy hapa magtalantan ta dalan nga
makibidan ta maski inya na tolay.
5 "A am gimon kam ta bali na pag-
dulotan muy a **'Namaratu ya mang-**
bendisyon tekamuy,' kummuy tekid.
6 A am itta ya mayat nga mekerutan tekid
a masirak hala ya bendisyon na Nama-
ratu tentu. Ammi ya awan kiden mayat a
awan mantu ta masirak tekid. 7 A maski
am had sin na bali ya pagdulotan muy ta
tagtakday lugar a awemuy magal-alit ta
kadwan kiden bali, te magyan kam la ten
nga mangan ikid na uminum ta iatubang
da tekamuy, te gagangay ta yen ya ku-
man na tandan muy gafu ta tarabaku
muy nga mangipadangag tekid. 8 A ku-
manen hapa ta tagtakday lugar nga eyan
muy, te am had sin na bali ya pagyanan
muy a kanan muy la ya iatubang da teka-
muy. 9 A am itta ya magtatākit ta lugar
da a pagmappyan muy kid, a ipadan-
gag muy ya pangikerutan na Namaratu
tekid petta mesipat kid hapa.
10 "Ammi am angarigan ta simarok
kam ta takday na lugar, ikid na awan ta
magpadulot tekamuy a pagtugutan muy
kid mantu, a
11 'Azin mi mantu ya lafu na lugar
muy ta takki mi kiden gafu ta awe-
muy dangagan, petta amu muy ta li-
wat muy hapa la am pa-gangan na
kam na Namaratu. Ammi amu muy
mina ta intu nagtalekudan muy ya
pangikerutan na Namaratu tekamuy,'
kummuy sangaw tekid.
12 Te kakurugan ta dakdakal sangaw ya
pangpa-gang na Namaratu tekid ammi
ta tolay kiden nga taga Sodom nga
kanayun namadday ta awan ta kapkap-
pyan ta idi," kun ni Hesus tekid.

13 A ya uhohug na para tekid a
"Mapa-gang sangaw ya Hudyo kiden
nga taga Korazin ikid na Betsayda, te

maski naita da ya tarabaku na Namaratu
a aweda haman nagbabawi ta pagliwat
da. Ammi am kumanen mina ya naita
na Hentil kiden nga taga Tiro ikid na
Sidon a nagtuttud kid mina ta kalafukan
nga nagbarawasi ta kustal gafu ta pag-
babawi da. 14 A yen ta pake kakallak
sangaw ya Hudyo kidina ammi ta Hen-
til kiden nga taga Tiro ikid na Sidon
ta araw na pangpa-gang na Namaratu.
15 Kumanen hapa sangaw ta Hudyo ki-
den nga taga Kapernayum, te pahig da
ta dayawan na kid sangaw na Namaratu,
ammi mewarad kid sangaw ta pang-
taguhali na en, te aweda haman mag-
babawi.
16 "A kumanen hapa sangaw ta eyan muy
kiden nga lugar, te ya mayat mangdangag
tekamuy a mekwenta ta iyak ya dangagan
na, ammi ya mangawe tekamuy a mek-
wenta ta iyak ya inawe na. A ya mangawe
teyak a mekwenta ta inawe na hapa ya
nangidob teyak," kunna tekid, a sangaw
nagtatugut kid.

Ya Pagtoli Na Pitufulu Duwa Kiden

17 A ta pagtoli na pitufulu duwa kiden
nga dinob ni Hesus a pake matalakan kid.

"O, Afu," kunda tentu, "Magta-
law hapa ya anitu kiden tekami am
patugutan mi kid ta pakapangwa na
ngagam," kunda.

18 A ya uhohug na hapa tekid a

"Naitak hapa ya pagtukalit na dafu
da en Satanas ta kuman na pagsunak
na kilat gafu ta pagpatugut muy ta dad-
doban na kidina. 19 A yen mina ya
pagnonotan muy, te neatad kun teka-
muy ya pakapangwa muy, petta maabak
muy ya ulag ikid na manggagama, ikid
na ngamin kasikanan na katapil tam, a
awan ta makkwa na tekamuy. 20 Ammi
maski kunna ten a bakkan mina ta yen
ya pakatalakan muy, te intu mina ikata-
lak muy ya pakesurat na ngagan muy ta
agyan na Namaratu ewan," kunna.

21 A ta nepaguhohug ni Hesus ta kuma-
nen a pa nakimallak hapa ta Namaratu, te
natalakan hapa gafu ta Kahalwa na Nama-
ratu tentu.

"Matalakak hapa teko, Amang, nga
makkamu ta ngamin langit ikid na lu-
tak, te nelemad mu ya pakapangwam
ta masirib kiden ikid na seadal kiden, a
nepaitam ta kuman na abbing kidin. A
mappya hapa yen, Amang, te nagdulot
hala ya ikayat men," kunna.

22 A ya uhohug na hapa ta tolay kiden
nga nagdangag a

"Nekatalak nak ni Damakewan petta
iyak ya makkamu ta ngamin, a awan
ta makkamu teyak am bakkan la te
Damakewan. A awan hapa ta makkamu
te Damakewan am bakkan la ta iyak ikid
na ikayat ku pangipakkamun tentu,"
kunna.

23 A sangaw tinubbat na ha ya ituldu
na kiden nga kinabida petta ikid la ya
makadangag ta ibar na,

"Dakal ya gāsāt muy gafu ta ngamin
kiden naita muy. 24 Te ya ari kiden ikid
na aglavun kiden ta idi a pake karagatan
da itan ya maita muy ta ayanin, a kara-
gatan da hapa dangagan ya madangag
muy, ammi nelogot kid gafu ta aweda
nadatang ya araw na," kunna.

Ya Bida Na Nangikallak Taga Samariya

25 A ta takday ha na araw a nagtayuk ya
takday abugadu nga mangpohut te Hesus
petta paruban na.

"Mistro, ibar mu haen am anu mina ya
tarabakuk petta maatadanak sangaw ta
magnayun na angat," kunna.

26 A ya uhohug hapa ni Hesus tentu a

"A amum haman ya lintig na Nama-
ratu, a imanu hud ya binasam?" kunna.

27 "A ya kuman na binasak a iddukan
ku kan mina ya Dafu tam Namaratu
ta ngamin nonot ku ikid na ngamin
kasikan na barik. A iddukan ku kan
hapa ya kagittak tolay ta kuman na
pangidduk ku ta barik," kunna ha na
abugadu en.

28 "A kustu kad ya tabbag mina, te am
yen kid ya tarabakum a matolay ka hala
sangaw," kunna hapa ni Hesus tentu.

29 "A onay, ammi inya hud ya kagittak
tolay?" kunna ha na abugadu en, te ial-
aliki na ya awena pangidduk.

30 A gafu ta kumanen a takwan ya binida
ni Hesus tentu:
"Itta ta idi ya takday lalaki nga taga ili
na Herusalem," kunna. "A umange mina
magpasyar ta ili na Heriku. Ammi kadu-
layan na te nelakap na tulisan kiden ta
dalan, a pinalpaluk da abat ta magge
nasi, kapye da ginubatan ya ngamin kwa
na, kontodu barawasi na, a newagak da.
31 "A sangaw nagtalib hapa ya takday
padi nga kalugaran na lalaki en. Ammi
tentu en nakaita ta lalaki en nga imaidda
ta dalan a linillikan na haman, a nag-
dulot ta eyan na en. 32 A kumanen
hapa ta takday manguffun ta padi en,
te timunud ta padi en. A tentu nakaita
ta lalaki en a linillikan na hapa. 33 A
sangaw a timunud hapa ya mekatallu na
tolay, ammi nagafu ta takwan na lugar,
te taga Samariya.
"A tentu en nakaita ta lalaki en ta
kakallak hapa a maallakan hapa tentu,
34 a enna inurun ya bigad na kiden,
kapye na kid binabbad. A sangaw ne-
takay na hapa ta kabayu na en, kapye
na nedatang ta agyan na takday agpadu-
lotan, a tinaronan na ta hiklamin yen.
35 A sangaw ta lalakwat a nesirak na
ya pirak ta makākwa ta agpadulotanen
petta taronan na bit ya lalaki en.
'Taronam bit haen ya tolayin yan, a
am magkurang sangaw ya neatad kina
a iko sangaw ya makkamu ta maapag
na, te pagan ku hapa sangaw teko am
manoli yak sin,' kunna.
36 "A ta kuman na uray mu ta tallu
kiden nga nakaita ta Hudyo en a inya
tekid ya nangikwenta tentu ta kagitta
na?" kun ni Hesus ta abugadu en.
37 "A ya nangikallaken tentu nga taga
Samariya," kunna hapa.
"A yen hapa ya parigam, a matolay ka
sangaw," kunna ha ni Hesus tentu.

Ya Pagpasyar Ni Hesus Ta Bali Ni Marta

38 A ta nekabalin na ten a nagdulot ig
Hesus ikid na ituldu na kiden ta takday
lugar na babali, a nagimmang kid ta bali
na takday babbay nga nagngagan ta Marta,
a pinagdulot na kid ta bali. 39 Itta hapa
ya kabagis ni Marta nga babbay hapa, a
Mariya ya ngagan na. A ikayat ni Mariya
ya imatuttud la ta bikat ni Hesus petta
dangagan ya ituldu na. 40 Ammi te Marta a
awena pake tinagop ya magdangag gafu ta
addu ya kapopoyungan na ta tarabaku na
en magafuy. A sangaw nebar na te Hesus,
"Anu awenak ikallak, Afu, ta uffu-
nan nak mina na kabagis kina, te tatak-
dayak na nga magafuy ikid na maglutu,"
kunna.
41 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Kuga addu ya burungam, Marta, ikid
na kapopoyungam, 42 ammi tatakday la
ya mesasita, a pinili ni Mariya ya kap-
pyanan nga awan sangaw maazi tentu,"
kunna.

11

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Pakimallak Da (Mt 6:9-13; 7:7-11)

1 A ta takday ha na araw a makimallak
i Hesus ta takday lugar, a tentun nagim-
mang a umange hapa ya takday ituldu na
tentu nga magpetuldu ta pakimallak na;
"Mappya hapa, Afu, am ituldu na kami
nga makimallak ta kuman na nepangi-
tuldu ni mina Hwanen ta ituldu na ki-
den," kunna.
2 A ya nebar ni Hesus tekid a
"Am makimallak kam ta Namaratu a
kumanin ya uhohugan muy:
'Ay, Afu, nga Dama mi ta langit, am-
pade nonotan na ka mina na ngamin
tolay sin,
petta sa ikamat da ya ngagam, ikid
na makituray kid teko.
3 A ikallak na kami hapa, te atadan
na kami ta kanan mi ta kinanghahaw.
4 A pakoman na kami haen ta li-
wat mi kiden, te pakoman mi hapa ya
makaliwat tekami.
A awena kami doban ta pagliwatan
mi. Amen,' " kunna.
5 A ya netulfu na hapa ta netuldu na en
nga pakimallak da a intu yan:
"Am angarigan ta itta ya sangaili na
takday tekamuy nga dumatang ta tangn-
gan na hiklam, ikid na awan ta ipakan
na tentu, a awena hud ange gumatut ta
karuba na en? 6 Te ya ibar na sangaw
tentu a

‘O, kofun, pagatutan nak haen ta tallu supa la, te itta ya sangailik nga bagu dumatang, a awan ta ipakan ku tentu,’ awena hud kumin tentu?
7-8 A am tabbagan na hapa ta
‘O awenak tabtabangan O, te nelitup ya bali in. Awek makaatad ta ayanin, te makakasidug kamin na anak kiden,’ am kunna,
a awena hud pakolangan na magadangen gafu ta magkofun kid? A maski am awena ikayat imivwat gafu ta pagkofun da, am pakolangan na la a imivwat hala sangaw petta iatad na ya masapul na gafu ta awena magimmang na magadangen. 9 A kumanen hapa mina ta pakimallak muy ta Namaratu, te am itta ya masapul muy a adangan muy mantu la tentu, a iatad na hala tekamuy. Te am pake apagan muy ya ikayat muyen tentu a ituldu na hala tekamuy. A am intu ya pake baran muy a tabbagan na kam hapa. 10 Te ya magadang tentu a yen ya atadan na, a ya magapag tentu a yen ya ituldu na, a ya mangbar tentu a yen ya tabbagan na hapa.
11 “Te am angarigan mina ta magadang ya anak muy ta daldalag a ulag hud ya iatad muy? 12 A am iplug ya adangan na a manggagama hud ya iatad muy? 13 A yen mina ya pagnonotan muy, te ikamuy nga seliwat a amu muy haman ya mangatad ta kappyanan ta anak muy. A pake mekatalak para ya Dama muyewan Namaratu nga mangatad ta mappya ta ngamin kiden magadang tentu, te doban na ya Kahalwa na en nga manguffun tekamuy.”

Ya Pamadakat Da Te Hesus (Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

14 A ta takday ha na araw a patugutan ni Hesus ya anitu nga nagpaumal ta seanitu en. A ta nepagtugut na anitu en a nakauhohug na ya umalen, a pake nakagtut hapa ya tolay kiden gafu ta pakapangwa ni Hesus. 15 Ammi ya uhohug na kadwan kiden a
“Itta malat ya Satanas tentu nga mayor na anitu kiden, a yen ta itta ya mabalinan na nga magpatugut ta anitu,” kunda.* 16 (-)
17-18 Ammi dana amu ni Hesus ya nonot da, a tinabbag na ya uhohug da;
“Am kakurugan mina ta Satanas ya nangatad ta pakapatugut ku ta sakā anitu na kiden a nakikattway mantu ya dafu da en tekid, a naperdin mina ya patarabaku na tekid. Te maski am had sin na gubyernu am makikattway ya tolay na kiden nga magtatāpil a awena hud sangaw maperdi na gubyernu da? Kumanen hapa am makikattway mina ya makipagyan kiden ta takday na bali a maperdi hapa ya pagkakahulun da. 19 A am uray muy ta Satanas ya pangalapan ku ta pakapatugut ku ta anitu a had sin mantu ya pangalapan na kagitta muy kiden ta pakapatugut da? Ikid mantu sangaw ya mangipasikkal ta pagkilluyan na razon muy.
20 “Ammi ta kakurugan a patugutan ku ya anitu gafu ta pakapangwa na Namaratu, a yen mina ya pakkamun muy ta ittan tekamuy ya nesaad na Namaratu nga magturay ta ngamin.
21 “A ya masikanen nga maggwardya ta bali na en nga magibbal hapa ta kompormi na pangpapasi na a awan sangaw ta makagubat ta kwa na kiden ta bali, 22 malaksid am ange sangaw ya masmasikan ammi tentu, te yen sangaw ya mangabak tentu, a gubatan na sangaw ya armas na kiden nga nekatalak na, a kwa nan sangaw ya bali en.
23 “A yen mina ya pagnonotan muy, te ya awan makikahulun teyak a mekwenta ta ikatupag nak, a ya awan makipagammung teyak a mekwenta ta mangkutkutet,” kunna.

Ya Bida Na Pagtoli Na Anitu (Mt 12:43-45)

24 “A am angarigan ta itta ya nagtugutan na anitu na en a nonotan muy mina ya uray na anitu en, te ange makakalkalay ta bagbagetay kiden nga magapag ta pagyanan na, ammi gafu ta awan ta maapagan na a **‘Asakay, paruban ku la magtoli ta nagtugutan ken,’** kunna. 25 A am

* **11:15** Ya bersikulo 16 a netulfu ta 29 petta matarus ya bida.

maita na ta nagmappyan ya tolayen, ikid
na awan ta mangihangat tentu 26 a ange
bit mangalap ta pitu ta sakā anitu na ki-
den nga pake duldulay ammi tentu, a sa
simarok kid na nga magyan ta tolayen. A
pake nagduldulay ya kasasaad na tolayen
ta pagyan na pitu kiden anitu ammi ta
ketta para la na takdayen," kunna.

27 A ta nepaguhohug nan ta isin a ka-ma
la nagsitang hapa ya takday babbay nga
nekihu ta tolay kiden nagdangag;

"Nagāsāt kad i hinam, Aleng, nga na-
ganak teko ikid na nagpasusu teko,"
kunna.

28 A ya tabbag hapa ni Hesus a

"Kustu ya uhohug mina, Ina, ammi
pake nagāsāt para ya mangdangag ikid
na mangitug ta uhohug na Namaratu,"
kunna.

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Magadang Ta Pakaitan
(Mt 12:38-42)

29 (v16,29) A ya uhohug hapa na kadwan
kiden te Hesus a

"Itta mina ya ipaitam tekami ta paka-
pangwam, petta pakaitan mi ta Nama-
ratu ya nangidob teko," kunda,

te pangparuba da tentu. A pake imad-
dun hapa ya tolay kiden ange magdangag
tentu. A ya netabbag na tekid a

"Kuga nagdupal ya tolay kidin ta
ayanin nga kanayun magadang ta pakai-
tan da. Ammi awan sangaw ta mepaita
tekamuy, te mappya ta intu pagnonotan
muy ya nakkwa te mina Honasen.
30-32 Te linintuk bit na ikanen kapye na
neadwa ta mekatallu araw a natolay
hala i mina Honasen, a yen ya nakaitan
na taga Ninaba kiden ta Namaratu ya
nangidob tentu, a nagbabawi kid hapa
gafu ta nepadangag ni mina Honas tekid.
Ammi ya itta in sin nga mangipadangag
tekamuy a pake malmalalaki para ammi
te mina Honasen, a soysoyan muy
haman ya uhohug na tekamuy. Ammi
am nasin sangaw ya Tolayin taga Langit
a matolay hala sangaw ta kuman ni mina
Honasen, a yen sangaw ya pakaitan muy
ta Namaratu ya nagafun na. A sangaw
ta araw na pangpa-gang na Namaratu
a ya taga Ninaba kiden ya mangpaliwat
tekamuy gafu ta awemuy nangurug.

"A yen para sangaw ya takday mang-
paliwat tekamuy ya babbayen ari ta lu-
gar na Syiba, te nagafu haman ta pake
adayu na lugar, petta dangagan na ya
amu ni mina Ari en Solomun nga neatad
na Namaratu tentu, ammi ya itta in sin
tekamuy a pake malmalalaki para ya
amu na ammi te mina Solomun, a awe-
muy haman kurugan.

33 "A intu mina pagnonotan muy ya
nagpagatang ta zilag, te am napagatan-
gan nan ya zilagen a enna hud itagu awa
itun na haman ta kabagawan na, petta
maita na mayat kiden simarok. 34 A ya
mata muy kidina ya mangatad mina ta
dakar na bari muy, a am mappya ya
mata muy a sa madakaran ya ngamin
bari muy. Ammi am dulay ya mata muy
a sugiram hapa sangaw ya ngamin bari
muy. 35 A imugudan muy mantu, te am
kakurugan ta masugiram ya pahig muy
ta madakar a melogot kam. 36 Te am
mappya la ya ngamin nonot muy petta
awan pulus ta sugiram na a kanayun
madadakkaran kam ta kuman na pang-
dakar na zilag ta bari muy," kunna.

Ya Pangtabarang Ni Hesus Ta Pariseyu Kiden
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

37 A ta nekabalin ni Hesus nagbida a
itta ya takday Pariseyu nga nangagagay
tentu ta bali na en petta makikkanan kid, a
umange mantu i Hesus nga nakiatubang ta
kadwan kiden. 38 Ammi nakagtut hapa ya
Pariseyu en te Hesusen gafu ta awena nag-
baggaw ta kuman na gagangay na Hudyo
kiden kapye na mangan. A gafu ta nakag-
tut ya Pariseyu en a itta ya nebar ni Hesus
tentu;

39 "A ta kuman na ikamuy nga
Pariseyu a pakappyan muy ya bari muy
petta ispot ya maita na tolay, ammi
ilemad muy haman ya itta ta nonot muy
nga paginggum muy ikid na kompormi
na dulay. 40 Kuman na awan ta nonot
muy, te ya namadday ta bari tam a
pinadday na hapa ya nonot tam. A
am pabaggaw na ya bari muy a awena

hud pabaggaw ya nonot muy hapa?
41 Mapmappya mantu ta dana baggawan
muy ya nonot muy a sakā mabaggawan
hapa sangaw ya ngamin barbari muy.
42 "Ammi mapa-gang kam sangaw nga
Pariseyu, te am kwentan muy ya meka-
mafulu en ta apit muy nga ibingay muy
ta Namaratu ewan a pake sukatan muy
ta mappya petta awena nasurok ikid
na awena makurang. Ammi ya pake
mesasita en nga patarabaku na teka-
muy nga matunung ikid na mangidduk
tentu a yen kid haman ya taliban muy.
Mapmappya ta yen kid mina ya pake
nedulot muy kontodu pangiatad muy ta
mekamafulu ta kwa muy.
43 "A mapa-gang kam para nga
Pariseyu, te am makigimung kam a
pilin muy ya kaispotan na pagtuttudan,
a am itta kam ta kaddun na tolay a
karagatan muy hapa ya pangdayaw
na tolay kiden tekamuy. 44 A mapa-
gang kam para sangaw, te kuman
kam na malabag nga awena maita na
tolay kiden, a matapangan kid gafu ta
pakihulun da tekamuy, te aweda maita
ya pakatapangan da," kunna.

45 A gafu ta inuhohug ni Hesus a tinab-
bag hapa na takdayen mangituldu ta lintí-
gen nga kahulun na Pariseyu kiden.

"Namatan kami hapa, Mistro, gafu ta
inuhohug mu ta Pariseyu kidin," kunna.
46 "Mapa-gang kam hapa sangaw nga
mangituldu," kunna hapa ni Hesus
tentu, "te addu ya patarabaku muy ta
awena mabalinan na tolay kiden, a awe-
muy kid hapa uffunan ta maski assang
la. 47-48 A mapa-gang kam para sangaw,
te daggan muy ya liwat na dadagkal muy
kiden nga namapasi ta aglavun kiden
na Namaratu, te am appiyan muy ya
tatānam na aglavun kiden a tunan muy
kid hapa ta magmagannud na ispot, te
ape madamdam kam tekid. A mekabat
kam mantu ta pagliwat na dadagkal muy
kiden, te tulad la ya pagdamdam na
nonot muy tekid. 49 A gafu ta Namaratu
ewan ya makkamu ta ngamin a

**'Mangidobak sangaw ta kadwan
para na aglavun ikid na turin ku,
ammi papasin da hala sangaw
ya kadwan tekid, a pagzigā**tan **da
hapa ya kadwan,'** kunna.

50 "A yen ta ikamuy nga itta ta ayanin
ya datangan na kadakalan na pangpa-
gang na Namaratu gafu ta pasi na
aglavun na kiden addet ta nekaparatu
na lutakin. 51 Kakurugan ta ikamuy
ngamin nga itta ta ayanin ya pa-gangan
na Namaratu gafu ta ngamin kiden
pinapasi na dadagkal muy kiden addet
te mina Abel addet te mina Zikaraya
nga nasi ta hahat na pangiatangan
ikid na kapilya. 52 Mapa-gang kam
sangaw nga mangituldu ta lintig na
Namaratu, te winakay muy haman ya
ikayat na uhohugan na lintig na en gafu
ta awemuy ikayat mesipat ta nekari
na en, a nelogot hapa ya mayat kiden
mesipat gafu tekamuy," kunna.
53 A ta nepagtugut ni Hesus ta bali en
a sakā nehulun hapa ya Pariseyu kiden
ikid na mangituldu kiden, te pasikkalan
da ya pagpohut da tentu, 54 talo am itta
sangaw ya ibar na nga pangidaruman da
mina tentu.

12

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Rinibribu Na Tolay

1 A ta pagbabida da para la ta dalan a
kimalihung te Hesus ya rinibribu na to-
lay addet ta naginglublubeg kid, te ikayat
da dangagan ya ituldu na. Ammi dana
naguhohug bit i Hesus ta ituldu na kiden
nga nekihu tekid.

"Mappya ta palanan muy ya gagangay
na Pariseyu kiden te magimmamappya
kid la. 2 Ammi maski am tappanan da
ya kadulay da ta ayanin a sa maukadan
hala sangaw, a mepakamu hala sangaw
ya ngamin nelemad da. 3 A mappya
mantu ta appiyan muy hapa ya uho-
hugan muy, te maski am anu ya nean-
anisat muy ta agyan na sugiram ikid na
umag na bali muy a mepadangag hala
sangaw ta dakar petta sa madangag na
ngamin tolay.
4 "A maski am itta ya mayat mama-
pasi tekamuy gafu ta gagangay muy a

awemuy la magtalaw tekid, te maski am papasin da kam a awan ta makkwa da ta kahalwa muy. 5-7 Intu mina pagnonotan muy ya passik kiden, te maski am malogon ya paga da ta dapun a awena kid kaliwatan na Namaratu maski ta takday la. Ammi pake mesasita kam para tentu ammi ta addu na passik, te dana nabilang nan ya ngamin kiden huk muy. Awemuy mantu magtalaw ta dumatang tekamuy, te mapmappya hud la ta burungan muy ya pagliwat muy ta Namaratu, te intu haman ya makapapasi ta bari muy pase makewarad ta kahalwa muy ta pangtaguhali na tekamuy, a yen mina ya italaw muy.

8 "A ya uhohug ku para tekamuy a maski am inya ya mangibosag ta pangurug na teyak ta atubang na tolay a yen hapa sangaw ya ibosag ku ta atubang na anghel kiden na Namaratu. 9 Ammi ya mangilemad teyak ta atubang na tolay a ilemad ku hapa ta atubang na anghel kiden. 10 A maski am itta ya maglibak ta Tolayin taga Langit a mabalin mapakoma, ammi ya mamadpadulay ta tarabaku na Kahalwa na Namaratu a awena mabalin mapakoma. 11 A am angarigan ta itta ya mangpaliwat tekamuy ta umag na kapilya da, ono atubang na dafu da, ono gubernador da, a awemuy la burungan ya uhohugan muy, 12 te sangaw am ittan ya kustu na paguhohug muy a ituldu na kam na Kahalwa na Namaratu ta uhohugan muy," kunna.

Ya Itabarang Ni Hesus Ta Pumassil Ikid Na Maginggum

13 A ta pangituldu para la ni Hesus a itta ya takday lalaki nga nangbar tentu.

"Mistro, ibar mu haen te kakaken ta ibingayan nak mina ta nesirak ni minamaken," kunna.

14 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a

"Iyak hud ya netun ta lugar na kwes? Bakkan haman ta iyak ya makkamu am piga mina ya kwam," kunna.

15 A ya uhohug na para tekid ngamin nga magdangag a

"Pake imugudan muy ta awemuy maginggum ta pagba-nang muy, te maski am piga ya kaddu na kwa muy a bakkan ta yen ya mangatad ta pagkappyanan muy," kunna,

16 otturu binida na tekid ya keangarigan na takday naba-nang.

"Itta ya takday naba-nang ta idi, a nagsurok ya naalap na ta mula na kiden. 17 A ya uhohug na ta nonot na en hapa la a

'Asakay, anu mina ya kwan ku ta kaddu na apit ku, te awan haman ta pangiappiyan ku,' kunna. 18 'Mappya ta pasatsat ku ya gitad ku kiden, te magpapaddayak ta kadakalan na kamarin, petta gustun sangaw pangiappiyan ku ta ngamin irik ku ikid na kadwan kiden kwak. 19 A awek na sangaw magburung, te itta haman ya ngamin teyak maski abat ta addu na darun. A mappya te awek na sangaw magbannag magtarabaku, te manganak la ikid na magidda yak ta talak ku,' kunna ha na nonot na.

20 "Ammi tumubbat hapa ya Namaratu nga naguhohug tentu.

'Iko ya awan ta nonot, te masi kan sangaw ta hiklamin yan, a amum para sangaw am inya ya makākwa ta ngamin neappiyam,' kunna.

21 A kumanen hapa sangaw ta maguknud ta pagba-nang na ta katolay na sin nga awan ta pagba-nang na ta Namaratu," kun ni Hesus tekid.

Ya Kadwan Para Netuldu Na Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 6:25-34)

22 A sangaw nedulot ni Hesus ya uhohugan na ta ituldu na kiden;

"Yen ya uhohugan ku tekamuy ta awemuy mina burungan ya pagkatolay muy am anu sangaw ya kanan muy ikid na inuman muy, a awemuy mina burungan am anu sangaw ya pagbarawasi muy. 23 Te Namaratu haman ya nangatad ta bari muy ikid na angat muy, a awena hud iatad ya magserbi ta angat muy ikid na bari muy? 24 Intu mina pagnonotan muy ya mamanuk kiden, te aweda haman magmula ikid na maggapas, yaga aweda haman maguknud ta kanan da. Ammi mangan kid hala, te Namaratu ya makkamu ta kanan

da. Ammi tekamuy a pake mesasita
kam tentu ammi ta mamanuk. 25 A
maski am magburung kam a itta hud
ya medagga ta pagkatolay muy maski
ta takday oras gafu ta pagburung muy?
26 A am awan ta medagga muy maski
ta assang la ta pagkatolay muy a an-
nun muy mantu burungan ya dakdakal
para? 27 Itan muy hapa ya lappaw
kiden awa aweda haman magbannag
magdaget ta kuman na barawasi da,
ammi magispot kid hala. Te pake is-
ispot kid ammi te Ari en mina Solomun,
te awena haman negitta na kalalaki na
pagbarawasi na ta kalalaki na lappaw ki-
den. 28 A am kumanen mantu ya kalalaki
na pabarawasi na Namaratu ta kaddat
kiden nga makalimagan kapye da ma-
tongradan a awan hud ta pangkenga na
tekamuy ta pagbarawasi muy?

"Anu haman ta assang la ya pangikata-
lak muy tentu? 29 Awemuy mina bu-
rungan am had ya pangalapan muy san-
gaw ta kanan muy ikid na inuman muy,
30 petta awemuy megitta ta awan ki-
den makkamu ta Dyos muy, te yen kid
ya kuga mafulotan nga magburung ta
pagkatolay da. Ammi ya Dama muy
ewan ya makkamu ta ngamin masapul
muy, 31 a mappya mantu ta karagatan
muy ya ikayat na en tekamuy, a sa
medagga hala sangaw ya ngamin masa-
pul muy.

32 "Awemuy mantu magburung, te ika-
muy ya kuman na pastorān na Dama
muyewan, a ikayat na ta ikamuy ya
mesipat tentu nga magturay ta ngamin.
33 A mappya ta ilaku muy ya kadwan ki-
den kwa muy petta itta sangaw ya iuffun
muy ta napanglaw kiden. Te am kunna
ten ya tarabakun muy a mauknud ya
ba-nang muy ta langitewan nga awan
magdan ikid na awan maazi tekamuy,
te awan ta magtakaw ten ikid na awan
ta ulolag nga magkan ta kwa muy. 34 A
mappya ta kunna ten, te am itta la ta
Namaratu ewan ya pake kengan muy a
yen la ya nonotan muy.

35-36 "A kumanen hapa a mappya ta
makigitta kam ta tagabu kiden nga awan
masidug, te sigida makaparan kid talo
am ka-ma la dumatang ya dafu da en
nga umange nakipyesta. A dana nag-
pagatang kid hapa, petta alistun da
ihukat. 37 A nagāsāt sangaw ya awan
kiden mangikasidug ta datang na dafu
da, te pagtuttudan na kid hapa sangaw
ta lamesa na en, kapye na kid pakanan.
38 A maski am awena dumatang abat ta
tangngan na hiklam ono nagkarawan a
pake magāsāt kid para am dana naka-
paran kid ta datang na.

39 "A itan muy hapa ta awemuy san-
gaw parigan ya natulisan ta bali na, te
am dana amu na mina ya oras ya iange
na tulisan a awena mina nasidug, petta
awena mina natulisan na bali na en. 40 A
yen mina ya nonotan muy petta dana
nakaparan kanan ta datang ku, te am
pahig muy sangaw ta awek para la du-
matang a yen hala sangaw ya datang
ku," kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Pagtoli Na

41 A gafu ta uhohug ni Hesus a nagpohut
hapa i Pedru tentu,

"Afu, ikami la de ya pangibaram ta
keangarigan kidin, ono isipat mu hapa
ya ngamin kidin kimalihung ta isin?"
kunna.

42 "A maski am inya na tolay nga
makanonot ikid na mekatalak," kunna
hapa ni Hesus, "te yen sangaw ya
patudunan na dafu na en nga magturay
ta kadwan kiden tagabu na ta bali, a intu
hapa sangaw ya makkamu ta kanan da.
43 A am mekatalak hapa ya pinatudunan
na en a pake magāsāt para, 44 te intu
sangaw ya paturinan na nga manaron
ta ngamin kiden pagba-nangan na.
45 Ammi am pahig na tagabu en ta
mabayag para ya pagtoli na dafu na en,
a intu la tarabakun na ya mangan ikid
na uminum ikid na magillaw, ikid na
magpalpaluk ta kadwan kiden tagabu.
46 A kakallak hapa sangaw am pagka-
ma na ya datang na dafu na en gafu
ta awena nakaparan. A pa-gangan na
sangaw na dafu na en, petta mesipat
mapa-gang ta awan kiden mekatalak.

47-48 “A am itta mantu ya makkamu en
ta patarabaku na dafu na en ta awena
idulot a dakdakal sangaw ya pangpa-
gang na dafu na en ammi ta awanen
makkamu. Te ya naatadan ta addu a
masapul ta ad-addu sangaw ya itoli na,
ammi ya naatadan ta medyo assang la a
assang hapa ya itoli na,” kunna.

Ya Pagkakattway Na Tolay Kiden Gafu Te Hesus

49 A ya netuldu para ni Hesus tekid a intu
yan:
“Yen ya umeyan ku ta lutakin petta
ipurwak ku ya afuy ku ta ngamin to-
lay, a ampade gumatang kid na mina.
50 Ammi mappya ta dana attaman ku
bit ya takwan na zigat, a mabanta yak
na addet ta awena pakabalin. 51 A
gafu ta neangek ta isin a pahig muy
de ta iyak sangaw ya kaam-ammungan
na ngamin tolay, ammi bakkan, te iyak
sangaw ya kakatkattwayan da, 52 te
mamegafu ta ayanin am itta ya lima
na tolay ta takday bali a maghahulun
ya kadwan nga makikattway ta kadwan
kiden, 53 te ya lalaki en a makikattway
sangaw ta anak na en lalaki. A ya bab-
bay hapa a makikattway sangaw ta anak
na en babbay. A ya katahungan na
takday a makikattway hapa sangaw ta
manuhang na en,” kunna.
54 A ya uhohug na hapa ta kaddun na
tolay kiden a
“Am maita muy ta magkulam na a
‘**Magudan na sangaw O,**’ kummuy, a
kustu magudan. 55 A am nagafu ta aba-
gatan ya paddaden a **‘Mapatu sangaw
O,’** kummuy hapa, a kustu magpatu.
56 Ammi ape malalaki kam, te amu muy
lavunan ya dumatang gafu ta pakaitan
ta langit ikid na lutak, ammi ya ipaita na
Namaratu tekamuy ta ayanin a awemuy
haman malasin.
57 “Mappya mantu ta ulin muy ya
nonot muy, petta mangnonot kam
ta matunung na nonot. 58 Te am
medarum ka sangaw ta atubang na kwes
a mapmappya ta dana makikappya
ka mina ta mangidarumen teko ta
awem para nakadatang ta kwes, te am
nedarum na kan a paalap na ka na kwes
ta mangbalud teko, 59 a kakurugan ya
ibar ku teko ta awem sangaw makauhet
addet ta awem pakekaru ta ngamin
liwat mu,” kunna.

13

Ya Pangipapilit Ni Hesus Ta Pagbabawi Na Tolay

1 A ta pangituldu para la ni Hesus a itta
ya ange kiden nangidanug tentu, te bidan
da ya taga Galileya kiden nga pinapasi na
suddalu kiden ni Gubernador Pilato.
“Dinatangan na kid na suddalu ki-
den tekiden mangatang, a nagkakihu ya
daga da ta daga na atang da kiden,”
kunda tentu.
2 A ya tabbag ni Hesus tekid a
“Pahig muy de ta pake dulay ya pina-
pasi da kiden ammi ta kadwan kiden
nga taga Galileya, a yen ta nepalubus na
Namaratu ya pasi da? 3 Ammi bakkan
ta kunna ten, te ya ibar ku tekamuy
a sakā megitta kam hapa sangaw tekid
am awemuy magbabawi ta liwat muy.
4 A nonotan muy hapa ya mafulu walu
kiden nga inigsilan na bali en ta iten
Silowam, te pahig muy de ta nasi kid
gafu ta pake dulay kid ammi ta kadwan
kiden taga Herusalem, 5 ammi bakkan
haman ta kunna ten, te ya ibar ku ha
tekamuy ta sakā megitta kam sangaw
tekid am awemuy magbabawi,” kunna.
6 A sangaw binida na hapa ya takday
keangarigan ta pangipasikkal na tekid.
“Itta kan ya nagpamula ta fun na higos
ta lutak na en, a ta pagdakal na higosen
a enna mina alapan ya mayan na kiden,
ammi awan haman ta mayan na. A ku-
manen la kumanen abat ta tallu darun.
7 A ya uhohug na ta manaronen ta mula
na kiden a
‘Nekatalak ku haman ta mag-
mayan ya higosin abat ta tallu darun,
ammi awan haman. Mapmappya ta
tukadam na, te afutan na la ya taba na
lutakin,’ kunna kan.
8 Ammi ya tabbag kan na manaronen
tentu a
‘Awem la bit, Afu, te indagam mina
abat ta takday para darun, te lehutan

ku kalin kapyek tunan ta abuno na.
9 A am magmayan sangaw ta takday
darun a awan kad mappya, ammi am
awan a tukadan ta,' kunna kan.
A mappya ta yen hapa ya pagnonotan
muy," kun ni Hesus tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Babbayen Nagkavub

10 A ta takday ha na araw na agimmang a
nangituldu ha i Hesus ta umag na kapilya
da, 11 a itta hapa ten ya takday babbay nga
pake nagkavub, a awena nauyad ya addag
na en, te itta ya anitu na nga nangpakavub
tentu abat ta mafulu walu darun. 12 A ta
nepakaita ni Hesus tentu a binaran na.
"Ina, itam awa naubadan kan ta
pagkavub mu," kunna,
13 otturu nesi-ged na hapa ya kamat na
tentu, a alistu nagtunung ya addag na en,
a dinayawan na ya Namaratu. 14 Ammi ya
presidente na kapilya en a nakaporay na
te Hesus, te awena kan nginilin ya araw na
agimmang awa nagtarabaku kan ta nepag-
pamappya na ta babbayen, ammi ya tolay
kiden ya nehuya na.
"Itta haman ya annam na araw ta pag-
tarabaku tam, a yen kid mina na araw
ya iange muy ta isin am ikayat muy mag-
pauru ta takit muy, a bakkan mina ta
araw na agimmang," kunna.
15 Ammi tinabbag hapa ni Hesus ya uho-
hug na en ta
"Kuga magimmamappya kam, te am
ikamuy haman a awemuy hud ubadan
ya anwang muy ikid na kabayu muy ta
araw na agimmang, petta emmuy kid
penuman. 16 A kumanen dulay hud
am araw na agimmang ya nekaubad na
kagitta muyin tolay nga nagalutan ni
Satanas abat ta mafulu walu darun?"
kunna.
17 A gafu ta inuhohug na en a namatan
na hapa ya nakitapil kiden tentu. Ammi
pake natalakan ya kadwan kiden te Hesus,
te malalaki ya ngamin tinarabaku na.

Ya Keangarigan Na Pangikerutan Na Namaratu
(Mt 13:31-33; Mk 4:30-32)

18 "Anu mina ya pangigittan ku ta tolay
kiden nga iturayan na Namaratu, a anu
mina ya keangarigan da?" kun ni Hesus.
19 "A meangarig kid ta pake kaassangan
na hukal nga imula na tolay, te sangaw
am dakal na ya mula na en a nagbalin
ta kadakalan na ngamin kiden mula, te
magge kuman na kayu, petta yen ya
eyan na mamanuk kiden pagumukan,"
kunna.
20-21 "A meangarig para ya tolay na
kiden ta kuman na tāpirit na asin nga
mekihu ta lappa, te gafu ta asinen a sa
maasinan ya ngamin lappa," kunna.

Ya Bida Na Awan Mapasarok Ta Pangikerutan Na Namaratu
(Mt 7:13,14, 21-23)

22 A ta nekabalin ni Hesus ta iten a nag-
tugut, te magdulot ta ili na Herusalem, a
nangituldu hapa ta kadwan kiden ili ikid
na babali nga sinaned na ta inange na
en. 23 A itta hapa ya takday nga umange
nagpohut tentu;
"Afu, assang la hud sangaw ya
mekerutan ta pangpa-gang na Nama-
ratu?" kunna.
24 A ya uhohug na hapa a
"Addu sangaw ya mayat simarok ta
pangikerutan na Namaratu, ammi mel-
ogot kid sangaw, te nailat ya sasarokan
na en. Mappya mantu ta afuran muy
ya simarok, 25 te am indagan muy ya
kelitup na sasarokanen kapye muy mina
simarok a **'Afu, Afu, hukatan kami O,**'
kummuy sangaw, ammi itabbag na san-
gaw ta '**Aweta kam amu am inya kam,**'
kunna.
26 'Atsi O, Atsi O,' kummuy hapa san-
gaw, 'awa ikami haman ya kahulum
kiden nga nakikkanan teko ikid na
nakipaginum teko, a ume ka haman
nangituldu ta lugar mi,' kummuy
hapa sangaw.
27 Ammi ya uhohug na sangaw tekamuy
a
'Maski kunna ten aweta kam haman
amu am inya kam. Umadayu kanan
mantu teyak, te dulay ya tarabaku
muy,' kunna hapa sangaw tekamuy.
28 A magtatangit kanan sangaw, a magn-
garitam sangaw ya ngipan muy ta zigat
muy, aglalo am madangag muy sangaw
ta madugiman kanan nga mehulun teg

Abraham ikid ni Isak, ikid ni Hakob, ikid
na ngamin kiden aglavun ta pagariyan
na Namaratu. 29 Ammi addu sangaw ya
makasarok ta Hentil kiden nga magafu
ta ngamin paglelehutin, a makikkanan
kid ta kadwan kiden ta pagariyan na
Namaratu, ammi tekamuy a madugi-
man kam. 30 Te ya awan kiden mina
makasarok ta uray muy a yen kid san-
gaw ya simarok, a ya makasarok kiden
mina ta uray muy a yen kid sangaw ya
madugiman," kunna.

Ya Pagdamdam Ni Hesus Ta Taga Herusalem Kiden
(Mt 23:37-39)

31 Awena pake nabayag a umange ya
kadwan kiden Pariseyu nga mangibar te
Hesus.
"Mappya, Afu, ta umadayu kan ta isin,
te doban kan ni Ari en Herud ya mama-
pasi teko," kunda.
32 Ammi ya uhohug na hapa tekid a
"Kuga mangayayyaw ya ari ina. Mag-
toli kanan tentu a ibar muy ta awek
magbilag, te idulot ku la ya tarabakuk
ta isin nga magpatugut ta anitu ikid
na magpamappya ta magtatākit kiden,
kapyek ibalin ya gafu na umeyan ku ta
isin. 33 Yen sangaw ya ibar muy tentu,
te maski am anu ya panatalaw na teyak
a mappya ta idulot ku la ya umange ta
ili na Herusalem. Te gagangay ta yen
ya pangpapasin da ta aglavun na Nama-
ratu," kunna tekid,
34 otturu nanalasigak hapa gafu ta
damdam na ta taga Herusalem kiden.
"Ay, anak ku taga Herusalem; Ma-
mengpiga yak mina nga nangikerutan
tekamuy ta kuman na manuken nga
mangukup ta piyak na kiden, ammi awe-
muy ikayat, awa papasin muy hud la
ya aglavun kiden na Namaratu nga di-
nob na tekamuy. 35 A makkamu kanan
mantu ta lugar muy, te pagurayan na
kam na Namaratu. A ibar ku tekamuy ta
awedak sangaw maita am awemuy ulin
ya nonot muy, petta dayawan muy ya
dinob na Namaratu nga pinakabari na
tekamuy," kunna.

14

Ya Pagpamappya Ha Ni Hesus Ta Araw Na Agimmang

1 A ta takday ha na araw na agimmang
a umange i Hesus nakikkanan ta bali na
Pariseyu en nga presidente na kapilya. A
ya kadwan kiden Pariseyu nga kahulun na
makābali en a aitan da am anu sangaw ya
kwan ni Hesus, 2 te itta hapa ten ya takday
lalaki nga pake nagbagbaga ya kamat na
kiden ikid na takki na kiden, a nagtayuk
ta atubang ni Hesus. 3 A gafu ta kumanen
a itta ya pinohutan ni Hesus ta Pariseyu
kiden ikid na mangituldu kiden nga man-
gaita tentu,
"Anu ya uray muy, kustu am pagmap-
pyan ku ya tolay ta araw na agimmang
ono awan?" kunna.
4 Ammi aweda haman nagsitang. A sini-
ged na mantu ya lalaki en pinagmappya,
kapye na pinatugut. 5 A ya uhohug ni
Hesus ta nangaita kiden tentu a
"Am angarigan mina ta neavut ya an-
wang muy ono kabayu muy, a had sin
hud tekamuy ya awan mangigon tentu
maski ta araw na agimmang?" kunna
tekid.
6 Ammi awan hapa ta metabbag da tentu.

7 A sangaw pake itan ni Hesus ya gagan-
gay na tolay kiden nga ginawi na Pariseyu
en ta bali na, te intu pinili da ya abikan
ta agtogkokan na magpamakanen. A yen
ta tinabarangan na kid ni Hesus ta takday
keangarigan.
8 "Am angarigan ta itta ya manggawi
tekamuy ta pagpamakan na magboda, a
awemuy mina pagtuttudan ya kaispotan
na lugar talo am yen ya dana neparan
ta mapmappya en ammi tekamuy. 9 Te
awemuy amu am ange sangaw ya nang-
gawi en a
'O, kofun, awemuy la bit magtuttud
ta isin, te yan ya neparan ta sangaili
tamin,' kunna sangaw tekamuy,
a namatan kam sangaw, gafu ta neak-
ban kam. 10 Mapmappya mina ta intu
pilin muy ya pake naak-akban, te am
maita na kam sangaw na magboda en a
mabalin ta baran na kam sangaw.

‘O, kofun, anu haman ta magtuttud kam ta isina nga adayu teyak? E kam sin, te mappya ta makihebing kam teyak,’ kunna sangaw tekamuy,
a madayawan kanan sangaw ta atubang na ngamin. 11 Te ya ngamin kiden mangpautun ta bari da a mapaakban kid sangaw, a ya mangpaakban ta bari na a yen sangaw ya mapautun,” kunna tekid.
12 A ya uhohug na hapa ta nanggawi en tekid a
“Am mamadday ka sangaw ta pagpamakan a bakkan mina ta kofum kiden, ikid na kahulum kiden, ikid na nabanang kiden ya gawim, talo am itubbat da ka sangaw gawin ta pagpamakan da, a metoli hala teko ya kuman na nagastum tekid. 13 Mapmappya mina ta intu sangaw gawim ya napanglaw kiden, ikid na pilay, ikid na pukul, ikid na nagdaram,
14 pettam kumanen a pake magāsāt ka sangaw. Te am awan ta pagsupapak da teko a Namaratu sangaw ya makkamu nga mangsagolyat teko ta araw na pangtolay na ta matunung kiden,” kunna tentu.

Ya Bida Na Kadakalan Na Pagpamakan (Mt 22:1-10)

15 A ta nepakadangag na takdayen kahebing ni Hesus ta binida na en a
“Umpa, magāsāt kitam sangaw am makikkanan kitam ta pagpamakan na Namaratu ta pagtogkok na Dafu tamen,” kunna.
16 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
“Itta hapa ya takday nagpamakan ta idi,” kunna, “a naggawi hapa ta pake addu na tolay. 17 A ta araw na pagpamakan na en a dinob na ya ange mangalap ta ginawi na kiden.
‘Em alapan ya ginawik kiden, te neparan na ya ngamin kanan da,’ kunna tentu, a umangen.
18 Ammi intu dulay te nagpambar haman ya ngamin kiden nagawi;
‘Gummatangak garay ta lutak, a mappya bit ta eyak itan, a dispensaran nak na la,’ kun na takday.
19 A ya uhohug ha na takday a
‘Gummatangak garay ta lima paris na baka, a mappya bit ta eyak kid paruban pagaradu talo mayat kid, a dispensaran nak na la,’ kunna hapa.
20 A ya uhohug na takday para a
‘Bagu nabalinak nagboda, a yen ta awek makaange,’ kunna.
21 A gafu ta kumanen la kumanen ya pagpambar da a nagtoli ya dinob na nagpamakanen, a nebar na ya ngamin pambar da tentu, a nagporay hapa ya nagpamakanen.
‘Alistum mantu ange ta kalsada kiden ikid na dalan kiden ta ili, te apam sin ya napanglaw kiden, ikid na pilay kiden ikid na daram kiden,’ kunna, a umangen ha ya daddoban na en.
22 Nepagtoli nan a
‘Afu, nebalin kun ya nepangidob mu teyak, ammi addu para la ya pagyanan,’ kunna ta dafu na en.
23 A ya uhohug na hapa tentu a
‘E kan mantu ta nahughugtuk kiden babali, a persam ya tolay kiden nga ange sin, petta mapannu ya bali kin,
24 te ibar ku la tekamuy ngamin ta awena sangaw mesipat na palungu kiden ginawik ta neparan kin,’ kunna.”
A yen ya addet na bida ni Hesus tekid.

Ya Ipasikkal Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu

25 A tentu en nagtugtugut ta dalan a mehulhulun hapa tentu ya pake addu na tolay. A nagtayuk bit i Hesus, kapye na nagbalittag nagbida tekid.
26 “Am itta tekamuy ya mayat magbalin ta itulduk a mappya ta iyak ya pake ikayat na ammi ta dama na, ikid na hina na, ikid na atawa na, ikid na anak na kiden, ikid na kabagis na kiden, a maski ta angat na, te am awan a awena makapagbalin ta itulduk. 27 A maski am inya mina ya dumagdag teyak am awena iwasa ya pasi na a awena mantu makapagbalin ta itulduk,” kunna tekid.
28 Otturu netulfu na hapa ya duwa na keangarigan, te ye-yen ya mangipasikkal ta nebar na en tekid.
“Am itta mina ya magbali ta dakal,” kunna, “a dana bilangan na bit ya pirak na kiden petta amu na am makalannat addet ta kabalin na bali na en. 29 Te am intu la sangaw mabalin ya arigi na

kiden kapye na maafut ya pirak na kiden
a awena mantu sa mabalin na ngamin
bali na, a ikakatawa na sangaw na tolay
kiden.
30 'Itan muy ya parayag na magbali
en mina ta dakal awa awena haman
mebalin ya negafu na en,' kunda san-
gaw.
31 A kumanen hapa ta ari en nga ange
mina makigubat, te am angarigan ta
pake ad-addu ya suddalu na katapil na
en ammi ta suddalu na kiden a dana itan
na bit ta malmalalaki ya suddalu na ki-
den nga makigubat. 32 Te am awan ta tu-
rad da ikid na kalalaki da nga mangabak
ta pake ad-addu ammi tekid a magtalaw
kid na sangaw mangidulot ta pakigubat
da, a masapul ta timuluk ya dafu da en
ta katapil na en. 33 A yen ta dana ibar
ku tekamuy ta awemuy makapagbalin
ta itulduk kiden am awemuy dana iwasa
ya ngamin itta tekamuy, petta iyak la ya
nonotan muy.
34 "Mappya mantu ta kuman na asin ya
dumagdagen teyak, te mappya haman
ya asin. Ammi am mangilogot san-
gaw ya dumagdagen teyak a nagbalin
mantu ta kuman na asinen nga imawan
ya apgad na en, A am awan ta apgad
na a itta hud sangaw ya serserbi na?
35 Mapmappya haman ya attay, te ma-
balin ta meabuno. Ammi ya asinen
nga awan ta apgad na a gagangay ta
mewarad. A am kakurugan ta itta ya
bangbang muy a mappya ta dangagan
muy ya bidan kin tekamuy," kunna.

15

Ya Bida Na Nawakay Nga Naapagan Hala

1 A ta takday ha na araw a mangituldu i
Hesus ta addu na tolay nga umange nag-
dangag tentu, te itta ya agsingir kiden ta
bwis nga magswitik kan ta singiran da, a
itta hapa ya kadwan kiden minagliwat. 2 A
sakā umange hapa nagdangag ya kadwan
kiden Pariseyu ikid na mangituldu kiden
ta lintig, ammi liniblibakan da i Hesus ta
kahulun da kiden.
"Anu haman ta pagdulotan na ya du-
lay kiden na tolay, yaga kaatubang na
kid mangan?" kunda.
3 A gafu ta libakan da ya gagangay ni
Hesus a nagbida hapa ta tallu na keangari-
gan tekid;

(Ya Kalneru en Nga Netawag)

4 "Am angarigan mina ta itta ya takday
tekamuy nga magtaron ta magatut na
kalneru ta metawag ya takday, a awena
hud isirak ya siyamafulu siyam, petta
enna apagan ya takdayen? 5 A am naa-
pagan nan a kokolun na hapa, a sa-bilan
na abat ta bali. 6 A am nedatang nan
ta bali a awena hud baran ya kofun na
kiden ikid na karuba na kiden?
'O ey, magragsak kitanan, te naapa-
gan kun ya kalneruken,' awena hud
kumin?
7 A kumanen hapa ta Namaratu ewan
ikid na anghel na kiden, te am itta ya
magbabawi maski ta takday la na magli-
wat a dakdakal ya talak da tentu ammi
ta siyamafulu siyam kiden nga awan ta
liwat," kunna tekid.

(Ya Babbayen Nga Nagwakay Ta Aritut Na)

8 "A kumanen hapa ta takdayen bab-
bay am mawakay ya takday aritut na
ta bali na, a awena hud magpagatang
ta hilag kapye na apagan ya aritut na
en ta ngamin umag na bali en abat ta
naapagan nan? 9 A am naapagan nan a
baran na hapa ya kofun na kiden ikid na
karuba na kiden,
'O ey, magragsak kitanan, te naapa-
gan kun ya aritut ken,' kunna.
10 A kumanen hapa ta Namaratu ikid
na anghel na kiden, te dakal hapa ya
pagragsak da ta pagbabawi na maski
takday nagliwat," kunna.

(Ya Anak Na Laklakayen)

11 A ya takday para keangarigan na a
"Itta ta idi ya laklakay nga duwa ya
anak na nga azo lālāki kid. 12 A umange
hapa ya assangen te dama na en gafu ta
adangan na tentu.
'Amang, mappya ta iatad mun ya lu-
gar na iatad mu teyak, te magtugutak
na,' kunna.

A ginadwa na mantu ya ngamin pagtolayan na ta duwa kiden anak na. 13 A ta nepagpasa na assang la na araw a nelaku na assangen ya ngamin bingay na en, kapye na nagtugut. a sa nehulun na hapa ya ngamin pirak na en. A gafu ta kumanen a umange nagpasyar ta pake adayu na lugar, a sa ginasto na ya ngamin pirak na ta awan ta pakaititan. 14 A sangaw ta nekaafut na pirak na kiden a nazigatan hapa, te dinatangan na agbabisin ta lugaren nga umeyan na. 15 A gafu ta kumanen a umange nangallu ta takday tolay ten, a dinob na hapa nga ange magtaron ta bahuy na kiden. 16 A tentu nagtaron ta bahuy kiden a tagasingatan na hapa ya magbasug ta kanan na bahuy kiden, te awan haman ta nangatad ta kanan na. 17 A sangaw nakanonot hapa, a

‘Asakay, mapmappya haman ya pagyan na mangallu kiden te damaken. Aweda haman maafut ya ipakan na tekid, ammi teyak a masi yak na ta bisin,’ kun na nonot na.

18 ‘Atsi, magtugutak na sin, te dumatangak te damaken, te makipakoma yak sangaw tentu. A “Amang,” kunku sangaw, “nakaliwatak na mantu teko ikid na Namaratu, 19 a awena ta mekwenta ta anak nak, ammi alapan nak la ta kuman na magyan la teko mangallu,” kunku sangaw tentu,’ kunna.

20 “A gafu ta kumanen a nagganwat nagtugut ya lalaki en, a dumatang ta lugar na dama na en. A tentu para la sang adayu ta bali na en a neitan ni dama na en ta dumatang na, a timalin ya allak na tentu, a bimilag hapa ya laklakayen nga ange nangdafung tentu, a inahakupan na hapa inamu.

21 ‘Amang,’ kun na abbingen, ‘pake nakaliwatak teko ikid na Namaratu, a awena ta mekwenta ta anak nak,’ kunna.

22 Ammi nagayag na i dama na en ta tagabu na kiden:

‘Ibilag muy sin ya kaispotan na barawasi, te pagbarawasi na anak kin, a pangalap muy hapa ta sakalang na ikid na sapatos na. 23 A emmuy hapa partin ya mataba en urbun, te gagangay ta ayayatan tanan ya anak kin, 24 te agu ta nasin, aya natolay hala. Imawan biten teyak, ammi mappya te ittan,’ kunna. A namegafu kid na nagayayat.

25 “A tekiden para la nagayayat a itta para la ta uma ya kadakalan na en nga magtarabaku. A tentu en hapa dumatang ta furab a dadangagan na ya magtatokar ikid na magsasala, a pahig na ta anu ya kwan da. 26 A pinohutan na ta takday na mangallu kiden am anu ya pagayayat da.

27 ‘A te nanoli ya wagi men, a nepagparti nig damam ta urbunen, te pangikatalak da ta dumatang ta kaskasikanan na bari na,’ kun na mangallu en tentu.

28 “A gafu ta kumanen a naglussaw ya kadakalanen, a awenan ikayat magdulot ta umag na bali. A yen ta imuhet ya dama na en petta pagdulotan na ta bali. 29 Ammi ya uhohug na hapa a

‘Itan nak, Ama, awa bababang na darun ya pagtarabakuk teko ta kuman na tagabum, a awek la sinoysoy ya ngamin nangidobam teyak, ammi awan para la ta neatad mu teyak, maski la ta kalakalding, petta pagayayat mi hapa ikid na kofun ku kiden. 30 Ammi ta pagtoli na anak mina nga nangafut ta pagtolayam ta nakikadallaw kiden a pagpartim haman ta urbunen,’ kunna.

31 “A ya uhohug na dama na en tentu a

‘Awem la kumin, Aleng, te kwam haman ya ngamin kwak, te sigida magyan ka teyak, 32 ammi gagangay haman ta ayayatan tam mina ya wagi men, te kuman na nasi tekitam, ammi natolay hala, te imawan biten tekitam, ammi mappya te ittan hala,’ kunna.”

16

Ya Bida Na Masistema Na Magtaron

1 A ya takday hapa na bida ni Hesus ta ituldu na kiden a intu yan:

"Itta ta idi ya magtaron ta pagba-nang na dafu na en, ammi itta hapa ya umange nangidanug tentu gafu ta afu-tan na ya ba-nang na;

'Awem hud amu ta afutan na pinag-taromen ya ngamin kiden kwam?' kunna kan ta naba-nangen.

2 A gafu ta kumanen a pinaayagan na ya pinagtaron na en, a

'Dulay haman ya nadangag kun gafu ta pagtarom. A mappya mantu ta iatad mun sangaw teyak ya lista na gatut na ngamin kiden nakagatut teyak, te awem na sangaw magtaron,' kunna kan tentu.

3 A nagburung na hapa ya magtaronen,

'Ahu, dulay yan. Am azin nak san-gaw na dafu ken a had para sangaw pagapagan ku, te makafuyak haman magtarabaku ta madammat, a ma-matak hapa makilimlimut,' kunna kan.

4 'Atsi, amuk na mantu ya kwan ku O, petta ikallak nak sangaw na tolay kiden am azin nak sangaw ta pagtaro-nan kin,' kunna kan na nonot na.

5 "A pinaayagan na mantu ya ngamin kiden pinagatutan na ta pirak na dafu na en, ammi tinagtakday na kid. A ya nebar na kan ta imunnanen a

'Amum am piga ya gatut mu ta da-fuken nga nelista ta isin?' kunna kan tentu.

6 'A ya amuk a magatut na lata na denu,' kunna kan hapa.

'Yeh, alapam mantu ya pinermam a ulim ya gatut mu ta limafulu la, a alag mu hapa,' kunna kan na magtaronen tentu.

7 "A sangaw dumatang hapa ya takday a

'Amum am piga ya gatut mu ta da-fuken nga nelista ta isin?' kunna kan tentu.

'A amuk ay, te magatut na kaban na irik,' kunna kan hapa.

'Yeh, alapam mantu ya pinermam a ulim ya gatut mu ta walufulu la,' kunna kan ha na magtaronen.

8 "A sangaw neatad na ya lista na gatut kiden ta dafu na en, kapye na nagtugut. A ta nepakkamu na naba-nangen ta sis-tema na magtaronen a

'Asakay, kuga masistema ya mag-taronen O, petta itta sangaw ya mangikallak tentu am awan ta paga-pagan na.' kunna kan.

A yen mina ya pagnonotan muy, te ya gagangay na awan kiden mangurug ta Namaratu a kakurugan ta pake ma-sistema kid ammi ta mangurug kiden.

9 Ammi ya ibar ku tekamuy a mappya hud ta kunna ten ya tarabakun muy petta itta sangaw ya mangikallak teka-muy? A itta hud sangaw ya magpadu-lot tekamuy ta magnayun na pagyanan gafu ta pagswitik muy?

10 "Am kakurugan ta mekatalak kam nga magtaron ta assang la a gagangay ta mekatalak kam hapa sangaw mag-taron ta addu. Ammi am madi ya pag-taron muy ta assang la a gagangay ta madi hapa sangaw ya pagtaron muy ta addu. 11 A am awemuy mekatalak nga magtaron ta gagangayen kaba-nang ta lutakin a itta hud sangaw ya ipataron na Namaratu tekamuy ta magnayunen na kaba-nang muy. 12 A am awemuy hapa mekatalak nga magtaron ta nepataron na tekamuy a itta hud sangaw ya iatad na tekamuy ta kabukodan na kwa muy.

13 A yen ta awemuy makapagserbi ta Namaratu pase pagba-nang muy hapa, te am duwa mina ya dafu muy a ikayat muy ya takday, a kuman na ikatupag muy ya takdayen, a am idulot muy ya ikayat na takday a aweyan muy ya tak-dayen," kunna.

14 A ya Pariseyu kiden hapa a nedan-gagan da ya binida ni Hesus ta ituldu na kiden a nedadula da, te pake karagatan da ya pagba-nang da. 15 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a

"Ikamuy ya mangsagappya ta bari muy ta atubang na tolay, ammi amu na Namaratu ta dupal ya nonot muy, te ya pagkaragāt muy ta pagba-nang muy a ikatupag na Namaratu," kunna tekid.

Ya Bida Na Pasi Na Naba-nang

* **16:16-18** Ya bersikulo 16 addet ta 18 a netulfu ta bersikulo 31 petta matarus ya bida.

16-18 (-) * 19 A ya uhohug para ni Hesus
tekid a intu yan:
"Itta ta idi ya naba-nang na lalaki nga
kanayun nagbarawasi ta pake mangina
na ga-gamit, a nesipat na ya kuman na
kanan na magbaboda ta kinanghahaw.
20 A itta hapa ya napanglaw nga nagn-
gagan ta Lasaru nga netabnak da ta ir-
wangan na gibaw na naba-nangen petta
makilimlimut, te napilay. 21 A tagasin-
gatan na hapa ya magbasug ta hugta
na naba-nangen, a umange hapa ya atu
kiden mangzilzil ta gurid na kiden. 22 A
sangaw a nasi hapa ya napanglawen,
a inalap na anghel kiden ta hebing na
gingginafu na en Abraham ta agyan na
magpyesta kiden ta langit. A sangaw
nasi hapa ya naba-nangen, a netanam
da. 23 Ammi pake nazigatan ta pang-
taguhalin na Namaratu ta nagpasi kiden
nga awan mangurug. A tentu en nagli-
pay a nebatad na hapa ya gingginafu na
en Abraham ta adayu, a itta kad i Lasaru
ta hebing na en. 24 A nagayag mantu ya
naba-nangen te Abrahamen,
'Kakay Abraham, ikallak nak O,
Kakay, te dobam haen sin i Lasaru,
petta pasamnayan na ya zilakin ta
danum, te kuga mazigatanak ta patu
in,' kunna.
25 'A yen mina ya nonotam, anak
ku,' kun ni Abraham tentu, 'te dana
naalap mun ya mappya na kwam ta
katolay men, ammi te Lasaru a intu
la naalap na ya dulay. A ta ayanin
a newasa nan, a ikon ya mazigatan.
26 A ya medagga para ta isin a itta ya
dakal na avut ta naghahatan tam petta
kumanen a maski am itta ya mayat a
awan ta makakalasig tekitam,' kunna
hapa.
27 A ya tabbag na naba-nangen hapa a
'Am kunna ten mantu, Kakay, a
iko bit ya makkamu nga mangidob te
Lasaru ta bali ni damaken, 28 te itta
ya lima na kabagis ku, a ipasikkal
na mina tekid, petta aweda sangaw
makaange ta isin agyan na pagzigātān
kin,' kunna.
29 Ammi ya tabbag ha ni Abraham a
'Itta haman tekid ya uhohug na Na-
maratu nga nesurat nig Moses ikid
na aglavun kiden, a yen mina ya
pagnonotan da,' kunna.
30 'On ay, ammi aweda haman dan-
gagan yen kid na surat, ammi am itta
mina ya umange tekid nga nagafu ta
nagpasi kiden a magbabawi kid hala
sangaw,' kunna ha na naba-nangen.
31 A ya napozan na uhohug ni Abraham
tentu a
'Am aweda mantu dangagan ya
surat nig Moses ikid na aglavun kiden
a gagangay mantu ta aweda sangaw
mangurug maski am itta ya matolay
ta nagpasi kiden,' kunna.
(v 16) "A yen mina ya pagnonotan
muy," kun ni Hesus ta Pariseyu kiden,
"te addet ta idi a ya lintig kiden ikid na
surat na aglavun kiden ya mangibar ta
datang na pangikerutan na Namaratu.
Ammi ta neange ni Hwan nga nangzigut
ta tolay kiden a nepadangag na ta ittan
ya araw na pangikerutan na, a ipapilit
na ngamin tolay ta mesipat kid na maski
aweda kurugan ya lintig na kiden. (v 17)
Ammi awena mabalin, te mapmappya
ta lumitap ya langitewan pase lutakin
ammi ta awena pa-gangan na Namaratu
ya ngamin kiden nakaliwat ta maski tak-
day la na lintig na kiden. (v 18) A yen ta
ibar ku tekamuy ta am makigungay ya
lalaki ta atawa na en otturu mangatawa
ha ta takwan a nakaliwat ta lintig na
Namaratu, te mangadallaw haman. Ku-
manen hapa am atawān na lalaki ya ne-
gungay na takdayen a nakaliwat hapa
yen ta lintig na en, te kadallawan na
hapa," kunna.

17

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Mamagliwat

1 A ya kadwan para ituldu ni Hesus ta
ituldu na kiden a intu yan:
"Gagangay ta itta la itta ya dulay ta
paglelehutin nga mamagliwat ta tolay,
ammi pake mapa-gang sangaw ya gafu
na dulayen nga mamagliwat tekid, 2 te
mapmappya mina ta dana nakaddangan
ya lig na en ta dappug na batu kapye
na newarad ta bebayen, pettam awena

mina mamagliwat. A mappya mantu ta
imugudan muy petta awemuy magliwat.
3 “A am angarigan ta pagliwatān na
ka na kagittam tolay a ihuyam, a am
magbabawi a pakomam hapa. 4 A maski
am inaman na ka otturu makipakoma
teko abat ta mamempitu ta tangagaw a
mappya ta pakomam la,” kunna.
5 A ya uhohug hapa na turin na kiden nga
mafulu duwa a
“Mappya, Afu, ta padakalam ya pan-
gurug mi, te kuman na assang,” kunda.
6 “A maski am alaassang la ya pangu-
rug muy ta kuman na kaassangan na
hukal kiden, a mabalin ta pealit muy
ya kayu inyan gafu ta uhohug muy, te
am **‘Hantudam ya fum, te imulam ta
tangngan na bebay,’** kummuy, a kinu-
rug na kam,” kunna.
7 A ya uhohug na para tekid a
“Am ikayat muy ta dumakal ya pan-
gurug muy a intu mina nonotan muy
ya gagangay na tagabu. Te am du-
matang na ta bali nga nagafu ta na-
garadun na en, ono nangipastun na en ta
kalding kiden, a pahig na hud ta intu ya
mapmapolu mangan ammi ta dafu na en
awa mapolu ya dafu na en, te ibar na ta
8 ‘E kan magafuy te mangan kamin.
Dana tunnadān na kami kapyem san-
gaw mangan,’ kunna haman tentu.
9 A am nabalin na nagitunnād a pahig na
hud ta magyaman ya dafu na en tentu
awa awan haman. 10 A kumanen hapa am
ikayat muy ta dumakal ya pangurug muy a
mappya ta umalinnak kam. A am nebalin
muy ya nepatarabaku na Namaratu teka-
muy a awemuy la padayaw ya bari muy,
te tagabu kam la, a intu la iningwa muy ya
gagangayen tarabaku na tagabu,” kunna.

Ya Bida Na Mafulu Kiden Naggalis

11 A ta nekabalin na en a nagdulot hala
i Hesus ta dalanen nga ange ta ili na
Herusalem, a inange na ya takday ili ta
nagdulunan na Samariya ikid na Galileya.
12 A magtalib mina, ammi tentu para la
imatakkun a enna dinafung na mafulu na
lalaki nga naggalis ta ngamin barbari da,
13 ammi nagyan kid ta ada-dayu nagbar
tentu.
“Afu Hesus, ikallak na kami haen, te
pagmappyan na kami,” kunda.
14 A inita na kid bit kapye na naguhohug
tekid.
“Emmuy mantu ipaita ya pagmap-
pya na bari muy ta padi kiden, petta
pasikkalan da ya pagmappya muy,”
kunna.
A tekid para la umange ta padi kiden a
yen ya nepagmappya da. 15-16 Sa Hudyo
kid ngamin fwera la ta takdayen, te taga
Samariya yen. A ta nepakaita na taga
Samariya en ta nagmappyan a awenan bit
nagdulot ta padi kiden, te alistu hud la
nagtoli te Hesus, a **“Haleluya, Pres da
Lord, Pres da Lord,”** kunna ta masikan.
A datang na te Hesus a namalentud ta
atubang na en, a **“Matalakak teko, Afu,
te pinagmappya nak,”** kunna.
17-18 A ya uhohug hapa ni Hesus ta nag-
tayuk kiden naggiraw a
“Itan muy yan, mafulu paen ya
nagmappya, ammi intu la matalak ta
Namaratu ya awanen nesipat ta tolay na
kiden. Anu awena makanonot na siyam
kiden?” kunna.
19 A ya uhohug na hapa ta lalaki en nag-
toli a “Magtayuk kan, a magdulot kan, te
nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu
teyak,” kunna.

*Ya Datang Na Ari en Nga Nekari Na Na-
maratu*

20 A ya Pariseyu kiden hapa a pinohutan
da te Hesus am kanu sangaw ya pagtogkok
na ari en nga nekari na Namaratu. A ya
nebar ni Hesus tekid a
“Awemuy mina pahig ta itta ya pakai-
tan ta iange na, 21 anna awemuy mina
lavlavunan am had sin na lugar ya latto-
gan na, te ittan haman tekamuy, a awe-
muy haman amu,” kun ni Hesus tekid.
22 A sangaw naguhohug hapa ta ituldu
na kiden;
“Sangaw am ittan ya araw na
pagzigātān a **‘Ampade ta ittan ya
Tolayin taga Langit maski ta takday
la na araw’**, kummuy, ammi awanak
para la. 23 A am ibar da sangaw ta itta
yak na yo ten a awemuy malat umange.
A am ibar da sangaw ta itta yak na ye
sin a awemuy la dumagdag tekid, 24 te

pagka-ma muy la sangaw ya pagtolik ta kuman na pagdangāng na kilaten. 25 Ammi mappya ta dana attaman ku bit ya addu na zigat, te papasin nak sangaw na kagittak kidin tolay.

26 “A am magtoli yak sangaw ta lutakin a addu sangaw ya awan nakaparan, te intu la sangaw nonotan da ya kuman na tolay kiden nga nalayus ta ketta ni mina Nowe en. 27 Te ya kalugarān ni Nowe a pangākan da la, ikid na keaatawa kid, yaga kebaboda kid abat ta araw na nesarok nig Nowe ta umag na baporen, a dinatangan na kid na layusen, a sa nagkalimat kid.

28 “A kumanen hapa ta kalugaran ni mina Lot ta idi, te pangākan da la hapa, ikid na keainum kid, ikid na kegagatang kid, ikid na kelalaku kid, kemamula kid, kebabali kid. 29 Ammi ta neuhet nig mina Lot ta ili na Sodom a naudanan ya nasirak kiden ta afuy ikid na burbura, a sa nagkaapang kid.

30 “A kumanen hapa sangaw am magtoli ya Tolayin taga Langit nga makipaita ta tolay kiden. 31 Te am ittan sangaw ya araw na en a ya itta en ta lawan na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta umag na bali. A ya magtarabaku ta uma a awena mina nonotan ya ange ta bali na en, 32 te nonotan muy ya atawa ni Lot nga nagbalin ta sinang tolay na asin. 33 A ya mangkenga ta angat na ikid na katolay na ta lutakin a yen sangaw ya melogot, ammi ya awanen mangkenga ta angat na ikid na katolay na a yen sangaw ya magnayun. 34 A ya ibar ku para tekamuy a masidug sangaw ya duwa na tolay ta takday agiddan, a maalap ya takday, a masirak ya takdayen. 35 A magkaalsud hapa sangaw ya duwa na babbay nga magbayu, a ka-ma la sangaw maalap ya takday a masirak ya takdayen. 36 A maghebing sangaw magtarabaku ya duwa na lalaki ta uma, a maalap ya takday a masirak ya takdayen,” kunna tekid.

37 A tentu nabalin nagbida tekid a pinohutan da am had sin na lugar ya pagdulotan na sangaw ta araw na pagtoli na. A ya nebar na tekid a

“Maski am had sin ya agyan na nasi en nalabag a yen hapa ya datangan na ngamin kiden gayang. Te am pake nagdulay na ya tarabaku na tolay kiden ta lutakin a yen sangaw ya datang na pangpa-gang na Namaratu tekid,” kunna.

18

Ya Keangarigan Na Makimallak

1 A sangaw binida ni Hesus ya takday para keangarigan tekid, petta yen mina ya pagnonotan da ta aweda mahulat makimallak.

2 “Itta ya kwes ta takday na lugar nga awan mamat ta Namaratu, yaga awan ta pangkenga na ta tolay,” kunna. 3 “A itta hapa ten ya nabalu nga babbay, a sogawan na hapa ya kwesen nga nakimemallakan gafu ta katapil na en.

‘Uffunan nak haen nga magapag ta pakaitan ta kwak gafu ta gubatan na katapil ken,’ kunna kan.

4-5 A awena bit la nekaskasu na kwesen, ammi gafu ta nagpatotoli ya nabalu en a nahulat na ya kwesen.

‘Kuga popoyungan nak na babbayin yan O. A maski awek mamat ta Namaratu pase tolay a mappya ta uffunan ku ya babbayin petta awenak sangaw ulangan,’ kun na nonot na kwesen.

6 “A nonotan muy mantu ya inuhohug na kwesen,” kun ni Hesus, “te am kunna ten ya uray na killu na kwes 7 a awena hud uffunan na Namaratu ya matakit tentu nga magayayag tentu ta araw pase hiklam? Te maski am kuman na mabayag 8 a ibar ku tekamuy ta alistu sangaw ya panguffun na tekid. Ammi maski ibar ku yan tekamuy a awek amu am itta la sangaw ya madatangan ku ta mekatalak nga makimallak am magtoli yak sangaw ta lutakin,” kunna.

Ya Keangarigan Na Ikatalak Na Namaratu

9 A itta hapa ya binida ni Hesus ta kadwan kiden nga mangiparayag ta kappya na bari da ikid na mangidadula ta kadwan.

10 “Itta ya duwa na tolay nga umange makimallak ta agyan na simbaanen,”

kunna. “Pariseyu ya takday, a ya
takdayen ya magsingir ta bwis. 11 A
imatayuk la ya Pariseyu en nga tuman-
gad ta utun, a
‘Matalakak teko, Afu Dyos, ta
bakkanak ta kuman na kadwan kiden
tolay nga magswitik, ikid na magkillu,
ikid na mangadallaw. A matalakak
hapa ta bakkanak ta kuman na
magsingirin ta bwis, 12 te mamidwa
yak nga magpasa ta pangan ku ta kada
lawas ta pakimallak ku teko, yaga
itolik teko ya mekamafulu na ngamin
maapagan ku,’ kunna.
13 Ammi ya nagsingiren ta bwis a
imatayuk ta ada-dayu nga imatumag, te
mamat mangiadang, a tinarmig na ya
radang na ta pagdamdam na.
‘Ay, Afu, pakoman nak haen, te
amuk ta dulayak na tolay,’ kunna
hapa.
14 “A pake ibar ku tekamuy ta intu
nekwenta na Namaratu ta matunung ya
nagsingiren ta bwis, a awena dinangag
ya takdayen, te ya ngamin mangpātā-
nāng ta bari da a paakbanan na kid na
Namaratu, ammi ya magpaakban ta bari
na a yen ya pātā-nāngan na Namaratu,”
kun ni Hesus tekid.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing (Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

15 A sangaw itta ya mangiange ta asitay
da kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat
na tekid, ammi nehuya na kid na ituldu na
kiden. 16 Ammi pinaabikan na kid hala ni
Hesus,
“Awemuy la gamman ya anak kidin,
petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden
makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan
na Namaratu ewan. 17 A kakurugan
hapa ya uhohug ku tekamuy ta am awe-
muy ikatalak ya pagtaron na Namaratu
ta kuman na abbing a awemuy sangaw
mesipat tentu,” kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang (Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

18 A sangaw itta ya takday pinadakal
na Hudyo kiden nga umange nagpohut te
Hesus;
“Ay, Mistro, kakurugan ta mappya ka
na tolay, a ibar mu haen am anu mina ya
tarabakuk petta itta sangaw ya angat ku
nga magnayun,” kunna.
19 A ya tabbag ni Hesus tentu a
“Annum hud ibar ta mappya yak na
tolay? Itta hud ya mappya am bakkan la
ta Namaratu ewan,” kunna.
20 “Ammi am ikayat mu maatadan
ta angaten nga magnayun a amum
haman ya lintig kiden ta awem mina
mangadallaw, ikid na awem mamapasi,
ikid na awem magtakaw, anna awem
magladdud. A dayawam ig damam ikid
ni hinam,” kunna ha.
21 “Ay, kanayun kurugan ku yen kid na
lintig abat ta kaabbing ku,” kunna hapa.
22 “On ay, ammi itta para la ya
takday pagkurangam,” kun ni Hesus,
“te em mina ilaku ya ngamin kiden
kwam, a mangatad ka ta pobre kiden
petta itta sangaw ya pagba-nang mu
nga mauknud ta agyan na Namaratu,
a magtoli ka sangaw nga dumagdag
teyak,” kunna.
23 A ta pakadangag na lalaki en ta inuho-
hug ni Hesus tentu a nagsugyab ya mukat
na ta pagdamdam na, te pake dakal ya
pagba-nang na. 24 A tentu en nagtugut a
pake inaita ni Hesus kapye na nedulot ya
ibar na ta ituldu na kiden;
“Kuga mazigat ya isassarok na maba-
nang ta pangikerutan na Namaratu, 25 te
malmalogon ya isassarok na anwang ta
hubu na dagum ammi ta isassarok na
maba-nang ta pangikerutan na Nama-
ratu,” kunna.
26 A ya tabbag hapa na nakadangag ki-
den tentu
“A am gagangay ta kunna ten, Afu, a
itta hud para ya mekerutan?” kunda.
27 “A maski am awena mabalin gafu ta
tolay a mabalin hala gafu ta Namaratu,”
kunna.
28 A ya uhohug ni Pedru tentu
“A anu ya uray mu tekami, Afu, te
sa newasa min ya ngamin bali mi petta
dumagdag kami teko,” kunna.
29 “A am itta ya nagtugut ta bali na, ikid
na kabagis na kiden, ikid na dakal na
kiden, ikid na lutak na, ikid na anak na

kiden, gafu ta pangidulot na ta tarabaku
na Namaratu 30 a maatadan hala sangaw
yen ta minagmagatut ta katolay na sin ta
kuman na nagtugutan na kiden. A san-
gaw am mapabagu ya araw a maatadan
hapa ta magnayun na angat," kun ni
Hesus tentu.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi Na (Mt 20:17-28; Mk 10:32-34)

31 A ta nekabalin na ten a binaran ni
Hesus ya mafulu duwa kiden nga turin
na, a sang neadayu na kid petta ikid la ya
makadangag ta ibar na.

"Dangagan muy ya ibar ku tekamuy,
te magdulot kitanan ta ili na Herusalem,
a yen sangaw ya pagdulotān na ngamin
kiden nesurat na aglavun kiden gafu ta
Tolayin taga Langit, 32 te gafutan da san-
gaw petta igawat da ta Hentil kiden nga
magibbal tekitam. A amāmatan da hapa,
33 te uparan da, ikid na paligatan da
kapye da sangaw papasin, ammi mato-
lay hala sangaw ta mekatallu na araw,"
kunna tekid.
34 Ammi pake napopoyung kid ta ngamin
inuhohug na tekid, te aweda manonot am
had kunna, a aweda naawatan.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagdaram (Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

35 A tekiden umabikan ta ili na Heriku
a itta hapa ya nagdaram nga imatuttud
nakilimlimut ta pingit na kalsada en. 36 A
ta pakadangag na ta magtalib ya addu na
tolay a pinohutan na ta kahebing na kiden
am anu ya dulay.

37 "A te magtalib na i Hesusen nga taga
Nasaret," kunda hapa tentu.
38 A gafu ta kumanen a nagayayag na hapa
ya nagdaramen,

"Ay, Hesus, Simsima ni mina Dabid,
ikallak nak haen, Afu," pakakin.
39 Ammi nehuya na kadwan kiden to-
lay petta awena mina magsitang, ammi
nepasikan na para ya iayag na,

"Ay, Simsima ni mina Dabid, ikallak
nak haen, Afu," kunna.
40 A nagtayuk na hapa i Hesus, a pinaaya-
gan na ya nagdaramen. Datang na ta
atubang na a

41 "Anu hapa ya pakkwam teyak?"
kunna tentu.

"Ay, Afu, ipaitak teko ya awekin
pakaita," kunna hapa.

42 "Ara on, makaita kan mantu, te
nagmappya kan gafu ta pangikatalak
mu teyak," kun ni Hesus tentu.
43 A yen hapa ya nepakaita na, a du-
magdag na hapa teg Hesus ta dalan nga
nagdaydayaw ta Namaratu. A nehulun
hapa nagdayaw ya ngamin kiden nakaita
ta tarabaku ni Hesus.

19

Ya Pagpasyar Ni Hesus Ta Bali Ni Sakyo

1 A ta nesarok nig Hesus ta ili na Heriku
a taliban da mina, 2-3 ammi itta ten ya
takday lalaki nga mayat makaita am inya
i Hesus. Sakyo ya ngagan na, a naba-
nang hapa, te intu ya netun na taga Roma
kiden ta agsingir ta bwis na Hudyo kiden,
a yen hapa ya nangikatupagan da tentu. A
ta pagtalib ni Hesusen a apagan ni Sakyo
ya panggirawan na tentu, ammi awan ta
naapagan na gafu ta kaddu na tolay kiden,
te alinnak hapa ya bari na en. 4 A gafu ta
kumanen a bumilag i Sakyo ta unnan na
angen ni Hesus, a imunek ta kayu, petta
maidungan na i Hesus ta pagtalib na. 5 A ta
pakadatang ni Hesus ta agyan na kayu en a
nagtayuk, a tinangad na i Sakyo, a binaran
na.

"Sakyo, alag mu, te dumagut kan, te
mappya ta magdulotak ta bali men ta
arawin," kunna.
6 A alistu hapa dumagut i Sakyo, a matalak
hapa ta pagdulot ni Hesus ta bali na en.

7 Ammi ya kadwan kiden tolay nga nan-
gita a linibakan da i Hesus, gafu ta umange
nagdulot ta bali na dulay na tolay. 8 A ta
pagbida nig Hesus ikid ni Sakyo ta bali na
en a nagtayuk i Sakyo, a nebosag na hapa
ya pagbabawi na.

"Afu, igadwak sangaw ta ayanin ya
pobre kiden ta ngamin kwak. A am itta
ya dinarogas ku ta pagpaga da ta bwis da
a itolik hala sangaw tekid ya mamengap-
pat ta kaddu na napasurok ku ta bwis
da," kunna te Hesus.
9 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

"Iko mantu ya takday kagitta ni mina
Abraham, te mangurug kan, a ayanin
mantu ya pakesipat muy ikid na anak
muy kiden ta pangikerutan na Nama-
ratu. 10 Te yen hapa ya imeyan ku
ta isin petta apagan ku ya metawag,
petta ikerutan ku," kunna hapa ni Hesus
tentu.

Ya Nagpataron Ta Pagba-nangan Na (Mt 25:14-30)

11 A gafu ta bida ni Hesus te Sakyo
a pahig na kadwan kiden nakadangag
ta tanagay na ya pagpatayuk ni Hesus
ta gubyernu na Namaratu ta ili na
Herusalem, te abikan na ya ili en, a
amu da ta yen pagdulotan ni Hesusen.
A yen ta nagbida i Hesus ta takwan na
keangarigan tekid, petta pake amu da
mina ya dumatang.

12 "Itta ta idi ya naba-nang na tolay,"
kunna, "a umange ta adayu na lugar,
te yen ya enna pangalapan ta pagsaad
na ta agyan na en, kapye na sangaw
dumatang. 13 A gafu ta medyo mabayag
sangaw a inayagan na ya mafulu ta
tagabu na kiden, a nepataron na tekid ya
kadwan kiden pirak na.

'Pagatut muy yan petta maganak, te
alapan ku sangaw am dumatangak,'
kunna kan tekid, kapye na nagtugut.

14 "Ammi ya kalugaran na kiden a
nekatupag da, a pinadagdag da hapa
ya kadwan kiden kahulun da ta enna
en pangalapan ta saad na petta awena
mina mesaad, te aweda ikayat ta intu ya
magibbal tekid. 15 Ammi maski kunna
ten a nesaad hala, a nagtoli ta lugar na
en. A sangaw pinaayagan na ya pinag-
taron na kiden ta pirak na kiden, petta
madangag na am piga ya naapagan da.
16 A ta datang na napolu en a

'Mappya, Afu, te ya nepatarom
teyak a imaddu ta mamengfulu,'
kunna kan.

17 'A mappya ka mantu na tagabu te
awenak nelogot. A gafu ta mekatalak
ka nga magtaron ta assang a paturi-
nan ta ka hapa petta magibbal ka hapa
ta mafulu na ili,' kunna kan na ari en
tentu.

18 "A sangaw umange hapa ya
mekaduwa en tagabu na a

'Mappya, Afu, te ya nepatarom
teyak a imaddu ta mamenglima,'
kunna.

19 'A iko mantu sangaw ya magibbal
ta lima na ili,' kunna hapa na ari en
tentu.

20 "A sangaw umange hapa ya takday,
a

'Yeh, Afu, ya nepatarom teyak. Pake
neappiyak ta umag na panyaw kin,
21 te amuk ta maporay ka na tolay,
te pangalapam haman ya awem pag-
mulan, yaga magba-nang ka ta ban-
bannag na kadwan, a nagtalawak ta
pagporayan nak sangaw,' kunna.

22 'Kuga dupal ya tagabu in yan,'
kunna hapa na ari en tentu.

'Ya uhohug mu hapa la ya pangpa-
gang ku teko. Am pahig mu ta ma-
porayak na tolay nga magba-nang ta
banbannag na kadwan 23 a anu awem
mantu nepagatut ya pirak ku ta gu-
matut kiden petta itta mina ya na-
datangan ku ta naapagan na kwak?'
kunna hapa na dafu na en tentu.

24 "A ya nebar na para ta gitayukan
kiden a

'Azin muy mantu ya nepataron ku
tentu a iatad muy ta nagpakaddu en ta
mamengfulu,' kunna.

25 'Ammi pake addun sangaw ya
kwa na, Afu, te ittan haman tentu ya
imaddu ta mamengfulu,' kunda.

26 'A maski ay,' kunna hapa, 'te
kakurugan ya uhohugan ku tekamuy
ta madaggan sangaw ya kwa na
makākwa en petta imad-addu ya kwa
na, ammi ta awanen nagpakaddu ta
kwa na a maazi hapa sangaw ya dana
neatad tentu.

27 'A ya mangikatupag kiden nga
awan makidafu teyak, a alapan muy
kid sin, te papasin muy kid ta atubang
ku,' kunna."

Ya Pagpaari Na Tolay Kiden Te Hesus (Mt 21:1-11; Mk 11:1-10; Jn 12:12-19)

28 A ta nekabalin ni Hesus nangibida ta
keangarigan na en a nagdulot kid kontodu
ituldu na kiden ta ili na Herusalem, ammi

napa-polu i Hesus ta dalan. 29 A tekiden
nakadatang ta Bagetay na Olibo ta bikat na
babali kiden ta Beffage ikid na Batanya a
pinaunnan ni Hesus ya duwa na ituldu na.
30 "Magdulot kanan ta babali kide-
wan, a am nakadatang kanan ta bikat
da a maita muy sangaw ya urbun na
kabayu nga megalut nga awan para la
natakayan. Ubadan muy, te idatang
muy hapa sin. 31 A am itta sangaw
ya mangpohut ta pangubad muy a **'Pa
masapul na bit la i Afu,'** kummuy," a
umange kid.
32 Naita da hala ya kabayu en ta kuman
na nebar ni Hesus tekid, 33 a tekiden nan-
gubad tentu a
"Annun muy hud ubadan ya urbun-
ina?" kunna hapa na makākwa en.
34 "A te masapul na kan na dafu
tamen," kunda hapa.
35 A ta nepangidatang da tentu a neim-
mak da ya ulolat da ta urbunen, a inuf-
funan da i Hesusen nagtakay. 36 A tentu
en nakatakay a imunnan hapa ya addu na
tolay nga nangihuklad ta ulolat da kiden
ta angen na en ta pangdayaw da tentu.
37 Pakadatang da ta dadagutan na bage-
tayen a sa gimihawa ya ituldu na kiden, a
neayag da ya pangdayaw da ta Namaratu
gafu ta ngamin kiden naita da ta paka-
pangwa ni Hesus.
38 "Bendisyonam, Afu, ya Ari in nga
pinakabarim, petta mappya ta lutakin
ta kuman na langitina, a kumanen ka
hapa," kunda.
39 A ya uhohug na kadwan kiden
Pariseyu nga nehulun ta tolay kiden a
"Anu awem ihuya ya ituldum kiden,
te igitta da ka ta Namaratu," kunda te
Hesus.
40 "Am awena mina magsitang na inin
kid a ibar ku tekamuy ta magsitang hud
la ya batu kidin," kunna hapa tekid.

Ya Pagtangit Ni Hesus Gafu Ta Ili Na Herusalem

41 A tentu en nakaabikan ta ili na
Herusalem a pake itan na, a nagtangit
hapa ta damdam na ta tolay na kiden.
42 "Ampade amu muy mina ya man-
gatad ta kappyanan muy, ammi gagan-
gay ta awemuy manonot, 43 te pagka-ma
muy sangaw ya iange na katapil muy ki-
den, a seran da sangaw ya ngamin kiden
dalan muy petta awemuy makauhet.
44 A rakrakan da sangaw ya alad muy
ikid na ngamin kiden bali muy, a idan-
gkak da kam sangaw ta lutak kontodu
anak muy kiden. A awan sangaw ta
mesalnuk maski ta takday la na batu ta
bali muy kiden, te awemuy garay amu
ya neange na mangikerutan mina teka-
muy," kunna.

Ya Pangahugu Ni Hesus Ta Simbaanen (Mt 21:12-17; Mk 11:15-19)

45 A ta datang da ta ili na Herusalem
a simarok i Hesus ta simbaanen a pine-
gafwanan na pinohet ya naglaku kiden.
46 "Anu awemuy haman manonot ya
uhohug na Namaratu ta suraten, te
**'Balikin yan ya pakimallakan mina
na ngamin tolay,'** kunna haman,
ammi pinagbalin muy garay ta pagkakam-
patan na magdarogas ikid na magswitik,"
kunna tekid.
47 A kinanghahaw umange i Hesus ta
simbaanen petta mangituldu ta tolay ki-
den, ammi ya padi kiden ikid na mangit-
uldu kiden ta lintig ikid na kadwan kiden
opisyales ta ili a apagan da am had kunna
mina na pangpapasi da tentu. 48 Ammi
awan ta makkwa da tentu, te pake ikayat
na tolay kiden ya magdangag tentu.

20

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus (Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

1 A ta takday ha na araw a itta ha i Hesus
ta simbaanen nga mangituldu ta tolay ki-
den, ikid na mangipadangag ta damag na
Namaratu tekid. A umange hapa tentu ya
padi kiden, ikid na mangituldu kiden ta
lintig, ikid na kadwan kiden pinakadakal
na tolay kiden, te pinohutan da ya gafu na
tarabaku na.
2 "Inya hud ya nangatad ta turay
mu petta maguray ka la ta ngamin
tinarabakum ta isin?" kunda.

3-4 “A itta hapa ya pohut ku tekamuy, te
ibar muy teyak am inya ya nangatad ta
turay ni mina Hwanen nga mangzigut ta
tolay? Namaratu, ono nonot la na tolay
ya nangatad ta turay na?” kunna tekid.
5 A gafu ta napopoyung kid ta nebar na
en tekid a nagbabidan da bit ta melemad
am anu mina ya tabbag da.
“Am ibar tam ta Namaratu ya nan-
gatad tentu a **‘Anu kawagan na mantu
ta awemuy kinurug,’** kunna sangaw
tekitam. 6 Ammi am **‘Tolay la ya nang-
dob tentu,’** kuntam a papasin na kitam
na tolay kiden, te kurugan da haman
ta Namaratu ya nagpauhohug tentu,”
kunda.
7 A ya tabbag da mantu te Hesus a
“Awemi haman amu,” kunda.
8 “A am awemuy mantu matabbag ya
pohutan ken tekamuy a awek hapa ibar
tekamuy am had sin ya gafu na turay kin
ta tarabaku kin,” kunna hapa tekid.

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas (Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

9 A gafu ta kumanen a namegafu nag-
bida i Hesus ta tolay kiden nga umange
hapa magdangag, ammi keangarigan ya
binida na tekid:
“Itta ya takday tolay nga nagmula ta
addu na unas, a sangaw nepaābāng na
ya kaunasan na ta kadwan, te umange
nagpasyar ta takwan na lugar. 10 A
sangaw ta kaarawan na pagapit da a
dinob na ya tagabu na en ta nangābāng
kiden petta alapan na mina ya abang na
en. Ammi ginafut da, a pinalpaluk da,
kapye da pinatugut, a awan ta inalap
na. 11 A sangaw dinob na makāunasen ya
takday para tagabu na, a pinalpaluk da
hapa yen, yaga inamāmat da, kapye da
pinatugut awan ta inalap. 12 A sangaw
dinob na ha ya takday para, a binigadan
da hapa kapye da pinatugut.
13 ‘Asakay, anu panaw ya kwan ku?’
kunna kan na makāunasen.
‘Mappya ta idob ku tekid ya anak kin
talo am mamat kid sangaw tentu gafu
ta pake abikan teyak,’ kunna kan na
nonot na.
14 “Ammi ta nepakaita na nangabang
kiden ta anak na en a nagbabidan da ya
pangpapasi da tentu;
‘Gagangay ta ye-yan sangaw
ya makaalap ta ngamin kwa na
makāunasen. A mappya mantu ta
papasin tam petta ikitanan sangaw ya
makākwa,’ kunda kan.
15 “A ginafut da mantu ya anak na en,
a neuhet da ta kaunasan kapye da pina-
pasi.”
A ya uhohug ni Hesus ta kinabida na
kiden a
“Anu hud sangaw ya uray na
makāunasen ta nangabang kiden, 16 awa
enna kid sangaw papasin, a ipaabang
na sangaw ya kaunasan na ta kadwan,”
kunna.
A gafu ta naawatan da ya kebalinan na
keangarigan na en a
“Bakkan mina ta kunna ten,” kunda.
17 A pake inita na kid ni Hesus, a
“Am pahig muy ta awena sangaw pa-
gangan na Namaratu ya pinagtaron na
kiden ta kwa na a intu mina pagnonotan
muy ya nesurat na aglavunen, te
**‘Newarad na magbali kiden ya arigi
en nga nepapatayuk na Nama-
ratu tekid.
Ammi netoli na hala a yen ya pinag-
balin na ta kasikanan na arigi ta
ngamin bali,’** kunna.
18 “A maski am inya sangaw ya
medumpar ta arigi in yen a intu hapa
la sangaw ya matakitan, a pake naham-
mek na sangaw am igsilan na arigi en,”
kun ni Hesus tekid.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus (Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

19 A ya padi kiden ikid na mangituldu
kiden ta lintig a naawatan da ta ikid hapa
la ya pagbalinan ni Hesus ta kuman na
nangabang kiden ta keangarigan na en,
a yen ta ginafut da mina, ammi aweda
nagafut gafu ta talaw da ta tolay kiden nga
mayat tentu. 20 A yen ta ilalapan da la, yaga
dinob da ya kadwan kiden kahulun da
tentu, petta ape makitabarang kid tentu,

talo am itta ya madangag da ta pangidaruman da tentu ta gubernadoren nga taga Roma. 21 A ya nebar da tentu a
"Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu mi ta matunung ka na tolay, a matunung hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku na Namaratu tekitam, te awem la panunnutan am anu ya uray na tolay, ikid na awan ta idadumam.
22 "A dangagan mi haen teko am ipalubus na lintig ni Moses ta magpaga kitam ta bwis ta Ari na taga Roma kiden?" kunda.
23 Ammi narikna ni Hesus ta yen ya pangsikwat da tentu, 24 a ya tabbag na tekid a
"Itan ku bit ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy," kunna.
A ta nepangigawat da tentu a
"Inya hud ya makāmukat ikid na makāngagan ta pirakin yan?" kunna tekid.
"A sinang mukat na Ari en," kunda hapa.
25 "Ipaita muy mantu ta gubyernu na Ari en ya mekustu ta pangurug muy tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya mekustu ta pangurug muy tentu," kunna tekid.
26 A gafu ta itta ya addu na tolay nga nakadangag ta tabbag ni Hesus tekid a awan ta nabalinan da ta pangpaliwatan da tentu, yaga aweda hapa nakasitang ta pagpaka-lat da tentu.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

27 A ta nekabalin na Pariseyu kiden a umange hapa tentu ya Saduseyu kiden. A itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden.
28 "Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu ta lintig ni Moses," kunda.
"Te am masi kan mina ya lalaki nga awan ta anak na a mappya kan ta kabagis na en ya mangatawa ta kabalwan na en petta itta kan sangaw ya anak da nga lalaki nga mekwenta ta anak na nasi en. 29 A ta idi ta lugar mi itta ya pitu na lālāki nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya imunnanen, ammi nasi hala ta aweda para la paganak. 30-31 A gafu ta lintigen a inatawa na mekaduwa en ya atawa na en, a sangaw timubbat ya mekatallu en, a kumanen hapa abat ta mekapitu en, te sa nagpasi kid ta pangatawa da ta babbayen, ammi awan pulus ta nesirak da ta anak da. 32 A kabalinan na pasi na mekapitu en a nasi hapa ya babbayen. 33 A am kakurugan ta sa matolay kid hala sangaw ta araw na pagtolay na nagpasi kiden a had sin hud ta pitu kiden ya atawa sangaw na babbayen, te ikid ngamin ya nangatawa tentu," kunda.
34 A ya tabbag ni Hesus tekid a
"Gagangay ta mag-aatawa ya tolay kiden ta katolay da sin, 35 ammi ya nagpasi kiden nga gagangay matolay ta araw na pangtolay na Namaratu a awedan sangaw mangatawa, 36 te awedan sangaw masi, te am tolayan na kid sangaw na Namaratu a kagitta na kid sangaw na anghel kiden ikid na Namaratu. 37 A maski am awemuy kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden a yen hala ya nepasikkal ni mina Moses ta surat na en gafu ta uhohug na Namaratu tentu ta agyan ta kalakayu en nga umagātang, te ya uhohug na en te Moses a
'Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abraham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,' kunna.
38 A gagangay mantu ta matolay hala yen kid, te bakkan haman ta nasi ya mangdayaw ta Dyos, te ya matolay ya mangdayaw tentu," kunna tekid.
39 **"Mappya hapa ya tabbag mina,"** kunna hapa na kadwan kiden mangituldu ta lintig, 40 a awan na ta nagpohut tentu talo am maabak kid hapa.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Tolay Kiden
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

41 A ta nekabalin na pagpohut da a itta hapa ya pinohutan ni Hesus ta tolay kiden.
"Ya kuman na ituldu na mangituldu kiden ta lintig a ibar da ta simsima ni mina Dabid ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. A kakurugan hapa

ya ibar da, ammi had kukunna simsima
na? 42 Te ya nesurat ni mina Dabid ta
lebru na Kansyon Kiden a
43 **‘Itta ya nebar na Namaratu ta**
dafu ken, te
“E ka sin magtogkok ta
kanawan kin, te ikita ya
mangabak ta ya katapil mu
kiden, petta iko sangaw
ya makkamu ta ngamin,”
kunna.’
44 A am **‘Dafu ken,’** kun ni mina Dabid
ta Makkamu en, a had kukunna mantu
magbalin ta simsima na para?” kun ni
Hesus tekid.

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Mangituldu Kiden
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

45 A ta pagdangag para la na tolay kiden
a itta ya nebar ni Hesus ta ituldu na kiden.
46 “Itan muy ta awemuy parigan ya
mangituldu kiden ta lintig, te ikayat da
itugtugut ya barawasi na pangituldu da
petta dayawan na kid na tolay. A am itta
ya pabuya ikid na gimung a pilin da para
ya kaispotan na agtuttudan petta malo-
gon kid maita. 47 Ammi magimmamap-
pya kid la, te ikid hala ya mangayayyaw
ta bābāy kiden nabalu ta panguffun da
tekid petta magubat da ya bali da. A am
itta kid ta paggagimungan a makimallak
kid ta mabayag petta pahig na kadwan
kiden ta abikan kid ta Namaratu. Ammi
pake dakdakal sangaw ya pangpa-gang
na Namaratu tekid ammi ta kadwan,”
kunna.

21

Ya Nabalu en Nga Nangatad Ta Pirak
(Mk 12:41-44)

1 A ta pangituldu para la ni Hesus ta
simbaanen a itan na ya naba-nang kiden
nga umange mangila-nug ta pirak da ta
agyan na agila-nugan na tolay kiden. 2 A
sangaw umange hapa ya napanglaw na
babbay, a nela-nug na ya duduwa la na
sinsilyu, kustu ta lugar na binting. 3 A ya
uhohug ni Hesus ta ituldu na kiden a
“Itan muy ya babbay ewan, kakuru-
gan ta ad-addu ya nela-nug na ammi ta
pagdadaggan na ngamin kiden nela-nug
na kadwan kiden, 4 te intu neatad da ya
sobra na kaba-nang da, ammi tentu a
neatad na ya magserbi mina tentu gafu
ta kapanglaw na, te neatad na ya ngamin
katolayan na,” kunna tekid.

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mt 24:1-14; Mk 13:1-36)

5 A ta pagbabida na kadwan kiden a
dayawan da ya kalalaki na simbaanen,
te dappug haman ya batu na kiden nga
nataga, ikid na addu ya neatad na tolay
kiden ta pamaispot da ta simbaanen. 6 A
ya uhohug ni Hesus tekid a
“Kakurugan ya ibar ku tekamuy ta sa
marabba sangaw ya ngamin bali in yan
abat ta awan pulus ta mesalnuk ta maski
takday la na batu,” kunna.
7 A ya pohut da hapa tentu a
“Kanu sangaw na araw ya kaperdi na
simbaanen, a anu sangaw ya pakaitan
mi ta datang na,” kunda.
8 A ya tabbag na en hapa tekid a
“Pake itan muy ta maayayyaw kam
sangaw,” kunna, “te addu sangaw ya
umange nga mangingagan ta ngagan
kin, te
‘Iyak ya Kristu nga Mangikerutan
tekamuy, te dimmatang na ya araw na
pangikerutan na Namaratu tekamuy,’
kunda sangaw,
ammi awemuy kid kurkurugan. 9 A am
itta sangaw ya madamag muy ta gubat ta
agyan muy ikid na gubat ta adayu a awe-
muy la malalang ta isin kid, te gagan-
gay ta dumatang ya kumanin kapye na
idatang na pagaddetan na arawin yan.
10 Te pagka-ma magkāgubgubat ya kad-
wan kiden tribu, yaga magkakattway
hapa ya kadwan kiden tolay nga mag-
inggubgubat. 11 A dumatang hapa ya
addu na lunig ikid na agbabisin, ikid na
takit ta magdaduma na lugar. A maita
muy hapa sangaw ya kattatalawan na
pakaitan ta langit.
12 “Ammi ta awena para la dumatang
na inin kid na zigat a dana gafutan da
kam sangaw, petta idarum da kam ta
atubang na tolay kiden ta kapilya, kapye
da kam ibalud. A iatubang da kam

hapa sangaw ta gubernador da kiden
ikid na ari da kiden gafu ta pangurug
muy teyak, 13 petta ipasikkal muy tekid
ya gafu na tarabakun muy. 14 A map-
pya mantu ta dana itug muy ta nonot
muy ta awemuy sangaw burungan am
anu ya itabbag muy tekid, 15 te am it-
tan sangaw ya kustu na paguhohug muy
a iyak sangaw ya mangatad tekamuy
ta uhohugan muy ikid na pangrazonan
muy. A maabak muy hapa sangaw ya
katapil muy kiden, te aweda sangaw
matabbag ya uhohugan muy. 16 A ya
kadwan kiden tekamuy a italaba na kam
na dakal muy kiden ikid na kabagis muy
ikid na kahulun muy kiden pase kofun
muy kiden, a papasin da ya kadwan
tekamuy. 17 Te ikatupag na kam sangaw
na ngamin tolay gafu ta pangurug muy
teyak. 18 Ammi maski kunna ten awan
pulus ta mawakay maski ta takday la na
huk muy, 19 te am attaman muy la ya
ngamin makkwa tekamuy a maatadan
kam hala sangaw ta magnayun na an-
gat."

Ya Kaperdi Na Herusalem Ikid Na Pag-toli Ni Hesus
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20 "A kumanen hapa am maita muy
sangaw ya armado na suddalu kiden nga
manglehut ta ili na Herusalem a yen ya
pakkamu muy ta tanagay na ya kaperdi
na. 21 A yen mina ya pagbabakwit na itta
kiden ta Hudeya petta umahat kid mina
ta bagetay kiden. A kumanen hapa ta
itta kiden ta umag na ili. A ya itta kiden
ta lawan na ili a aweda mina simarok,
22 te yen sangaw ya araw na pangpa-
gang na Namaratu petta magdulot ya
ngamin kiden linavun na aglavun kiden
ta surat kiden. 23 Ammi kakallak sangaw
ya matarun ikid na magpasusu ta isina
kid na araw te pake mazigatan kid nga
magbakwit, te yen ya datang na dakal
na pagzigātān ikid na pangpa-gang na
Namaratu ta tolay kiden. 24 A mapapasi
ya kadwan, ikid na magafut ya kadwan
petta metugut kid mebalud ta kadwan
kiden lugar ta paglelehutin. A mapannu
sangaw ya ili na Herusalem ta suddalu
na Hentil kiden addet ta kabalin na araw
na Hentil kiden."

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

25 "A am nabalin sangaw yen kid na
zigat a itta sangaw ya takwan na pakai-
tan ta bilag ikid na hulan ikid na bitwan
kiden ta langit, a pake magtalaw san-
gaw ya tolay kiden gafu ta simiksikan
sangaw ya palung kiden ta bebay. 26 A
pake kumafuy sangaw ya nonot na tolay
kiden gafu ta talaw da ta dumatang ta
paglelehutin, te makutukutet hapa san-
gaw ya bitwan kiden ta langit. 27 A yen
sangaw ya pakaitan na ngamin tolay ta
lattog na Tolayin taga Langit ta langite-
wan, te dumagut sangaw nga imatogkok
ta kulam kiden, a mehulun sangaw tentu
ya ngamin kasikanan ikid na kalalakin
na Namaratu. 28 A am maita muy san-
gaw ta namegafun yan kid na pakai-
tan a awemuy gitumagan awa matalak
kanan, te tanagay na ya pangikerutan na
Namaratu tekamuy."

29 A sangaw binida ni Hesus ya takwan
na keangarigan tekid.

"Nonotan muy ya keangarigan na tag-
gaten, ikid na kadwan kiden kayu, 30 te
am lumattog na ya bagu kiden don da
a yen ya pakaitan ta darun na. 31 A
kumanen hapa sangaw am dumatang
na ya ngamin kiden nabidak tekamuy
ta ayanin, te yen sangaw ya pakaitan
ta tanagay na ya pagpatogkok na Na-
maratu ta dafu muy. 32 A kakurugan
hapa ya ibar ku tekamuy ta sa magdu-
lot ya ngamin kidin nabidak tekamuy
ta awena para la masi na tolay kiden ta
ayanin. 33 Te gagangay ta imawan san-
gaw ya ngamin langitewan pase lutakin,
ammi awena sangaw mauli na ngamin
inuhohug ku tekamuy.

34 "A mappya mantu ta imugudan
muy, petta awemuy maayayyaw gafu ta
madugal kam ikid na magillaw kam ikid
na magburung kam ta katolay muy. A
sigida makaparan kam, ikid na awemuy
sangaw masikwatan ta araw na zigat,
35 te dumatang la dumatang ye-yen na

araw ta ngamin kiden tolay ta utun na
lutak. 36 A mappya mantu ta hutunān
muy, a sigida makimallak kam, petta
itta ya pagsikan muy nga magattam ta
ngamin kiden dumatang, petta awemuy
sangaw mamat am mapaatubang kam
sangaw ta Tolayin taga Langit ta datang
na," kunna.
37 A kinanghahaw nangituldu i Hesus ta
umag na simbaanen, ammi ta hiklam a
umange nagammak ta bagetay na Olibo.
38 A kada lalakwat a naggabi hapa ya tolay
kiden nga ange ta simbaanen, petta danga-
gan da ya ituldu na.

22

Ya Pagtatulag Na Mangpapasi Kiden Te Hesus
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2)

1 A ta tanagay na ya pyesta na Simana
na Hudyo kiden am mangan kid ta pan
nga awan bumlad, 2 a nagmamiting ya
padi kiden ikid na mangituldu kiden petta
pagbabidan da am had kunna mina na
pangpapasi da te Hesus, te nagburung kid
hapa gafu ta tolay kiden nga dumagdag
tentu.
3 A tekiden para la nagmiting a itta hapa
ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta takwan
na lugar, a yen hapa ya nesassarok ni Sa-
tanas ta nonot ni Hudas Iskaryote petta
italaba na i Hesus, te intu ya takday na
mafulu duwa kiden kahulun ni Hesus. 4 A
umange mantu i Hudasen nga nakitulag
ta padi kiden ikid na maggwardya kiden
ta simbaanen, petta italaba na i Hesus.
5 A natalakan kid hapa ta bida na tekid, a
nekari da tentu ya pirak. 6 Mayat hapa i
Hudas ta tulag da a yen ya pamegafu na
nga magapag ta pangitalaba na te Hesus ta
kawan na addu na tolay.

Ya Pangiparan Da Ta Pyesta Na Simana
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

7 A ta araw na pangan da ta panen nga
awan bumlad, a yen hapa ya pangiatang
da ta kalneru, te pagnonotan da ta araw na
nepangilillik na Namaratu ta gingginafu
da kiden. 8 A dinob ni Hesus ig Pedru ikid
ni Hwan petta enda iparan ya panganan da
ta kalneru da.
9 "A had sin mina ya pangiparanan
mi?" kunda hapa tentu.
10 "E kam ta ili, te masimmu muy
sangaw ya magtattun ta tākalamba na
danum, a dagdagan muy la. A sangaw
am nakasarok kanan ta bali a ibar muy
ta makābali en, 11 **'Dinob na kami ni
Mistro, te itan mi kan ya lugar na pan-
ganan mi ta pamurab mi ta Simana
in,'** kummuy, 12 a ituldu na sangaw ya
dakal na silid ta utun, a yen sangaw
ya pangiparanan muy ta pamurab tam,"
kun ni Hesus tekid.
13 A umange kid, a naita da hala ya kuman
na nebar ni Hesus tekid, a neparan da ya
pamurab da ta Simana.
14 A sangaw ta nekaparan na ngamin
a nakiatubang ig Hesus ikid na mafulu
duwa kiden ituldu na. 15 A tekid para la
nagkakan a naguhohug i Hesus.
"Pake ikayat ku ta magaatubang kitam
ta ayanin, te awena para la dumatang
na zigat kin. 16 Ammi awek na san-
gaw makiatubang tekamuy ta isin na
pamurab addet ta sa nedulot ya ngamin
pagbalinan na ta pagturay na Namaratu
ewan," kunna.
17 A sangaw nagibbal ta paginuman na
binarayang kapye na nakimallak, a san-
gaw negawat na ta ituldu na kiden.
"Ye, sa uminum kanan ta isin, 18 ammi
teyak, awek sangaw uminum ta ku-
manin abat ta pagayayat tam sangaw ta
pagturay Namaratu ewan," kunna.
19 Kabalinan na kumanen a nagibbal
hapa ta tāhukal na pan kapye na nakimal-
lak ha. A sangaw ginadgadwa na ya pan
en, a nesaned na tekid.
"Kanan muy yan, te panadamdaman
muy teyak, te ye-yan ya barikin nga is-
agapil ku gafu tekamuy," kunna.
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Jn 13:1-30)
20 A ta nekabalin na nepamuhab da a
inibbalan na ha ya paginuman na bina-
rayang kapye na neatad tekid,
"Ye-yan ya panadamdaman muy ta
bagu en tulag na Namaratu tekamuy
gafu ta dagak nga magarut sangaw ta
gafu tekamuy. 21 A itta hapa ta lamesa in
ya mangitalaba sangaw teyak, 22 te map-
pya ta mapapasi ya Tolayin taga Langit

ta kuman na nekari na Namaratu ewan,
ammi kakallak sangaw ya mangitalaba
in tentu," kunna.
23 A nagimpopohutan da hapa am inya
panaw tekid ya mangitalaba sangaw
tentu.

Ya Pagingfulfulatan Na Ituldu Na Kiden Ta Pinakadakal Da

24 A sangaw nakidibati hapa ya ituldu
kiden ni Hesus, te nagingfulfulatan da am
inya tekid ya pinakadakal da. 25 Ammi
nedangagan na kid ni Hesus, a pake tin-
abarangan na kid.

"Amu muy ya gagangay na ari na Hen-
til kiden ta ikwenta da ya iturayan da
kiden ta kuman na tagabu da, a ingagan
da hapa ya bari da ta mangikerutan.
26 Ammi awemuy mina parigan yen kid,
te ya kadakalan muy a magbalin mina
ta kaassangan muy ikid na magserbi en
tekamuy. 27 Ta kuman na uray na tolay
a intu dakdakal ya imatuttuden man-
gan ammi ta mangiatubang ta kanan na.
Ammi mappya ta iyak ya parigan muy
te itta yak sin tekamuy ta kuman na
mangiatubang ta kanan.

28 "Mappya te ikamuy ya kanayun ne-
hulhulun teyak ta ngamin kiden zigat
ken. 29 A ya neatad ni Damakewan teyak
ta iturayan ku a yen hapa ya isipat ku
tekamuy, 30 petta ikamuy hapa sangaw
ya makiatubang teyak ta lamesaken ta
lugar na pagariyan ku. A magtogkok
hapa sangaw ya tagtakday tekamuy ta
kuman na agtogkokan na ari, petta mag-
ibbal kam hapa sangaw ta mafulu duwa
kiden tribu na Istralita kiden.

31 "A iko hapa Simon, a dangagam ya
ibar ku teko, te pake ikayat ni Satanas
ya mangalap tekamuy, petta paruban
na kam sangaw ta kuman na magsap ta
aggik, 32 ammi iko ya pake nepakimal-
lak ku petta awena mawakay na pangu-
rug mu teyak. Ammi sangaw am nag-
babawi kan ta pagtalekud mu teyak a uf-
funam hapa ya kabagis mu kiden, petta
magsikan hapa ya pangurug da," kun ni
Hesus te Pedru.

33 "Ay, Afu, aweta ka pagtalekudan
maski mehulunak teko mebalud ikid na
mapapasi," kunna hapa.

34 "Itam sangaw awa kustu ya uhohug
ku teko, Pedru," kunna ha ni Hesus
tentu, "te maski ta awena para la
pagtareknay na manuk ta hiklamin yan
a mamillu ka sangaw mangilemad ta
pakkamum teyak," kunna.

35 A sangaw nagbida ha i Hesus tekid
ngamin,

"Tekamuyen immange nangipadan-
gag ta idi ta awemuyen nepagbalun a itta
de ya nagkurangan muy?" kunna.

"Awan O, Afu" kunda hapa.

36-37 "A onay, te itta ya nangikallak
tekamuy. Ammi bakkan sangaw ta
kunna ten, te ya uhohug na aglavunen
gafu teyak a **'Isipat da sangaw ta du-
lay kiden na tolay'**, kunna ta surat na
en. A gafu ta magdulot hala sangaw ya
nesurat na en a ikatupag da kam hapa
sangaw gafu teyak. A mappya mantu ta
ikamuy hapa la sangaw ya makkamu ta
ngamin masapul muy nga pirak ikid na
ga-gamit muy kiden. A gafu ta zigat muy
sangaw a pake karkaragatan muy ya
kampilan ammi ta ulat muyen," kunna.

38 "A itam, Afu, duwa haman ya kampi-
lan mi," kunda hapa.

"Bakkan na ta yen ya bidan tam,"
kunna hapa tekid.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Bagetay Na Olibo
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 A ta kabalin na en a imuhet kid ni
Hesus ta bali, a umange kid ta Bagetayen
Olibo ta kuman na gagangay ni Hesus ta
idi. 40 A ta datang da ta lugaren nga
kanayun nakimallakan na a

"Magyan kanan la sin, a makimallak
kanan ta awemuy timuluk ta mamah-
pahuba en tekamuy," kun ni Hesus
tekid,

41 kapye na sang imadayu tekid. A sangaw
namalentud ta lutak, a nakimallak.

42 "Amang, am mappya ta uray mu a
azim haen ya zigatin yan. Ammi maski
kunku a bakkan mina ta yen ya magdu-
lot, te mappya ta ikayat men ya idulot
ku," kunna ta pakimallak na.

43 A lumattog hapa ya anghel na Nama-
ratu nga nangpasikan tentu. 44 A gafu

ta pake nazigatan a pinasikan na para ya pakimallak na addet ta neugang ya daga na en, a nagsaddu ta lutak. 45 A tentu en imivwat ta nakimallakan na en a nagtoli ta ituldu na kiden, ammi nakakasidug kid na gafu ta pake nabannag kid na ta pagdamdam da tentu.

46 “Anu masidug kanan? Imivwat kanan, a makimallak kam petta awemuy mina maayayyaw,” kunna hapa tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus (Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:1-11)

47 A ta paguhohug para la ni Hesus tekid a dumatang na i Hudasen, a nehulun hapa tentu ya addu na tolay. A umange i Hudas te Hesus petta amuyan na mina, 48 ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

“Anu haman ta amuyam, Hudas, ya Tolayin taga Langit ta pangitalabam tentu?” kunna.

49 A ta nepakaita na kahulun ni Hesus ta gafutan da a

“Mappya de, Afu, ta katkattaban mi kid na?” kunda.

50 A ka-ma la kinattab na takdayen ya tagabu na kadakalanen padi, a newasik na ya takday bangbang na.

51 “Awemuy na!” kunna hapa ni Hesus tekid,

otturu sini-ged na ya bangbang na kinattab da en, a nagmappyan. 52 A sangaw naguhohug hapa i Hesus ta ange kiden nanggafut tentu.

“Anu, dulayak hud na tolay, petta endak gafutan konsu kampilan ikid na paluk ta kuman na panggafut muy ta tulisan? 53 Kinanghahaw itta yak haman tekamuy ta simbaanen nga nangitulduldu, anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy teyak? Ammi gagangay ta ayanin ya oras muy ikid na oras na pagturay na dulay,” kunna tekid.

54 A ta nepakagafut dan tentu a netugut da neange ta bali na kadakalan na padi, a tinultulitul na kid ni Pedru. 55 Datang da ta bagaw na bali en a naghatung kid ta paggukupan da, a nakipagtuttud hapa i Pedru tekid.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus (Mt 26:69-75; Mk 14:66-72; Jn 18:25-27)

56 A ta pagtuttud para la ni Pedru ta dakar na afuyen a neitan na babbayen tagabu ta pagtalib na, a pake inita na ta mappya kapye na netuldu ta kadwan kiden.

“Yeyan hapa ya takday kahulun na ginafut da en,” kunna.

57 Ammi nelemad ni Pedru.

“Awek amu yen O,” kunna.

58 Ammi sangaw ta magananwan a itta hapa ya takday nga nakalasin tentu a

“Maski iko hapa ya takday,” kunna.

“O iyak hud O,” kunna ha ni Pedru.

59 A sangaw ta pagtalib na kuman na takday oras a pake nepapilit para na takday ta intu.

“Talaga ta iko hapa ya takday kahulun na, te taga Galileya ka,” kunna.

60 “Atsi O, awek para la aamu yen O!” kunna ha naglemad,

a ka-ma la nagtareknay ya manuk. 61 A nagbalittag na hapa i Hesus nga imatubang tentu, a yen hapa ya nepakanonot ni Pedru ta uhohug ni Hesus tentu ta **‘Mamillu ka mangilemad teyak ta awena para la pagtareknay na manuk,’** kunna. 62 A insigida nagtugut i Pedru, a masikan nagtangit.

Ya Pangpabanglu Da Te Hesus (Mt 26:67,68; Mk 14:65)

63-64 A ya tolay kiden nga naggwardya te Hesus a pinābānglu da, te tinappanan da ya mata na kiden kapye da pinalpaluk,

“O, ibar mu am inya ya nagpaluk teko, te malalaki ka haman maglavun,” kunda.

65 A addu para ya inuhohug da tentu ta pamadpadulay da tentu.

66 A ta magkarawanen a nagkakampat ya padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig ikid na ngamin kiden kalalaklakayan, a neange da i Hesus ta atubang na ngamin kiden konsihal petta idarum da. A ya uhohug da te Hesus a

67 “Am kakurugan ta iko ya Ari en Kristu nga nekari na Namaratu, a ibar mun,” kunda tentu.

Ammi ya tabbag na en tekid a

“Am ibar ku mina tekamuy a awemuy haman kurugan, 68 a am itta ya

pohut ku tekamuy a awemuy hapa tabbagan. 69 Ammi awena la mabayag a
makipagtuttud ya Tolayin taga Langit ta
kanawan na Namaratu ewan nga Makapangwa ta Ngamin," kunna tekid.
70 "A ta kuman na ikayat mu uhohugan
a iko ya Anak na Namaratu ewan?"
kunda.
"Kakurugan ta iyakin yen," kunna
hapa.
71 "Itan muy yen, masapul hud para
ya mangipasikkal ta liwat na, te ikitanan
hapa la ya nakadangag ta uhohug na,"
kunda.

23

Ya Pangidarum Da Te Hesus Ta Gubernadoren Taga Roma
(Mt 27:1,2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)

1 A ta nekabalin dan a sa nagtayuk kid,
a enda nedarum i Hesus te Gubernador
Pilato.
2 "Ginafut min ya tolayin yan, te
sansanatan na ya tolay kiden petta
makitapil kid ta gubyernu. A ibar na
hapa ta aweda mina pagan ya bwis da
ta gubyernu na Ari muyen Sisar, yaga
ipapilit na hapa ta intu ya netun na
Namaratu ta ari mi," kunda.
3 A gafu ta kumanen a pinohutan hapa ni
Pilato,
"Kurug de ta iko ya ari na Hudyo kiden?" kunna.
"A ikon haman ya nangibar," kunna
hapa ni Hesus.
4 A sangaw naguhohug i Pilato ta Hudyo
kiden nga ange nangidarum,
"Ta kuman na uray ku a awan ta gafu
na pangidarum muy tentu," kunna.
5 Ammi nepapilit da ya nepangidarum da
tentu.
"Nangituldu haman ye-yan na tolay
ta ngamin paglelehutin abat ta lugar
na Galileya abat ta isin Hudeya, a
sansanatan na ya tolay kiden petta
makitapil kid mina ta gubyernu," kunda.
6 A gafu ta kumanen a pinohutan ni Pilato tekid am taga Galileya i Hesus, a **"On,"**
kunda.
7 "A alapan muy mantu, te iange muy
te Gubernador Herud, te intu haman ya
makkamu ta tolay kiden taga Galileya,"
kun ni Pilato tekid,
te itta hapa i Gubernador Herud ta ili na
Herusalem ta arawin yen.
8 A ta nepangidatang da tentu te Herud
a matalakan hapa i Herud, te addu ya
nadangdangag na te Hesus ta idi, a ikayat
na hapa itan, talo am itta ya ipaita ni Hesus
tentu ta pakapangwa na. 9 A addu hapa ya
pinohutan na te Hesus, ammi awena pulus
tumabbag ni Hesus. 10 A ya pinakadakal na
Hudyo kiden a addu hapa ya binida da ta
pangidaruman da tentu, ammi awan hapa
ta netabbag ni Hesus tekid. 11 A gafu ta
awena tumabbag a inuyoyungan ni Herud
ikid na suddalu na kiden, a tinapangan
da ta addu na uhohug. A sangaw pinagbarawasi da ta kuman na ari kapye da hala
pinatoli te Pilato.
12 Ta idi a nagkākatupag ig Herud ikid ni
Pilato, ammi mappya kid na ta arawin yen
gafu ta azo matupag kid na te Hesus.

Ya Pangipalubus Ni Pilato Ta Pasi Ni Hesus
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39 — 19:16)

13 A ta nepangitoli dan te Hesus te Pilato
en a pinagkakampat na ya pinakadakal na
Hudyo kiden petta magbida tekid.
14 "Ye-yan na tolay ya neange muy
teyak, te ibar muy haman ta sanatan
na ya kagitta muy kiden petta makitapil
kid mina ta gubyernu. Ammi pinohutan
ku ta mappya ta atubang muy, a awan
haman ta nadangag ku ta kuman na
pangidaruman muy tentu. 15 Kumanen
hapa te Gubernador Herud, awan kan
ta liwat na, a yen ta pinatoli na teyak.
Maita muy mantu ta awan haman ta
pangpapasin mi tentu. 16 A mappya
mantu ta papaligat ku la kapyek ibbatan," kun ni Pilato tekid.
17 A ya gagangay da ta idi a pohetan
da ya takday mabalud ta kada Pyesta na
Panadamdaman, petta matalakan mina ya
Hudyo kiden ta gubyernu ni Ari en Sisar. A
yen ta nebar ni Pilato ta pohetan na mina i
Hesus, 18 ammi bakkan te Hesus ya ikayat
da.

"Papasim yana, te Barabas mina ya pohetam," kunda,
19 te ya kinan da en Barabas a nabayag hapa nabalud gafu ta sinanat na ya tolay kiden petta makitapil kid ta gubyernu, yaga namapasi hapa ta tolay ta idi. 20 A gafu ta kumanen a nakibida ha i Pilato tekid, pettam onan da mina ya pangpohet na te Hesus, 21 ammi nafulotan kid nagayag:
"Papasim, pagappam na ta krus," kun na ayag da.
22 "Annun ku hud papasin? Anu hud ya liwat na? Awan haman ta amuk ta pakapapasi na. A mapmappya ta papaligat ku la kapyek pohetan," kunna ha ni Pilato tekid.
23 Ammi kuga nafulotan ha ya tolay kiden nga nagayayag ta masikan, te ipapilit da ya pasi ni Hesus. 24-25 A gafu ta kumanen a timuluk i Pilato ta nebar da en, a pinohet na ya nabaluden nga namapasi ikid na nakitapil ta gubyernu ta idi, a negawat na i Hesus ta tolay kiden petta kwan da ya ikayat da kwan tentu.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus (Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

26 A ta nepangalap dan te Hesus a neuhet da ta ili, petta pagappan da ta krus. A tekiden dumayum ta agyan na pagpaappan da tentu a nasimmu da ya takday lalaki nga nagngagan ta Simon nga taga Sirene, te bagu nagafu ta takday na bariyo. A simarok mina ta ili, ammi kinalbatan da nga pinagagtu ta krus ni Hesus. 27 A dumadagdag hapa ya pake addu na tolay kontodu bābāy nga nakatangtangit ta pagdamdam da te Hesus. 28 A yen ta nagbalittag i Hesus nga naguhohug tekid.
"Ikamuy bābāy, bakkan mina ta iyak ya tangitān muy, te intu mina tangitan muy ya bari muy ikid na anak muy. 29 Te dumatang sangaw ya pake dulay na araw, a ibar da sangaw ta nagāsāt ya bābāy kiden nga awan naganak ikid na awan kiden ta pasusu. 30 Te sangaw am dumatang na ye-yen na araw a magayag ya tolay kiden ta bagetay kiden, petta tappanan da kid mina, 31 te am kumanin ya dumatang ta awanen ta liwat a pake duldulay para sangaw ya dumatang ta seliwat kiden," kunna.
32 A nepehulun da hapa ya duwa na pake dulay na tolay te Hesus, petta igindan da i Hesus papasin ta duwa kiden. 33 A tekiden nakadatang ta agyan na kinan da en Banga na Ulu, a yen ya nagpaappan da tekid ta tallu na krus, a netunglak da ya kayu en nga nagappan ni Hesus ta naghatan na duwa kiden nga pake dulay. 34 A ta nepagpaappa da te Hesus a nepakimallak na kid **"Amang, pakomam kid te aweda amu ya kwan da,"** kunna. A ya suddalu kiden hapa a nagbabinunutan da ya gagamit kiden ni Hesus.
35 A ya kadwan kiden tolay a umatayuk kid la naggiraw ta pinagappa da kiden, ammi ya pinakadakal da kiden a inuyoyungan da la i Hesus,
"Agu ta intu mina ya mangikerutan ta ikattolay na kiden, ammi ikerutan nan mina ya bari na en am kurug ta intu ya netun na Namaratu ta mangikerutan," kunda.
36 A sangaw tumubbat hapa ya suddalu kiden nga nanguyoyung tentu, te enda negawat ya suka ta inuman na, otturu nebar ta
37 "Ikerutam mina ya barim, te Ari ka haman na Hudyo kiden," kunda hapa,
38 te dana netun da ya surat ta utun na ulu na en, a **"Ari na Hudyo kiden,"** kun na suraten.
39 A ya takdayen nga pinagappa da ta hebing ni Hesus a medyo nakaporay hapa te Hesus;
"Agu ta iko haman ya netun na Namaratu ta mangikerutan? A ikerutam mantu ya barim ikid na bari mi," kunna tentu.
40 Ammi ya takdayen ta taakub ni Hesus a nagsasitangan na hapa ya napolu en,
"Anu awem haman mamat ta Namaratu maski ta pasim? 41 Gustu hala ya pagpapasi da tekita, te inatadan da kita ta kuman na nagliwatan ta, ammi awan haman ta liwat na tolayin yan," kunna tentu.
42 A sangaw nakimallak hapa te Hesus;
"Ay Hesus, nonotan nak haen, Afu, am nakatogkok kan ta pagariyam," kunna.

43 “Kakurugan ya uhohugan ku teko
ta mehulun ka hapa sangaw teyak ta
arawin yan ta pake ispot na lugar,” kun
ni Hesus tentu.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 A ta tangngan na araw a nagsugiram
na ya ngamin na paglelehut da en ta ku-
man na hiklam abat ta tallu na oras, te
nagsugiram ya bilag. 45 A ka-ma la napis-
sang hapa ya zingzingen nga ga-gamit ta
umag na simbaan en. 46 A ta kuman na
alas tres ta furab a nagayag i Hesus ta
masikan, **“Amang, ikon la ya makkamu**
ta kahalwakin,” kunna. A yen ya nepasi
na.
47 A ya kapitan na suddalu nga nag-
gwardya ta pinagappa da kiden a di-
nayawan na hapa ya Namaratu gafu ta
naita na en. **“Kakurugan kad ta mappya**
na tolay yan,” kunna. 48 A ya tolay kiden
nga umange naggiraw, a nagdamdam kid
hapa ta naita da, a napopoyung kid na
nagtugut nga magtoli ta bali da. 49 A ya
kofun kiden ni Hesus kontodu bābāy kiden
taga Galileya nga dumagdag tentu ta idi a
umatayuk kid la ta sang adayu, a itan da la
ya ngamin nakkwa tentu.

Ya Pangitanam Da Te Hesus
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

50-52 A ta nekabalin na pasi ni Hesus a
itta ya takday lalaki nga umange te Pilato,
petta adangan na ya bari ni Hesusen. I
Hose ya ngagan na, a taga Arimateya ta
lugar na Hudeya. Mappya hapa na tolay,
te kurugan na ya ngamin lintig na Hudyo
kiden, yaga nabayag na hapa nangipapa-
na ta Mangikerutanen nga nekari na Na-
maratu. Intu hapa ya takday konsihal
na Hudyo kiden, ammi awena kumabka-
bat ta nepangpapasi da te Hesus. 53 A
ta nepangidagut ni Hose ta bari ni Hesus
a inulolatan na ta furaw na ulat, kapye
na neange ta pangitanaman na tentu. A
netanam na ta kababagu na tanam nga
kinobkob da ta batu ta kuman na kweba,
a awan para la ta netanam. 54 Furab ta
Byernis ya nepangitanam na tentu, a yen
hapa ya pamegafu na araw na agimmang
na Hudyo kiden.

55 A ya bābāy kiden nga dumadagdag
te Hesus tentu en nagtugut ta lugar na
Galileya a naita da hapa ya tanam na ikid
na nepangpaidda na ta bari na en. 56 A san-
gaw nagtugut kid hapa nga dumatang ta
bali da, petta mangiparan kid ta bangog, te
iluggud da sangaw ta bari ni Hesus. Ammi
nagimmang kid bit ta araw na agimmang,
te pangurug da ta lintigen.

24

Ya Bida Na Katolay Ni Hesus
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

1 A ta nagkahawan ta Liggu a naggabi
ya bābāy kiden nga ange ta agyan na
tanamen, te nehulun da ya bangogen nga
neparan da ta bari ni Hesus. 2 Ammi ta
datang da ta tanamen a dana naazin ya
batu en nga nesalin ta sasahokan na tana-
men. 3 A simarok kid, ammi awan na ya
bari ni Hesusen! 4 A gafu ta mapopoyung
ya nonot da a umatayuk kid bit la ten, a
ka-ma la itta ya duwa na lalaki nga pake
magdakar ya barawasi da, a nagtayuk kid
ta hebing ta bābāy kiden. 5 Alistu nagtakab
ya bābāy kiden ta talaw da tekid, a sangaw
naguhohug ya duwa kiden tekid,

“Anu haman ta apagan muy ya natolay
ta tanamin, 6 Awemuy de manonot ya
nebar na en tekamuy ta nepagyan na en
tekamuy ta iten Galileya?

7 ‘Mappya ta megawat ya Tolayin
taga Langit ta awan kiden mangurug
ta Namaratu petta pagappan da ta
krus, ammi matolay hala sangaw ta
mekatallu en araw,’ kunna paen teka-
muy,” kunda tekid.

8 A yen hapa ya nepakanonot na bābāy
kiden ta uhohug ni Hesus.

9 A gafu ta kumanen a nagtugut kid,
a enda nepadangag ya naita da ikid na
nadangag da ta mafulu takday turin ni
Hesus kontodu kadwan kiden ituldu na.
10 I Mariya taga Magdala, ikid ni Yohana,
ikid ni Mariya nga hina ni Santiago, ikid
na kadwan kiden sakā bābāy da, a yen
kid ya umange nangibar ta turin kiden.
11 Ammi aweda haman kinurug ya uho-
hug na bābāy kiden, te pahig da ta tulad.

12 Ammi te Pedru a alistu imikkat, a bumilag ta agyan na tanamen. Datang na ta tanamen a simisirib ta umag, a naita na ya ga-gamit kiden nga nefutefut ta bari ni Hesusen, ammi awan ya bari na en. A sangaw nagtugut hapa nga dumatang ta bali na, te napopoyung hapa gafu ta awan na ya bari ni Hesus.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Duwa Kiden (Mk 16:12,13)

13 A ta araw na katolay ni Hesus a gimanwat hapa ya duwa na ituldu na ta ili na Herusalem, te ange kid ta iten Emawas, a kuman na mafulu takday kilumetru ya kadayu na. 14 A nakatugtugut kid la nagbida, te bibidan da ya nakkwa te Hesus ta ili na Herusalem. 15 A tekid para la nakatugtugut nagbida ikid na nagimpopohut a ka-ma la nakihebing i Hesus tekid, 16 a naita da ammi pahig da ta bakkan ta intu.

17 “Anu hud ya kuga bidan muy ta pakatugtugut muy ta dalanin,” kunna tekid.

A nagtayuk kid la ten nagdamdam. 18 Klopas ya ngagan na takdayen, a intu ya tumabbag ta nebar ni Hesus,

“Anu, iko la tatakday ya awan para la nakadangag ta iningwa da en ta ili na Herusalem ta takdayen araw?” kunna te Hesus.

19 “Anu hud ya iningwa da?” kunna hapa ni Hesus tekid.

“A ya iningwa da en te Hesus nga taga Nasaret,” kunda ha, “te amu haman na Namaratu ikid na ngamin tolay ta intu ya kasikanan na aglavun, te masikan ya ngamin tarabaku na ikid na uhohug na. 20 Ammi kadulayan na te ya pinakadakal tam kiden a nepagafut da haman, a sangaw nedarum da ta taga Roma kiden nga mangibbal tekitam, petta papasin da, a pinagappa da ta kayu. 21 Nekatalak mi ta intu ya mangikerutan tekitam nga Istralita, ammi awan na, te arawin yan haman ya mekatallu araw abat ta pasi na en.

22 “Ammi kuman na nakagtut kami hapa gafu ta bida na kadwan kiden kahulun mi nga bābāy, te umange kid kan ta tanam na en ta nagkarawanen, 23 a awan kan na ya bari na en. Ammi intu kan naita da ya anghel kiden na Namaratu, a nebar kan na anghelen ta natolay hala i Hesusen. 24 A yen ta umange ya kadwan kiden kahulun mi nga lalaki ta tanam na en, petta pasikkalan da mina ya uhohug na bābāy kiden. A kustu kad ya uhohug da, te aweda kan naita ya bari na en,” kunda te Hesus.

25 A ya uhohug hapa ni Hesus tekid a,

“Anu kuga makilavun kam? A anu hapa ya kabakka na nonot muy ta awemuy kurugan ya nesurat na aglavun kiden? 26 Te gagangay haman ta neattam na Mangikerutanen ya nepagpapasi da tentu kapye na hala matolay, petta mesaad ta pagariyan na,” kunna tekid.

27 A sangaw pake nepasikkal na tekid ya ngamin nesurat nig mina Moses ikid na aglavun kiden ta palungu na araw, a netuldu na tekid ya uhohug na aglavun kiden, te dana linavun da ya ngamin dumatang tentu ta awena en para la pakeanak.

28 A sangaw nakaabikan kid na ta babali kiden nga datangan na duwa kiden, a kuman na magtalib mina i Hesus, 29 ammi ginamman na duwa kiden.

“Magyan ka la bit tekami te furab na, magge hiklam na,” kunda tentu,

ammi aweda para la amu ta intu. A gafu ta kumanen a sakā nehulun hapa tekid ta nagdulotan da en. 30 A tekiden nagaatubang ta pamurab da a nangalap i Hesus ta pan kapye na nepakimallak, a sangaw ginadgadwa na hapa ta duwa kiden. 31 A ta nepangigawat na ta pan tekid a nagdakar ya mata da, a amu dan ta intu, ammi ta nepakaita da tentu a limitap hapa, a awedan naita.

32 “Anggem ta kuman na naglampaw ya nonot ta tentu en naguhohug tekita ta dalanen ta nepagsaned na ta surat kiden,” kunda.

33 A gafu ta kumanen a imikkat kid ta namuraban da en, a nagtugut kid, te manoli kid na ta ili na Herusalem. A ta datang da ten a nadatangan da nagaammung ya mafulu takday ituldu ni Hesus ikid na kadwan kiden nedagga tekid. 34 A tekiden simarok ta agyan na kahulun da kiden nagaammung a

"O, matolay kad i Afu, a nakipaita kan te Simonin," kun na nagaammung kiden tekid.
35 A yen hapa ya nepangibida na duwa kiden ta naita dan hapa ta dalanen;
"A tentu en nanggadwa ta panen a naita min ta intu," kunda.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23)

36 A tekid para la nagbabida a ka-ma la nakipaita i Hesus ta tātangngan da a nakikumusta hapa tekid, 37 ammi sa nakagtut kid ta talaw da tentu te pahig da ta datay.
38 "Anu haman ta magtalaw kam? Kuman na awemuy ikayat mangurug ta matolayak. 39 Itan muy haman ya kamat ku kidin ikid na takkik kidin awa iyaken hala yan. Maski si-gedan dak petta amu muy, te awan haman ta bilsag ikid na tulang na datay ta kuman na barikin," kunna tekid.
40 A pake nepaita na ya gafan na lansa kiden ta kamat na kiden ikid na takki na kiden. 41 A matalak kid mina ta matolay, ammi intu nonotan da am had kunna matolay, a yen ta aweda para la pake kurugan. A gafu ta kumanen a nagadang i Hesus ta kanan na tekid;
"Awan hud ta kanan muy sin? te manganak mina," kunna.
42 A inatadan da mantu ta bilsag na ikan nga inasal da, 43 a kinan na hapa ta nagaatubangan da. 44 A sangaw nagbida ha tekid,
"Dana nebar ku haman tekamuy ta magdulot hala sangaw teyak ya ngamin kiden nabida da ta lebru na kansyon kiden ikid na surat kiden ni Moses ikid na aglavun kiden," kunna.
45 A pake netuldu na ya surat kiden tekid, petta maawatan da.
46 "Kumanen ya nesurat ta palungu araw petta amu muy mina ta mazigatan ikid na mapapasi ya Mangikerutanen tekamuy, kapye na matolay ta mekatallu na araw. 47 Yaga nesurat da hapa ta mepadangag mina ya ngagan na en ta ngamin tolay, petta magbabawi kid mina ta liwat da, a pakoman na kid hapa na Namaratu. A mappya mantu ta yen ya ipadangag muy ta ili na Herusalem, kapye muy ipadangag ta ngamin kiden lugar abat ta ngamin paglelehutin. 48 A ikamuy hapa ya makkamu mangipasikkal ta isin na damag, 49 te doban ku hala sangaw ya Kahalwa na Namaratu tekamuy ta kuman na nekari ni Damaken tekamuy, petta mapasinapān kam ta kasikan na Kahalwa na en. Ammi mappya ta magyan kam la bit ta ili in yan nga magindag ta iange na," kunna tekid.

Ya Netattullu Ni Hesus Ta Langit
(Mk 16:19-20; Tur 1:9-11)

50 A ta nekabalin na en a pinohet na kid bit ni Hesus ta ili en. A tekid nakadatang ta ili na Betanya a neta-gay na ya kamat na kiden, a pinasinapan na kid. 51 A tentu en nabalin nangpasinap tekid a yen hapa ya nepagtugut na en tekid, te timullu ta langit, 52 a namalentud kid hapa nangdayaw tentu. A gafu ta kumanen a nagtugut kid hapa setalak, a nagtoli kid ta ili na Herusalem. 53 A kanayun itta kid ta umag na simbaan na Hudyo kiden nga makimalmallak ikid na magdaydayaw ta Namaratu.

Ya Nesurat Ni Hwan Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Hwan nga anak ni Zibadeyu, a ya ngagan na hina na a Salome. A ta nepagsimmu ni Hesus te Hwan a uffunan na ya dama na ikid na kabagis na en Santiago, te magpakappya kid ta tahukul da, te dumatahukul kid ta ikan. A ta nepakaita ni Hesus ta duwa kiden a pinadagdag na kid hapa, a nagtugutan da mantu ya tahukul da kiden kontodu dama da en, te nagbalin kid na ta ituldu ni Hesus.

I Hwan ya pake abikan te Hesus, te maski awena netun ya ngagan na ta surat na in a kanayun ibar na ta intu ya pake iddukan ni Hesus. A ta nepagappa ni Hesus ta krus a iniddungan na ya hina na en nga nakihebing te Hwan, a ya nebar na te Hwan gafu ta hina na en a "Aleng, ikwentam na te hinam," kunna (itam Hwan 19:27). A yen kan hapa ya nepangalap ni Hwan ta hina ni Hesus ta bali na. A ya nesurat mantu ni Hwan gafu te Hesus a intu yan:

Ya Uhohugen Nga Negitta Ta Tolay

1 A ta pake gafgafu na ngamin a dana
ittan ya nagngaganen ta **"Uhohug na Na-**
maratu". A sigida itta ta hebing na Na-
maratu nga nakibidan tentu, te nesipat
hapa ta kadyos na Namaratu. 2 A maski
addet ta pake kaatubangan na ngamin ki-
den napadday a intu hala ya kahulun na
Namaratu, 3 ammi ta nekapadday da en
a ya nagngaganen ta **"Uhohug"** ya pinag-
padday na Namaratu tekid, a awan mina
ta napadday tekid am bakkan ta intu ya
namadday tekid ngamin.

4 A awan mina ta matolay ta ngamin ki-
den napadday am bakkan ta intu ya paga-
fun na angat da. A ya angaten nga nagafu
tentu a kuman na zilag ta nonot na tolay
kiden, petta amu da ya ngamin katunun-
gan. 5 Ammi nagsugiram garay ya nonot
da gafu ta pagtalekud da ta katunungan.
Ammi magdakar la magdakar ya kuman
na zilag, te pagdakaran na la ya sugiram ta
nonot na tolay kiden, te awena magamma
na sugiram ya dakar na en.

6-7 A itta hapa ya takday lalaki nga nag-
ngagan te Hwan nga umange nangipadan-
gag ta tolay kiden, te intu ya dinob na Na-
maratu, petta ipasikkal na tekid ya **"Uho-**
hugen" nga mangpadakar ta kuman na
zilag, petta kurugan da mina gafu ta pangi-
pasikkal na en tekid. 8 A bakkan mantu te
Hwan ya kuman na zilag am awa intu hud
la ya nangipasikkal.

9 A ya **"Uhohugen"** mantu ya zilagen
nga kakurugan, te pagdakaran na ya nonot
na ngamin tolay, a lumattog na hapa ta
paglelehutin. 10 Ammi dana ittan ta pa-
glelehutin, te intu haman ya namaddayen
ta ngamin, kontodu tolay kiden. Ammi
maski kunna ten a aweda haman amu
ya namaddayen tekid. 11 A tentu en du-
matang ta agyan na tolay na kiden a aweda
haman pinagdulot. 12 Ammi ya kadwan
kiden nga nagpadulot tentu a yen kid ya
pinagbalin na Namaratu ta ānāk na kiden
gafu ta pangikatalak da tentu. 13 A kuman
na nauli kid mantu neanak, ammi bakkan
ta kuman na gagangay na tolay meanak, te
nauli kid neanak ta pakapangwa na Nama-
ratu ewan.

14 Ya ikayat ku mantu uhohugan teka-
muy a ya nagngaganen ta **"Uhohug na**
Namaratu" a nagbalin hala ta tolay, a
nakipagyan tekami, a sigida nangikallak
hapa, ikid na nangituldu ta kakurugan. A
gafu ta pake nabilbig mi ya pakedayawan
na en, a yen ya nangilasinan mi ta intu hala
ya Anak na Namaratu ewan. 15 A intu hala
en ya netuldu ni Hwan ta tolay kiden, te ya
pake neayag na tekid a

> "Ye ye-yan ya nabidaken tekamuy
> nga umange sangaw ta gafan ku, te
> pumatalin sangaw teyak. A pake atata-
> nang ammi teyak, te dana ittan ta
> aweken para la nekeanak", kunna.

16 A gafu ta pake dakal ya allak na teki-
tam tolay a sa napasinapan kitam ta addu
na bendisyon nga nagafu tentu, te daggan
na la daggan ya allak na tekitam. 17 Te
maski am amu tam ya lintig kiden na Na-
maratu nga nesirak ni mina Moses tekitam
a amu tam ya allak na tekitam ikid na
ngamin kakurugan gafu ta ange ni Hesus

Kristu. 18 Te addet ta ayanin a awan pulus
ta tolay nga nakaita ta Namaratu ewan,
ammi ya mementu en anak na nga negitta
tentu a intu ya nangipakamu ta Dama na
ewan tekitam, te pake abikan tentu.

Ya Nepadangag Ni Hwan Gafu Te Hesus Kristu

19 A gafu ta pangipadangag ni Hwan
a nangidob hapa ya Hudyo kiden taga
Herusalem ta kadwan kiden padi da ikid
na kauffunan da kiden nga magLebi, petta
imbestigaran da i Hwan. A ya uhohug da
tentu a

"Ikayat mi damagan am anu ya katolay mu, iko de ya Mangikerutan nga dana nebar na Namaratu ewan?" kunda tentu.

20 A awena nelemad, te pake nebar na
ta **"Bakkan ta iyak ya Mangikerutan,"**
kunna.

21 "A anu mantu ya katolay mu? Iko
de i mina Eliyasen nga magtoli kan ta
lutakin," kunda ha.

A "Bakkan," kunna hapa.

"A iko mantu de ya takdayen paguhohugan na Namaratu nga nebar ni mina Moses?" kunda,

a "Bakkan," kunna ha.

22 "A ibar mu mantu am inya ka,
petta itta ya itabbag mi ta nangidob kiden tekami. Anu hud ya katolay mu?"
kunda.

23 "A iyak ya makāngaral nga dana
binida ni mina Isayasen ta surat na en, te
iyak ya nebar na en nga magayayag ta lugarin yan nga awan ta kapkappyan. A ya
nesurat na en nga uhohug ku tekamuy a
yen ya ipadangag kun tekamuy.

'Pakappyan muy ya angen na Dafu tamewan petta meparan kanan ta ange na tekamuy,' kunku tekamuy," kunna.

24 A ya kadwan kiden nedob tentu a
Pariseyu kid. 25 A ya pohut da en hapa
tentu a

"Am bakkan ta iko ya Mangikerutan, ono Eliyas, ono paguhohugan na Namaratu nga binida ni mina Moses a anu kawagan na mantu ta mangzigut ka ta tolay kidin?" kunda.

26 A ya tabbag ni Hwan a

"Itta yak sin nga mangzigut tekamuy ta danum, te itta haman ya makikihkihu tekamuy nga awemuy para la amu.
27 Intu hala ya kinan ken nga pumatalin
teyak. A awek hapa megitta nga makitagabu tentu, te pake atata-nang ammi
teyak," kunna.

28 A nakkwa ye-yen ta lugar na Betanya
ta dammang na karayan na Hurdan, te yen
ya nangzigutan ni Hwan ta tolay kiden.

Ya Kalneru Na Namaratu Nga Meatang Ta Liwat

29 A ta pagtalib na araw a naita ni Hwan
i Hesus nga umab-abikan tentu, a netuldu
na hapa ta tolay kiden;

"Itan muy, ye-yan na tolay ya iatang na Namaratu ta kuman na kalneru muy kiden, te intu hala sangaw mangikaru ta liwat na ngamin tolay ta paglelehutin.
30 A intu hala ya nabidaken tekamuy, te

'Itta sangaw ya umange ta gafan ku nga pumatalin teyak. A pake atata-nang ammi teyak, te dana ittan ta aweken para la nekeanak,' kunku.

31 Ammi ta kuman na iyak ta idi a
awek para la pake amu ya pumatalinen
teyak, ammi immange yak ta isin nga
mangzigut ta tolay kidin nga Istralita, te
iparan ku kid ta ange na, petta am ittan
a amu da sangaw," kunna.

32 A pake nepasikkal para ni Hwan ya
naita na,

"Naitak ya Kahalwa na Namaratu nga umakban tentu ta nepangzigut ku tentu, te nagafu haman ta langitewan ta kuman na pagsunak na kalapati, a nagintak la tentu. 33 A awek mina amu ta intu
ya Mangikerutan nga dana nebar na Namaratu ta dadagkal tam kiden, ammi
nanonot ku ya uhohug na Namaratu ta
pangidob na en teyak, te ya nebar na a

'Maitam sangaw ya takday tolay nga pagintakān na Kahalwakin, a intu sangaw ya mangpasinap ta tolay kiden ta Kahalwa na Namaratu,' kunna teyak.

34 A gafu ta naitak ya nebar na en teyak
a napasikkal kun ta intu hala ya Anak na
Namaratu ewan," kunna.

Ya Napolu Kiden Ituldu Ni Hesus

35 A ta pagtalib ha na araw a gitayukan la
ig Hwan ikid na duwa na ituldu na kiden,
36 a naita na i Hesus ta pagtalib na en tekid,
a netuldu na tekid.
"Yo ewan ya Kalneru na Namaratu
nga mesagapil sangaw ta tolay kiden,"
kunna ta kahebing na kiden.
37 A ta pakadangag na duwa kiden ta
nebar na en a nagtugutan da i Hwan, te
dumagdag kid na te Hesus. 38 A ta nepagli-
pay ni Hesus a naita na ya duwa kiden
dumagdag tentu, a kinabida na kid.
"Itta de ya ikayat muy teyak?" kunna
tekid.
"Mistro, ikayat mi la dangagan am had
ya pagyanam," kunda.
39 "A mehulun kanan mantu petta itan
muy," kunna hapa.
A nehulun kid mantu tentu, a naita da
ya pagyanan na, a nagammak kid hapa
tentu, te kuman na alas kwatro ta furab.
40 Andres ya ngagan na takday na duwa
kiden, a itta hapa ya kabagis na nga nag-
ngagan ta Simon, ammi Pedru ya agngili-
nan da tentu. 41 A enna mantu inapag ni
Andres. A ta nepakaapag na tentu a
"O, Simon, ittan hala ya Messayasen
nga dana nebar na Namaratu tekitam, te
nesimmun min," kunna.
(Ya ikayat na uhohugan na "Messayas"
nga kinan na, a "Mangikerutan".) 42 A
enna mantu netulud i Simon ta agyan ni
Hesus. A pake aitan na bit ni Hesus kapye
na kinabida.
"Iko mantu i Simon nga anak ni Hwan,
ammi magngagan ka sangaw te Sepas,"
kunna.
(A ya ngagan na en Sepas a intu hala Pedru
ta aguhohug na Giregu, ammi ya ikayat na
uhohugan tekitam a "Batu".)

Ya Pagpadagdag Ni Hesus Teg Felipe Ikid Ni Natanyel

43 A ta pagtalib ha na araw a nakanonot
i Hesus nga ange ta lugar na Galileya,
a nesimmun na hapa i Felipe ta dalan.
"Dumagdag kan la teyak petta ituldu
ta ka," kun ni Hesus tentu, a dumagdag
la hapa. 44 Intu lugar ni Felipe ya ili na
Betsayda ta lugar na Galileya, a yen hapa
ya nagafun ni Andres ikid ni Pedru. 45 A
sangaw enna inapag ni Felipe i Natanyel.
"O Natanyel, ittan hala ya Messayasen
nga binida nig mina Moses ta lintig na ki-
den ikid na aglavun kiden na Namaratu
ta surat da kiden, te naita min. Intu hala
i Hesus nga taga ili na Nasaret nga anak
ni Hose en," kunna te Natanyel.
46 Ammi ya tabbag ni Natanyel a
"Taga Nasaret? Itta hud ya nagafu ten
nga kappyanan tam?" kunna.
"A em la itan," kunna ha ni Felipe
tentu.
47 A ta nepakaita ni Hesus teg Natanyel
nga umab-abikan tentu a
"Itta mantu in ya Istralita nga kaku-
rugan; awan kad ta pakaladdudan na,"
kun ni Hesus te Natanyel.
48 "Anu hud ya pakkamum teyak?"
kunna hapa.
"On, te ta awena para la nepagayag ni
Felipe teko a dana naita ta ka ta balimen
nga imatuttud ta addun na kayu na hi-
gos," kunna ha ni Hesus.
49 "Ay, Afu, kakurugan mantu ta iko
ya Anak na Namaratu ewan, ikid na Ari
na Istralita kiden nga dana nebar na
tekami," kunna hapa tentu.
50 A ya tabbag ni Hesus tentu a
"Anu? Alistu kan de mangurug gafu ta
inuhohug ken la teko nga naita ta ka ta
addun na kayu na higos? Pake dakdakal
sangaw ya maitam ammi ta isin. 51 A ya
pake ibar ku tekamuy ngamin a maita
muy sangaw ta nahukatan na ya lan-
gitewan gafu ta Tolayin Taga Langit, te
iyak hapa la ya addanen nga tinarinap ni
mina Hakoben nga imunekan na anghel
kiden ta agyan na Namaratu, ikid na
dimagutan da ta lutakin," kunna.

2

Ya Boda Ta Ili Na Kana

1 A ta nepagpasa na dwangagaw itta ya
boda ta ili na Kana ta lugar na Galileya.
Dana ittan ten ya hina ni Hesus, 2 a sangaw
nagawi hapa ig Hesus ikid na ituldu na ki-
den ta boda en. 3 A ta nekaafut na inuman
na nakibodan kiden a enna nebar na hina
ni Hesus tentu;
"Aleng, manguffun ka haen, te awan
na ta inuman da nga binarayang,"
kunna.

4 “Mappya, Ina, ta awenak la ituldu ta
tarabakuk, te awan hud para ya araw
na pakkamuk ta patarabaku ni Damake-
wan teyak?” kunna.
5 A gafu ta kumanen umange maguho-
hug i hina na en ta tagabu kiden nga
mangiparan ta kanan,
“Am itta ya ibar na sangaw tekamuy a
kwan muy la,” kunna tekid.
6 A dana netabnak da ten ya annam na
angāng nga magserbi ta Hudyo kiden ta
pangbaggaw da ta dulayen tekid. A ya
makarga na tagtakday a dwafulu na galon,
ammi ta kadwan a tallufulu na galon. 7 A
ya uhohug ni Hesus ta tagabu kiden a
“Pannun muy ya angāng **kidina ta**
danum,” kunna, a pinannu da kid abat
ta bibig da.
8 “Aran, takday tekamuy ya magsiruk,
te em bit pakakkap ta dafu na boda in,”
kunna ha ni Hesus.
A ta nepagsiruk na takday a enna
nepakakkap. 9 A ta nepakakakkap na dafu
na boda en a binarayang na, te nagbalin
ya danumen ta binarayang. Ammi awena
amu am had ya nagafun na binarayangen,
te intu la nakkamu ya nangiparan kiden. A
gafu ta kumanen a inayagan na ya lalaki en
magboda, te pahig na ta intu ya nangiuhet
ta binarayangen.
10 “Anu haman ta neappiyam ya map-
pya en binarayang abat ta ayanin? Te
gagangay ta meunnan bit mina ya map-
pya en, a sangaw am nakainum na ya
tolay kiden a yen mina ya pangiuhet
muy ta matabeng,” kunna.
11 A ye-yen ya napolu en pakaitan nga
nehuga ni Hesus ta neange na en ta ili
na Kana ta lugar na Galileya, petta maita
da ya pakapangwa na. A pake nangurug
na hapa ya ituldu na kiden tentu. 12 A
ta kabalinan na boda en a nagtatugut ig
Hesus kontodu hina na, ikid na wāgi na
kiden, ikid na ituldu na kiden, te kumin
kid ta ili na Kapernayum, a yen bit la ya
nagyanan da ta mangananwan.

Ya Pagporay Ni Hesus Ta Naglaku Kiden

13 A sangaw tanagay na hapa ya Pyesta
na Simana na Hudyo kiden ta ili na
Herusalem, a umange hapa ig Hesus. 14 A
ta datang da ta ili en a simarok hapa
i Hesus ta nagingumag na bagaw na
simbaanen, a neddatangan na ya addu na
maglaku ta baka ikid na kalneru ikid na
kalapati, te yen kid ya iatang na tolay kiden
ta simbaanen. A itta hapa ya magitali
kiden ta pirak nga gitogkokan ta nagitalin
da. 15 A nangalap mantu i Hesus ta lubid
kapye na pinadday ta pagpaligat na, a yen
ya nepangpohet na tekid ngamin ta bagaw
na simbaanen kontodu ilaku da kiden. A
pinagsikig na para ya lamesa na nagitali
kiden ta pirak petta meburud ya pirak da
kiden. 16 A ya uhohug na ta naglaku kiden
ta kalapati a
“Iuhet muy yeyan kid, te awemuy la
igitta ya bali ni Damakewan ta kuman na
aglakun,” kunna.
17 A gafu ta poray na en ta naglaku kiden
a yen ya nakanonotan na ituldu na kiden ta
takday uhohug nga dana nesurat ta Bibliya
na Hudyo kiden ta pake nabayag na araw,
te ya uhohug na suraten a
“Pekavut nak sangaw, Afu, na pan-
gahuguk ta balimen,” kunna.
18 Ammi ya uhohug na pinakadakal na
Hudyo kiden tentu a
“Itta hud ya mabalim nga neatad na
Namaratu ta tinarabakum ta isin? Am
kumanin ya kwam a itan mi mantu ya
pakapangwam petta mepasikkal hala ya
mabalim ta isin,” kunda.
19 A ya tabbag na hapa tekid a
“Maski am perdin muy ye-yan na bali
na Namaratu a patayukan ku hala san-
gaw ta las-ud na talluhaw,” kunna.
20 “A had kukum hud mapatayuk ta
talluhaw, bakawa appatafulu annam na
darun ya nepakapatayuk na ta idi?”
kunda hapa.
21 Ammi takwan ya ikayat na uhohugan
ni Hesus, te ya bali na Namaratu nga
nebar na tekid a bari na en hapa la, te
kurug ta pinapasi da, 22 ammi natolay hala
ta mekatallu na araw. A yen hapa ya
nepakanonot na ituldu na kiden ta isin na
uhohug ni Hesus ta umag na simbaanen.
A yen ya nangurugan da ta intu hala ya
nebida ta Bibliya na Hudyo kiden.

Ya Bida Ni Hesus Ikid Ni Nikodemu

23 A ta ketta para la ni Hesus ta ili na
Herusalem ta Pyesta na Simana na Hudyo
kiden a nangurug kan ya addu na tolay
tentu gafu ta naita da ya pakapangwa na
en nga nehuga na ta kadwan kiden tolay.
24 Ammi te Hesus, a awena nekatalak ya
nangurug tentu, te dana amu na ya nonot
da. 25 A maski awan ta mangibar tentu ta
tolay a dana amu na hala ya ngamin kiden
nonot na tolay.

3

1 A itta hapa ten ya takday laklakay
nga nagngagan ta Nikodemu, a intu hapa
ya takday Pariseyu nga pinakadakal na
Hudyo kiden. 2 A umange hapa ya lak-
lakayen ta agyan ni Hesus ta hiklam, te
makibida tentu. A ya nebar na a

"Mistro, amu mi ta iko ya mangituldu
nga dinob na Namaratu ewan, te awan
mina ta pakapangwam ta kuman na
naita mi en teko am bakkan ta Namaratu
ya manguffun teko," kunna.

3 A ya tabbag hapa ni Hesus a

"Pake ibar ku teko ta awan sangaw
ta mesipat ta pangikerutan na Nama-
ratu ewan am awena bit mauli meanak,"
kunna.

4 "Asakay, had kukunna meanak na
tolay am laklakay na? Makatoli hud para
ta sirat na hina na en petta mapidwa
meanak?" kunna hapa ni Nikodemu
tentu.

5 A ya tabbag ha ni Hesus a

"Pake ibar ku hala teko ta awan pulus
ta mesipat ta pangikerutan na Nama-
ratu ewan am awena bit mauli meanak
gafu ta pakapangwa na Kahalwa na Na-
maratu ta pagzigut na ta danum. 6 Te
ya neanak na tolay a mesigud la tentu
ya gagangay na tolay, ammi ya nauli
neanak ta pakapangwa na Kahalwa na
Namaratu a megitta hapa ta gagangay
na Kahalwa en. 7 A awem mina pahig
am had kukunna makkwa na nebar ken
teko nga mauli ka mina meanak, te intu
mina pagnonotam ya angarigan na pad-
dad. 8 Te ya gagangay na paddad a
ange hala ta gagangay eyan na, a awem
amu am had ya namegafwanan na ikid
na pagdulotan na, ammi madangag mu
hala. A kumanen hapa ta tolayen nga
nauli neanak ta pakapangwa na Ka-
halwa na Namaratu," kunna.

9 "Onay, ammi awek para manonot am
had kukunna makkwa," kunna hapa ni
Nikodemu.

10 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a

"Anu iko haman ya kadakalanen na
mangituldu nga Istralita, a awem amu
ya inuhohug ken teko? 11 Pake ibar ku
ha teko ta intu la bidan mi tekamuy ya
amu mi ikid na naita mi, ammi awe-
muy haman dangdangagan ya pasikkal
mi tekamuy. 12 A am awemuy la ku-
rugan ya nabidak tekamuy nga malo-
gon maita ta lutakin a had kukummuy
mantu mangurug am intu sangaw bidan
ku tekamuy ya awemuy maita ta langite-
wan? 13 A gafu ta awan ta nakaange
ta langitewan nga nakaita ta makkwa
ten a awan mantu ta takwan na mak-
abida ta makkwa ten am bakkan la ta
nagafu en ta langit. A intu hala ya To-
layin Taga Langit, 14 ammi mappya ta
mebesin hapa sangaw ta kayu ta ku-
man na sinang ulagen nga nebesin ni
mina Mosesen ta kayu ta agyan na kala-
fukanen, 15 petta maski am inya sangaw
ya mangikatalak tentu a maatadan san-
gaw ta magnayun na angat gafu tentu."
kunna.

Ya Gafu Na Ange Na Anak Na Namaratu

16 A pake dakal mantu ya idduk na Na-
maratu ewan ta ngamin kiden tolay ta pa-
glelehutin, te netuluk na ta masi ya me-
mentu en anak na gafu ta liwat tam kiden,
petta am ikatalak tam a awetam sangaw
melogot am awa maatadan kitam hud la
ta magnayun na angat. 17 A bakkan mantu
ta yen ya nepangidob na ta Anak na petta
ibar na ya pama-gang na ta tolay kiden,
am awa petta mekerutan kid hud la gafu
ta pasi na Anak na en. 18 A maski am inya
mantu ya mangikatalak tentu a awena
sangaw medarum ta atubang na Nama-
ratu ewan, ammi ta awanen mangikatalak
tentu a dana nekari ya pakedarum na, gafu
ta awena haman nekatalak ya mementu
en Anak na. 19 A yen ya gafu na pakedaru-
man na tolay te lumattog na ya negitta
en ta zilag nga mangpadakar ta nonot na
tolay kiden, ammi nekatupag da haman, te

pake nekayat da hud la ya sugiram ammi ta dakaren, te dulay haman ya tarabaku da. 20 Te ya ngamin kiden mangwa ta dulay a ikatupag da ya dakar, a palanan da la, te aweda ikayat ta maita ya tarabakun da talo am mapaliwatan ya nonot da. 21 Ammi ya mangwa ta katunungan a sarukusukan na la ya dakar, petta mepasikkal ya pangurug na ta pakkwa na Namaratu tentu.

Ya Nagingunnan La Te Hesus

22 A ta nekabalin nig Hesus ikid ni Nikodemu nga nagbida a nagtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden, te umange kid ta kadwan kiden babali ta lugar na Hudeya. A medyo nabayag kid hapa ten nga mangzigut ta nagbabawi kiden ta liwat da. 23-24 Ammi te Hwan, ta awena en para la nekebalud, a itta para la ta iten Enon nga abikan ta Salim nga nangzigut ta umange kiden tentu, te alawa hapa ya danum ten.

25 A sangaw itta ya takday Hudyo nga nakidibati ta ituldu kiden ni Hwan, te intu nakidibatin da am had sin ya mapmappya ta pangzigut ni Hwan ikid nig Hesus. 26 A yen ta nagtoli ya ituldu na kiden tentu, te pohutan da hapa tentu.

"Mistro," kunda te Hwan, "Anu hud ya uray mu ta umangen nagpazigut teko ta dammang na Karayan na Hurdan? Iko paen ya nangipasikkal tentu, a ta ayanin intun ya mangzigut, a intu hapa ya eyan na ngamin tolay," kunda.

27 A ya tabbag ni Hwan tekid a

"Bay-an muy la, te bakkan mina ta intu ya eyan na tolay kiden am awena uray na Namaratu. 28 Ikamuy haman ya nakadangag ta inuhohug ken, te **'Bakkan la ta iyak ya Mangikerutan,'** kunku haman, te iyak la ya pinapolu na Namaratu nga ange nangipadangag tentu. 29 A intu mina pagnonotan muy ya keangarigan na magboda, te ya lalaki en ya ange mangalap ta babbayen. Ammi ya kahulun na en nga nangpili ta atawa na a indagan na la ya pangdayaw na lalaki en ta atawa na en, a pake matalakan hapa am madangag na. A kumanen hapa teyak, te nagdulot na ya talak ku, 30 te mappya ta intu ya imutun a iyak ya imakban," kunna.

I Hesus Ya Nagafu Ta Utun

31 A ya nagafu en mantu ta utun ya pake atata-nang ammi ta ngamin, ammi ya taga lutakin a intu la amu na ikid na bidan na ya makkwa ta agyan na lutakin. Ya taga langitewan mantu ya pake atata-nang ammi ta ngamin, 32 a intu bidan na ya naita na ikid na nadangag na ta Namaratu ewan. Ammi maski kunna ten a kuman na awan ta mangurug ta ipadangag na. 33 Ammi am itta ya mangurug tentu a ipasikkal na ta kakurugan ya Namaratu ewan, 34 te ya nagafu en ta langitewan nga dinob na Namaratu a intu ya mangiuhohug ta uhohug na en, te pake napasinapan ta mappya ta Kahalwa na Namaratu. 35 Namaratu hapa la ya Dama na dinob na en, a pake iddukan na, te Anak na. A pinatudunan na petta intu hala ya makkamu ta ngamin. 36 A ya mangurug mantu ta Anak na Namaratu ewan a ittan ya angat na nga magnayun. Ammi ya awanen mangurug ta Anak na a awena sangaw mesipat ta angat na, te itta para la ya pagporay na Namaratu tentu.

4

Ya Babbayen Taga Samariya Nga Nesimmu Ni Hesus

1 A sangaw gafu ta pake imaddun ya zinigut nig Hesus nga dumagdag tentu a nadamag na Pariseyu kiden ta ad-addu ya ituldu na kiden ammi te Hwan, 2 ammi bakkan te Hesus ya nangzigut tekid am awa dana ituldu na kiden. 3 A ta pakkamu ni Hesus ta nadamag na Pariseyu kiden tentu a nagtugut kid na ituldu na kiden ta lugar na Hudeya, te nagpaamyanan kid ha ta iten Galileya, 4 ammi mappya ta angen da ya lutak na Samariya. 5 A nakatugtugut kid la nakatugtugut addet ta pingit na ili na Sikar, a nagimmang kid na ta bikat na lutaken nga neatad ni mina Hakob ta anak na en Hose ta palungu na araw. 6 A gafu ta nabannag na i Hesus ta inange da en, te tangnganan na araw hapa, a nagibannag hapa ta bibig na huhunen nga kinali ni mina Hakoben.

7-8 A ta pagibannag ni Hesus a nagdulot
hala ya ituldu na kiden ta umag na ili petta
gumatang kid ta kanan da. A ta kawan da
para la a itta ya babbay nga taga Samariya
nga umange nanagab ta huhunen. A ya
uhohug ni Hesus tentu a
"Ikwa nak haen ta danumina," kunna.
9 Ammi nagpaka-lat ya babbayen ta uho-
hug ni Hesus, a
"Anum hud magadang ta danum
teyak, bakawa Hudyo ka, a Samariyano
yak nga babbay?" kunna.
Te ya gagangay kan na Hudyo kiden a
aweda kan uminum ta paginumān na
Samariyano. 10 A ya tabbag ni Hesus hapa
a
"Awem garay amu ta itta ya iatad na
Namaratu ewan teko, a awem amu am
inya ya nagadang teko ta inuman, te am
amu nak mina a iyak mina ya nagadan-
gam ta inumam, a inatadan ta ka mina ta
matolay na danum," kunna.
11 "Awan haman ta pagsiruk mu,
Ser, ta huhunin, yaga pake naumag ya
danum na in. A had kukum mantu
makaalap ta matolay na danum nga
iatad mu teyak? 12 Dakdakal hud ya
amum ammi te mina Hakoben nga
nangisirak ta huhunin tekami, te maski
intu hapa ya kanayun imminum ta
danum na in, kontodu anak na kiden
ikid na ayam na kiden," kunna ha na
babbayen.
13 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a
"Onay, ammi gumtang hala sangaw
ya ngamin kiden uminum ta isin na
danum. 14 Ammi ya uminum ta iatad kin
nga danum a awena sangaw gumtang,
te ya danumin nga iatad ku a magbalin
sangaw ta kuman na huhun ta umag na
en, a kuman na sigida tumuhayuk tentu
petta magnayun ya angat na," kunna.
15 "A atadan nak mantu, Ser, ta ki-
namina danum, petta awek na sangaw
gumtang ikid na ange managab ta isin,"
kun na babbayen.
16 "A em bit ayagan ya atawamen, te
dumatang kanan sangaw ta isin," kunna
hapa ni Hesus.
17 "Ay awanak haman ta atawa,"
kunna ha.
Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Kustu ya uhohug men ta awan ka ta
atawa, 18 te nakigungay kan haman ta
lima na atawa, a bakkan hapa ta atawam
ya pakidaggam ta ayanin," kunna.
19 A gafu ta nagpaka-lat ya babbayen ta
uhohug ni Hesus a takwan ha ya nebar na;
"Ser, ya kuman na mariknak teko
a iko hala ya takday aglavun nga
paguhohugan na Namaratu ewan. 20 A
itta mantu ya damagan ku teko, te ya
gagangay na gingginafu mi kiden ta
pangdayaw da ta Namaratu a kanayun
nakigimung kid kan ta bagetayewan.
Ammi ya kagittam kiden nga Hudyo
a ibar da ta awan mina ta takwan na
pangdayawan tam tentu am bakkan
ta ili na Herusalem. A had sin mantu
ya kakurugan na pangdayawan tam?"
kunna.
21-22 A kunna sin hapa ya tabbag ni Hesus
ta nebar na en:
"Mappya, Aboy, ta kurugam ya uho-
hug ku teko, te ikamuy nga Samariyano
a dayawan muy hala ya Namaratu,
ammi awemuy pake amu ya dayawan
muy. Ammi ikami nga Hudyo a amu
mi ya dayawan mi, te ikami ya nangala-
pan na Namaratu ta mangikerutan ta
ngamin tolay. A yen ta ibar ku teko ta
mauli sangaw ya pangdayaw muy, te
bakkan la sangaw ta bagetayewan ono
ili na Herusalem ya pangdayawan muy
ta Namaratu. 23 Te ya kakurugan na
mangdayaw a dayawan na ya Namaratu
ta nonot na hapa la ta kakurugan
na pangdayaw, te yen ya apagan na
Namaratu ta mangdayaw tentu. 24 Te
bakkan haman ta tatakday la na lugar
ya kettayan na Namaratu ta kuman na
tolay, te sigida itta ta ngamin kiden lugar
ta kuman na paddad. A mappya mantu
ta dayawan muy ta kakurugan ta nonot
muy hapa la," kunna.
25 A ya uhohug na babbayen hapa a
"Intu la amuk ta ange sangaw ya
nebar na Namaratu nga Mangikerutan
nga magngagan ta Kristu, a intu sangaw
ya mangipakamu ta ngamin tekitam,"
kunna.

26 “Intu hala ya makiuhohugan teko,
Aboy, te iyak haman yen,” kun ni Hesus
tentu.
27 A ta paguhohug na para la ta bab-
bayen a nagtoli hapa ya ituldu na kiden, a
nalangga kid hapa tentu gafu ta kabida na
ya babbay, ammi aweda pinohutan tentu
am anu ya bidan da ikid na ikayat na ta
babbayen. 28 A sangaw newagak na bab-
bayen ya kalamba na en nga netabnak ta
huhunen, te alistu nagtoli ta umag na ili, a
nagayayag na ta tolay kiden.
29 “E kanan sin, e kanan sin, te
emmuy itan ya tolay nga nangibar ta
ngamin kiden iningwak. Intu de ya
Mangikerutanen nga linavun na popolu
kiden aglavun,” kunna.
30 A matutunudan kid na mantu imuhet ta
ili en nga dumadayum te Hesus.

Ya Keangarigan Na Aggatab

31 A ta ang-ange para la na tolay kiden te
Hesus a agagayan na ituldu na kiden, petta
mangan ta inalap da en ta ili.
“E ka sin, Mistro, te mangan kitanan,”
kunda.
32 Ammi ya tabbag na en hapa tekid a
“Itta in ya kanan ku nga awemuy
amu,” kunna.
33 A yen ta nagimpopohut kid na.
“Itta hud ya nangitulud ta kanan na?”
kunda.
34 A gafu ta kumanen a naguhohug ha i
Hesus tekid;
“Intu hala kanan ku ya pangidulot
ku ta ikayat na nangidoben teyak petta
ibalin ku ya patarabaku na en teyak.
35 Ikamuy ya mangibar ta itta para la
ya appat na hulan kapye na idatang na
aggagatab. Ammi ya ibar ku tekamuy
a maglipay kanan, te maita muy hapa
ya takwan na agtalunan, a nalutun hapa
ya kuman na dawa da kiden te maki-
gatab na. 36 Ya ange maggatab a itta
hala sangaw ya tandan na, te kuman
na mauknud ya magatab na kiden petta
magnayun ya angat da, pettam kuma-
nen a mahahulun magayayat ya nag-
mula en ikid na naggataben. 37-38 A iyak
paen ya nangidob tekamuy petta mag-
gatab kam ta awemuyen nagbannagan,
te takwan ya nagbanbannag. Ammi ika-
muy hapa ya mesipat ta nagbanbanna-
gan da. A yen hapa ya nagdulotan na
dana en bida nga **‘Takday ya magmula,
a takwan ya maggatab,’** kunna.”
39 A ya Samariyano kiden nga taga ili
na Sikar a addu kid hapa nga nangurug
te Hesus gafu ta bida na babbayen, te,
**“Nebar na haman teyak ya ngamin ki-
den iningwak,”** kunna tekid. 40 A ta
datang da mantu te Hesus a inagagay da
nga magdulot ta babali da kiden, a pa
nagyan mantu i Hesus tekid abat ta dwan-
gagaw. 41 A imaddu para ya mangurug
tentu gafu ta nepadangag na en tekid. 42 A
ya uhohug da hapa ta babbayen a
“Pake mangurug kamin tentu, ammi
bakkan na la ta nebar men ya pangurug-
gan mi am awa uhohug na en tekami nga
nadangag na bangbang mi kidin hapa
la. A pake amu min ta intu hala ya
Mangikerutan ta ngamin tolay,” kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Anak Na Opisyal

43 A ta nepagpasa na dwangagaw a sa
nagtatugut ha ig Hesus ikid na ituldu na
kiden, te dumatang kid na ta lugar da
en ten Galileya. 44 A ya takday uhohug
ni Hesus ta idi a aweda kan dayawan ya
paguhohugan na Namaratu ta pake lugar
na en. 45 Ammi tentu a pinagdulot da hala
na kalugaran na kiden nga taga Galileya
tentu en dimmatang ta lugar na en, te naita
da ya ngamin kiden tinarabaku na ta ili na
Herusalem, te umange kid hapa ta pyesta
en ten. 46 A sangaw nagdulot ig Hesus ta
ili na Kana. Yen hala ya lugar na boda en
tentu en nangihuga ta danumen petta nag-
balin ta binarayang. A ta datang da ta ili
na Kana a itta hapa ya takday opisyal nga
nagtakit ya anak na ta ili na Kapernayum.
47 A tentu en nakadangag ta dumatang na
i Hesus nga nagafu ten Hudeya a umange
hapa nakikekallak tentu, petta enna mina
pagmappyan ya anak na en, te tagtakday
na ya angat na. 48 A ya uhohug ni Hesus
tentu
“A te awemuy ikayat mangurug teyak
am awan ta ipaitak ta pakapangwak
tekamuy,” kunna.

49 Ammi pake persan na para na lalaki en;
"Ser, em haen itan ya anak ken petta awena sangaw masi," kunna te Hesus.
50 "Dumatang kan mantu ta balim, te matolay hala ya anak men," kun ni Hesus tentu.
Kinurug na ya uhohug ni Hesus tentu, a sangaw nagtugut kumin ta bali na. 51 A tentu en para la ta dalan a nesimmun na hala ya tagabu na kiden nga umange nangdafung tentu, a nebar da hapa ya anak na en;
"Matolay hala ya anak men," kunda tentu.
52 "A kanu hud na oras ya nepagmappya na?" kunna hapa tekid.
"A ala una ta furaben ya nepagkamag na patu na en," kunda.
53 A nanonot na hapa ta ye-yen na oras ya nepangibar ni Hesus tentu ta matolay hala ya anak na en. A yen ta pake netug na ya pangurug na, kumanen hapa ta ngamin kiden makipagyan tentu. 54 A ye-yen mantu ya mekaduwa na pakaitan nga nehuga ni Hesus tentu en dimmatang ta lugar na Galileya nga nagafu ta Hudeya.

5

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Pilay

1 A ta nepagpasan na piga na araw a itta ha ya pyesta na Hudyo kiden, a umange hapa i Hesus nakipyesta ta ili na Herusalem. 2 A ta hebing na kinan da en **'Sasarokan na Kalneru'** ta ili en a itta ya takday agzigutan na tolay kiden nga nalehutan ta lima na pagsigongan, a Betsata ya ngagan na ta agsitang na Hudyo kiden. 3 A ta agyan na pagsigongan kiden a giiddan ya addu na nagtatākit, te itta ya nagdaram, ikid na pilay, ikid na awan nakahehit. A indagan da kan ya paghehit na danumen, 4 te itta kan ya anghel na Namaratu nga umange la umange mangpahehit ta danumen. A ya imunnanen kan nga sumabbung ta nepaghehit na danumen a yen kan ya magmappya ta takit na. 5 A itta hapa ya takday lalaki nga nekihu ta nagtatākit kiden, te nabayag na nagtakit hapa abat ta tallufulu walu na darun. 6 A ta pagtalib ni Hesus a naita na ya lalaki en, a nadamag na ta nabayag na imaidda ta takit na en. **"Ikayat mu hud magmappya?"** kunna tentu.
7 "A onay, Ser," kunna hapa, "ammi awan haman ta manguffun teyak, petta ibilag nak mina ta agzigutanen am maghehit ya danumen. Te am ang-ange yak para la tatakday a takwan haman ya imunnan teyak nga dumagut ta danumen," kunna.
8 "Magtayuk kan mantu, a alapam hapa ya dapamina, a magtugut kan," kun ni Hesus tentu.
9 A ka-ma la nagmappyan, a inalap na mantu ya dapan na en, kapye na nagtugut.
10 A gafu ta araw na agimmang ya nepagmappya na lalaki en a ginamman na Hudyo kiden ya pangagtu na ta dapan na.
"Arawin haman ya agimmang tam a mehangat ya pangagtum ta dapamina," kunda.
11 "Onay, ammi ya nangpamappya en teyak ya nangpaalap teyak," kunna tekid, te **'Alapam ya dapamina a magtugut kan,'** kunna haman teyak," kunna tekid.
12 "A inya mantu ya nangibar teko ta pangalap mu ta dapam ikid na pagtugut mu?" kunda ha.
13 Ammi intu dulay, te awena amu ya ngagan na nangpamappya en tentu, te dana nagtugut na i Hesus gafu ta kaddun na tolay kiden. 14 A sangaw ha ta mittan a nesimmun ni Hesus ya lalaki en ta umag na dakalen simbaan, a
"Itam, nagmappya kan. Awem na sangaw magliwat talo am datangan na ka sangaw na pake dulay ammi ta takit men," kun ni Hesus tentu.
15 A nagtugut ya lalaki en, a enna nepadamag ya ngagan ni Hesus ta Hudyo kiden nga nangpohut tentu. 16 A yen na hapa ya nangtapilan na Hudyo kiden te Hesus, te nagtarabaku kan ta araw na agimmang tentu en nagpamappya ta lalaki en. 17 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid
"A te magtarabaku para la i Damakewan, a yen ta magtarabaku yak hapa," kunna.
18 A gafu ta uhohug na en a pake negakkad dan ya pangpapasi da tentu, te duwa kan ya liwat na, te awena kan

kinurug ya lintig na araw na agimmang da, yaga nakigitta kan hapa ta Namaratu ewan, te nebar na ta Namaratu ya Dama na.

Ya Pagafun Na Pakapangwa Ni Hesus

19 A ya tabbag ni Hesus ta maggakkad kiden tentu a
"Pake ibar ku tekamuy ta am magurayak la mina a awan ta mabalin ku. Ammi gafu ta Anak nak na Damakewan a hiknan ku bit ya ikayat na, a yen hala ya idulot ku. Te maski am anu ya ikayat na tarabakun a mesipatak hapa tentu, 20 te ya gagangay ni Damak a iddukan nak, a ituldu nak hapa ta ngamin tarabakun na. A ituldu nak sangaw ta pake masmasikan para ammi ta nepaitak tekamuy, petta pake magpaka-lat kam. 21 A gafu ta itta ya pakapangwa ni Damakewan nga mangtolay ta nagpasi kiden a kumanen hapa teyak, te tolayan ku hapa ya ngamin ikayat ku. 22 Te bakkan na te Damakewan ya mangnonot ta tolay kiden am awa iyak, te gafu ta Anak nak a pinatudunan nak, petta iyak ya mangnonot tekid. 23 A iyak mantu ya makkamu ta tolay, petta dayawan nak na ngamin tolay maski ta kuman na pangdayaw da te Damakewan. Ammi ya awan kiden mangdayaw ta Anak na Namaratu a mekwenta mantu ta aweda dayawan ya Dama na en nga nangidob tentu. 24 A pake ibar ku mantu tekamuy ta am itta ya mangdangag ta uhohug ku ikid na mangurug ta nangidoben teyak a ittan ya angat na nga magnayun. A awena sangaw medarum ta atubang na Namaratu ewan, te nelillik na ta pasi na petta matolay la.
25 "A ya takday para na ibar ku tekamuy a itta la sangaw ya araw na pakadangag na nagpasi kiden ta ngahal na Anak na Namaratu ewan, a maski ta ayanin ya pakadangag da, a magnayun hapa ya makadangag ta ibar na. 26 Te am itta ya angat nga magafu hala te Damakewan a kumanen hapa teyak, te pinasinapan nak petta itta ya angat nga magafu hala teyak. 27 A gafu ta iyak ya Tolay Taga Langit a pinatudunan nak para nga mangnonot ta tolay kiden. 28 A awemuy mina malangga ta nebar kin, te itta hala sangaw ya araw am maayagan ya ngamin kiden nagpasi, a madangag da sangaw ya ngahal ku, 29 a sa imuhet kid ta tanam da kiden. Te ya nangwa ta katunungan ta katolay da en a maatadan kid sangaw ta magnayun na angat. Ammi ya nangwa ta awan ta kapkappyan a medarum kid sangaw ta atubang na Namaratu ewan. 30 Ammi maski am iyak ya mangnonot ta tolay kiden a awek haman maguray, te dangagan ku bit ya uray ni Damakewan. A am anu mantu ya nonot ku a matunung hapa, te bakkan ta ikayat kin ya nonotan ku am awa ikayat na nangidoben teyak.

31 "A kumanen hapa am iyak hapa la ya mangtistigu ta barik a amuk ta awena mekwenta na pangtistiguk, te tatakdayak la. 32 Ammi itta para ya takday, te i Damakewan hapa ya mangtistigu teyak. A amuk ta matunung ya pangtistigu na. 33 A kumanen hapa te Hwan, te ikamuy hapa la ya nangidob ta ange kiden nagimbestigar tentu, a nebosag na hapa ya kakurugan tekid nga megitta teyak. 34 Ammi awena ta ikatalak ku ya pangtistigu na tolay teyak, ammi nebar ku la ya pangtistigu ni Hwan, petta am kurugan muy a mekerutan kam. 35 Te intu hala ya kuman na zilag nga nangpadakar bit tekamuy, a kuman na pa matalak kam bit nga timoltollok ta dakar na en.

36 "Ammi itta ya takwan na mangtistigu teyak nga pake dakdakal ammi te Hwan, te ya ngamin kiden tarabakuk nga nepatudun ni Damakewan teyak a yen kid para la ya idulot ku. A yen kid hapa ya mangtistigu teyak, petta amu muy ta awan ta takwan na pagafun ku am bakkan la te Damakewan Namaratu, te intu ya namatudun teyak. 37 Addet ta ayanin a awemuy la nadangag ya ngahal ni Damakewan nga nangidob teyak, a awan hapa ta nakaitan muy tentu, ammi maski kunna ten itta hala ya pangtistigu na teyak. 38 A awemuy la netug ya uhohug na en, te awemuy kurugan ya dinob na en. 39 Pake sinanedan muy haman

ya surat kiden ta Bibliya petta bilbigan muy ya uhohug na kiden, te pahig muy ta surat kiden ya mangatad ta magnayun na angat gafu ta pagbasa muy tekid.
40 Ammi iyak haman ya bidan da, a awemuy haman magadang teyak petta itta mina ya angat muy nga magnayun.
41 “A bakkan ta intu apagan ku ya pangdayaw na tolay teyak, 42 ammi amuk ya awemuy pangurug teyak, a te awemuy iddukan ya Namaratu.
43 Imange yak la tekamuy ta ngagan ni Damakewan, ammi awedak haman kurugan. Ammi am takwan ya umange tekamuy ta ngagan na en hapa la a yen hud la ya ikayat muy kurugan. 44 Had kukummuy mantu mangurug, bakawa intu pakolangan muy ya pangdayaw na kagitta muyen tolay tekamuy, a awemuy la nonotan ya ikayat na Namaratu petta intu mina ya mangdayaw tekamuy.
45 A maski am awemuy la mangurug a awemuy pahig ta iyak sangaw ya mangidarum tekamuy ta atubang ni Damakewan, te dana ittan ya mangidarum tekamuy. Te ya lintig kiden ni mina Moses nga ikatalak muy, a yen kid ya mangipasikkal ta liwat muy.
46 Te am kinurug muy mina ya nebar ni mina Moses a kinurug dak hapa, te iyak haman ya binida na ta surat na kiden. 47 Ammi am awemuy kurugan ya surat na kiden a had kummuy mantu mangurug ta uhohug ku kiden tekamuy,” kunna, a yen bit la ya addet na pagbida na tekid.

6

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Lima Ribu Na Tolay

1 A sangaw ta mittan a itta ha i Hesus ta iten Galileya, a sa umange kid na ituldu na kiden ta dammang na alugen. Intu hala ya alug na Tiberyas. 2 A dumadagdag hapa ya pake addu na tolay tekid, te ikayat da itan ya pakapangwa ni Hesus am pagmappyan na ya nagtatākit kiden.
3 A ta datang nig Hesus ta dammang a gimon kid ta bagetayen, a sangaw nagibannag kid. 4 Tanagay na hapa ya araw na Simana na Hudyo kiden am mangan kid ta panadamdaman da ta araw na nepangililik na Namaratu ta gingginafu da kiden.
5 A ta nepaglipay ni Hesus a naita na ya awan bababang na tolay nga dumadagdag tekid, te umabikan kid na tentu. A ya uhohug na te Felipe a

“Felipe, mappya ta mangan ya tolay kiden nga dumagdag tekitam, ammi anu hud ya ialap tam ta kanan da?” kunna tentu.

6 Ammi pangparuba na yen te Felipe, te dana nanonot na ya kwan na. 7 A ya tabbag ni Felipe hapa a

“Maski am itta mina tekitam ya pirak na matandanan ta lugar na annam na hulan a makalannat hud ya igatang na ta kanan petta makakakkap mina ya tagtakday tekid?” kunna.

8 A i Andres hapa nga kabagis ni Pedru a nebar na te Hesus ya takday babagu nga nehulun ta tolay kiden.

9 “Itta hala ya balun na babagu in ta lima na pan ikid na duwa na ikan, ammi makalannat hud yen kid ta kaddu na tolay kidin?” kunna.

10 “A pagtuttudan muy mantu ya tolay kidin,” kun ni Hesus.

A gafu ta kakaddatan hapa ye-yen na lugar a gituttudan kid na. A ya bilang na lalaki kiden la a itta de lima ribu kid.
11 A sangaw ginawat ni Hesus ya pan na babagu en, kapye na nepakimallak. A sangaw nepesaned na ta tolay kiden gituttudan, kumanen hapa ta ikan kiden. A sa nakakakan kid ta kaddu na nekayat da.
12 A tekiden nabattug a

“Uknudan muy ya nagadgadwa kiden nga nahuna, petta aweda makenga,” kun ni Hesus ta ituldu na kiden.

13 A inuknud da kid, a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta nehuna na nagkakan kiden ta lima kiden pan. 14 A gafu ta naita na tolay kiden ya pakapangwa ni Hesus ta nepagpakaddu na ta pan kiden a

“Talaga ta ye-yan na tolay ya kinan da en nga paguhohugan na Namaratu nga ange kan ta lutakin,” kun na kadwan kiden tekid.

15 A narikna ni Hesus ta tanagay enda gafutan, petta pagbalinan da ta ari da, a

yen ta nagtugutan na kid, a nagtoli tatakday ta utun na bagetayen.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum Na Alugen

16 A sangaw ta marimat a imunnan ya ituldu na kiden nga dumagut ta alugen. 17 A ta datang da ta barangay da en a gimon kid hapa, te gumanwat kid na dimakit, te dumatang kid na ta ili na Kapernayum. Ammi tentu en nagsugiram a awena para la dumatang ni Hesus tekid. 18 A sangaw gafu ta nagsikan na ya paddaden a namegafun magpalung ya danumen, a magtagwan kid na mantu petta makatangngan kid ta alugen. 19 A tekid na nakatagwan abat ta lima ono annam na kilumetru a neitan da ya magpapa-yat ta danumen, te umab-abikan ta barangay da en, a pake nakatalaw kid na hapa. 20 Ammi intu hala i Hesus, a nagayag hapa tekid,

"Awemuy la magtalaw, te iyakin yan," kunna.

21 A gafu ta intu a mayat kid na mangitakay tentu. A tentun nakatakay a alistu kid na nakadatang ta lutaken nga datangan da.

Ya Pagapag Na Tolay Kiden Te Hesus

22-23 A ya tolay kiden nga pinakan ni Hesus a itta kid para la ta dammang na alugen. A ta pagtalib na araw a dumatang hapa ya kadwan kiden barangay nga taga Tiberyas ta nanganan na tolay kiden ta pan kiden nga nepakimallak ni Hesus. A ta nepakkamu na tolay kiden ta awan na i Hesusen, a amu da ta awena nehulun ta ituldu na kiden, te ikid la ya nakalugan ta barangay, a tatakday la ya barangay da. 24 A gafu ta awan ig Hesus ikid na ituldu na kiden a naglalugan kid na ta barangay kiden nga bagu dumatang, te umange kid hapa ta ili na Kapernayum, te enda apagan i Hesus.

Ya Bida Na Kanan Nga Mangtolay

25 A ta datang da ta dammangen a naapagan da hala, a binaran da;

"Mistro, kanu hud ya datang mu ta isin?" kunda tentu.

26 A ya uhohug na en tekid a

"Kakurugan hala ya ibar ku tekamuy ta nagbannag kam nga mangapag teyak gafu ta nabattug kam ta nepakakan muy ta pan kiden, ammi maski am naita muy ya pakapangwak a awemuy para la maawatan ya naita muy. 27 Intu para apagan muy teyak ya kanan nga mewarad sangaw ta lutak, ammi bakkan mina ta yen ya pagbannagan muy, te ya awanen mewarad mina nga magnayun mangtolay tekamuy, te ye-yen na kanan ya iatad ku tekamuy, te iyak hala ya Tolayen Taga Langit nga pinasinapan ni Damakewan Namaratu ta pakapangwa na en," kunna.

28 "A am mappya ta yen ya pagbannagan mi a anu mantu ya patarabaku na Namaratu tekami petta maatadan kami ta magnayun na pagtolayan nga kinam?" kunda hapa.

29 "Awan ta patarabaku na Namaratu tekamuy am bakkan la ta pangurug muy ta dinob na en, petta intu la ya ikatalak muy," kunna ha ni Hesus.

30 A gafu ta uhohug na en tekid a nangibar kid na ta pakaitan.

"Mappya mantu ta mamadday ka ta pakaitan mi ta pakapangwam. Anu hud ya makkwam nga megitta ta iningwa ni mina Moses, petta itta ya pangurugan mi teko. 31 Te ya uhohug na Bibliya en a **'Inatadan na kid ta kanan nga nagafu ta langit,'** kunna. A intu hala ya 'Mana en' nga nagtolayan na gingginafu tam kiden ta kalafukanen," kunda.

32 A ya uhohug ni Hesus tekid hapa a

"Kustu hala ya ibar ku tekamuy ta bakkan haman te mina Moses ya nangatad ta kanan nga nagafu ta langit am awa Damakewan. A ta ayanin intu hapa la ya mangatad ta kakurugan na kanan nga nagafu ta langit. 33 Te ya kanan nga iatad na Namaratu ewan a intu hala ya taga langitewan nga umakban ta lutakin, a yen ya mangatad ta magnayun na angat ta ngamin tolay ta paglelehutin," kunna.

34 "Mappya mantu, Ser, ta ye-yen na kanan ya kanayun iatad mu tekami," kunda tentu.

I Hesusen Hapa La Ya Kanan Nga Mangtolay

35 A ya uhohug ni Hesus ta nagadang
kiden tentu a
"Iyak hapa la ya kanan nga mang-
tolay. A ya ange mantu teyak petta
mangan a awenan sangaw mabisin. A
am ikatalak nak a awenan sangaw gim-
tang. 36 Ammi nebar ku paen tekamuy
ta maski am naita muy ya tarabakuk a
awedak haman ikatalak. 37 Ammi ya
ngamin kiden iatad ni Damakewan ta
kwak a yen kid sangaw ya magdulot
teyak. A maski am inya sangaw ya ange
teyak awek sangaw patugutan. 38 Te
yen ta nagtugutak ta langitewan nga
dumagut ta isin petta idulot ku la ya
ikayat na nangidoben teyak, te bakkan
ta ikayat kin ya tarabakun ku. 39 A uray
na hapa ta awan sangaw ta mawakay ku
ta ngamin kiden neatad na ta kwak, te
tolayan ku kid ta pagaddetan na arawin
yan. 40 Te ya uray ni Damakewan ta
ngamin kiden mangnonot ta Anak na en
ikid na mangikatalak tentu a maatadan
kid sangaw ta magnayun na angat, te
tolayan ku kid sangaw ta pagaddetan na
arawin yan," kunna.

Ya Paglibak Na Hudyo Kiden Te Hesus

41 A gafu ta **'Iyak ya kanan nga nagafu
ta langitewan,'** kunna a yen ta linibakan
na Hudyo kiden.
42 "Bakkan hud te Hesus yan nga anak
ni Hose en? Amu tam haman ya dama na
ikid na hina na, a had kukunna mantu
nagafu ta langit?" kunda.
43 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a
"Awemuy mina liblibakan ya inuho-
hug ken, 44 te nonotan muy mina ta awan
ta makaange teyak am awena gamidan
ni Damakewan nga nangidob teyak. A
iyak hapa sangaw ya mangtolay tentu ta
pagaddetan na arawin yan. 45 A dana
nesurat hala yen ta lebru na pinaguho-
hug na en, te ya nebar na a **'Namaratu
sangaw ya mangituldu tekid,'** kunna.
A ya magdangag ikid na mangitug ta
ituldu ni Damakewan a yen kid mantu
ya umange teyak. 46 Ammi maski kunna
ten a awan para la ta nakaita te Damake-
wan am bakkan la ta Anak na en nga
nagafu tentu, a iyak la mantu ya nakaita
tentu.
47 "A pake ibar ku ha yan tekamuy,
ya mangurug teyak, ittan ya angat na
nga magnayun, 48 te iyak ya kanan nga
mangtolay tentu. 49 Ammi ta kuman na
gingginafu muy kiden ta kalafukanen, a
maski sigida nangan kid ta Mana en nga
nagafu ta langit a aweda hala magnayun
ta kinān da en, te sa nagpasi kid hala.
50 Ammi ya kanan nga magafu ta langit a
yen ya mangatad ta magnayun na angat,
petta maski am inya ya mangan tentu a
awena sangaw pake masi. 51 A iyak hapa
la ya kanan nga mangtolay nga nagafu
ta langit, a am itta ya mangan ta isin
na kanan a matolay sangaw magnayun.
A ya kanan nga iatad ku, intu hala ya
barikin, petta matolay mina ya ngamin
tolay ta paglelehutin," kunna.

Ya Bari Ikid Na Daga Ni Hesus

52 A gafu ta uhohug ni Hesus a yen ya
nagtatapilan na Hudyo kiden, te nagtatab-
bagan da am had kukunna iatad ya bari na
tekid petta kanan da. 53 A yen ta nagbida
ha i Hesus tekid.
"Pake ibar ku tekamuy ta am awemuy
mangan ta bari na Tolayin Taga Langit
ikid na uminum ta daga na en a awemuy
mesipat ta angat na. 54 Ammi ya man-
gan ta barik ikid na uminum ta dagak
a ittan ya angat na nga magnayun, a
iyak sangaw ya mangtolay tentu ta pa-
gaddetan na arawin yan. 55 Te ya barikin
ya kakurugan na kanan, a ya dagak ya
kakurugan na inuman. 56 A ya mangan
mantu ta barik ikid na uminum ta dagak
a yen ya mesipat teyak, a iyak hapa ya
mesipat tentu. 57 Ya Damakewan nga
awan sangaw masi ya nangidob teyak,
a matolayak hapa gafu tentu. A kuma-
nen hapa ta manganen teyak, te matolay
hapa gafu teyak. 58 A ya kanan mantu
nga bidan ku tekamuy a nagafu hala ta
langit, ammi bakkan ta kuman na kanan
na gingginafu muy kiden, te maski nan-
gan kid a sa nagpasi kid hala. Ammi ya
mangan ta iatad kin nga kanan a mato-
lay hala sangaw nga magnayun," kunna.

59 A ye-yen na bida ya nepadangag ni
Hesus ta umag na kapilya na Hudyo kiden
tentu en nangituldu ta ili na Kapernayum.

Ya Nagtalekud Te Hesus Gafu Ta Bida Na en

60 A ya tolay kiden nga dumagdag te
Hesus ikid na nakadangag ta netuldu na en
a addu tekid ya malussaw ta bida na en.
"Kuga mazigat ye-yan na bida. Itta
hud ya mayat magdangag ta kumanin?"
kunda.
61 A maski awan ta nangibar te Hesus a
amu na hala ta libakan da ya binida na en
tekid, a yen ta naguhohug ha tekid.
"Anu? Matampa de ya pangurug muy
teyak gafu ta nabidaken tekamuy? 62 A
anu sangaw ya pangawatan muy ta in-
uhohug ken am maita dak sangaw nga
timullu ta langitewan ta dana nagyanan
ken? 63 Awan mantu ta iatad na bil-
sag ku ta kappyanan muy, te intu la
mangtolay tekamuy ya Kahalwa na Na-
maratu. A ya uhohug ku kiden teka-
muy ya pagyanan na Kahalwa na en
ikid na pangpatolay na ta ngamin kiden
mangurug. 64-65 Ammi itta ya kadwan
tekamuy nga awan mangurug. A yen ta
nebar ku tekamuy ta awan sangaw ta
makaange teyak am awena uffunan ni
Damakewan," kunna.
A yen ya nebar na tekid, te addet ta
nepamegafu da en nga dumagdag tentu a
dana amu na ya awan kiden mangurug
tentu, ikid na am inya sangaw ya mangita-
laba tentu.
66 A gafu ta kumanen a nagtalekud na ya
addu na dumagdag kiden tentu, te awedan
nakihulun tentu. 67 Ammi itta la ya mafulu
duwa kiden nga sigida itultuldu na. A ya
nebar na tekid a
"Anu hapa ya uray muy? Ikayat muy
hapa de magtugut teyak?" kunna.
68 A ya tabbag ni Pedru a
"A itta hud ya takwan na eyan mi, Afu,
petta yen hud ya dagdagan mi? Te iko
la ya pakadangagan mi ta uhohug kiden
nga mangatad ta magnayun na angat.
69 A nangurug kamin teko, te amu min
ta iko ya kagitta na Namaratu ewan nga
nagafu tentu," kunna.
70 A ya uhohug ni Hesus tekid ngamin a
"Nonotan muy ta iyak hapa la ya nang-
pili tekamuy petta mafulu duwa kam,
ammi amuk ta kahulun ni Satanas ya
takday tekamuy," kunna.
71 A intu binida na i Hudas nga anak ni
Simon Iskaryote, te maski nebilang ta ma-
fulu duwa kiden a intu hala sangaw ya
mangitalaba te Hesus.

7

Ya Pagsoysoy Na Kabagis Kiden Ni Hesus

1 A ta nekabalin na en a nagyan la i Hesus
ta lugar na Galileya nga nagpapasyar ta
kadwan kiden lugar, te awena ikayat ange
ta lugar na Hudeya gafu ta Hudyo kiden
ten nga nangigakkad ta pamapasi da tentu.
2-3 A sangaw tanagay na ya Pyesta na Ba-
bali Kiden ta iten Hudeya, a nepapilit na
kabagis na kiden ta ange mina i Hesus ta
pyesta en.
"Mappya ta awem magaagyan ta isin,
te e ka mina ta iten Hudeya, petta maita
na ituldum kiden ya pakapangwam. 4 Te
ya mayaten mangipakamu ta bari na a
awena haman ilemad ya tarabaku na am
awa ipaita na hud la ta ngamin. A gafu
ta malalaki ya tarabakum a mappya ta
ipabuyam ta ngamin tolay," kunda.
5 A yen ya inuhohug da tentu, te maski
kabagis na kid a aweda mangurug tentu.
6 A ya tabbag na hapa tekid a
"Awek para umange, te bakkan para la
ta araw ku. Ammi tekamuy a sigida itta
ya araw muy, 7 te awena kam ikatupag
na tolay kiden. Iyak ya ikatupag da,
gafu ta iyak ya mangipasikkal ta kadulay
na tarabakun da. 8 Mappya mantu ta
ikamuy na ya ange ta pyesta en, te awek
ange, te bakkan para la ta pake araw ku,"
kunna.
9 A yen ta awena bit nagtugut ni Hesus ta
lugar na Galileya.

Ya Ange Ni Hesus Ta Pyesta Na Ba-bali Kiden

10 Ammi ta nepakagon na kabagis na
kiden ta agyan na pyesta en a gimon na
hala i Hesus, ammi awena nakihulun ta
addu na tolay, petta awan ta mangibar
tentu ta makipyesta kiden. 11 Ammi ya

pinakadakal na Hudyo kiden a apagan da hala i Hesus, te ikatalak da ta umange, a yen ta pinohutan da ta tolay kiden am naita da. 12 A addu hapa ya nean-anisat na tolay kiden gafu tentu.

"Mappya na tolay yen O," kun na kadwan.

Ammi ta kadwan a

"Mappya hud yeyana, te mangitawag ta tolay kiden," kunda.

13 Ammi gafu ta talaw da ta pinakadakal da kiden a aweda pake bibidan i Hesus ta kaddun na tolay.

14 A ta mekappat na araw na pyesta en a gimon i Hesus ta agyan na simbaanen, a namegafu nangituldu ta tolay kiden ten. 15 A pake nepagpaka-lat da hapa na pinakadakal na Hudyo kiden.

"Anu itta ya amu na inin, bakawa awena haman nagadal ta mistro tam kiden?" kunda.

16 Ammi ya tabbag ni Hesus ta uhohug da en a intu yan:

"Maski am awek nagadal ta mistro muy kiden a bakkan hala ta iyak ya nagafun na itulduk tekamuy, te ya Namaratu ewan nga nangidob teyak ya nagafun na. 17 A maski am inya ya mayat nga mangidulot ta patarabaku na Namaratu ewan tentu a melasin na hala am Namaratu ya pagafun na itulduk, ono am magurayak la maguhohug ta kabukodan na nonot ku. 18 Te ya maguray maguhohug ta kabukodan na nonot na a awan ta takwan na padayaw na am bakkan ta bari na hapa la. Ammi ya mangipadayaw ta nangidoben tentu a yen ya mekatalak nga mangituldu, te awan ta pagkilluyan na. 19 Pake dayawan muy hala i mina Mosesen gafu ta intu ya nangisirak ta lintig kiden tekamuy. Ammi maski kunna ten awan haman tekamuy ta mangitug ta nesirak na en tekamuy, te igakkad dak haman papasin maski am awan ta pangpapasin muy teyak," kunna.

20 A ya tabbag na tolay kiden hapa a

"Itta hud ya manggakkad mamapapasi teko? Itta de ya anitum nga nagpaguyung teko," kunda.

21 A ya tabbag na en hapa a

"Maski kustu hala ya inuhohug ken, te ka-ma kam la nakaporay gafu ta takday la na tarabakuk ta araw na agimmang. 22 Ammi sigida magtarabaku kam hapa ta araw na agimmang, te yen haman ya pagbanggit muy ta mayaten mesipat tekamuy. A yen ya idulot muy gafu ta lintig na agbanggit nga nesirak ni mina Mosesen tekamuy. Ammi maski kunna ten a bakkan haman te Mosesen ya nagafun na am awa gingginafu muy kiden nga napopolu ammi tentu. 23 A am ituluk muy mantu ta mabanggit ya tolay ta araw na agimmang petta awemuy makaliwat ta lintig ni Moses a anu haman ta magporay kam teyak ta pagpamappyak ta napilay ta araw na agimmang? 24 Mappya ta awemuy hamhama ya pangnonot muy, te mangnonot kam mina ta katunungan na nonot," kunna tekid.

Ya Pagbida Ni Hesus Ta Nagafun Na

25 A gafu ta tabbag ni Hesus a tumubbat hapa naguhohug ya kadwan kiden tolay taga ili na Herusalem.

"Talaga ta ye-yan na tolay ya ikayat da en papasin," kunda. 26 "Ammi itan muy awa itta in magbida ta tolay kidin, a awena haman magtalaw, yaga aweda hapa pakidibatin na pinakadakal tam kiden. Nelasin dan de ta intu hala ya Mangikerutan nga ange kan tekitam?" kunda hapa.

27 Ammi ya uhohug na kadwan a

"Awan, te am makipaita sangaw ya Mangikerutan a awan kan ta makkamu am had ya pagafun na, ammi amu tam haman ya nagafun na inin," kunda.

28 A gafu ta mangituldu para la i Hesus ta umag na simbaanen a neayag na ya tabbag na ta bida na tolay kiden tentu.

"Maski am amu muy ya ngagan kin ikid na lugaren nga nagafun ku a awemuy haman amu ya nangidoben teyak, te awek naguray umange ta isin te itta ya nangidob teyak, a intu ya kettayan na ngamin kakurugan. 29 A iyak ya makkamu tentu, te intu ya nagafun ku ikid na nangidob teyak," kunna.

30 A gafu ta uhohug na en a ginafut
da mina na pinakadakal na Hudyo kiden,
ammi awan ta nakagafut tentu, te bakkan
para la ta araw na en. 31 Ammi ta kad-
wan kiden tolay nga nakadangag tentu a
addu hapa ya nangurug ta intu hala ya
Mangikerutan nga dana nebar na Nama-
ratu, te ya uhohug da a

"Talaga ta intu hala ya Mangikeruta-
nen, te am kanu mina ya ange na
Mangikerutanen a dakdakal hud ya
pakapangwa na ammi ta umange in?"
kunda.

Ya Pangidob Da Ta Manggafut Te Hesus

32 A ya Pariseyu kiden hapa a nedanga-
gan da ya nean-anisat na tolay kiden gafu
te Hesus, a yen ta umange kid nakibidan
ta kadwan kiden padi na Hudyo, a nag-
babidan da ya pangidob da ta polis kiden,
petta gafutan da i Hesus. 33 A ta datang na
polis kiden a magbida para la i Hesus ta
tolay kiden.

"Assang na la ya kettakin tekamuy,
kapyek sangaw magtoli ta nangidoben
teyak. 34 A apagan dak hapa sangaw
petta uffunan ta kam, ammi awedak
sangaw maapagan, te awemuy haman
makaange ta eyan ken," kunna.

35 A nagimpopohutan na Hudyo kiden ya
ikayat na uhohugan.

"Had hud para ya eyan na en nga
awetam sangaw maapagan?" kun na
kadwan.

"Ikayat na panaw ange ta Hudyo kiden
nga nesansaned ta lugar na Giregu kiden
petta mangituldu hapa ta Giregu kiden?"
kun na kadwan para.

36 A ta kadwan para a

"Anu hud ya ikayat na uhohugan ta
apagan tam sangaw, ammi awe tam san-
gaw maapagan? A had kukun na uho-
hug na en ta awe tam makaange ta eyan
na en?" kunda.

37 A ta kapozyanan na araw na pyesta
en a sa magkakampat ya ngamin tolay ta
simbaanen, a nagtayuk i Hesus kapye na
pinasikan ya ipadangag na tekid.

"Am itta ya makainum a ange mina
teyak petta uminum. 38 Te ya mangikata-
lak teyak a dumatang sangaw tentu ya
kuman na nesurat ta Bibliya, te

**'Itta hala sangaw ya kuman na
karayan na danum nga magarut
ta umag na en nga mangtolay
tentu,' "** kunna.

39 Ammi intu bidan na ya Kahalwa na Na-
maratu nga iatad na sangaw ta ngamin
kiden mangurug tentu. Ammi awena la bit
nedob tekid te awena para la madayawan
ni Hesus ta langitewan.

40 A ta nepakadangag na tolay kiden ta
uhohug ni Hesus a nebar na kadwan ta

"Talaga ta intu hala ya paguhohugan
na Namaratu nga binida ni mina
Mosesen," kunda.

41 A ya uhohug na kadwan a

"Maski intu hala ya Mangikerutan,"
kunda.

Ammi awena nangurug na kadwan, te

"Taga Galileya hud sangaw ya
Mangikerutan tekitam? 42 Te ya nesurat
ta Bibliya a intu sangaw ya pangpanga
ni mina Dabiden, a meanak sangaw ta
ili na Betlihem, te yen haman ya lugar ni
mina Dabiden," kunda.

43 A nagkakattway mantu ya nonot na to-
lay kiden gafu tentu, 44 te ikayat na kadwan
ta gafutan da mina, ammi maski kunna ten
a awan haman ta nangsi-ged tentu.

45 A ta pagtoli na polis kiden ta padi
kiden ikid na Pariseyu kiden nga nangidob
tekid a

"Anu hud ta awemuy inalap?" kunda
tekid.

46 "A awemi ginafut, te awan ta takwan
na amu mi nga makauhohug ta kuman
na nadangag mi en tentu," kunda.

47 "Anu kuga naayayyaw kam hapa
ta laddud na. 48 Itta hud ya nan-
gurug tentu ta pinakadakal muy ono
Pariseyu?" kunna hapa na Pariseyu ki-
den tekid. 49 "Pa-gangan na Namaratu
ye-yan kid na tolay nga awan makkamu
ta lintig na kiden," kunda ha.

50-51 Ammi ya uhohug ni Nikodemu ta
sakā Pariseyu na kiden a

"Ta kuman na uhohug na lintig tam ki-
den a mehangat kitam nga mangpa-gang
ta tolay am dana awetam bit dangagan

ya bida na, petta amu tam ya liwat na,"
kunna.
I Nikodemu ya umange nakibidan te Hesus
ta hiklam.
52 A ya tabbag na kadwan kiden tentu a
"Anu? Taga Galileya ka hapa, petta
ikerutam ya kagittam. Pake basam mina
ya surat na pinaguhohug kiden na Na-
maratu, te maitam sangaw ta bakkan ta
Galileya ya pagafun na paguhohugan na
en nga nebar na tekitam," kunda.
53 A sangaw naggagungay kid, te immange
ya tagtakday tekid ta bali da.

8

Ya Babbayen Nga Nakikadallaw

1 A ta nekabalin na kumanen a nagam-
mak i Hesus ta Bagetay na Olibo nga itta
ta bikat na ili na Herusalem. 2 A ta
magkakarawan a dumagut ha, a nagtoli
ta simbaanen. A gafu ta enna ha kinal-
ihung na tolay kiden a nagtuttud hapa,
petta mangituldu tekid. 3 A tentu para
la nangituldu a simarok hapa ya kadwan
kiden Pariseyu ikid na Abugadu nga man-
gituldu ta lintig ni Moses. A nehulun da
hapa ya takday babbay nga ginafut da ta
pakikadallaw na en, a pinatayuk da ta
pagtatangnganan na tolay kiden kapye da
nebar te Hesus.
4 "Mistro, neddatangan mi ye-yan na
babbay ta pakikadallaw na. 5 A ta lintig
ni Moses a nebar na ta mapatur ya ku-
manin addet ta masi, ammi damagan mi
hapa ya uray mu tentu." kunda.
6 Ammi inuhohug da yen te Hesus te pang-
paruba da tentu, talo am itta ya ibar na nga
pangidaruman da sangaw tentu. Ammi
te Hesus a nagtumag la nagkurkurnit ta
lutak ta guramay na en. 7 A gafu ta netotoli
da ya pohut da en tentu a nagtayuk hapa
ta atubang da kapye na hapa naguhohug
tekid.
"Am itta ya awan seliwat tekamuy a
yen mina ya imunnan mangpatur ta
babbayina," kunna,
8 kapye na nagtumag ha nagkurkurnit ta
lutak.
9 Ammi ta nepakadangag da ta inuhohug
na en tekid a nasesenut kid na nagtatugut
namegafu ta kalalaklakayan, a intu la
nasirak i Hesus ikid na babbayen nga
imatayuk ta atubang na en. 10 A sangaw
nagtayuk ha i Hesus kapye na naguhohug
ta babbayen.
"Anu awan kid? Awan hud ta nasirak
nga mangpa-gang teko?" kunna.
11 "Awan kad, Afu," kunna hapa.
"A maski teyak, bakkan ta iyak ya
mangpa-gang teko, a e kan mantu, ammi
awem na sangaw magliwat," kun ni
Hesus tentu.

Ya Zilag Na Namaratu Nga Mang-padakar Ta Tolay

12 A sangaw ta mittan ta pagbida ni
Hesus ta Pariseyu kiden a
"Iyak ya zilag na Namaratu ewan nga
mangpadakar ta tolay kiden. Am itta ya
dumagdag teyak a awena sangaw mag-
tugtugut ta sugiram, te itta tentu ya zila-
gen nga mangtolay tentu," kunna.
13 Ammi ya tabbag da hapa tentu a
"Awan haman ta kwenta na pangtis-
tigum, te iko la tatakday ya mangtistigu
ta barim," kunda.
14 A ya bida ni Hesus tekid a intu yan:
"Maski am iyak hapa la ya mangtistigu
ta barik a kakurugan hala ya pangtis-
tiguk, te amuk haman ya nagafun ken
ikid na datangan ku. Ammi tekamuy
a awemuy haman amu ya nagafun ken
ikid na datangan ku. 15 Am ikamuy ya
mangnonot ta kwenta na tolay a intu la
nonot muy ya gagangayen nonot na to-
lay, ammi teyak a awek haman nonotan
am anu ya kwenta na tolay. 16 Ammi
maski am iyak mina ya mangnonot tekid
a matunung hala ya nonot ku tekid, te
awek haman maguray mangnonot am
awa duwa kami ni Damakewan nga
nangidob teyak. 17 Intu mina pagnono-
tan muy ya ibar na lintigen nga ikatalak
muy, te am naggitta kan ya pangtistigu
na duwa na tolay a matunung kan ya
pangtistigu da. 18 A matunung mantu
ya pangtistigu mi ni Damakewan, te ya
pangtistiguk ta barikin a kumanen hala
ya pangtistigu ni Damakewan teyak,"
kunna tekid.
19 A gafu ta nekabat na ya dama na en a
nebar da ta

"Had sin mantu ya damam nga kinam, petta dangagan mi ya pangtistigu na teko," kunda tentu.

"Bakkan mantu la ta iyak ya awemuy amu am awa i Damakewan hapa, te am amu dak mina a amu muy hapa i Damakewan," kun ni Hesus tekid.

20 A ta nepaguhohug na ta kumanen tekid a itta kid ngamin ta umag na simbaanen ta bikat na nangila-nugan na tolay kiden ta kontribisyon da kiden, te yen ya nagyanan na tentu en nangituldu ta tolay kiden. Ammi maski inuhohug na yen tekid a awan ta nanggafut tentu, te bakkan para la ta araw na en.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi Na

21 A gafu ta kumanen a nedulot na ya paguhohug na tekid.

"Awanak sangaw tekamuy, te pagtugutān ta kam, a **'Ampade ittan ya Mangikerutanen,'** kummuy sangaw. Ammi masi kam hala sangaw seliwat, a awemuy sangaw makaange ta eyan ku," kunna.

22 A gimpopohut kid ta

"Anu hud ya ikayat na uhohugan ta awetam sangaw makaange ta eyan na? Papasin na hud sangaw ya bari na?" kunda.

23 A ya uhohug na para tekid a

"Ikamuy ya taga akbanin, a parigan muy hala ya tolay kidin sin nga adayu ta Namaratu. Ammi iyak ya taga utunewan, a awek parigan ya agnonot na taga lutak kidin. 24 A yen ta nebar ku tekamuy ta masi kam hala sangaw seliwat, te am awemuy mangurug ta iyak hala ya pakaitan na Namaratu ewan a kurug ta masi kam sangaw seliwat," kunna.

25-26 "Agay! Parig mu hud ta iko ya kagitta na nginaganamina?" kunda tentu.

A ya tabbag na hapa a

"Mabalin hapa ta addu ya mauhohug ku ta pangihuyak tekamuy, ammi annun ta kam para kabida maski ta assang la. Te ya nangidoben teyak ya kettayan na ngamin kakurugan, a awan ta ipadangag ku ta tolay kiden am bakkan ta kuman na nadangag ku tentu," kunna.

27 Aweda naawatan ta intu nabida na tekid ya Dama na en nga nangidob tentu, 28 a yen ta pake nebar na tekid.

"Sangaw am nebesin dak a yen sangaw ya pakkamu muy ta iyak hala ya Tolayin Taga Langit. A amu muy hapa sangaw ta awek naguray ta paguhohug ku tekamuy, te intu la uhohugan ku ya netuldu ni Damakewan teyak. 29 A maski am intu ya nangidob teyak a nehulun hala teyak, a awenak sangaw pagurayān, te kanayun kwan ku ya makamamallak tentu," kunna.

30 A ta nepakauhohug ni Hesus ta isin tekid a addu hapa ya nangibar ta mangurug kid na tentu.

Ya Pangparuba Ni Hesus Ta Mangurug Kiden Tentu

31 Ammi ya uhohug ni Hesus ta mangurug kiden tentu nga Hudyo a

"Am pake itug muy ya uhohug ku tekamuy a megitta kam mantu ta kakurugan na metuldu nga awan mangilogot. 32 A am pake netug muy na ya kakurugan a maubadan kam hapa ta pagtagabu muy gafu ta kakurugan nga amu muy," kunna.

33 "A te Hudyo kami nga pangpanga ni mina Abraham, a addet ta ayanin awan kad ta nakitagabun mi. A anu mantu ya ikayat mu uhohugan ta maubadan kami sangaw ta pagtagabu mi?" kunda.

34 A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Pake ibar ku tekamuy ta maski am inya tekamuy ya iminam magliwat a kuman na makitagabu mantu ta mamagliwaten tentu. 35 A amu muy haman ta awena magdanang na tagabu ta bali na dafu na en. Ammi ya anak na makābali en ya magdanang. 36 A am Anak na Namaratu mantu ya mangubad tekamuy ta pagliwat muy a pake maubadan kam ta mappya. 37 Amuk ta ikamuy Hudyo ya pangpanga ni Abrahamen, ammi awemuy haman megitta tentu, te igakkad muy haman ya mamapasi teyak. A yen ta papasin dak gafu ta awan ta ketugan na uhohug ku tekamuy. 38 Ammi awan ta inuhohug ku tekamuy am bakkan la ta kuman na naitak te Damakewan, a

intu la tarabakun muy hapa ya kuman na nadangag muy ta dama muy," kunna.

39 A ya tabbag da hapa ta inuhohug ni Hesus a
"Awan ta takwan na dama mi am bakkan la te mina Abraham," kunda.
"A am kakurugan ta ānāk kam mina ni Abrahamen a gagangay ta tarabakun muy mina ya kuman na gagangay na en.
40 Ammi ta kuman na ikamuy a ikayat muy hud la papasin ya nangipadangag ta kakurugan nga nadangag na ta Namaratu ewan. Kunna hud ten ya tarabaku ni mina Abraham? 41 Takwan mantu ya dama muy a yen ya parigan muy," kunna hapa tekid.
"Atsi O, awena kami igitta ta kuman na anak na nakikadallaw, te takday la ya dama mi, a intu hala ya Namaratu ewan," kunda.

42 A ya uhohug ni Hesus tekid a
"Am Namaratu mina ya dama muy a gagangay ta iddukan dak mina, te Namaratu hapa la ya nagafun ku. A yen ta itta yak sin, te awek haman naguray umange am awa intu hud la ya nangidob teyak.
43 Ammi awemuy garay maawatan ya ikayat ku uhohugan tekamuy, te awemuy ikayat dangagan ya ibar ku tekamuy. 44 Ikamuy hala ya ānāk ni Satanas, a am anu ya ikayat na dama muy a yen hapa ya tagasingatan muy. Intu hala ya minagpapasi abat ta gafu na en, a awena amu magbida ta kakurugan, te intu la gagangay na ya pagkilluyan. A am magladdud a ipaita na hala ya gagangay na, te kanayun magladdud, yaga intu hapa la ya namepegafu ta laddud.
45 Ammi teyak a kanayun uhohugan ku ya kakurugan, ammi gafu ta kakurugan a awemuy haman kurugan, te intu la ikayat muy ya laddud. 46 Itta hud tekamuy ya makapasikkal ta pagliwat ku? A am kakurugan ya uhohugan ku tekamuy anu kawagan na mantu ta awedak kurugan? 47 Am makidama ya tolay ta Namaratu a dangagan na mantu ya ibar na Namaratu tentu, ammi yen ta awemuy dangagan ya uhohug na te bakkan ta intu ya dama muy," kunna.

48 A gafu ta uhohug ni Hesus ta Hudyo kiden a tinabbag da hapa.
"Kustu hala ya uhohug mi en ta kagitta na ka na Samaritan kiden, te itta malat ya anitum nga nagpaguyung teko," kunda.
49 "Itta hud ya anituk, bakawa padayaw ku haman ya Damakewan. Ammi tekamuy a padpadulayan muy ya mangpadayaw tentu. 50 Awena ta padayaw ku ya barik tekamuy, ammi itta hala ya mangpadayaw teyak, a intu hala ya makkamu ta ngamin dumatang teyak," kunna.

51 A ya takday para na bida na tekid a
"Pake ibar ku tekamuy ta maski am inya ya mangitug ta uhohug ku a awena sangaw masi," kunna.
52 "Asakay, kuga maguyung kan malat O, te pake netug ni mina Abrahamen ya uhohug na Namaratu, ammi nasi hala, a kumanen hapa ta kadwan kiden pinaguhohug na. Ammi ibar mu haman ta awena sangaw masi na mangitug ta uhohug mu. 53 Dakdakal ka hud ammi te mina Abraham ikid na pinaguhohug kiden na Namaratu nga sa nagpasi? Inya hud ya pangigittam ta barim?" kunda tentu.

54 A ya uhohug na ha tekid a
"Am angarigan ta iyak ya mangdayaw ta barik a awan ta kwenta na pangdayaw ku, ammi ya Damakewan ya mangdayaw teyak, a intu hala ya ibar muyen ta Namaratu muy, 55 ammi ta kakurugan a awemuy haman amu. Iyak hala ya makkamu tentu, a am awek mina ibosag ya pakkamuk tentu a kagitta dak mina nga magladdud. Ammi amuk haman, a itug ku hapa ya uhohug na. 56 A ya gingginafu muyen Abraham nga kinan muy a pake matalak hapa gafu ta uhohug na Namaratu tentu ta maita na sangaw ya araw ku. A kuman na naita nak hapa gafu ta pangikatalak na en teyak, a pake natalakan hapa," kunna.
57 "Asakay, pake nabayag na haman ya nepasi ni Abrahamen a awem para la laklakay. Mabalin hud mantu ta nagkāita kam?" kunda hapa tentu.

58 “Kakurugan hala ya uhohug ku
tekamuy ta dana itta yak na ta kawan
para la ni mina Abrahamen,” kunna ha
tekid.
59 A gafu ta pake nekatupag da ya uhohug
na tekid a nangalap kid na ta batu, te pang-
papasi da tentu, ammi nelogot kid te nalin-
gadan na tentu en imuhet ta simbaanen.

9

Ya Bida Na Nagdaram Ta Nekeanak Na

1 A sangaw ta pagtugtugut nig Hesus
ikid na ituldu na kiden ta dalan a nesim-
mun da ya takday lalaki nga nagdaram ta
nekeanak na en. 2 A napopoyung hapa
ya nonot na kahulun na kiden ni Hesus ta
nagdaramen, te ya uhohug da te Hesus a
“Mistro, Inya hud ya nagliwat tekid na
daramin ono dadagkal na kiden, petta
daram ta nekeanak na?” kunda.
3 “Bakkan ta liwat na ya nepagdaram
na,” kun ni Hesus, “a bakkan hapa ta
liwat na dadagkal na kiden, am awa
neanak nagdaram petta intu sangaw
ya pakaitan na pakapangwa na Na-
maratu ewan gafu ta pagpamappyak
tentu. 4 A mappya mantu ta idulot tam
ya patarabaku na nangidoben teyak ta
ketta para la na araw tam, te dumatang
sangaw ya kuman na hiklam ta awetam
pakatarabaku. 5 Ammi ta kettak para la
ta paglelehutin a iyak ya mangpadakar
ta sugiram na tolay kiden,” kunna.
6 A tentun nakauhohug ta isin a naglutab
ta lutak, kapye na nelagum ya lutak ta
lutab na en. A sangaw nedirkat na ya
fuyaken ta mata na daramen kapye na
dinob nga ange magamwas.
7 “Aran, E kan magamwas ta kinan da
en **‘Agzigutan na Siluwam’**,” kunna ta
daramen.
(A ya ikayat na uhohugan na Siluwam a
‘Nedob’, kunna.)
Umange mantu nagamwas, a tentu en
dimmatang ta bali na en a makaitan. 8 A
ta nepakaita na karuba na kiden tentu a
“Intu hala de ya nakilimlimuten,”
kunda.
A kumanen hapa ya uhohug na nakaita ki-
den tentu ta nepakilimlimut na en. 9 **“Intu
kad hala,”** kun na kadwan, ammi ta kad-
wan a **“Bakkan ta intu, am awa kagitta
la na bari na en,”** kunda. Ammi ya
uhohug na daramen tekid a **“Maski iyak
haman,”** kunna.
10 A ya uhohug da mantu tentu a
“Had kukunna mantu na nepakalad-
dang mu?” kunda.
11 “A te ya nagngagan ta Hesus a na-
madday ta fuyak, kapye na nedirkat ya
fuyaken ta matak kiden. A **‘E kan mag-
amwas ta iten Siluwam,’** kunna teyak.
“A umange yak mantu nagamwas, a
sangaw nakaita yak na,” kunna.
12 “A had agyan na kinamen Hesus ta
ayanin?” kunda ha tentu, ammi awena
kan amu.

Ya Pagimbestigar Da Ta Daramen

13-14 A ta nepamadday ni Hesus ta
fuyaken ikid na nepagpaladdang na ta
mata na daramen a araw na agimmang na
Hudyo kiden. A sangaw itta ya umange
nangalap ta lalaki en, petta iange da ta
Pariseyu kiden, 15 te imbestigaran da am
had kukun na nepakaladdang na mata na
kiden. A ya uhohug na en tekid a
“Nedirkat na ya fuyak ta matak kiden,
kapyek umange nagamwas, a ta ayanin
a makaita yak na,” kunna tekid.
16 “On ay, ammi ye-yen na tolay nga
kinam a bakkan ta kahulun na Nama-
ratu, te awena haman ngilinan ya araw
na agimmang,” kun na kadwan kiden
Pariseyu.
“A am kakurugan mina ta dulay na
tolay a itta hud ya mabalin na ta daram
petta makaita?” kunna para na kadwan.
A nagkakattway mantu ya nonot da gafu
tentu.
17 A gafu ta kumanen a pinohutan da ha
ta lalaki en.
“Iko haman ya pinaladdang na ta
mata, anu mantu ya uray mu tentu?”
kunda.
“A talaga ta paguhohugan na Nama-
ratu,” kunna.
18 Ammi ya pinakadakal na Hudyo kiden
nga nangikatupag te Hesus a aweda kurku-
rugan ya nepagdaram na lalaki en ikid na
nepakaladdang na mata na kiden, a yen

ta pinaayagan da bit ya dadagkal na kiden petta pohutan da tekid.

19 “Ye-yan hud ya anak muyen nga kinan muy nagdaram ta nekeanak na? A am **‘On,’** kummuy a ipasikkal muy mantu am had kukunna makaita ta ayanin,” kunda.

20 A ya tabbag da hapa a

“Amu mi ta intu hala ya anak mi, a amu mi hapa ta daram ta nekeanak na en, 21 ammi awemi haman amu am anu ya gafu na pakaita na ta ayanin, ikid na am inya ya nangpaladdang ta mata na kiden. Mappya ta intu mina ya pangpohutan muy, petta intu hapa la ya pakadangagan muy, te intu hapa la ya makkamu ta bari na,” kunda.

22 A yen ya tabbag da en gafu ta talaw da ta Hudyo kiden nga nangpohut tekid, te dana nagbabidan na pinakadakal da kiden ta am itta ya mangibosag te Hesus ta intu hala ya Mangikerutan nga dinob na Namaratu a mehangat sangaw makigimung ta kapilya da. 23 A yen ya gafu na nepagtabbag da ta **“Intu mina ya pangpohutan muy, te intu hapa la ya makkamu ta bari na,”** pagkin.

24 A gafu ta kumanen a pinaayagan da ha ya lalaki en nga nagmappya ta nepagdaram na en, a pake tinabarangan da.

“Awem na mina magtulad ta atubang na Namaratu ewan, te ibosag mu hala ya kakurugan, te amu mi haman ta dulay na tolay ya kinamen nga nangidirkat ta fuyak ta matam kidina,” kunda tentu.

25 “A awek haman amu am dulay na tolay yen, ono awan. Intu la amuk ya nepagdaram ken, a ta ayanin a makaita yak na,” kunna hapa tekid.

26 “A anu mantu ya iningwa na teko? Had kukunna hud na nepagpaladdang na ta matam kidina?” kunda ha tentu.

27 “Asakay, nebar kun paen tekamuy, a awemuy haman dinangag. Anu haman ta damagan muy ya iningwa na teyak? Ikayat muy hud medagga ta ituldu na kiden?” kunna.

28 Ammi pake nagsasitangan da ya lalaki en.

“Iko ya ituldu na tolayin yana, ammi ikami ya ituldu ni mina Moses. 29 Amu mi ta itta ya netuldu na Namaratu te mina Moses, ammi ta tolayin yana a awemi haman amu am had ya nagafun na,” kunna hapa na tabbag da tentu.

30 “Ama! Kuga mamallaw kanan, te maski itta ya nakapaladdang ta matak kiden a ibar muy para ta awemuy amu am had ya nagafun na. 31 Amu haman na ngamin tolay ta awena dangagan na Namaratu ya pakimallak na minagliwat ta lintig na kiden, te intu la dangagan na ya mamat tentu ikid na mangidulot ta ikayat na en. 32 A maski abat ta nepamegafu na paglelehutin itta hud ya nadamag nga makapaladdang ta mata na tolay nga neanak nagdaram am bakkan la ta ayanen. 33 Am bakkan mina ta kahulun na Namaratu ye-yen na tolay a itta hud mantu ya pakapangwa na nga mangpaladdang ta matak kidin,” kunna tekid.

34 “Oh, iko hud ya makkamu mangituldu tekami, bakawa nekihu ya liwat mu ta nepaghukal mu,” kunda hapa tentu, kapye da newarad ta lawan.

Ya Pakasimmu Ni Hesus Ta Nagdaramen

35 A sangaw nadamag ni Hesus ta dinugiman da ya nagdaramen ta kapilya da en. A tekid ha nagkasimmu a

“Anu hapa ya uray mu ta Tolayen Taga Langit? Mangurug kan de tentu?” kun ni Hesus tentu.

36 “A inya hud yen, Ser? Ibar mu haen teyak, petta kurugan ku hapa,” kunna.

37 “A naitam na haman, a maski intun ya makiuhohugan teko,” kun ni Hesus tentu.

38 “Ay, mangurugak mantu, Afu,” kunna, kapye na namalentud hapa ta atubang ni Hesus nga nangdayaw tentu.

39 A ya pasikkal ni Hesus ta iningwa na en ta nagdaramen a

“Yen ta umange yak ta paglelehutin, petta melasin ya mangurug ikid na awan mangurug gafu teyak, pettam kumanen a makaita ya nagdaram kiden, ikid na magdaram ya makaita,” kunna.

40 A gafu ta nedangagan da hapa na kadwan kiden Pariseyu a

"Anu hud ya ikayat mu uhohugan? Ikami de hapa ya kuman na nagdaram?" kunda te Hesus.
41 "A am amu muy mina ta nagdaram kam a awan mina ta liwat muy ta awemuy pakaita ta nepaita tekamuy. Ammi gafu ta **'Ikami hud ya kuman na nagdaram,'** kummuy, a itta la ya liwat muy, te awemuy haman kurugan ya nepaita tekamuy," kun ni Hesus tekid.

10

Ya Keangarigan Na Manaron Ta Kalneru Na Kiden

1 A ya takday ha na bida ni Hesus tekid a intu yan:
"Pake ibar ku ya kustu tekamuy," kunna. "Am itta mina ya simarok ta agiafunan na kalneru kiden, ammi awena simarok ta agyan na irwangan, te apagan na ya takwan na unekan na, a talaga ta tulisan yen nga ange magtakaw ta kalneru kiden. 2 Ammi ya simarok hala ta agyan na irwangan a amu tam ta intu hala ya dafu na kalneru kiden nga magtaron tekid, 3 te intu hapa la ya ihukat na maggwardya en ta irwangan. A mengahalan da hapa na kalneru na kiden, te am iuhet na kid a baran na kid ta ngagan da. 4 A sangaw am sa nelattog na kid na a intu ya imunnan, te enna kid itulud ta agyan na pangipastun na tekid. A dumadagdag kid hapa, te intu ya mengahalan da. 5 Aweda hapa dumagdag ta aweda en amu am awa pagbilagān da hud la, te aweda mengahalan ya bakkanen ta dafu da," kunna.
6 Yen hala ya addet na keangarigan ni Hesus ta Hudyo kiden, ammi aweda nanonot am anu ya ikayat na uhohugan tekid.
7 A gafu ta aweda manonot a pake nepasikkal na ha tekid.
"Pake ibar ku mantu ya kustu tekamuy ta iyak ya kuman na irwangan na kalneru kiden. 8 A ya ngamin kiden napopolu ammi teyak nga ape mangikerutan mina ta tolay kiden, a kuman kid na tulisan nga magtakaw ta kalneru kiden, te matulad kid na mangikerutan. A yen ta aweda kid dinangag na kalneruk kiden. 9 Awan mantu ta takwan na irwangan am bakkan la ta iyak, a maski am inya ya mayat simarok teyak a mekerutan hala, a alawa hapa sangaw ya pagbalabalittagan na petta makaapag ta magserbi tentu. 10 Ammi ya kuman na tulisan a ikayat na la ange magtakaw ikid na mamapapasi ikid na mangikutkutet. Ammi teyak a yen ta itta yak ta paglelehutin petta matolay la ya kuman na kalneruk kiden gafu teyak, te iatad ku la tekid ya angaten nga awan pulus ta pagaddetan.
11 "A iyak para ya kuman na mappya na manaron ta kalneru kiden, te ya mappya na manaron a isagapil na hala ya angat na ta taronan na kiden, petta mekerutan kid. 12 Ammi ya gagangay na mangallu en hapa nga magtaron, a am maita na ya kuman na maporay na atu nga ange mamapasi ta kalneru kiden a pakimohayan na hala ya kalneru kiden, te pagbilagān na kid, te bakkan ta intu ya makākwa tekid. A malogon sangaw ya panggafut na atu en tekid, a mekutukutet kid na. 13 A pagbilagān na kid hala na mangallu en, te awan ta pangkenga na ta kalneru kiden, te bakkan ta intu ya makākwa. 14-15 Ammi teyak hapa la a mappya yak na manaron, te magkākofun kami na ngamin kwak ta kuman na pagkākofun mi ni Damakewan. A isagapil ku hapa sangaw ya angat ku tekid, petta mekerutan kid.
16 "A itta para ya kadwan kiden kalneruk nga awan nedagga ta agiafunanin yan, a mappya ta yen kid hapa ya padagdag ku. A dumadagdag kid hala sangaw am madangag da ya ngahal ku, pettam kumanen a sa magdadagga sangaw ya ngamin kiden kalneruk, a iyak la tatakday ya dafu da nga magtaron tekid. 17 A yen ta iddukan nak ni Damakewan te isagapil ku hala ya angat ku tekid, petta ipabaguk hala sangaw. 18 Ammi awan ta makapapasi teyak am bakkan la ta iyak ya makāuray, te itta ya pakapangwak nga mangisagapil ta angat ku, yaga itta hapa ya

pakapangwak nga mangtolay ta barikin
hapa la, te yen hala ya nepatudun ni
Damakewan teyak," kunna.
19 A gafu ta binida ni Hesus ta Hudyo
kiden a yen ya nagkakattwayan na nonot
da tentu.
20 "Annun tam hud dangdangagan ya
tolayin yan. Itta malat ya anitu na nga
mangpaguyung tentu," kun na kadwan.
21 Ammi ta kadwan a
"Bakkan ta kumanin ya uhohug na
seanitu, te yaga makapaladdang hud ya
anitu ta mata na daram?" kunda.

Ya Pangpohut Na Hudyo Kiden Te Hesus

22 A sangaw ta kaarawan na agirid a
itta hapa ya pyesta ta ili na Herusalem
nga Pangigawat da ta simbaanen ta Na-
maratu. 23 A nagpapa-yat la i Hesus ta
pagsigonganen nga nepapadday ni mina
Ari en Solomun ta agyan na simbaanen.
24 A tentu en nagpapa-yat a enna kinali-
hung na pinakadakal na Hudyo kiden a ya
nebar da tentu a
"Annun na kami biga popoyungan?
Am kakurugan ta iko ya Mangikerutan
nga dinob na Namaratu ewan a mappya
ta pake ibar mu mina tekami," kunda.
25 "A nebar kun paen tekamuy, ammi
awemuy garay mangurug," kunna. "Te
ya ngamin kiden tinarabakuk gafu ta
pakapangwa ni Damakewan a yen kid
hala ya mangipasikkal teyak. 26 Ammi
gagangay ta awemuy mangurug te awe-
muy negitta ta kalneruk kiden. 27 Te
ya tolay kiden nga negitta ta kalneruk a
pake dangagan dak, a kanayun dagda-
gan dak, te kofun dak. 28 A aweda hapa
sangaw melogot ta pasi da, te iyak hapa
ya mangiatad ta magnayun na angat
da. A awan sangaw ta makagubat tekid
ta kamat ku. 29 Te ya Damakewan ya
nangipaibbal tekid teyak a masmasikan
haman ammi ta ngamin, a itta hud ya
makagubat tekid ta kamat na, 30 te ikami
ni Damak a tatakday kami," kunna.

Ya Pangpator Da Mina Te Hesus

31 A ta pakadangag na Hudyo kiden ta
uhohug ni Hesus a nagakut kid na ta batu,
te pangpapasi da mina tentu gafu ta inuho-
hug na en. Ammi ya uhohug ha ni Hesus
tekid a
32 "Addu haman ya nepaitak teka-
muy nga mappya gafu ta pakapangwa
ni Damakewan, a had sin mantu tekid
ya gafu na pangpapasin muy teyak?"
kunna hapa tekid.
33 "Bakkan ta mappya na tarabaku ya
gafu na pangpapasin mi teko am awa
panadakat mu ta Namaratu ewan, te
maski tolay ka a igittam haman ya barim
ta Namaratu," kunda.
34 "A te awemuy de manonot ya uho-
hug na Namaratu ta lebru na lintig na
kiden, te ya uhohug na a
'Nebar ku paen ta kagitta na
kam na Namaratu, te anak kam
ngamin na Kata-nangan na Dyos,'
kunna.
35 A am nengagan na mantu ta Dyos ya
dadagkal tam kiden nga pinasinapan na ta
uhohug na, anna awena mabalin ta mauli
ya uhohug na en, 36 a panadakat ku hud am
ibar ku ta Anak nak na Namaratu ewan,
bakawa iyak haman ya pinasinapan na
ikid na pinakabari na nga nedob na ta pa-
glelehutin. 37 A am awek mina tarabakun
ya kagitta na tarabaku na Namaratu a
awedak mina kurugan, 38 ammi gafu ta
yen hala ya tarabakun ku a yen mina ya
pangurugan muy teyak maski am awemuy
kurugan ya uhohug ku tekamuy, pettam
kumanen a amu muy ikid na mapasikkal
muy ta itta ya Namaratu teyak, anna intu
hala ya pagtolayan ku," kunna.

39 A gafu ta uhohug na en a negakkad da
la gafutan, ammi nakalillik hala tekid. 40 A
umange ha ta dammang na Karayan na
Hurdan ta agyan na nangzigutan ni Hwan
ta tolay kiden ta palungu, a nagyan bit la
ten, 41 a umange hapa sangaw ya addu na
tolay tentu. A ya uhohug na kadwan ta
kahulun da kiden a
"Maski am awan ta iningwa ni Hwan
ta masikan na pakaitan a kakurugan
hala ya ngamin binida na ta tolayin yan,"
kunda.
42 A addu para ya nangurug te Hesus ta iten
na lugar.

11

Ya Bida Na Pasi Ni Lasaru

1 A medyo nabayag ta assang a itta ya
takday lalaki nga taga ili na Betanya nga
nagtakit. I Lasaru ya ngagan na, a kabagis
hapa ni Mariya ikid ni Marta. 2 I Mariya
hapa ya babbayen nga nangiluggud ta
bangog ta takki kiden ni Hesus kapye na
nepuhid ya huk na en tekid. 3 A gafu ta
takit na kabagis da en Lasaru a nangidob
kid ta ange mangibar te Hesus. A ya nebar
na dinob da en a

"Afu, pake nagtakit kan ya kofumen,"
kunna.

4 Ammi ta pakadangag ni Hesus ta
damag na en a

"Bakkan ta pasi na ya takit na ina,
am awa pakaitan na sangaw na paka-
pangwa na Namaratu ewan, petta maita
hapa sangaw ya pakapangwa na Anak
na Namaratu gafu tentu," kunna.

5 A pake inidduk ni Hesus ig Lasaru ikid
na kabagis na kiden Marta ikid ni Mariya,
6-7 ammi tentu en nakadangag ta takit ni
Lasaru a nagyan hala ta nagyanan na en
abat ta dwangagaw kapye na binaran ya
ituldu na kiden petta mehulun kid tentu
nga ange ha ta iten Hudeya. 8 Ammi ya
uhohug da hapa tentu a

"Anu haman ta magtoli kan ta iten,
Afu, bakawa awena para la nabayag
addet ta nepangpator da mina teko na
kagittam kiden nga Hudyo," kunda hapa
tentu.

9 A ya netabbag na hapa a

"Awena hud kustu na oras kiden ta
araw tam, petta am maghehit ya to-
lay ta ketta para la na araw a awena
sangaw melogot, te malogon makaita ta
dakaren. 10 Ammi am indagan na ya
hiklam kapye na maghehit a malogon
sangaw melogot, te awan ta dakar na,"
kunna.

11 Nepaguhohug na ta kumanen a

"Nasidug na ya kofun tamen Lasaru,
ammi e yak na hukalan," kunna ha.

12 "A am makakasidug na, Afu, a map-
pya yen, te magmappyan hala sangaw ta
takit na en," kunda hapa otturu.

13 Te pahig da ta ikayat na uhohugan ya
pakasidug na ta kuman na mabannag,
ammi ta kakurugan a ikayat na uhohugan
ya pasi ni Lasaru.

14 A gafu ta kumanen a pake nebar na ta
mappya tekid:

"Nasin haman i Lasaru, 15 a maski
am awanak tentu ta nepagtakit na en a
matalakak hala gafu tekamuy, petta itta
sangaw ya maita muy nga mangpasikan
ta pangurug muy teyak. A aranan, te
entanan la tentu," kunna.

16 A ya uhohug hapa ni Tomas ta kadwan
kiden kahulun na a

"Entanan mantu hulunan, petta sa
mahahulun kitam magpasi," kunna.

Ya Ange Nig Hesus Ta Agyan Nig Lasaru

17 A ta datang nig Hesus ta iten Betanya
a nadangag na ta nabalin na netanam i
Lasaru abat ta appat na araw. 18-19 A gafu
ta abikan ya lugar na Betanya ta ili na
Herusalem a umange hapa kumahad ya
addu na Hudyo taga Herusalem teg Marta
ikid ni Mariya, te petta tabtabangan da
ya damdam na babay kiden ta kabagis da
en nasi. 20 A ta pakadangag ni Marta ta
dumatang na hapa i Hesus a enna hapa
dinafung, ammi nasirak hala i Mariya ta
bali da en nga imatogkok. 21 A ya uhohug
ni Marta ta pagdafung na en te Hesus a

"Ay, Afu, am dana itta kan mina sin
a awena mina nasi na kabagis ken.
22 Ammi maski kunna ten a amuk ta
maski am anu ya adangam ta Namaratu
a iatad na hala teko," kunna ha.

23 "Matolay hala sangaw ya kabagis
men," kunna hapa ni Hesus tentu.

24 "A amuk hala yen, Afu, te matolay
kan hala sangaw ya ngamin kiden nag-
pasi ta araw na angtolay ta pagaddetan
na arawin yan," kunna ha ni Marta.

25 A ya uhohug para ni Hesus tentu a

"Iyak hapa la ya agtolay, te iyak la ya
pagafun na angat. A maski am masi ya
mangurugen teyak a matolay hala. 26 A
ya ngamin kiden matolay gafu ta pangu-
rug da teyak a aweda sangaw mapidwa
masi maski am kanu, te ittan ya angat
da nga magnayun. Kurugam na de ya
uhohug kin, Marta," kunna.

27 "A kurugan ku ay, Afu, te iyak la
takday a dana nangurugak na ta iko

ya Anak na Namaratu ewan, ikid na
Mangikerutan nga umange kan ta lu-
takin," kunna.
28 A ta kabalin na nepangtabbag na en a
nagtoli ta bali na, a nagan-anisat ta kabagis
na en Mariya.
"Ittan ya Mistro en, a paayagan na ka
hapa," kunna tentu.
29 A alistu imikkat i Mariya, a umange
hapa te Hesus. 30 Ammi awena para la
nakadulot ig Hesus ta agyan na babali ki-
den, te itta kid para la ta nangdafungan ni
Marta tentu. 31 A ta nepagtugut ni Mariya
ta bali a dumadagdag hapa ya tolay kiden
nga umange manabtabang ta damdam na
en, te naita da tentu en imikkat, ammi
pahig da ta ange ta agyan na tanamen mag-
tangit. 32 A ta datang ni Mariya ta agyan
ni Hesus a pa itan na bit kapye na umange
nagtakab ta takki na kiden nagtangit.
"Ay, Afu, am dana itta kan mina sin
a awena mina nasi na kabagis ken,"
kunna hapa tentu.
33 A ta nepakaita ni Hesus ta pagtan-
git na en ikid na dumadagdag kiden nga
makatangtangit hapa a nanalasigak ta
damdam na nonot na en hapa. A ya uho-
hug na hapa a
34 "Had mantu ya nangitanaman muy
tentu," kunna hapa tekid, a
"E ka hala sin, Afu, te itam," kunda.
35 A nagtangit na hapa i Hesus.
36 "Itan muy awa dakal hapa ya idduk
na ta nasi en," kun na Hudyo kiden.
37 Ammi ya uhohug na kadwan tekid a
"Intu hala ya nakapaladdang ta mata
na daramen, a anu kawagan na mantu ta
awena kinahadan i Lasaru petta awena
mina nasi?" kunda.

Ya Ange Ni Hesus Ta Tanam Ni Lasaru

38 A ya lugar na nangitanaman da te
Lasaru a kuman na kweba, a namunitan
hapa ta dakal na batu. A ta datang da ta
agyan na tanam na en a nanalasigak ha i
Hesus, kapye na naguhohug.
39 "Azin muy haen ya batu ina," kunna.
Ammi nehangat na mina ni Marta,
"Dulay de, Afu, am maazi, te pake
mahuyuk na de, te mekappat na araw
na," kunna.
40 "Awek hud nebar teko ta maitam
hala sangaw ya pakapangwa na Nama-
ratu ewan am mangurug ka?" kunna
hapa ni Hesus tentu.
41 A inazi da mantu ya batu en.
Nekaazi na batu en a tumangad hapa i
Hesus nakimallak.
"Amang, matalakak teko te dana di-
nangag nak. 42 A amuk hapa ta kanayun
dangagan nak, ammi inuhohug ku yen
petta madangag da hapa na tolay kidin
mangkalihung ta isin, petta pangurugan
da mina ta iko ya nangidob teyak," kun
na pakimallak na en.
43 A tentun nakauhohug ta kumanen a
pake nagayag ta masikan.
"Lasaru, imuhet kan," kunna.
44 A limattog hala ya nasi en, ammi na-
futfutan para la ta ga-gamit ta ulu na en
abat ta takki na kiden, a nabadbadan hapa
ya simid na ta panyaw.
"Azin muy na ya nefutefut kiden, petta
makatugut," kunna hapa ni Hesus.

Ya Pangigakkad Da Ta Pasi Ni Hesus

45 A ya Hudyo kiden nga nakihulun
teg Mariya a mangurug kid na hapa te
Hesus gafu ta iningwa na ta nasi en nga
naita da. 46 Ammi ya kadwan tekid
a umange kid ta Pariseyu kiden petta
ipadamag da ya iningwa ni Hesusen. 47 A
ta nepakadamag na Pariseyu kiden a sa
nagmamiting kid na padi kiden ikid na
kadwan kiden pinakadakal na Hudyo ki-
den. A ya bida da hapa a
"Anu awan haman ta kwan tam, te
addu para ya kwan na tolayin yan nga
pagpaka-latan na tolay kiden. 48 A am
awetam pagimmangan ya tarabaku na
in a sa mangurug sangaw ya ngamin
tolay ta intu ya ari da, a magribelde kid
na sangaw ta gubyernu na taga Roma
kiden. A yen sangaw ya ange na suddalu
kiden taga Roma petta kutkutetan da ya
lugar na pangdayawan tam ta Namaratu
kontodu tolay tam kiden," kunda.
49 A sangaw naguhohug hapa i Kaypas
tekid, te intu ya kadakalan na padi kiden
ta darunin yen.
50 "Kuga makilavun kanan ta isin, te
awemuy para manonot ta kappyanan

tam ta takday la mina ya masi nga metali
ta tolay kiden, petta bakkan ta sa ikitam
ya mapapasi," kunna.
51 Ammi awena amu ta itta hapa ya tak-
wan na kebalinan na inuhohug na en. A
gafu ta intu ya kadakalan na padi kiden
ta darunin yen a uray na Namaratu ta
linavun na ya pasi ni Hesus nga mangikaru
ta liwat na ngamin kiden Hudyo. 52 Ammi
bakkan la ta liwat na Hudyo kiden ya ikaru
na am awa liwat na ngamin kiden tolay
hapa nga bakkan ta Hudyo, petta map-
atatakday ya ngamin kiden anak na Nama-
ratu nga nesaned ta ngamin paglelehutin.
53 A gafu ta uhohug na kadakalan da en
nga padi ta nagkakampat kiden a yen ta
nagbabidan da ya pangpapasi da te Hesus.
54 A yen ta awenan nakipapaita ni Hesus
nga nakikihkihu ta Hudyo kiden, a nag-
tugut kid na ituldu na kiden ta lugar na
Hudeya, te umange kid na ta ili na Eparim
nga abikan ta alawa na kalafukan. A yen
hala bit ya nagyanan da.
55 Tanagay na hapa ya Pyesta na Simana
na Hudyo kiden, a naggagabi ya addu na
Hudyo nga nagafu ta kadwan kiden ba-
bali, te ange kid na ta ili na Herusalem,
petta dana baggawan da ya dulayen tekid
ta kuman na pakkwa na lintigen kapye
da makipyesta. 56 A tekid gitayukan ta
umag na simbaanen a angzen kid ta itan te
Hesusen.
"Anu ya uray muy, umange panaw i
Hesus ta pyesta in?" kunda ta kahebing
da kiden.
57 Yen ya uhohug da, te ya padi kiden
ikid na Pariseyu kiden a dana nangibar
kid ta am itta ya makkamu ta agyan ni
Hesus a ipakamu da mina tekid, petta enda
gafutan.

12

Ya Pangluggud Ni Mariya Te Hesus

1 A ta mekannam na araw ta kaatuban-
gan na Pyesta na Simana na Hudyo kiden
a dumatang ha ig Hesus ta iten Betanya
nga lugar ni Lasaru en nga tinolay na ta
pasi na en. 2 A gafu ta datang ni Hesusen
a nangiparan ya kadwan kiden tolay ta
dakal na pagpamakan ta pangdayaw da
tentu. I Marta ya nangiparan ta kanan, a
i Lasaru ya takday nakiatubang te Hesus.
3 A tekiden nagkakan a nangalap i Mariya
ta garapon na pake mangina na bangog
nga dipuru nardu. A enna neluggud ya
bangogen ta takki kiden ni Hesus, a san-
gaw pinuhidan na kid ta huk na en. A ne-
saned hapa ya bangogen ta ngamin lagum
na bali en. 4-5 Ammi i Hudas Iskaryote
nga takday ituldu ni Hesus a nehuya na i
Mariya.
"Anu awena nelaku ya bangogina,
petta meatad ya paga na ta pobre kiden
nga mazigatan? Pade awa magamid na
ya lugar na tandan ta tādarun," kunna.
Intu hala sangaw ya mangitalaba te
Hesus. 6 A awan haman ta pangkenga na
ta pobre kiden, ammi inuhohug na yen,
te intu hala ya mangifun ta sufuten nga
aggiappiyan da ta pirak da en, a gafu ta
mangtakaw a kanayun nangalap ta nesu-
fut da en. 7 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu
a
"Awem la ihuya ya babbayin, te dana
neappiya na yen petta iluggud na ta
barikin nga meparan ta araw na ke-
tanam ku. 8 Sigida itta haman ya po-
bre kiden tekamuy, ammi teyak a awek
mabayag tekamuy," kunna.

Ya Pangigakkad Da Ta Pasi Ni Lasaru

9 A gafu ta pyesta en ta ili na Herusalem
a pake addu ya Hudyo kiden nga umange,
a nadamag da ta ittan ha i Hesus ta iten
Betanya. A yen ta umange kid hapa ten,
te enda itan i Hesus. Ammi bakkan la te
Hesus ya enda itan am awa Lasaru hapa
nga tinolay ni Hesus ta pasi na en. 10 A gafu
ta kumanen a nagtatulag ya padi kiden nga
mamapasi hapa te Lasaru, 11 te i Lasaru
ya gafu na pagtalekud na addu na Hudyo
kiden ta padi kiden petta mangurug kid na
te Hesus.

Ya Pangdayaw Na Tolay Kiden Te Hesus

12 A ta pagtalib na araw a itta para
la ya pake addu na tolay nga umange
nakipyesta ta ili na Herusalem, a nadangag
da ta ange hapa i Hesus ta pyesta en. 13 A
nangalap kid mantu ta addu na don na
kuman na anyog, a enda kid nepaypay
te Hesus ta pangdayaw da tentu. A na-
gayayag kid na hapa.

"Madaydayaw ya Namaratu ewan. Bendisyonam, Afu, ya umange in sin ta ngagam. Bendisyonam ya Ari na Istralita kiden," pakakin kid.

14 A nagtakay hapa i Hesus ta urbun na
kabayu nga nepaalap na. A yen ya nagdu-
lotan na dana en uhohug ta Bibliya gafu
tentu, te ya uhohug na suraten a

15 **"Awemuy na magburung, ikamuy taga Herusalem, te itan muy, dumatang na ya ari muy nga magtakay ta urbun na kabayu,"** kunna.

16 Ammi awena amu na ituldu na kiden
ya gafu na pagtakay na ta kalakabayu en
addet ta pagtoli na en ta langit, a yen
ya nepakanonot da ta pangdayaw na to-
lay kiden tentu, ikid na nesuraten tentu.
17 A ya tolay kiden nga nakaita te Hesus
tentu en nangpohet te Lasaru ta tanam ikid
na nangtolay tentu a nepadpadangag da
hapa ya naita da. 18 A yen ta umange ya
addu na tolay nga nangdafung te Hesus, te
nadamag dan ya pakapangwa na gafu te
Lasaru. 19 A yen ta nagburung na hapa ya
Pariseyu kiden.

"Itan muy awa awan haman ta ma-balin tam, te sa dumadagdag ya ngamin tolay tentu," kunda ta sakā Pariseyu da kiden.

Ya Pagapag Na Kadwan Kiden Tolay Te Hesus

20 A ta neange na Hudyo kiden ta pyesta
en nga makimallak ta simbaan na Nama-
ratu a nekihkihu hapa tekid ya kadwan
kiden Giregu nga dana simarok ta relisyon
na Hudyo kiden. 21 A gafu ta ikayat da
hapa makkamu te Hesus a enda bit nebar
te Felipe;

"Ser, ikayat mi haen makibidan ta dafu muyen Hesus," kunda tentu,

te intu ya takday ituldu ni Hesus nga taga
Betsayda ta lugar na Galileya. 22 A enna kid
mantu nebar te Andres, a ig Andres ikid
ni Felipe ya umange nangitulud ta Giregu
kiden te Hesus, a nebar da kid tentu. 23 A
ya tabbag ni Hesus tekid a

"Ittan mantu ya araw na pakepaita na pakedayawan na Tolayin Taga Langit, 24 te ya ibar ku tekamuy a mappya ta memula yak sangaw ta lutak ta kuman na mait. Te am awena memula na maiten ta lutak a awena sangaw lumattog na angat na en, ammi am memula a magmayan hapa sangaw ta addu, a kumanen hapa teyak. 25 A kumanen hapa tekamuy, te am kengan muy mina ya katolay muy sin a mawakay mantu sangaw ya katolay muy nga magnayun. Ammi am awemuy la nonotan ya katolay muy ta paglelehutin yan a meappiya hala ya katolay muy nga magnayun. 26 A am itta tekamuy ya mayat makidafu teyak a mappya ta kanayun dumagdag hala teyak, petta maski am had ya eyan ku a yen hapa ya agyan na. A maski am inya tekamuy ya makidafu teyak a ya Damakewan Namaratu ya makkamu mangpadayaw tentu," kunna tekid.

Ya Pangipakkamu Ni Hesus Ta Pasi Na

27 A ya uhohug na para tekid a

"Kuga mapopoyung na ya nonot kin, te kuman na makimallakak mina te Damakewan petta ikerutan nak mina ta zigatin nga dumatang teyak. Ammi awek la, te yen haman ya gafu na neangek ta lutakin petta idulot ku la ya magattam ta zigatin yan," kunna.

A sangaw nakimallak hapa ta

28 "Amang, kompormi la ya dumatang teyak petta mepaitam hapa ya pakedayawam gafu teyak," kunna.

A ka-ma la itta ya nagsitang ta langit,

"Dana nepaitak na ya pakedayawan ku teko, a pidwan ku hala sangaw," kunna.

29 A ya tolay kiden gitayukan ta bikat nig
Hesus a nedangagan da hapa ya nagsitan-
gen, a pahig na kadwan ta nagdalak, ammi
ta kadwan a **"Naguhohug de ya anghel na Namaratu tentu,"** kunda. 30 Ammi ya
uhohug ni Hesus tekid a

"Awemuy la pahig ta iyak la ya kauhohugan na nagsitangen am awa ikamuy hapa. 31 A tanagay na hapa ya pangpagang na Namaratu ta liwat na tolay kiden. A megindan hapa ya pangabak ku ta akkimohayanen nga makkamu ta

ngamin dulay ta paglelehutin. 32 Te sangaw am nebesin dak ta kayu, a yen sangaw ya panggamid ku ta ngamin tolay petta mangurug kid teyak," kunna.
33 A inuhohug na ye-yen, te dana pangibar na tekid am had kunna sangaw na pasi na.
34 Ammi tumubbat hapa ya tolay kiden nga magpohut tentu.
"Annum haman ibar ta mebesin sangaw ya Tolayen Taga Langit ta kayu? Te ya nadangag mi ta Bibliya a magnayun hala sangaw ya idob na Namaratu nga Mangikerutan. A am iko hala yen a inya mantu ya Tolayen Taga Langit?" kunda.
35 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Assang para la ya ketta na dakar tekamuy kapye na limitap. Mappya mantu ta yen ya dagdagan muy petta awena kam madatangan na sugiram. Te ya magtugut ta sugiram a awena amu am had ya eyan na. 36 Mappya ta ikatalak muy ya dakaren ta ketta na en para la tekamuy, petta magbalin kam hapa ta kuman na anak na dakar," kunna.
A tentun nakauhohug ta kumanen a nagtugutan na kid, a nagtagun na kid.

Ya Gafu Na Awena Pangurug Na Hudyo Kiden

37 A maski addu ya iningwa ni Hesus nga pakaitan na pakapangwa na en ta atubang na Hudyo kiden a aweda la kurkurugan.
38 A gafu ta aweda nangurug a yen ya pagdulot na uhohug ni mina Isayasen nga nepesurat na Namaratu tentu, te ya uhohug na a
"Awan haman ta mangurug, Afu, ta nepadangag mi tekid. A maski naita da ya pakapangwam a aweda la netug," kunna.
39 Ammi awena mabalin ta mangurug ya Hudyo kiden, te ya uhohug ni mina Isayasen ta takday ha na surat a
40 **"Kuman na pinagdaram na Namaratu ya mata da petta aweda makaita.**
A pinagtuyag na ya nonot da petta aweda makanonot ikid na magbabawi ta liwat da.
Te am magbabawi kid mina a gagangay kan ta pagmappyan na kid," kunna.
41 A yen ya nesurat ni mina Isayasen, te gait-itan na ya pakedayawan ni Hesus, a intu hala ya binida na. 42 Ammi maski kunna ten a addu hala ya nangurug ta pinakadakal na Hudyo kiden, ammi aweda la nebosag gafu ta talaw da ta Pariseyu kiden, te aweda ikayat ya madugiman ta kapilya da en, 43 te intu hud la ikaykayat da ya pangdayaw na tolay tekid ammi ta pangdayaw na Namaratu.

Ya Kadwan Para Na Netuldu Ni Hesus

44 A ta nepangkasaba ni Hesus ta tolay kiden a pinasikan na ye-yan na uhohug tekid:
"Am itta ya mangurug teyak a bakkan la ta iyak ya kurugan na am awa nangidoben teyak hapa. 45 A am pake itan nak ta mappya a maita na hapa ya nangidoben teyak. 46 Iyak hala ya kuman na dakar nga lumattog ta paglelehutin, petta am itta ya mangurug teyak a awenan sangaw magdanang ta sugiram na en. 47 Ammi ya makadangag ta uhohug ku otturu baybay-an na la gafu ta awena itug a melogot hala sangaw ta pakapagangan na. Ammi bakkan ta iyak ya mangpa-gang tentu, te bakkan ta yen ya neangek isin petta mangpa-gangak ta tolay, te iyak hala ya mangikerutan tekid. 48 Ammi ya awanen mangpadulot teyak gafu ta aweyan na ya uhohug ku a mapa-gang hala sangaw ta pagaddetan na arawin yan gafu ta inuhohug ken nga awena kinurug. 49 Te bakkan haman ta uhohug ku ya neuhohug ku tekamuy am awa uhohug ni Damakewan nga nangidob teyak, te intu hapa la ya nangibar teyak ta ngamin uhohugan ku ikid na bidan ku tekamuy. 50 A amuk hapa ta itta ya pakapangwa na uhohug na kiden nga mangtolay tekamuy petta magnayun kam, am mangurug kam. A awan mantu ta uhohugan ku tekamuy am bakkan la ta kuman na nepeuhohug ni Damakewan teyak," kunna.

13

Ya Pangipaita Ni Hesus Ta Alinnak Na Nonot

1 A ta kaatubangan na Pyesta na Simana
na Hudyo kiden a narikna ni Hesus ta
tanagay na ya pagtugut na ta lutakin petta
magtoli ta agyan na Dama na ewan Nama-
ratu. A gafu ta pake iddukan na ya ituldu
na kiden nga isirak na ta lutakin a pake
ipasikkal nan ya idduk na en tekid.
2 A itta kid ngamin ta angnganan nga
makikkanan ta pamurab da, ammi dana
pinasikan ni Satanas ya nonot ni Hudas
nga anak ni Simon Iskaryote, petta italaba
na i Hesus. 3 Ammi ya itta ta nonot ni Hesus
a
"Namaratu hala ya nagafun ken
ikid na datangan kun sangaw, a
pinatudunan nak petta iyak ya
makkamu ta ngamin," kun na nonot na.
4 A yen ta imikkat ta namuhaban da en
kapye na inazi ya salnuk na en, kapye na
hapa nehakkat ya tuwalya. 5 A sangaw ti-
nunan na ya palanggana ta danum, kapye
na pinegafwanan binaggawan ya takki na
ituldu na kiden, otturu pinuhidan na kid
hapa ta tuwalya en nga nehakkat na. 6 A
tentu namegafu nangbaggaw ta takki ki-
den ni Pedru a awena ikayat;
"Atsi O, Afu, iko hud mina ya mangbag-
gaw ta takkik kidin," kunna.
7 "Awem para la amu, Pedru, ya gafu
na pangbaggaw ku ta takkim kiden,
ammi amum hala sangaw," kun ni
Hesus tentu.
8 "Atsi O, Afu, awek pabaggaw ya
takkik kidin teko," kunna ha.
"A am awem kid pabaggaw teyak
a awan sangaw ta kesipatam teyak,"
kunna ha ni Hesus tentu.
9 "A bakkan mantu la ta takkik, Afu,
am awa ngamin kamat ku hapa, kontodu
uluk," kunna.
10 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a
"Am dana nabalin kan nagzigut a
awem na pidwan ya pazigut, te nabag-
gawan na ya ngamin barim. Ammi map-
pya ta mabaggawan ha ya takkim kiden,
te matapangan kid ta dalan. A mappya
te sa nabaggawan kanan, ammi fwera ta
takday la tekamuy," kunna,
11 te dana amu ni Hesus am inya sangaw
ya mangitalaba tentu, a yen ta **"fwera ta
takday la tekamuy,"** kunna.
12 A ta kabalin na nangbaggaw ta takki
da kiden a nagsalnuk ha, kapye na nagtoli
ta angnganan da en. A pake nepasikkal na
ya nepaita na tekid;
"Amu muy panaw ya gafu na pangbag-
gaw ku ta takki muy kidina? 13 Ikamuy
nga itulduk a ingagan dak ta **'Mistro,'**
ikid na **'Afu,'** a kustu hapa, te kakuru-
gan haman. 14 A am dafu muy ikid na
mistro muy ya nangbaggaw ta takki muy
kiden a mappya ta magimbaggaw kam
hapa ta takki muy kiden. 15 Te kuman
na keangarigan ya nepaitak tekamuy,
petta umalinnak ya nonot muy ta kuman
na nepaitak tekamuy. 16 A pake ibar
ku mantu tekamuy ta awemuy mina
pahig ta malmalalaki kam ammi ta dafu
muyen nga nangidob tekamuy. 17 Am
amu muy ya ikayat ku uhohugan teka-
muy, a matalakan kam sangaw am yen
ya idulot muy.
18 "Ammi itta hala ya takday teka-
muy nga awan mesipat ta bidan ken
tekamuy, a maski am intu ya takday
nepadagdag ku a dana amuk ta takwan
hala ya nonot na. Ammi mappya ta
kunna ten petta magdulot hala sangaw
teyak ya kuman na nesurat ta Bibliya, te
ya uhohug na suraten a **'Nekuyat nak
na nakikkanan teyak,'** kunna.
19 "A dana nebar kun yan tekamuy ta
awena para la magdulot, petta sangaw
am nabalin na a mangurug kam ta iyak
hala ya binida na suraten. 20 A pake
ibar ku para tekamuy ta maski am inya
sangaw ya magpadulot tekamuy gafu ta
doban ta kam a mekwenta ta iyak hapa
ya pagdulotan na. Kumanen hapa ta
magpadulot teyak a mekwenta ta pagdu-
lotan na ya nangidoben teyak," kunna.

Ya Mangitalaba en Te Hesus

21 A ta nepakauhohug ni Hesus ta
isin a nagkarbaw hapa, kapye na pake
nepasikkal ya dumatang tentu.
"Kakurugan hala ya ibar ku tekamuy
ta takday sangaw tekamuy ya mangital-
aba teyak," kunna.
22 A gingit-ita la ya ituldu na kiden, te
aweda amu am inya tekid ya ikayat na uho-
hugan. 23-24 A gafu ta kahebing ni Hesus

ya takdayen ituldu na nga pake kofun na a yen ya pinaypayan ni Pedru.

"Ibar mu bit tentu am inya tekitam ya ikayat na uhohugan," kunna tentu.

25 Nagtahelig mantu ta radang ni Hesus ya kahebing na en, a nebar na ta

"Afu, inya hud tekami ya ikayat mu uhohugan?" kunna tentu.

26 "Intu hala ya pangigawatan ku ta tāhukal na panin yan am nesawsaw kun ta zigu in," kun ni Hesus.

A ta nepangisawsaw na ta panen a negawat na hala te Hudas anak ni Simon Iskaryote. 27 A ta nekabalin ni Hudas nga nanggawat ta panen a yen hapa ya nesarok ni Satanas tentu. A ya uhohug hapa ni Hesus tentu a

"Tarabakum na ya ikayat mu tarabakun," kunna.

28-30 A alistu mantu imuhet i Hudas ta bali en ta hiklam para la. Ammi ta kadwan kiden nga nasirak ta lamesa en a aweda amu am anu ya ikayat na uhohugan ni Hesus tentu. Ammi gafu te Hudas ya mangibbal ta sufut na pirak da kiden a pahig na kadwan ta intu ya dinob ni Hesus nga ange gumatang ta magserbi tekid ta pyesta en, ono ange mangatad ta pobre kiden mazigatan.

Ya Bagu Na Bilin Ni Hesus

31 A ta nepagtugut ni Hudasen a nagbida ha i Hesus.

"Ayanin ya oras na Tolayin Taga Langit, te sangaw ta ayanin ya pakaita muy ta pakedayawan ku. A Namaratu ewan hapa ya madayawan ta pangidulot ku ta patarabaku na en teyak. 32 A am madayawan ya Namaratu gafu teyak a intu hapa la sangaw ya mangpadayaw teyak, a mavit hapa ya pangpadayaw na teyak. 33 A ya ibar ku mantu tekamuy, ānāk ku, a mangananwanak la tekamuy kapyek magtugut. A apagan dak hapa sangaw, ammi ibar ku tekamuy ya kuman na inuhohug ku ta pinakadakal na Hudyo kiden ta awemuy makaange ta eyan ku. 34 A gafu ta awedak sangaw maita a itta mantu ya bagu na bilin ku tekamuy, te ya ibilin ku tekamuy a magkaid-idduk kam. Te ya kuman na nepangidduk ku tekamuy a kumanen mina ya pagkaid-idduk muy. 35 Te am sigida magkaid-idduk kam a yen sangaw ya pakaitan na ngamin tolay ta iyak ya dagdagan muy," kunna.

36 A ya pohut hapa ni Pedru tentu a

"Had mantu ya eyam, Afu?" kunna.

"Awem la pahig ta mehulun ka, Pedru, te awem para la makaange ta eyan ku, ammi dumagdag ka hala sangaw," kun ni Hesus tentu.

37 "Anu awek mehulun teko maski ta ayanin, Afu, te maski isagapil ku hala ya angat ku teko," kunna ha.

38 "Pahig mu hud ta itta ya turad mu nga mangisagapil ta angat mu teyak? Pake ibar ku teko ta mamentallu ka sangaw nga mangilemad ta pakkamum teyak ta awena para la pagtareknay na manuk," kunna hapa ni Hesus tentu.

14

Ya Pangpasikan Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

1 A ya uhohug para ni Hesus ta ituldu na kiden a

"Awemuy mina pagpopoyungan ya nonot muy gafu ta inuhohug ken ta ayanin, te am ikatalak muy ya Namaratu, a mappya ta iyak hapa ya ikatalak muy. 2 Te maski magtugutak a eyak mangiparan ta pagyanan muy ta bali ni Damakewan, te addu hapa ya pagyanan ta bali na en, a awek mina nebar tekamuy am awa kustu. 3 A gafu ta eyak mangiparan ta pagyanan muy a tolin ta kam hapa sangaw, te alapan ta kam sangaw teyak, petta magyan kam hapa la teyak. 4 A mappya hapa, te amu muy hala ya eyan ku ikid na dalan," kunna.

5 Ammi ya uhohug hapa ni Tomas a

"Pa-pa-nun mi hud makkamu ta dalanina, Afu, bakawa awemi haman amu ya lugarina nga eyam," kunna.

6 A ya tabbag ni Hesus a

"Iyak hapa la ya dalan nga angen muy, ikid na pakkamun muy ta kakurugan ikid na mangtolay tekamuy, te awan pulus ta makadulot te Damakewan am bakkan ta iyak ya angen na. 7 A am pake

amu dak a amu muy mantu i Damakewan, a mamegafu ta ayanin a amu muy, te naita muy na," kunna.

8 A ya uhohug hapa ni Felipe tentu a
"Afu, pake ipaitam ya Damam tekami a matappag kamin," kunna.

9 "Anu nabayagak na haman tekamuy, Felipe, a awem para la amu am inya yak. Ya nakaita teyak a naita na hapa i Damak. Annum mantu ibar ta ipaitak i Damak tekamuy? 10 Awem hud mangurug, Felipe, ta itta i Damakewan teyak, a intu hala ya pagtolayan ku? A maski ya ngamin inuhohug ku tekamuy a awek haman neuroray neuhohug, te i Damakewan ya itta teyak, a ya tarabakuk a tarabaku na hapa. 11 A mappya ta kurugan muy ya uhohug ken ta itta i Damakewan teyak ikid na intu hapa ya pagtolayan ku, ammi am mazigat ya mangurug ta uhohug ken tekamuy a ya tinarabakuk mina ya pangurugan muy.

12 "A pake ibar ku para tekamuy ta maski am inya tekamuy ya mangurug teyak a makkwa na hapa sangaw ya kuman na tinarabakuk. A maski dakdakal para ya makkwa na ammi ta iningwak, te eyak na sangaw ta agyan ni Damakewan, 13 petta maski am anu ya adangan muy tentu ta gafu teyak a iyak hala sangaw ya makkamu ta inadang muyen, petta maita hapa ya pakedayawan ni Damakewan gafu teyak. 14 A maski am itta hapa sangaw ya adangan muy teyak nga megitta teyak a iyak hala sangaw ya makkamu," kunna.

Ya Manguffunen Nga Kagitta Ni Hesus

15 "A am kurug ta iddukan dak a itug muy mantu ya pakkwak tekamuy, 16 a magadangak hapa sangaw te Damakewan petta idob na sangaw tekamuy ya takday Manguffun nga megitta teyak, petta magnayun hala sangaw tekamuy. 17 A intu sangaw Kauffunan muy ya Kahalwa na Namaratu nga mangipakamu ta kakurugan tekamuy. Ammi ya awan kiden mangurug teyak a aweda ikatalak ya mangipakamu ta kakurugan tekamuy, te aweda manonot, a awan ta pakkamu da tentu. Ammi itta ya pakkamu muy tentu, te mehebing tekamuy, ammi itta hala sangaw ta nonot muy.

18 "A maski magtugutak a awemuy pahig ta iwarad ta kanan, te mehulunak hala sangaw ta Kahalwa na Namaratu nga magyan tekamuy. 19 Awena mantu la mabayag addet ta awenan sangaw pakaita na tolay kiden teyak, ammi tekamuy a maita dak hala sangaw. A gafu ta matolayak a matolay kam hapa gafu teyak. 20 A am ittan sangaw ye-yen na araw a yen sangaw ya pake pakkamu muy ta magtatakday kami ni Damakewan, a kumanen hapa sangaw tekitam ngamin. 21 A ya mangitug ikid na mangidulot ta ngamin patarabakuk tekamuy a intu hala ya mangipasikkal ta pangidduk na teyak. A intu hapa ya pangipaitan mi ni Damakewan ta pangidduk mi tentu, a ukadan ku hapa ya nonot na petta pake amu nak," kunna.

22 A ya takdayen Hudas nga bakkan ta mangitalaba en a nangpohut hapa te Hesus.
"Anu kawagan na, Afu, ta ikami la sangaw ya pangipakamum ta barim, ammi awem isipat ya ngamin tolay?" kunna.

23 A ya tabbag ni Hesus tentu a
"Maski am inya na tolay ya mangidduk teyak ikid na mangitug ta uhohug ku a yen ya iddukan ni Damakewan, a yen hapa ya emmi pakipagyanan. 24 Ammi ya awan mangidduk teyak a awena ikayat itug ya uhohug ku. Ammi bakkan haman ta uhohug ku ya madangag muy am awa uhohug ni Damakewan nga nangidob teyak.

25 "A ye-yen kid na uhohug ya isirak ku tekamuy ta awek para la pagtugut tekamuy. 26 Ammi ya Kahalwa na Namaratu ya Manguffun sangaw tekamuy, te intu sangaw ya pinakabarik nga doban ni Damakewan, a ituldu na kam sangaw ta ngamin magserbi tekamuy, te pagnonotan na kam ta ngamin inuhohug ku tekamuy," kunna.

Ya Pangbendisyon Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

27 “A ta ayanin a isirak ku hapa
tekamuy ya pagintak na nonot muy,
ammi bakkan ta kuman na pagintak
na awan kiden makkamu teyak, te
mesipat kanan ta pagintak na nonot
ku. Awemuy mantu pagpopoyungan
ikid na pagtalawan ya nonot muy.
28 Nadangag muy paen ya uhohug ku
tekamuy ta **‘Pagtugutā**n **ta kanan,**
ammi pagtolin ta kam hala sangaw,’
kunku paen. A am kurug ta iddukan dak
a awemuy mina magdamdam am awa
makipagayayat kam mina teyak gafu
ta makaange yak na te Damakewan, te
pake atata-nang i Damakewan ammi
teyak. 29 A nebar kun mantu yen
tekamuy ta awena para la magdulot,
petta sangaw am nabalin na a idulot
muy la ya pangurug muy. 30 A awek na
makapagbayag nga maguhohug teka-
muy, te dumatang na ya mamaddayen
ta ngamin dulay ta paglelehutin, petta
pagzigātan nak. 31 A maski awan ta gatut
ku tentu a ituluk ku hala ya barik tentu
ta kuman na pakkwa ni Damakewan
teyak, petta amu na ngamin tolay ta
iddukan ku i Damak. Imikkat kanan
mantu, te entanan,” kunna.

15

Ya Fun Ikid Na Pangpanga Na Kiden

1 A sangaw nedulot ni Hesus ya pangit-
uldu na tekid.

“Iyak hapa la ya kakurugan na fun
na kayu na Namaratu, a i Damake-
wan ya manaron. 2 Te ya ngamin ki-
den pangpangak nga awan magmayan a
iwasik na kid, ammi ta pangpanga kiden
magmayan a palpaltungān na kid petta
umaddu para ya mayan da. 3 A ikamuy
hapa ya kuman na pangpangak kiden,
a kuman na nabalin kanan napaltun-
gan gafu ta pangurug muy ta uhohug
ku kiden tekamuy. 4 A mappya mantu
ta kanayun medagga kam teyak, petta
itta la itta ya angat muy nga nagafu
teyak, te ya gagangay na pangpanga ki-
den na kayu a aweda makapagmayan
am aweda mekamit ta fun da en nga
mesipat ta angat na. A kumanen hapa
tekamuy, te awemuy sangaw makapag-
mayan ta kuman na ikayat ni Damake-
wan am awemuy medagga teyak.

5 “Iyak mantu ya kuman na fun, a
ikamuy ya kuman na pangpangak ki-
den. A ya sigida medagga teyak petta
itta la itta ya angat na nga nagafu teyak
a yen ya makapagmayan ta addu ta ku-
man na gagangay na pangpanga kiden
ta kayu. Te am megungay kam teyak
a awan sangaw ta mabalin muy nga
makamamallak te Damakewan. 6 A am
itta ya awan medagga teyak a mewarad
sangaw yen ta kuman na panga na kayu
nga awan magmayan ikid na makatang.
A mauknud sangaw ya pangpanga kiden
nagkatang petta mewarad kid ta afuy, a
maapang kid na. 7 Ammi am medagga
kam la teyak ikid na itug muy la ya
uhohugan ku tekamuy a magadang kam
mantu ta kompormi ya ikayat muy, a du-
matang hala sangaw tekamuy. 8 Te am
kunna ten ya tarabakun muy a kuman
na magmayan kam sangaw ta addu, a
yen sangaw ya pakaitan na pakapangwa
ni Damakewan nga magtaron tekamuy,
a magbalin kanan hapa ta itulduk kiden
nga megitta teyak.

Ya Gagangay Na Mangidduk

9 “A ya kuman na pangidduk ni
Damakewan teyak a kumanen hapa
ya pangidduk ku tekamuy. A mappya
ta magintak kam la ta pangidduk ku
tekamuy. 10 Te am itug muy la ya ngamin
pakkwak tekamuy a makaintak kam
mantu ta pangidduk ku tekamuy ta ku-
man na iyak hapa, te gafu ta netug kun
ya ngamin pakkwa ni Damakewan teyak
a nakaintakak na hapa ta pangidduk na
en teyak. 11 A ye-yen ya inuhohug ku
tekamuy, pettam kumanen am kurugan
muy a mesipat kam hapa ta talak kin,
a pake matappag kam sangaw ta talak
muy.

12 “A ya pakkwak tekamuy ta ayanin
a magkaid-idduk kam ta kuman na
pangidduk ku tekamuy. 13 A ya pake
mangidduk ta kadakalan na pangidduk
a isagapil na ya angat na petta matolay
ya kofun na kiden. 14 A ikamuy hala

ya kofun ku kiden am idulot muy ya pakkwak tekamuy. 15 Awek na sangaw ibar ta tagabu ta kam, te kofun ta kanan. Te ya gagangay na tagabu a idulot na la ya mebar tentu, ammi awena pake ibar na dafu na en ya nonot na en tentu. Ammi gafu ta kofun ta kanan a nepakamuk hala tekamuy ya ngamin nadangag ku te Damakewan. 16 A bakkan ta ikamuy ya nangpili teyak am awa iyak hud la ya nangpili tekamuy. A pinatudunan ta kam nga ange mangipadangag, petta kuman na magmayan kam hapa sangaw ta kuman na pangpanga kiden, a petta magnayun hapa ya pagbalinan na pagmayan muy. A am anu mantu ya adangan muy te Damakewan ta gafu teyak a iatad na hala tekamuy.

Ya Zigat Na Mangurug Te Hesus

17 "A ta kuman na nebar ku paen tekamuy a magkaid-idduk kanan. 18 A am ikatupag na kam sangaw na awan kiden makkamu teyak a nonotan muy ta iyak ya napolu nekatupag da. 19 Te am negitta kam mina tekid a kofunan da kam, ammi awemuy na negitta tekid gafu ta pinili ta kam petta meduma kam tekid, a yen ta ikatupag da kam. 20 Nonotan muy mantu ya uhohug ken tekamuy ta **'Awemuy mina pahig ta malmalalaki ya medob ammi ta nangidoben tentu,'** kunku paen, te am negaged dak a igaged da kam hapa sangaw. Ammi am netug da mina ya uhohug ku tekid a itug da hapa ya uhohug muy. 21 A yen sangaw ya kwan da tekamuy gafu ta pangikatupag da teyak, te yaga aweda amu ya nangidoben teyak.

22 "Am awek mina umange nga mangipasikkal ta uhohug na Namaratu tekid a awan mina ta liwat da, ammi ta ayanen gafu ta aweda mangurug a awan ta pambar da ta liwat da. 23 Te ya mangikatupag teyak a ikatupag nan mantu i Damakewan. 24 A am awek mina nepaita tekid ya awena makkwa na kadwan kiden tolay a awan mina ta liwat da. Ammi ta ayanen a naita dan, a ikatupag da kamin hud la ni Damakewan. 25 Ammi gagangay ta kunna ten petta magdulot teyak ya kuman na dana nesurat ta lintig kiden nga neatad na Namaratu tekid, te ya uhohug na a

'Nekatupag dak maski awan ta liwat ku nga pangikatupagan da mina,'

kunna.

26 Ammi maski kunna ten a pedob ku hala sangaw ya manguffun tekamuy nga magafu te Damakewan. Intu hala ya Kahalwa na Namaratu nga makkamu ta ngamin kakurugan, a intu sangaw ya doban na Namaratu tekamuy, petta am ipadangag dak sangaw ta tolay kiden a intu hapa ya mangipasikkal ta ipadangag muyen tekid. 27 Ammi ikamuy para ya mangipasikkal, te dana nehulun kam teyak addet ta nepamegafu tamen.

16

1 "Ye-yen kid na bida ya isirak ku tekamuy, petta awemuy sangaw magbabawi gafu ta dumatang tekamuy, 2 te dugiman da kam para sangaw nga makigimung ta kapilya kiden. A bakkan la ta yen, te papasin da kam para sangaw, te pahig da ta yen ya ikakayat na Namaratu. 3 A yen sangaw ya kwan da tekamuy gafu ta aweda amu ya Namaratu kontodu iyak. 4 Ammi dana nebar kun yen tekamuy, petta am magdulot sangaw a dana nakaparan kanan, te nanonot muy na ya inuhohug kin tekamuy ta ayanin.

Ya Tarabaku Na Kahalwa Na Namaratu

"Ta idi a awek binida ya pangikatupag da sangaw tekamuy, te itta yak para la tekamuy, 5 ammi ta ayanin a magtugutak na, te magtoli yak ta nangidoben teyak. A dana nadangag muy ta magtugutak, ammi awan haman ta nangibar teyak am had ya eyan ku, 6 am awa nagdamdam kanan hud la gafu ta nabidakin tekamuy. 7 Ammi maski kunna ten a ibar ku ya kakurugan tekamuy ta pagkappyanan muy ya pagtugut ku. Te am awek mina magtugut a awena sangaw timulyat na Manguffunen tekamuy. Ammi am magtugutak a doban ku hala sangaw tekamuy. 8 A am ittan sangaw tekamuy a intu ya makkamu mangipasikkal ta liwat na tolay kiden

tekid, ikid na kawan na liwat ku, ikid na pangpa-gang na Namaratu ewan. 9 Ipasikkal na ta itta ya liwat da gafu ta aweda mangurug teyak. 10 A ipasikkal na hapa tekid ta awan ta liwat ku, te itta yak na te Damakewan, a awedak sangaw maita. 11 A ipasikkal na para ya pangpa-gang na Namaratu tekid, te dana nekari na ya pangpa-gang na ta dafu da en nga mamadday ta ngamin dulay ta paglelehutin, a mekabat kid hapa sangaw tentu.

12 "A addu para mina ya itulduk tekamuy, ammi awemuy para la metug ta ayanin. 13 Ammi am ittan sangaw ya Kahalwa en nga makkamu ta ngamin kakurugan, a intu ya timubbat nga mangituldu ta ngamin kakurugan tekamuy. A awena sangaw maguray maguhohug tekamuy, te dangagan na bit ya peuhohug ni Damakewan, a yen sangaw ya iuhohug na tekamuy, yaga ipakamu na hapa tekamuy ya dumatang sangaw ta paglelehutin. 14 A maita muy hapa sangaw ya pakedayawan ku gafu tentu, te ya ngamin amu na teyak, a yen sangaw ya ipakamu na tekamuy. 15 Te ya ngamin pakapangwa ni Damakewan a pakapangwak hapa. A yen ya nebar ku ta ipakamu na sangaw tekamuy ya ngamin amu na teyak," kun ni Hesus tekid.

Ya Kapopoyung Da Ta Bida Ni Hesus

16 A ya uhohug na para tekid a

"Mangananwan la a awetam bit magkait-ita. Ammi awek pake mabayag nga awan tekamuy, kapyek ha makipaita tekamuy," kunna.

17 A gafu ta nebar na en tekid a yen ta nagimpopohutan na kadwan kiden ituldu na, te aweda amu ya ikayat na uhohugan tekid.

"Anu panaw ya ikayat na uhohugan, te **'Mangananwan la a awetam sangaw magkait-ita, ammi awek pake mabayag kapyek ha makipaita tekamuy,'** kunna. A annun na haman ibar, **'te eyak na te Damakewan'?**" kunda.

18 "A mazigat hapa maawatan ya uhohug na en nga **'Mangananwan la,'** te awetam haman amu," kunna para na kadwan.

19 A narikna ni Hesus ta ikayat da pohutan tentu, a dana nebar na tekid.

"Anu? Magimpopohutan kanan de gafu ta uhohug ken tekamuy ta **'Mangananwan la a awetam sangaw magkait-ita?'** ikid na **'Awek pake mabayag kapyek ha makipaita tekamuy'?** 20 A pake ibar ku mantu tekamuy ta magtatangit kanan sangaw ta pagdamdam muy teyak, ammi timoltollok la ya kadwan kiden nga awan mangurug. Ammi maski am madamdam kam a pimatalin hala sangaw ya talak muy ta damdam muyen. 21 Intu mina nonotan muy ya gagangay na babbayen maganak, te am tanagay na ya paganak na a pake mazigatan, te nadatangan na ya paganak na. Ammi am nakaanak na a awenan manonot ya zigat na en am awa matalakan hud la gafu ta limattog na ya anak na en.

22 "A kumanen hapa tekamuy, te madamdam kanan ta ayanin, ammi matalakan hala sangaw ya nonot muy, te magkait-ita kitam hala sangaw, a awan ta makatampa ta talak muy. 23 A am dumatang na sangaw ye-yen a awan na sangaw ta pohutan muy teyak. A pake ibar ku para tekamuy ta maski am anu ya adangan muy sangaw te Damakewan ta gafu teyak a iatad na hala tekamuy. 24 Addet ta ayanin a awan para la ta inadang muy tentu ta gafu teyak. A magadang kanan mantu, petta maatadan kam, a madatangan sangaw ya talak muy," kunna.

Ya Kapozyanan Na Uhohug Ni Hesus Tekid

25 A ya uhohug para ni Hesus tekid a

"Intu nabidak tekamuy ya keangarigan, ammi awek na sangaw maguhohug ta keangarigan, te pake ipadangag ku sangaw i Damakewan tekamuy petta malogon ya pakkamu muy. 26 A am itta sangaw ya ikayat muy adangan tentu a adangan muy hala ta gafu teyak, te maski bakkan ta iyak ya mangibar ta adangan muyen tentu, 27 te iddukan na kam hapa la gafu ta iddukan dak ikid

na kurugan muy ta intu hala ya nagafun ken. 28 Ya Damakewan ya nagafun ken teyaken lumattog ta lutakin. A ta ayanin a magtoli yak hala tentu, te magtugutak na ta isin," kunna.

29 "Ay, nalawag kad na, Afu, ye-yen na inuhohug mun, te bakkan na ta keangarigan. 30 A ayanin para la ya pakkamu mi ta maski am awan ta mangibar teko a dana amum ya ikayat na pohutan teko. Yen mantu ya pangurugan min ta Namaratu hala ya nagafum," kunda.

31 A ya tabbag na hapa tekid a

"Mangurug kam ta ayanin, 32 ammi awena la mabayag a iwagak dak petta tatakdayak la, te sa magbabilag kam nga dumatang ta bali muy. Ammi maski am iwagak dak a awek tatakday, te itta la i Damakewan teyak.

33 "A yen ta inuhohug ku ye-yen kid na uhohug tekamuy, petta am ikatalak dak a awena sangaw makulkulaw na nonot muy am awa magintak kid la. A gafu ta ketta muy ta paglelehutin a itta la sangaw ya mangpazigat tekamuy, ammi itug muy la ya turad muy, te naabak kun ya ngamin kidin zigat ta paglelehutin," kunna.

17

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Namaratu ewan

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nangituldu ta ituldu na kiden a tumangad na ta langit kapye na nakimallak ta Namaratu ewan:

"Amang, ittan ya oras na Anak min, a ipasikkal mu haen ya pakedayawan ku ta tolay kidin, petta maita da hapa ya pakedayawam gafu teyak. 2 A mappya ta kunna ten, Amang, te uray mu haman ta iyak ya makkamu ta ngamin tolay, petta atadan ku hapa ya neatad mu kiden teyak ta magnayun na angat. 3 A ittan ya angat da nga magnayun te amu da kan ikid ni Hesus Kristu, te amu da ta iko hapa la ya kakurugan na Dyos, a iyak ya pinakabarim nga dinob mu ta paglelehutin.

4 "A teyakin itta ta lutakin a kanayun nepasikkal ku ya pakedayawam, a nebalin kun ya ngamin tarabakuk nga nepakkwam teyak. 5 A ta ayanin, Amang, a padatangan nak haen ta hebing mina, petta itta ha ya pakedayawan ku ta kuman na pakedayawan ken ta kettaken teko ta kawan para la na paglelehutin. 6 Iko hala, Amang, ya nepakamuk ta tolay kidin nga neatad mu teyak ta lutakin, te dana anak mu kid, ammi neatad mu kid teyak, a netug dan hapa ya uhohug men. 7 A ta ayanin a amu dan ta iko hala ya pake nagafun na ngamin kiden neatad mu teyak. 8 Te ya ngamin nepeuhohug mu teyak a yen hala ya neuhohug ku tekid, a kinurug da hapa. A pake amu dan ta iko ya nagafun ken, a mangurug kid na ta iko ya nangidob teyak.

9 "A yen ta makimallakak teko, Amang, te pakimallak ku kid hapa. Awek bit pakimallak ya kadwan kiden tolay ta paglelehutin, te intu bit la pakimallak ku ya neatad mu kiden teyak. A pakimallak ku kid, te anak mu kid. 10 Te ya ngamin tolay mu a tolay ku kid hapa, a tolay mu hapa ya ngamin tolay ku, a madayawanak hapa gafu ta pangurug da teyak. 11 Awanak na sangaw ta paglelehutin, te dumatangak na teko. Ammi sigida itta yan kid ta paglelehutin, a yen ta pakimallak ku kid teko, Amang, te iko la ya katununganen na Dyos. A sigida pagdadaggam kid la teko nga neatad mu teyak, petta magtatakday kid ngamin ta kuman na pagtatakday ta. 12 Ta kettakin para la tekid a iyak hala ya nangpadagga tekid teko, a nekerutan ku kid hapa, te awan ta nelogot tekid fwera ta takdayen la nga nekari nelogot, petta magdulot ya uhohug na suraten.

13 "Ammi pagtugutān ku kid na, Amang, te dumatangak na teko, a uhohugan ku yan ta kettak para la ta paglelehutin petta madangag da hapa, petta magdulot hapa tekid ya kuman na talak na nonot kin. 14 Nesirak kun ya uhohug mu tekid, a yen ya pangikatupagan na awan kiden mangurug tekid gafu ta aweda negitta tekid, te kumanen hapa teyak. 15 Awek ibar ta padayum kid ta awan kiden mangurug, ammi ikayat

ku ta ilillik mu kid ta pangayayyaw ni Satanas tekid, petta aweda mangwa ta dulay, 16 te aweda megitta ta kadwan kiden tolay ta paglelehutin, te kumanen hapa teyak. 17 Ikayat ku hapa, Amang, ta pagtatakdayam ya nonot na gintatakdayan tekid, petta kanayun kwan da ya megitta ta uhohug mu, te ya uhohug men hapa la ya pakkamun da ta ngamin kakurugan. 18 A ta kuman na nepangidob mu teyak ta paglelehutin a doban ku kid hapa. 19 A gafu ta itulduk kid a pagtatakdayan ku hapa ya nonot ku ta patarabakum teyak, petta parigan dak hapa sangaw nga magpatatakday ta nonot da ta kakurugan.

20 "A bakkan la ta isin kid ya pakimallak ku, te isipat ku hapa ya mangurug sangaw teyak gafu ta pangipadangag na inin kid teyak, 21 petta sa magtatakday kid ngamin nga megitta tekita ta kuman na pagtatakday ta, a petta mesipat kid hapa ta pagtatakday ta, pettam kumanen a yen sangaw ya pangurugan na kadwan kiden tolay ta iko ya nangidob teyak. 22 A ya pakedayawam nga nesipat mu teyak a yen hapa ya nesipat ku tekid, petta magtatakday kid nga megitta tekita. 23 Itta yak tekid, a itta ka hapa teyak, petta pake magtatakday kid ta mappya, pettam kumanen a yen sangaw ya pakkamun na kadwan kiden tolay ta iko ya nangidob teyak ikid na mangidduk tekid ta kuman na pangidduk mu teyak.

24 "Ikayat ku para, Amang, ta dumagdag hapa sangaw teyak ya ngamin kiden mangurug nga neatad mu teyak, petta pake maita da hapa ya kadakalan na dakar na pakedayawan ken nga neatad mu teyak ta kawan para la na lutakin gafu ta pangidduk mu teyak. 25-26 Iko la, Amang, ya lugar na ngamin katunungan, ammi awena ka amu na tolay kiden nga itta ta paglelehutin. Ammi iyak ya makkamu teko, a nepakamu ta ka hapa ta itulduk kidin, a amu dan ta iko ya nangidob teyak. A ipakamu ta ka para tekid petta mesipat kid hapa ta pangidduk mu teyak gafu ta itta yak hapa tekid," kunna. A yen ya addet na pakimallak na en.

18

Ya Panggafut Da Te Hesus

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nakimallak a sa nagtatugut kid na ituldu na kiden, a umange kid ta dammang na Wer na Kidaron, te magdulot kid ta agyan na kakayunen nga kanayun eyan da. 2 Awan tekid i Hudas nga mangitalaba te Hesus, ammi dana amu na ya lugar na kakayunen, te yen ya kanayun katotolin nig Hesus ikid na ituldu na kiden nga pagaammungan. 3 A gafu ta kumanen a nangihulun i Hudas ta addu na suddalu ikid na polis nga dinob na padi kiden nga Hudyo ikid na Pariseyu kiden, te enna kid netulud ta agyan ni Hesus, a nagibbal kid hapa ta hilag ikid na kampilan. 4 A datang da ta agyan na kakayunen a dana amu ni Hesus ya ngamin dumatang tentu, a enna kid mantu dinafung. A ya uhohug na tekid a

"Inya hud ya apagan muy?" kunna tekid.

5 "A ya Hesusen taga Nasaret," kunda.

"A iyak haman," kunna hapa tekid.

A nakihebing hapa tekid i Hudas nga nangitalaba tentu. 6 A ta nepangtabbag ni Hesus tekid ta **"Iyak haman,"** nepagkin a sa nagasusunsun kid na abat ta napakayang kid, ammi pinidwa ha ni Hesus ya nebar na en tekid.

7 "A te inya hud ya apagan muy?" kunna.

"I Hesus la nga taga Nasaret," kunda ha.

8 "A te **'Iyak haman,'** kunku paen. A am iyak la ya apagan muy a patugutan muy mantu ya kahulun ku kidin sin," kunna.

9 A uray na Namaratu ye-yen petta magdulot hala ya inuhohug na en ta Namaratu nga **"Awan ta nelogot ta neatad mu kiden teyak,"** kunna.

10 Ammi te Pedru a dana nagibbal hapa ta kampilan na en, a ka-ma la sinukkut na kapye na nekattab ta takdayen tekid, a newasik na ya bangbang na en. I Malkus ya ngagan na kinattab na en, a intu ya

takday tagabu na kadakalan na padi kiden.
11 Ammi ta nepangkattab na a ginamman
ni Hesus,
"Ialag mun ya kampilamina. Pahig mu
hud ta awek ituluk ya barik ta pakkwa ni
Damakewan teyak?" kunna.
12 A gafu ta kumanen a timurad na
mantu ya suddalu kiden kontodu kapitan
da ikid na polis kiden, te enda ginafut i
Hesus kapye da ginalutan. 13 A ta nepak-
agalut dan tentu a neange da bit ta bali
ni Annas, te intu ya katahungan ni Kay-
pas, a i Kaypas ya kadakalanen na padi ta
darunin yen. 14 I Kaypas ya dana nangibar
ta takday la na tolay ya masi nga metali
ta kadwan kiden, petta bakkan ta ngamin
tolay ya mapapasi.

Ya Pangilemad Ni Pedru Ikid Na Pag-imbestigar Da Te Hesus

15 A ig Pedru ikid na takday para ituldu
ni Hesus a tinultulitul da ya nanggafut ki-
den te Hesus. A gafu ta amu na padi en
kadakalan ya kahulun ni Pedru a nehulun
hapa teg Hesus nga simarok ta bagaw na
bali na padi en, ammi nagtayuk i Pedru ta
lawan na irwangan. 16 A gafu ta kumanen
a nagtoli ya kahulun na en ta irwangan,
petta ibar na i Pedru ta babbayen nangal-
wad ta irwangan, a pinasarok na hapa ta
bagawen. 17 Ammi dana itta ya pinohutan
na babbayen te Pedru;
"Anu? Iko hapa de ya takday ituldu na
ginafut da en?" kunna tentu.
"Ay, awan O," kunna hapa.
18 A ta nepakasarok ni Pedru a umange
bit nakipaggukup ta afuy na tagabu kiden
ikid na polis kiden, te dana nagpagatang
kid na ta dungit gafu ta sanawen.
19 A ta umag na bali na kadakalanen na
padi a imbestigaran na i Hesus, gafu ta
ituldu na kiden ikid na netuldu na en tekid.
20 A ya tabbag ni Hesus tentu a
"Sigida naguhohugak ta pakaitan na
ngamin tolay, te awan haman ta ilemad
ku. A kanayun nangituldu yak hapa ta
kapilya na Hudyo kiden ikid na simbaa-
nen. 21 Annum mantu pohutan teyak
am anu ya netulduk? Kappyanan na
ta pohutam mina ta nakadangag kiden
teyak, te amu da am anu ya inuhohug ku
tekid," kunna.
22 Ammi ta nepagtabbag na ta kumanen
a enna linappag na takdayen polis nga
umatayuk ta bikat na en.
"Kunna hud sina ya itabbag mu ta
kadakalan na padi?" kunna tentu.
23 "A am dulay ya inuhohug ku a
ipasikkal mu mantu ya kadulay na.
Ammi am kustu a anu haman ta lappa-
gan nak?" kunna hapa ni Hesus tentu.
24 A sangaw nepetulud ni Annas segalut te
Kaypas, te intu ya kadakalan na padi nga
kakurugan ta darunin yen.
25 A i Pedru hapa a umatayuk para la
nakipaggukup ta afuyen, a ka-ma la neka-
bat da hapa;
"A te iko hapa de ya takday ituldu na,"
kunda.
Ammi nelemad na ha, **"Awan O,"** kunna.
26 Ammi ya takdayen tagabu na
kadakalan na padi a intu hapa ya takday
kahulun na kinattab ni Pedru ta bangbang
na en, a nekabat na hapa,
"Bakkan hud ta iko ya naitak nga ne-
hulun te Hesus ta kakayunen?" kunna.
27 Ammi nelemad na ha, a yen na hapa
ya nepagtareknay na manuk nga nebar ni
Hesus.

Ya Pangidarum Da Te Hesus Ta Atubang Na Gubernador

28 A sangaw ta magkahkahawan a ne-
tugut da ha i Hesus ta bali ni Kaypas, te
iange da ta Gubernadoren taga Roma petta
ibar na mina ya pasi na. Ammi ta datang
da ten a awena simarok na Hudyo kiden ta
bali na en, petta aweda kan maalasigan ta
dulay gafu ta awena negitta tekid, pettam
kumanen a aweda kan sangaw mehangat
nga makikkanan ta pamurab na simana
da. 29 A gafu ta kumanen a imuhet na i
Gubernador Pilato tekid, a pinohutan na
tekid;
"Anu mantu ya nangidaruman muy ta
tolayin yan?" kunna tekid.
30 "A te dulay na tolay, a neange mi hud
teko am awan ta liwat na," kunda.
31 "Ay on, a alapan muy la mantu,
te ikamuy na hapa la ya mangpa-gang
tentu ta kuman na ibar na lintig muy

kiden," kunna hapa na Gubernadoren tekid.
Ammi ya tabbag da hapa a
"Mappya ta ikamuy, te ihangat na kami na gubyernu nga mamapasi ta makaliwat," kunda ha.
32 A uray na Namaratu hala ye-yen petta magdulot hapa ya inuhohug ni Hesus ta idi, te dana kinankanna na am had kukun na pangpapasi da sangaw tentu.
33 A gafu ta kumanen a nagtoli i Pilato ta umag na bali na en, a pinaayagan na hapa i Hesus.
"Anu? Ipadangag mu hud ta iko ya Ari na Hudyo kiden?" kunna tentu.
34 Ammi ya pohut ni Hesus tentu a
"Anu, Iko hapa la ya nakanonot ta pohut mu teyak, ono yen ya papohut na kadwan kiden tolay teko?" kunna.
35 "Annun ku hud ipahig am ari ka, baka Hudyo yak hud. Ya kagittam kiden ikid na pinakadakal da kiden ya nangiange teko ta isin petta iyak mina ya mangibar ta pasim. Anu mantu ya iningwam?" kunna ha ni Pilato tentu.
36 "A itta hala ya pagariyan ku, ammi takwan ya pagarik, te awek parigan ya ari kiden ta paglelehutin yan. Te am kuman nak mina na inen kid a nakitapil mina ya tagabuk kiden, petta nekerutan dak mina ta Hudyo kiden, ammi awek parigan ya ari kiden ta lutakin," kunna.
37 "A ari ka mantu ay?" kun ni Pilato tentu.
"Iko ya mangibar ta ari yak, ammi ibar ku teko ya gafu na nekeanak ku, te umange yak ta lutakin petta ipasikkal ku ya kakurugan ta tolay kiden. A ya ngamin kiden mangidulot ta kakurugan a yen kid ya mayat mangdangag teyak," kunna hapa ni Hesus.
38 "Anu hud ya serbi na kakurugan?" kunna ha ni Pilato tentu, kapye na imuhet ha ta agyan na Hudyo kiden. A ya uhohug na tekid a
"Awan haman ta naapagan ku ta pangpapasin ku mina tentu, 39 ammi kada simana muy a gagangay ta ibbatan ku ya takday kagitta muy nga nabalud. A am ikayat muy a ibbatan ku hala i Hesusin nga Ari na Hudyo kiden," kunna tekid.
40 Ammi giaggayan kid na.
"Bakkan ta isina ya ibbatam am awa Barabas mina," kun na aggay da.
Te ya kinan da en Barabas a dana nabalud gafu ta tulisan ikid na nakapapasi.

19

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus

1 A gafu ta kumanen a nepaalap ni Pilato i Hesus ta suddalu kiden, petta paligatan da ta dakal na paligat nga makabigad. 2 A nangwa kid hapa ta sangngat na sit kapye da nesangngat ta ulu ni Hesus, kapye da ha sinalnukan ta darag ta kuman na salnuk na ari, te pamābānglu da tentu. 3 A sangaw natubtubbat kid nangatubang nga nagdayaw kampon tentu.
"Ihi, kuga malalaki ya Ari na Hudyo kiden," kun na dayaw da, kapye da hapa linaplappag.
4 A ta nekabalin da en a nepohet ni Pilato ta agyan na tolay kiden.
"Itan muy, te iuhet kun ha tekamuy, petta amu muy mina ta awan ta naapagan ku ta pangpapasin ku tentu," kunna tekid.
5 A imuhet na i Hesus nasangngatan ta sit, ikid na nasalnukan ta kuman na ari.
"Ye, itan muy ya tolayin," kunna ha ni Pilato tekid.
6 A ta nepakaita na pinakadakal da kiden tentu a giaggayan kid ha.
"Pagappam na ta kayu en, pagappam na ta kayu en," kun na aggay da.
"Alapan muy mantu, te ikamuy na ya magpaappa tentu, ammi ikamuy hala sangaw ya makaliwat, te awan ta amuk ta liwat na," kun ni Pilato tekid.
7 "Onay, ammi nakaliwat ta lintig mi, te maski tolay la a negitta na ya bari na ta Anak na Namaratu ewan, a yen mina ya kapapasi na," kunda.
8 A gafu ta inuhohug da en a pake nagburung na i Pilato, 9 a inalap na ha i Hesus ta umag na bali en petta imbestigaran na para.
"Had hud ya nagafum?" kunna tentu, ammi awena tinabbag ni Hesus.
10 "Anu awem hud magsitang teyak? Awem hud amu ta iyak ya makkamu

teko petta ibbatan ta ka ono pagappan ta ka?" kunna ha.
11 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Awan mina ta pakapangwam teyak am awena neatad na Namaratu teko. Dakdakal mantu ya liwat na nangpetulud teyak teko, te pepapasi na teko ya awanen ta liwat," kunna.

Ya Uray Ni Pilato Te Hesus

12 A gafu ta uhohug ni Hesus a ikayat na ibbatan ni Pilato, ammi giaggayan ha ya Hudyo kiden.
"Am ibbatam mina ye-yana na tolay a awem na mantu kofun na Ari men Sisar, te igitta na haman ya bari na ta ari, a igakkad na mantu ya makigubat te Ari en Sisar," kunna ha na aggay da.
13 A gafu ta uhohug da en a neuhet na ha i Hesus, a sangaw nagtuttud i Pilato ta kinan da en Lamesa Na Batu, ammi **'Gabata'** ya ngagan na ta Hudyo kiden, a yen ya nangipadangagan na ta uray na gafu te Hesus.
14 Alas seis ta lalakwat ya nepagtuttud na ta araw na Byernis ta simana na Hudyo kiden. A ya nebar na tekid a
"Yeh, itan muy, itta in ya ari muy," kunna tekid.
15 "Atsi, itugut mun, itugut mun, te pagappam na ta kayu en," kunna ha na pagaggay da.
"Ikayat muy hud ta pagappan mi ya ari muy?" kunna ha tekid.
A ya tabbag na pinakadakal da kiden nga padi a
"Awan ta ari mi am awa Sisar," kunda.
16 A netuluk mantu ni Pilato ta pagappan da i Hesus ta kayu petta masi.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus

17 A enna mantu inalap na suddalu kiden, a nepaagtu da tentu ya kayu en nga pagappan na. A enda netulud ta lawan na ili na Herusalem, te iange da ta kinan da en **'Agyan na Tulang na Ulu'**, ammi **'Golgota'** ya ngagan na ta Hudyo kiden.
18 A yen ya nagpaappan da tentu, a nesipat da hapa ya duwa para na tolay, a netun da i Hesus ta nagtangnganan na duwa kiden.
19 A nepesurat ni Pilato ya ngagan ni Hesus, a nepetun na ta nagappan na en ta utun a ulu na en. **"Hesus Taga Nasaret, Ari na Hudyo kiden,"** kun na surat na en.
20 A addu hapa ya nagbasa ta suraten, te abikan hala ya nagappan na en ta ili na Herusalem, te yaga nesurat ta aguhohug na Hudyo ikid na Latin ikid na Giregu.
21 Ammi ya nebar na pinakadakal na Hudyo kiden nga padi te Pilato a
"Bakkan mina **'Ari na Hudyo kiden'** am awa **'Nebar na ta intu ya Ari na Hudyo kiden,'**" kunda.
22 "Nabalin na nesurat ya nepesurat ku," kunna hud la ni Pilato tekid.

Ya Pasi Ni Hesus

23 A ta nekabalin na suddalu kiden nga nagpaappa te Hesus a inalap da ya ga-gamit na kiden nga inazi da, a pinagappat da kid fwera ta nagingumagen barawasi na, petta tagtakday kid ta bingay da, te appat kid nga nagpaappa tentu. Ammi ta nagingumagen barawasi na a aweda ginadwa, te awan ta daget na, te naglayun la ta utun abat ta akban.
24 "Awetam pispissilan, te pagbabinunutan tam la talo am inya sangaw tekitam ya makākwa," kunda.
A uray na Namaratu ta kunna ten petta magdulot hapa ya takday uhohug ta Bibliya na Hudyo kiden, te
"Nagbabingayan da ya ga-gamit ku kiden, a nagbabinunutan da ya barawasi ken," kun na suraten.
A yen mantu ya iningwa na suddalu kiden te Hesus.
25 Ammi ta pagbabingay na suddalu kiden a umatayuk hapa ya appat na babay ta bikat na nagappan ni Hesus. Itta ya hina ni Hesus, ikid na kabagis na en, ikid ni Mariya nga atawa ni Klopas, ikid ni Mariya nga taga Magdala.
26 A ta nepangiddung ni Hesus ta hina na en ikid na ituldu na en nga pake kofun na nga naghebing tentu a
"Ina, ya nakihebingina teko ya anak mun sangaw nga metali teyak," kunna tentu.
27 A ya uhohug na hapa ta ituldu na en gafu ta hina na en a
"Aleng, ikwentam na hapa sangaw te hinam," kunna.
A ye-yen hapa na araw ya nepangalap ni Hwan ta hina ni Hesus, petta makipagyan ta bali na en.

28 A ta nekabalin na kumanen a amu
ni Hesus ta sa nabalin na ya ngamin
nepatarabaku na Dama na en tentu, a
“Makainumak,” kunna, petta magdulot
ya takday hapa uhohug ta Bibliya. 29 A nan-
galap mantu ya suddalu kiden ta kuman
na kapas kapye da nesabbung ta duyug na
malsut nga nesagpaw ta bikat da, a netullu
da ta simuk na en petta sappilan na ya
malsuten. 30 Nepakainum na a

“Nebalin kun ya tarabakuken,”
kunna, kapye na nagtumag, a netuluk
na ya angat na.

Ya Pagkaddug Da Ta Bari Na

31 A ta kuman na lintig na Hudyo kiden
a awena mina mesirak na bari na nasi ta
kayu addet ta Sabadu, te araw na agim-
mang da. A gafu ta Byernis ya araw na
nepangpaappa da te Hesus, anna ye-yen
na Sabadu ya mayor na araw na simana
da, a yen ta umange ya pinakadakal na
Hudyo kiden te Pilato, te inadang da ta
mapakka mina ya takki na pinagappa na
suddalu kiden, petta alistu mina ya pasi da,
pettam kumanen a medagut kid na mina
ta nagappan da en. 32 A nangidob mantu
i Pilato ta suddalu kiden, a intu napolu
pinakka da ya takki na duwa kiden nga
nagdwaakub te Hesus. 33 Ammi ta pangi-
tubbat da mina te Hesus a dana nasin, a
aweda mantu pinakka ya takki na kiden.
34 Ammi ya takdayen suddalu a pinika na
hala ya hakbu na bari na en, a ka-ma la
imuhet ya daga na kiden nga nekihu ta
danum. 35-37 A uray na Namaratu hapa ye-
yen, petta magdulot ya nesurat ta Bibliya
en ta

**“Awan sangaw ta mapakka ta tulang na
kiden,”** kunna.

Kumanen hapa ta takday para nesurat,
te ya uhohug na a,

**“Tangadan da sangaw ya kinaddug da
en,”** kunna.

A ya pake nakaita ya nangisurat hapa
ta isin, petta kurugan muy. A kakurugan
hapa ya ipasikkal ku tekamuy, te amuk ta
pake nakkwa ya bidan ku tekamuy.

Ya Ketanam Ni Hesus

38 A ta nekabalin na kumanen a umange
i Hose taga Arimateya te Pilato, te inadang
na ya bari ni Hesus, petta itanam na. Intu
hapa ya takday ituldu ni Hesus, ammi nele-
mad na gafu ta talaw na ta pinakadakal na
Hudyo kiden. A netuluk ni Pilato ya bari
na en, a enna mantu inalap ni Hose. 39 Intu
hapa kahulun na i Nikodemu nga umange
nakibidan te Hesus ta hiklam ta idi. A
nangihulun hapa i Nikodemu ta limāfulu
kilu na bangog nga nekihu da, te iluggud
da sangaw ta bari na nasi petta awena
alistu malabag. 40 A ta nepangidagut da ta
bari ni Hesus a finutefutan da ta ga-gamit
ikid na bangog kiden, te yen ya gagangay
na Hudyo kiden am itanam da ya nasi.
41-42 A gafu ta assang la na oras addet
ta pamegafu na araw na agimmang da a
neange da ya bari na en ta bagu na tanam
nga dana nakobkob ta hukeb ta agyan na
kakayunen, te abikan hala ta nagappan na
en. A yen ya nangitanaman da tentu.

20

Ya Bida Na Katolay Ni Hesus

1 A sangaw ta lalakwat ta Liggu a
umange i Mariya taga Magdala ta tanam
na en ta magkahkahawan para la. Ammi
datang na ten a naita na ta naukadan
na, te naazin ya batu en nga nemunit
da ta sasarokan na en. 2 A bumilag na
mantu nga ange ta agyan nig Pedru ikid na
kahulun na en nga pake kofun ni Hesus, a
nebar na tekid.

“Itta ya umange nangalap ta bari na
dafu tamen, a awemi amu am had ya
nangikinan da tentu,” kunna.

3-4 A imikkat mantu ya duwa kiden, a
naggindan kid nagbilag addet ta agyan na
tanamen, ammi naunnanan na takdayen
i Pedru, a intu ya napolu nakadatang. 5 A
tentu en simisihib ta umag na tanamen a
intu la naita na ya nefufutefuten ta bari
ni Hesusen, ammi awena simarok ta umag
na tanamen. 6 A ta datang ni Pedru nga
dumagdag ta takdayen a nagdulot hala
simarok, a aitan na la ya ga-gamit kiden
nga nefufutefut ikid na panyawen nga
nebadbad ta ulu na en, 7 a awena nehebing
na panyawen ta ga-gamit kiden, te nakap-
pil nehugtuk. 8 A sangaw dumagdag hapa
simarok ya takdayen nga imunnan tentu.
A tentu en nakaita ta ga-gamit kiden a yen

ya nangurugan na ta natolay hala i Hesus,
9 te aweda para la amu ya ikayat na uhohugan na surat kiden nga dana nangibar ta pasi na ikid na katolay na hala sangaw.

Ya Pakipaita Ni Hesus Te Mariya Taga Magdala

10 A tekid na nabalin ten a dumatang kid na ta bali da. 11 Ammi te Mariya en nga dumagdag hapa ta duwa kiden a nasirak la ta lawan na tanamen nga nakatangtangit. A tentu para la nagtangit a simisirib hapa ta umag na tanamen, 12 a naita na ya duwa na anghel nga nagbarawasi ta furaw, te imatuttud kid la ta nagiddan na bari ni Hesusen, takday ta ulwanan na en, a takday ta kasoyadan na en, 13 a **"Anu magtangit ka?"** kunda tentu.

"A onay, te itta ya umange nangalap ta dafu ken, a awek amu am had ya nangikinan da tentu," kunna.

14 Ammi tentun nakauhohug ta isin a pa nagbalittag bit, a naita na ya umatayuk ta talekud na en, ammi awena amu ta intu hala i Hesusen.

15 "Anu magtangit kan, aboy? Inya hud ya apagam ta isin?" kunna ta babbayen.
Ammi pahig ni Mariya ta intu hala ya magtaronen ta kakayunen, a

"Ser, am iko ya nangitugut ta bari na dafu ken a ibar mu haen teyak am had ya nangikinam tentu, te enku sangaw alapan," kunna tentu.

16 A **"Mariya,"** kunna ha ni Hesus tentu.
A ta nepangngagan na ta babbayen a pake nagbalittag na nga gumafut tentu, a

"Raboni, anu iko kad," kunna, (te Raboni ya nangingaganan da ta mistro da).

17 A ya uhohug ni Hesus tentu a

"Awem na mina gafgafutan ya barikin, te mappya ta timullu yak para te Damakewan, a yen sangaw ya pake pakkamum teyak ta mappya. A e kan mantu ta kabagis ku kiden, te ibar mu tekid ta eyak na te Damakewan Namaratu, a intu hala ya Dama muy ikid na Namaratu muy," kunna.

18 A ta nepagtugut ni Mariya en a enna nebar ta natolay hala i Hesus ta ituldu na kiden.

"Naitak kad na ya Dafu tamen O, ikamuy," kunna tekid,
yaga nebar na hapa ya inuhohug ni Hesus tentu.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

19 A sangaw ta hiklam ta ye-yen para na araw, araw na Liggu, a itta ya ituldu na kiden ta takday bali, a sa nalitupan ya ngamin irwangan na bali en gafu ta talaw da ta pinakadakal da kiden nga Hudyo. Ammi ka-ma la naglattog i Hesus nga nagtayuk ta nagtatangnganan da en, a

"Namaratu ewan ya makkamu tekamuy," kunna tekid.

20 A sangaw neuyad na ya kamat na kiden tekid petta maita da ya piglat na lansa kiden, otturu netuldu na hapa ya piglat na pika en ta hakbu na en. A tekiden nakaita ta intu hala ya dafu da en Hesus a pake nefulot ya talak da tentu.

21 "Namaratu ewan ya makkamu tekamuy," kunna ha tekid, "te doban ta kam nga ange mangipadangag ta uhohug ku ta kuman na nepangidob ni Damakewan teyak," kunna, kapye na kid inaswangan.

22 A tentu en nagaswang tekid a

"Pagdulotan muy na ya Kahalwa na Namaratu nga manguffun tekamuy. 23 A ya ngamin kiden pakoman muy ta liwat da kiden gafu ta pangurug da ta ipadangag muy a yen kid hala ya pinakoman na Namaratu ewan. Ammi ta awemuy kiden pakoman gafu ta aweda mangurug a itta hala tekid ya liwat da kiden," kunna.

Ya Awena Pangurug Ni Tomas

24 Ammi ta napolu en nepakipaita ni Hesus ta ituldu na kiden a awan i Tomas tekid, ammi Siping ya agngilinan da tentu.
25 A sangaw ta ketta na en tekid a nebar da tentu,

"Naita min ya dafu tamen," kunda tentu.
Ammi ya tabbag na tekid a

"Awek sangaw kurugan ta intu am awek bit maita ya gafan na lansa ta kamat na kiden, te yaga iparubak ya guramay kin ta piglat na kiden ta kamat na kontodu hakbu na en," kunna.

26 A sangaw ta takday Liggu a nagkakampat ha ya ituldu na kiden ta bali en, a nehulun hapa i Tomas tekid. A nalitupan da ha ya irwangan kiden gafu ta talaw da en, ammi ka-ma la nagtayuk i Hesus ta nagtatangngnganan da en, a

"Namaratu ya makkamu tekamuy," kunna tekid.

27 A sangaw binaran na i Tomas.

"E ka bit sin, Tomas, te itam ya kamat ku kidin. A iparubam hapa ya guramay mu ta palad ku kidin kontodu hakbu kin, te awem mina parigan ya awan mangurug am awa mangurugen mina," kunna tentu.

28 "Ay, Afu, iko kad hala ya dafuk ikid na Dyos ku," kunna hapa ni Tomas.

29 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a

"Mappya te mangurug kan, Tomas, gafu ta naita nak na. Ammi ta mangurugen nga awan para la nakaita teyak a pake nagāsgāsāt ammi teko," kunna.

30 A addu para ya nepaita ni Hesus ta pakapangwa na ta ituldu na kiden nga awan nesurat ta lebru in yan. 31 Ammi yen ta nesurat kun ya kadwan ta isin petta yen kid ya pangurugan muy ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan ikid na Mangikerutanen nga nekari na tekitam, pettam kumanen am mangurug kam mina tentu a ittan ya angat muy nga magnayun gafu tentu.

21

Ya Pamillu Na Pakipaita Ni Hesus

1 A sangaw ta mittan a nakipaita ha i Hesus ta ituldu na kiden ta ihang na Alug na Tiberyas, a kumanin ya nepakipaita na tekid. 2 Sa nagdadagga ig Simon, (intu hala i Pedru,) ikid ni Tomas, ikid ni Natanyel nga taga Kana ta lugar na Galileya, ikid na duwa kiden anak ni Zibadeyu, ikid na duwa para na kahulun da. A ya uhohug ni Pedru ta kahulun na kiden a

3 "Asakay! E yak na magsigay O, ta alugin," kunna.

"A mehulun kami mantu ay O," kunna hapa na kadwan kiden.

A nahahulun kid na nagbarangay ta agyan na pagsigayan da en. A tāhiklaman kid ta alugen, ammi awan pulus ta naalap da. 4 A tentun gumāgākād na bilagen a sang adayu kid para la ta ba-naden, a itta la i Hesusen nga umatayuk ta ba-naden, ammi aweda nelasin ta intu. 5 A sangaw nagayag i Hesus tekid,

"O ey, itta hud ya naalap muy ta igupan tam?" kunna.

"Awan O," kunda hapa.

6 "A isaruwag muy mantu ya sigay muy ta ziwanan na barangay muy, a itta hala sangaw ya maalap muy," kunna ha tekid.

A nesaruwag da mantu ta kuman na nebar na en tekid, a **"Awe! ta kaddu na ikan kiden,"** te awedan magamid ya sigay da en gafu ta dammat na en. 7 A yen ya nepakamu ni Hwan ta nagayagen tekid, a nebar na te Pedru.

"Intu hala ya dafu tamen," kunna.

A gafu ta kumanen a alistu nagbarawasi i Pedru, te magge nauhagan, a nagsilattuk na ta danumen nga naglangoy tagad te Hesus. 8 Ammi nasirak ya kahulun na kiden ta barangay da en nga naggerger ta sigay da en, te napannu ta ikan, a aweda pake adayu ta ba-naden, te kuman na magatut na metru.

9 A sangaw tekid na nakadagut ta barangay da en a dana ittan ten ya umagātang nga afuy nga keasalan na ikan, a itta hapa ya pan.

10 "Alapan muy hapa sin ya kadwan kidina ikan nga naalap muy," kun ni Hesus tekid.

11 A nagla-nug mantu i Pedru ta barangayen, a inubadan na ya sigayen kapye da ginerger ta ba-naden. A mappya te awena napissang, te pake napannu ta dadagkal na ikan, magatut a limafulu tallu kid ngamin. A binaran na kid ha ni Hesus.

12 "E kanan sin, te maggub kitanan," kunna tekid.

A pohutan da mina am pake intu, ammi mamat kid, te aitan da haman. 13 A ta nepangiagon ni Hesus ta ikan ta afuyen a enna negawat tekid, kumanen hapa ta pan. 14 A yen mantu ya pakapamillu na pakipaita ni Hesus ta ituldu na kiden tentu en natolay ta pasi na en.

Ya Tabarang Ni Hesus Te Pedru

15 A tekid na nakapaggub a itta ya netotoli nebar ni Hesus te Simon.
"Simon, damagan ku teko am pake ikaykayat nak ammi ta isin kid na kwam?" kunna tentu.
"On, Afu, te amum haman ta ikayat ta ka," kunna hapa.
"A makkamu kan mantu ta kanan na mangurug kiden teyak, te kuman kid na kalneruk kiden," kunna hapa ni Hesus tentu.
16 A sangaw ta mittan a pinidwa na ha ya nebar na en.
"Simon, damagan ku ha am iddukan nak?" kunna.
"On, Afu, te amum haman ta ikayat ta ka," kunna ha.
"Tahonam mantu ya tolay ku kiden nga kuman na kalneruk," kunna ha ni Hesus tentu.
17 A sangaw nepamillu na ha ya nebar na en.
"Simon, kurug mantu ta ikayat nak?" kunna.
A nagdamdam na i Pedru gafu ta mekatallu en nebar ni Hesus tentu, te **"Kurug mantu ta ikayat nak?"** kunna. A ya tabbag na en tentu
"Ay, Afu, iko ya makkamu ta ngamin, a amum ta ikayat ta ka," kunna.
A ya uhohug ni Hesus tentu a
"Makkamu kan mantu ta kalneruk kiden. 18 A ya pake ibar ku para teko a kanayun nagbarbarawasi kan ta kababagu men para la, kapyem umange nagpapasyar ta kompormi na ikayat men. Ammi sangaw am laklakay kan a magappa kan hapa, a takwan sangaw ya mangbarawasi teko ta galut, a iange da ka sangaw ta awem ikayat," kunna.
19 A ye-yen na uhohug ni Hesus ya pangipasikkal na ta pangpapasi da sangaw te Pedru petta Namaratu hapa sangaw ya madayawan gafu tentu. A ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a **"Dumagdag kan la teyak,"** kunna.
20 A sangaw naglipay i Pedru, a dumagdag hapa i Hwan nga takdayen ituldu ni Hesus nga pake kofun na. Intu hala ya kahebing ni Hesus ta nepamurab da en ikid na nangpohut tentu ta nangitalaba en tentu. 21 A ta nepakaita ni Pedru tentu a nebar na hapa te Hesus.
"A anu sangaw ya makkwa ta takdayin, Afu?" kunna.
22 "A am ikayat ku ta matolay addet ta awek pagtoli ta lutakin a anu hud ya pakolangam? Intu la nonotam ya dumagdag teyak," kun ni Hesus tentu.
23 A gafu ta inuhohug ni Hesusen a simaned hala ya bida ta ngamin kiden nagkakabagis ta awena sangaw masi ni Hwan. Ammi awena haman nebar ni Hesus ta awena masi am awa **"Anu hud ya pakolangam am ikayat ku ta matolay addet ta awek pagtoli ta lutakin,"** kunna.

Ya Pangipasikkal Na Kadwan Ta Nesurat Ni Hwan

24 A ya kahulun da en nga binida nig Hesus, a intu hala ya nangipasikkal ikid na nangisurat ta isin kid nga nakkwa, a amu na ngamin tolay sin ta kakurugan ya nepasikkal na tekami. 25 A addu para ya iningwa ni Hesus ta ketta na en ta isin, ammi am sa nesurat mina ya ngamin kiden iningwa na a awan de ta ketunan na ngamin kiden lebru.

Ya Tarabaku Na Turin Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta pagyan na para la ni Hesus ta lutakin a pake addu ya ituldu na kiden, ammi pinili na ya mafulu duwa tekid (Lukas 6:12-16), petta ikid ya kanayun mehulhulun tentu, petta pake ituldu na kid ta mappya. A yen kid ya nengagan na ta Turin na kiden, te dinob na kid nga ange mangipadangag ta nepadamag na tekid, otturu pinasinapan na kid ta kagitta na pakapangwa na, petta itta ya makkwa da nga mangipasikkal ta ipadangag da en (Lukas 9:1). A ya ngagan na takday ta mafulu duwa kiden a Hudas Iskaryote, a intu hapa ya nangitalaba te Hesus. A ta nekabalin na nepangpapasi da te Hesus a nebabawi ni Hudas ya nepangitalaba na tentu, ammi nabalin na haman. A gafu ta kumanen a enna nebesin ni Hudas ya bari na, a nasi hapa (Matyu 27:5). A ya bida in nga timunud ta isin a intu hala ya nesurat ni Lukas ta takday tolay nga nagngagan te Teyopilo, te nesurat na ya tarabaku na kadwan kiden turin ni Hesus.

Ya Serbi Na Surat Ni Lukas

1 Nagsuratak ha teko, Teyopilo, te itta
ya itulfuk ta napolu en surat ku teko.
Intu la nabidak ta napolu en surat ku ya
tinarabaku ni Hesus ikid na netuldu na
en ta nepamegafu na en addet ta araw
na netattullu na en ta langit. 2-3 A ta ku-
man na nesurat ken a natolay hala i Hesus
ta kabalinan na nepamapasi da tentu, a
kanayun nakipaita ta turin na kiden addet
ta appatafulu na araw, te dana pinili na
kid. A addu hapa ya nepaita na tekid nga
mangipasikkal ta katolay na, yaga addu
para ya netuldu na tekid ta gagangay na
pangikerutan na Namaratu. A yen kid
hapa ya pinatudunan na ta pakapangwa
na Kahalwa na Namaratu, petta ange kid
sangaw mangipadangag ta ngagan na.

4 A sangaw ta pagaammung nig Hesus
ikid na turin na kiden a nagkakakan kid. A
ya uhohug ni Hesus tekid a

"Awemuy bit hama magtugut ta isin ili
na Herusalem, te indagan muy bit ya Ka-
halwa na Namaratu nga dana nekari ni
Damakewan tekamuy, te doban na hala
sangaw tekamuy ta kuman na nepadan-
gag ku tekamuy ta idi. 5 Te maski am
zinigut na kanan ni Hwan a mapasi-
napān kam hapa sangaw ta Kahalwa na
Namaratu, petta makustu ya pagzigut na
en tekamuy," kunna tekid.

Ya Tattullu Ni Hesus Ta Langit

6 A sangaw ta takday ha na araw a sa
nagkakampat kid ta utun na bagetay na
Olibo, a itta ya pinohutan da te Hesus.

"Afu, damagan mi haen teko am
arawin yan de ya pangpatugut mu ta
taga Roma kiden nga nanggubat ta lugar
tamin, petta ikitam hapa la nga Hudyo
ya makkamu ta lugar tamin?" kunda.

7 A ya tabbag na en hapa tekid a

"Namaratu hapa la ya makkamu am
kanu sangaw na darun ikid na araw,
ammi awena haman mebar tekamuy.
8 Ammi am dumatang na sangaw ya
Kahalwa na Namaratu tekamuy a
mapasinapān kam hapa ta pakapangwa
na en, petta itta ya turad muy nga
mangipasikkal teyak ta tolay kiden.
A mamegafu kam sangaw ta ili na
Herusalem ikid na ngamin lehut na
en ta lugar na Hudeya, kapye muy
sangaw umange ta Samariya ikid na
ngamin kiden lugar abat ta pagaddetan
na lutakin," kunna hapa tekid.

9 A tentun nakauhohug ta isin a kima-
ma la timullu ta langit, a tinatangad da
la nga timullu abat ta limitap ta kulamen.
10 A tekid para la imatangad a dimmatu
ya duwa na anghel ta hebing da en nga
nagbarawasi ta furaw. 11 A ya uhohug na
anghel kiden tekid a

"Anu umatayuk kam para la nga
imatangad ta langit? Nagtugut na
haman i Hesusen, te ittan ta langit ewan.
Ammi magtoli hala sangaw, te dumagut
hala sangaw ta lutakin ta kuman na
nepakaita muy ta netattullu na en,"
kunna tekid.

Ya Ngagan Na Turin Kiden

12 A ta nekabalin na a dumagut ya turin
na kiden ta bagetay na Olibo, te yen ya
nangtugutan ni Hesus tekid, a nanoli kid
na ta umag na ili na Herusalem, te abikan
la, te kuman na takday kilumetru ya ka-
dayu na abat ta bagetayen. 13 A ta datang
da ta ili en a nagdulot kid hala ta bali en
nga pagammakan da, a gimon kid hapa ta
nagingutunen silid ta bali en. Itta i Pedru,
ikid ni Hwan, a Santiago, ikid ni Andres, a
Felipe, ikid nig Tomas, ikid ni Bartolome,
a Matyu, ikid ni Santiago nga anak ni
Alfeyo, ikid ni Simonen nga nakitapil ta
idi ta gubyernu na taga Roma kiden, ikid
ni Hudas nga anak na takday Santiago.
14 A sa nagyan kid ten makimalmallak ta
Namaratu, kontodu hina ni Hesus ikid na
kadwan kiden babay ikid na kabagis kiden
ni Hesus, te nagdadagga hapa ya nonot da.

Ya Pangtali Da Te Hudas

15 A ta pagpasan na pigahaw a nagaam-
mung ha ya magatut a dwafulu na man-
gurug, a nagtayuk hapa i Pedru ta nag-
tatangnganan da, te magbida tekid.

16-17 (v16b,17) "Amu muy, kahkahu-
lun ku, ya iningwa ni mina Hudasen,
te intu bit ya takday kahulun tam nga
nakikahulun te Hesus, a nesipat hapa ta
tarabaku tamen. Ammi intu haman ya
nangitalaba te Hesusen, te enna netulud
ya nanggafut kiden tentu," kunna.

18 (Ammi ta nepakaita ni Hudas ta
pinapasi dan i Hesusen a nagbabawi, a
enna netoli ya netandan na padi kiden
tentu, a sangaw enna hapa nesagapil
ya bari na en te Hesus, te kinaddan-
gan na ya hul na, a nagbesin na. A
tentun bumlad a nabattak ya sirat na
en, a nekutkutet na ta lutak. Ammi
ya piraken nga netoli na ta padi kiden,
a yen ya negatang da ta lutak, petta
ketanaman na takwan na tolay. 19 A
ta nepakadamag na tolay kiden taga
Herusalem ta lutaken nga ginatang da
a **'Lutak na Daga'** ya nengagan da ta
lutaken. Ammi ya ngagan na ta agsi-
tang na Hudyo kiden a **'Akeldama'**.)

20 (v16a,20) A ya tulfu na uhohug ni Pe-
dru a intu yan:

"A mappya mantu, kahkahulun, ta
nagdulot ya nebar na Kahalwa na Nama-
ratu gafu te mina Hudasen, te nesurat
na haman ni mina Dabiden ta lebru na
Kansyon kiden, te ya nebar na a

**'Mappya ta awan sangaw ta mato-
lay nga masirak ta bali na en, a
takwan mina ya metali tentu ta
saad na en,'** kunna.

21-22 A yen ya gafu na, kahkahulun ku,
ta magpili kitam mina ta tali ni mina
Hudasen, petta intu sangaw ya kahulun
mi nga mangipasikkal ta katolay ni Hes-
usen. Ammi intu mina pilin tam ya tak-
day kahulun tam nga lalaki nga dana du-
magdag te Hesusen abat ta nepangzigut
ni Hwan te Hesus abat ta netattullu na en
ta langit ewan." kunna.

23 A gafu ta uhohug ni Pedru tekid a nebar
da ya ngagan ni Matyas ikid ni Hose Husto,
ammi Barsabas hapa ya takday ngagan ni
Hose. 24 A sangaw nakimallak kid;

"Ay Afu, amum ta nagtalekudan ni Hu-
das ya saad na en, a ittan ta lugaren nga
dana neparam tentu. A gafu ta iko la ya
makkamu ta nonot na ngamin tolay a it-
uldum mantu tekami am inya ya pinilim
ta duwa kidin, 25 petta metali mina te
mina Hudasen nga makipagserbi ta kad-
wan kiden turim," kun na pakimallak
da.

26 A sangaw pinagkihu da ya nakesuratan
na ngagan na duwa kiden, kapye da
sinukkut ya takday, a ya ngagan ni Matyas
ya nesukkutan da, a intu mantu ya tali ni
mina Hudasen, a nelista ya ngagan na ta
kadwan kiden turin ni Hesus.

2

Ya Iange Na Kahalwa Na Namaratu

1 A sangaw ta kārawān na Pyesta na Pen-
tikostes a sa nagkakampat ya mangurug
kiden ta takday na bali. 2 A magananwan
la a nepagka-ma da ya masikan na adug
nga nagafu ta langit ta kuman na masikan
na paddad, te simarok ya adugen ta umag
na bali en nga nagyanan da, 3 yaga itta
hapa ya sinang afuy nga nagtabnak ta ulu
na tagtakday tekid. 4 A ka-ma la nag-
gagindan kid maguhohug ta magdaduma
na agsitang, te sa napasinapān kid na ta

Kahalwa na Namaratu, a inatadan na ya tagtakday tekid ta uhohugan da.

5 A ta arawin yen hapa a dana ittan ten Herusalem ya pake addu na tolay nga nagafu ta magdaduma na lugar ta ngamin paglelehut, te umange kid nakipyesta ta sakā Hudyo da kiden, te dana simarok kid na ta relisyon na Hudyo kiden. 6 A nepagkama da hapa ya sitang na naguhohug kiden ta magdaduma na agsitang, a enda kid pake dangagan. A pake nepagpaka-lat da kid hapa, te nadangag da ya kuman na tagtakday agsitang da ta bida da en.

7-8 "Taga Galileya haman ye-yan kid na tolay, a pa-pa-nun da mantu makauhohug ta dana agsitang tam kidin?" kunda. A pake nefulot ya pagpaka-lat da nga mangdangag ta uhohugan da.

9 A ya tolay kiden nga nakadangag a itta ya taga Partya, ikid na Medya, Elam, Mesopotamya, Hudeya, Kapadosya, Pontu, ikid na Asya. 10 A ya kadwan kiden ya taga Parigya, Pampiliya, Egipto, ikid na kadwan kiden lugar ta iten Libya ta bikat na Sirene. A itta hapa ya kadwan kiden taga Roma nga Hudyo ikid na Hentil nga dana simarok ta relisyon na Hudyo kiden. 11 A ya kadwan kiden para a taga Kareta kid ikid na Arabya, a nagdaduma hapa ya ngamin kiden agsitang da. A yen ta nagpaka-lat kid nga magdangag, te ya nebar da a

"Anu haman ta bidan da ya pakapangwa na Namaratu ta agsitang na gintatakdayan tekitam?" kunda.

12 A gafu ta napopoyung kid na a nagimpopohutan da para am anu ya gafu na pakauhohug da ta takwan na agsitang. 13 Ammi ya kadwan tekid a nedadula da kid, te **"Magilellaw kid malat O,"** kunda.

Ya Pangipadangag Ni Pedru

14 Ammi ta nepakadangag ni Pedru ta inuhohug na tolay kiden a imatubang na tekid, a pake pinasikan na ya paguhohug na, petta dangagan da ya tabbag na ta inuhohug da en, a nakihebing hapa tentu ya kagitta na kiden nga turin.

"Ikamuy, kahkahulun, ikid na kagittak nga Hudyo, a dangagan muy ya uhohug ku tekamuy, kontodu ikamuy nga magpasyar ta isin Herusalem. 15 A awemuy mina pahig ta nellaw kami na kahulun ku kidin ta isin, te itta hud ya mellaw am lalakwat para la. 16-17 Intu la nagdulot tekami ya kuman na dana binida ni mina Howel nga aglavun na Namaratu ewan, te ya uhohug na en ta dadagkal tam kiden a

'Itta ya nepadangag na Namaratu ewan teyak,' kunna, **'te sangaw am tanagay na kan ya pagaddetan na arawin yan a pasinapā**n **na kan sangaw ya ngamin tolay ta Kahalwa na, a ya simsima muy kiden nga lālā**ki **ikid na babay a manglavun kid.**

A itta kan sangaw ya magmatakar ta lālāki **muy kiden, a makatahinap kan sangaw ya kalalaklakayan muy kiden.**

18 **A ya ngamin kiden daddoban na Namaratu nga lalaki pase babbay a pasinapā**n **na kid kan sangaw ta Kahalwa na, petta manglavun kid,'** kunna.

19 "A ya takday para uhohug ni mina Howel a

'Itta kan sangaw ya ipaita na Namaratu ta langitewan ikid na lutakin nga pagpaka-latan na tolay kiden, te itta kan sangaw ya daga ikid na afuy ikid na makanag na asok.

20 **A sangaw am magsugiram kan ya bilag, ikid na magdarag ya hulan ta kuman na daga, a yen kan sangaw ya kadakalan na araw na Dafu tam nga kahighigalan, te yen kan ya araw na pangpa-gang na ta ngamin kiden nakaliwat ta utun na lutakin.**

21 **Ammi maski am inya kan sangaw ya makimallak tentu a ikerutan na,'** kunna paen ni mina Howel, kahkahulun.

22 "A dangagan muy mantu, kahkahulun, ya ibar ku para tekamuy, te ya lalaki en Hesus nga taga Nasaret, a nepasikkal na ta intu hala ya dinob na Namaratu ewan, te dana amu muy

haman ya ngamin kiden iningwa na ta atubang tam nga nagpaka-latan tam ikid na nakaitan tam ta pakapangwa na en, a yen kid ya mangipasikkal ta itta ya Namaratu tentu. 23 Ammi gafu ta dana en amu na Namaratu a dana uray na hapa ta ye-yen hala na tolay ya mangikaru ta liwat tam kiden, a nepalubus na mantu ta itta ya mangitalaba tentu petta idarum muy. A ye-yan na tolay ya nepapapasi muy, te emmuy haman netulud ta awan kiden makkamu ta Dyos petta pagappan da ta kayu. 24 Ammi maski kunna ten a natolay hala, te inubadan na Namaratu ya pasi na, te awena mabalin ta iguwad na pasi na en.

25 "A gagangay ta natolay hala i Hesusen, kahkahulun, te itta ya nesurat ni mina Dabiden nga narikna na ta nonot na, ammi intu binida na ya nagdulot te Hesusen, te ya nebar na a

'Kanayun mariknak ya pakihulhulun na Dafu kin, a awek na mantu magburung, te itta la ya Namaratu ta hebing ku.

26 **A ikansyon ku mantu ya talak na nonot kin, te maski am anu ya dumatang teyak a itta ya ikatalak ku ta matolayak hala.**

27 **Te amuk, Afu, ta awem la isirak ya kahalwakin ta agyan na nagpasi kiden, ikid na awem la ipalubus ta malabag ya barikin gafu ta takit na nonot mu teyak.**

28 **Mappya hapa yen, Afu, te netuldum teyak ya dalan na katolay ku, petta magayayatak sangaw ta atubang mu,'** kun na surat ni mina Dabiden.

29 "Ammi ya pake ipasikkal ku para tekamuy, kahkahulun, a bakkan haman ta bari ni Dabiden ya ikayat na uhohugan na surat na en, te pake nabayag na haman ya nepasi na en, a itta la ya tanam na en tekitam abat ta ayanin. 30 Ammi gafu ta aglavun i mina Dabiden a yen ya linavun na te Hesusen, te ninonot na ya nepagasingan na Namaratu tentu ta pagbalinan na sangaw ya takday simsima na ta pake atata-nang na ari nga makkamu ta ngamin. 31 A kuman na aitan na ya simsima na en nga magbalin sangaw ta Mangikerutan, kumanen hapa ta pasi na ikid na katolay na en. A yen ta dana inuhohug na ya uhohugan na simsima na en ta awena sangaw masirak na kahalwa na en ta agyan na nagpasi kiden, ikid na awena sangaw malabag na bari na en. 32 A awan mantu ta takwan na binida ni mina Dabiden am bakkan la te Hesus, te intu hala ya tinolay na Namaratu ewan, a ikami hapa ya mangipasikkal ta katolay na, te ikami ya nakaita tentu.

33 "A gafu ta pinātā-nāng na Namaratu ewan a intun ya makkamu magturay ta ngamin, a pinakimohayan na Dama na en, petta intu ya mangidob ta Kahalwa na en nga dana nebar na tekami. A intu mantu ya nagafun na naita muyen tekami ikid na agsitang kiden nga nadangag muy. 34 A bakkan mantu ta bari ni mina Dabiden ya ikayat na uhohugan na surat na en, te bakkan haman ta intu ya timullu ta langitewan am awa Dafu na en, te ya uhohug ha ni Dabiden ta takday para na surat a

'Nadangag ku ya uhohug na Namaratu ta Dafu kin, te "E ka sin magtuttud ta ziwanan kin, 35 te pagbalinan ku sangaw ya katapil mu kiden ta daddobam," kunna tentu.'

36 "Mappya mantu, kahkahulun, ta ikamuy ngamin nga Istralita ya pake makkamu ta iningwa na Namaratu ewan, te ya Hesusen nga pinagappa muy a intu hala ya pinagbalin na Namaratu ewan ta Dafu tam ikid na Mangikerutan tekitam," kunna.

A yen la ya abat na binida ni Pedru tekid.

37 A ta nepakadangag da ta uhohug ni Pedru a pake narikna dan ya liwat da, a pinohutan da teg Pedru ikid na kagitta na kiden turin am anu mina ya kwan da petta mapakoma kid mina. 38 A ya tabbag ni Pedru tekid a

"Magbabawi kanan mina ta gagangay muy ikid na liwat muy, a pazigut kanan ta ngagan ni Hesus Kristu, petta pakoman na kam, a maatadan kam hapa sangaw ta Kahalwa na Namaratu. 39 Te

yen ya nekari na Dafu tam Namaratu
tekitam Hudyo ikid na anak tam kidin,
kontodu ngamin kiden agagayan na nga
taga adayu na lugar," kunna.
40 A addu para ya nedagga ni Pedru ta
nepagtabarang na tekid.
"Ikerutan muy ya bari muy, petta awe-
muy mina mekabkabat ta kagitta muy
kiden nga magnonot ta killu na nonot,"
kunna tekid.

Ya Gagangay Na Popolu Kiden Mangurug

41 A ya ngamin kiden nangurug ta inuho-
hug ni Pedru a pazigut kid hapa, a itta ya
talluribu na tolay nga nedagga ta mangu-
rug kiden ta arawin yen. 42 A kinanghа-
haw kid nga naggagimung, te pake ikayat
da ya magdangag ta ituldu na turin kiden,
ikid na makimallak, ikid na magkakan ta
netuldu ni Hesus tekid ta panadamdaman
da ta pasi na en. 43 A pake nahigalan
ya ngamin tolay gafu ta mangurug kiden,
aglalo teg Pedru ikid na kagitta na kiden
turin, te addu ya pinadpadatu da ta pakai-
tan ta pakapangwa na Namaratu tekid.
44 A ya gagangay hapa na mangurug
kiden a sa naggagitta ya ngamin nonot
da, te naginsipsipat kid ta ngamin kiden
kwa da. 45 A am itta ya awan tekid a
maglaku ya kadwan kiden ta lutak da
ikid na kukwa da, otturu nesaned da ya
naglakun da en ta awan kiden ta kwa.
46 A naghahulun kid hapa nakigimung ta
simbaan na Namaratu ta kinanghahaw,
kapye da nakipagkakan ta babali da kiden.
A pake nagayayat kid, 47 te matalak kid
nga magdayaw ta Namaratu ewan, a pake
nekamat da kid hapa na kadwan kiden
tolay. A dumakal la dumakal ya kaddu
na mangurug kiden, te kinanghahaw itta
ya nedagga na Namaratu ta bagu kiden
mangurug.

3

Ya Pagmappya Na Pilay

1 A sangaw ta takday na araw ta furab
a umange ig Pedru ikid ni Hwan ta sim-
baanen, te yen ya oras na pakimallak na
Hudyo kiden. 2 A tekid simarok ta kinan
da en **"Ispot na Irwangan"** a itta ya pi-
lay nga nagidda ta bikat na irwanganen,
a nakilimlimut, te dana pilay kan abat ta
nekeanak na en, a kada araw iange da ta
irwangan na simbaanen, petta makilim-
limut ta tolay kiden nga umange makimal-
lak.
3 A ta nepakaita na teg Pedru ikid ni
Hwan nga simarok ta simbaanen a na-
gadang hapa ta limut na tekid. 4 A itan da la
bit, kapye na nebar ni Pedru ta **"Tangadan
na kami bit ay,"** kunna tentu. 5 A tinangad
na kid hapa, te matalak ta itta ya igawat da
tentu. 6 Ammi ya uhohug ni Pedru tentu a
"Awan haman ta pirak ku, ammi iatad
ku hala teko ya itta teyak. Magtugut kan
mantu gafu ta pakapangwa ni Hesusen
nga Mangikerutanen taga Nasaret,"
kunna ta pilayen,
7 kapye na inibbalan ya kamat na en a
pinatayuk na. A ka-ma la nagsikan ya
nagtotopan na tulang na takki na kiden.
8 A timollok nagtayuk, a nagpapa-yat na.
A sangaw himulun hapa teg Pedru nga
simarok ta simbaanen, a netoltollok na
hapa ya pakatugut na ikid na pagdayaw na
ta Namaratu.
9 A ya kadwan kiden tolay ta umag na
simbaanen, a dinadulangan da la ya lalaki
en nga magpapa-yat magdayaw ta Nama-
ratu, 10 a nabilbig da ta intu hala ya pi-
layen nga imatogkok nakilimlimut ta Ispot
na Irwangan na simbaanen, a umagaha-
lang kid la tentu, te anu kawagan na ta
nakatugut na.

Ya Bida Ni Pedru Ta Simbaan

11 A tekiden imuhet a gimafut para la
ya lalaki en teg Pedru, a alistu hapa ya
tolay kiden nga ange nangkalihung tekid
ta agyan na kinan da en Pagsigongan ni
Solomun ta hebing na simbaanen, te pake
nepagpaka-lat da ya pilayen nga nagtayuk.
12 A ta nepakaita ni Pedru ta tolay kiden
nangkalihung a nagbida hapa tekid.
"Anu kawagan na, kahkahulun, ta
pagpaka-lat muy ya pagmappya na
lalaki in? A anu haman ta umagahalang
kam tekami ta kuman na ikami ya
namagmappya tentu? Itta hud ya
pakapangwa mi petta mapatugut mi ya

pilayin? 13 Awan ta takwan na nam-
agmappya ta tolayin yan am bakkan ta
Namaratu ewan nga Dyos na gingginafu
tam kiden Abraham, ikid ni Isak, ikid ni
Hakob, petta madayawan ya Anak na en
Hesus gafu ta pagmappya na pilay.

"A intu hala ya emmuy netulud te Gu-
bernadoren Pilato petta papapasi muy.
A inibbatan na mina ni Pilato en ammi
inawe muy haman. 14 Inawe muy mantu
ya mappya na tolay nga negitta ta Nama-
ratu ewan, a intu hud la pinalattog muy
ya nabaluden nga namapasi ta tolay.
15 Ammi ya mangatad ta pagtolayan tam
a yen haman ya nepapapasi muy. Ammi
maski kunna ten a tinolay hala na Nama-
ratu ewan, a ikami hapa ya nakaita ikid
na mangipasikkal ta katolay na. 16 A gafu
ta ngagan ni Hesusen ikid na pangikata-
lak mi tentu a pake mappyan ya bari na
lalaki in yan, te maita muy haman, a
dana amu muy hapa ta pilay ta idi, ammi
masikan kad na magtugut.

17 "A maski am nepersa muy ya pasi
ni Hesusen a amuk, kahkahulun, ta
awemuy amu ya iningwa muy, a ku-
manen hapa ta pinakadakal muy ki-
den. 18 Ammi gagangay ta mazigatan ya
Mangikerutan nga dinob na Namaratu,
te yen haman ya dana binida na gafu ta
aglavun kiden. A pinagdulot nan mantu
ya binida da en. 19 A mappya mantu ta
magbabawi kanan, a makipakoma kam
tentu petta azin na ya liwat muy kiden, a
paglampawan na sangaw ya pagzigātān
muy. 20 A doban na ha sangaw i Hesus
tekitam, te intu hala ya Mangikerutan
nga dana nebar na ta dadagkal tam ki-
den. 21 Ammi mappya ta magyan la bit
ta langitewan abat ta pangpabagu na Na-
maratu ta ngamin paglelehutin, te yen
ya dana nebar na aglavun na kiden ta
palungu na araw.

22 "Ya uhohug ni mina Mosesen ta
dadagkal tam kiden a

**'Mangidob sangaw ya Namaratu
ta takday aglavun ta kuman
na nepangidob na teyak, ammi
kagitta muy hala sangaw, a map-
pya ta dangagan muy ya ngamin
ituldu na tekamuy.**

23 **Ammi ya awan sangaw mangdan-
gag ta aglavunin yen a madugi-
man sangaw medagga ta tolay ki-
den na Namaratu a mapa-gang,'**
kunna.

24 "A maski i mina Samwel ikid na
kadwan kiden aglavun na Namaratu
nga timunud tentu a sa ikid haman ya
dana nangibar ta dumatangen tekitam
ta araw tam. 25 A ikitanan mantu ya nag-
dulotan na ngamin binida na aglavun
kiden, a sa mesipat kitam hapa ta naki-
tahatun na Namaratu ta dadagkal tam
kiden, te yen haman ya uhohug na te
mina Abrahamen:

**'Bendisyonan ku sangaw ya ngamin
tolay ta paglelehutin gafu ta tak-
day na simsimam nga magafu
sangaw teko,'** kunna haman te
mina Abrahamen.

26 A yen ta ikitam Hudyo ya napolu nangi-
doban na Namaratu ta Anak na en Hesus,
petta mabendisyonan kitam gafu tentu,
petta pagtalekudan tam ya gagangay tam
nga awan ta kapkappyan na," kunna.

A yen ha ya addet na uhohug ni Pedru
tekid.

4

Ya Pangimbestigar Da Teg Pedru Ikid Ni Hwan

1 A ta paguhohug da para la nig Pedru ta
tolay kiden a neddatangan na kid na padi
kiden, ikid na kapitanen ta simbaanen,
ikid na Saduseyu kiden. 2 A nagporay kid
na teg Pedru gafu ta ituldu da ya tolay
kiden, yaga aweda ikayat ya netuldu da en
ta matolay sangaw ya nagpasi kiden gafu
ta katolay ni Hesusen. 3 A yen ta ginafut
da kid, ammi gafu ta furab na a enda kid
bit ibalud, petta idarum da kid sangaw ta
lalakwat. 4 Ammi maski kunna ten a dana
addun ya nangurug ta uhohug nig Pedru, a
pake umaddun ya bilang na ngamin kiden
mangurug te Hesus, te ya bilang na lālāki la
a limaribu kid.

5 A sangaw ta lalakwat a nagkakampat
ya ngamin kiden pinakadakal na Hudyo
kiden ta ili na Herusalem. 6 A nehulun
hapa ig Annas nga mayor na padi kiden,
ikid ni Kaypas, a intu hapa kahulun da ya
takday na Hwan, ikid ni Alehandru, ikid

na kadwan kiden para kahulun ni Annas.
7 A sangaw nepaalap da ig Pedru ikid ni
Hwan, a pinagtayuk da kid ta nagtatangn-
ganan na nagkakampat kiden, kapye da
kid inimbestigar.
"Anu hud ya pakapangwa muy, ono
inya hud ya nginaganan muy, petta
magmappya ya pilayen?" kunda tekid.
8 A pake napasinapān i Pedru ta Kahalwa
na Namaratu ta pagtabbag na tekid:
9 "Apo Kadadakalan, am imbestigaran
da kami gafu ta mappya na tarabaku
nga iningwa mi ta pilayin 10 a ipadangag
ku mantu ya gafu na tekamuy, kontodu
ngamin kiden kagittak nga Istralita. Te
ya pakapangwa na ngagan ni Hesus nga
Mangikerutanen taga Nasaret a yen ya
gafu na ta nagmappyan ye-yan na lalaki,
petta makatayuk ta isin atubang muy.
11 "I Hesusen mantu ya batu en nga
dana nabida ta surat na Kansyon kiden,
te intu hala ya neatad na Namaratu teka-
muy petta isaad muy mina ta kuman
na kepundasyon na bali, ammi newarad
muy haman. Ammi netoli hala na Na-
maratu, a pinagbalin na ta kadakalan na
batu ta bali na. Te maski am pinagappa
muy a tinolay hala na Namaratu ewan.
12 A awan ta takwan na mangikerutan
am bakkan te Hesus, te awan pulus ta
takwan na neatad na Namaratu ewan
ta ikatalak tam mina, petta mekerutan
kitam," kun ni Pedru tekid.
13 A ta nepakadangag na padi kiden ta
uhohug nig Pedru ikid ni Hwan a
"Anu haman ta maturad kid, bakawa
gagangay kid haman la na tolay nga
awan ta adal?" kunda.
A sangaw ninonot da ta maturad kid gafu
ta kahulun na kid ni Hesus. 14 Ammi awan
haman ta pangihuyan da tekid, te aitan
da haman ya lalaki en ta nagmappyan,
a umatayuk hapa ta hebing da en. 15 A
gafu ta kumanen a pinadayu da kid bit ta
assang, te pagbabidan da bit am anu ya
uray da tekid.
16 "A anu mantu ya kwan tam ta isin
kid na tolay? Awena haman mele-
mad ya nehuga da ta pilayen, te amu
haman na ngamin tolay ta ngamin ili na
Herusalem?" kunda.
17 Ammi tekid na nakanonot a
"Mappya ta pake tātālawan tam kid,
petta awedan sangaw ipadangag ya
ngagan ni Hesus ta tolay kiden, petta
awenan sangaw dumakal na uhohug,"
kunda.
18 A sangaw pinaayagan da ha ig Pedru, a
pake nebar da ta awedan sangaw ipadan-
gag ya ngagan ni Hesus. 19 Ammi ya tabbag
nig Pedru tekid a
"Mappya ta pake nonotan muy am
anu ya ikayat na Namaratu ewan, te
mapmappya hud ta ikamuy ya kurugan
mi ammi tentu? 20 Ammi am ikami a
awena mabalin ta awemi ipadangag ya
naita mi ikid na nadangag mi," kunda.
21 A gafu ta kumanen a pake tinatalaw
da kid ha, kapye da kid pinatugut, te awan
haman ta pambar da nga mangpa-gang
tekid gafu ta tolay kiden, 22 te sa mata-
lak ya ngamin tolay, a dinayawan da ya
Namaratu gafu ta iningwa nig Pedru ta
pilayen, te nasurok ta appatafulu na darun
ya kapilay na en.

Ya Pakimallak Na Mangurug Kiden

23 A ta nepakauhet nig Pedru ikid ni
Hwan a umange kid ta agyan na kahulun
da kiden mangurug, a binida da ya uhohug
na padi kiden ikid na kalalaklakayan na
Hudyo kiden tekid. 24 A gafu ta binida
da en tekid a sa nagdadagga kid na nga
makimallak ta Namaratu:
"Ay Afu Namaratu, iko hala ya Dyos
mi nga namadday ta langit ikid na lutak
ikid na bebay ikid na ngamin kiden ma-
tolay ta paglelehutin. 25 A ta ayanin, Afu,
nonotam ya nepeuhohug mu ta tagabu-
men mina Dabid nga pinasinapam ta
Kahalwam, te ya uhohug na en ta takday
na surat a
**'Anu haman ya pagloko na Hentil
kiden ta ikatupag da ya Nama-
ratu? Aweda hud amu ta melogot
kid?**
26 **Te mangiparan haman ya ari da
kiden ta gubat, petta maghahu-
lun kid nga makitapil ta Nama-
ratu ikid na dinob na en nga
Mangikerutan,'** kunna.
27 "A kakurugan, Afu, ya inuhohug ni
Dabiden, te nagdulot hala ya kuman na

binida na en ta isin ili na Herusalem, te i Ari en Herud, ikid na Hudyo kiden, ikid ni Gubernador Pilato, ikid na Hentil kiden, a sa ikid haman ya nangigakkad ta pasi na anak men Hesus nga netunglak mu ta dafu mi. 28 A maski aweda naamu a nedulot da hala ya dana negakkad mu ta nonot mu hapa la. 29 A ta ayanin, Afu, a nonotam ya panatalaw da tekami, a atadan na kami hapa ta turad mi, petta awemi sangaw magtalaw nga mangipadangag ta uhohug mu, te ikami ya daddobam. 30 A uyadam hapa ya kamat mu, Afu, petta magmappya ya magtatākit kiden, a mangihuga ka hapa ta pakaitan, petta mehulun hapa ya pakapangwam ta pangipadangag mi ta ngagan na anak men Hesus, Amen," kun na pakimallak da.

31 A tekid nabalin nakimallak a nawalwag hapa ya bali en nga nagāmmungan da, a sa napasinapān kid ta Kahalwa na Namaratu, a pake naturad kid nga nangipadangag ta uhohug na Namaratu.

Ya Pagtatakday Na Mangurug Kiden

32 A ya ngamin kiden mangurug nga nagyan ta ili na Herusalem a nagdadagga ya ngamin nonot da, a awan ta naginggum tekid am awa sa kwa da ngamin ya kwa na takday tekid. 33 A ya turin kiden hapa a pake masikan ya pangipasikkal da ta katolay ni Hesus, a dakal hapa ya panguffun na Namaratu tekid ngamin. 34 A awan hapa ta kurang na maski am takday la tekid, te ya kadwan kiden nga makākwa ta bali ono lutak a nelaku da hapa ya kwa da, 35 a sangaw nedatang da ya naglakun da en ta turin kiden, otturu nesaned da hapa ta tagtakday tekid ta mekustu ta masapul da.

36-37 Kumanen hapa ya iningwa ni Hose en nga taga Sipre, te nelaku na ya takday lutak na, a neange na hapa ya naglakun na en ta turin kiden petta isaned da. Ammi ya agngilinan da te Hose a Barnabas, gafu ta malalaki mangpaturad ta kahulun na kiden.

5

Ya Tulad Nig Ananayas Ikid Ni Sapira

1 A itta hapa ya magatawa, ig Ananayas ikid ni Sapira, nga naglaku hapa ta kadwan lutak da, 2 ammi nagbidan da ta aweda sa iatad ya naglakun da en ta lutaken, te nesirak da ya kadwan. A sangaw nedatang ni Ananayas ya iatad da en ta turin kiden. A ya uhohug na tekid a

"Nelaku min hapa ya takday lutak mi, a itta in ya ngamin naglakun mi," kunna tekid.

3 Ammi ya uhohug ni Pedru tentu a

"Ananayas, anu kawagan na ta kinurug mu ya nepanonot ni Satanas teko? Nagtuladam mantu ya Kahalwa na Namaratu, te nesirak mu haman ya kadwan naglakun muy ta lutak muyen. 4 Awemuy hud lutak ta awemuyen para la pangilaku? A maski nelaku muy a inya hud ya makākwa ta naglakun muyen am bakkan ta ikamuy hapa la? Anu kawagan na mantu ta nakanonot ka nga magtulad? Bakkan haman la ta tolay ya nagtuladam, te pahig mu ta melemad mu hapa ta Namaratu ewan," kunna tentu.

5-6 A ta pakadangag ni Ananayas ta uhohug ni Pedru a ka-ma la natukalit nasi. A enna inulolatan na babbagu kiden ya bari na en kapye da neuhet netanam. A pake nagtalaw na hapa ya ngamin kiden nakadangag ta pasi na.

7 A sangaw ta nepagpasa na kuman na tallu na oras a dumagdag hapa ya atawa na en Sapira ta agyan na turin kiden, ammi awena amu ta nasin ya atawa na en. 8 A ya uhohug hapa ni Pedru tentu a

"Ibar mu bit am ye-yan ya ngamin naglakun muy ta lutak muy?" kunna.

"A on ay, intu la yen," kunna hapa.

9 "Anu kawagan na ta nagbidan muy na atawam ta magtulad kam ta Kahalwa na Dafu tamewan? Itam awa dumatang na ya ume kiden nangitanam ta atawamen, a ikon hapa ya itubbat da itanam ta ayanin," kun ni Pedru tentu,

10 A ka-ma la natukalit hapa nasi.

A ta nesarok na babbagu kiden a neddatangan da ya babbayen nasi, a neuhet da hapa netanam ta hebing na atawa na en. 11 A gafu ta kumanen a pake nagtalaw na ya ngamin kiden mangurug kontodu ngamin nakadangag ta isin.

Ya Kadwan Kiden Nehuga Na Turin Kiden

12-13 A ya gagangay na turin kiden a
nagdadagga ya nonot da nga kanayun
magkakampat ta Pagsigongan ni Solomun
nga netulfu ta simbaanen. A pake di-
nayawan na kid hapa na tolay kiden nga
umange nagdangag tekid, ammi ya kad-
wan kiden mangurug a aweda nesipat ta
tarabaku da gafu ta talaw da. A addu hapa
ya nehuga na turin kiden ta tolay kiden
nga kimahad tekid.
14 A kinanghahaw umaddu la ya man-
gurug te Afu Hesus nga lālāki pase bābāy.
15 A gafu ta kumanen am kada magtalib i
Pedru ta babali kiden nga ange ta agyan
na simbaanen a alapan hapa na tolay ki-
den ya nagtatākit kiden ta bali da, a iange
da kid itabnak kontodu agiddan da kiden
ta aāngen na en petta masi-ged na kid na
alinu na en am magtalib, talo am yen ya
pagmappyān da. 16 Maski ya tolay kiden
ta kadwan kiden lugar nga abikan ta ili
na Herusalem a enda hapa nekahad tekid
ya nagtatākit kiden ikid na pinagzigat na
anitu, a sa nagmappya kid ngamin.

Ya Pangibalud Da Ta Turin Kiden

17 Ammi ya mayor na padi kiden ikid
na kahulun na kiden nga Saduseyu a pake
pumassil kid na ta turin kiden, 18 a yen
ta enda kid nepagafut, a nepebalud da
kid. 19 A sangaw ta hiklam a umange ya
takday anghel na Namaratu ta agyan na
kebaludan na turin kiden, a hinukatan na
ya irwangan na en a pinohet na kid, ammi
awena kid hapa narikna na naggwardya
kiden. 20 A ya uhohug na hapa tekid a

> “Magtoli kam hala sangaw ta simbaa-
> nen, a idulot muy hala ituldu ya bagu
> en angat muy ta tolay kiden,” kun na
> anghelen tekid.

21 A ta nekabalin na anghelen nga
maguhohug tekid a nagtugut kid na. A ta
lalakwat a umange kid ha ta simbaanen,
a nangituldu kid ha. A ya mayor na padi
kiden hapa ikid na kahulun na kiden a
dana pinagmamiting da ya konsihal kiden
ikid na ngamin kiden kalalaklakayan
na Hudyo kiden, petta imbestigaran da
ya turin kiden, te parig da ta mabalud
kid para la. A dinob da mantu ya ange
mangalap tekid ta agyan na agbaludan.
22 Ammi ta datang na polis kiden ta agyan
na agbaludanen a awan kid na haman, a
nagtoli mantu ya polis kiden petta ibar da
ta nagmamiting kiden.

> 23 “Datang mi ta agbaludanen, a itta
> hala ya naggwardya kiden, a nekandado
> para la ya litup na agbaludan, ammi
> ta nepangihukat mi a awan haman ya
> nabalud kiden,” kunda.

24 A pake naburungan na ya magtaronen
ta simbaanen kontodu padi kiden, te nono-
tan da am anu ya makkwa sangaw gafu ta
nakauhet ya turin kiden. 25 Ammi maga-
nanwan la a itta ya takday umange nangi-
padamag tekid.

> “Itta haman ya nebalud muy kiden ta
> agyan na simbaanen, a mangituldu kid
> ha,” kunna.

26 A umange ha mantu ten ya polis kiden
kontodu kapitan na simbaanen, a ginafut
da ha ya turin kiden. Ammi aweda kid
pinalpaluk, te nagtalaw kid hapa ta tolay
kiden talo am mangwarad kid ta batu.
27 Ta nepangidatang da tekid ta agyan
na nagmamiting kiden, a pinagtayuk da
kid ta atubang na pinakadakal da kiden,
a inimbestigar na kid na mayor na padi
kiden.

> 28 “Anu awemuy haman dangdanga-
> gan ya nebar mi tekamuy? Te nehangat
> mi haman ta mangituldu kam ta ngagan
> na tolayin yen, ammi pake pinannu muy
> hud la ya ili na Herusalem ta netuldu
> muyen tentu, yaga ipapilit muy para
> ta itta ya liwat mi gafu ta pasi na en,”
> kunna tekid.
> 29 A ya tabbag nig Pedru tentu a
> “Awena mabalin ta magimmang kami
> mangituldu, te mapmappya ta Nama-
> ratu ya pake kurugan mi ammi ta sakā
> tolay mi,” kunda.

A sangaw dinaggan ni Pedru ya tabbag na:

> 30 “Nonotan muy mina ya iningwa
> na Namaratu ewan. Gafu ta intu hala
> ya Dyos na dadagkal tam kiden a tino-
> lay na hala i Hesusen nga pinagappa
> muy. 31 A intu para ya pinātā-nāng na
> petta makipagtogkok ta hebing na en,
> te pinagbalin na ta Dafu tam ikid na

Mangikerutan tekitam. A ta ayanin a
ibar na ta magbabawi kitam petta pako-
man na kitam ta liwat tam kiden. 32 A
ikami na kahulun ku kidin ya mangi-
pasikkal ta ngamin nabidak tekamuy.
Ammi bakkan la ta ikami, te nehulun
hapa ya pangipasikkal na Kahalwa na
Namaratu nga neatad na tekami kon-
todu ngamin kiden mangurug tentu,"
kun ni Pedru tekid.
33 Ammi gafu ta inuhohug na en tekid
a pake nagporay kid na, a negakkad da
ya mamapasi tentu kontodu kahulun na
kiden. 34 Ammi nagtayuk hapa naguho-
hug ya takday Pariseyu nga nagngagan te
Gamaliyel, a pake dayawan na tolay kiden,
te malalaki mangituldu ta lintig na Hudyo
kiden. A pinohet na bit ya turin kiden,
kapye na naguhohug ta kahulun na kiden
nga magimbestigar.
35 "Mappya, kahkahulun, ta awetam
mina gamman ye-yen kid na tolay talo
am makaliwat kitam hapa. 36 A nonotan
muy i mina Teyudasen ta kwa en sina, te
pinātā-nāng na ya bari na, a pinadagdag
na hapa ya appatagatut na lālāki. Ammi
awena haman napagbalin ya gakkad na
en, te pinapasi da hala, a sangaw neku-
tukutet hapa ya dumagdag kiden tentu.
37 A sangaw pumatalin hapa tentu i mina
Hudasen nga taga Galileya ta araw na
pagilista, a addu hapa ya pinadagdag na
ta kahulun na. Ammi pinapasi da hapa
yen, a nekutukutet hapa ya kahulun na
kiden. 38-39 A kumanen hapa sangaw ta
isin kid na tolay, te am nonot da hapa
la ya pagafun na tarabaku da a melo-
got kid hala sangaw. Ammi am angari-
gan ta Namaratu ewan ya mangpatu-
rad tekid a awemuy sangaw mapagka-
mag ya tarabaku da. A ya tabarang ku
mantu tekamuy a pagurayan muy kid la,
talo am Namaratu ya nangidob tekid, a
mekwenta ta Namaratu ya tapilan muy,"
kunna.
40 A gafu ta kumanen kinurug da ya
tabarang na en. A ta nepangpatoli da ta
turin kiden a nepapaligat da kid la, kapye
da ha nebar ta awedan sangaw ipadangag
ya ngagan ni Hesus, a sangaw pinatugut da
kid. 41 A tekiden nagtatugut ta miting na
pinakadakal kiden a nataltalakan kid hala
gafu ta nekatalak na kid na Namaratu nga
magattam ta keamamat da gafu ta ngagan
ni Hesus. 42 A ta kinanghahaw nedulot
da hala ya mangituldu ta simbaanen pase
babali na tolay kiden, a nepadangag da la i
Hesusen nga Mangikerutan.

6

Ya Problema Da Nga Mangisaned Ta Rasyon

1 A ta isin kid na araw a umaddu la
umaddu ya mangurug te Hesus, ammi ya
naguhohug kiden ta agsitang na Giregu a
nagmamulmug kid ta naguhohug kiden ta
agsitang na Hebreyu, te am kada mesaned
ya rasyon na balu kiden nga bābāy ta ki-
nanghahaw a nataliban garay ya balu ki-
den nga Giregu. 2 A yen ta pinagkakampat
na turin kiden ya ngamin kiden mangurug
ta ili na Herusalem, petta pagbabidan da
ya problema da nga mangisaned ta rasyon.
A ya uhohug da tekid a
"Dulay haman am ikami ya makkamu
mangisaned ta rasyon na balu kiden, te
awemi sangaw matagop ya pangipadan-
gag mi ta uhohug na Namaratu. 3 A
mappya mantu, kahkahulun, ta ikamuy
ya magpili ta pitu na lālāki nga kahu-
lun muy, petta yen kid sangaw ya itun
mi nga mangisaned ta rasyon. Ammi
mappya ta intu sangaw pilin muy ya na-
pasikkal muyen ta makāutak ikid na na-
pasinapān ta pakapangwa na Kahalwa
na Namaratu, 4 te ikami a intu la tagopan
mi ya makimallak ikid na mangipadan-
gag ta uhohug na Namaratu," kunda.
5 A mayat hapa ya ngamin kiden mangu-
rug ta nebar da. A ya ngagan na pinili da
kiden a i Esteban nga masikan mangurug
ikid na mapasinapān ta Kahalwa na Nama-
ratu, a i Felipe para, ikid ni Parukor, ikid ni
Nikanor, ikid ni Timon, ikid ni Parmenas,
ikid ni Nikolas nga takday na Hentil taga
Antiyoka nga negitta ta Hudyo. 6 A ya pitu
kidin yan ya pinagtuttud da ta atubang na
turin kiden, petta pakimallak da kid. A
nesagpaw da hapa ya kamat da ta ulu da,
petta pasinapān na kid na Namaratu. 7 A
ta nekabalin da en a pake nesaned para

ya uhohug na Namaratu addet ta pake dimmakal hapa ya kaddu na mangurug kiden ta ili na Herusalem. A nagbabawi hapa ya addu na padi kiden nga Hudyo, te mangurug kid na te Hesus.

Ya Pangikatupag Na Hudyo Kiden Te Esteban

8 A ya iningwa para ni Esteban hapa a addu ya nehuga na nga nagpaka-latan na tolay kiden gafu ta panguffun na Namaratu tentu, te pake mapasinapān ta pakapangwa na. 9 Ammi intu dulay, te ya Hudyo kiden nga makigimung ta kapilya na kinan da en Naubadan kiden, ikid na kadwan kiden nga taga Sirene, ikid na Alehandra a nakitapil kid hapa tentu. A itta hapa ya kahulun da nga taga Silisya ikid na Asya. A sa ikid ya nakidibati te Esteban, 10 ammi aweda maabak ya tabbag na en tekid gafu ta pakapangwa na en nga neatad na Kahalwa na Namaratu. 11 A gafu ta kumanen a nagita kid ta mamadpadulay tentu, a tinandanan da kid ta melemad, petta isaned da ya pamadpadulay da tentu. A ya inuhohug da nga nesaned da a

> “Pake nadangag mi ya nepadangag ni Esteban, a padpadulayan na haman ya ginafu tamen Moses pase Namaratu ewan,” kunda.

12 A yen ta nagpatun hapa ya tolay kiden ikid na kalalaklakayan na Hudyo kiden, a enda mantu ginafut i Estebanen kapye da nedarum ta atubang na pinakadakal da kiden. 13 Ammi dana neparan da ya laddud kid na tistigu, petta padpadulayan da para i Estebanen. Te ya laddud da en a

> “Kanayun idadula na haman ya lintig na Namaratu kontodu simbaan na in ta isin Herusalem. 14 Te ya kinan na en Hesus nga taga Nasaret a intu kan sangaw ya mangikutkutet ta simbaanin yan, yaga talin na kan sangaw ya gagangay tam kiden nga nebilin ni Moses tekitam,” kun na laddud da.

15 A ya pinakadakal kiden nga magimbestigar tentu a nilaladdangan da ya mukat ni Esteban, te pake makillat ta kuman na mukat na anghel.

7

Ya Bida Ni Esteban

1 A ya pohut na mayor na padi kiden tentu a

> “Kakurugan hud ya nabida da en teko ta ayanen?” kunna.

2 A ya tabbag hapa ni Esteban a intu yan:

> “Kahkahulun ku ikid na am-amang ku, a attaman muy haen ya magdangag ta tabbag kin tekamuy, te ta palungu na araw a nakipaita kan ya Namaratu ewan nga seppakapangwa ta ginafu tamen Abraham ta iten Mesopotamya ta awena para la umalit ta iten Haran. 3 A ya uhohug na tentu a
>
> **‘Pagtugutān muy na ya lugar muyin ikid na kahulun muy kidin, te umalit kanan ta takwan na lugar nga ipaitak sangaw teko,’** kunna kan na Namaratu tentu.
>
> 4 “A gafu ta kumanen a nagtugutan nig Abraham ikid nig dama na en ya lugar na kagitta da kiden taga Kaldeya, a pa nagyan kid bit ten Haran. Ammi ta pasi na dama na en a pinagdulot na Namaratu ig mina Abrahamen ta lugarin yan nga pagyanan tam ta ayanin. 5 Ammi awan para la ten ta neatad na Namaratu tentu ta lutak na maski ta assang la, ammi nekari na hala ta intu sangaw ya makākwa ta lutakin yan kontodu anak na kiden ikid na ngamin simsima na kiden, ammi awan para la ten ta anak na.
>
> 6 “A sangaw ta paguhohug ha na Namaratu tentu a nebar na ta
>
> **‘Pake umaddun sangaw ya simsimam kiden, ammi magyan kid sangaw ta takwan na lugar nga pake adayu ta isin, a pagzigātan na kid sangaw na makālutak kiden ten, te persan da kid sangaw nga magtagabu tekid abat ta appatagatut na darun.**
>
> 7 **Ammi am nagpasan ya appatagatut na darun a pa-gangan ku hapa ya magpatagabu kiden tekid, a makatugut hala sangaw ya simsimam kiden ta iten, petta dumatang kid hala sangaw ta isin na lugar, petta makidafu kid**

sangaw teyak ta isin,' kunna kan na Namaratu tentu.

8 "A sangaw gafu ta pakitahatu na Namaratu te mina Abrahamen, a nebar na ta mabanggit mina kontodu ngamin kiden anak na ikid na simsima na nga lālāki, te yen kan sangaw ya pagnonotān da ta tulag na en tekid. A ta nepaganak mantu nig Abraham te Isak a binanggit na mantu ta mekawalu en araw na, a kumanen hapa ya iningwa ni Isak ta anak na en Hakob, a kumanen hapa ya iningwa ni Hakob ta mafulu duwa kiden anak na, te ikid ya napopolu kiden dadagkal tam.

9 "Ammi tekiden dimmadagkal a nekatupag da ya wagi da en Hose gafu ta passil da tentu, a yen ta ginafut da, a nelaku da ta kadwan kiden tolay, petta alapan da ta iten Egipto. Ammi nehulun hala ya Namaratu tentu, 10 a nekerutan na hapa ta ngamin nagzigatan na, a inatadan na hapa ta malalaki na nonot petta amu na ya dumatang. A ta pakkamu na Ari na Egiptano kiden ta pakapangwa ni Hose en, a pinātānāng na hapa, te pinagbalin na ta gubernador ta ngamin lugar na Egipto, yaga nepataron na tentu ya ngamin kiden kwa na.

11 "A sangaw itta ya dakalen bisin ta ngamin na lugar na Egipto pase nagyanan na gingginafu tam kiden ta iten Kanaan, a pake nepallat ya zigat na tolay kiden, gafu ta awan ta maapagan da ta kanan da. 12 Ammi ta nepakadamag ni mina Hakob ta itta ya nauknud da nga kanan ta lugar na Egipto, a dinob na mantu ten ya anak na kiden, petta gumātāng kid ta kanan da, a yen ya gafu na neange da ten. 13 A sangaw ta kapidwa na neange da a naggingginafu i Hose tekid, a yen la ya pakkamu da ta intu hala ya wagi da en nga nelaku da ta idi, ikid na pakkamu na ari en ta kahulun na kiden ni Hose. 14 A sangaw nepaalap ni Hose ya dama na en ikid na ngamin kiden kahulun na, a dumatang kid hapa ten, a pitufulu lima kid ngamin. 15 A sangaw ta kala-laay ni Hakoben a nasi hapa ta lugar na Egipto, a kumanen hapa ta anak na kiden nga gingginafu tam ta kala-laay da. 16 Ammi neange da ya bari da ta dana agyan da en ta lugar na Kanaan, a netanam da kid ta lugar na Sikam ta kweba en nga ginatang ni mina Abrahamen ta anak ni Hamor ta idi.

17 "A ta kabalinan na kumanen a imaddu la imaddu ya gingginafu tam kiden ta iten Egipto abat ta magge nagpasan ya appatagatut na darun nga dana nebar na Namaratu te mina Abrahamen. 18 Ammi intu dulay te pumatalin ya takwan na ari nga awan makkamu te Hose en, 19 a inuyoyungan na ya gingginafu tam kiden, petta pake mazigatan kid, te pinersa na kid nga mangiwarad ta asitay da kiden, petta awan mina ta matolay ta anak da.

20 "A ye-yen hapa ya kaarawan na nekeanak ni Moses, a pake ispot na asitay. A mappya hapa te netagu na dadagkal na kiden ta umag na bali da abat ta tallu na hulan. 21 Ammi ta nepangitagu da tentu ta pingit na karayanen a neitan na anak na ari en nga babbay, a inalap na ta bali na, a pinadakal na hapa, te nekwenta na ta anak na. 22 A gafu ta kumanen a netuldu da i Moses ta ngamin kiden amu na Egiptano kiden, a nagbalin ta pake malalaki na tolay ta ngamin uhohugan na ikid na tarabaku na.

23 "A sangaw ta mekappatafulu darun na, a nanonot na ya ange ta kagitta na kiden nga Istralita, te ikerutan na kid mina gafu ta mazigatan kid. 24 A nesimmun na ya takday tekid, ammi talamanan na Egiptano, a yen ta pinapasi ni Moses ya Egiptano en, petta mekerutan ya kagitta na en nga Istralita, 25 te pahig na ta amu na kagitta na kiden ta intu ya mangikerutan tekid nga dinob na Namaratu ewan. Ammi intu dulay, te aweda haman amu, 26 a sangaw ta lalakwat a umange ha i Moses nakipaita ta kagitta na kiden, a neddatangan na ya duwa tekid nga nagtapil, a ginamman na kid.

'Anu haman ya kukwan muy O, kunna hud sina ya tarabaku na magkakahulun,' kunna kan tekid.

27 Ammi ya namepegafu en nakitapil ta takdayen a netu-bang na hapa i Moses, a
‘Iko hud ya makkamu tekami, 28 **o papasin nak de ta kuman na nepagpapasim ta Egiptano en ta karabi?’** kunna hapa kan te Moses.
29 A gafu ta uhohug na en a nagburung na i Mosesen, te ittan mantu ya nakaita tentu, a yen ta nagtammang na ta pake adayu. A nagyan ta lugar na Midyan, a yen hapa ya nangatawan na, a naganak kid ta duwa na lalaki.
30 “A sangaw ta nepagpasa ha na appatafulu na darun ta iten Midyan a itta i Mosesen ta kalafukanen ta bikat na Bagetayen Sinay, a nakipaita kan ya anghel tentu ta agyan na kalakayu en nga umagātang. 31 A ta nepakaita na kan ta kalakayu en a nagpaka-lat kan hapa, te awena haman maapang na kayu en. A pake imabikan mantu, petta pake itan na ta mappya, a nadangag na kan ya ngahal na Namaratu nga maguhohug tentu.
32 **‘Moses, iyak ya Dyos na ginginafum kiden nga mina Abraham ikid ni mina Isak, ikid ni mina Hakob,’** kunna kan tentu,
ammi nagpapilpig na i Moses ta higal na, a awenan itan ya afuyen gafu ta talaw na.
33 A ya uhohug kan na Namaratu tentu a
‘Moses, azim na ya sapatos mina, te lugar na Namaratu ya lutakin nga nagtayukam.
34 **A dangagam hapa ya ibar ku teko, te naitak na ya pagzigātān na tolay ku kiden ta iten Egipto, a nadangag kun hapa ya panalasigak da, a yen ta itta yak sin, te ikerutan ku kid.**
A magparan kan mantu, te doban ta kan tekid,’ kunna kan ha na Namaratu tentu.
35 “A yen i Moses nga inawe na kagitta na kiden ta idi, te **‘Iko hud ya makkamu tekami,’** kunda paen tentu. Ammi intu hala ya dinob na Namaratu tekid ta paguhohug na anghel na en nga nakipaita tentu ta kalakayu en, a pinatudunan na hapa, petta dafu da nga mangikerutan sangaw tekid. 36 A i mina Mosesen mantu ya nangitugut ta gingginafu tam kiden ta lugar na Egiptano kiden gafu ta pakapangwa na en, te addu ya nehuga na ta agyan da en, ikid na Bebayen Darag, a sangaw ha ta kalafukanen nga nagpalelehutan da abat ta appatafulu na darun. 37 A intu hapa ya nanglavun tekid, ta
‘Itta sangaw ya patudunan na Namaratu ta takwan na paguhohugan na tekamuy ta kuman na nepagpatudun na teyak, ammi kagitta muy hala ya patudunan na, a intu hala sangaw ya kurugan muy,’ kunna kan tekid.
38 “A ta nepagaammung na gingginafu tam kiden ta fun na Bagetayen Sinay ta kalafukanen a i mina Moses hapa ya pinakasimuk da ta anghelen, a kumanen hapa ta tolay kiden, te nepadangag na tekid ya uhohug kiden mangtolay, petta ituldu na kid hapa ta dadagkal tam kiden kontodu ikitam nga simsima da.
39 “Ammi gafu ta kabayag ni Moses ta utun na bagetayen nga magdangag ta anghelen a nagtalekudan na dadagkal tam kiden, te sinoysoy da, te tagasingatan da la ya pagtolay na Egiptano kiden. 40 A ya nebar da te Aron nga kaka ni Mosesen a
‘Mamadday ka ta sinang dyos tam, petta ituldu na kitam ta angen tam, te awetam haman amu am anu ya nakkwa te Mosesen,’ kunda tentu.
41 A ya dyos da mantu nga pinadday da a sinang baka, a yen ya atangan da, a pake nekatalak da ya pinadday da en.
42 A gafu ta nagtalekudan da ya Namaratu ewan, a nagtalekudan na kid hapa, te pinaguray na kid nga magdayaw ta magmagannud kontodu bitwan kiden ta langit ewan. A yen hapa ya nangihuyan na Namaratu tekid ta nepesurat na en ta aglavun na en, te ya uhohug na tekid a
‘O, ikamuy nga Istralita, Iyak hud ya nangiatangan muy ta baka muy kiden tekamuyen nagyan ta kalafukanen,
43 **te intu la nekatalak muy ikid na dinayawan muy ya sinang bali ni Moluk ikid na sinang bitwan ni**

Repan nga pinadday muy.
A awek mantu ituluk ta pagyanan muy ya lutakin yan, te padayun ta kam sangaw ta taakub na Babilonya, petta mapa-gang kam,' kunna kan na Namaratu tekid.
44 "A nonotan muy hapa, kahkahulun ku, ya tolda na Namaratu ewan nga pinadday na gingginafu tam kiden, te dana nepaita na Namaratu ya pangiparigan da te Mosesen, a yen hapa ya nehulhulun da tekiden kanayun umalit ta kalafukanen, petta pangdayawan da ta Namaratu am kada magimmang kid.
45 A sangaw tentu en nasi i Moses kontodu kadadagkalan na kiden a inalap na anak da kiden ya tolda na Namaratu, a netulud na kid ni Hoswe ta lugarin yan nga pagyanan tam ta ayanin. A ginubatan da ya lutakin yan, te inuffunan na kid na Namaratu nga mangpatugut ta palungu kiden makākwa. A yen ta nedatang nig Hoswe ya tolda na en ta isin, a nagyan la sin abat ta araw na ginafu tamen Dabid. 46 A gafu ta talak na Namaratu te mina Dabiden a pinalubusan na nga magpapadday ta bagu na bali na Namaratu nga ispot nga pake maladda. 47 Ammi ya anak na en Solomun ya mayor na nangpatayuk ta bali na Namaratu ta kabalinan na pasi ni dama na en Dabid.
48 "Ammi maski kunna ten, kahkahulun, a awetam mina pahig ta pagyanan na Namaratu ewan ya pinadday na tolay, te dangagan muy ya uhohug na Namaratu nga nesurat na aglavun na en:
49 **'Ya langitin ya pagtuttudan ku, a ya lutak ya ilubeg na takkik kidin. A had kukummuy mantu mamadday ta bali nga pagyanan ku?**
A had sin para ya pangpaddayan muy ta pagiddan ku?
50 **Te iyak haman ya namadday ta ngamin langit ikid na lutak ikid na ngamin magyan tekid,'** kunna haman.
51 "Ammi ya dulayen tekamuy," kun ni Esteban tekid "a maningbangngag kam garay ta uhohug na en, te matuyag haman ya ulu muy. A soysoyan muy la ya Kahalwa na Namaratu ta kuman na dadagkal tam kiden. 52 Itta hud ya maski takday na aglavun na Namaratu nga awena tinapil na dadagkal tam kiden ta idi, te dinugiman da kid ngamin. Yaga pinapasi da para ya kadwan nga dana nangibar ta iange na Anak na Namaratu, otturu intu hala ya pinadadakat muy ta taga Roma kiden petta papasin da. 53 Ikitam haman ya inatadan na Namaratu ta lintig na kiden nga nedagut na anghel kiden ta dadagkal tam kiden, ammi awemuy garay netug ya nesirak da tekitam," kun ni Esteban tekid,
a nagimmang na hapa nga nagbida tekid.

Ya Pangpapasi Da Te Esteban

54 A ta pakadangag na Hudyo kiden ta inuhohug ni Estebanen tekid a pake nagpatu ya nonot da, a kuman na hattokan da gafu ta poray da tentu. 55 Ammi gafu ta napasinapān ta Kahalwa na Namaratu a tumangad la ta langit, a naita na kan ya dakar na Namaratu ewan ikid ni Hesusen nga umatayuk ta hebing na.
56 "Yo, itan muy, mahukatan na ya langit ewan, a umatayuk kad ya Tolayen Taga Langit ta hebing na Namaratu ewan," kunna.
57 Ammi pake giaggayan ya tolay kiden, a tinappanan da ya bangbang da, petta aweda madangag ya uhohug na en. A sa naggagindan kid nga bumilag nga ange nanggafut tentu, 58 a ginerger da ta lawan na ili petta papasin da ta batu. Ya nagladdud kiden tistigu nga nangipapilit ta liwat na a gagangay ta ikid ya mapolu mangwarad tentu, a dana inazi da mantu ya salnuk na barawasi da, petta awena magsalin na pangwarad da, a nepaibbal da ya salnuk da kiden ta takday kahulun da nga nagngagan te Salu, kapye da winarad i Esteban. 59 A tekid namegafu nangwarad tentu a nakimallak hapa.
"Ay Afu, alapam na ya kahalwak," kunna,
60 kapye na hapa namalentud ikid na nagayag ta masikan.
"Ay Afu, awem la nonotan ya liwat da in teyak," kunna, a nasin.

8

Ya Pakitapil Ni Salu Ta Mangurug Kiden

1-3 A ya kadwan kiden tolay nga dumagdag ta lintig na Namaratu, a enda inalap ya bari ni Esteban, petta itanam da, a pake tinangtāngitān da. Ammi te Salu a pake natalakan ta pasi na en, a yen hapa ya gafu na pakitapil na ta ngamin kiden mangurug, te maski enna kid sarokan ta bali da kiden, a gergeran na kid iuhet, ngamin lālāki pase bābāy, a enna kid pebalud. A yen hapa ya nepagtatugut na mangurug kiden ta ili na Herusalem fwera ta turin kiden, te pake pagzigātan na kid ni Salu. A naggugungay kid abat ta ngamin paglelehut ta lugar na Hudeya ikid na Samariya.

Ya Pangipadangag Ni Felipe

4 A ya gagangay na mangurug kiden nagugungay a nepadangag da hala ya damag ni Hesus ta ngamin kiden lugar nga nagdulotan da. 5 A ya takdayen tekid nga nagngagan te Felipe a umange ta takday na ili ta lugar na Samariya, a nepadangag na ya damag ni Hesus nga Mangikerutan tekid. 6 A tekiden nakaita ta pakapangwa na Namaratu nga nepehuga na te Felipe a pake pakolangan da ya magdangag ta bida na en, 7 te pinatugut na ya addu na anitu ta seanitu kiden, a wawwayway da nagauhet. A pinagmappya na para ya addu na awan makahehit ikid na pilay. 8 A pake matalakan ya tolay kiden ta ili in yen.

9 Ammi dana itta hapa ten ya takday lalaki nga nagngagan te Simon, a neparparayag na ya amu na, te malalaki kan magmadyik. A pake nagpaka-lat hapa ya ngamin tolay taga Samariya ta madyik na en. 10 A sa mangurug bit ya ngamin pobre pase naba-nang tentu, te

> “Intu ya pakaitan ta Dyos nga sep-pakapangwa,” kunda.

11 A pake pakolangan da ya mangdangag tentu, te addet ta nabayag na araw a kanayun mangipaita ta pagpaka-latan. 12 Ammi ta ange ni Felipe nga mangipadangag ta damag na pangikerutan na Namaratu ikid na ngagan ni Hesus Kristu, a addu hapa ya nagbabawi ta lālāki pase bābāy, a nazigut kid hapa gafu ta pangurug da te Hesus. 13 A nangurug kan hapa i Simon, a tentun nabalin nagzigut a nehulun hapa te Felipe, a pake nagpaka-lat hapa ta ngamin kiden nehuga ni Felipe ta tolay kiden.

14 A sangaw ta pakadangag na turin kiden nga nasirak ta ili na Herusalem ta mangurug na hapa ya taga Samariya kiden ta uhohug na Namaratu a dinob da hapa ig Pedru ikid ni Hwan, petta enda uffunan i Felipe. 15 A ta datang da ten a nepakimallak da ya bagu kiden mangurug, petta mapasinapān kid hapa ta Kahalwa na Namaratu, 16 te maski nabalin kid na nagzigut ta ngagan ni Afu Hesus a aweda para la mapasinapān ta Kahalwa na Namaratu. 17 A ta nepangisagpaw hapa nig Pedru ta kamat da tekid a mapasinapān kid hapa.

18 A ta pakaita ni Simon ta mapasinapān ya tolay kiden ta Kahalwa na Namaratu gafu ta pakapangwa na turin kiden, a passilan na hapa ya kuman na pakapangwa da, a enna hapa igawat ya pirak ta pangibar na en tekid.

> 19 “Atadan dak haen ta kuman na pakapangwa muy, petta mapasinapān hapa ya kesagpawan na kamat ku ta Kahalwa na Namaratu,” kunna.

20 Ammi pake nehuya ni Pedru:

> “Pade la maapang ya pirak mina nga mehulun teko ta pangtaguhali na Namaratu, te pahig mu ta mapagam ya iatad na Namaratu ewan. 21 Awan mantu ta kesipatam ta uhohug na Namaratu, te awena haman megitta na nonot mu tentu. 22 Magbabawi ka mantu ta liwat mu, a makimallak ka ta Namaratu ewan talo am pakoman na ka ta negakkad na nonot mu, 23 te maitak ta mefulot ya passil na nonot mu, a megalut ka para la ta pagliwatam,” kunna tentu.
>
> 24 “Ay Apo, pakimallak dak haen ta Namaratu ewan, petta awena sangaw magdulot na pangigaged men teyak,” kunna hapa ni Simon.

Ya Pangidob Na Anghel Te Felipe

25 A ta nekabalin da ten a pa nagyan bit ig Pedru ta iten, te naghahulun kid ni Hwan ikid ni Felipe nga mangipadangag para ta damag ni Hesus, ikid na mangituldu ta uhohug na Namaratu. A sangaw tekiden

nagtoli ta ili na Herusalem a sage nagsibal kid ta babali na Samariyano kiden ta inange da en, petta ipadangag da ha ya damag ni Hesus tekid.

26 A sangaw itta ya anghel na Namaratu nga ange maguhohug te Felipe;

"Umakkat kan Felipe, te e kan ta kalsada en nga magpaabagatan ta ili na Gaza nga mangrugi ta ili na Herusalem," kunna kan tentu.

27 A kuman na awena maaange na kalsada in yen, ammi umakkat hala i Felipe nga umange ta agyan na kalsada en. A ta datang na a itta hala ya takday kalesa ta unnan na en nga dumayum ta abagatan, a itta ya lalaki nagtakay. Intu kan ya magtaron ta ngamin kaba-nang na babbayen ari ta lugar na Etiyopya ta pake abagatan para. 28 Ammi dana immangen ta ili na Herusalem nga nakigimung ta agyan na simbaan na Hudyo kiden, a magtolin hapa ta agyan na en, ammi nagatākay la nagbasa ta lebru ni mina Isayasen nga takday aglavun na Namaratu. 29 A ta nepakaita ni Felipe ta kalesa en a naguhohug hapa ya Kahalwa na Namaratu tentu;

"Umabikan kan, Felipe, ta kalesa ewan, a makitunud ka la tentu," kunna.

30-33 A nagbilag mantu i Felipe addet ta pake timunud ta kalesa en, a dadangagan na la ya lalaki en magbasa ta lebru ni mina Isayas. A ya uhohug kiden nga basan na a

"Timuluk la tekid ta kuman na kalneru en nga alapan da ta agyan na pangpartin da en tentu.
"A parigan na para ya urbun na kalneru nga awan magsitang am usipan da ya dutdut na kiden.
"A pake amāmatan **da para, te awan haman ta pake mangibar ta katunung na.**
"A ta ikāttolay **na kiden awan haman ta pangkenga da tentu, te ituluk da la ta masi,"** kun na pagbasa na en.

A ya uhohug ni Felipe ta lalaki en a

"Amum de ya ikayat na uhohugan na binasam?" kunna.

"Awek haman amu am awan ta mangituldu teyak," kun na hapa na lalaki en, otturu pinagtakay na hapa i Felipe, petta ituldu na ya binasa na en.

34 "A inya hud na tolay ya bidan na nagsuraten, ya bari na en hapa la, ono takwan na tolay?" kunna ha te Felipe.

35 A pinegafwanan ni Felipe ya suraten binasa na, petta pake ipadangag na tentu.

"Ya nagsuraten ta binasamina a linavun na ya pasi ni Hesusen nga Anak na Namaratu ewan," kunna,

otturu nepadangag na hapa ya katolay na en.

36 A tekiden para la nakatugtugut ta kalsada en a nadatang da ya wer, a

"Itam awa itta kad danum sin, awena de dulay am zigutan nak?" kun na lalaki en tentu.

37 "Awena dulay am pake itug mu ya pangurug mu," kun ni Felipe.

"A mangurugak ay ta Anak hala na Namaratu i Hesusen nga Mangikerutan," kunna hapa.

38 A sangaw pinagimmang na ya kalesa na en, a azo dumagut kid ta danumen, kapye na zinigut ni Felipe ya lalaki en.

39 A tekiden gimon a ka-ma la limmitap i Felipe, te pinalitap na Kahalwa na Namaratu, a awenan naita na lalaki en. A nagtakay la ya lalaki en ta kalesa na en, a nagayayat la dumayum ta agyan na en.

40 Ammi te Felipe a nakipaita ha ta adayu ta ili na Azotu. A dumayum na hapa ta ili na Sesariya, ammi nedulot na la ya mangipadangag ta damag ni Hesus ta kadwan kiden ili ta inang-ange na.

9

Ya Pangurug Ni Salu

1 A ta nepaggugungay na mangurug kiden ta pasi ni Esteban a pake pagzigātan na kid para la ni Salu, te ikayat na kid papasin. 2 A yen ta umange nangpasurat i Salu ta mayor na padi kiden, te petta itta ya ipaita na ta makkamu kiden ta kapilya na Hudyo kiden ta ili na Damasku. Te am itta ya makigimung tekid nga mangurug te Hesus a gafutan na kid, kompormi am lalaki ono babbay, a idatang na kid sangaw ta agbaludan ta ili na Herusalem.

3 A ta nepakaalap na ta surat na padi en a nagtugut hapa nga dumayum ta ili na Damasku kontodu kahulun na kiden.

Ammi tekid umab-abikan ta ili a nepagkama ni Salu ya pake masikan na killat ta bikat na en nga nagafu ta langit, a nahunnak ta lutaken. 4 A sangaw nadangag na ya nangbar tentu:

"Salu, Salu, anu haman ta igakkad nak?" kunna.

5 "A inya ka, Afu?" kunna hapa na tabbag na.

"I Hesusak, a iyak ya igakkad mu. 6 Ammi magtayuk kan, a magdulot ka hala ta ili, a mebar sangaw teko ya kwam," kunna tentu.

7 Dana nagimmang hapa ya kahulun na kiden, a aweda nakasitang gafu ta talaw da ta naguhohugen, te awan haman ta naita da ta tolay. 8 A nagtayuk mantu i Salu, ammi tentu en limmaddang a awenan haman makaita. A ginemidan na mantu na takday kahulun na, a nee da ta ili na Damasku. 9 A nagyan la ten nagdaram abat ta talluhaw, a awena kad nangnangan ikid na uminum.

10 A ta ili na Damasku a itta hapa ya lalaki en mangurug nga nagngagan te Ananayas, a nagmatakar kan i Afu Hesus tentu.

"Ananayas," kunna kan tentu.

"Anu yen, Afu?" kunna hapa kan.

11 "Umakkat kan, te e ka ta kinan da en kalsada nga matunung, a apagam ya bali ni Hudas, a damagam sangaw ya nagngagan te Salu nga taga Tarsu, te itta ten makimalmallak, 12 a naita nan ya alinum nga imunnan ange mangisagpaw ta kamat na ta ulu na, petta makaita ha," kunna kan ni Hesus te Ananayas.

13 "Ahu, pake dulay ye-yana na tolay, Afu, te ya nadamag ku tentu a pake dulay kan ya iningwa na ta tolay mu kiden ta ili na Herusalem. 14 A yen kan ta umange hapa sin, te dinob na kan na mayor na padi kiden, petta gafutan na kan ya ngamin kiden makimallak ta ngagam," kunna hapa na tabbag ni Ananayas.

15 "Maski kumanen, a e ka hala, te intu hala ya pinilik ta magserbi teyak, petta ipadangag na sangaw ya ngagan ku ta Hudyo kiden ikid na Hentil kiden pase ari da kiden. 16 A dana ipakamuk hapa tentu ya ngamin attaman na ta pangipadangag na ta ngagan ku," kunna kan ni Hesus tentu.

17 A gafu ta kumanen imangen i Ananayas, a tentu en nakasarok ta bali en nga nagyanan ni Salu, a enna nesagpaw ya kamat na ta ulu na en. A ya nebar na tentu a

"Kabagis Salu, yen ta itta yak sin, te i Afu Hesusen nga ange nakipaita teko ta angemen ta isin a dinob nak hapa teko, petta makaita kan ha, anna mapasinapān ka ta Kahalwa na Namaratu," kunna.

18 A ka-ma la nahunnak ya kuman na siksik na ikan ta mata na kiden, a nakaitan ha. A sangaw nagtayuk, te enna zinigut ni Ananayas. 19 A yen hapa ya nepangan na, a nagtolin ya pagsikan na bari na.

Ya Pangipadangag Ni Salu

A ta nekabalin na en a nedagga bit i Salu ta mangurug kiden ta ili na Damasku. 20 Ammi umange makigimung ta kapilya na Hudyo kiden, te pake ipasikkal na tekid ta Anak na Namaratu i Hesusen. 21 A ta pakadangag da ta uhohug na en tekid a napopoyung kid na ta pagpaka-lat da tentu,

"Bakkan hud ta intu ya nangtapil ta makimallak kiden te Hesus ta iten Herusalem? A awena hud umange ta isin, petta gafutan na ya kahulun da kiden ta isin, petta iange na kid ta atubang na mayor na padi kiden?" kunda.

22 Ammi pake pinasikan na para ya pangipadangag na ta ngagan ni Hesus ta Hudyo kiden ta ili na Damasku, a awan hapa ta amu da ta itabbag da ta inuhohug na, te pake nepasikkal na i Hesus ta intu hala ya Mangikerutan nga dinob na Namaratu ewan.

Ya Pagtoli Ni Salu Ta Herusalem

23 A ta nepagpasa na pigahaw a nagbabidan na Hudyo kiden ya pangpapasi da te Salu. 24 A sangaw nesaad da ya kadwan kiden nga mangilakap tentu ta irwangan kiden na ili en ta araw pase hiklam, petta papasin da am lumattog. Ammi mappya te nadamag na ya igakkad da tentu, 25 a enna mantu inalap na ituldu na kiden ta hiklam, a netun da ta umag na kuribut, kapye da neuhiyay ta lawan na batu en alad, a nakatammang na. 26 A tentu en

dumatang ta ili na Herusalem a ikayat na ha makidagga ta mangurug kiden, ammi netalaw da, te aweda nekatalak ta negitta tekid nga mangurug te Hesus. 27 Ammi ya takday tekid nga nagngagan te Barnabas a nekallak na hala i Salu, a enna netulud ta agyan na turin kiden, a binida na tekid ya pakipaita ni Hesus te Salu ikid na paguhohug na tentu ta kalsada en. A binida na para tekid ya turad ni Salu nga mangipadangag ta ngagan ni Hesus ta ili na Damasku.

28 A gafu ta kumanen a pake pinagdulot da, a nakipagyan tekid. A maturad la mangipadangag ta ngagan ni Afu Hesus ta ngamin ili na Herusalem. 29 A nakiuhohug otturu nakitabbag hapa ta Hudyo kiden nga maguhohug ta agsitang na Giregu, ammi igakkad da hapa papasin. 30 A ta nepakadangag na kabagis kiden ta igakkad na Hudyo kiden, a hinulun da abat ta ili na Sesariya, a sangaw pinalugan da ta bapor, petta magdulot ta ili na Tarsu nga dana agyan na.

31 A gafu ta kumanen a nagmappyan ya kasasaad na mangurug kiden ta ngamin lugar na Hudeya ikid na Galileya ikid na Samariya, te awan na ta burungan da. A nagsikan la nagsikan ya pangurug da, yaga pake imaddu kid para ta panguffun na Kahalwa na Namaratu tekid, te kanayun linillik da ya ikatupag ni Afu Hesus.

Ya Pagpasyar Ni Pedru Ta Lida Ikid Na Hoppe

32 A ya tarabaku ni Pedru hapa a umange magpasyar ta mangurug kiden ta ngamin kiden lugar. A tentu en dumatang ta mangurug kiden ta ili na Lida 33 a nasimmun na ya takday lalaki nga nagngagan te Enas, ammi imaidda la ta dapan na en, te awena makahehit abat ta walu darun. 34 A gafu ta kumanen a binaran ni Pedru.

> “Enas, pagmappyan na ka ni Hesus Kristu, magtayuk kan mantu, a appiyam ya iddamina,” kunna tentu,

a insigida nagtayuk. 35 A naita da hapa na ngamin kiden limugar ta ili na Lida ikid na Syaron, a yen na hapa ya gafu na pangurug da te Afu Hesus.

36 A ta ketta para la ni Pedru ta ili na Lida a itta ya takday mangurug nga babbay ta ili na Hoppe, a Tabita ya ngagan na, ammi Dorkas ya pangingaganan na Giregu kiden tentu. A mappya hapa na babbay te kanayun ikallak na ya mazigatan. 37 Ammi intu dulay te nagtakit, a sangaw nasi. A ta nekabalin da nangzigut ta bari na en a negon da bit ta nagingutun na silid, te ifunan da bit la addet ta enda pangitanam. 38 A gafu ta abikan hapa ya ili na Lida, a nadamag da ta itta para ten i Pedru, a nangidob kid mantu ta duwa na lalaki nga ange mangalap tentu. A ta ange da en te Pedru a nebar da tentu;

> “Mangikallak ka kan, te magalistu ka umange ta lugar mi,” kunda tentu.

39 A nagganwat na mantu, a nehulun hapa tekid.

A ta datang da ta bali en a pinagon da i Pedru ta agyan na nasi en. Ammi dana itta hapa ya balu kiden, te enda hapa itan ya nasi en, a sa nagtatangit kid hapa. A nepaita da hapa te Pedru ya barawasi da kiden nga dinaget ni Dorkas ta katolay na en. 40 Ammi pinohet na kid ngamin, kapye na namalentud nakimallak. A sangaw imatubang ta bari na nasi en, a **“Tabita, imivwat kan,”** kunna. A yen hapa ya nepagladdang na. A ta pakaita na te Pedru, a imivwat na hapa. 41 A inibbalan ni Pedru ya kamat na en, kapye na pinagtayuk. A sangaw inayagan ni Pedru ya mangurug kiden kontodu balu kiden, a nepaita na i Tabita en tekid, te natolay. 42 A alistu nesaned ya damag na katolay na en ta ngamin ili na Hoppe, a addu hapa ya mangurug te Afu Hesus. 43 A nagyan bit hapa ten i Pedru abat ta addu na araw, ammi intu nagdulotan na ya bali ni Simonen nga agpamaga ta la-las.

10

Ya Pagmatakar Na Anghel Te Kornelyu

1 A ta ili na Sesariya hapa a itta ya takday suddalu nga nagngagan te Kornelyu nga taga ili na Roma, a intu hapa ya kapitan da ta kampo na suddalu kiden taga Itali. 2 A maski bakkan ta Hudyo a mamat hala ta Dafu da ewan Namaratu, a kumanen

hapa ta kahulun na kiden. A kanayun makimallak hapa i Kornelyu ta Namaratu, ikid na mangikallak ta Hudyo kiden nga mazigatan. 3 A sangaw ta takday araw ta alas tres ta furab a makimallak i Kornelyu ta bali na en, a ka-ma la nagmatakar kan ya anghel na Namaratu tentu, a binaran na.

"Kornelyu," kunna kan tentu.

4 A nakagayanggang i Kornelyu ta talaw na en tentu, a

"Anu yen, Afu?" kunna.

"Pake nonotan na ka na Namaratu ewan gafu ta pakimallak mu tentu, ikid na pangikallak mu ta ikāttolay mu kiden. 5-6 A mangidob kan mantu ta ange ta ili na Hoppe ta bali ni Simonen nga agpamaga ta la-las ta pingit na bebay, te paayagam ya nagngagan te Pedru, te itta sangaw ya ibar na teko," kunna kan na anghel tentu.

7 A ta nepagtugut na anghelen a inayagan na mantu ya duwa na tagabu na ikid na daddoban na en suddalu nga mamat hapa ta Namaratu, 8 a binida na tekid ya nagmatakaren tentu, kapye na kid dinob ta ili na Hoppe.

Ya Pagmatakar Na Ulat Te Pedru

9 A ta takday araw tekid para la medyo adayu ta ili en, a itta la i Pedru ta ili na Hoppe, a gimon hapa ta agpalanawan na bali ta tangngan na araw, petta tatakday la makimallak. 10 A sangaw nabisinan, a ikayat na mangan. Ammi tekid para la mangiparan ta kanan na a netuggad na nagmatakaren tarapal, 11 te kuman na sehahukat kan ya langitewan, a nagaakakban kan ya kuman na dakal na tarapal, a nagalutan ya kadadugu na en. 12 A napannu kan ya tarapalen ta magmagannud na ayam kontodu ulag ikid na mamanuk nga mehangat ta Hudyo kiden. 13 A itta hapa ya nangbar tentu.

"Pedru, magtayuk kan, te magparti ka ta igupam," kunna kan.

14 "Atsi, awek O, Afu, te maski abat ta kaabbing ku awek para nangigup ta kuman na mehangat kidina," kun ni Pedru.

15 "Awem ibar ta mehangat ya ituluk na Namaratu," kunna kan ha na ngahalen.

16 A namillu kan ya nepangibar na ta kumanen, a sangaw timullu ha ya tarapalen ta langit. 17 A pake napopoyung i Pedru ta nagmatakaren tentu, te awena para la amu am anu ya ikayat na uhohugan. Ammi tentu en para la mangnonot a ittan ya lālāki kiden nga dinob ni Kornelyu, a nagtayuk kid na ta irwangan na bali en, 18 a nangbar kid na.

"O, itta de i Pedru en sin?" kunda.

19 A ta ketta para la ni Pedru ta agpalanawan na bali nga mangnonot a nepagka-ma na ya uhohug na Kahalwa na Namaratu tentu.

"Dumagut kan, Pedru, te itta ya tallu na tolay nga magapag teko, 20 a awem magtalaw dumagdag tekid, te iyak ya nangidob tekid," kunna kan.

21 Dimmagut mantu i Pedru, a

"Iyak ya apagan muy. Anu mantu ya ange muy sin?" kunna tekid.

22 "A yen ta itta kami, te ya dafu mi en Kornelyu a kapitan na suddalu, ammi mappya hapa na tolay, te mamat ta Namaratu, a dayawan da hapa na kagittam kiden Hudyo. A itta kan ya anghel na Namaratu nga nagmatakar tentu, a nebar na kan ta paalap na ka kan ta bali na, petta dangagan na kan ya ibar mu tentu," kunda.

23 A pinagdulot na kid mantu ni Pedru ta umag na bali, petta magammak kid. A sangaw ta kalalakwatan na a nagganwat i Pedru nga dimmagdag tekid, a nehulun na hapa ya kadwan kiden mangurug taga ili na Hoppe.

Ya Pagpasyar Ni Pedru Ta Bali Ni Kornelyu

24 A ta mekatallu en na araw ta datang nig Pedru ta ili na Sesariya a dana ginawi ni Kornelyu ya kahulun na kiden ikid na kofun na kiden nga mappya tentu, te ikatalak na ta yen ya araw na datang nig Pedru. 25 A ta isarok ni Pedru a enna dinafung ni Kornelyu, a namalentud ta atubang na en ta kuman na mangdayaw tentu. 26 Ammi pinatayuk na hala ni Pedru.

"Awem mina mamalentud ta atubang ku, te kagitta nak haman tolay," kunna.

27 A nagdulot kid na nagbida addet ta
agyan na tolay kiden naammung, pake
addu kid. 28 A sangaw naguhohug hapa i
Pedru tekid.
"Dana amu muy ya gagangay mi nga
Hudyo ta mehangat kami nga ange mag-
pasyar ta bakkan ta kagitta mi, ammi
itta ya nepaita na Namaratu ewan teyak,
petta amuk ta awek na mina idaduma ya
tolay. 29 A yen ta awek nagtalaw umange
ta isin tekiden nangalap teyak. A danga-
gan kun mantu am anu ya nangayagan
muy teyak," kunna tekid.
30 A ya tabbag hapa ni Kornelyu a
"Mekappat na araw ta ayanin abat ta
nepakimallak ken ta alas tres ta furab a
pagka-mak la nga itta ya nagtayuk nga
lalaki ta atubang ku, a makatulang hapa
ya barawasi na, a binaran nak.
31 'Kornelyu,' kunna hapa teyak,
'Pake nonotan na ka na Namaratu
ewan gafu ta pakimallak mu tentu,
ikid na pangikallak mu ta ikāttolay mu
kiden,' kunna.
32 A ya uhohug na en para teyak a
'Mangidob kan mantu ta ange ta ili
na Hoppe ta bali ni Simonen nga ag-
pamaga ta la-las ta pingit na bebay, a
paayagam ya magngaganen ta Pedru,
te itta sangaw ya ibar na teko,' kunna
ha na anghelen teyak.
33 A yen ta pinaalap ta ka ta alistu, a
mappya te umange ka hapa. A dan-
gagan mi mantu am anu ya peuhohug
na Namaratu teko, te intu ya kuman na
nagpakampat tekami," kunna.

Ya Bida Ni Pedru Ta Bali Ni Kornelyu

34 A ya bida ni Pedru tekid a
"Kakurugan mantu ya nepakamu na
Namaratu teyak ta awan ta idaduma na
ta tolay ta ngamin paglelehut, 35 am awa
pagdulotan na ya ngamin mamat tentu
ikid na mangwa ta mappya, te maski am
anu ya katolay da. 36 A ya uhohug na en
nga nepepadangag na ta Istralita kiden
a pakoman na kid na ta liwat da gafu
ta pasi ni Hesus Kristu, ammi bakkan
la ta liwat da, am awa liwat na ngamin,
te intu hala ya pinagbalin na Namaratu
ta dafu na ngamin tolay. 37 Ammi dana
amu muy de ya ngamin dumatang ta
lugar na Hudyo kiden, te intu bit napolu
i mina Hwanen nga nangipadangag ta
pangzigut na ta tolay kiden. 38 A sangaw
dumagdag hapa i Hesusen nga taga ili na
Nasaret ta iten Galileya, a pinasinapan
na hapa na Namaratu ta pakapangwa na
Kahalwa na en. A sinaned na hapa ya
ngamin kiden lugar na Hudyo kiden, a
mappya la ya ngamin tarabaku na ten,
te pinagmappya na ya ngamin tolay nga
pinagzigat ni Satanas, gafu ta itta ya Na-
maratu tentu.
39 "A ikami hapa ya mangipasikkal
ta ngamin tarabaku na, te nehulhulun
kami tentu abat ta ili na Herusalem
addet ta ngamin kiden lugar na Hudyo
kiden. Ammi maski kunna ten a
pinagappa da hala ta kayu, a nasi.
40 Ammi ta mekatallu en ahaw a tinolay
na hala na Namaratu ewan, a netuluk na
hapa ta makipaita tekami, 41 te bakkan
ta ngamin tolay ya nakipaitan na am
awa ikami la nga pinili na Namaratu,
petta itta ya mangipasikkal ta katolay
na. A kakurugan ta natolay hala, te
nakikkanan haman tekami ta pagtolay
na en. 42 A sangaw dinob na kami
hapa nga ange mangipadangag ta tolay
kiden, petta ipasikkal mi ta intu hala
ya pinatudunan na Namaratu nga
magimbestigar sangaw ta ngamin kiden
natolay ikid na ngamin kiden nagpasi.
43 A intu hala ya dana binida na aglavun
kiden na Namaratu ta palungu na araw,
te ya ngamin kiden mangurug tentu a
mapakoma kan ya liwat da kiden gafu ta
intu ya nangikaru," kun ni Pedru tekid.

Napasinapān Ig Kornelyu Ta Kahalwa Na Namaratu

44-46 Ammi ta paguhohug para la ni Pe-
dru tekid a ka-ma kid la maguhohug ta
magdaduma na agsitang ta pangdayaw da
ta Namaratu ewan, te sa mapasinapān kid
na ta Kahalwa na Namaratu. A ya mangu-
rug kiden nga Hudyo nga nehulun te Pedru
a pake nagpaka-lat kid hapa ta pakadan-
gag da ta paguhohug na magsitang kiden,
a
"Anu maatadan hapa ya Hentil kiden
ta Kahalwa na Namaratu?" kunda.

47 A ya uhohug hapa ni Pedru ta kahulun
na kiden a
"Itta hud ya makehangat ta pagzigut
na inin kid, bakawa naatadan kid
haman ta Kahalwa na Namaratu ta
kuman na ikitamen ta idi," kunna,
48 otturu nebar na hapa teg Kornelyu.
"Mappya ta mazigut kanan ta danum,
petta mepasikkal ya pakesipat muy ta
ngagan ni Hesus Kristu," kunna.
A ya uhohug da hapa te Pedru tekid na
nabalin nagzigut a
"Mappya mina ta awemuy la bit mag-
tugut, te maski magyan kam la bit sin,"
kunda tentu.

11

Ya Nepadamag Ni Pedru Ta Sakā Turin Na Kiden

1 A gafu ta pangurug nig Kornelyu ikid
na sakā Hentil na kiden ta uhohug na Na-
maratu a nesaned ya damag na pangurug
da addet ta ngamin kiden lugar na Hudyo.
A yen hapa ya nepakadamag na turin ki-
den ikid na kadwan kiden kabagis ta in-
ingwa ni Pedru. 2 A tentu en dimmatang
tekid ta ili na Herusalem a medyo nakitapil
ya mangurug kiden nga Hudyo tentu, a
nehuya da.
3 "Anu haman ta nagtalekudam ya
lintig tam, te simarok ka haman ta bali
na Hentil nga awan nabanggit, yaga
nakikkanan ka para tekid?" kunda
tentu.
4 A yen hapa ya pake nepangipadangag
na ta nakkwa tentu abat ta gafu na en, te
ya uhohug na tekid a
5 "Dana itta yak haman ta ili na Hoppe,
a makimalmallakak. A sangaw itta ya
nagmatakar teyak nga kuman na dakal
na tarapal, ammi nagaak-akban ta bikat
ken, a nagalutan ya kadadugu na en.
6 A pake itan ku ta mappya, a napannu
haman ta magmagannud na ayam kon-
todu ulag ikid na mamanuk. 7 A sangaw
itta ya nangbar teyak,
'Pedru, magtayuk kan, a magparti
ka ta igupam,' kunna haman teyak.
8 'Atsi, awek O, Afu, te maski abat
ta kaabbing ku awek para nangigup ta
mehangat teyak,' kunku hapa ay.
9 "Ammi ya tabbag hapa na nangbaren
teyak a
'Awem ibar ta mehangat ya ituluk
na Namaratum," kunna.
10 A namillu ya nepangibar na teyak, a
sangaw timullu ha ya tarapalen ta langit.
11-12 "A ta netattullu na en a ittan hapa
ya tallu na lālāki nga nagafu kan ta ili
na Sesariya, Ammi negindan hapa ya
uhohug na Kahalwa na Namaratu teyak
ta awek mina magtalaw nga dumagdag
tekid, te nedob kid kan nga mangalap
teyak, ammi bakkan kid ta kagitta tam
nga Hudyo. A dimmagdag kami mantu
na annam kidin kahulun ku nga taga
Hoppe, a nagdulot kami ta bali ni Ko-
rnelyu, te intu ya nangpaalap teyak.
13 A sangaw binida ni Kornelyu ya nag-
matakar tentu nga anghel nga kima-ma
nagtayuk ta umag na bali na en. A ya
uhohug kan na anghelen a
'Mangidob ka ta umange ta ili na
Hoppe, te paayagam ya magngagan
te Pedru, 14 te ipadangag na sangaw
ya kurugam, petta mekerutan ka, te
kumanen hapa ta anak mu kiden, ikid
na atawam,' kunna kan na anghelen
tentu.
15 "A mamegafu yak para la maguho-
hug tekid, a ka-ma la pinasinapan na
kid haman na Kahalwa na Namaratu ta
kuman na ikitamen ta palungu. 16 A yen
hapa ya nepakanonot ku ta uhohug ni
Afu Hesus ta palungu, te
'Maski zinigut na kanan ni Hwan
a mapasinapān kam hapa sangaw ta
Kahalwa na Namaratu, petta mekustu
ya nepagzigut na tekamuy,' kunna
haman tekitam.
17 Ammi ta ayanen a pinasinapan na Na-
maratu ya Hentil kiden hapa ta kuman
na iningwa na tekitam ta nepangurug
tam te Afu Hesus. A am ikayat na mantu
ya Hentil kiden a anu mabalin ku? Iyak
hud ya manggamma ta Namaratu," kun
ni Pedru tekid.
18 A tekiden nakadangag ta bida na en
a awan na ta metabbag da ta pangihuya
da tentu, am awa dinayawan da hud la ya
Namaratu.
"A am kunna mantu ten a talaga ta
Hentil kiden hapa ya pagnonotan na

Namaratu petta magbabawi kid, petta maatadan kid hapa ta magnayun angat," kunda.

Ya Pangurug Na Hentil Kiden Ta Ili Na Antiyoka

19 A ta pasi ni Estebanen ta idi a pake mazigatan ya mangurug kiden ta ili na Herusalem, te pake mefulot ya makitapil kiden tekid. A yen ta nagkakattway ya mangurug kiden, a pake umadayu ya kadwan kiden abat ta lugar na Funisya ta pingit na bebay, a nagaddet ya kadwan para ta fugu na Sipre, a ya ili na Antiyoka ya nagaddetan na kadwan. A maski am had ya nagdulotan da a nepadangag da hapa ya damag ni Hesus, ammi intu la nangipadangagan da ya kagitta da kiden Hudyo. 20 Ammi ya kadwan kiden mangurug nga taga Sipre ikid na Sirene a umange kid hapa ta ili na Antiyoka nga pake dakal na ili, a nepadangag da hapa i Afu Hesus ta tolay kiden ten nga magge dipuru Hentil. 21 A nehulun hapa ya pakapangwa na Namaratu ta pangipadangag da, a mangurug hapa ya addu na Hentil, petta dumagdag kid na te Afu Hesus.

22-24 A gafu ta pangurug da a nadamag na mangurug kiden ta ili na Herusalem a yen ta dinob da i Barnabas ta ili na Antiyoka, petta pasikkalan na ya pangurug da, te mappya hapa na tolay, a dakal ya pangurug na, a mapasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu. A tentu en dimmatang a matalakan hapa, te naita na ya bendisyon na Namaratu tekid, ammi pake nebar na tekid ta idulot da la ya pangurug da te Afu Hesus, a pake imaddu para ya mangurug ta Dafu tamen ta ili da en.

25 A gafu ta imaddun ya mangurug kiden ta lugar da a yen ta enna apagan ni Barnabas i Salu ta ili na Tarsu, petta itta sangaw ya kauffunan na nga mangituldu ta mangurug kiden. 26 A tentu en nakaita tentu a nehulun na ta ili na Antiyoka, a kanayun makigimung kid ta mangurug kiden ten abat ta takday darun, a netuldu da ya pake addu na tolay. A ya mangurug kiden te Hesus Kristu ta ili na Antiyoka a ikid ya popolu kiden managanan ta ngagan na Kristu.

27 A ta pagyan para la nig Barnabas ikid ni Salu ta ili na Antiyoka a umange hapa ya kadwan na pinaguhohug na Namaratu nga taga Herusalem. 28 A ya takday tekid nga nagngagan te Agabus, a pinasinapan na Kahalwa na Namaratu, petta lavunan na ya dakal na bisin ta ngamin na paglelehut. A dimmatang hala ya linavun na en bisin ta ketta ni Ari en Klawdyo. 29 A gafu ta mazigatan ya mangurug kiden ta lugar na Hudeya ta bisinin yen a yen ta nakanonot ya mangurug kiden ta Antiyoka ta magpetulud kid ta iuffun da tekid. A nangatad ya tagtakday tekid ta kompormi la na meatad da. 30 A ta nepakauknud da ta ngamin iuffun da a neatad da teg Barnabas ikid ni Salu, petta ikid ya ange mangitulud ta piraken ta kalalaklakayan na mangurug kiden.

12

Ya Pangpa-gang Ni Ari Herud Ta Mangurug Kiden

1 A ta araw na bisinen a nepagafut ni Ari en Herud ya kadwan kiden mangurug petta pa-gangan na kid, 2 a pinaputulan na i Santiago nga kabagis ni Hwan. 3 A gafu ta matalakan ya Hudyo kiden ta pasi ni Santiago, a netubbat na hapa pagafut i Pedru ta kaatubangan na Pyesta na Simana. 4 A ta nepakagafut dan tentu a enda nebalud, a matubtubbat ya tag-appat na suddalu nga magtaron tentu. Te ya uray na ari en a peuhet na sangaw am nabalin na ya Pyesta na Simana, petta papasin da ta atubang na tolay kiden. 5 Ammi ya kahulun na kiden nga mangurug ta ili na Herusalem a pake nepakimallak da hapa ta Namaratu.

Ya Pakauhet Ni Pedru Ta Agbaludan

6 A sangaw ta hiklam ta kaatubangan na pangpohet da mina te Pedru a masidug hapa sekakawad, ammi nekering na duwa kiden suddalu, a duwa para na suddalu ya magtaron ta irwangan na agbaludanen. 7 A ka-ma la lumattog ya anghel na Namaratu, a pinagdakar na ya ngamin umag na nakebaludan ni Pedru en. A sini-ged na hapa ya hakbu ni Pedru petta mahukal.

"Alag mu magtayuk," kunna kan na anghelen tentu,
a ka-ma la naubadan ya kawad na kiden.
8 "Aran magbarawasi kan, a magsapatos kan," kunna ha.
A ta nekabalin na nagsapatos a
"Magsalnuk kan, a dumagdag kan," kunna ha.
9 A imuhet na dumagdag ta anghelen, ammi kuman na awena kurugan ya iningwa na anghelen, te pahig na kan ta tarinap na yen.

10 A kumanen tinaliban da ya takdayen suddalu nga magtaron ikid na mekaduwa en ta mayor na irwangan, kapye da dimmatang ta irwangan na landuk ta batug na ili, a ka-ma la mahukatan ya irwanganen, a imuhet kid. A nagtugut kid abat ta takday na kalsada, a yen ya nangtugutan na anghelen tentu. 11 A yen la ya nepakamu ni Pedru ta kakurugan.

"Kakurugan mantu ta dinob na Namaratu ya anghel na en teyak, a nekerutan nak ta igakkad nig Herud ikid na Hudyo kiden teyak," kunna.

12 A ta pakarikna ni Pedru ta nakkwa tentu a umange ta bali ni Mariya nga hina ni Hwan Markus, ammi dana itta ten ya addu na tolay nga nagaammung makimallak. 13 A nagtoktok i Pedru ta irwangan na bali en, a enna nepa-na ni Roda nga takday na tagabu ta bali. 14 Nengahalan na i Pedru, ammi awena haman nehukat gafu ta talak na en, te alistu hud la nagtoli ta agyan na tolay kiden, petta ibar na ta itta hala i Pedru en nga imatayuk ta irwangan, ammi aweda hapa kinurug.

15 "Anu maguyung ka, awem hud amu ta mabalud," kunda,
ammi ipapilit na ta itta hala i Pedru ta irwangan. A ya uhohug da ha a
"Mabalin ta intu de ya anghel na en nga mangifun tentu?" kunda.

16 Ammi imatayuk para la ten i Pedru nga nakatotoktok. A tekiden nangihukat a intu kad, a pake masitang kid na ta talak da tentu. 17 A pinagkamag na kid hapa, petta pake madangag da ya ibar na, a binida na ya nepangiuhet na Namaratu tentu ta agbaludanen.

"Bidan muy hapa sangaw te Santiago ikid na kadwan kiden kahulun tam," kunna hapa,
kapye na nagtugut, te umange ta takwan na lugar.

18 A ta kalakwatan na a pake magburung na ya suddalu kiden nga magtaron, te awan haman i Pedru ta nakebaludan na en. 19 A nepaapag na hapa ni Heruden, ammi aweda naapagan. A pinohutan na hapa ta nagtaron kiden am had kunda nga awan nakarikna te Pedru. A gafu ta aweda amu a nebar na ta mapapasi kid, a sangaw nagtugut hapa, te umange ta ili na Sesariya, a nagyan ta bali na en ten ta pigahahaw.

Ya Pasi Ni Ari en Herud

20 A ya tolay kiden nga taga Tiro ikid na Sidon a awan ta takwan na pangalapan da ta kanan da am bakkan ta lugar ni Herud. Ammi intu dulay te itta ya pangikatupagan na tekid, a yen ta nakanonot kid nga ange makikofun tentu, ammi pinolu da kinofun i Blasto, petta bidan na hapa ya pakikofun da ta ari en, te intu ya manaron ta bali na en.

21 A sangaw ta nagbabidan da en na araw a nagsalnuk i Herud ta salnuk na pagari na en, kapye na nagtuttud ta agtuttudan na en, a sangaw namegafu magbida ta tolay kiden. 22 A sa giaggayan hapa ya tolay kiden:

"Bakkan ta tolay ya maguhohugina, te intu haman ya takday na dyos," kun na aggay da, te pangikin da la tentu.

23 A natalakan hapa, te negitta da ta dyos. Ammi gafu ta awena kid nehuya a yen ta pinaluk na anghel na Namaratu, a nairat hapa ya ngamin na barbari na, a nasin. 24 Ammi pake mesaned para ya uhohug na Namaratu, te awan na ta manggamma, a imaddu para ya mangurug ta uhohug na en.

25 A ig Barnabas ikid ni Salu nga umange mangisaned ta iuffun na mangurug kiden taga Antiyoka a nebalin da hapa ya pangisaned da. A sangaw inalap da i Hwan Markus ta kahulun da, kapye da nagtugut ta ili na Herusalem, te magtoli kid na ta ili na Antiyoka.

13

Ya Pagpatudun Na Namaratu Te Pablu Ikid Ni Barnabas

1 A ya mangurug kiden nga magaammung ta ili na Antiyoka a ya kadwan tekid
ya aglavun na Namaratu nga mangiuhohug ta ibar na, a ya kadwan para ya
makkamu mangituldu ta mangurug kiden.
A ya ngagan da hapa a i Barnabas, ikid ni
Simyon nga magngagan hapa te Niger, ikid
ni Lusyo nga taga Sirene, ikid ni Manaen
nga pinadakal ni Gubernador Herud, ikid
ni Salu nga magngagan hapa te Pablu. 2 A
ta takday araw tekiden mangdayaw ta Namaratu a aweda hapa pagkakan, te intu la
nonotan da ya pakimallak da. A itta hapa
ya nepeuhohug na Kahalwa na Namaratu
tekid.

"Igungay muy ig Barnabas ikid ni
Pablu, petta tarabakun da ya pangidoban ku tekid," kunna.

3 A aweda bit ninonot ya pangan da petta
pakimallak da ig Barnabas ikid ni Pablu,
a nesagpaw da hapa ya kamat da kiden ta
ulu da, kapye da kid pinatugut.

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Fugu Na Sipre

4 A gafu ta Kahalwa na Namaratu ya
mangidob tekid a nagtugut kid la, a dim-
mayum kid ta ili na Selusya ta bikat na
bebay, kapye da nagbapor addet ta fugu
na Sipre. 5 A tekiden dimmagut ta ili na
Salamina a umange kid makigimung ta
kapilya na Hudyo kiden, petta ipadangag
da ya uhohug na Namaratu tekid, a intu
hapa kahulun da i Hwan Markus, te uffu-
nan na kid hapa.

6-8 A sangaw nesaned da ya uhohug na
Namaratu ta ngamin paglehut na fugu
en addet ta ili na Pafus, a yen hapa ya
nakasimmun da ta takday Hudyo nga mag-
madyik nga magngagan te Elimas Baresus.
Te ya gubernador na fugu en nga mag-
ngagan te Sergyo Pawlu a dana pinaaya-
gan na ig Barnabas ikid ni Pablu, petta
dangagan na hapa ya uhohug na Nama-
ratu, te mappya hapa ya nonot na. Ammi
ya magmadyiken a magyan hapa ta bali
na gubernadoren, te intu kan ya takday
aglavun na dyos kiden, a tinabtabang na
ya uhohug nig Pablu, a sinansanat na ya
gubernadoren, petta awena mina kurugan
ya uhohug da en. 9 Ammi i Pablu a pake na-
pasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu,
a nagporay ya mata na en te Elimas.

10 "Iko ya anak na Satanas, te ikatupag
mu ya ngamin katunungan. Intu la
amum ya magladdud ikid na manguy-
oyung, te awem haman magimmang
mangpakillu ta dalan na Namaratu.
11 Ammi pa-gangan na kan, te mag-
daram kan, a awem sangaw maita ya
dakar addet ta mabayag," kun ni Pablu
tentu.

A ka-ma la nagsugiram na ya itan ni Elimas, a kamkammatan na ya pakigemidan
na. 12 A ta nepakaita na gubernadoren ta
iningwa na Namaratu te Elimas a mangurug na hapa, te pake nagpaka-lat hapa ta
netuldu nig Pablu gafu te Afu Hesus.

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Antiyoka Na Pisidya

13 A ta nekabalin da ta ili na Pafus a
nagtugut ha ig Pablu ikid na kahulun na ki-
den, a nagbapor kid ha abat ta ili na Perga
ta lugar na Pampiliya, ammi yen hapa ya
nangtammangan ni Hwan Markus tekid,
te magtolin ta ili na Herusalem. 14 A san-
gaw nagtugut hapa ig Pablu ikid ni Barn-
abas ta ili na Perga, te magdulot kid na
ta takday na Antiyoka ta lugar na Pisidya.
A ta Sabadu a umange kid makigimung
ta kapilya na Hudyo kiden, a nagtuttud
kid, 15 te dangagan da bit ya mangibasa
ta surat ni mina Moses ikid na surat na
kadwan kiden aglavun na Namaratu. A ta
kabalin na pangibasa na a itta ya dinob na
pinakadakal kiden ta ange mangibar teg
Pablu ta maguhohug kid hapa.

"Mappya, kahkahulun, ta magbida
kam hapa am itta ya ibar muy ta tolay
kidin," kunna.

16 A nagtayuk mantu i Pablu, kapye na
nagsenyas tekid, petta dangagan da ya ibar
na.

"Ikamuy nga Istralita, ikid na ikamuy
Hentil nga mamat ta Namaratu ewan,
a dangagan muy ya mabidak tekamuy.
17 Dana amu muy haman ya iningwa na
Dafu tamewan Namaratu ta palungu na

araw, te pinili na ya gingginafu tam kiden, petta tolay na kid. A tekiden nagyan ta lugar na Egipto a pake pinakaddu na kid. A sangaw pina-gang na hapa ya nagpatagabu kiden tekid ta pakapangwa na en, petta patugutan da ya tolay na kiden nga pagzigātan da. A sangaw netugut na kid hapa ta lugar na Egipto, 18 a inifunan na kid ta kalafukanen addet ta appatafulu na darun. 19 A sangaw inuffunan na kid nga mangabak ta pitu na nasyon ta lugar na Kanaan, kapye na neatad ya lugarin yen tekid, petta kwa da. A kumanen nagpasan ya appatagatut a limafulu na darun addet ta neange na dadagkal da kiden ta lugar na Egipto.

20 "A ta kabalinan na a pinili na Namaratu ya tagtakday manaron tekid addet te Samwel, a intu hapa ya napolu en aglavun na Namaratu tekid. 21 A tentu en naglaklakay a nagadang ya tolay kiden ta ari da, a pinili na Namaratu i Salu nga anak ni Kis, a simsima hapa ni mina Bendyamin. A i Salu mantu ya ari da abat ta appatafulu na darun. 22 A ta nepangawe na Namaratu te Salu a pinili na i mina Dabiden, petta intu ya ari da, te ya uhohug na Namaratu tekid a

> **'Intu la megitta ta nonot ku i Dabid nga anak ni Dyesi, te kurugan na sangaw ya ngamin patarabakuk tentu,'** kunna.

23 "A ya simsima kiden hapa ni mina Dabiden ya nagafun na Mangikerutanen nga nekari na Namaratu tekitam, te intu hala i Hesus. 24 Ammi dana imunnan bit tentu i mina Hwanen, te nepadangag na ta magbabawi mina ya ngamin tolay nga Istralita ta liwat da kiden, kapye na kid zigutan. 25 A ta tanagay pagaddetan na tarabaku ni Hwan a dana nepadangag na ya ange na Mangikerutan ta tolay kiden.

> 'Iyak hud ya Mangikerutan nga doban na Namaratu tekamuy, am awa pumatalin hala sangaw teyak. A pake atata-nang ammi teyak, te awek haman megitta nga makitagabu tentu,' kunna.

26 "A yen mina ya nonotan tam, kahkahulun," kun ni Pablu, "te ikitam nga simsima ni mina Abraham, ikid na ikamuy Hentil nga mamat ta Namaratu, a ikitam haman ya nangipakamun na Namaratu te Hesusen nga mangikerutan tekitam. 27 Te ya tolay kiden ta ili na Herusalem ikid na pinakadakal da kiden a aweda haman amu ta intu ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu tekitam, te pinapasi da haman. Ammi aweda haman amu ta dana nalavun ya pasi na ta surat na nanglavun kiden, te maski am kanayun basan da ya surat da kiden ta kada Sabadu a aweda haman manonot ta ikid ya nangidulot ta dana nalavun ta surat kiden. 28 Te maski awan haman ta napasikkal da ta liwat na a nepapilit da hala ya pasi na te Gubernador Pilato. 29 A ta nepangpapasi dan tentu a nabalin na hapa ya ngamin nalavun tentu ta surat kiden, a itta ya umange nangidagut ta bari na en ta kayu en nga nagappan na, kapye da netanam. 30 Ammi tinolay hala na Namaratu ewan, 31 a kanayun nakipaita ta kahulun na kiden taga Galileya addet ta addu na araw, te dana nehulun kid tentu ta ili na Herusalem, a ikid na ya mangipasikkal ta katolay na.

32-33 "A yen ta itta kamin hapa sin, kahkahulun ku, petta madangag muy hapa ya ipadamag mi tekamuy nga mappya. Te ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu ewan ta gingginafu tam kiden a intu hala i Hesus nga dinob nan tekitam. A gafu ta kumanen a pake nagdulot na te Hesus ya inuhohug na Namaratu te mina Dabiden nga nesurat na ta mekaduwa en Kansyon na, te ya uhohug na Namaratu tentu a

> **'Iko hala ya anak ku, te nagbalinak na ta kuman na damam,'** kunna.

34 "A ya takday para uhohug na Namaratu ta gingginafu tam kiden nga mangibar ta katolay ni Hesus, petta awenan ha sangaw masi, a intu yan:

> **'Bendisyonan ta kam hala sangaw ta magnayun na pagariyan, te awek ibabawi ya nekarik te Dabid,'** kunna.

35 "A ya uhohug hapa ni Dabid ta takday para kansyon na ta Namaratu a

‘Mappya hapa yen, Afu, te awem sangaw ituluk ta malabag ya ikatalak min,’ kunna.

36 “Ammi bakkan haman ta bari
ni Dabid ya nebar na en nga awan
malabag, te kabalinan na nepagserbi
ni Dabid ta patarabaku na Namaratu
tentu a nasi hapa, kapye da netanam
ta hebing na dadagkal na kiden, a
malabag haman. 37 Ammi i Hesusen ya
tinolay na Namaratu ewan, a intu mantu
ya nebar na en nga awan malabag.
38 A yen mina ya pagnonotan muy,
kahkahulun ku, te ye-yan na tolay nga
awan malabag a intu hala ya gafu na
pangpakoma na Namaratu ta liwat tam
kiden. A intu ya mangikerutan nga
ipadangag mi tekamuy. 39 Ammi am
ikatalak muy ta mekerutan kam gafu ta
pangidulot muy ta lintig kiden ni mina
Mosesen a melogot kam, te awemuy
kid haman sa idulot. Ammi am intu
ikatalak muy ya nepangikaru ni Hesus
ta liwat muy kiden a mekerutan kam.
40 A mappya mantu ta pake nonotan
muy yan, kahkahulun, talo am mekabat
kam hapa sangaw ta pangpa-gang na
Namaratu nga nepadangag na aglavun
na en, te ya uhohug na Namaratu ta
mangidadula kiden ta idi a

41 **‘Ikamuy nga mangidadula a
pagka-ma muy sangaw ya du-
matang tekamuy, a yen hapa
sangaw ya pasin muy. Te itta
sangaw ya padatangan ku ta
lugar muy nga awemuy kurugan
maski am dana nepadangag mina
tekamuy,’** kunna.”

A yen ya addet na bida ni Pablu tekid.

42 A ya nebar da teg Pablu ta neuhet da ta
kapilya en a

“E kam hala sangaw sin mangipadan-
gag ta takday Sabadu, te pake dangagan
mi ha ta mappya,” kunna na tolay kiden
tekid, kapye da hapa nagugungay.

43 Ammi ya Hudyo kiden ikid na Hentil
kiden nga dana simarok ta relisyon na
Hudyo a addu kid hapa nga himulun bit
teg Pablu ikid ni Barnabas, a pake nebar
da ta aweda mina pagtalekudan ya allak
Namaratu tekid.

44 A ta takday ha na Sabadu a
makipagammung hapa ya magge ngamin
kiden tolay ta ili, te ikayat da dangagan ya
uhohug na Namaratu nga ipadangag nig
Pablu. 45 Ammi gafu ta itta ya pake addu na
Hentil a neahugu na Hudyo kiden i Pablu,
a yen ta nakitapilan da ya inuhohug na
en, yaga inamamat da para. 46 Ammi pake
nagturad hapa ig Pablu nga mangtabbag
tekid,

“Mappya ta uray na Namaratu ta ika-
muy Hudyo ya mapolu pangipadanga-
gan mi ta uhohug na, ammi gafu ta
iwarad muy, ikid na dugiman muy ya
bari muy ta magnayun na angat a e kami
mantu ta Hentil kiden. 47 Te ya pakkwa
na Namaratu tekami nga nesurat ni
mina Isayas a

**‘Isaad ta kam sangaw ta kuman na
zilag nga mangpadakar ta Hentil
kiden, petta mekerutan mina ya
ngamin tolay addet ta ngamin pa-
glelehutin,’** kunna.

48 A ta pakadangag na Hentil kiden ta
nebar ni Pablu a dinayawan da hapa ya
uhohug na Namaratu, a pake natalakan
kid na gafu ta isipat na kid hapa. A nan-
gurug hapa ya ngamin kiden nekari nga
maatadan ta magnayun na angat.

49 A gafu ta kumanen a pake nesaned
para ya uhohug na Namaratu addet ta
ngamin paglelehut da en. 50 Ammi ya mag-
turay kiden ta ili nga lālāki ikid na naba-
nang kiden babay nga makipaggimung ta
kapilya da en a pinagporay na Hudyo ki-
den ya nonot da, petta ikatupag da ig
Pablu, a yen ta pinatugut da kid ta ili. 51 A
gafu ta kumanen a inazi nig Pablu ya lafu
na lutak da ta takki da kiden gafu ta awena
kinurug na Hudyo kiden ya uhohug da, a
nagdulot kid na ta ili na Ikoniya. 52 Ammi
ya mangurug kiden nga magyan ta ili en a
mapasinapān kid la ta Kahalwa na Nama-
ratu, a pake matalakan kid hapa.

14

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Ili Na Ikoniya

1 A ta datang nig Pablu ikid ni Barnabas
ta ili na Ikoniya a kuga umange kid ha

mangipadangag ta kapilya na Hudyo kiden, a nangurug hapa ya addu na Hudyo pase Hentil gafu ta kalalaki na paguhohug da. 2 Ammi ya Hudyo kiden nga awan mangurug a pinagporay da ya nonot na kadwan kiden Hentil, petta ikatupag da ig Pablu. 3 Ammi maski ikatupag da kid a mabayag kid la ten, te maturad kid la mangipadangag ta allak na Namaratu. A pinasinapan na kid hapa ta pakapangwa na, petta itta ya ihuga da ta tolay kiden, a yen ya nangipasikkal ta allak na en nga nepadangag da tekid.

4 Ammi nagkakattway garay ya nonot na tolay kiden ta ili, te ya kadwan a nakidagga kid ta Hudyo kiden nga makitapil, a ya kadwan tekid ya nakidagga teg Pablu ikid ni Barnabas. 5 Ammi sangaw a nahahulun ya kadwan kiden Hudyo ikid na Hentil kontodu pinakadakal da, petta pa-gangan da ig Pablu, te igakkad da ya mamapasi tekid ta batu. 6-7 Ammi ta pakadamag nig Pablu ta igakkad da en tekid, a nagtammang kid. A umange kid na mangipadangag ta damag ni Hesus ta ili na Listra ikid na Derbe ikid na kadwan kiden ili ta lugar na Likonya.

Ya Pangdayaw Da Teg Pablu Ta Ili Na Listra Ikid Na Derbe

8-9 A ta ange da en ta iten Listra a itta ya lalaki nga awan makatugut, te pilay kan abat ta nekeanak na en, a imatuttud la ten magdangag ta bida ni Pablu. A pake itan na hapa ni Pablu, a narikna na ta ikatalak na ya pagpamappya na Namaratu tentu, a pake magayag na i Pablu tentu. 10 **“Magtayuk kan sina,”** kunna, a ka-ma la timollok nagtayuk, a nagpapa-yat na hapa.

11 A ta pakaita na tolay kiden ta iningwa ni Pablu a naggihawa kid na:

> “Dyos tam yan kid nga nagbalin ta tolay,” kun na girawa da en,

ammi awena naawatan nig Pablu, te negirawa da haman ta agsitang da hapa la nga agsitang na Likonya. 12 A i Barnabas ya nengagan da ta Ziyus, te Ziyus ya ngagan na takday dyos da. A i Pablu kan ya dyos da en Hermes, te intu ya mayor na magbida. 13 A ya padi na dyos da en Ziyus a nangalap hapa ta toro na baka nga pinagsigal na ta addu na sabong, a nedatang na ya baka en ta agyan na simbaan na tolay kiden ta pingit na ili, petta iatang da mina teg Pablu ikid ni Barnabas.

14 Ammi ta pakadangag nig Pablu ta atangan na kid a pinispissang da ya barawasi da kiden ta pangikatupag da ta pangatang da, a magbilag kid na ta tangngan na tolay kiden, petta gamman da kid.

15 “An-anu haman yana O? Bakkan kami ta dyos muy, te kagitta da kami la nga tolay,” kunda. “Yen ta ipadangag mi ya damag ni Hesus tekamuy petta amu muy ya kakurugan na Dyos nga namadday ta ngamin kiden itta ta langit pase paglelehutin. Mappya mantu ta azin muy ya mangatang ikid na makimallak ta awan manguffun tekamuy.

16 “Ta idi a pinagorayan na Namaratu ikamuy nga Hentil nga awan makkamu tentu, 17 ammi maski kunna ten itta hala ya neatad na nga mangipasikkal tentu, te intu haman ya mangatad ta ngamin udan, ikid na pagmayan na imula tam, petta matalakan kitam ta ngamin kanan tam,” kunda hapa.

18 Ammi maski kunna ten ya netabarang nig Pablu tekid a magge aweda nagamma ya pangatang da tekid.

Ya Pangwarad Da Te Pablu

19 A ta nepagpasan na pigpigaaraw a dimmagdag hapa ya Hudyo kiden taga Antiyoka ikid na Ikoniya, a pake pinadpadulay da i Pablu ta tolay kiden, petta ikatupag da, a winarad da mantu ta batu. A sangaw ginerger da ya bari na en neuhet ta ili, a newagak dan, te pahig da ta nasin. 20 A mappya la, te dimmadagdag hapa ya kahulun na kiden mangurug, a linehut da ya bari na en. A ta mangananwan la a nagtayuk hala i Pablu en, a nagtoli hapa ikid na kahulun na kiden ta umag na ili. A ta lalakwat a nagtugut ha i Pablu ikid ni Barnabas, te magdulot kid na ta ili na Derbe.

21 A tekiden nangipadangag ta damag ni Hesus ta ili na Derbe a mangurug na hapa ya addu na tolay ten. A sangaw nagtoli ha ig Pablu ikid ni Barnabas ta inange da en, a sage nagsibal kid ha ta ili na Listra ikid

na Ikoniya ikid na Antiyoka na Pisidya,
22 petta pagturadan da ya mangurug kiden
ta isin kid na ili. A netuldu da kid ta aweda
mina kaliwatan ya pangurug da.

"Am ikayat tam mesipat ta pangikerutan
na Namaratu a mappya ta attaman tam
hapa ya zigat na pangurug tam," kunda
tekid.

23 A ya iningwa da para ta tagtakday lu-
gar a netun da ya pinakadakal na mangu-
rug kiden nga makkamu magtaron tekid.
A aweda bit mangmangan, te intu la
tagopan da ya makimallak, te ipataron da
ya netun da kiden te Afu Hesus.

Ya Pagtoli Nig Pablu Ta Ili Na Antiyoka

24 A tekid na ha nagtugut a ginadak da ya
lugar na Pisidya addet ta dumatang kid na
ta ili na Perga ta lugar na Pampiliya. 25 A
yen bit ha ya nangipadangagan da ta uho-
hug na Namaratu, kapye da ha nagdulot ta
ili na Ataliya. 26 A sangaw nagbapor kid ha
nga dumayum ta ili na Antiyoka ta lugar
na Siriya, te nebalin dan ya nepatarabaku
na Namaratu tekid. A dumatang kid na
ta ili na Antiyoka, te yen ya nagganwatan
da en ta nepangidob na kahulun da kiden
tekid, petta idulot da ya patarabaku na
Namaratu tekid.

27 A tekiden dimmatang a pinagaam-
mung da ya mangurug kiden, a binida
da ya ngamin panguffun na Namaratu
tekid ikid na nepanghukat na ta nonot na
Hentil kiden petta mangurug kid. 28 A
nakipagyan kid na ta mangurug kiden ten
abat ta mabayag.

15

Ya Pagdibati Na Mangurug Kiden Ta Magpabanggit

1 A ta ketta para la nig Pablu ikid ni
Barnabas ta mangurug kiden ta ili na An-
tiyoka a itta ya dimmatang nga nagafu ta
mangurug kiden ta Hudeya, a takwan ya
netuldu da ta mangurug kiden nga Hentil.

"Awena mabalin ta mekerutan kam
am awemuy hapa mabanggit ta kuman
na netuldu ni mina Moses," kunda tekid.

2 Ammi gafu ta awena ikayat nig Pablu ikid
ni Barnabas ya netuldu da a makidibati
kid na abat ta medyo mabayag. A gafu
ta awan ta ituluk na takday a yen ta nap-
atudunan ig Pablu ikid ni Barnabas ikid na
kadwan kiden mangurug, petta medob kid
ta ili na Herusalem ta agyan na turin ki-
den ikid na kalalaklakayan na mangurug
kiden ten, petta enda pasikkalan tekid am
anu ya mappya. 3 A tekiden naggaganwat
a inatadan na kid na kadwan kiden ta mas-
apul da, a nagtatugut kid na. A sage nagsi-
bal kid hapa ta agyan na mangurug kiden
ta lugar na Funisya ikid na Samariya. A
binida da hapa tekid ya pangurug na Hen-
til kiden ta inange nig Pablu ta kwa en sina.
A natalakan kid hapa ta damag da en. 4 A
ta pakadatang da ta mangurug kiden ta ili
na Herusalem a pinagdulot da kid hapa.
A nepadangag hapa nig Pablu ya iningwa
na Namaratu ta ngamin kiden lugar nga
nangipadangagan da ta uhohug na en.

5 Ammi ya kadwan kiden mangurug nga
nedagga ta Pariseyu kiden a nagtayuk kid
nga nakitabbag ta uhohug ni Pablu.

"Am mesipat hapa ya Hentil kiden ta
pangurug tam a mappya ta mabanggit
kid, yaga idulot da mina ya ngamin ki-
den lintig nga nesirak ni mina Moses
tekitam Hudyo," kunda.

6 A gafu ta kumanen a nagmamiting ya
turin kiden ikid na kalalaklakayan kiden,
petta pagbabidan da am anu ya uray na
Namaratu ta Hentil kiden nga mangurug.
7 A gafu ta nabayag kid hapa nagintabtab-
bag a nagtayuk i Pedru nga naguhohug
tekid ta kunna sin na uhohug:

"Dana amu muy, kahkahulun ku, ya
nangidoban na Namaratu teyak ta idi,
te intu haman ya makāuray ta iyak ya
umange mangipadangag ta damag ni
Hesus ta Hentil kiden, petta mangurug
kid hapa. 8 A gafu ta intu ya makkamu
ta nonot na ngamin tolay a nepaita na
ya pangikayat na ta Hentil kiden, te
pinasinapan na kid hapa ta Kahalwa
na en ta kuman na iningwa na tekitam
Hudyo. 9 A maski am aweda nabanggit
a awena kid haman neduma, am awa
binaggawan na hala ya nonot da gafu ta
pangurug da. 10 Am ipapilit tam mantu
ta idulot da para ya lintig ni Moses a
awetam hud pagporayan ya Namaratu
ewan, te kuman na ipaagtu tam haman

tekid ya awetam para la maagtu ikid na awena maagtu na dadagkal tam kiden.
11 A bakkan mina ta kunna ten, kahkahulun, te amu tam haman ta mekerutan kitam gafu ta pangikatalak tam ta allak ni Afu Hesus tekitam, a kumanen hapa ta Hentil kiden. A yen la ya abat na mabidak," kun ni Pedru.

12 A tentu en nabalin nagbida aweda hapa magasitang am awa dadangagan da hapa ya uhohug nig Barnabas ikid ni Pablu, te binida da ha ya pakapangwa na Namaratu nga nepehuga na tekid ta Hentil kiden. 13-14 A tekid hapa nabalin nagbida a tumubbat hapa i Santiago.

"Dangagan muy hapa ya ibar ku, kahkahulun," kunna. "Ta kuman na binida ni Simon Pedru tekitam ta ayanen a nepaita na Namaratu ya idduk na ta Hentil kiden, petta tolay na kid hapa. 15-16 Ammi yen haman ya dana binida na pinaguhohug na Namaratu ta palungu na araw, te ya uhohug na Namaratu tentu a

'Sangaw am pagtolin ku ha ya tolay ku kiden a itta hapa sangaw ya patayukan ku nga bali ta kuman na pinatayuk ni Dabid nga natukalit.
Te pakappyan ku sangaw ya naperdi a patayukan ku ha,
17 **petta itta hapa sangaw ya pagaammungan na kadwan kiden tolay nga magapag teyak, kontodu Hentil kiden nga makidafu teyak,'** kunna.

18 "A yen ya uhohug na Namaratu ewan, kahkahulun, te dana nepadangag na ta palungu na araw. 19 A ya uray kin mantu a awetam mina pagzigātan ya Hentil kiden nga mangurug ta Namaratu. 20 Ammi mappya ta magsurat kitam tekid ta lillikan da mina ya makikanan ta meatang, ikid na makidorug ta bakkan ta atawa da, ikid na mangan ta daga kontodu bilsag nga sedaga. 21 Mappya ta aweda mekabat ta isin kid na tarabaku, petta awan sangaw ta pangikatupagan na Hudyo kiden tekid, te amu muy haman ta yen kid na tarabaku ya ihangat na Hudyo kiden abat ta araw na dadagkal kiden, te pangurug da haman ta surat ni mina Moses nga mebasa tekid ta kada Sabadu ta ngamin na lugar," kunna.
A yen ya abat na uhohug ni Santiago.

Ya Uray Na Turin kiden Gafu Ta Hentil Kiden

22 A gafu ta inuhohug ni Santiago a nagdadagga ya ngamin nonot na turin kiden ikid na kalalaklakayan kiden kontodu ngamin kiden mangurug ta uray da en. A nakanonot kid nga magpili ta kadwan tekid nga pinakadakal da, petta medob ya pilin da kiden ta iten Antiyoka, te mehulun kid teg Pablu ikid ni Barnabas. A dinob da mantu ig Hudas Barsabas ikid ni Silas, petta enda itulud ya surat na uray da en tekid.
23 (v23,30) A tekiden nakadatang ta ili na Antiyoka a pinagaammung da ya mangurug kiden kapye da negawat ya suraten tekid. A ya uhohug na surat da en a intu yan:

"Tekamuy mangurug taga ili na Antiyoka ikid na lugar na Siriya ikid na Silisya.
Kumusta kam, kahkahulun.
"A ya nagsurat tekamuy, kabagis, a ikami nga turin ikid na kalalaklakayan ta isin Herusalem. 24 A yen ta nagsurat kami tekamuy, kahkahulun, te nadamag mi ta itta ya immange nangituldu tekamuy nga nagafu kan tekami, a napopoyung kam kan gafu ta netuldu da en tekamuy, ammi bakkan ta ikami ya nangidob tekid. 25 A yen ta nemiting mi hapa ya nadamag mi, a naggagitta ya nonot mi nga magpili ta doban mi tekamuy, petta ipadangag da ya uray mi tekamuy, a nehulun kid hapa ta pake kofun mi kiden Barnabas ikid ni Pablu.
26 Ya duwa kidina ya kakurugan nga nangisagapil ta bari da ta nepangserbi da ta dafu tamewan Hesus Kristu. 27 A ig Hudas ikid ni Silas ya dinob mi mantu tekamuy, a ikid hapa la sangaw ya mangipasikkal ta uray mi ta kuman na nesurat min tekamuy.
28 "A kumanen nakanonot kami gafu ta Kahalwa na Namaratu ta awan ta idagga mi ta gagangay muy fwera ta isin

kid: 29 te mappya ta lillikan muy ya
makikanan ta meatang, ikid na maki-
dorug ta bakkan ta atawa muy, ikid na
mangan ta daga, ikid na bilsagen nga
sedaga. Mappya ya pagbalinan muy am
awemuy si-gedan yen kid nga mehangat
tekamuy. A yen la ya abat na mabida
mi tekamuy. Namaratu ya makkamu
tekamuy," kun na surat da en. 30 (-)

31 * A tekiden nakabasa ta suraten a na-
talakan kid hapa ta netabarang tekid. 32 A
ig Hudas ikid ni Silas nga paguhohugan
na Namaratu a addu hapa ya nebar da
tekid ta mappya na uhohug petta dumakal
para ya pangurug da. 33 A nagyan kid
bit ta kabagis kiden ten abat ta medyo
mabayag. A sangaw ta pagpatugut na
kabagis kiden tekid a "Dyos ya manghulun
tekamuy," kunda tekid, a dimmatang kid
na ta nangdob kiden tekid. 34-35 Ammi
teg Pablu ikid ni Barnabas a nagyan kid
la ta ili na Antiyoka, a inuffunan na kid
na kadwan kiden nga mangituldu ikid na
mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

Ya Paggungay Ni Barnabas Ikid Ni Pablu

36 A ta nepagpasa na pigpigaaraw a
"Enta pasyaran ya kabagis tam kiden
ta ngamin immeyan ta en nga nangi-
padangagan ta ta uhohug na Namaratu,
te itan ta am imanu kid," kun ni Pablu te
Barnabas.
37 A mayat hapa i Barnabas, ammi ikayat
na ta ihulun da i Hwan Markus. 38 Ammi
ta uray ni Pablu a dulay kan am ihulun
da ya nagtammang tekid ta idi, te nag-
tugutan na kid ni Hwan tekiden immange
ta Pampiliya, a awena nedulot ya mangu-
ffun ta tarabaku da. 39 A gafu ta awena
nagdadagga na nonot da a pake nefulot
ya pagkatabtabbag da, a yen ta naggun-
gay kid na. A nehulun mantu i Hwan
te Barnabas, a nagbapor kid ta fugu na
Sipre. 40 Ammi te Pablu a pinili na i Silas
ta kahulun na, a nepakimallak na kid na
mangurug kiden kapye da nagtugut. 41 A
sinaned da ya pagaammungan na mangu-
rug kiden ta lugar na Siriya ikid na Silisya,
a pinasikan da ya pangurug da.

16

Ya Pangihulun Ni Pablu Te Timotyo

1 A tekiden ha nagtugut a nagdulot kid
ta ili na Derbe ikid na Listra. A ya ili
na Listra ya nakasimmun da hapa ta tak-
day mangurug nga nagngagan ta Timotyo.
Hudyo ya hina na en nga mangurug hapa,
ammi Hentil ya dama na. 2 A mappya
kan na tolay i Timotyo, te yen ya binida
na mangurug kiden taga ili na Listra ikid
na Ikoniya. 3 A ikayat ni Pablu ta intu ya
takday kahulun da, ammi dana binanggit
na, petta awan sangaw ta pangikatupagan
na Hudyo kiden tentu, te amu da ta Hentil
ya dama na en. 4 A sangaw nagtugut kid
ha, sa ikid nig Pablu ikid ni Silas, ikid ni
Timotyo, a sinaned da ya mangurug ki-
den ta kadwan kiden ili, a nepadamag da
hapa tekid ya uray na turin kiden ikid na
kalalaklakayan ta ili na Herusalem. 5 A
gafu ta kumanen a nagsikan ya pangu-
rug na tagtakday iglesya, a itta la itta ya
medagga tekid ta kinanghahaw.

Ya Panggamma Na Namaratu Teg Pablu

6 A tekiden ha nagtugut a e kid mina
mangipadangag ta lugar na Asya, ammi
awena netuluk na Kahalwa na Namaratu,
a yen ta nagpaamyanan kid ta lugar na
Parigya ikid na Galasya. 7 A tekiden naka-
datang ta lalassangan na lugar na Misya
a magdulot kid mina ta lugar na Bitinya,
ammi awena kid ha pinagdulot na Ka-
halwa ni Hesus. 8 A gafu ta kumanen a
tinaliban da ya lugar na Misya, te mag-
palalammadan kid na, a nagdulot kid na ta
ili na Troas ta pingit na bebay.

Ya Nagmatakar Te Pablu

9 A ta hiklam itta ya nagmatakar te
Pablu, te imatubang kan tentu ya lalaki
nga taga Masadonya nga nakimemallak
tentu.
"E kam haen ta isin Masadonya, te
uffunan da kami," kunna kan na lalaki
en.
10 A yen mantu ya nakkamun da ta doban
na kid na Namaratu ta iten Masadonya,
petta ipadangag da ya uhohug na ta tolay
kiden ten. A nagganwat kamin mantu, te

* **15:31** Netulfu ya bersikulo 30 ta 23 ta utun petta matarus ya bida.

iyak, Lukas, ya nehulun da hapa. 11 A ta
nepakaapag min ta pagluganan mi a nag-
tugut kamin ta ili na Troas, a dimmayum
kamin ta fugu na Samotrasya, te nagbapor
kami, a sangaw ta lalakwat a nagdulot
kami ta ili na Neapolis. 12 A tekami en
nagdisaag ta baporen a tinugut min abat
ta ili na Pilipos nga mayor na ili ta lugar
na Masadonya. Ammi ya taga Roma kiden
ya magturay ta isin na ili. A yen hapa ya
nagyanan mi abat ta addu na araw.

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Ili Na Filipos

13 A ta Sabadu a limattog kami ta ili, a
imange kami ta pingit na karayan, te emmi
apagan ya lugar na akimallakan na kagitta
mi kiden Hudyo, a neddatangan mi ya
kadwan kiden bābāy nga maggagimung, a
nakipagtuttud kami hapa nga nakibibidan
tekid. 14 A ya takdayen babbay nga nag-
dangag ta bida mi a dana mangurug hapa
ta Namaratu, ammi tentu en nakadangag
ta damag ni Hesus nga binida ni Pablu
a inukadan na Namaratu ya nonot na, a
pazigut hapa ta ngagan ni Afu Hesus, a ne-
sipat hapa ya ngamin kiden magyan tentu.
Lidya ya ngagan na, a taga ili na Tiyatira, a
maglaklaku hapa ta ga-gamit. 15 A tentun
nabalin nazigut a pinagdulot na hapa ig
Pablu ta bali na.

"Am ikwenta dak na ta takday mangu-
rug te Afu Hesus a awemuy hud magdu-
lot ta balik?" kunna tekami,

a immange kami hapa, te gafu ta itotoli na
ibar tekami.

Ya Paggamma Ni Pablu Ta Seanitu

16 A ta takday na araw a immange kami
ha ta akimallakanen, a itta ya balatang nga
seanitu nga ange nangdafung tekami. A
malalaki hapa manglavun gafu ta anitu
na en. Ammi intu hapa ya daddoban na
kadwan kiden tolay, a ikid ya magba-nang
gafu ta aglavun na balatangen. 17 A dim-
magdag la ya balatangen tekami abat ta
addu na araw, a iayayag na kami ta tolay
kiden.

"Ye-yan kid na tolay ya daddoban na
Kata-nangan na Dyos, a ipadamag da ya
mangikerutan tekamuy," kun na ayag
na en.

18 A pake nahulat na i Pablu ta ayag na en,
a nagbalittag na nga imatubang ta balatan-
gen, kapye na nehuya ya anitu na en.

"Iyak ya turin ni Hesus Kristu, a pag-
tugutan ta ka ta balatang ina," kunna.

A alistu nagtugut hapa ya anitu na en.

Ya Kabalud Nig Pablu Ikid Ni Silas

19 A ta pakaita na dafu na balatangen
ta nagtugut na ya anitu na en a nagpo-
ray kid na teg Pablu, te pinerdi dan ya
pangalapan da ta pirak. A ginafut da kid
na, kapye da kid ginergerger ta agyan na
munasipyo, a nedarum da kid ta atubang
na pinakadakal da kiden nga taga Roma.

20 "Hudyo yan kid, a mamadday kid
na ta dulay ta agyan tamin, 21 te tak-
wan na ugali ya pakkwa da tekitam nga
mekontra ta lintig tam te Romano kitam
haman, a awena mabalin ta dagdagan
tam ya ugali da," kunda.

22 A kumabkabat hapa ya tolay kiden nga
mangpaliwat tekid. A yen ta pinispissil
na pinakadakal da kiden ya barawasi nig
Pablu ikid ni Silas, kapye da kid papaluk ta
kayu. 23 A tekid na nabalin nagpaluk tekid
ta addu na paluk a nebalud da kid, a ya
nebar da ta maggwardya en ta agbaludan
a

"Pake taronam ya duwa kidin, petta
aweda makatammang," kunda.

24 A neange na kid mantu ta nagingumag
na silid ta agbaludan, kapye na dinamsit ya
takki da kiden ta duwa na kayu.

Ya Pangurug Na Maggwardya

25 A ta hiklam a imaidda la ig Pablu
ikid ni Silas nga makimalmallak ikid na
magkankansyon ta Namaratu, a dadanga-
gan na kid hapa na sakā balud da kiden.
26 Ammi ta tangngan na hiklam a ka-ma
la itta ya masikan na lunig, a pake nawal-
wag ya pundasyon na agbaludanen. A
nahukatan hapa la ya ngamin irwangan
kiden, yaga naubadan hapa ya kawad na
ngamin kiden nabalud, kontodu kayu ki-
den nga nangdamsit ta takki da kiden. 27 A
ta nekahukal na naggwardya en a naita na
ta nahukatan ya irwangan kiden, a pahig
na ta nakalattog na ya nabalud kiden. A
yen ta sinikkut na ya kampilan na en, te
papasin na mina ya bari na, te mamatan

sangaw ta atubang na dafu na en. 28 Ammi ta nepakaita ni Pablu tentu a pake nagayag tentu.

"Awem la, te itta kami la ngamin sin," kunna.

29 A nagayag bit mantu ya maggwardya en ta paghilag na, a sangaw nagbilag na simarok ta agyan na nabalud kiden. A gafu ta nagpapilpig na ta talaw na teg Pablu ikid ni Silas a namalentud bit ta atubang da, kapye na kid neuhet. 30 A ya uhohug na hapa tekid a

"Ibar muy haen, Ser, am anu mina ya tarabakun ku petta awek sangaw mesipat ta pangpa-gang na Namaratu ewan," kunna.

31 "A mangurug kan te Afu Hesus, te intu ya makkamu mangikerutan tekitam, a kumanen hapa tekamuy ngamin nga mamattama," kunda tentu.

32 Ammi pake nepadangag da hapa ya uhohug na Namaratu tentu ikid na ngamin kiden magyan tentu. 33 A sangaw inalap na hapa ig Pablu ikid ni Silas ta agyan na danum ta tangngan na hiklam para la, a binaggawan na ya bigad da kiden gafu ta paluk. A yen hapa ya nepagzigut da tentu ikid na magyan kiden tentu gafu ta pangurug da. 34 A sangaw pinagdulot na hapa ig Pablu ikid ni Silas ta bali na en, kapye na kid nepagafuy, a nagkakan kid hapa. A matalak hapa ya maggwardya en ikid na kahulun na kiden gafu ta mangurug kid na ta Namaratu.

Ya Pakauhet Nig Pablu Ta Agbaludan

35 A ta lalakwat a nangidob ya pinakadakal kiden ta polis da ta agyan na agbaludanen, te petta ilattog da mina ig Pablu. 36 A sangaw enna nebar na maggwardya en tekid.

"Pelattog na kam kan na pinakadakal mi kiden, a magtugut kanan mantu, a Dyos ya makkamu tekamuy," kunna tekid.

37 Ammi ya uhohug ni Pablu tentu a

"Ay, awena mabalin ta kunna ten, te maski am Hudyo kami a kagitta da kami haman nga mekamang ta gubyernu na taga Roma, a aweda haman panunnutan damagan tekami am anu ya liwat mi, am awa ka-ma la amāmatan da kami hud la ta paluk ta atubang na ngamin tolay, kapye da kami pebalud. A ta ayanin a ikayat da ilemad ya pagpatugut da tekami. Awan! Awemin mantu magtugut am bakkan ta pinakadakal mu kidina ya ange mangilattog tekami," kunna.

38 A nagtoli mantu ya polis kiden ta pinakadakal da kiden, a nebar da ya inuhohug ni Pablu tekid, a naburungan kid na hapa, te liwat da ta nepabalud ya awanen ta liwat. 39 A yen ta umange kid na nakipakoma teg Pablu, a sangaw nelattog da kid ta agbaludanen, kapye da kid pinatugut ta ili da. 40 A tekid na nagtugut ta agbaludan a nagsibal kid bit ta bali ni Lidya en, te pagturadan da bit ya mangurug kiden, a sangaw nagtugut kid hapa.

17

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Ili Na Tesalonika

1 A tekiden nagtugut a tinaliban da ya ili na Ampipolis ikid na Apolonya, kapye da dimmatang ta ili na Tesalonika. A gafu ta itta hapa ten ya kapilya na Hudyo kiden 2 a immange kid hapa makigimung, te yen hala ya gagangay da. A nakiuhohuganan hapa i Pablu tekid ta tallu na Sabadu gafu ta surat kiden ta Bibliya da. 3 A netuldu na hapa tekid ya surat kiden nga dana nangibar ta iange na Mangikerutan, petta amu da ta dana nekari ya pasi na ikid na katolay na.

"A ya Hesusen nga ipadangag ku tekamuy a intu hala ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu ewan tekitam," kunna tekid.

4 A mangurug hapa ya kadwan kiden Hudyo, ikid na Hentil nga dana mangurug ta Namaratu, a medagga kid na teg Pablu ikid ni Silas, a itta hapa ya addu na bābāy nga naba-nang.

5 Ammi ya Hudyo kiden nga awan mangurug ta nepadangag ni Pablu a mangahugu kid na gafu ta mangurug kiden. A yen ta nangalap kid ta kadwan kiden lālāki nga mangunung ta kanan da, kapye da sa mamadday ta dulay, petta burburungan da ya tolay kiden ta ili. A sangaw simarok kid hapa ta bali ni Hason nga pagyanan nig Pablu ikid ni Silas, petta

gafutan da kid mina, te idarum da kid
mina ta atubang na tolay kiden. 6-7 Ammi
mappya te dana nagkahan kid nagtugut,
a aweda kid mantu nadatangan. A gafu
ta kumanen a nekabkabat da ig Hason gi-
nafut ikid na kadwan kiden mangurug, a
ginerger da kid ta atubang na konsihal da
kiden ta ili.

"Ye-yan kid ya kahulun na duwa kiden
nga manabtabang ta ngamin kiden lu-
gar, te pinagdulot na kid ni Hason ta bali
na. A sa makaliwat kid ta lintig na Ari en
ta ili na Roma, te ipapilit da ya takwan
na ari nga magngagan te Hesus," kun na
ayag da en.

8 A magburung na hapa ya tolay kiden ikid
na konsihal da kiden tekiden nakadangag
ta itta ya mangipapilit ta takwan na ari.
9 A pinagmulta da mantu ig Hason ikid
na kahulun na kiden, kapye da kid pinag-
tugut.

Ya Iange Nig Pablu Ta Ili Na Beriya

10 A ta hiklam a dinob na mangurug ki-
den ig Pablu ikid ni Silas ta ili na Beriya. A
ta datang da ta iten Beriya a kuga immange
kid ha ta kapilya na Hudyo kiden. 11 Ammi
mapmappya ya agnonotan na Hudyo ki-
den taga Beriya ammi ta itta kiden ta Tesa-
lonika, te nefulot ya talak da nga magdan-
gag ta inuhohug nig Pablu, a pake bilbi-
gan da para ya Bibliya ta kinanghahaw,
te pasikkalan da am kurug ya inuhohug
nig Pablu tekid. 12 A gafu ta kumanen a
mangurug hapa ya addu na Hudyo, ikid
na addu hapa na baba-nang na Hentil na
lālāki pase bābāy.

13 Ammi intu dulay, te ya Hudyo kiden
taga Tesalonika a nadamag da ta itta ig
Pablu ta iten Beriya nga mangipadangag
ha ta uhohug na Namaratu, a dinagdag
da kid hapa. A sinansanat da hapa ya
tolay kiden ten, petta ikatupag da mina i
Pablu. 14-15 A yen ta nebar na mangurug ki-
den tentu ta alistu mina magtugut, a enda
netulud na kadwan kiden addet ta ili na
Atenas ta pingit na bebay, ammi nasirak ig
Silas ikid ni Timotyo ta ili na Beriya. A ya
uhohug ni Pablu ta nangitulud kiden tentu
a

"Padagdagan muy sangaw ta mavit ig
Silas ikid ni Timotyo," kunna tekid,
kapye da nagtugut magtoli ta ili na Beriya.

Ya Bida Ni Pablu Ta Taga Atenas Kiden

16 A ta pagindag ni Pablu teg Silas ta
ili na Atenas a pake matupag ya nonot
na gafu ta napannu ya ili da ta addu na
sinang dyos. 17 A yen ta magpatotoli ta
agyan na pagkakampatan na tolay kiden ta
kinanghahaw, te petta makiuhohuganan
tekid gafu ta sinang dyos da kiden ikid na
Namaratu. Ammi am Sabadu a immange
ta kapilya na Hudyo kiden, te makiuho-
huganan hapa tekid ikid na Hentil kiden
nga nedagga tekid. 18 A ya kadwan ki-
den mistro ta eskwela ni Ipikuro ikid na
eskwela ni Zeno a nesimmu da hapa i
Pablu nga makiuhohuganan ta itta kiden
ta agyan na dapun da en. A ya uhohug
kadwan a

"Anu hud ya ikayat na uhohugan na
magtuladin," kunda.

"A kuman na ipadangag na ya takwan
na dyos," kunna hapa na kadwan,

te nadangag da ya pangipadangag na ta
ngagan ni Hesus ikid na pangtolay na Na-
maratu ta nagpasi kiden. 19 A enda mantu
binaran, a neange da ta bagetay na Arey-
opago, te yen ya agimbestigaran na konsi-
hal da kiden ta tolay. A ya nebar da tentu
a

"Pake dangagan mi ta mappya am anu
ya ituldum, te kuman na takwan, 20 te
bakkan ta kuman na amu mi, a ikayat
mi dangagan am anu ya ikayat mu uho-
hugan," kunda tentu.

21 Te ya tolay kiden taga Atenas ikid na
imme kiden magpasyar ten, a intu la
pakolangan da ya mangibida ikid na mag-
dangag ta bagu na bida.

22 A gafu ta kumanen a nagtayuk i Pablu
ta nagtātangnganan na konsihal kiden. A ya
binida na tekid a intu yan:

"Ikamuy taga Atenas, a ta kuman na
mariknak tekamuy a pake pakolangan
muy ya ngamin na relisyon, te awemuy
ikayat ta itta ya taliban muy nga dyos.
23 Te teyaken nagpapasyar nga nagbuya
ta ngamin kiden pakimallakan muy a
naitak hapa ya takday na pangiatangan
muy, a ya nesurat hapa tentu a

‘Ye-yan ya Pangiatangan ta Dyos nga
Awan Aamu’, kunna.
“A ya Dyos nga awemuy amu a yen
mantu na Dyos ya ipadangag ku teka-
muy. 24 Te Namaratu ewan haman ya
Dyos nga namadday ta lutakin kontodu
ngamin na itta ta paglelehutin, a awena
haman magyan ta bali nga pinadday
na tolay, te intu haman ya dafu na
ngamin lutak pase langit. 25 A masa-
pul na hud ta itta ya mangatad tentu,
bakawa intu haman ya mangatad ta an-
gat tam ikid na ngamin magserbi teki-
tam. 26 Te ya napopolu en tolay nga
pinadday na, a intu la tatakday ya naga-
fun na ngamin tolay maski am anu ya
katolay da, petta magyan kid ta utun na
lutakin. Ammi dana tinugnakan na ya
lugar na pagyanan da ikid na kabayag na
araw da, 27 pettam kumanen a apagan da
mina ya Namaratu, talo am maapagan
da, am manonot da. Ammi maski kunna
ten awena haman adayu ta tagtakday
tekitam, te ya kuman na inuhohug na
kadwan kiden dadagkal muy a
28 ‘Intu ya makkamu ta angat tam,
ikid na mangpahehit ikid na mang-
panonot tekitam, a ikitam tolay ya
anak na kiden,’ kunda haman.
29 “A gafu ta ikitam tolay ya ānāk na
Namaratu ewan a awetam mina igitta
ya Namaratu ta balituk, ikid na pirak,
ikid na batu nga pinadday na malalaki
na tolay. 30 Ta idi a pinagorayan na
Namaratu ya awemuy pakkamu tentu,
ammi ta ayanin a ibar na ta magbabawi
mina ya ngamin tolay, 31 te dana tinug-
nakan nan ya araw na pagimbestigar na
ta ngamin tolay. A pinatudunan nan
hapa ya matunung na lalaki nga mag-
imbestigar tekid. A pake nepasikkal nan
hapa ya pinatudunan na en, te tinolay
nan ta pasi na en. A yen la ya abat na
mabidak,” kun ni Pablu tekid.
32 A ta pakadangag da ta itta ya tinolay
na Namaratu ta pasi na a nekakātawa na
kadwan, ammi nakanonot ya kadwan, te
“Dangagan mi ha sangaw ta mittan am
anu ya ikayat mu uhohugan ta matolay
ya nasi,” kunda.
33-34 A ta nekabalin na kumanen a nag-
tugutan na kid ni Pablu, a nehulun bit hapa
ya kadwan tentu, a mangurug kid hapa te
Hesus. I konsihal Dyonisyo ya takday, a ya
takday para ya babbayen nga nagngagan
ta Damaris, a mehulun hapa ya kadwan
tekid.

18

Ya Pagyan Nig Pablu Ta Ili Na Korinto

1 A ta nepagtugut ni Pablu ta ili na Atenas
a nagdulot ta ili na Korinto, 2 a yen hapa
ya nakasimmun na te Akila nga takday
na Hudyo nga neanak ta lugar na Pontu.
Ammi bagu nagafu kid hapa na atawa na
en Persila ta lugar na Itali, te pinatugut
na kid ni Ari en Klawdyo kontodu ngamin
kiden Hudyo nga nagyan ta ili na Roma,
a ikid ya napnapolu dimmatang ta ili na
Korinto ammi te Pablu. 3 A sangaw im-
mange hapa i Pablu magpasyar ta bali da,
a nakipagyan tekid nakipagtarabaku, te
naggagitta kid nga mamadday ta tolda. 4 A
kada Sabadu a makigimung hapa i Pablu
ta kapilya na Hudyo kiden, a nakiuho-
huganan tekid pase Giregu kiden, talo am
mangurug kid hapa te Hesus.
5 A sangaw ta datang nig Silas ikid ni
Timotyo, te nagafu kid ten Masadonya, a
nagimmang bit i Pablu nga magtarabaku
ta tolda, te intu la kwan na ya mangipadan-
gag ta uhohug na Namaratu ta Hudyo ki-
den, a pake nepasikkal na i Hesus ta intu
ya Mangikerutanen nga dana nekari na
Namaratu tekid. 6 Ammi gafu ta masoysoy
kid ikid na mamadakat kid tentu a nag-
talekudan na kid hapa. Te ya nebar na
tekid a
“Ikamuy mantu la ya makkamu ta li-
wat muy. Am aweyan muy ya iatad na
Namaratu tekamuy a anu para ya liwat
ku. Eyak na mantu mangipadangag ta
Hentil kiden,” kunna tekid.
7 A nagtugutan na kid, a immalit ta bali
ni Tikyo Husto ta hebing na kapilya da
en, te Hentil i Tikyo, a mangurug hapa ta
Namaratu. 8 Ammi i Krispu nga presidente
na kapilya en a dimmagdag hapa te Pablu,
te sa ikid nga mamattama ya mangurug te
Hesus gafu ta nepadangag ni Pablu tekid.
A addu hapa ya mangurug nga Hentil ki-
den taga Korinto, a sa nazigut kid hapa.

9 A sangaw ta takday na hiklam a nag-
matakar kan i Afu Hesus te Pablu, a ya
nebar na tentu a
"Awem magtalaw, Pablu, te idulot mu
la ya mangipadangag ta isin, 10 te itta yak
hala teko, a awan sangaw ta mangsi-ged
teko, te addu para ya mangurug teyak ta
isin na ili," kunna kan tentu.
11 A nagyan mantu i Pablu ta ili na Korinto
abat ta tādarun a annam na hulan nga man-
gituldu ta uhohug na Namaratu.
12 A ta pagyan para la nig Pablu ta ili
na Korinto a naggubernador hapa i Galiyo
ta ngamin lugar na Akaya, a ya arawin
yen hapa ya nepagdadagga na Hudyo ki-
den nga manggafut te Pablu, a nee da ta
atubang na gubernador en, petta idarum
da.
13 "Ye-yan ya mangayayyaw ta tolay
kiden, petta dagdagan da mina ya tak-
wan na pangurug nga mehangat ta lintig
tam," kunda.
14 A tanagay maguhohug hapa i Pablu,
ammi napnapolu ya gubernadoren nga
tumabbag tekid.
"Am angarigan ta itta mina ya
tinarabaku na nga pake dulay a attaman
ku la ya magdangag tekamuy. 15 Ammi
gafu ta intu la pagtatāpilan muy ya
uhohug ikid na ngagan na tolay ikid na
lintig na Hudyo a mappya ta ikamuy
hapa la ya makkamu, awan ta amuk ta
problema muyina," kunna.
16 A pinatugut na kid. 17 Ammi ka-ma la
enna ginafut na Hentil kiden i Sostinu nga
bagu en presidente na kapilya na Hudyo
kiden, a pinalpaluk da ta atubang na gu-
bernadoren, a binaybay-an na kid hapa na
gubernadoren.

Ya Pagtoli Nig Pablu Ta Ili Na Antiyoka

18 A ta kabalinan na kumanen a nagyan
bit i Pablu ta ili na Korinto abat ta medyo
mabayag. A gafu ta mabayag mantu ten a
"Eyak na ha, a makkamu kanan," kunna
ta mangurug kiden, kapye na nagtugut, sa
ikid nig Akila ikid ni Persila.

A nabayag na hapa ya awena nepag-
posip ni Pablu gafu ta itta ya nekari na ta
Namaratu, ammi tekiden nakadatang ta ili
na Senkareya a yen ya nagposipan na ta
huk na en, te nabalin na ya nekari na en. A
sangaw naglugan kid ta bapor nga ange ta
lugar na Siriya. 19 A gafu ta nagsibal hapa
ya baporen ta ili na Efeso a dimmagut bit
i Pablu, petta ange makigimung ta kapilya
na Hudyo kiden, a nakiuhohuganan hapa
tekid. A ya uhohug da hapa tentu a
20 "Mappya am mabayag ka mina
tekami," kunda hapa tentu, ammi
"Awek la bit, 21 te am ituluk na Nama-
ratu ewan a magtoli yak hala sangaw,"
kunna tekid kapye na nagtugut.
Ammi ig Akila ikid ni Persila a nasirak kid
ta ili na Efeso, a nagbapor ha i Pablu addet
ta lugar na Siriya.
22 A ta datang na baporen ta ili na
Sesariya a yen hapa ya nagdisaagan
ni Pablu, a nagtugut na addet ta ili na
Herusalem, te ange bit magpasyar ta
mangurug kiden ten, kapye na magdulot
ta ili na Antiyoka, te yen ya nagganwatan
na en ta idi. 23 A medyo mabayag hapa
ten, kapye na ha nagtugut, te magtoli ta
mangurug kiden ta ngamin inange da en
ni Silas ta lugar na Galasya ikid na Parigya,
petta pagsikanan na ya pangurug da.

Ya Tarabaku Ni Apolo

24-26 A ta ketta para la ni Pablu ta
iten Galasya a itta ya takday Hudyo nga
immange nagpasyar ta ili na Efeso. Apolos
ya ngagan na, a taga ili na Alehandra ta
lugar na Egipto. A tentu en immange
makigimung ta kapilya na Hudyo kiden
a pake naturad hapa magbida tekid,
te malalaki maguhohug, yaga awena
metawag ta surat kiden ta Bibliya. A pake
pinasikkal na ya maguhohug, a awan kad
ta pagkilluyan na ituldu na ta damag ni
Hesus, te kustu ngamin ya bidan na, te
pake naadal na ta mappya ya ngamin
netuldu tentu gafu te Afu Hesus. Intu la
pagkurangan na ya kazigut na en, te maski
dana nesipat ta pangzigut ni mina Hwan a
awena para la nakompleto na kazigut na.
A ta nepakadangag nig Persila ikid ni Akila
tentu ta kapilya en a nebar da tentu ta
"Magdulot ka hala ta bali mi, te mag-
bida kitam," kunda tentu,
a pake netuldu da ya awena en para amu
nga dalan na Namaratu.

27 A ta nekabalin da magbida a ikayat ni
Apolos magtugut.
"Mappya ta eyak para ta iten Akaya
ta dammang na bebay, petta mangituldu
yak hapa ten," kunna.
A inuffunan da hapa na mangurug ki-
den, te nagsurat kid ta kahulun da ki-
den mangurug ta dammang, petta pag-
dulotan da hapa. A ta datang ni Apo-
los ta dammang ta ili na Korinto a dakal
hapa ya panguffun na ta mangurug ki-
den ten gafu ta pakapangwa na Nama-
ratu, 28 te masikan makidibati ta Hudyo
kiden ta lugar na pagaammungan da, a
inabak na kid ta uhohug na Namaratu,
te pake nepasikkal na i Hesus ta intu ya
Mangikerutan nga nekari na Namaratu
tekid.

19

Ya Pagtoli Ni Pablu Ta Ili Na Efeso

1 A ta ketta ni Apolos ta ili na Korinto
a nagtugut hapa i Pablu ta iten Parigya,
a inange na ya bagbagetay kiden addet ta
nakadatang ta ili na Efeso, a yen hapa ya
nakasimmun na ta kadwan kiden mangu-
rug. 2 A tentu en nakiuhohugan tekid a
pinohutan na ta
"Anu, awemuy hud napasinapān ta
Kahalwa na Namaratu ta nepangurug
muy?" kunna tekid.
"Awan ay, te awemin para la nadan-
gag am ittan ya Kahalwa na Namaratu,"
kunda hapa.
3 "A anu mantu ya kinurug muy petta
nagzigut kam?" kunna.
"A intu kinurug mi ya pangzigut ni
mina Hwan ta danum," kunda.
4 A ya uhohug para ni Pablu tekid a
"Zinigut ni Hwan ya tolay kiden gafu
ta pagbabawi da ta liwat da kiden, ammi
ya nebar na kan para tekid a mappya
ta ikatalak da ya ange sangaw ta gafan
na nga mangpasinap tekid ta Kahalwa
na Namaratu, a i Hesusen mantu yen,"
kunna.
5 A gafu ta uhohug ni Pablu tekid a
pazigut kid hapa ta ngagan ni Afu Hesus.
6 A ta nepangisagpaw ni Pablu ta kamat na
ta ulu da a mapasinapān kid hapa ta Ka-
halwa na Namaratu, a magsitang kid na ta
magdaduma na aguhohug, otturu neuho-
hug da hapa ya pepadangag na Namaratu
tekid. 7 Itta mafulu duwa kid ngamin.
8 A ta kabalinan na kumanen a nagyan
i Pablu ta ili na Efeso abat ta tallu hulan,
ammi kada Sabadu a immange ta kapilya
na Hudyo kiden, a naturad hapa maguho-
hug tekid, te awena mamat mangituldu am
awa pake nepasikkal na ya pangikerutan
na Namaratu tekid. 9 Ammi pake ma-
soysoy ya kadwan, te aweda kurugan ya
ituldu na, am awa pinadpadulay da hud la
ta atubang na magdangag kiden. A yen ta
nagtugutan na kid ni Pablu, a netugut na
hapa ya mangurug kiden, a immalit kid ta
eskwela ni Tirano. 10 A nangituldu i Pablu
ta eskwela na en ta kinanghahaw abat
ta dwadarun, a nesaned hapa ya uhohug
na Namaratu ta ngamin kiden lugar na
Hudyo pase Hentil ta paglelehut na Asya.

Ya Pangtalama Na Seanitu Ta Anāk Ni Iskeba

11 A itta para la ya pake masmasikan na
nehuga na Namaratu gafu ta bari ni Pablu.
12 Te am itta ya magtakit a ange mangalap
ya kahulun na en ta sangngat ni Pablu, ono
arikavwat na, a am mesagpaw ya inalap
na en ta bari na magtakiten a magmappya
hapa. A maski am seanitu a patugutan na
hapa ya anitu na en. 13 A itta hapa ya kad-
wan kiden Hudyo nga makapatugut kan ta
anitu, a nepangparuba da hapa ya ngagan
ni Hesus ta seanitu kiden, te pasyaran da
ya seanitu kiden petta patugutan da ya
anitu da.
"Patugutan mi ka ta ngagan ni Hes-
usen nga ipadangag ni Pablu," kunda ta
anitu da.
14 A ya pitu kiden ānāk ni Iskeba nga
mayor na padi kiden a ikid hapa ya nangi-
paruba ta ngagan ni Hesus ta takdayen
seanitu. 15 Ammi ya tabbag na anitu na en
tekid a
"Amuk i Hesus ikid ni Pablu, ammi
inya kam hud petta kurugan ta kam,"
kunna,
16 otturu dinukmaran na kid na lalaki en
gafu ta poray na anitu na en, a pake binig-
bigadan na kid ngamin abat ta napispissil
ya ngamin barawasi da, a nauh-uhagan
kid nga nagbabilag. 17 A alistu nesaned

hapa ya damag na pitu kiden ta ngamin kiden limugar ta ili na Efeso, a pake nahigalan ya ngamin Hudyo pase Hentil gafu ta ngagan ni Afu Hesus.

"Kakurugan ta pake masikan hapa ya ngagan ni Hesus," kunda.

Ya Pangiapang Na Mangurug Kiden Ta Agmadyik Da

18 A gafu ta damag na kasikan na ngagan ni Hesus a umange ya addu na mangurug ta agyan na aggagimungan da en, a nebosag da ta pagtalekudan dan ya dana tarabaku da ta atubang na ngamin tolay, te managa-na kid, ammi nelemad da ta idi. 19 A ya kadwan kiden nga nagtalekud ta panaga-na da a nedatang da hapa ya lebru da kiden, petta sa mauknud kid ta atubang na ngamin tolay, kapye da kid neapang. Ammi dana nekwenta da am piga ya nepagpaga da ta ngamin kiden lebru da, a kustu limafulu ribu na pesuk. 20 A gafu ta kumanen a pake nesaned para ya uhohug na Namaratu addet ta addu na lugar, a awan ta nakatubang ta pakapangwa na uhohug na en.

21 A ta kabalinan na kumanen a nakanonot i Pablu nga ange magpasyar ta dammang na bebay ta lugar na Masadonya ikid na Akaya, kapye na sangaw magtoli ta ili na Herusalem.

"A sangaw am mabalinak na ten Herusalem a mappya ta e yak hapa ta ili na Roma ta lugar na Itali," kunna.

22 A dana pinapolu na mantu ya kauffunan na kiden nga Timotyo ikid ni Erasto ta iten Masadonya, ammi tentu a pa magyan bit ta ili na Efeso.

Ya Manabtabang Ta Ili Na Efeso

23 A ta ketta para la ni Pablu ta ili na Efeso a itta hapa ya masikan na manabtabang ta tolay kiden gafu ta dalan ni Hesus nga ipadangag ni Pablu tekid. 24 Te ya takday tolay nga magngagan te Dimitriyu a dana nakitulag ta tarabakun na kadwan kiden pandayān, te ikid ya mamadday ta sinang ba-bali na dyos da en Artemis, a addu hapa ya nelaku da ta pinadday da kiden. Ammi gafu ta ipadangag ni Pablu a umassang na ya gumatang ta pinadday da. 25 A yen ta pinagmamiting ni Dimitriyu ya pagalluyan na kiden ikid na kadwan kiden pandayān. A ya uhohug na tekid a

"Amu muy, kahkahulun, ta awan ta takwan na pangalapan tam ta magserbi tekitam am bakkan ta tarabaku tamin, 26 ammi maita muy haman, ikid na madangag muy ta addu ya naagagay ni Pablu ta kagitta tam kidin ta isin Efeso pase ngamin lugar na Asya, a pagtalekudan dan ya paddayan tam kidin, te ibar na haman ta bakkan ta dyos ya pinadday na tolay. 27 A kadulayan na sangaw, te awan sangaw ta kapkappyan na pagapagan tamin. Ammi bakkan la ta yen, te awan sangaw ta kapkappyan na simbaan na dyos tam Artemis, a awan na sangaw ta kwenta na pakimallakan na ngamin tolay ta lugar na Asya ikid na ngamin paglelehutin," kunna tekid.

28 A ta pakadangag da ta uhohug ni Dimitriyu a pake magporay kid na, a sa naggihawa kid.

"Malalaki ya Artemis, malalaki ya dyos na taga Efeso kiden," kun na gihawa da, a tinotoli da la.

29 A gafu ta kumanen a sa napopoyung na ya ngamin tolay ta ili, a naggagindan kid na nagbabilag nga immange ta agyan na agbuyan da en, a sakā ginerger da hapa ig Gayus ikid ni Aristarku nga taga Masadonya, te kahulun kid ni Pablu. 30 A ange mina i Pablu ta nagtātangnganan na tolay kiden petta maguhohug tekid, ammi ginamman na kahulun na kiden. 31 A maski ya kadwan kiden pinakadakal na taga Efeso kiden nga kofun ni Pablu a nangidob kid hapa ta maggamma hapa tentu.

"Awem la makipaita ta tolay kidina, te dulay," kunna tentu.

32 A nagdaduma hapa ya gihawa na tolay kiden, te pake napopoyung kid na, a nagalalimanga hapa ya kadwan tekid, te aweda amu am anu ya kauk-uknud da. 33 Pahig na kadwan ta intu nakaliwat i Alehandru, te intu ya netu-bang na Hudyo kiden ta atubang na tolay kiden. 34 Ammi tentu en nagsenyas petta magbida tekid a nabilbig da ta Hudyo, a naggihawa kid ha.

"Malalaki ya Artemis, malalaki ya dyos na taga Efeso kiden," kunda,

a tinotoli da la negihawa abat ta dwaoras.
35 A ta nepagpakamag na takdayen
pinakadakal da tekid a pake nehuya na
kid.
"Ikamuy taga Efeso, anu hud ya serbi
na kasitang muy? Itta hud sin ya awan
makkamu ta ikitam taga Efeso ya ma-
naron ta simbaan ni Artemis, ikid na
sinang bari na en batu nga nagafu ta
langit? 36 A gafu ta awena mabalin ta
melemad yan a mappya mantu ta mag-
immang kanan. 37 A awemuy hahama,
te awan haman ta liwat na tolay kidina
nga ginerger muy ta isin. Awan haman
ta inuhohug da ta dulay ta dyos tam,
a awan ta tinakkaw da ta simbaan na
en. 38 A am itta mina ya idarum nig
Dimitriyu ikid na kahulun na kiden a itta
haman ya munasipyo tam ikid na kwes
tam. Yen kid mina ya eyan da pangi-
daruman. 39 Ammi am itta ya takwan na
problema muy a mappya ta nonotan da
hala sangaw am araw na pagaammung
na imili, 40 te mabalin ta sa ikitam san-
gaw ya medarum gafu ta panabtabang
tam ta arawin, te awan haman ta razon
tam ta iningwa tamin," kunna tekid.
41 A ta nekabalin na naguhohug ta isin a
pinatugut na ya tolay kiden.

20

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Masadonya

1 A ta nepagimmang na panabtabang na
tolay kiden a pinagaammung ni Pablu ya
mangurug kiden, petta pagturadan na kid.
A sangaw nagpakamu tekid, kapye na nag-
tugut. 2 A pinasyar na ya ngamin kiden lu-
gar na mangurug ta lugar na Masadonya,
a pinasikan na ya pangurug da ta addu na
uhohug, kapye na nagdulot ta abagatan ta
lugar na Giresya. 3 A nagyan hapa ten abat
ta tallu hulan. A sangaw ikayat na magtoli
ta lugar na Siriya, ammi tentu en nagganwat nga maglugan ta bapor a nadangag na ta anānigan na Hudyo kiden, a awenan mantu nagtakay ta baporen, te nagtugut na ta dalan nga ange ta Masadonya.
4 Nehulun hapa tentu i Sopatro nga anak ni
Piro nga taga Beriya, a ig Aristarku ikid ni
Segundo nga taga Tesalonika, a i Gayus nga
taga Derbe, ikid ni Timotyo, a ig Tikiku ikid
ni Tropimo nga taga Asya.
5 A ta datang da ta ili na Pilipos ta lu-
gar Masadonya a imunnan ya kahulun na
kiden nga dimmakit ta bebay addet ta ili
na Troas, te indagan da ta iten. 6 A iyak
Lukas a nesibal nak hapa ni Pablu ta ili
na Pilipos, ammi dana nginilin mi bit ya
pyesta na Hudyo kiden am mangan kid ta
pan nga awan bumlad, kapye mi nagtugut
nga naglugan ta bapor. A ta mekalima en
araw a yen ya datang mi ta ili na Troas ta
agyan na magaindag kiden tekami. A pa
nagyan kami hapa ten abat ta pitu araw.

Ya Pangituldu Ni Pablu Ta Ili Na Troas

7 A ta furab na Liggu a sa nagaammung
kami, te yen ya pangan mi ta panen nga
panadamdaman mi te Afu Hesus. Ammi
napolu nagbida i Pablu tekami, te ikayat
na magtugut ta lalakwat. Ammi awena
haman nagimmang naguhohug abat ta
tangngan na hiklam. 8 Dana napagatan-
gan ya addu na hilag ta nagyanan mi
en ta nagingutunen silid. 9 A ya takday
na babagu nga magngagan ta Yutiku, a
imatuttud hapa ta tawa en, a natangluk ta
sikan na sidug na ta kabayag na pagbida
ni Pablu, a nahunnak na ta lutak addet
ta mekatallu en daklat. Enda inakkat a
nasin. 10 Alistu dimmagut hapa i Pablu, a
nagtumagan na ya babagu en inahakupan,
a
"Awemuy la magburung te matolay
hala," kunna.
11 A tekamin ha gimon ta nagyanan mi en
ta utun a nagkakan kamin, a nagbabida
kid ha ni Pablu abat ta magkākārawan, a
sangaw nagtugutan na kid. 12 A pake mata-
lak kid hapa ta pangidatang da ta babagu
en ta bali na, te natolay hala.
13 A ta kabalin min ten a immunnan
kami ha ammi te Pablu, te nagbapor kami
nga dumayum ta ili na Asos, ammi te Pablu
a nagtugut ta dalan, te dana nanonot na
ta makilugan hapa sangaw ta iten Asos.
14 A ta pakadafung mi en ten a nelugan mi
hapa, a sa nagbapor kami ngamin abat ta
ili na Mitilena. 15 A tekami en ha nagba-
por ta lalakwat a tinaliban mi ya fugu na
Kiyos. A ta tālakwatan a nagsibal kami bit ta
fugu na Samos, kapye mi nagdulot ta ili na

Miletu ta mekatallu en na araw. 16 Awemi
nagsibal ta ili na Efeso, te awena ikayat ni
Pablu ta mabayag kami ta lugar na Asya,
te imaggut dumatang ta ili na Herusalem,
petta dana ittan mina ten ta kaarawan na
Pentikostes.

Ya Tabarang Ni Pablu Ta Kalalaklakayan Kiden Taga Efeso

17 A ta datang mi ta ili na Miletu a nangi-
dob i Pablu ta ili na Efeso petta maayagan
ya kalalaklakayan na iglesya. 18 A tekiden
dimmatang te Pablu a nagbida hapa tekid.

"Dana amu muy ya gagangay ku teka-
muy, kahkahulun, addet ta napolu en
araw na datang ku ta lugar na Asya.
19 Te awek haman nagparayag teka-
muy, te immalinnakak hud la nga nag-
tarabaku ta kuman na daddoban ni Afu
Hesus. A addu hapa ya naattaman ku
nga damdam ku ikid na pagzigātān ku
gafu ta pangigakkad na Hudyo kiden
teyak.

20 "A amu muy hapa ta awan pulus
ta nelemad ku ta makauffun tekamuy,
te netuldu ta kam ta kapilya muy pase
babali muy kiden, a sa nepadangag ku
ya ngamin kappyanan muy. 21 A tin-
abarangan ku para ya ngamin tolay nga
Hudyo pase Hentil ta magbabawi kid
mina ta pagliwat da ta Namaratu, te
mangurug kid na mina te Dafu tamewan
Hesus Kristu.

22 "A ta ayanin hapa a eyak ha ta ili na
Herusalem, te imaggutak, te kuman na
itu-bang nak na Kahalwa na Namaratu.
A awek hapa amu am anu sangaw ya
makkwa teyak ta iten, 23 ammi teyaken
sage nagsibal ta kadwan kiden lugar a
itta ya iparikna na Kahalwa na en ta
madatangan ku sangaw ya mangbalud
teyak ta iten Herusalem, a pagzigātan
nak kan na Hudyo kiden. 24 Ammi maski
am papasin dak a awek haman kengan
ya angat ku, te awan haman ta kap-
pyanan na angat ku am awek ibalin ya
ngamin patarabaku ni Afu Hesus teyak.
Te yen haman ya nangidoban na teyak
petta ipadangag ku ya damag na allak na
Namaratu tekitam tolay.

25 "A ikamuy ngamin nga nangipadan-
gagan ku ta pangikerutan na Namaratu
a amuk na ta awedak sangaw maita.
26 A yen ta pake ibar kun tekamuy ta
am awemuy mangurug a awan ta liwat
ku tekamuy, 27 te awan ta tinaliban ku
ta pangipadangag ku ta ngamin uray
na Namaratu tekamuy. 28 A makkamu
kam mantu nga magtaron ta bari muy
ikid na ngamin kiden mangurug, te ika-
muy haman ya netun na Kahalwa na
Namaratu nga manaron ikid na mangi-
tuldu tekid, te tolay kid ni Afu Hesus nga
sinaka na ta daga na en.

29 "A kumanen hapa a amuk ta itta
sangaw ya matulad na mangituldu
nga timulyat teyak, a pagkakattwayan
da sangaw ya mangurug kiden. 30 A
bakkan la ta yen, te magparayag hapa
sangaw ya kadwan kahulun muy, a
pagkilluyan da sangaw ya kakurugan
nga netulduk tekamuy talo am itta
hapa ya mapadagdag da. 31 A mappya
mantu ta dana nonotan muy, petta
awemuy sangaw maayayyaw, te intu
nonotan muy ta netangtangit ku para
ya nepangtabarang ku tekamuy ta araw
pase hiklam abat ta tallu darun.

32-34 "A amu muy hapa ta awan ta
inadang ku ta pirak muy ono ga-gamit
muy, te iyak hapa la ya nakkamu na-
gapag ta ngamin magserbi tekami ikid
na kahulun ku kiden, 35 petta iyak mina
ya parigan muy. Te mappya ta mag-
tarabaku kitam, petta itta hapa sangaw
ya iuffun tam ta awan kiden makaapag
ta magserbi tekid. Te nonotan tam mina
ya uhohug ni Afu Hesus,

**'Magasgasat sangaw ya man-
gatad ammi ta maguknud,'** kunna.

"A ta ayanin a Namaratu ewan ya
ikatalak ku nga makkamu tekamuy, a
ya uhohug na allak na en tekitam ya
mangpasikan ta pangurug muy, te yen
ya mangibar ta itta ya iatad na tekamuy,
petta mesipat kam ta ngamin kiden tolay
na Namaratu. A yen la ya addet na
mabidak tekamuy," kunna.

36 A tentu en nabalin naguhohug ta isin
a sa namalentud kid, a nakimallak kid na.

37 A nagtatangit kid hapa nga imahakup
ikid na nangammu tentu, 38 te madamdam
kid na gafu ta uhohug na en tekid ta aweda
sangaw maita. A sangaw enda netulud ta
pagluganan na en bapor.

21

Ya Ange Nig Pablu Ta Ili Na Herusalem

1 A tekami en naggagungay a nagbapor
kamin ha ni Pablu abat ta ili na Koos. A
ta kalakwatan na a nagdulot kami ta ili
na Rodas. A tekami en nagtugut ten a
dumatang kami ta ili na Patara. 2 A yen
hapa ya nakaapagan mi ta takwan na ba-
por nga ange ta lugar na Funisya, a naglu-
gan kami ha. 3 A tekami en nakaabikan
ta fugu na Sipre a tinaliban mi ta aba-
gatan na, a nagdulot kamin ta ili na Tiro
ta lugar na Siriya, a yen ya nagdisaagan
mi, te yen hapa ya pangidisaagan da ta
karga na baporen. 4 A tekami en nagdis-
aag a emmin hapa inapag ya agyan na
mangurug kiden, a pa nakipagyan kami
tekid abat ta tāliggwan. A ta pagyan mi en
tekid a nakikekallak kid hapa te Pablu gafu
ta Kahalwa na Namaratu ta awena mina
ange ta ili na Herusalem. 5 Ammi tekami
en nabalin nagpasyar tekid a nagganwat
kami hala nga magtugut, te magdulot kami
hala ta eyan mi. A gafu ta kumanen a
enda kami hapa netulud abat ta lawan na
ili, a nehulun hapa ya atawa da ikid na
ānāk da kiden. A sangaw namalentud kami
ngamin ta zigzig na bebayen, a nakimallak
kami. 6 A ta kabalin mi en a nagimpak-
pakamu kami, kapye mi naglugan ta ba-
poren, a nagtoli hapa ya kadwan kiden ta
bali da.

7 A tekami en nakadatang ta ili na Tole-
mayda a nagdisaag kami ha. A tekami
en nagimpakpakamu ta mangurug kiden
ten a nagammak kami hapa ta bali da ta
tāhiklaman.

8 A ta lalakwat a nagtugut kami ha, ammi
tinugut mi abat ta ili na Sesariya, a nag-
dulot kami ta bali ni Felipe. I Felipe ya
takday na pitu kiden nga pinili da ta idi
nga nangisaned ta rasyon na nabalu ki-
den, ikid na mangipadangag ta damag ni
Hesus. 9 A itta hapa ya appat na ānāk na
nga babbalatang, a aglavun kid hapa nga
mangiuhohug ta ibar na Namaratu.

Ya Manglavun Ta Kedarum Ni Pablu

10 A ta pagyan mi para la ta bali ni Felipe
a umange hapa ya takday aglavun na Na-
maratu nga magngagan te Agabus nga taga
Hudeya. 11 A enna bit inazi ya hakkat ni
Pablu, kapye na bit ginalutan ya kamat na
kiden ikid na takki na kiden. A ya nebar na
tekami a

> “Dangagan muy ya ibar na Kahalwa
> na Namaratu,” kunna, “te kumanin kan
> sangaw ya kwan na Hudyo kiden taga
> Herusalem ta makākwa ta hakkatin yan,
> kapye da idarum ta Hentil kiden taga
> Roma,” kunna.

12 A ta pakadangag mi ta uhohug na en
a sa nakikekallak kami te Pablu ta awena
mina ange ten Herusalem. 13 Ammi ya
uhohug na en tekami a

> “Awedak tangitān, pettam awek hapa
> madamdam, te dana nakaparanak na
> am uray na Namaratu ta mabaludak,
> ono maski am papasin dak para gafu ta
> pangurug ku te Afu Hesus,” kunna.

14 A gafu ta awena kami dangagan a nag-
immang kami hapa, a

> “Namaratu ewan mantu la ya
> makāuray,” kummi.

15 A ta nepagpasa na pigpiga araw a
neganwat mi ya ngamin masapul mi ki-
den, a nagdulot kamin ta ili na Herusalem.
16 Ammi nehulun hapa ya kadwan kiden
mangurug taga Sesariya, te enda kami ne-
tulud ta pagdulotan mi nga bali, bali ni
Mason. Intu hapa ya takday na popolu
kiden mangurug nga taga Sipre ta idi.

Ya Tabarang Ni Santiago Te Pablu

17 A tekami en nakadatang ta ili na
Herusalem a matalak hapa ya mangurug
kiden nga mangpadulot tekami. 18 A ta
lalakwat a emmi itan ig Santiago ikid na
kadwan kiden kalalaklakayan na mangu-
rug kiden. 19 **“Umanu kam la,”** kun ni
Pablu tekid. A sangaw binida na hapa
tekid ya ngamin nepaita na Namaratu
ta nepangipadangag na ta uhohug na ta
agyan na Hentil kiden.

20 A tentu nabalin nagbida tekid a dinayawan da hapa ya Namaratu. Ammi ya nebar da hapa te Pablu a

"Amum kabagis, ta rinibribu ya kagittam kiden Hudyo nga mangurug te Afu Hesus, ammi pake ipapilit da hapa ta awetam mina pagtalekudan ya lintig ni Moses. 21 Ammi intu dulay, te itta kan ya nadamag da teko ta takwan ya netuldum ta Hudyo kiden ten ta lugar na Hentil kiden. Te nebar mu kan ta pagtalekudan da mina ya lintig ni Moses, te nehangat mu kan ya dana gagangay da ikid na pagbanggit da ta ānāk da kiden nga lālāki.

22 "A anu mantu ya mappya? Te am madangag da sangaw ta itta kan sin, a magporay kid na sangaw. 23 Ibar mi mantu ya kwam petta mappya, te maski itta sin ya appat na lālāki nga mayat mangidulot ta nekari da ta Namaratu. 24 A mappya sina ta mehulun ka sangaw tekid ta simbaanen, ammi iko hapa sangaw ya makkamu ta ngamin magastu da ta simbaanen, pettam kumanen mausipan hapa sangaw ya huk da. A yen sangaw ya mangipaita ta itta ka para la ta lintig ni Moses, pettam kumanen awena sangaw kurugan na Hudyo kiden ya nadamag da en teko. 25 Ammi ya Hentil kiden nga mangurug hapa te Afu Hesus a awemi ibar ta parigan da mina ya Hudyo, ammi dana nagsurat kamin tekid ta lillikan da ya mangan ta meatang, ikid na daga, ikid na bilsagen nga sedaga, ikid na makidorug ta bakkan ta atawa da," kunda.

26 A nehulun mantu i Pablu ta appat kiden lālāki ta lalakwat, a neparan da ya bari da kapye da umange ta simbaanen, petta makipaita kid ta padi en. A nebar da hapa tentu am kanu na araw ya addet na pangikari da, ikid na pangigawat da ta iatad da ta Namaratu.

Ya Panggafut Da Te Pablu

27-28 A ta magge pagpasa na mekapitu en araw nga nebar da a ittan ha i Pablu ta umag na simbaanen, a neitan na Hudyo kiden taga Asya, a pinadpadulay da ta kadwan kiden Hudyo, petta gafutan da.

"Ikamuy Istralita, manguffun kam O, te ye-yan ya mangisaned ta pangikatupagan na tekitam Hudyo, ikid na lintig tam, ikid na simbaan tamin, yaga tapangan na para ya simbaanin, te nesarok na ya Hentil nga mehangat ta isin," kunda.
29 A yen ya neayag da gafu ta dana naita da ya Hentilen Tropimo nga nehulun te Pablu ta ili, a pahig da ta nesarok ni Pablu ta simbaanen.

30 A gafu ta neayag da en a nagadukal na ya ngamin tolay ta ili, a nagbabilag kid na nga immange ta agyan na simbaanen, a ginafut da i Pablu, kapye da ginerger ta lawan na simbaanen, a insigida nelitup ya irwangan na kiden. 31 A papasin da mina i Pablu, ammi itta ya e nangidanug ta kumander na suddalu kiden nga taga Roma ta magtatapil na ya tolay kiden. 32 A insigida nangalap ya kumander ta addu na suddalu kontodu kapitan da kiden, a nagbabilag kid na nga ange kumahad ta agyan na nagtatapil kiden. A ta nepakaita na tolay kiden ta suddalu kiden a nagimmang kid na magpaluk te Pablu. 33 A ginafut na kumanderen i Pablu, kapye na nepagalut ta duwa na kawad.

"Inya hud ye-yan na tolay, a anu hud ya iningwa na," kunna ta tolay kiden.
34 Ammi nagdaduma haman ya gihawa na tolay kiden, a awena pake nadangag am anu ya kakurugan, te yaga masikan ya sitang na tolay kiden. A inalap na mantu i Pablu ta agyan na kampo na suddalu kiden. 35 Ammi tekiden nakadatang ta addanen nga dumayum ta kampo da en a inakkat na suddalu kiden i Pablu negon gafu ta poray na tolay kiden, 36 te dumadagdag kid hapa nga magayayag ta

"Papasin muy, papasin muy," pakakin kid na.
37 A ta pakadatang da ta kampo a nesarok da mina i Pablu, ammi naguhohug bit ta kumanderen:

"Itta haen ya ibar ku teko," kunna.
38 "Anu amum maguhohug ta Giregu? Agu ta iko ya Egiptano en nga namepegafu ta magribelde ta gubyernu, ikid na nangpadagdag ta appataribu na mamapasi ta lafuken nga kadakalan?" kunna hapa na kumanderen tentu.

39 “Bakkan, te Hudyo yak haman taga
kadakalan na ili ta lugar na Silisya, te
ili na Tarsu. Ammi ikallak nak haen, te
maguhohugak bit ta tolay kiden,” kun ni
Pablu.
40 “A aran ay, maguhohug kan,” kunna
hapa.
A umatayuk i Pablu ta utun na adda-
nen, a nagsenyas hapa ta tolay kiden petta
magimmang kid. A tekid na nagimmang
a maguhohug na tekid ta agsitang na He-
breyu, te yen hapa ya agsitang da.

22

Ya Bida Ni Pablu Ta Hudyo Kiden

1 “Am-amang ku ikid na kahkahulun
ku, dangagan muy haen ya mabidak
tekamuy,” kun ni Pablu.
2 A pake nagimmang kid na ta mappya,
te naguhohug tekid ta agsitang da en. A
sangaw nedulot na ya bida na en tekid.
3 “Hudyo yak, kahkahulun ku, a
neanakak ta ili na Tarsu ta lugar na
Silisya. Ammi ya ili na Herusalemin ya
dimmakalan ku, te nagbasa yak hapa
ta eskwela na la-laayen Gamaliyel. A
netuldu nak ta mappya ta ngamin kiden
lintig na dadagkal tam kiden. A pake
nepasikkal ku hapa ya Namaratu ewan
ta idi ta kuman na ikamuy, 4 a yen ta
negakkad ku ya mamapasi ta mangurug
kiden te Hesus, a ginafut ku ya kadwan
nga lālāki pase bābāy, petta mebalud kid.
5 Maski pabida muy sangaw ta mayor
na padi kiden ikid na konsihal kiden, te
ikid hapa la ya nagsurat ta kahulun muy
kiden ta ili na Damasku, petta kurugan
da ta iyak ya nedob nga manggafut ta
mangurug kiden te Hesus. A enku kid
mina gafutan, petta idatang ku kid mina
sekakawad ta ili na Herusalem, pettam
kumanen a mapa-gang kid mina.
6 “Ammi tekami en magaab-abikan na
kahulun ku kiden ta ili na Damasku a
tangngan na araw, a nepagka-mak ya
masikan na killat ta bikat ku nga nagafu
ta langit, 7 a nahunnakak ta lutak, a
nadangag ku ya nangbar teyak.
‘Salu, Salu, anu haman ta igakkad
nak,’ kunna.
8 “ ‘Inya ka, Afu?’ kunku hapa.
‘I Hesusak nga taga Nasaret, a iyak
ya igakkad mu,’ kunna haman teyak.
9-10 ‘A anu mantu ya pakkwam
teyak, Afu,’ kunku hapa.
‘A magtayuk kan, a magdulot ka
hala ta ili, a mebar sangaw teko ya
ngamin patarabaku na Namaratu
teko,’ kunna.
“A ya kahulun ku kiden a naita
da hapa ya dakaren, ammi aweda
pake nadangag ya uhohug na nakiuho-
huganan teyak. 11 Ammi teyak a awek
na garay nakaita, te pinagdaram nak
na dakaren, a ginemidan nak na takday
kahulun ku abat ta ili na Damasku.
12 “A itta hapa ten ya takday tolay
nga nagngagan te Ananayas, a dayawan
na ngamin Hudyo te kurugan na ya
ngamin kiden lintig na Namaratu. 13 A
umange hapa nagtayuk ta hebing ku. A
‘Kabagis Salu, itan nak,’ kunna, a yen
na ya nepakaladdang ku, te naitak na i
Ananayas ta hebing ken. 14 A ya nebar
na en teyak a
‘Iko kabagis, ya pinili na Dyos na
dadagkal tam kiden, petta amum ya
ngamin uray na. A nakipaita i Hesus
nga naguhohug teko, petta maitam
ikid na madangag mu ya ngahal na,
15 te iko sangaw ya mangipakamu
tentu ta ngamin tolay, petta amu da
hapa ya naitam ikid na nadangag mu.
16 A awem na mantu magtalantan, te
pazigut kan, a ayagam na ya ngagan ni
Hesus, petta mabaggawan ya liwat mu
kiden,’ kunna hapa teyak.
17 “A teyaken nagtoli ta isin, ili na
Herusalem, a itta yak ta simbaanen nga
makimallak ta Namaratu, a nagmatakar
i Afu Hesus teyak, 18 te naitak haman ta
paguhohug na en teyak. A ya uhohug na
teyak a
‘Alalag mu magtugut ta ili in, te
awena sangaw kurugan na Hudyo
kidin ya bidam nga gafu teyak,’ kunna.
19 “Ammi ya uhohug ku hapa a
‘Kurugan dak de Afu, te dana amu
da ta iyak ya immange nanggafut ta
mangurug kiden teko ta agyan na
kapilya kiden, petta pa-gangan ku kid.

20 A amu da ta iyak para ya takday
kahulun na nangpapasi kiden te Este-
ban, te iyak ya nangibilin ta salnuk na
barawasi da,' kunku tentu.
21 "Ammi awena ipalubus, te ya nebar
na a
'Magtugut kan la, te doban ta ka
ta adayu, petta mangipadangag ka ta
Hentil kiden,' kunna haman teyak,"
kun ni Pablu.

Ya Pagporay Na Hudyo Kiden Te Pablu

22 A mayat kid nagdangag te Pablu addet
ta nebar na ya Hentil kiden, a yen ya nag-
porayan da tentu, a giaggayan kid na.
"Papasin muy yanan, te dulay na to-
lay," kun na aggay da,
23 yaga newawadwad da ya ga-gamit da
kiden ta pagaggay da, kapye da nangitap-
puhwak ta lafu ta utun.
24 A gafu ta kumanen a pinasarok na
kumanderen i Pablu ta umag na baraks
da, a nebar na ta suddalu na kiden ta
paligatan da, petta ibosag na mina am anu
ya pangikatupagan na Hudyo kiden tentu.
25 Ammi tekiden nagpaappa tentu petta
paligatan da a maguhohug na i Pablu ta
kapitanen nga magtayuk ta bikat na en.
"Mepalubus hud ta paligatan muy
ya kagitta muyen nga iturayan na
gubyernu na Roma am awena para la
mepasikkal ya liwat na?" kunna.
26 A ta pakadangag na kapitan ta uhohug
na a enna nebar ta kumander na en.
"Am paligatan tam ya tolayin yan a
anu sangaw ya razon tam, te kagitta
tam haman nga iturayan na gubyernu,"
kunna.
27 A enna mantu pinasikkal na kumander
na en.
"Kakurugan hud ta iturayan na ka na
gubyernu na Roma?" kunna.
"On," kunna hapa ni Pablu.
28 "A nagpaga ka mantu ta kuman na
iyak, te addu ya nepagpagak?" kunna ha
na kumanderen.
"Awan, awek nagpaga, te neanakak ta
pagturayan na gubyernu gafu te mina-
maken," kun ni Pablu.
29 A insigida umadayu te Pablu ya sepa-
ligat kiden, te magburung kid na, kontodu
kumander da en hapa, te nakaliwat kid
na gafu ta ginalutan da ya iturayan na
gubyernu na Roma.

Ya Pangidarum Na Hudyo Kiden Te Pablu

30 A ta lalakwat a inazi na kuman-
deren ya kawad ni Pablu, a neange na ta
atubang na pinakadakal na Hudyo kiden,
te dana pinagkakampat na kid petta pake
pasikkalan na am anu ya pangpaliwatan
da te Pablu.

23

1 A sinaned ni Pablu inita ya nagkakam-
pat kiden nga magimbestigar tentu, kapye
na naguhohug tekid.
"Kustu la ya uhohug ku tekamuy,
kahkahulun ku, ta kanayun nonotan ku
am anu ya ikayat na Namaratu ewan, a
addet ta ayanin awan pulus ta amuk ta
liwat ku tentu," kunna.
2 Ammi ya mayor na padi kiden a ka-ma
la nepalappag na ya simuk ni Pablu ta
umatayuken ta hebing na. 3 Ammi ya uho-
hug hapa ni Pablu ta padi en a
"Iko hapa sangaw ya lappagan na Na-
maratu ewan, te magingaappya ka. Ape
dagdagam ya lintig na Namaratu ta pag-
imbestigar mu teyak, ammi makaliwat
ka hala ta lintig na en, te palappag mu
haman ya awem para la napasikkal ta
liwat na," kunna tentu.
4 "Amāmatam hud ya mayor na padi na
Namaratu?" kunna hapa na kadwan ta
bikat ni Pablu.
5 "Ay, awek naamu, kahkahulun, ta
intu ya mayor na padi, te kustu ya uho-
hug na Bibliya tam ta awetam mina
maguhohug ta dulay ta magturay teki-
tam," kunna ha ni Pablu.
6 Ammi tentu en nakalasin ta itta hapa
ya Pariseyu kiden nga nekihu ta Saduseyu
kiden a neayag na hapa ta
"Iyak hapa ya Pariseyu, kahkahulun,
a anak nak para na Pariseyu, a yen ta
idarum dak te ikatalak ku ya pangtolay
na Namaratu ta nagpasi kiden," kunna.
7 A gafu ta inuhohug na en a
nagkakattway na ya Saduseyu kiden
ikid na Pariseyu kiden, a namegafu kid
na nga nagtatapil. 8 Te ya Saduseyu
kiden a aweda mangurug ta matolay hala

sangaw ya nagpasi kiden, yaga aweda hapa mangurug ta itta ya anghel ikid na anitu. Ammi ya Pariseyu kiden a kurugan da ngamin. 9 A pake simikan ya pagingay-ayag da addet ta nagtayuk hapa ya kadwan kiden Pariseyu nga abugadu, te ipapilit da ta awan ta liwat ni Pablu.

"Mabalin de ta itta ya nakiuhohug tentu ta anghel ono takwan na turin na Namaratu," kunda.

10 Ammi nagkehal la ya pagtatapil da abat ta magburung na hapa ya kumanderen te Pablu, te magge mapilsat na ya bari ni Pablu gafu ta pagkagubgubatan da. A nangidob mantu ya kumanderen ta ange mangiadayu tentu, a negon da ha ta umag na baraks da.

11 A sangaw ta hiklam a ka-ma la nagtayuk i Afu Hesus ta hebing ni Pablu, a

"Awem la magburung, Pablu, te mappya ta iange da ka sangaw ta ili na Roma, petta ipasikkal mu sangaw ya ngagan ku ta itta kiden ten ta kuman na nepangipasikkal mu ta ili in yan," kunna tentu.

Ya Nanggakkad Nga Mamapasi Te Pablu

12 A ta kalalakwatan na a nagpagasingan ya kadwan kiden Hudyo ta aweda pagkakan ikid na uminum abat ta aweda mapapasi i Pablu. 13 Nasurok ta appatafulu kid nga nagtulag ta pangpapasi da tentu. 14 A sangaw enda nebar ya pangigakkad da ta padi kiden ikid na pinakadakal da kiden.

"Nagtatulag kamin ta awemi pagkakan ikid na uminum abat ta awemi mapapasi i Pablu. 15 A mappya mantu ta dana ibar muy ta kumanderen ta idagut na ha sangaw i Pablu tekamuy, te **'Pake imbestigaran mi ta mappya,'** ape kummuy tentu, te dana ilakap mi pettam awena sangaw makadatang tekamuy," kunda tekid.

16 Ammi mappya la te dana nadamag na panganakan ni Pablu ya pangigakkad da tentu, a enna nebar te Pablu ta umag na baraks. 17 A sangaw binaran ni Pablu ya takday kapitan na suddalu,

"Hulunam haen ya babagu in yan ta kumander muyen, te itta kan ya ibar na tentu," kunna ta kapitanen.

18 A enna mantu netulud ta kumanderen.

"Itta yak, Ser, te binaran nak ni Pablu en, a **'Hulunam haen ya babagu in yan ta kumander muyen, te itta kan ya ibar na tentu,'** kunna teyak. A intu in yan," kun na kapitanen.

19 A ginemidan na kumander ya babagu en ta sang adayu petta pohutan na ta melemad.

"Anu mantu ya ibar mu teyak, aleng," kunna.

20 "Nagtatulag, Ser, ya Hudyo kiden ta pedagut da sangaw i Utte ken Pablu ta pagmamitingan na konsihal kiden ta lakwat, te ape imbestigaran da kan ta mappya. 21 Ammi awem la ituluk, Ser, te itta kan ya nasurok ta appatafulu na lalaki nga mangilakap sangaw tentu, te nagpagasingan kid ta aweda pagkakan ikid na uminum abat ta aweda mapapasi ya utte ken. Dana nakaparan kid na ta ayanin, te indagan da la ya pangidagut mu tentu," kunna.

22 "A awem mantu la ibarbar ya pakibidam teyak," kun na kumanderen tentu, kapye na pinatugut.

Ya Pangpetammang Na Kumander Te Pablu

23 A sangaw inayagan na kumander ya duwa na kapitan na.

"Iparan muy ya dwagatut na suddalu ikid na pitufulu na magkabayu, ikid na dwagatut na magibbal ta pika, te am alas nwebe ta hiklamin a e kam ta ili na Sesariya. 24 Pangalap muy hapa i Pablu ta pagtakayan na, a itan muy sangaw ta awan ta makkwa tentu, te emmuy itulud te Gubernador Pelis," kunna tekid.

25 A ya surat na kumanderen ta Gubernador Pelis a intun yan:

26 "Apo Gubernador Pelis:

Umanu ka la, Apo?

27 "A yen ta nagsuratak teko, Apo Gubernador, te bidan ku ya tolayin yan nga petulud ku teko. Intu ya ginafut na Hudyo kiden ta ili na Herusalemin, a pinapasi dan mina am awemi kid neddatangan na sakā suddaluk kiden. A nekerutan mi hapa, te iturayan hala na gubyernu na Roma. 28 A nedagut ku hapa ta pagmamitingan na pinakadakal

da kiden, te dangagan ku mina am anu
ya pangpaliwatan da tentu. 29 Ammi
awan haman ta nadangag ku ta liwat na
petta mapapasi ono mabalud, te intu la
pangpaliwatan da tentu ya pagtalekud
na kan ta lintig da.
30 "A teyaken nakadangag ta itta ya
mangigakkad nga mamapasi tentu a yen
ta neayukkut ku nepetulud teko, a ibar
kun hapa ta mangidarum kiden ta iko
mina ya enda pangidaruman tentu am
anu ya pangpaliwatan da tentu. A yen
la ya addet na isurat ku teko, Apo Gubernador.
Sedadayawak, Klawdyo Lisiyas,"
kunna surat na en.
31 A ta nepanggawat na kapitan kiden
ta suraten a inalap da i Pablu, a netugut
da ta hiklam abat ta ili na Antipatris. 32 A
ta kalakwatan na a nagtoli ya suddalu ki-
den awan nagtakay ta ili na Herusalem,
a ya magkabayu kiden la ya nangidulot
te Pablu abat ta ili na Sesariya. 33 Enda
nepaita i Pablu ta gubernadoren nga taga
Roma, a neatad da hapa ya surat na ku-
manderen. 34 A ta kabalin na pagbasa na ta
suraten a **"Taga anu ka,"** kunna te Pablu.
"Taga Silisya yak, Apo," kunna hapa ni
Pablu.
35 "A dangagan ku sangaw ya uho-
hugam am dumatang na ya mangi-
darum kiden teko," kunna ha,
kapye na nepataron i Pablu ta bali ni Ari en
Herud nga dafu na Hudyo kiden.

24

Ya Kapidwa Na Pangidarum Na Hudyo Kiden Te Pablu

1 Ta nepagpasa na limāhaw a dumatang
na ig Ananayas nga mayor na padi ki-
den ikid na kadwan kiden kalalaklakayan
na Hudyo kiden, a nehulun da hapa ya
abugadu da en Tertulo. A umange kid te
Gubernador Pelis petta ipadangag da ya
pangidaruman da te Pablu. 2 A ta pangis-
arok dan te Pablu a i Tertulo ya napolu nag-
bida, a nepadangag na ya pangidaruman
na Hudyo kiden tentu:
"Apo Gubernador," kunna,
"Kakurugan ta itta ya gatut mi ta
mappya teko, te awan ta dulay ta lu-
gar mi in gafu ta kappyanan na paggu-
bernador mu. A addu hapa ya kesasi-
patan mi nga mappya gafu ta kallak mu
tekami. 3 A kanayun matalak kami nga
manggawat ta isin kid na kappyanan
ta ngamin kiden lugar mi. 4 Ammi
awemi ikayat ta matalantan ka, Apo, a
yen ta makikekallak kami teko ta ayanin
ta dangagam bit haen ya ipadangag mi
teko.
5 "Ta kuman na pangitan mi ta tolayin
yan a kanayun mamadday ta dulay,
te sanatan na haman ya Hudyo kiden
ta ngamin paglelehut, petta magribelde
kid. A intu hapa ya takday dumugān na
tolay kiden nga makikattway nga man-
gurug te Hesusen nga taga Nasaret. 6 A
ikayat na para tapangan ya simbaan mi
en ta ili na Herusalem, ammi ginafut
mi. A ikami mina ya makkamu nag-
imbestigar tentu gafu ta lintig mi, 7 ammi
immange garay ig kumander Lisiyas, a
ginubatan da i Pablu tekami, a nebar na
ta idarum mi sangaw ta atubang mu. A
yen ta itta kamin sin, 8 te am imbesti-
garam hapa ye-yan na tolay a amum
hapa sangaw am kustu ya pangidaru-
man mi tentu," kunna.
9 A nakigitta hapa ya Hudyo kiden
ta ngamin binida ni Tertulo ta guber-
nadoren.

Ya Pangipadangag Ni Pablu Ta Katunung Na

10 A ta kabalin na pagbida na Hudyo
kiden a nagsenyas hapa ya gubernador te
Pablu petta maguhohug hapa.
"Apo Gubernador," kunna,
"Amuk ta nabayag na ya paggubernador mu ta lugar na Hudyo kiden, a yen ta matalakak nga mangipadangag ta katunung ku teko. 11 Am pasikkalam mina a amum ta awena para la nagpasa na mafulu duwa na araw abat ta neangek ta ili na Herusalem, te ume yak nakigimung ta simbaan mi en. 12 Ammi awan haman ta nakadangag teyak nga nakidibati ta tolay ta simbaanen, a awan haman ta nakaita teyak nga mangsanat

ta tolay ta ili na Herusalem ikid na had sin na kapilya. 13 A awan pulus ta mepaita da ta ayanin nga mangipasikkal ta pangidaruman da teyak. 14 Ammi maski kunna ten itta hala ya takday nga ibosag ku teko, Apo, te ya nebar na en nga makikattway a kakurugan ta ye-yen na dalan ya pangdayawan ku ta Dyos na dadagkal mi kiden, a kurugan ku hapa ya ngamin nesurat ta lintig ni Moses ikid na lebru na pinaguhohug na Namaratu ewan. 15 A intu hala ikatalak ku ya ikatalak na Hudyo kiden ta isin, te mangurugak ta itta hala sangaw ya pangtolay na Namaratu ta ngamin kiden nagpasi nga mappya ikid na dulay, petta maatadan sangaw ya tagtakday ta megitta ta iningwa na ta katolay na en. 16 A yen ta kanayun magafura yak, petta sigida madakar ya nonot ku ta atubang na Namaratu ewan pase tolay kiden.

17 "Ammi ta kuman na iyaken a nabayagak nga awan dumatang ta ili na Herusalem, ammi ta nepagpasa na pigpigādarun a dumatangak na, te enku idatang ya piraken nga neatad na Hentil kiden ta kagittak kiden Hudyo nga mazigatan. 18 A gafu ta eyak hapa mangdayaw ta simbaanen a dana nagpabaggawak ta padi kiden, kapyek simarok, petta ibalin ku hapa ya pangiatad ku ta Namaratu. A yen hapa ya nepakasimmu na Hudyo kiden teyak nga taga Asya ta umag na simbaanen. Ammi awan haman ta naita da ta tinabtabang ku, te awan haman ta addu na tolay teyak. 19 A gagangay ta ikid mina ya immange ta isin, petta idarum dak mina, am angarigan ta itta ya pangidaruman da teyak, ammi awan kid haman.

20 "A mappya mantu ta pohutam ta itta kidin sin, petta bidan da mina am anu ya napasikkal da ta liwat ku tekiden nagimbestigar teyak ta nagmamitingan na konsihal da kiden. 21 Ammi awan haman ta amuk ta pangpaliwatan da teyak am bakkan la ta inuhohug ken teyaken nagayag tekid, te ya neayag ku a

'Yen ta idarum dak te ikatalak ku ya pangtolay na Namaratu ta nagpasi kiden,' kunku la tekid," kun ni Pablu ta Gubernadoren.

22 A ta nepakadangag ni Gubernador Pelis ta bida ni Pablu a mapmappyan ya pakkamu na ta gagangay na mangurug kiden te Hesus, ammi awena bit nebar ya uray na ta mangidarum kiden, te

"Indagan ku bit ya datang ni Kumander Lisiyas, petta madangag ku hapa ya bida na," kunna.

23 A sangaw nepataron na i Pablu ta kapitanen, ammi nepalubus ta magpapasyar, a nepalubus hapa ya kofun na kiden nga umange mangatad ta magserbi tentu.

Ya Tabarang Ni Pablu Te Pelis Ikid Ni Drusila

24 A ta nepagpasa na pigpiga araw a nagtoli ha ig Gubernador Pelis ikid ni Drusila nga bagu en atawa na nga Hudyo, a pinaayagan na i Pablu, te ikayat na dangagan am anu ya uhohugan na gafu ta pangurug na te Hesus. 25 A ya netabarang na tekid a ya tarabaku da mina ta katunungan, ikid na pangiguwad da mina ta bari da, ikid na pangpa-gang na Namaratu ta awan kiden mangurug. A gafu ta magburung na ya nonot ni Pelis ta inuhohug ni Pablu a

"Magtugut kan la bit, te paayagan ta ka ha sangaw am itta ya pakatagop ku," kunna tentu.

26 A namengaddu hapa ya nepangpaayag na tentu, petta makibidan kid, te ikatalak na ta mangatad i Pablu ta pirak petta lumattog. 27 A ta nepagpasa na dwādarun a itta ya pumatalin te Gubernador Pelis nga nagngagan te Porsyu Pestu, ammi ta awena para la nagtugut ni Pelis a nebar na ta masirak la i Pablu ta agbaludanen,

"petta itta ya panadamdaman na Hudyo kiden teyak," kunna.

25

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Pablu

1 A ta gafu na en nga maggubernador i Gubernador Porsyu Pestu a pa nagyan bit ta ili na Sesariya abat ta talluhaw, kapye na umange magpasyar ta ili na Herusalem. 2 A umange hapa tentu ya padi kiden

nga Hudyo ikid na kadwan kiden kalalaklakayan da, a binida da hapa tentu ya pangidarum da te Pablu.

3 “A am ikallak na kami hapa a mappya ta mealit i Pablu ta isin, petta madangag mi hapa ya uray mu ta isin Herusalem,” kunda tentu.

Ammi pangayayyaw da yen, te dana negakkad da ta ilakap da sangaw i Pablu ta dalan. 4 Ammi awena netuluk ni Pestu.

“Maski magyan la ten Sesariya, te mavitak hala dumatang ta iten. 5 A am itta ya pangidaruman muy tentu a mappya ta mehulun sangaw ya pinakadakal muy kiden, petta idarum da sangaw ta atubang ku ten,” kunna tekid.

6 A nagyan para la i Pestu ta ili na Herusalem addet ta tāliggwan, kapye na nagtugut, petta dumatang na ta ili na Sesariya, a nehulun hapa ya Hudyo kiden nga mangidarum te Pablu.

A ta kalalakwatan na a umange nagtogkok i Pestu ta lugar na agimbestigaran en ta medarum, kapye na nepaalap i Pablu. 7 A ta nepangisarok da tentu a enna kinalihung na Hudyo kiden taga Herusalem, a addu ya nangidaruman da tentu ta dakal na liwat, ammi awan haman ta nepaita da ta liwat na.

8 A naguhohug hapa i Pablu, te pake ipasikkal na ya katunung na;

“Itta hud ya liwat ku ta lintig na Hudyo kiden, ikid na simbaan da en. A itta hud para ya liwat ku ta lintig na Ari en taga Roma,” kunna.

9 Ammi gafu ta ikayat ni Pestu nga mangikallak ta Hudyo kiden a nebar na te Pablu ta

“Ikayat mu de metoli ta ili na Herusalem, petta yen sangaw ya pagimbestigaran ku teko?” kunna.

10 “Annun ku haman ange ta Herusalem? Itta hud ya liwat ku tekid? Itta yak na haman ta atubang na agimbestigaran ni Ari en Sisar taga Roma, a ye sin mina ya pagimbestigaram teyak. 11 Am angarigan ta itta mina ya liwat ku, petta mapapasi yak mina a awek mantu takitan ta masi yak, ammi am awan ta pakaitan na pangidaruman da teyak a awena mabalin ta mepersa yak nga medob tekid. A yen ta makikekallakak na ta Ari en Sisar, petta intu sangaw ya makkamu teyak,” kun ni Pablu.

12 A dangagan na bit ni Pestu am anu ya uray na konsihal na kiden, a sangaw nebar na hapa te Pablu.

“Gafu ta makikekallak ka te Ari en Sisar a medob ka mantu tentu,” kunna tentu.

Ya Pagpasyar Ni Ari Agripa Te Gubernador Pestu

13 A ta nepagpasa na pigpiga araw a umange hapa ya dafu na Hudyo kiden, i Herud Agripa, ikid na atawa na en Bernisa ta ili na Sesariya, te magpasyar kid te Gubernador Pestu gafu ta bagu nesaad hapa. 14 A gafu ta medyo mabayag kid tentu a binida ni Pestu ya kabalud ni Pablu tekid:

“Itta ya takday mabalud ta isin nga nesirak ni Gubernador Pelis. 15 A teyaken umange ta ili na Herusalem a umange hapa teyak ya padi na Hudyo kiden ikid na kalalaklakayan da, te idarum da ya mabaluden, a ikayat da ta pa-gangan ku. 16 Ammi nebar ku hapa tekid ya gagangay mi nga taga Roma ta awemi hama pa-gangan ya tolay am awena para la makiatubang ta mangidarum tentu, petta itta hapa ya pakitabbag na ta pangidaruman da tentu. 17 A tekiden umange ta isin a awek nagtalantan, te kala-watan na a nagtogkokak na ta lugar na agimbestigaran ken, a pinaayagan ku ya mabaluden.

18-19 “A pahig ku ta pake dulay mina ya pangidaruman da tentu, ammi awan haman, am awa nagintabtabbagan da hud la ya relisyon na Hudyo kiden ikid na takday tolay nga nagngagan kan te Hesus. Te ya kinan da en Hesus a nasi kan na, ammi ipapilit ni Pablu ta matolay hala. 20 A gafu ta napopoyungak hapa ta pagintabtabbag da, a awek haman amu am had kukun na pagimbestigar ku tentu, a yen ta pinohutan ku te Pablu am ikayat na medob ta ili na Herusalem petta yen sangaw ya pagimbestigaran ku tentu. 21 Ammi awena haman ikayat am awa nakikekallak hud la te Ari Sisar, a pebalud para la, te indagan na kan ya uray ni Sisaren tentu. A

nepataron ku mantu abat ta pangidob
ku tentu ta Ari en," kunna.
22 A ya uhohug hapa ni Agripa a
"Ikayat ku hapa dangagan ya uhohug
na mabaluden," kunna.
"A mappya hapa. Dangagam sangaw
ta lakwat," kun ni Pestu tentu.

Ya Pangiatubang Da Te Pablu Te Ari Agripa

23 A ta kalalakwatan na a umange ha ig
Ari Agripa ikid ni Bernisa, ammi nepaggi-
raw da hapa ya pagari da tekiden simarok
ta agimbestigaran na gubernadoren, a ne-
hulun hapa ya kumander kiden ikid na ba-
nang kiden ta ili. A sangaw nangidob i Gu-
bernador Pestu ta ange mangalap te Pablu.
A ta nepangisarok dan tentu a nagbida bit
ya gubernador en:
24 "Apo, Ari Agripa, ikid na ikamuy
ngamin nga magkakampat," kunna.
"Ya tolayin yan nga maita muy ta
atubang muy, a intu hala ya nedarum na
ngamin kiden Hudyo ta iten Herusalem,
kapye da ha nedarum ta isin Sesariya,
a neayayag da para ta mapapasi mina.
25 Ammi awan haman ta nadangag ku
ta pangpapasin ku mina tentu. A gafu
ta pedob hapa te Ari Sisar a doban ku
mantu tentu.
26 "Ammi intu dulay te awek haman
amu am anu mina ya isurat ku gafu
tentu. A yen ta pinaalap ku hapa ta
atubang muy, aglalo ta atubang mu Apo,
Ari Agripa, petta am nadangag tanan
ya tabbag na ta pangpohut mu tentu a
amuk na sangaw am anu ya isurat ku
gafu tentu. 27 Te kuman na awan haman
ta serbi na am doban ku sangaw ya ma-
balud ta Ari en am awek pake ibar ya
liwat na," kunna.

26

Ya Bida Ni Pablu Te Ari Agripa

1 A ya uhohug hapa ni Ari Agripa te Pablu
a
"Aran maguhohug kan, te dangagan
ku hapa am anu ya razom," kunna.
A neta-gay ni Pablu ya lima na, kapye na
hapa ipadangag ya katunung na.
2 "Apo, Ari Agripa, ikwentak ta gasat
ku ta arawin yan gafu ta itta ka, petta
madangag mu hapa ya tabbag ku ta
ngamin pangidaruman na Hudyo kiden
teyak. 3 A maski te dana amum ya gagan-
gay na Hudyo kiden, ikid na ngamin pag-
intabtabbagan da. A ikallak nak mantu,
Apo, te attamam la bit ya magdangag ta
uhohugan ku teko.
4 "Amu haman na ngamin Hudyo ya
dana gagangay ku addet ta kaabbing ken
ta dana en lugar ken addet ta neangek
ta ili na Herusalem. 5 A am aweda mina
ilemad a mabida da hapa ta kanayun
itug ku ta mappya ya ngamin kurugan
na Hudyo kiden, te nekihu yak haman
ta pinpinanga na Pariseyu kiden nga
masikan mangipasikkal ta relisyon na
Hudyo. 6 Ammi gafu ta ikatalak ku ya
datang na Mangikerutan ikid na pang-
tolay na ta nagpasi kiden nga nekari na
Namaratu ta dadagkal tam kiden, a yen
ta itta yak sin nga medarum ta atubang
mu.
7 "Ammi anu kawagan na ta idarum
nak na Hudyo kiden gafu ta ikatalak kin,
bakawa intu la ikatalak ku ya ikatalak
na ngamin Hudyo ta ngamin kiden lu-
gar. A gafu ta ikatalak da ya datang
na Mangikerutan ikid na kesipat da ta
pangtolay na ta nagpasi kiden a yen ta
ikakinan da ya makimallak ta Namaratu
ta araw pase hiklam. Ammi gafu ta
ipadangag kun ya datang na ikatalak da
en nga Mangikerutan a anu kawagan
na, Apo Ari, ta yen ya pangidaruman da
teyak. 8 A am kakurugan ta tolayan na
Namaratu ya nagpasi kiden a anun muy
mantu pahig ta tulad ya nepangtolay na
te Hesusen?
9 "Kumanen hapa teyak ta idi, te pahig
ku haman ta doban nak na Namaratu
nga manggamma ta mangurug kiden
ta ngagan ni Hesus. 10 A yen mantu
ya tinarabakuk ta ili na Herusalem, a
addu ya nepebalud ku tekid, te iyak ya
pinatudunan na padi kiden nga mangga-
fut tekid, a iyak para ya takday makigitta
ta mamapasi kiden tekid. 11 A awek
haman nakaintak nga mangsaned ta
kapilya na Hudyo kiden talo am itta ya
madatangan ku ta mangurug tentu. A
nepapalpaluk ku kid para ta atubang

na umange kiden nakigimung, petta pagtalekudan da mina ya pangurug da tentu. A gafu ta masikan ya pangikatupag ku tekid a en ku kid hapa inapag addet ta adayu kiden na lugar, petta pagangan ku kid mina.

12 “Yen ta immange yak hapa ta ili na Damasku, te pinatudunan nak na padi kiden nga ange manggafut ta mangurug kiden. 13 Ammi tekami en nagtugtugut ta kalsada en a nepagka-mak, Apo, ya pake masikan na killat nga nagafu ta langitewan, a masmasikan haman ammi ta bilagewan, a linehut na kami ikid na kahulun ku kiden. 14 A sa nahunnak kami ta lutak, a nadangag ku hapa ya mangbar teyak ta agsitang na Hudyo:

‘Salu, Salu, anu haman ta igakkad nak? Iko hala ya matakitan am ikuyat mu ya muduk ku,’ kunna teyak.

15 ‘Inya ka hud, Afu,’ kunku hapa.

‘I Hesusak, a iyak haman ya igakkad mu,’ kunna.

16 ‘A magtayuk kan, te yen ta nakipaita yak teko petta magbalin ka ta daddoban ku nga mangipasikkal teyak, te ipasikkal mu sangaw ya nepaitak teko ta ayanen ikid na ngamin ipaitak sangaw teko.

17 ‘A ilillik ta ka hapa sangaw ta panggakkad na kagittam kiden ikid na Hentil kiden, te yen kid ya pangidoban ku teko, 18 petta pagladdangam ya mata da, petta pagtugutān da ya sugiram nga iturayan ni Satanas, a simarok kid ta dakar nga iturayan na Namaratu. Te am mangurug kid teyak a mapakoman ya liwat da, a mesipat kid hapa ta tolay kiden nga binaggawan na Namaratu,’ kunna haman teyak.

19 “A yen ya gafu na, Apo Ari Agripa, ta awek nagtalekudan ya nagmatakaren teyak, 20 te namegafu yak na mangipadangag ta ili na Damasku, a sangaw ta ili na Herusalem, ikid na ngamin paglelehut na lugar na Hudeya, kapyek hapa umange ta agyan na Hentil kiden. A pake nepadangag ku ta magbabawi kid mina ta pagliwat da, petta mangurug kid na ta Namaratu ewan. A pake nebar ku para ta idulot da mina ya mappya na tarabaku nga megitta ta pagbabawi da.

21 “A yen hapa ya gafu na, Apo, ta ginafut nak na Hudyo kiden ta simbaanen ta ili na Herusalem petta papasin dak. 22 Ammi mappya la te kanayun uffunan nak hala na Namaratu ewan abat ta ayanin. A yen ta itta yak ta atubang muy nga mangipasikkal ta atanang kiden tekamuy pase alinnak kiden, te awan haman ta takwan na ipasikkal ku tekamuy ngamin am bakkan la ta kuman na linavun ni mina Moses ikid na kadwan kiden pinaguhohug na Namaratu ewan. 23 Te yen kid haman ya palungu nanglavun ta mapapasi ya ange mangikerutan tekitam, kapye na sangaw matolay, petta intu ya imunnan nga mangipasikkal ta dakar ta kagitta na kiden Hudyo pase Hentil kiden,” kun ni Pablu.

24 Ammi tentu para la naguhohug a tinabtabang ni Gubernador Pestu:

“Maguyung ka, Pablu, te paguyungan na ka na kaddu na adal mu,” kunna ta pagayag na tentu.

25 “Maski awek maguyung, Apo Gubernador, te kakurugan ya ngamin uhohugan ku. 26 Maski pabidam te Ari Agripa ina, te dana amu na haman ya ngamin nabidak ta ayanen. A yen ta awek ikamat ibida tentu, te dana amu na, te awena haman nakkwa ta nelemad,” kun ni Pablu tentu.

27 A ya uhohug na hapa te Ari Agripa a

“Ibar mu haen, Apo, am kurugam ya nesurat na pinaguhohug kiden na Namaratu? Ammi maski awem ibar amuk haman ta kurugam,” kunna.

28 “Pahig mu hud ta alistu yak mangurug te Hesus gafu ta bidamina?” kun ni Ari Agripa tentu.

29 “Maski am alistu ka ono am awan, makimallakak hala ta megitta ka mina teyak fwera ta kawaden ta kamat kin. Kumanen hapa mina ta ngamin kidin makadangag teyak ta ayanin,” kun ni Pablu tentu.

30 A sangaw sa nagtayuk ya ari en ikid ni Bernisa ikid na gubernadoren ikid na

kahebing da kiden. 31 A tekid na nakauhet a
“Awan haman ta iningwa na ta dulay nga megitta ta kapapasi na ono kabalud na,” kukunda.
32 “Gagangay ta maibbatan mina am awena mina nakikekallak te Ari en Sisar,” kunna hapa ni Ari Agripa te Pestu.

27

Ya Pangidob Da Te Pablu Ta Ili Na Roma

1 A ta nekari na en nga araw nga pangidob ni Pestu te Pablu ta ari na taga Roma kiden a inalap da ig Pablu ikid na kadwan kiden nabalud, a enda kid netulud te Huliyo, te intu ya kapitan na suddalu kiden nga magtaron tekid addet ta ili na Roma. 2 A sa gimon kami nig Pablu ikid na suddalu kiden ta takday na bapor selayag nga taga ili na Adrumito, te magganwat na magtugut ya baporen, a sage magsibal sangaw ta ili kiden ta pingit na bebay ta lugar na Asya. Intu hapa kahulun mi i Aristarku nga taga Tesalonika ta lugar na Masadonya. A kumanen nagtugut kamin.

3 A ta kalakwatan na a nagsibal kami ta ili na Sidon, a nekallak ni Huliyo i Pablu, petta dumagut bit nga ange mangalap ta masapul na kiden ta bali na kofun na kiden. 4 A tekami en ha nagtugut a atubangan na kami na paddad, a yen ta nagpingit kami ta lingad na fugu na Sipre. 5 A tekami en nakadakit ta bebayen ta annung na lugar na Silisya ikid na Pampiliya, a nagdulot kamin ta ili na Mira ta lugar na Lisya. 6 A yen bit ya nagdisaagan mi, te umange nagapag i kapitan Huliyo ta takwan na pagluganan mi, a sangaw pinaglugan na kami ta takday bapor taga Alehandra, te magdulot ye-yen na bapor ta lugar na Itali. 7 Pake mabayag kami nakatugtugut abat ta addu na araw, a addu ya zigat mi nga nakadatang ta annung na ili na Nidu. A gafu ta atubangan na kami na paddad a nagpaabagatan kamin, petta angen mi ya lingad na fugu na Kareta. 8 A tekami en nagtalib ta annung na Salmone a medyo nazigatan kami hapa pumingit abat ta nakadatang kami ta kinan da en Mappya na Paglingadan nga abikan ta ili na Laseya.

9 A gafu ta natalantanan kamin ta paddaden a nadatangan na kami na agirid ikid na araw na kawan, a mazigat na ya magbapor, a netabarang ni Pablu ta aweda bit mina magdulot.

10 “Mariknak, Apo, ta pake mazigatan kitam sangaw, a maperdi sangaw ya baporin kontodu karga tam, yaga addu sangaw ya masi tekitam,” kunna.
11 Ammi takwan ya uray na piloto ikid na makābaporen, a yen kid ya kinurug ni Kapitan Huliyo ammi te Pablu. 12 A gafu ta medyo dulay kan hapa ye-yan na paglippadan ta agirid a addu ya nangibar ta imunnan kami talo am madatang mi ya lugar na Fenika tagad ta lod na fugu na Kareta, te itta kan ten ya mapmappya na paglingadan nga umatubang ta lod na abagatan ikid na lod na amyanan. A mapmappya kan ta yen ya pagpataliban mi ta araw na kawan, te malingadan kan ta paddad.

Ya Zigat Da Ta Kawan Ta Bebay

13 A sangaw gafu ta itta ya palapaddad nga nagafu ta abagatan a matalak kid na, te pahig da ta makkwa dan hala ya gakkad da en. A yen ta negon dan ya landuken nga kesodan na baporen, a nagtugut kamin ha ta papapingit na fugu na Kareta. 14 Ammi awena la mabayag a netapal na kami na masikan na paddad nga nagafu ta amyanan. 15 A gafu ta awemi napaatubang ya baporen ta paddaden, a netuluk mi mantu ta mepaddad. 16 A inange mi ya taakub na fugu na Kawda, petta malingadan kami ta paddaden, a magge awemi negon ya barangayen nga ginerger na baporen, te igalut mi ta ngarab na en. 17 Ammi ta nepangigon min ta barangayen a ginalutan da hapa ya tangngan na baporen ta dakal kiden na lubid, petta awena imangat na nagtotopan na en. A ta kabalin na panggalut da a nagburung kid na ta mepaddad ya baporen ta dammang, a mesalsal ta kaassangan na danumen ta kinan da en Sirte. A yen ta neakban da ya dakalen layag na petta awena makaange ta kaassangan na danum, a netuluk da la ta mepaddad. 18 A gafu ta awena haman magimmang na sikan na paddad ikid na

palung kiden a pake nakawanan kami addet ta lalakwat, a nepagiwarad dan ya karga na baporen ta danum petta malampaw ya baporen.

19 A ta mekatallu en araw a magge malammad na ya baporen, a sina-sat da ya kadwan kiden ramyenta na layag kiden, a nepagihunnak da kid ta bebay. 20 Ammi intu para dulay te awenan haman limattog na bilag ikid na bitwan kiden abat ta addu na araw gafu ta kasikan na kawanen, a awemin amu ya agyan mi, a awan na ta ikatalak mi ta matolay kami.

21 A gafu ta nabayag hapa ya nagtarabaku kiden nga awan nakatagop nangan, a enna kid hapa tinabarangan ni Pablu.

"Mapmappya mina en, kahkahulun, ta kinurug dak, petta awetam bit mina nagtugut ta fugu na Kareta, te nalillikan tanan mina ya zigatin yan ikid na kaperdi na karga na baporin. 22 Ammi awemuy na magburung, te awan sangaw ta masi tekitam, te ya baporin la ya maperdi. 23-24 Te umange nagtayuk ya anghel na Dyos kewan Namaratu ta hebing ken ta hiklamen, a nebar na teyak:

'Awem la magburung, Pablu, te uray na Namaratu ta imatubang ka sangaw te Ari en Sisar. A dinangag na ya pakimallak mu ta kahulum kidina, petta awan sangaw ta masi tekid,' kunna teyak.

25 "A awemuy mantu magburung, kahkahulun, te ikatalak ku ya Namaratu ewan ta magdulot hala sangaw ya kuman na nebar na en teyak, 26 ammi mappya ta mesalsal kitam sangaw ta takday na fugu," kun ni Pablu tekid.

27 A kumanen nedodoyan kami la ta bebay na Adriyatiko abat ta dwāliggwān. A ta mekafulu appat na hiklam a narikna na magibbal kiden ta bapor ta umabikan kami ta lutak, 28 a ginukud da mantu ya kadalam na danumen, a tallufulu annam na metru ya kadalam na. Magananwan la a ginukud da ha a dwafulu pitu metru. 29 A gafu ta nagburung kid ta metumpap ya baporen ta kabatun a nehunnak da ya appat na kesodan na nga negalut ta huli na en, a nakimallak kid ta mavit mina ya araw. 30 Ammi intu para dulay, te ya magibbal kiden ta bapor a ikayat da magtammang ta baporen, a enda neuhiyay ya balabarangayen ta danum, petta pagluganan da ta pagtammang da. Ammi ape ihunnak da ya landuken nga negalut ta mukat na baporen ta kuman na nepagihunnak da kiden ta huli na. 31 Ammi mappya la, te neitan na kid ni Pablu, a nedanug na kid ta kapitan na suddalu kiden.

"Am awena masirak na magibbal kiden ta bapor awan sangaw ta matolay tekitam ngamin," kunna tentu.

32 A gafu ta kumanen dinob na kapitanen ya ange manggattat ta galut na barangayen, petta mahunnak ta danum.

33 A tentu en tanagay nagkarawan a pinagturad ni Pablu ya tolay kiden ta mangan kid mina.

"Awemuy haman nangnangan abat ta mafulu appat na araw gafu ta maburung kam la. 34 Mangan kanan mina, petta magsikan sangaw ya bari muy, te awan sangaw ta masi tekitam maski takday la," kunna.

35 A intu ya napolu nangalap ta pan, a nepakimallak na ta Namaratu ta atubang na ngamin, kapye na pinilsat, a kinan na. 36 A gafu ta kumanen a naazi hapa ya burung na nonot da, a nangan kid na hapa. 37 Dwagatut pitufulu annam kami ngamin nga nagyan ta baporen. 38 A tekiden nabattug ta nepangan da a nepagihunnak da ta bebay ya irik kiden petta pake maglampaw para ya baporen.

Ya Kaperdi Na Baporen Ta Batu

39 A tentun nagdakar a aweda amu ya lugaren nga agyan da, ammi naita da ta itta ya sinang walawer na ginat, a yen ya ikayat da en pangisarokan ta baporen talo am mabalin. 40 A ginattat da mantu ya galut na landuk kiden nga nesod ta kabatunen ta huli na baporen, kapye da inubadan ya galut na lapag na en. A sangaw nepotun da ya assangen layag ta ulu na baporen, a netu-bang na kamin na paddad ta tagad ta ba-naden. 41 Ammi intu dulay, te intu inange na baporen ya kauknudan

na ginat kiden ta pagdafungan na palung kiden, a nelumlum, a awenan nakaalit. A nakutukutet hapa ya huli na ta kasikan na palung kiden.

42 A ya uray na suddalu kiden a papasin da ya mabalud kiden, petta awan sangaw ta makatammang, 43 ammi ginamman na kid na kapitan, te ikayat na ikerutan i Pablu. A ya makkamu kiden maglangoy a pinaglattu na kid ta danumen petta imunnan kid ta ba-naden. 44 A ta kadwan kiden a nebar na ta gumafut kid ta tabla ono kompormi na itta nga naazi ta baporen. A kumanen sa nakadatang kami ngamin ta ba-naden, a awan ta nakkwa ta dulay tekami.

28

Ya Pagyan Da Ta Fugu Na Malta

1-2 A tekami en nakagon ta ba-naden a enna kami pinagdulot na limugar kiden ta fugu en, a yen ya nepakadangag mi ta Malta ya ngagan na fugu en nga dimmatangan mi. A addu hapa ya nepaita na tolay kiden ta kallak da tekami, a naghatung kid hapa ta paggukupan mi, te nagudan na, a masanaw. 3 Umange hapa nangalap i Pablu ta hangaw, ammi tentu en nangitumpa ta hangaw kiden ta afuyen a imuhet ya madagat gafu ta patu en, a kinagat na ya kamat na en. 4 A ta nepakaita na tolay kiden ta ulagen nga nagbesin ta kamat ni Pablu a

> “Kakurugan ta amapasi ya tolayin yan, te maski nakadakit ta bebayen a awena mantu mabalin ta matolay gafu ta addu ya liwat na, te masi sangaw ta dagat na ulagina,” kunda,

5 Ammi newadwad na hala ya ulagen ta afuyen, a awan ta nahikna na ta takit na. 6 Nepa-na na tolay kiden ya pagbaga na bari na ikid na pasi na, ammi gafu ta awan ta naita da ta kabayag na pangipa-na da a nauli ya nonot da tentu, te nebar dan ta intu ya takday na dyos.

7 A ta kabalinan na kumanen a umange kami ta bali na mayor na fugu en, bali ni Publiyo, te abikan ya lutak na kiden ta banaden dimmatangan mi, a pinagdulot na kami ta bali na, a pinakpakan na kami ta talluhaw. 8 Ammi nagtakit hapa ya dama ni Publiyo, te nagpatu, yaga nagatattay. A enna inita ni Pablu, a nepakimallak na. A ta nepangisagpaw ni Pablu ta kamat na tentu a nagmappyan. 9 A ta nepakedamag na pagmappya na en ta kadwan kiden tolay ta fugu en a umange hapa ya nagtakit kiden te Pablu, a nagmappya kid hapa. 10-11 Nagyan kami ta fugu in yen abat ta talluhulan, a addu ya neatad na tolay kiden tekami ta pangikayat da tekami.

Ya Pagdulot Da Ta Ili Na Roma

A ta kabalin na talluhulan a nagganwat kami ha nagtugut, te itta ya takday na bapor nga naglingad ta fugu en ta agiriden, a yen ya pagluganan mi. Taga Alehandra hapa ya baporen, a Siping na Dyos ya ngagan na. A tekami en nagganwat naglugan a pinagbalun na kami hapa na tolay kiden ta ngamin masapul mi ta angen mi in. 12 A kumanen nagbapor kami ha abat ta ili na Sirakut, a nagyan kami ten ta talluhaw, kapye mi ha nagtugut. 13 A sangaw nagsibal kami hapa ta ili na Regiyo ta tangagaw, te ipa-na mi ya paddad nga magafu ta abagatan.

A ta mekaduwa en araw a nagdulot kami ta ili na Puteoli, a nagdisaag kami. 14 A yen hapa ya nakasimmun mi ta kadwan kiden mangurug, a inagagay da kami hapa nga magyan tekid abat ta pitu araw. A tekami en ha nagtugut a tinugut mi abat ta ili na Roma. 15 Ammi ya mangurug kiden taga Roma a dana nadamag da hapa ya datang mi ta ili na Puteoli, a enda kami dinafung ta Plasa na Appio, a ya kadwan kiden para a dinafung da kami ta agyan na kinan da en Tallu na Tyenda. A ta nepakaita ni Pablu tekid a matalak hapa ta Namaratu, a pinagturad na ya nonot na. 16 A ta datang mi ta ili na Roma a aweda pake nebalud i Pablu ta agbaludan, te pagurayan da la ta takday na bali, ammi mehulhulun hapa ya suddalu en nga nangtaron tentu.

Ya Pangipadangag Ni Pablu Ta Ili Na Roma

17 A ta kabalinan na talluhaw a pinaayagan ni Pablu ya pinakadakal na Hudyo kiden taga Roma ta bali en nagyanan na. A

tekiden nagkakampat tentu a binida na ya gafu na nepangpaayag na tekid.

"Yen ta pinaayagan ta kam, kahkahulun, petta bidan ku tekamuy ya gafu na kabalud kin. Te maski am awan ta liwat ku ta kagittak kiden Hudyo ikid na gagangay tamen nga nesirak na dadagkal tam tekitam, a ginafut dak hala ta ili na Herusalem, a nedarum dak ta atubang na taga Roma kiden, petta mabaludak.

18 "A tekid na hapa nagimbestigar teyak a awan haman ta napasikkal da ta pangpapasin da teyak, a inibbatan dak mina, ammi awena haman nekayat na Hudyo kiden. 19 A gafu ta nepapilit da ta itta ya liwat ku a kapilitan ta nakikekallakak te Ari en Sisar, ammi awan haman ta idarum ku ta kagittak Hudyo. 20 A yen ya gafu na nepangpaayag ku tekamuy petta dangagan muy hapa ya mabidak, te nabaludak sekawad gafu ta pangikatalak ku ta mangikerutanen nga nekari na Namaratu ta dadagkal tam kiden," kunna.

21 A ya tabbag da hapa tentu a

"Awan haman ta nadamag mi gafu teko, te awan para la ta nesurat na taga Hudeya kiden tekami, a awan hapa ta binida na nagafu kiden ten. 22 Ammi ikayat mi sangaw dangagan teko am anu ya pake kurugam, te ya nadamag mi ta kahulum kiden nga makikattway ta pangurug na dadagkal tam kiden a dulay kan ya bidan da tekid ta ngamin kiden lugar," kunda te Pablu.

23 A nagbabidan da hapa ni Pablu ya araw na pagdangag da tentu. A ta lalakwat ta nagbabidan da en a nagdadatang hapa ya awan bababang na tolay ta pagyanan na en, a nagtangtangagaw nangipasikkal i Pablu ta pangikerutan na Namaratu tekid, a pake ipasikkal na para ya uhohug na Namaratu tekid nga nesurat ni mina Moses ikid na kadwan kiden pinaguhohug na Namaratu, petta mangurug kid mina te Hesus gafu ta intu ya nagdulotan na bida na surat kiden. 24 A nangurug hapa ya kadwan ta inuhohug na en, ammi nasoysoy ya kadwan. 25 A gafu ta nagkakattway ya nonot da a nagtatugut kid na, ammi dana naguhohug bit i Pablu ta takday para la na uhohug ta awan kiden nangurug:

26 "Kustu hala ya uhohug na Kahalwa na Namaratu ta dadagkal muy kiden, te ya uhohug na tekid gafu te mina Isayasen a

'Pake dangagan muy ya uhohug na Namaratu, ammi awemuy haman maawatan.
A maski pake bilbigan muy awemuy haman metug,
27 **te nagtuyag haman ya nonot muy,**
a maningbangngag kam,
a nagkigsap kam para gafu ta awemuy ikayat makaita ikid na magdangag ikid na magnonot.
A yen ta awemuy magbabawi petta pagmappyan ta kam mina,' kunna tekid.

"A gafu ta parigan muy ya dadagkal muy kiden a 28 ibar ku tekamuy ta pagtalekudan na kanan na Namaratu, a ya Hentil kiden ya pangibaran na ta pangikerutan na tekid, te ikid na sangaw ya mangurug," kun ni Pablu tekid.

29 A ta nekabalin na naguhohug tekid a nagtatugut kid, a nagkapopohutan da ya inuhohug na tekid.

30 A nagyan hala i Pablu ta sinalda na en bali abat ta dwadarun, a pinagdulot na ya ngamin kiden umange magdangag tentu, 31 te mepalubus la mangipadangag ta ngagan ni Afu Hesus ikid na pangikerutan na Namaratu tekid.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Roma Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Roma ya ngagan na kadakalan na ili ta lugar na Itali. A ya tolay kiden hapa nga dana nagyan ta ili na Roma a addu ya dyos da, te aweda para la amu ya kakurugan na Dyos nga namadday ta ngamin paglelehutin kontodu langit. A kuman na intu hapa dyos da ya ari da en, a masapul kan ta dayawan da hapa ta kuman na pangdayaw da ta kadwan kiden dyos da. Ammi ya Hudyo kiden nga umange nakipagyan ta ili na Roma a awan ta takwan na Dyos da am bakkan la ta Namaratu ewan, a pake ikatupag da ya mangdayaw ta takwan na dyos. A yen ta ikatupag da hapa ya mangurug te Hesus, te ibar da ta tolay haman la. A maski am mangurug kid ta Namaratu a aweda kurugan ta Anak na i Hesusen, te nakigitta kan la ta Dyos maski am kagitta tam tolay.

Ammi ya kadwan kiden Hudyo nga taga Roma a pake nadangag da ya damag ni Hesus nga nepadangag na turin na kiden a kinurug da hapa, otturu nepadangag da hapa ta kadwan kiden tolay taga Roma, a kinurug da hapa. A gafu ta itta ya mangurug nga Hudyo ikid na Hentil (bakkan ta Hudyo) te Hesus a yen kid na ya gafu na iglesya ni Hesus ta ili na Roma. A yen kid ya nagsuratan ni Pablu ta suratin yan.

A yen ta nagsurat i Pablu tekid, petta dana meparan ya enna pangpasyar tekid. Te ya kuman na narikna ni Pablu ta kadwan kiden Hudyo a maski mangurug kid na te Hesus, a paruban da la ya mangidulot ta lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses ta popolu kiden dadagkal da, te pahig da ta yen ya pedulot na Namaratu tekid petta ikwenta na kid ta matunung gafu ta pangidulot da ta lintig na en. Ammi ya pake ipasikkal ni Pablu ta surat na in tekid a awena kan mabalin ta kunna ten, te awan kan ta mabalin tam nga mangidulot ta lintig na, te kanayun pagliwatan tam haman. A am kakurugan kan mina ta matunung kitam ta pakaitan na Namaratu gafu ta pangidulot tam ta lintig na en a awan kan ta serbi na nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden. A gafu ta gagangay tam kan nga kanayun magliwat a awena kan mabalin ta matunung kitam ta pakaitan na Namaratu am bakkan ta intu hapa la ya makkamu ta katunung tam, pettam kumanen a awan ta pangpa-gangan na tekitam. A yen kan ya gafu na ta dinob na ya anak na en Hesus nga nangikaru ta liwat tam kiden, petta am ikatalak tam ya nepangikaru na a ikwenta na kitam kan ta matunung gafu ta pangikatalak tam. A am itta kitanan kan te Hesus ikid na ittan ya Kahalwa na Namaratu tekitam a intu kan hapa la ya makkamu mangpasikan tekitam petta makkwa tam ya mangidulot ta ngamin ikayat na Namaratu tekitam.

A ya takday para uhohug nga ipasikkal ni Pablu ta surat na in a bakkan ta Hudyo kiden la ya ikwenta na Namaratu ta tolay na, te intu kan la tolay na ya ngamin kiden mangikatalak te Hesus kompormi am Hudyo kid ono am Hentil kid. A maski am dana pinili na Namaratu ya Hudyo kiden gafu ta simsima kid ni mina Abrahamen am aweda kurugan ya dinob na en nga ange nangikaru ta liwat da kiden a nelogot da ya nepangpili na Namaratu tekid. Te intu kan la ikwenta na Namaratu ta simsima ni mina Abrahamen ya ngamin kiden mangikatalak ta mangikerutan tekid ta kuman ni Abrahamen kompormi am Hudyo kid ono am Hentil kid. Te ikitam kan nga mangikatalak te Hesus ya kakurugan na Istralita na Namaratu. A ya nesurat mantu ni Pablu a intu yan:

(v 7) Tekamuy ngamin nga iddukan na Namaratu nga negitta na ta tolay na kiden ta ili na Roma.

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

[1] A ya nagsuratin tekamuy a iyak, Pablu, nga daddoban ni Hesus Kristu. A yen ta inalap nak, petta isaad nak ta turin na en nga ange mangipadangag ta Mappya en Damag na Namaratu. [2-3] A awan mantu ta takwan na ipadangag ku am bakkan ta

kuman na nebar na Namaratu ta idi ta lebru na en nga nesurat na aglavun kiden, te intu nesurat da ya ange na Anak na Namaratu ewan. A intu hala ya Dafu tamewan Hesus Kristu. A tentu en umange a negitta tekitam tolay, te simsima ni mina Dabiden. 4 Ammi maski am tolay a nepasikkal hapa ta Anak na Namaratu ewan nga seppakapangwa, te tentu en nasi a natolay hala gafu ta kahalwa na en nga negitta ta Namaratu ewan. 5 A gafu ta kallak na en teyak a nesaad nak ta turin na en nga ange mangipadangag ta damag ni Hesus Kristu ta ngamin tolay ta ngamin kiden lugar, petta intu mina ya madayawan gafu ta pangurug da tentu. 6 A kumanen hapa tekamuy nga taga Roma, te yen ta inalap na kam hapa, petta tolay kanan ni Hesus Kristu. 7 (-)

Ya Katalak Ni Pablu Ta Mangurug Kiden

8 A ikamuy hapa, kahkahulun, ya gafu na talak ku ta Namaratu ewan ikid ni Afu Hesus, te bidan na kanan hapa na ngamin tolay addet ta ngamin paglelehutin gafu ta pangurug muy, a yen ta nadamag ta kam hapa. 9-10 A kanayun pakimallak ta kam hapa ta Namaratu ewan, te awek magimmang makimallak tentu. A gafu ta tatakday la ya nonot ku nga magserbi tentu a idulot ku la ya mangipadangag ta damag na Anak na en ta ngamin kiden lugar. A Namaratu hapa la ya mangipasikkal ta am kada makimallakak tentu a ibar ku hapa ta eyak mina magpasyar tekamuy, am yen ya uray na teyak. 11 A yen ta pake ikayat ku magpasyar tekamuy, petta isipat ku hapa tekamuy ya iatad na Kahalwa na Namaratu nga mangpasikan ta pangurug muy, 12 pettam ikamuy hapa ya mangpasikan ta pangurug ku, te mappya ta magimpaspasikan kitam ta pangurug na gintatakdayan tekitam.

13 Ammi awemuy pahig, kahkahulun, ta ayanin la ya pakanonot ku nga umange tekamuy, te naming-addu yak nga magganwat, ammi kanayun neguguwadak abat ta ayanin. Ammi ikayat ku la umange tekamuy talo am itta ya mapadagdag ku te Hesus ta kagitta muy kidina nga taga Roma ta kuman na Hentil kiden nga napadagdag ku ta kadwan kiden lugar. 14-15 A yen ta pake karagatan ku ya mangipadangag ta damag na pangikerutan na Namaratu ta kagitta muy kidina nga taga Roma, te liwat ku ta Namaratu am awek ipadangag ya pangikerutan na ta ngamin tolay, maski am anu ya katolay da ikid na amu da, petta madangag da hapa.

Ya Damagen Nga Nepadangag Ni Pablu

16 A pake ikatalak ku para ya damag na pangikerutan na en, te am kada mepadangag a mehulun hapa ya pakapangwa na Namaratu petta mekerutan ya ngamin kiden mangurug. Ikami nga Hudyo ya napolu nangipadangagan na, a ta ayanin a isipat na hapa ya kadwan kiden nga Hentil. 17 A mabalin ta mekerutan ya mangurug, te ya damag na en ya pakkamun tam ta ikwenta na kitam ta matunung gafu ta pangurug tam am idulot tam la ya pangikatalak tam tentu addet ta addet, te ya uhohug na ta surat na Bibliya a

“Intu sangaw matolay magnayun ya ikwenta na en ta matunung gafu ta pangikatalak na tentu,” kunna.

Ya Kasasaad Na Awan Makkamu Ta Namaratu

18 A kakallak sangaw ya awan kiden mangurug, te pa-gangan na kan sangaw ya ngamin kiden mangwa ta dulay ikid na awan makanonot tentu, te yen hapa ya nepakamu na ta damag na pangikerutan na tekitam. Te maski am amu da ya kakurugan a dulay la ya tarabakun da. 19 A yen ta awan ta pambar da, te dana amu da haman ya malogon maamu ta Namaratu, te nepaita na hala tekid. 20 Te addet ta nekaparatu na ngamin paglelehutin a pake nepasikkal ya awan maita ta kasasaad na Namaratu, te ya pakapangwa na ikid na kadyos na a malogon maita gafu ta pinadday na kiden. 21 A yen ta awan ta pambar da, te maski am amu da ta itta ya Namaratu aweda haman dinayawan ta kuman na mekustu tentu, ikid na aweda hapa ipaita ya talak da tentu, te intu la nonotan da ya awan ta kapkappyan. A kuman na nagsugiram mantu ya nonot da gafu ta aweda kurugan ya nepaita na tekid. 22 Ibar da ta malalaki ya amu da, ammi

madi haman, 23 te negitta da ta Dyos ya
pinadday da kiden nga sinang tolay, ikid
na sinang ayam, ikid na sinang mamanuk,
ikid na sinang ulag.

24 A gafu ta intu la karagatan da ya dulay
a binaybay-an na kid na Namaratu, petta
maguray kid la nga magpadakat ta bari da
ta pangadallaw da ikid na pagingatattug
da, 25 te aweyan da haman ya kustu en nga
nepaita na Namaratu tekid, a kurugan da
hud la ya tulad, te bakkan ta Namaratu ya
dayawan da ikid na pakidafun da am awa
pinadday na kiden. Ammi Namaratu hala
sangaw ya madaydayawan addet ta addet.

26 A binaybay-an na kid, petta idulot
da la ya kuman na ikayat da en nga
kāāmāmatān, te ya babay kiden a aweyan
da ya lalaki, te makidorug kid hud la ta
sakā babbay da. 27 A kumanen hapa ta
lalaki kiden, te aweyan da ya babbay, gafu
ta sakā lalaki da ya pagattugān da. A intu la
tarabakun da ya kāāmāmatān ta sakā lalaki
da. Ammi naatadan kid hala ta pa-gang da,
te yen ya balat na dulayen na tarabaku da.

28 A gafu ta aweda ikayat nonotan
ya Namaratu a binaybay-an na kid nga
magnonot ta dupal na nonot, petta kwan
da la ya ikayat da kwan nga awan ta
kapkappyan. 29 A pinannu da ya nonot da
ta ngamin magmagannud na kadulayan,
te kwan da la ya maginggum, ikid na
magatattug, ikid na mangahugu, ikid
na mamapasi, ikid na makitapil, ikid
na magtulad, ikid na mangikatupag,
ikid na mangisaned ta bida, 30 ikid na
mamadpadulay, ikid na mangikatupag ta
Dyos, ikid na magparayag. A kanayun
parparatun da hapa ya bagu na dulay, a
aweda kurugan ya dadagkal da kiden. 31 A
kuman na awan kid ta nonot, te aweda
mekatalak, ikid na aweda makipagrikna,
ikid na aweda mangikallak. 32 Dana amu
da haman ya nebar na Namaratu ta mapa-
gang sangaw ya ngamin kiden mangwa ta
kuman na gagangay da en, ammi maski
kunna ten aweda haman pagimmangan
ya gagangay da, yaga pagurayān da para
ya kadwan kiden nga mangwa ta kuman
na gagangay da.

2

Ya Pagporay Na Namaratu Ta Hudyo Ki-
den

1-2 A dana amu tam haman ta am pa-
gangan na Namaratu ya ngamin kiden
mangwa ta kumanin kid na pagliwatan a
atadan na kid ta mekustu tekid. Ammi
maski am inya ka na tolay, am iko ya mang-
paliwat ta kadwan a awan ta pambar mu,
te parigam haman ya kuman na tarabaku
na paliwatamen, a sakā ikabat mu mantu
ya barim ta pangpaliwat mu tentu. 3 Anu
hud ya uray mu? Am kwam hapa ya
dulay ta kuman na paliwatamen a parig
mu hud ta melillik ka ta pangpa-gang na
Namaratu teko? 4 A tagaassangam de ya
nasuroken nga allak na ikid na pagattam
na teko? Awem hud amu ta nekallak na
ka ta idi petta itta ya pagnonotam ta pag-
babawim? 5 Ammi am awem magbabawi
te patuyagam la ya nonot mu a padakalam
mantu la ya pangpa-gang na Namaratu
teko, te yen sangaw ya pake iparikna na
teko ta araw na pangpa-gang na ta ngamin
kiden nagliwat. 6 Te maski am anu ya
tinarabaku tam ta katolay tamin a igitta
na hala ya pangpa-gang na ta tinarabaku
tamen.

7 A ya ngamin kiden mangidulot ta map-
pya na tarabaku gafu ta ikayat da mesipat
ta dakar na Namaratu, ikid na dayaw na,
ikid na katolay na en nga magnayun, a
atadan na kid sangaw ta magnayun na
angat. 8 Ammi ya masoysoy kiden ikid
na mangidadula ta kakurugan a intu la
sangaw kesipatan da ya pagporay na ikid
na pangpa-gang na tekid.

9 A dakal mantu sangaw ya pagzigātān
na ngamin kiden mangwa ta dulay, te intu
polun na ya Hudyo kiden, kapye na isipat
ya Hentil kiden. 10 Ammi ya ngamin kiden
mangwa ta mappya a awan sangaw ta bu-
rungan da, te mesipat kid sangaw ta dakar
na Namaratu, ikid na dayaw na en, te intu
ha polun na ya Hudyo kiden kapye na
isipat ya Hentil kiden, 11 te awan sangaw
ta idaduma na Namaratu tekid. 12-13 Te
ya Hudyo kiden nga nagliwat a pa-gangan
na kid gafu ta lintig na en nga neatad na
tekid, te maski am kanayun dangagan da
ya lintig na en a aweda haman idulot ya

madangag da. Ammi intu la ikwenta na Namaratu ta matunung ya mangidulot ta lintig na en. A maski am awena amu na Hentil kiden ya lintig na en nga neatad na ta Hudyo kiden a magliwat kid ta lintig da en hapa la. 14 Te maski am aweda amu ya lintigen nga neatad na Namaratu ta Hudyo kiden, am megitta ya tarabaku da ta kuman na nebar na Namaratu ta lintig na en, a yen ya ikwenta na Namaratu ta lintig da. 15 A yen ya pakaitan ta dana nesurat ya lintig na en ta nonot da, te maski am anu ya tarabakun da a dana amu da haman am mappya ono am dulay.

16 A am dumatang sangaw i Afu Hesus ta pagaddetan na arawin yan a intu sangaw ya isaad na Namaratu nga magimbestigar ta ngamin tolay, petta palattogan na sangaw ya ngamin nelemad da ta nonot da nga aweda en nepāssay, te yen sangaw ya itan na am mappya ono dulay. A yen kid ya kanayun ipadangag ku ta ngamin tolay.

Ya Liwat Na Hudyo Kiden

17 A ta kuman na ikamuy nga Hudyo a iparayag muy ya kaHudyo muy, te parig muy ta matunung kam gafu ta lintigen nga neatad na Namaratu tekamuy, yaga iparayag muy ya pakkamu muy ta kakurugan na Dyos. 18 A gafu ta naadal muy ya lintig na en a amu muy mantu ya ngamin ikayat na, a amu muy hapa ipasikkal ya mappya. 19-20 A gafu ta lintig na en a amu muy hapa ya ngamin kakurugan, petta ituldu muy ta kadwan kiden nga itta ta sugiram, ikid na awan kiden makaita, ikid na awan kiden ta nonot, ikid na abbing kiden. 21 Ammi am ituldu muy ya kadwan kiden anu kawagan na ta awemuy ituldu ya bari muy? Ibar muy ta awan mina ta magtakaw, ammi awan hud tekamuy ta magtakaw? 22 A "**Awan mina ta mangadallaw**," kummuy para, ammi awan hud tekamuy ta mangadallaw? Pake ikatupag muy para ya makimallak ta sinang tolay kiden ta agyan na pakimallakan na Hentil kiden, ammi awan hud tekamuy ta ange magtakaw ta pirak kiden nga neatang da ta sinang tolay da kiden? 23 Dayawan muy mantu ya lintigen nga neatad na Namaratu tekamuy, ammi ayayyawan muy haman ya Dyos gafu ta pagliwat muy ta lintig na en? 24 Kakurugan mantu ya uhohug na suraten ta Bibliya gafu tekamuy nga Hudyo, te ya nebar na a

"Gafu ta dulay ya tarabaku muy a ibar na Hentil kiden ta dulay hapa ya Namaratu ewan," kunna.

25 Anu hud mantu ya kappyanan na nepagbanggit muy? Te ya kabanggit muy mina ya pakaitan ta nesipat kam ta netaratu na Namaratu te mina Abrahamen, ammi itta hud ya kapkappyan na nepagbanggit muy am awemuy idulot ya ibar na ta lintig na en? A gafu ta awemuy idulot a negitta kanan mantu ta Hentil kiden nga awan nabanggit. 26 Ammi maski am awena nabanggit na Hentil kiden, am kwan da hala ya kuman na nebar na Namaratu ta lintig na en a isipat na kid hapa ta netaratu na en te mina Abraham. 27 A ikid hapa la sangaw ya pakaitan ta nakaliwat kam, te maski am nabanggit kam a awemuy haman idulot ya ibar na lintigen nga neatad na Namaratu tekamuy.

28-29 Bakkan mantu ta pakagalgal na bari tam ya pakaitan ta tolay kitam na Namaratu, te bakkan haman ta yen ya kakurugan na pagbanggit. Te ya kakurugan na pagbanggit a itta haman ta nonot tam, petta naazi ya dulayen na nonot nga awan naazi ta pagbanggit na bari tam. A bakkan hapa ta uray na tolay ya nonotan tam am awa uray na Namaratu ewan.

3

Ya Kasasaad Na Hudyo Kiden

1 Am mabalin mantu ta mesipat hapa ya Hentil kiden ta netaratu na Namaratu te mina Abrahamen a anu hud ya kapkappyan na Hudyo ammi ta Hentil, a anu hud ya kappyanan na pagbanggit da?

2 A gagangay ta dakal mina ya kappyanan da, te ikid haman ya nekatalak na Namaratu nga mangidulot ta uhohug na kiden tekid. 3 Ammi gafu ta addu kid nga awan mekatalak a nelogot dan mantu ya nekari na Namaratu tekid.

A anu mantu ya uray na Namaratu gafu ta pangilogot da? Mabalin de ta awenan sangaw idulot ya nekari na en te mina Abrahamen? 4 Awena mabalin ta kunna

ten, te maski am sa mangilogot mina ya ngamin tolay a mekatalak hala ya Namaratu, a idulot na la idulot ya nekari na en te mina Abrahamen. Te ya uhohug ni mina Dabiden gafu ta Namaratu a

“Maski am anu ya inuhohug mu, Afu, a mepasikkal hala sangaw ta awem nagtulad.

A maski am pagbalinan da ya inuhohug mu ta tulad a mepaita hala sangaw ya katunung mu,” kunna.

5 Ammi am gagangay ta kunna ten a ya aweda en pangidulot ta lintig na en ya kuman na mangipaita ta katunung na Namaratu, a had kukunna mantu pa-gangan ya tarabaku da nga mangipaita ta katunung na, te killu haman? 6 Ammi bakkan ta kunna ten, te am pagurayan na la mina ya Hudyo kiden nga nangilogot tentu a had kunna mantu pa-gangan ya kadwan kiden ta paglelehutin nga awan mangurug? 7 Te ya uhohug da sangaw a

“Am gagangay ta maita ya pakedayawan na katunung na Namaratu gafu ta pangilogot mi tentu a mabalin hud ta paliwatan na kami petta pagangan na kami?” kunda sangaw.

Te am anu ya pambar na Hudyo kiden ta aweda mina mapa-gang a kumanen hapa ta kadwan kiden nga awan mangurug. 8 A am kakurugan mina ya pambar da a mapmappya mantu ta sa idulot tam la ya mangwa ta dulay, petta mappya sangaw ya pagbalinan na. Yen garay ya ipaliwat na kadwan kiden teyak gafu ta itulduk, ammi tulad da haman. A am anu sangaw ya pangpa-gang na Namaratu tekid a mekustu hala tekid.

9 A anu mantu ya uray tam ta Hudyo kiden? Mapmappya de ya kasasaad da ammi ta kadwan kiden tolay?

A bakkan ay, te ya kuman na inuhohug ken ta ayanin a awan haman ta pagduman na Hudyo kiden ikid na Hentil kiden, te sa nagliwat haman ya ngamin tolay, 10 te dangagan muy ya dana nesurat ta lebru na Namaratu;

“Awan pulus ta awan magliwat, maski am takday la,” kunna.

11 **“A awan ta makkamu ta Namaratu, ikid na awan hapa ta makasapul tentu,**

12 **te sa nagtalekud ya ngamin tolay tentu, te sa nagdupal kid, a awan pulus ta mangwa ta mappya,”** kunna ha.

13 **“Napannu ya simuk da ta ngamin na kadulayan,**

te mahuyuk ya bida da ta kuman na tanam na nasi nga awan natappanan.

A tulad ya kadwan, a madagat para ya kadwan uhohugan da ta kuman na dagat na ulag.

14 **A napannu para ya simuk da ta panglibak da ikid na pamadpadulay da.**

15 **A malogon kid para mamapasi.**

16 **A maski am had ya eyan da a mangisirak kid ta dulay ikid na zigat,**

17 **te aweda amu ya mappya,**

18 **a awan ta amat da ikid na talaw da ta Namaratu,”** kunna.

19 A yen kid na uhohug ya pagnonotan tam mina, te am anu ya inuhohug na Namaratu ta isin kid na surat a nebar na haman ta Hudyo kiden, petta awan sangaw ta mauhohug da ta razon da, te ikid haman ya inatadan na ta lintig na en ta palungu. A mepasikkal mantu ta sa nakaliwat ya ngamin tolay ta ngaminin paglelehut, petta sa medarum kitam mina ta atubang na Namaratu ewan. 20 A maski am inya na tolay a awan pulus ta ikwenta na ta matunung gafu ta pangidulot na ta lintig na en, te ya lintig na en ya mangipasikkal ta liwat na.

Matunung Kitam Gafu Ta Pangikatalak Tam Te Hesus

21-22 A ta ayanin gafu ta ange ni Hesus Kristu a nepakamun na Namaratu ya allak na tekitam, te maski am nakaliwat kitam ta lintig na en, am ikatalak tam ya nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden a ikwenta na kitam ta matunung gafu ta pangikatalak tam tentu. A maski am ayanin la ya pakadangag tam ta allak na a dana binida ni Moses ta lintigen, a kumanen hapa ta surat na aglavun kiden. 23 A kompormi hapa ya mangurug, te awan

haman ta idaduma na tekitam, te sa nagliwat kitam haman, ikid na pake adayu kitam para la ta kalalaki na Namaratu ewan.
24 Ammi gafu ta ikallak na kitam a sinaka
na kitam ni Hesus, a ikwenta na kitam
mantu ta matunung ta kuman na iatad
na la ya katunung tam. 25 Te i Hesusen
ya nekwenta na Namaratu ta atangen nga
mangikaru ta liwat tam kiden, a yen ta
pakoman na kitam am kurugan tam ikid
na ikatalak tam ya pasi ni Hesusen gafu
tekitam.

Ta idi a pinagtalib na Namaratu ya liwat na napopolu kiden tolay gafu ta nepagattam na tekid, 26 ammi ta ayanin a nepaita nan ta awenan tagorayan ya liwat tam, te nepekaru na kid hud la te Hesusen. A mappya hapa ta kunna ten petta ipasikkal na ya katunung na nonot na en, pase katunung tam gafu ta pangikatalak tam te Hesus.

27 A itta hud mantu ya meparayag tam,
te bakkan haman ta katolay tam ikid na
tarabaku tam ya gafu na katunung tam ta
Namaratu am awa pangikatalak tam la te
Hesus. 28 Te ya pake ipasikkal ku a maski
am idulot tam la ya lintig na Namaratu a
bakkan ta yen ya pakaitan na ta katunung
tam, am awa pangikatalak tam la te Hesusen.

29 A anu mantu ya uray tam? Intu hud
la iddukan na Namaratu ya Hudyo, ono iddukan na hapa de ya Hentil? A bakkan la ta
Hudyo ya iddukan na, te tatakday haman
la ya Dyos nga namadday ta ngamin tolay.
30 A maski am nabanggit kitam ono am
awetam nabanggit a ibar na ta sa matunung kitam gafu ta pangikatalak tam te
Hesus.

31 Ammi maski am ipasikkal ku ya
pangikatalak tam te Hesus a awemuy
parig ta newarad kun ya lintig na Namaratu, te awek newarad am awa pake
nepasikkal kun ya ikayat na uhohugan ta
lintig na en.

4

Ya Pangurug Ni Mina Abraham

1 A intu para pagnonotān tam ya
kasasaad ni mina Abrahamen, te intu
haman ya pake nagafun tamen nga
Hudyo. 2 A am kakurugan mina ta
matunung i mina Abrahamen ta pakaitan
na Namaratu gafu ta tarabaku na kiden
nga mappya a mabalin mantu ta itta ya
pambar na nga makidayaw tentu. Ammi
ta kakurugan awena haman nakidayaw
tentu, 3 te ya uhohug na suraten gafu tentu
a

“Kinurug ni mina Abraham ya nebar na Namaratu tentu, a ya pangurug na en ya nekwenta na Namaratu ta katunung na,” kunna.

4 A bakkan mantu ta bannag ni Abrahamen ya nekwenta na Namaratu ta katunung na, te am kakurugan mina ta kunna
ten a bakkan mantu ta allak na yen am awa
isupapak na hud la ta bannag na en. 5 A
am awetam magbannag gafu ta ikatalak
tam ta Namaratu hapa la ya mangatad ta
katunung na nakaliwat, a ya pangikatalak
tam ya ikwenta na Namaratu ta katunung
tam. 6 A kumanen hapa ya inuhohug ni
mina Dabiden, te nebar na ta pake nagāsāt
ya awanen magbannag nga ikwenta na
Namaratu ta matunung.

7 **“Pake nagāsāt ya pinakoma na Namaratu, te inazi na ya liwat na kiden,”** kunna.

8 **“A ya pake nagāsāt a intu hala ya awena ikwenta na Namaratu ya liwat na kiden,”** kunna ha.

9 Ammi had sin hud na tolay ya ikayat na
uhohugan ni Dabiden nga nagāsāt? Intu la
de bidan na ya Hudyo kiden gafu ta pagbanggit da en? O mabalin de ta nesipat na
hapa ya Hentil kiden nga awan nabanggit?

A ya kasasaad ni mina Abrahamen ya
pagnonotan tam mina, te intu haman ya
pake nepasikkal na Namaratu ta matunung gafu ta pangikatalak ni Abrahamen
tentu. 10 A dana nekwenta na Namaratu ta
matunung ta awena en para la nabanggit,
te ya pangikatalak na ta Namaratu ya gafu
na katunung na. 11 A gafu ta matunung na
ta pakaitan na Namaratu a yen ta nabanggit hapa ta kuman na nebar na Namaratu
tentu, petta yen ya mangipasikkal ta awan
na ta liwat na ta maski awena en para
la pagbanggit. A uray hapa na Namaratu
ta kunna ten petta am itta ya mangurug
tentu nga awan nabanggit a ikwenta na
ta simsima kid hapa ni mina Abrahamen

gafu ta makigitta kid ta pangurug na en ta awena en para la pagbanggit. 12 A kumanen hapa mina ta Hudyo kiden nga nabanggit, te maski am ikāttolay na kid hala ni mina Abraham a bakkan ta yen ya ikwenta na Namaratu, te ikwenta na kid ta simsima na kiden gafu ta makigitta kid hapa ta pangurug na en ta awena en para la nepagbanggit.

Ya Mangurug Kiden Ya Nangikarin Na Namaratu

13 A nonotan tam para ya nekari na Namaratu te mina Abrahamen, te nekari na ta intu kontodu simsima na kiden ya makākwa sangaw ta ngamin paglelehutin. Ammi ya gafu na nekari na en tentu a bakkan haman ta pangidulot na ta lintig na Namaratu, te awan para la ya lintig na en. Intu la gafu na ya katunung ni Abraham gafu ta pangikatalak na ta nebar na Namaratu tentu. 14 Te am kakurugan mina ta intu la nangikarin na ya mangidulot ta lintig na en a awan mantu ta serbi na pangikatalak tam tentu. A kenga hapa sangaw ya nekari na en, te awan haman tekitam ta mangidulot ta lintig na en. 15 A awan mantu ta iatad na lintig na en tekitam am bakkan la ta pangpa-gang na Namaratu tekitam, te am awan mina ya lintig na en a awan mina ta mangipasikkal ta liwat tam.

16 A gafu ta seliwat kitam a mappya mantu ta ikatalak tam la ya nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden, pettam kumanen a magdulot hapa sangaw ya nekari na en tekitam. Te ya uray na Namaratu a ya allak na en hapa la tekitam ya gafu na nekari na en, petta awan mina ta madugiman am awa sa mesipat ya ngamin kiden simsima ni mina Abraham. Te ya uray na Namaratu a bakkan la ta Hudyo kiden ya simsima na am awa Hentil kiden hapa nga kagitta na pangurug ni mina Abrahamen, te intu ya gingginafu na ngamin kiden mangikatalak ta uhohug na Namaratu. 17 Te ya uhohug na Namaratu tentu a

“Iko ya pinatudunan ku, petta magbalin ka ta gingginafu na addu na tolay ta ngamin kiden lugar,” kunna.

A ya uray mantu na Namaratu te mina Abrahamen a intu hala ya gingginafu na ngamin kiden tolay nga kagitta na pangurug na en, te ya nekatalak ni mina Abraham gafu ta Namaratu ewan a tolayan hala ya nasin, a palattogan na hapa ya awan. Te ya uhohug na Namaratu tentu a

18-19 **“Itam ya langitewan a bilangam ya bitwan kidina, te kumanen sangaw ya kaddu na simsimam nga magafu teko,”** kunna.

Ammi ya darun ni mina Abrahamen a magge magatut, a pake nagkafuy na ya bari na en, yaga addet ta kasiksikan na bakbakat na en a awena pulus nagaānāk. Ammi maski awan ta nekatalak ni mina Abraham ta bari na en a awena la nagkafuy na pangikatalak na ta uhohug na Namaratu tentu, te nekatalak na la ta itta sangaw ya anak na nga pagafun na ngamin kiden simsima na ta ngamin kiden lugar. 20 A awena mantu la nagduwaduwa na nonot na ta nekari na Namaratu tentu, te nagsiksikan hud la ya pangikatalak na ta pangibosag na ta kalalaki na Namaratu, 21 te pake nekatalak na ta makkwa sangaw na Namaratu ya kuman na nekari na en tentu. 22 A yen ya gafu na ta nekwenta na Namaratu ya pangikatalak na ta katunung na.

23-24 Ammi ya uhohug na suraten nga “**Nekwenta na Namaratu ta katunung na**,” kunna, a yen ya pakkamun tam ta bakkan la te mina Abrahamen ya ikwenta na Namaratu ta matunung am awa sa ikitam hapa nga mangurug ta nepangtolay na Namaratu te Afu Hesus. 25 Te yen ya nepasi ni Hesus petta ikaru na ya liwat tam kiden, ammi ya pangtolay na Namaratu tentu ya pake mangipasikkal ta kustu ya nepangikaru na en, petta ikwenta na kitam ta matunung gafu ta pangikatalak tam tentu.

5

Ya Mehulun Ta Katunung Tam

1 A ta ayanin gafu ta matunung kitanan ta pangikatalak tam ta Dafu tamewan Hesus Kristu a kofun na kitanan hapa na Namaratu, te nekaru ni Hesus ya liwat tam kiden, 2 a intu hala ya gafu na allak

na Namaratu tekitam nga magnayun. A pake matalak kitam hapa te itta ya ikatalak tam ta mesipat kitam sangaw ta kalalaki na Namaratu ewan. 3 A maski am itta ya pagzigātān tam a matalak kitam la, te amu tam ta yen ya mangatad ta pagattam tam. 4 A am maita na Namaratu ya pagattam tam a pake ikatalak na kitam hapa. A gafu ta ikatalak na kitam a yen ta itta hapa ya ikatalak tam ta megitta kitam tentu. 5 A awetam sangaw melogot ta ikatalak tam, te pake iparikna na Namaratu ya pangidduk na ta nonot tam gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

6 A ta idi ta awetam para la nepangurug a awetam haman nakkwa ya patarabaku na Namaratu tekitam. Ammi ta datang na arawen nga dana pinili na a dinob na i Hesus, petta ikaru na ya liwat tam kiden. 7 A yen mina ya pake nonotan tam, te am tekitam mina nga tolay a ikayat tam hud ya sumagapil ta sakā tolay tam? Ammi mabalin de ta itta tekitam ya maturad nga sumagapil ta pake mappya en na tolay. 8 Ammi te Hesusen a sumagapil haman tekitam ta pagliwat tam para la tentu, a yen ya pakaitan tam ta pake iddukan na kitam na Namaratu. 9 A gafu ta nekarun ni Hesus ya liwat tam kiden a matunung kitanan mantu ta pakaitan na Namaratu ewan. A gafu ta matunung kitanan a pake ilillik na kitam hapa sangaw ta pangpagang na Namaratu ta awan kiden mangurug. 10 Te maski itta ya nangikatupagan na Namaratu tekitam ta idi, a pinagbalin na kitanan ta kofun na kiden gafu ta pangikaru na Anak na en ta liwat tam kiden. A gafu ta kofun na kitanan a ikerutan na kitam hapa sangaw ta mekaduwa na pasi, te nesipat na kitam hapa ta katolay na en. 11 A maski am indagan tam para la ya pangalap na tekitam a ittan hala ta ayanin ya pagay-ayatan tam ta Namaratu ewan gafu ta Dafu tamewan Hesus nga nangpakofun tekitam.

Ya Gafu Na Pasi Tam Ikid Na Katolay Tam

12 Anu kawagan na mantu ta magliwat ya tolay? Ono had ya nagafun na pagliwat da? Te awan haman ta awan magliwat.

A gagangay ta sa magliwat kitam gafu ta tatakday la na tolay, te i mina Adanen ya gafu na liwat tam. A tentu en nagliwat a dumagdag hapa ya pasi na, a yen ta masi hapa ya ngamin tolay gafu ta sa nesipat kid ta liwat na gingginafu da en Adan. 13 Ammi maski am dulay hapa ya tinarabaku na popolu kiden dadagkal a awena haman nekwenta na Namaratu ya liwat da, te awan para la ya lintig na en nga mangipasikkal ta liwat da kiden. 14 Ammi maski am awena nekwenta ya liwat da a sa nagpasi hala ya ngamin tolay addet te mina Adan addet ta nepangidagut ni mina Mosesen ta lintig na Namaratu. A maski am dulay ya tinarabaku da a bakkan haman ta kuman na liwat ni mina Adanen, te i Adan a nagsoysoy ta nebar na Namaratu tentu, ammi ta kadwan kiden a awan ta nagsoysoyan da, te awan para la ya lintigen. A yen mina ya pake nonotan muy, te maski am awan ta nagsoysoyan da a nasi kid hala, te ya uray na Namaratu a dana nesipat kid ta liwat na gingginafu da en Adan.

A gafu ta kumanen a kuman na pinaggitta na Namaratu i mina Adan ikid ni Afu Hesus gafu tekitam, te ikid duwa ya kuman na fun tam. Ammi itta hapa ya pagduman da, 15 te ya iatad ni Hesus tekitam a bakkan ta kuman na neatad na liwat ni Adan tekitam. Te ya uray na Namaratu a sa masi ya ngamin tolay gafu ta sa itta kitam ngamin ta bari na nagliwaten. Ammi maski kunna ten a pake dakdakal para ya uray na Namaratu ta pake ikallak na kitam gafu ta nesipat kitanan te Hesus. A yen ta ikwenta na kitam ta matunung petta matolay kitam.

16 A ya takday para pagduman da a maski am tatakday la ya liwat ni mina Adan a pake adaddu ya nesipat ta pangpagang na Namaratu tentu. Ammi gafu ta allak na Namaratu nga nepaita ni Hesus tekitam a sa pakoman na kitam, maski am pake addu ya liwat tam kiden, petta ibar na ta matunung kitam. 17 A gafu ta nagliwat i mina Adanen a sa maabak ya ngamin tolay gafu ta pasi da. Ammi gafu ta pake dakal ya allak na Namaratu nga nepaita ni Hesus tekitam a ibar na ta matunung

ya ngamin kiden mangikatalak tentu. A awena kid sangaw maabak na pasi da, te ikid sangaw ya mangabak gafu ta nesipat kid na ta katolay ni Hesus Kristu.

18 Kuman na naggitta mantu i mina Adanen ikid ni Hesus, te maski am tatakday kid a pake addu na tolay ya nesipat ta tinarabaku na tagtakday tekid. Te ya nagbalinan na dulayen nga iningwa ni mina Adan a nekwenta na Namaratu ta liwat na ngamin tolay, a yen ta nesipat kid ta pangpa-gang na Namaratu te Adan. Ammi ya nagbalinan na mappya nga iningwa ni Hesus a nekwenta na Namaratu ta katunung na ngamin kiden tolay nga nesipat tentu, a yen ta matolay kid. 19 A gafu ta nagsoysoy ya takday a sa magliwat ya ngamin tolay, ammi gafu ta malogon ya takdayen a sa matunung hapa ya ngamin kiden nedagga tentu.

20-21 A ya lintigen hapa nga nedagut ni mina Moses ta dadagkal tam kiden a uray na Namaratu ta yen ya mangibar ta kadulay na tolay kiden, te ta kawan para la na lintig na en a aweda amu ta magliwat kid. Ammi ta nepangatad na ta lintig na en a aweda haman nedulot, a yen mantu ya mangipasikkal ta kanayun magsoysoy kid, a awan ta takwan na pagaddetan da am awa masi ya ngamin kahalwa da. Ammi maski pake nagliwat kitam gafu ta pagsoysoy tam ta lintig na en, a pake dakdakal para ya allak na Namaratu tekitam, te ya allak na en tekitam a yen ya mangibar ta matunung kitam gafu ta pangikatalak tam te Afu Hesus. A yen hapa ya mangibar ta matolay kitam nga magnayun.

6

Ya Pagzigut Tamen Ya Pasi Tam

1 A am dumakal mantu ya allak na Namaratu gafu ta liwat tam kiden a anu mina ya uray tam? Mappya de am idulot tam la ya magliwat petta pake dumakal para ya allak na tekitam?

2 Ammi had kun tam hud magliwat bakawa nasin haman ya gagangayen nonot tam nga uminam magliwat? 3 Awemuy panaw amu ta ikitam ngamin nga nagzigut ta pangurug tamen a nesipat kitanan hapa te Hesus Kristu. A gafu ta nesipat kitam tentu a nesipat kitam hapa ta pasi na en. 4 Te tekitamen nagzigut a nekwenta ta netanam kitam, petta mesipat kitam hapa ta pasi na en. Ammi gafu ta natolay hala i Hesus ta pakapangwa ni Dama na ewan a nesipat kitam hapa ta katolay na en, pettam kumanen a mabalin kitam magnonot ta mappya na nonot. 5 Te am nesipat kitanan ta pasi na en a mesipat kitam hapa ta katolay na en.

6 A tekitamen nagzigut a nesipat mantu ya gagangayen nonot tam ta pasi ni Hesus tentu en nelansa ta nagappan na en, pettam kumanen a maperdi ya pagliwat na bari tam, a awetanan sangaw megalut ta pagliwat tam. 7 Te am nasin ya tolay a naubadan na ta pagliwat na. 8 Ammi gafu ta nasi kitanan ta pakesipat tam te Hesus a itta ya ikatalak tam ta mesipat kitam hapa ta katolay na en. 9 A gafu ta natolay hala i Hesus a amu tanan ta awenan sangaw masi, te naabak na haman ya pasi. 10 A tentu en nasi a inawe na haman ya ikayat na bari na en petta ikerutan na kitam. A gafu ta inawe na ya ikayat na bari na en a pake negungay ta dulayen nga mamagliwat tentu. Ammi gafu ta natolay hala a awan na ta magsalin tentu, petta intu la nonotan na ya Namaratu ewan. 11 A kumanen mina ta tagtakday tekamuy, te am nesipat kam te Afu Hesus a amu muy mina ta negitta kanan hapa tentu petta awemuy magliwat, te intu la nonot muy ya kuman na nonot na Namaratu ewan.

12 A mappya mantu ta awemuy pagturayan ya dulay ta bari muy kidina, petta awemuy sangaw kurugan ya inaman da en nga dulay. 13 A kumanen hapa ta ramyenta na bari muy, te awemuy kid ituluk ta dulay, te nekwenta ta nasi kanan haman, a natolay kanan te Hesus. A mapmappya hud la ta iatad muy ya ngamin bari muy ta Namaratu ewan, petta magserbi kam ta katunungan. 14 Te awenan mabalin ta pagliwatan na kam na dulayen, te negungay na kanan na Namaratu ta lintig na en, petta intu la ikatalak muy ya allak na en nga mangpasikan tekamuy.

15 Ammi am kakurugan ta intu la ikatalak tam ya allak na Namaratu tekitam a

mappya de am idulot tam la ya magliwat
petta pakoman na kitam? Awena mabalin,
te bakkan mina ta kunna ten na razon tam.
16 Te awemuy hud manonot ta maski am
anu ya pangitulukan muy ta bari muy a
tagabu na kanan. A am tagabu na kam
na dulay a iange na kam sangaw ta pasi
na kahalwa muy. Ammi am Namaratu
ewan ya pakitagabun muy a ituldu na kam
ta matunung petta matolay kam. 17-18 A
pake matalakak hapa ta Namaratu gafu
tekamuy, kahkahulun, te maski am tagabu
na kam na dulay ta idi a negungay kanan,
te pake netug muy na ya pangurug muy
ta uhohug na Namaratu nga netuldu teka-
muy, a nagbalin kanan ta tagabu na katu-
nungan ikid na kappyanan.
19 A neangarig ta kam ta kuman na
tagabu ikid na negungay, te yen ya malo-
gon maawatan na tolay. Te ya kuman na
tarabaku muy ta idi a nepatagabu muy la
ya bari muy ta awan ta kapkappyan addet
ta pake dumakal ya tinarabaku muy ta du-
lay. Ammi ta ayanin a mappya ta patagabu
muy ya bari muy ta matunung petta pake
mappya kam. 20 A tekamuyen nakitagabu
ta dulay a naguray kam la ta ikayat muyen
nga tarabakun, ammi awemuy para la
amu ya mappya en. 21 Ammi awan haman
ta neatad na tarabaku muyen, te awan
sangaw ta pagbalinan na am bakkan la
ta pasi na kahalwa muy. A ta ayanin a
mamat kanan gafu ta tinarabaku muy en.
22 Ammi gafu ta negungay kanan ta dulay,
anna tagabu kanan na Namaratu ewan
a nabaggawan na ya nonot muy, a yen
sangaw ya pagbalinan na ya magnayun na
angat. 23 A am angarigan mina ta idulot
tam la ya magliwat a tandanan na kitam na
liwat tam ta pasi na kahalwa tam. Ammi
am ituluk tam ya bari tam ta Namaratu
ewan a sagolyatan na kitam sangaw ta
magnayun na angat, te yen ya iatad na
ta ngamin kiden nesipat ta Dafu tamewan
Hesus Kristu.

7

Ya Keangarigan Na Mangurug Ikid Na Lintigen

1 A ta ayanin a itta ya mabidak ta
kagittak kiden nga Hudyo gafu ta ikid ya
makkamu ta lintig na Namaratu. Amu
muy, kahkahulun, ta negalut kitam ta
lintig na en addet ta masi kitam, ammi
am nasi kitanan a naubadan kitanan ta
lintig na en. 2 Ya pagnonotan muy mina
nga keangarigan a ya babbayen nga naki-
atawa, te ya ibar na lintig na Namaratu a
megalut ya babbayen ta atawa na en addet
ta pasi na lalaki en. Ammi am nasin ya
lalaki en a naubadan na ya babbayen ta
lintigen, a mepalubus na ta makiatawa ta
takwan am yen ya ikayat na. 3 Ammi am
makidagga mina ta takday na lalaki am itta
para la ya atawa na en a makaliwat ta lintig-
gen, te makikadallaw na. Ammi am nasin
ya atawa na en kapye na makiatawa ha, a
awan ta liwat na te awena nakikadallaw.
4 A kumanen hapa tekitam nga Hudyo
nga mangikatalak te Hesus Kristu. Te
am nesipat kitanan ta nasi en a negun-
gay kitanan mantu ta lintig kiden, petta
medagga kitanan hapa ta matolayen, pet-
tam magserbi kitam ta Namaratu ewan.
5 A tekitamen para la mangidulot ta gagan-
gayen nonot tam ta idi a kuman na sigida
lumattog ya ikayat tam nga dulay gafu ta
lintig na en, te ya ihangat na lintig na en
tekitam a yen haman ya ikayat tam. A
gafu ta mehangat ya ikayat tamen a ku-
man na masanat kitam mantu nga magli-
wat, ammi awan haman ta neatad na
tinarabaku tam am bakkan la ta pasi na ka-
halwa tam. 6 Ammi ta ayanin a naubadan
kitanan ta lintigen nga nekegalutan tam,
te nekwenta ta nasi kitanan ta pakesipat
tam te Hesus, petta takwan na ya pakidafu
tam ta Namaratu. Te bakkan na ta lintig
na en nga dan ya nonotan tam ta pakidafu
tam tentu, te ittan ya nonot tam nga bagu
gafu ta Kahalwa na en nga mangpanonot
tekitam.
7 A gafu ta naubadan kitanan ta lintig
na en a anu ya uray tam? Dulay de ya
lintig na en? Awan, awena dulay, te am
awan mina ya lintig na en a awek mina
narikna ta itta liwat ku, te ya takday ibar
na ta lintig na en a "**Awem passilan ya
kwa na kagittam tolay**," kunna. A yen
ya pakkamun ku ta dulay ya pumassil.
8 Ammi gafu ta dana ikayat ku ya ihangat
na lintig na en a kuman na lumattog mantu

ya dulayen nonot ku petta passilan ku ya ngamin magmagannud. A am awan mina ya lintig na en a awek mina amu ta itta teyak ya uminam magliwat. 9 A ta aweken para la pakkamu ta lintig na en a pahig ku ta mappya ya katolay ku. Ammi teyaken nakadangag ta lintigen a lumattog na ya uminamen magliwat, a yen ya pakkamuk ta itta ya pasi teyak. 10 A ya neatad mantu na Namaratu nga mangikari ta pagtolayan tam a yen haman ya mangipasikkal ta pasi na kahalwak. 11 Te ya dulayen nonot ku a kuman na inayayyaw nak gafu ta lintig na en, a yen ta nagliwatak, a nariknak ta masi yak sangaw gafu ta liwat ku ta lintig na en. 12 A yen hapa ya pakkamun tam ta mappya ya lintig na en, te yen haman ya mangibar ta liwat tam. A bakkan mantu ta lintig na en ya agyan na dulay, te mappya haman, a matunung hapa ya ngamin ibar na.

13 Ammi am kakurugan ta mappya ya lintig na en a had kunna? Te yen de ya mangatad ta pasi na kahalwa tam?

Bakkan, te ya uminamen magliwat ta barikin a sinanat nak petta magliwatak ta lintig na en nga mappya, a yen mantu ya mangatad ta pasi na kahalwak. Ammi uray hala na Namaratu ta kunna ten petta pake ipasikkal na tekitam ya kadulay na liwat tam. Te ya lintig na en a pake palattogan na ya dulay nga itta ta gagangayen nonot tam.

Ya Zigat Na Pangurug Tam Ta Lintig

14 A ya maawatan tam mantu ta lintig na Namaratu a yen ya pakkamun tam ta nonot ikid na gagangay na Namaratu ewan. Ammi had kunku mangurug ta lintig na en? Te awek haman negitta ta nonot na, te kuman na pagtagabun nak garay na uminamen magliwat ta barikin. 15 A kuga napopoyungak ta idi ta agangwa na barikin, te maski am ikayat ku ya mappya awek haman makkwa, te intu hud la kwan ku ya dulayen nga ikatupag ku. 16 A gafu ta nekatupag ku ya pagliwat ku ta lintig na en a nalawag mantu ta sinagappya na nonot kin ya lintig na en. 17 A bakkan mantu ta iyak ya gafu na liwat ku, te nagafu haman ta dulayen nga magyan teyak, 18 te amuk ta awan pulus ta mappya teyak, ta gagangayen nonot ku. A maski am ikayat ku ya mappya a salinan nak na gagangayen nonot ku petta awek makkwa ya ikayat ken. 19 A awek mantu kwan ya ikayat ken nga mappya, te intu hud la kwan ku ya dulayen nga awek ikayat. 20 A gafu ta kwan ku ya aweken ikayat a bakkan mantu ta iyak ya gafu na am awa ya dulayen nga magyan teyak.

21 Maawatan ku mantu ya gagangay na barikin, te am ikayat ku ya mangwa ta mappya a abikan haman ya dulayen nga manabtabang teyak. 22 Te matalak haman ya bagu en nonot ku ta lintig na Namaratu. 23 Ammi ya mariknak ta barikin a takwan ya lintig na, a salinan na ya lintig na nonot ku. A pagtagabun nak hapa na dulayen nga karagatan na barikin. 24-25 A kakallakak mantu na tolay, te am iyak hapa la tatakday a kurugan ku ya lintig na Namaratu ta nonot ku hapa la, ammi ya barikin a kurugan na haman ya lintig na dulay. Inya mantu ya mangikerutan teyak petta awenak mina mapagtagabu na barikin? Te yen haman ya mangiadayu teyak ta Namaratu ewan. A matalakak na ta Namaratu ewan te ittan ya Dafu tamen Hesus Kristu a intun ya mangikerutan teyak.

8

Ya Panguffun Na Kahalwa Na Namaratu

1 A ta ayanin gafu ta itta kitanan te Hesus Kristu a awena kitam maabak na mamagliwaten tekitam. 2 Te ya naparubak hapa gafu ta nesipatak na te Afu Hesus a pake matolayak na gafu ta Kahalwa na Namaratu nga magyan teyak. A gafu ta netuldu na en teyak a naubadanak na ta lintigen nga mangsanat ta pagliwat ku ikid na pasik. 3 Te maski am lintig na Namaratu a awena haman magamma ya pagliwat tam am awa masanat na kitam hud la gafu ta makafuy kitam garay nga mangidulot ta ibar na en. A gafu ta awena magamma ya pagliwat tam a neatad na Namaratu ya masmasikan tekitam, te dinob na ya Anak na en ta lutakin nga pake negitta hala tekitam tolay fwera la ta pagliwat tam, petta ikaru na ya liwat tam kiden. A gafu

ta nakisagapil i Hesus tekitam a inazi na Namaratu ya gafu na pagliwat tam gafu ta bari na en, petta am nesipat kitanan te Afu Hesus a intun ya mangpasikan tekitam, 4 petta awetanan magliwat am awa kwan tam hud la ya mappya nga ibar na lintig na en tekitam, te bakkan na ta gagangayen nonot tam ya dagdagan tam am awa Kahalwa na Namaratu nga mangituldu tekitam. 5 Te ya dumagdag ta danen gagangay na a intu la ikatalak na ya bari na en, ammi ya dumagdag ta ikayat na Kahalwa na Namaratu a yen hapa ya pake ikatalak na ammi ta bari na en. 6 A am intu dagdagan tam ya danen gagangay tam a masi kitam hala ta Namaratu ewan, ammi am intu dagdagan tam ya ikayat na Kahalwa na Namaratu a matolay kitam sangaw magnayun, a awan na sangaw ta burungan tam. 7 Te ya gagangayen nonot tam a intu ikayat na ya ikatupag na Namaratu, a awena kurugan ya lintig na en, te awena mabalin tentu. 8 Te ya mangikatalak la ta danen gagangay na a awena matalak na Namaratu tentu.

9 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te bakkan ta kunna ten ya gagangay muy, te ya Kahalwa na Namaratu tekamuy a yen ya ikatalak muy. Ammi ya awena en pagyanan na Kahalwa na en nga nehulun te Hesusen a awan hapa tentu i Hesus. 10 A ikitam nga pagyanan ni Hesus a kakurugan ta nagbanad ya bari tam ta Namaratu ta kuman na nasi gafu ta dulayen tekitam, ammi maski kunna ten a matolay hala ya kahalwa tam tentu gafu ta katunung ni Hesusen nga nekesipatan tam. 11 A gafu ta ittan tekitam ya Kahalwa na Namaratu nga nangtolay te Hesus ta pasi na en a intu hapa la sangaw ya mangtolay ta bari tam kiden gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

12 A mappya mantu, kahkahulun, ta pagtalekudan muy ya gagangayen nonot muy, te petta kurugan muy la ya Kahalwa na Namaratu. 13 Te am intu pagtolayān muy ya gagangayen nonot muy a masi kam ta Namaratu ewan. Ammi am papasin muy ya gagangay na bari muy gafu ta pangurug muy ta Kahalwa na Namaratu a matolay kam tentu. 14 Te ya ngamin kiden mangurug ta ituldu na Kahalwa na Namaratu a yen kid ya ānāk na Namaratu. 15 A yen ta awetam mina italaw ta pagtagabun na kitam na Kahalwa na en, te ya Kahalwa na en nga magyan tekitam a igitta na kitam haman ta ānāk na kiden. 16 A yen ta **“Amang,”** kuntam, am makimallak kitam tentu, te yen haman ya iparikna na Kahalwa na en ta nonot tam, petta amu tam ta anak na kitam na Namaratu. 17 A gafu ta anak na kitanan, a pagamid na hapa tekitam ya ngamin kwa na, te kahulun na kitam ni Hesusen nga makipaggamid. Ammi mappya ta makipagzigat kitam te Hesus ta ayanin petta mesipat kitam hapa sangaw ta kalalaki na ikid na pakedayawan na.

Ya Zigat Tam Ikid Na Ikatalak Tam

18 A maski am mazigatan kitam ta katolay tam sin, a kuman na assang la ya zigat tamin, te sangaw am isipat na kitam na Namaratu ta kalalaki ni Hesus a awetanan manonot ya zigat tamen gafu ta kalalaki tam nga nesagolyat na tekitam. 19 Te maski ya ngamin kiden pinaratu na Namaratu nga neduma tekitam tolay a kuman na timoltollok kid nga magindag ta araw na pangipabuya na Namaratu ta ānāk na kiden. 20-21 Te ikatalak da ta mesipat kid hapa ta pakedayawan na ānāk na kiden na Namaratu, te itta sangaw ya araw nga aweda paglabag, te sa pabagun na sangaw ya ngamin kiden pinaratu na. Te maski awan ta liwat da ta idi a negaged na kid hala na Namaratu gafu ta liwat ni mina Adanen, petta awena magdulot na dana en uray na tekid. Ammi itta la ta uray na ta sa mesipat kid hala sangaw ta pakedayawan na ānāk na kiden.

22 Ammi ta ayanin a kuman na maaggutan mauli ya ngamin kiden napadday, petta awedan sangaw magdan ikid na masi. 23 A maski tekitam tolay a maaggutan kitam hapa nga mauli, te gafu ta ittan ya Kahalwa na Namaratu tekitam a nakakkapan tanan ya nepaunnan na en nga bendisyon. A yen ta manalasigak hapa ya nonot tam ta pagindag tam, te maaggutan kitam nga mauli, petta sa maazi ya ngamin pagdakat na bari tam kidin, gafu ta naamaw na kitam ta anak

na. 24 A tekitamen nekerutan ta gafu na
pangurug tamen a yen hapa ya gafu na
pangikatalak tam ta itta para la ya iatad
na Namaratu tekitam. Ammi awetam
para la maita ya ikatalak tam, te am naita
tanan mina a awetanan indagan, te ittan.
25 Ammi am itta ya ikatalak tam ta kwa tam
sangaw ya awetam maita, a gagangay ta
magattam kitam magindag.

Ya Panguuffun Na Kahalwa Na Namaratu Tekitam

26 A kumanen hapa uffunan na kitam na
Kahalwa na Namaratu ta pagkafuy tam,
te awetam amu am anu mina ya adangan
tam ta kadwan pakimallak tam, ammi ya
Kahalwa na en ya sumagapil tekitam, te
itta haman ta nonot tam nga makimallak
ta pagahayan tam nga awetam mepāssay.
27 A gafu ta Namaratu ya makkamu ta
nonot na ngamin tolay a amu na hapa am
anu ya ikayat na uhohugan na Kahalwa
na en ta nonot tam, te intu adangan na ya
kuman na ikayat na Namaratu tekitam.
28 A ikitam nga mangidduk ta Namaratu
a dana amu tam ta maski am anu ya du-
matang tekitam a pagbalinan na Nama-
ratu ta kappyanan tam, te yen ya nepan-
galap na tekitam petta magdulot ya uray
na en tekitam. 29 Te maski ta pake gafgafu
na ngamin a dana amu na ya ngamin ki-
den nga mangurug sangaw tentu, a dana
nekari na hapa ta yen kid ya igitta na ta
Anak na en Hesus, petta pake madayawan
i Hesus gafu ta kaddu na wāgi na kiden nga
negitta tentu. 30 A ya ngamin kiden nekari
na nga megitta te Hesus a yen kid hapa ya
inalap na. A ya ngamin kiden inalap na a
yen kid hapa ya nebar na ta matunung kid.
A ya ngamin kiden nebar na ta matunung
a nesipat na kid hapa ta kalalaki na.

Ya Pangidduk Na Namaratu Tekitam

31 A gafu ta yen ya uray na Namaratu
tekitam a anu mina ya uray tam? Te am
Namaratu ya kahulun tam a itta hud ya
makkwa na mangikatupag tekitam? 32 A
gafu ta awena neituk na Namaratu ya
pake Anak na en tekitam nga mangikaru
ta liwat tam a itta hud ya awena iatad
tekitam awa sa iatad na ya ngamin. 33 A
itta hud sangaw ya makedarum tekitam
ta Namaratu ewan, bakawa intu haman
ya nangpili tekitam, a nebar na hapa ta
awan ta liwat tam. 34 A mabalin hud ta
itta sangaw ya pangpa-gang na tekitam, te
dana nekaru ni Hesus ya liwat tam kiden.
A kustu hapa ya nepangikaru na te nato-
lay hala, a ta ayanin intun ya pinakabari
tam ta hebing na Namaratu ewan, te paki-
mallak na kitam. 35 A itta hud mantu
ya makeadayu tekitam ta pangidduk ni
Hesus? Te maski am anu ya zigat tam, ikid
na kapopoyungan tam, a awena kitam pag-
talekudan. A kumanen hapa am mabisin
kitam, ikid na awan ta barawasi tam. A
maski am itta kitam ta ngahab na avut, ono
am itta ya makitapil tekitam, a idulot na
la ya pangidduk na tekitam. 36 Naggagitta
ya kadwan tekitam ta kuman na napopolu
kiden mangurug nga binida da ta lebru na
Namaratu, te ya inuhohug da gafu ta zigat
da a

**“Kinanghahaw a papasin da kami, Afu,
gafu ta pangurug mi teko. A mek-
wenta kami ta kuman na partin
da ta dapun,”** kunda.

37 Ammi maski am anu ya zigat tam
nga mangtampa mina tekitam a maabak
tam hala gafu te Hesusen nga mangidduk
tekitam. 38-39 Te maski am masi kitam
ono matolay kitam la, a amuk ta awan
ta makeadayu tekitam ta pangidduk na
Namaratu ikid na Dafu tamewan Hesus
Kristu. Te maski am anghel, ikid na kom-
pormi na magturay, ikid na kompormi na
dumatang, ikid na awan para la dumatang,
ikid na anitu ta utun, ikid na anitu ta
akban, a maski am anu ya napadday, a
awan ta makeadayu tekitam ta pangidduk
na Namaratu tekitam.

9

Ya Damdam Ni Pablu Ta Hudyo kiden

1-2 A ta ayanin itta ya ibar ku tekamuy
gafu ta sakā Hudyok kiden, a awek hapa
magtulad te tagabu nak ni Hesus, a kustu
ya uhohugan ku ta kuman na neparikna
na Kahalwa na Namaratu teyak. Te ya
kuman na mariknak ta nonot ku a pake
madamdamak, ikid na kanayun matakit
ya nonot ku ta kagittak kiden, te melogot
kid sangaw gafu ta aweyan da ya nesaad

na Namaratu ta dafu da. 3 A gafu ta kahulun ku kid, ikid na kagittak kid nga Istralita, a ikayat ku ta iyak mina ya pagangan na Namaratu ikid na iwasik ni Afu Hesus am mabalin mina ta ikid ya ikerutan na. 4 Te ya Istralita kiden ya napolu kiden nekwenta na Namaratu ta anak na, a ikid hapa ya nagyanan na dakar na en, a ikid ha ya nakitaratun na ikid na inatadan na ta lintig na en ikid na pangdayaw da tentu. A ikid hala ya nangikarin na ta mangikerutan tekid. 5 A gafu ta simsima kid nig mina Abrahamen a gagangay ta ikid mina ya mesipat ta nekari na Namaratu teg mina Abrahamen. A ikid hapa ya nagafun ni Hesusen nga magturay ta ngamin ikid na mangikerutan ta ngamin tolay.

Ampade Namaratu ya madaydayawan addet ta addet.

6 Ammi maski am awedan nesipat ta nekari na Namaratu teg mina Abraham a awetam mina pahig ta awena idulot na Namaratu ya nekari na en, te maski am sa nagafu kid te mina Abraham a awena haman pinaggagitta na Namaratu ta sa Istralita kid. 7 A maski am sa nagafu kid te mina Abrahamen a awena pinaggagitta na Namaratu ta sa simsima na kid. Te duwa haman ya anak ni mina Abraham, a ya uhohug na Namaratu tentu a

“Ya anak mina Isak ya nekariken teko nga mesipat ta bendisyon ku teko, te bakkan te Ismael,” kunna.

8 A ya ikayat na uhohugan ta isin a bakkan ta simsima na bari na en ya ikwenta na Namaratu ta simsima na, te intu la ikwenta na ya ihuga na kiden ta kuman na nepangihuga na te Isaken ta idi. 9 Te ya nekari na Namaratu teg Abraham ta kawan para la ni Isaken a

“Magtoli yak hala sangaw tekamuy ta kumanin na hulan ta takday darun, a yen sangaw ya paganak na atawamina Sara ta lalaki,” kunna.

10 A itta hapa ya takday para na mangipasikkal ta uray na Namaratu, te ta nepagatawa nig Isak ikid ni Rebeka a natarun i Rebeka ta siping na lalaki, i Hakob ikid ni Esaw. 11-12 a ya uhohug hapa na Namaratu te Rebeka a

“Itta ya duwa na asitay ta sirat mina, a ya kapozyanan sangaw ya maturturay ammi ta imunnanen.

A pake umaddu sangaw ya simsima da kiden, te magbalin kid sangaw ta duwa na tolay,” kunna.

A ta aweda en para la nekeanak, ikid na kawan para la na iningwa da ta mappya ikid na dulay a dana pinili na Namaratu ya takdayen, te bakkan ta kuman na uray na tolay ya nepangpili na, te uray na hapa la. 13 A nepasikkal na para ya gagangay na pangpili na, te ya uhohug na ta takday surat a

“Pake iddukan ku ya simsima kiden ni Hakob ammi ta simsima kiden ni Esaw,” kunna.

14 A anu mantu ya uray tam? Killu de ya gagangay na pangpili na Namaratu? Bakkan, 15 te ya uhohug na en te mina Moses ta idi a

“Am itta ya ikayat ku pilin a pilin ku la, a am itta ya ikayat ku isipat ta kallak ku a isipat ku la,” kunna.

16 Am itta mantu ya pilin na Namaratu a bakkan haman ta uray na ikid na tarabaku na ya gafu na pangpili na Namaratu tentu, te pulus ta awan mina ta pilin na am awa ikallak na en la.

17 A nonotam para ya uhohug na Namaratu te Faraon nga Ari na Egiptano kiden, te ya uhohug na en tentu nga nesurat ta Bibliya a

“Iyak ya makāuray **ta magari ka, petta iko sangaw ya pakaitan na pakapangwak**
gafu ta pangabak ku sangaw teko,
a petta mepadangag hapa sangaw ya kalalaki na pakapangwak ta ngamin paglelehutin,” kunna.

18 A am itta mantu ya ikayat na en ikallak, a ikallak na la, a am itta ya ikayat na en patuyagan ta nonot na a patuyagan na la hapa. A gafu ta kunna ten a mabalin ta kummuy nga maguhohug teyak ta

19 “Anu kawagan na mantu ta paliwatan na Namaratu ya awan mangurug tentu? Te maski am anu ya kwan

tam a intu la kwan tam ya uray na
tekitam?" kummuy de.
20 Ammi ya tabbag ku hapa a
"Tolay kam la haman, a itta hud ya amu
muy petta ituldu muy ya Nama-
ratu."
Te ikitam nga pinadday na en a mappya hud ta tagasoysoyan tam ya nangpaddayen tekitam.
"A te bakkan mina ta kunna sin ya nepamadday mu teyak," awetam mina
kumin.
21 Te am angarigan ta itta ya paddayan na maginlala-ba a awena hud mabalin ta pagdaduman na ya paddayan na, petta itta ya pake ispot ikid na gagangayen la na la-ba? A kumanen hapa ta Namaratu ewan, te mabalin haman ta paddayan na ya ikayat na en paddayan?
22 A mappya para ta maawatan muy ya itta ta nonot na Namaratu, te maski am ikayat na ipaita ya pagporay na ikid na pakapangwa na ta gagangay kiden mapa-gang a awena la bit, te italantan na ya arawen nga pangpa-gang na tekid,
23-24 petta dana ipaita na ya kalalaki na allak na ta mayat kiden mekallak, te yen kid ya dana neparan na ikid na inagagay na, kontodu ikitam mangurug nga Hudyo pase Hentil. 25 A yen hapa ya dana nebar na ta surat ni mina Osyas:
**"A ya Hentil kiden nga awek pinili ta
idi a yen kid hapa ya ikwentak ta
tolay ku.
Awek kid inidduk ta idi, ammi ta
ayanin a iddukan ku kid na,"**
kunna.
26 **"A ya awek kiden nekwenta ta tolay
ku ta idi, a ya simsima da kiden
sangaw ya magngagan ta 'Anak
na sigatolay na Dyos,' "** kunna ha.
27 Ammi ya uhohug hapa ni Isayas gafu ta Istralita kiden a
**"Maski am pake addu ya Istralita kiden
ta kuman na kaddu na ginat ki-
den ta bebay
a assang la sangaw ya mekerutan
tekid,**
28 **te am idatang na Namaratu ya
pangpa-gang na ta lutakin a pake
alistu ikid na masikan,"** kunna.
29 A uhohug hapa ni Isayas gafu ta sakā Hudyo na kiden a
**"Am awan mina ta nehuna na Nama-
ratu tekitam ta anak tam
a sa negitta kitam mina ta pinapasi
na kiden ta ili na Sodom ikid na
Gomora,"** kunna.
30 A ya maawatan tam mantu gafu ta Hentil kiden ta idi, a aweda nakanonot nga makipakoma ta Namaratu, ammi ta ayanin a ya simsima da kiden ya ikwenta na ta matunung gafu ta pangikatalak da te Hesus. 31 Ammi ya Istralita kiden nga nagafura magpatunung ta bari da gafu ta lintig na en a awan ta mabalinan da.
32 "Te anu hud ta kunna ten?" kum.
A onay, te bakkan haman ta Namaratu ya nekatalak da ta katunung da, am awa pagbannag da hud la. A yen ta awan ta mabalinan da, te nekatupag da garay ya nesaad na Namaratu nga mangikerutan tekid. 33 A dumatang mantu tekid ya kuman na inuhohug na Namaratu nga nesurat ni Isayasen;
**"Itta sangaw ya isaad ku nga batu ta ili
na Ziyon,
petta magserbi mina ta kuman na
pagpatayukān na tolay kiden ta
bali.
Ammi takwan sangaw ya uray da ta
batu en gafu ta aweda sangaw
ikatalak,
a yen hapa sangaw ya kuman na
ketumpapan da.
Ammi ya mangikatalak sangaw ta isaad
ken a awena sangaw melogot,"**
kunna.

10

Ya Pagkurangan Na Istralita Kiden

1 A ya ibosag ku tekamuy, kahkahulun, a pake matakit ya nonot ku gafu ta kagittak kiden nga Istralita. A kanayun pakimallak ku kid petta mekerutan kid mina, 2 te amuk ta pake ikakinan da ya dumagdag ta lintig na Namaratu. Ammi intu dulay te killu garay ya pangawatan da, 3 te aweda haman amu ya iatad na Namaratu tekid petta matunung kid mina tentu. A gafu ta aweda amu a paruban da la ipasikkal ya katunung na bari da gafu ta pangdagdag

da ta lintig na en. A yen ta aweda ikatalak ya iatad na Namaratu, petta mekwenta mina ta katunung da. 4 Ammi awan na haman ta serbi na lintigen nga ikatalak da, te ya pasi ni Hesusen ya addet na, a intun mina ya ikatalak da, petta mekwenta kid ta matunung gafu ta pangikatalak da tentu.

5 Intu mina pagnonotān da ya nesurat ni mina Moses ta idi, te ya uhohug na ta Istralita kiden a

“Am sigida idulot muy ya ngamin kiden nesurat ta lintig na Namaratu
petta awemuy pulus magliwat
a matolay kam sangaw magnayun gafu ta katunung muy,” kunna.

6 Ammi gafu ta awan ta awan nagliwat a nebar hapa ni Moses ta itta ya ikwenta na Namaratu ta katunung tam am ikatalak tam. A awena masapul ta itta ya magafu ta langit petta kurugan tam, te dana dumagut na haman i Hesusen. 7 A awena masapul ta itta ya magafu ta agyan na nagpasi kiden petta ibar na tekitam, te nasi haman i Hesusen a natolay hala. 8 Te ya ikwenta na Namaratu ta katunung tam a dana nepaita na haman ta bida na surat kiden nga kanayun basan tam ikid na nonotan tam. A yen hapa ya kanayun ipadpadangag mi ta ngamin tolay petta kurugan da. 9 Te am kurugan tam ta tinolay na Namaratu i Afu Hesus ta pasi na en, otturu ibosag tam ta intu hala ya dafu na ngamin a mekerutan kitam. 10 Te ya pangurug na nonot tam ya ikwenta na Namaratu ta katunung tam, a am yen ya ibosag tam a ikerutan na kitam. 11 A ya uhohug na hapa ta takday para na surat a

“Ya ngamin kiden mangikatalak tentu, a aweda sangaw melogot,” kunna.

12 Te maski am Hudyo kitam ono am Hentil kitam a awan ta idaduma na Namaratu tekitam am ikatalak tam i Afu Hesus. Te ya Dafu na takday a Dafu da ngamin, a malogon mangatad ta ngamin kiden makimallak tentu, 13 te ya uhohug na hapa ta takday ha na surat a

“Ya ngamin kiden makimallak ta Dafu tam ewan a ikerutan na kid,” kunna hapa.

14 Ammi aweda haman makimallak ta aweda ikatalak. A aweda ikatalak ya aweda en para la nadangag. A awan hapa ta madangag da am awan ta umange mangipadangag tekid. 15 A awan hapa ta ange mangipadangag am awena medob. Ammi nonotan tam ya nebar ni mina Isayas ta surat na en:

“Pake ispot ya umange kiden mangipadangag ta mappya en damag,” kunna.

16 A addu mantu ya nedob, a ispot hapa ya nepadangag da, ammi intu dulay te pake addun ya awan mangurug ta nepadangag da en. A naggagitta kid mantu ta dadagkal da kiden nga binida ni mina Isayasen,

“Ay Afu, manmano la ya nangurug ta nepadangag mi tekid,” kunna.

17 A ta kuman na inuhohug ken a awan ta mangurug am awan ta nadangag na, a awan ta madangag na am awena mepadangag ya uhohug ni Hesus tentu. 18 Ammi ya takday para saludsud ku gafu ta Istralita kiden a awan hud ta nangipadangag tekid? Itta haman, te

“Madangag haman ya ngahal na Namaratu addet ta ngamin paglelehutin.
A nepadangag ya uhohug na kiden addet ta ngamin kiden lugar ta lutakin,” kunna.

19 Ammi mabalin de ta awena maawatan na Istralita kiden? Ammi anu haman ta aweda maawatan? Te ya uhohug na Namaratu tekid a

“Pangahugun ta kam sangaw gafu ta takwan na tolay nga awan para la makkamu teyak,
a magtaratna kam sangaw gafu ta pangurug da teyak,” kunna.

20 A ya takday para uhohug na nga pake nepasikkal ni Isayasen tekid a

“Ya awan kiden nakanonot teyak ta idi a amu dak na, te maski awedak inapag a nakipakamu yak tekid,” kunna.

21 Ammi ya uhohug na en gafu ta Istralita kiden a

“Pake nabayagak na nga mangagagay ta masoysoy na tolay, ammi kanayun pagtalekudan dak,” kunna.

11

Ya Kasasaad Na Istralita Kiden

1 Anu mantu ya uray na Namaratu ta
Istralita kiden? Sa newarad na de ya
ngamin kiden tolay na nga pinili na ta
idi? Awan, te bakkan ta yen ya ikayat ku
uhohugan, te Istralita yak haman, a awe-
nak haman newarad. Simsima nak hapa
ni mina Abrahamen, a neanakak ta tribu
ni mina Bendyamin. 2 A awemuy mantu
pahig ta sa newarad nan ya tolay na kiden
nga pinili na ta idi, te nonotan muy ya
tabbag na Namaratu te mina Eliyas tentu
en nangpaliwat ta Istralita kiden ta idi, te
ya uhohug bit ni Eliyas a
3 **“Ay Afu, itam ya iningwa na tolay mu**
kidin, awa nagtalekudan da ka,
Afu,
te pinapasi da haman ya dinob mu
kiden nga nangipadangag tekid,
a pinerdi da hapa ya angiatangan mi
kiden.
A iyak la tatakday ya awan nagtalekud
teko, a yen ta apagan dak hapa
petta papasin dak,” kunna.
4 Ammi ya tabbag na Namaratu tentu a
“Bakkan ta iko la ya awan nagtalekud
teyak,
te itta la ya pituribu na kagittam
kiden nga awek newarad
gafu ta aweda makimallak ta sinang
dyosen Baal,” kunna.
5 A kumanen hapa ta ayanin, te itta la ya
assang la na Istralita kiden nga awan nag-
soysoy ta Namaratu, te dana pinili na kid
gafu ta allak na en tekid. 6 A am pinili na
kid gafu ta ikallak na kid a bakkan mantu
ta tarabaku da ya gafu na pangpili na en
tekid. Te am pahig tam ta itta para mina ya
tarabakun tam petta pilin na kitam a awe-
tam mantu ikatalak ya allak na tekitam.

7 A anu mantu ya nagbalinan na kad-
wan kiden Istralita? A ya nagbalinan da a
aweda nagamid ya ikayat da en gamidan,
te intu la nakagamid ya pinili na kiden
na Namaratu. Ammi ta kadwan kiden a
pinagorayan na kid, petta magbanad la ya
nonot da. 8 te yen haman ya nebar na
suraten;
“Kuman na aweda makaita ikid na
aweda makadangag gafu ta
pinagbanad na Namaratu ya
nonot da addet ta idi addet ta
ayanin,” kunna.
9 A ya uhohug hapa ni mina Dabiden gafu
tekid a
“Ampade melogot kid gafu ta ikatalak
da en, petta mapa-gang kid.
10 **Ampade magdaram kid, petta aweda**
maita ya angen da,
a mappya ta mazigatan kid gafu ta
dammat na agtun da,” kunna.

Ya Uray Na Namaratu Ta Istralita Kiden

11 A gafu ta nagamamangaw ya Istralita
kiden a anu mantu ya uray na Nama-
ratu tekid? Sa newarad na kid de petta
awedan sangaw magtoli tentu? A bakkan
ta yen ya uray na tekid, ammi gafu ta
liwat da a uray na Namaratu ta mepadan-
gag ya pangikerutan na ta Hentil kiden
hapa, pettam pumassil hapa ya Istralita
kiden gafu ta kallak na ta Hentil kiden.
12 Ammi am napasinapan ya Hentil kiden
ta bendisyon na Namaratu gafu ta nesod
ya nonot na Hudyo kiden a awan hud pake
dakdakal para ya bendisyon na tekid am
magbabawi ha ya Istralita kiden.

13 A ikamuy Hentil, a nonotan muy ya
ibar kin tekamuy, te ikamuy ya nangi-
doban na Namaratu teyak petta madangag
muy hapa ya uhohug na. A pake ikakinan
ku ya tarabakuk tekamuy, 14 petta pumas-
sil mina ya sakā Hudyok kiden, talo am
mekerutan hapa sangaw ya kadwan tekid.
15 A gafu ta nagtalekudan na Namaratu ya
Hudyo kiden a yen ta nakikofun na teka-
muy nga Hentil. Ammi am pinagtoli nan
sangaw ya Hudyo kiden a meangarig kid
sangaw ta kuman na nasi en nga natolay
hala. 16 A gagangay hapa ta kunna ten, te
am kwa na Namaratu ig mina Abraham
nga napopolu nangurug tentu a kumanen
hapa ta simsima da kiden nga matolay ta
ayanin. Te am kwa na Namaratu ya fun na
kayu, a kwa na hapa ya panga na kiden.

17 Ammi gafu ta napakka ya kadwan ki-
den panga na kayu na en, a ikamuy Hentil
ya inalap na nga kuman na panga na kayu
en nga nagafu ta talun, petta itulfu na kam
ta fun na kayu na en, petta mesipat kam

hapa ta angat na kayu en. 18 Ammi awemuy mina magparayag, te am parig muy ta malmalalaki kam ammi ta panga kiden nga napakka a nonotan muy mina ta fun na en ya pakesipatan muy, te bakkan ta ikamuy ya pakesipatan na fun na kayu en.

19 "**Ay mappya te napakka ya dana kiden panga na petta ikami ya metulfu**," kummuy de. 20 A kakurugan hapa ta kunna ten, ammi nonotan muy ta newasik ya Hudyo kiden gafu ta aweda nangurug, a ta ayanin a ikamuy ya netali na. Ammi awemuy mina magparayag, te netulfu kam la gafu ta pangurug muy tentu. A mapmappya mantu ta magtalaw kanan tentu, petta awemuy hapa sangaw melogot. 21 Te am awena kinenga na Namaratu ya pangpanga kiden nga dan a kengan na kam hud am awemuy idulot ya pangurug muy tentu?

22 Nonotan muy mantu ya allak na Namaratu tekamuy ikid na poray na ta Hudyo kiden, te nagporayan na kid gafu ta nagtalekud kid tentu, a ikamuy na ya ikallak na. Ammi am awemuy idulot ya pangikatalak muy ta allak na en tekamuy a azin na kam hapa. 23 A am angarigan ta magbabawi sangaw ya Hudyo kiden nga awan mangurug a pakoman na kid hapa, petta metulfu kid ha ta dana fun da en hala. Te am mangurug kid a itta ya pakapangwa na Namaratu nga mangitulfu tekid. 24 Te am amu na itulfu ya panga kiden nga nagafu ta talun a pake amu na mantu itulfu ya dana kiden panga na ta kayu na en ta kuman na ikiden hala.

25 A ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, a awemuy pahig ta malmalalaki kam ammi ta Hudyo kiden. Te ya nelemad tekitam a kuman na pa nagbanad bit ya nonot na kadwan kiden Hudyo addet la ta sa mangurug ya ngamin kiden Hentil nga mayat mangurug. 26 Ammi makanonot hala sangaw ya Hudyo kiden petta sa mekerutan kid hapa, te ya uhohug na suraten ta lebru na Namaratu a

"Ange sangaw ya Mangikerutan nga simsima ni mina Hakoben,
a azin na sangaw ya dulay na nonot ta sakā simsima na kiden.

27 **A pakoman ku kid sangaw ta liwat da te dana netulag ku tekid,"** kunna.

28 Ammi ta ayanin para la a kuman na ikatupag na kid na Namaratu gafu tekamuy Hentil petta madangag muy ya damag ni Hesus. Ammi iddukan na kid hapa gafu ta ikid ya pinili na ta palungu, a idulot na hala sangaw ya nekari na en ta dadagkal da kiden, 29 te maski am anu ya neatad na Namaratu ikid na pinili na a awena mabalin ta ibabawi na.

30 A ta kuman na ikamuy Hentil ta idi a awemuy nangurug ta Namaratu, a ya Istralita kiden ya tolay na. Ammi gafu ta nagsoysoy kid tentu a ikamuy na ya nekallak na petta magbalin kam hapa ta tolay na. 31 Ammi maski am awena mangurug na Hudyo kiden ta ayanin a pumassil kid hapa sangaw tekamuy Hentil, pettam sakā ikallak na kid hapa. 32 Te maski am anu ya katolay tam a sa pinaggagitta na kitam na Namaratu ta nagsoysoy tentu, pettam kumanen a sa ikallak na kitam hapa.

Ya Pangdayaw Ni Pablu Ta Sistema Na Namaratu

33 Pake ispot mantu ya allak na Namaratu tekitam tolay, te awan ta addet na amu na, a kumanen hapa ta kalalaki na nonot na. A itta hud ya makebar ta nonot na Namaratu? A itta hud ya makaparig ta nonot na? 34 Ta kuman na inuhohug na aglavunen ta suraten a

"Itta hud ya makkamu ta nonot na Namaratu?
A itta hud ya makatabarang tentu?
35 **A itta hud ya masapul na tekitam, petta intu mina ya gumatut tekitam."** kunna.

36 A kakurugan hapa ya nebar na aglavunen, te Namaratu hapa la ya pagafun na ngamin, ikid na makkamu ta ngamin. A itta hala ya kappyanan na ngamin tentu. Ampade intu ya madaydayawan addet ta addet.

12

Ya Pagkakahulun Na Mangurug

1 Mappya mantu, kahkahulun, ta pake
nonotan muy ya ngamin allak na Nama-
ratu tekamuy, te ya pake ipasikkal ku teka-
muy a igawat muy mina ya bari muy tentu,
petta magserbi kam la tentu ta kuman na
sitatolay na atang, te yen ya pake ikayat
na, petta kakurugan ya pangdayaw muy
tentu. 2 A awemuy mantu parigan ya
gagangay na awan kiden mangurug, te
pauli muy hud la ya nonot muy petta bagu
ya gagangay muy, petta amu muy hapa
am anu ya uray na Namaratu tekamuy,
te yen ya mappya ikid na kustu ikid na
mangpatalak tentu.

3 A gafu ta patarabaku na Namaratu
teyak a ibar ku tekamuy ngamin ta awan
mina ta mangpātā-nāng ta bari na, te
mapmappya hud la ta magnonot kam ta
kustu na nonot. Te am anu ya neatad
na Namaratu ta amu na tagtakday teka-
muy a yen la mina ya nonotan muy ikid
na idulot muy. 4 Intu mina pagnonotan
muy ya keangarigan na bari tam, te amu
tam ta addu ya ramyenta na bari tam,
ammi magdaduma ya tarabaku da ikid na
pagserbi da. 5 A kumanen hapa tekitam
mangurug, te maski am addu kitam a ku-
man na tatakday kitam la na bari gafu
ta pagdadagga tam te Hesus Kristu. A
mappya mantu ta maginguf-uffun kitam
ta kuman na ramyenta na bari tam. 6 A
gafu ta magdaduma hapa ya amu tam ikid
na kalalaki tam nga neatad na Namaratu
tekitam a tarabakun tam mantu ya neatad
na en nga amu tam.

A am intu neatad na ta takday ya
pangiuhohug na ta ipakamu na Na-
maratu tentu a yen mina ya tarabakun
na,
te awena mina ikamat.

7 A am intu neatad na ta takday ya pan-
guffun na ta kadwan kiden
a yen mina ya tarabakun na.

A ya makkamu mangituldu a mangit-
uldu la.

8 A ya makkamu mangpaturad a mang-
paturad hapa la.

A ya makabalinen nga mangatad a
awena mina iituk ya neatad na Nama-
ratu tentu.

A ya makkamu mangtaron ta tarabaku
na kadwan kiden a ikakinan na mina
ya pangtaron na.

A ya mangikallak hapa ta mazigatan a
awena mina igitta ya kallak na en ta
kuman na pagatut,
te malogon la mangikallak.

9 A mappya hapa ta sa mangidduk kam
ta kakurugan na pangidduk,
te ikatupag muy mina ya ngamin du-
lay a pake itug muy ya mappya.

10 A magkaid-idduk kam hapa ta kuman
na magkakabagis,
te nonotan muy apolu ya kadwan
kapye muy nonotan ya bari muy.

11 A awemuy mina matalakag ta
patarabaku na Namaratu tekamuy,
te malogon kam mina gafu ta intu ya
magpatarabaku tekamuy,
a ikakinan muy ya ngamin tarabaku muy.

12 A awemuy magdamdam, te kanayun
matalak kam la gafu ta pagtoli ni Afu
Hesus.

A maski am anu ya pagzigātān muy a
attaman muy la setalak,
a awemuy magimmang makimallak.

13 A am mazigatan ya kabagis muy kiden
nga mangurug gafu ta awan tekid, a
uffunan muy kid hapa,
a pagdulotan muy hapa ya ange kiden
magpasyar ta bali muy.

14 A kumanen hapa am itta ya makitapil
tekamuy a
“**Maski ikatupag nak a mappya yak la
teko**,” kummuy,
te awemuy igaged, a pakimallak muy
hapa.

15 A am itta ya matalak, a sa matalak kam
ngamin.
A am itta ya madamdam a sa damdam
muy ngamin hapa.

16 A awemuy hapa idaduma ya ikattolay
muy, te igitta muy kid ta kuman na
bari muy.

A awemuy hapa pahig ta mapmappya
kam ammi ta kadwan kiden tolay,
te makikofun kam la ta ngamin tolay
maski am kuman na neduma kid
tekamuy.

17 A awemuy hapa isupapak ya dulay ta
dulayen,

te dana nonotan muy am anu ya mappya ta uray na kadwan kiden tolay.
18 A awemuy hapa makitabtabbag ikid na makitapil,
te paruban muy mina ya makikofun ta ngamin tolay.
19 A awemuy hapa magbalat, kahkahulun, awa indagan muy hud la ya pangbalat na Namaratu ewan,
te yen ya uhohug na ta surat na aglavunen:
“Iyak sangaw ya mangbalat, a iyak ya magsupapak,” kunna.
20 A kumanen am mabisin ya mangikatupag tekamuy a pakanan muy. A am makainum a penuman muy, te am kunna ten ya isupapak muy tentu a mamat na sangaw. 21 Ammi am ibalat muy mina ya dulayen tekamuy a inabak na kanan mantu na dulayen. Ammi mapmappya ta ipaita muy ya mappya petta ikamuy ya mangabak ta dulayen.

13

Tumuluk Kitam La Ta Gubyernu

1 A mappya hapa, kahkahulun, ta sa makituray kitam ta gubyernu, te yen ya mangibbal tekitam, te ya ngamin kiden magturay a ipalubus hala na Namaratu ewan. A maski am inya ya magturay tekitam a Namaratu hapa la ya makāuray. 2 A am itta ya awan makituray a mekwenta mantu ta awena kurugan ya nepasaad na Namaratu. A am inya ya awan makituray a intu hapa la ya gafu na pangpa-gang na magturay kiden tentu. 3 Te bakkan haman ta mappya na tolay ya pa-gangan na magturay am awa ya dulayen. A am ikayat mu ta awem magtalaw ta magturay a idulot mu mantu ya mappya, te dayawan na ka hapa. 4 Te intu hala ya kuman na daddoban na Namaratu nga magserbi ta kappyanam. Ammi am mangwa ka ta dulay a magtalaw kan sangaw, te bakkan ta kampon la ya turay na en nga mangpa-gang teko, te intu hapa ya turin na Namaratu nga mangpa-gang ta makaliwat. 5 A mappya mantu ta makituray kitam petta malillikan tam hapa ya pangpa-gang na Namaratu ewan, a awan hapa ta pangpaliwatan na nonot tam tekitam.
6 A yen ta nonotan tam hapa ya pangiatad tam ta gubyernu, te ya magturay kiden ya turin na Namaratu, a awan ta takwan na pagapagan da am bakkan ta pagturay da. 7 A mappya mantu ta awetam italantan ya pagpaga tam ta gatut tam tekid, te yen haman ya magserbi tekid ta tandan da. A pagan tam mantu ya sedula tam am sedula, ikid na bwis na lutak tam am bwis. A ipaita tam hapa ya amat tam ikid na pangdayaw tam ta ngamin kiden seturay, 8 te maski am anu ya gatut tam a mappya ta awetam italantan ya pagpaga tam. Ammi itta ya takday gatut tam nga awetam sa mapagpagan, intu hala ya gatut na pagkaid-idduk tam.

Ya Kadakalan Na Gatut Tam

Am kanayun iddukan tam ya ikattolay tam a nedulot tanan ya ngamin pakkwa na Namaratu ta lintig na en. 9 Te ya nagdadaggan na ngamin kiden pakkwa na Namaratu ta lintig na en a intu yan:
“Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim,” kunna.
A am pake kurugan tam ya tatakdayen ibar na a awetanan mantu makaliwat ta kadwan kiden ibar na, te awetam sangaw mangadallaw, ikid na awetam sangaw mamapasi, anna awetam magtakaw, a awetam maginggum. 10 Te ya mangidduk ta ikattolay na kiden a awena kid uyoyungan. A gafu ta pangidduk na ta ikattolay na kiden a nedulot na ya ngamin lintig na Namaratu.
11 A mappya ta idulot muy ya ngamin nebar kin tekamuy, te dana amu muy haman ta tanagay na ya datang na dafu tam, a pake umab-abikan na ya araw na pangikerutan na tekitam ammi tekitamen. A dulay hapa am madatangan na kitam nga awan nakaparan. A awetam makigitta ta masidug, te aghahukal na yan, a pake nonotan tam mina ya kwan tam, 12 te magge nagpasan ya araw na dulay ikid na zigat, a tanagay na ya araw na pagimbestigar na Namaratu tekitam. A iwarad muy mantu ya tarabaku na sugiram, a iparan muy ya bari muy petta makkwa muy ya

mekustu ta dakar. 13 A azin muy mantu
ya mafulotan na alikkad, ikid na magillaw,
ikid na magatattug, ikid na mangipaita ta
awan ta kapkappyan na, ikid na makitapil,
ikid na mangahugu. 14 A pagbalinan muy
ya bari muy ta bari ni Afu Hesus, petta
awemuy nonotan ya karagatan na bari
muy nga dulay.

14

Ya Pagdaduman Na Mangurug

1 A am angarigan ta itta ya takday man-
gurug nga mayat makidagga tekamuy nga
medyo makurang ya amu na ta kurugan
tam a pagdulotan muy la, a awemuy kadi-
bati gafu ta takwan ya pangurug na. 2 Te
ya kadwan kiden mangurug a pahig da
ta dulay am mangigup kid ta bilsag, a ya
laplappa kiden la ya makan da. Ammi
ta kadwan a makan da hala ya ngamin
pagdaduman na kanan. 3 A ya mangan
mantu ta ngamin a awena mina idadula ya
awan mangigup, a kumanen hapa ta awa-
nen mangigup ta bilsag, te awena mina
paliwatan ya mangigupen, te azo ikatalak
na kid na Namaratu gafu ta pangurug da te
Afu Hesus. 4 A awetam mantu paliwatan
ya kabagis tam gafu ta takwan ya pan-
gurug na, te itta hud ya turay tam petta
mangpaliwat kitam? Te Namaratu hapa
la ya dafu tam ngamin, a intu hapa la
ya makkamu tekitam am magtayuk kitam
ono am matukalit kitam, ammi magtayuk
kitam hala, te i Afu Hesus ya mangpatayuk
tekitam.

5 A magdaduma hapa ya kadwan kiden
mangurug gafu ta itta ya ngilinan da nga
araw. Te ya kadwan a takday la na araw
ya ngilinan da ta pangdayaw da ta Nama-
ratu, ammi ta kadwan a sa ngilinan da ya
ngamin kiden araw. A mabalin la ngamin,
ammi mappya ta awena magduwaduwa
na nonot tam gafu ta yen ya pilin tam. 6 A
ya magngilin ta takday la na araw a ngili-
nan na gafu ta yen ya pangdayaw na ta
Namaratu, a kumanen hapa ta magngilin
ta ngamin kiden araw. A ya mangan ta
ngamin a dayawan na hapa ya Namaratu,
te pakimallak na hapa ya kanan na. A
kumanen hapa ta awanen mangigup, te
pangdayaw na hapa ya awena pangigup, a
makimallak hapa yen. 7 Te maski am ma-
tolay kitam ono am masi kitam a bakkan
haman ta kwa tam ya bari tam, te kwa
ni Afu Hesus. 8 Te am matolay kitam a
magserbi ya katolay tam te Afu Hesus, a
am masi kitam a magserbi hapa ya pasi
tam tentu, pettam kumanen am matolay
kitam ono am masi kitam a kwa na kitam
hapa la. 9 Yen haman ta nasi i Afu Hesus
otturu natolay hala pettam intu ya dafu na
nagpasi kiden pase matolay kiden.

Dulay Ya Mangpaliwat

10 A gafu ta kumanen a awan mina ta
mangpaliwat ta kabagis na en, a awan
mina ta mangidadula, te sa maayagan
kitam haman ta atubang na Dyos, petta
imbestigaran na tekitam. 11 Te yen hapa ya
uhohug na ta lebru na en,

“Gafu ta iyak ya Dyos nga awan masi
a kakurugan ta sa mamalen-
tud sangaw ya ngamin tolay ta
atubang ku,
a ibosag da sangaw teyak ya
ngamin tinarabaku da,” kunna.

12 A kakurugan mantu ta mamalentud ya
tagtakday tekitam ta atubang na Nama-
ratu ewan, te pabida na tekitam ya gafu na
tinarabaku tam ta katolay tamin.

13 A mappya mantu ta awetam pali-
watan ya kabagis tam gafu ta kanan na ikid
na ngilinan na. A ikari tam hapa ta awe-
tam tarabakun ya gagangayen tarabaku
tam am pahig na kabagis tam ta dulay,
petta aweda hapa makaliwat gafu tekitam.
14 Te ya kuman na nepasikkal ni Afu Hesus
teyak a amuk ta awan ta mehangat na
kanan, ammi am pahig na tolay ta itta
ya mehangat a mehangat mantu la tentu.
15 A am kanam hala ya pahig na kabagis
mu ta mehangat, otturu paruban na hapa
kanan a maperdi mantu ya pangurug na
gafu ta pangam, te awem haman ninonot
ya kabagis men. Awem mantu kanan ya
pahig na kabagis mu ta mehangat, te intu
hapa ya takday nga iddukan ni Hesus, a
dulay mantu am perdim ya pangurug na ta
Hesusen nga nangsaka tentu.

16 A maski am anu ya mappya teko a
am dulay hapa ta kadwan a mapmappya

ta bay-am hapa la talo am dulay sangaw ya pagbalinan na mappya en teko. 17 Te bakkan ta intu nonotan tam ya kanan ikid na inuman ta pagturay na Namaratu tekitam am awa matunung na nonot, ikid na makikappya ta kabagis tam kiden, ikid na makipagtalak gafu ta itta ya Kahalwa na Namaratu tekitam. 18 A am yen kid mina ya pakolangan tam a mappya hapa ya pagserbi tam te Hesus, a matalak hapa ya Namaratu tekitam, yaga dayawan na kitam hapa na ikāttolay tam kiden.

19 Mappya mantu, kahkahulun, ta intu la tarabakun tam ya mangatad ta kappyanan na tagtakday tekitam ikid na mangpadakal ta pangurug tam kontodu pangurug na kahulun tam kiden. 20 A awetam mina perdin ya tarabaku na Namaratu ta kahulun tam kiden gafu ta kanan. Mappya haman ya ngamin na kanan, ammi dulay am magliwat ya kabagis men gafu ta nakāmen. 21 Mappya ta awetam mangigup ta bilsag ikid na awetam uminum ta binarayang ikid na awetam mangwa ta kompormi na makkwa tam am mabalin ta yen kid sangaw ya mangpatawag ta kabagis tam. 22 Te maski am anu ya mappya tekitam gafu ta pangurug tam ta Namaratu a awetam mina yen iparayag ta kabagis tam kiden, te mapmappya ta Namaratu la ya makkamu ta tarabaku tam. A am awetam sagappyan ya amu tamen ta dulay tekitam a matalak kitam hapa, te awan sangaw ta kapopoyungan na nonot tam. 23 Ammi am magduwaduwa ya nonot tam gafu ta kanan tam a nakaliwat kitam, te kinan tam haman ya awena sagappyan na pangurug tam. Te maski am anu ya itta ta nonot tam ta tarabakun tam am awena sagappyan na pangurug tam a liwat tam mantu am idulot tam ya ikayat tam nga kwan.

15

Ya Pagtatakday Na Mangurug Kiden

1 A ikitam hapa nga masikan mangurug a mappya ta makipagattam kitam ta kadwan kiden nga malogon maabak ya pangurug da. A bakkan la ta bari tam ya nonotan tam, 2 te nonotan tam hapa am anu ya kappyanan na kabagis tam kiden, petta magsikan hapa ya pangurug da. 3 Intu mina nonot tam ya kuman na nonot na Dafu tamewan Hesus, te awena ninonot ya kappyanan na bari na en, awa naattaman na hud la ya zigat gafu tekitam. Te ya nesurat ta lebru na Namaratu gafu tentu a

“Iyak hapa la, Afu, ya nagattam ta pamadpadulay na tolay kiden teko,” kunna.

4 A yen mina ya pagnonotan tam, te ya ngamin kiden nesurat ta popolu kiden araw a nesurat kid hapa gafu tekitam, pettam metuldu kitam. Te am attaman tam ya zigat tam ikid na itug tam ya ituldu na surat kiden tekitam a itta ya ikatalak tam ta uffunan na kitam na Namaratu ewan.

5 A gafu ta intu hala ya mangatad ta sikan tam ikid na pakaattam tam, ampade intu hapa ya manguffun tekamuy, petta magtatakday kam ta pakikahulun muy te Hesus, 6 pettam kumanen hapa a madaydayawan sangaw ya Dyos ewan nga Dama ni Afu Hesus gafu ta pagtatakday muy ikid na paggagitta na bida muy. 7 A mappya mantu, kahkahulun, ta maski am inya na tolay ya sakā makigimung tekamuy a awemuy mina dugiman, te magkaid-idduk kam mina ta kuman na pangidduk ni Afu Hesus tekamuy, pettam kumanen a pake maita hapa ya pakedayawan na Namaratu gafu tekamuy.

Ya Paggagittan Na Hudyo Ikid Na Hentil

8 A pake ibar ku tekamuy ya gafu na neange ni Hesus Kristu: Immange ta Hudyo kiden petta ituldu na kid ta intu hapa la ya mangidulot ta nekari na Namaratu ta dadagkal da kiden, petta aweda pahig ta naliwatan na kid Namaratu ewan. 9 Ammi bakkan la ta Hudyo kiden ya gafu na neaange na, te nesipat na hapa ya Hentil kiden, petta dayawan da hapa ya Namaratu gafu ta kallak na tekid. Te ya takday uhohug ta surat kiden gafu te Hesus a intu yan:

“Mehulunak sangaw ta Hentil kiden ta pangdayaw ku ikid na pagkansyon ku teko,” kunna ta Namaratu.

10 A ya mekaduwa en hapa na surat gafu ta Hentil kiden a intu yan:

“Ikamuy Hentil, makipagayayat kanan hapa ta tolay kiden na Namaratu,” kunna.
11 A ya mekatallu en para a
“Ikamuy ngamin Hentil, dayawan muy ya Namaratu ewan, te sa magdayaw mina ya ngamin tolay tentu,” kunna.
12 A ya mekappaten para ya inuhohug ni Isayas:
“Itta sangaw ya meanak nga simsima ni mina Dyesi, a intu hala sangaw ya magturay ta Hentil kiden, a intu hapa ya ikatalak da petta mekerutan kid,” kunna.
13 A Namaratu ewan mantu ya Dyos tam nga nangatad ta ikatalak tam. Ampade intu hapa ya mangipasinap tekamuy ta talak muy ikid na mappya na nonot ta pangurug muy tentu, pettam dumakal para ya pangikatalak muy tentu gafu ta pangpasikan na Kahalwa na en ta nonot muy.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Tarabaku Na

14 A ta kuman na iyak la takday a awan ta pagduwaduwan na nonot ku tekamuy, kahkahulun, te mangurugak ta mappya ya ngamin nonot muy, ikid na addu ya amu muy petta makapagintultuldu kam. 15 Ammi gafu ta nepatarabaku na Namaratu teyak a neturad ku la ya mangisurat ta netabarang kin tekamuy petta awemuy hapa kaliwatan. 16 Te iyak ya turin ni Hesus Kristu nga mangipadangag ta damag na en ta kagitta muy kiden Hentil. A gafu ta pangipadangag ku a kuman nak hapa na padi nga mangiatang ta Namaratu ewan, te ya ngamin kiden mangurug a yen kid ya kuman na iatang ku tentu, te sagappyan na kid hala gafu ta nabaggawan ya nonot da ta pangurug da ikid na tarabaku na Kahalwa na en tekid.
17 A kuman na iparayag ku mantu ya tarabakuken ta Namaratu, te bakkan haman ta iyak ya gafu na, te kahulun ku haman i Afu Hesus nga manguffun teyak. 18 A awek mantu ibar ta malalaki yak, ammi awek hapa ilemad ta nangurug ya addu na Hentil ta nepadangag ku tekid, te itta haman i Hesus teyak nga nangpasikan teyak ta ngamin inuhohug ku. A kumanen hapa ta ngamin kiden tinarabakuk, 19 te nehulun hapa ya pakapangwa na Kahalwa na Namaratu ta nepangipadangag ku tekid, a inuffunan nak nga maguhohug ikid na mangwa ta pakaitan da ta kalalaki na Namaratu. A pake nepadangag kun ya damag na pangikerutan ni Hesus ta ili na Herusalem ikid na ngamin kiden ili ta lehut na en, a maski abat ta iten Iliriko. 20 Te intu la pakolangan ku ya mangipadangag ta damag ni Hesus ta ngamin kiden lugar nga awan para la nakadangag ta ngagan ni Hesus Kristu, te awek ikayat magmula ta dana namulan na takwan. 21 A gafu ta kumanen a nedulot kun ya kuman na linavun ni mina Isayasen ta surat na en, te ya uhohug na en a
“Ya awan kiden nakadangag tentu ta idi a nadangag dan, a amu dan ya awena en nepakamu tekid,” kunna.

22 A yen ta namingaddu yak hapa natalantan nga umange tekamuy. 23-24 Ammi ta ayanin a nabalin na ya tarabakuk ta isin kid na lugar, a itta ya ikatalak ku ta magsibalak tekamuy am eyak sangaw ta lugar na Espanya, te addet ta pake nabayag a pake ikayat ku magpasyar tekamuy. A sangaw am nabalin na ya pagkāan-anap tam a mappya hapa am uffunan dak am magtugutak, petta makadulotak ta eyan ken. 25 Ammi ta ayanin a eyak bit ta ili na Herusalem, te iangek bit la ten ya masapul na mangurug kiden ten. 26 Te ya mangurug kiden nga taga Masadonya ikid na Giresya a nakanonot kid nga magkontribisyon ta pobre kiden nga mangurug ta ili na Herusalem, te pake ikayat da manguffun. 27 A kustu hapa te nakagatut kid haman ta mappya tekid, te ya Hentil kiden nga taga Masadonya ikid na Giresya a nesipat kid na ta uhohug na Namaratu gafu ta Hudyo kiden mangurug ta ili na Herusalem. A yen ta mangatad kid ta Hudyo kiden ta ngamin masapul da.

28 A sangaw am mabalinak mangitulud ta kontribisyon da kiden, a magsibalak hapa sangaw tekamuy kapyek sangaw magdulot ta lugar na Espanya. 29 A ikatalak ku hapa ta sa mapasinapan kitam

sangaw ta bendisyon ni Afu Hesus am dumatangak tekamuy.

30 A itta hapa ya adangan ku tekamuy,
kahkahulun, gafu te Afu Hesus, ikid na
Kahalwa na Namaratu nga magpakāidduk
tekitam. Te ya ikayat ku a uffunan dak
haen ta pakimallak muy ta Namaratu,
31 petta awenak sangaw an-anun na awan
kiden mangurug ta iten Hudeya, a petta
matalak hapa sangaw ya mangurug kiden
ta ili na Herusalem gafu ta itta ya isirak
ku sangaw tekid. 32 A yen ya ikayat ku
ta pakimallak muy, petta am uray na Na-
maratu a magdulotak na sangaw tekamuy,
petta matalakanak ikid na mabannayanak
hapa ta pagpasyar ku tekamuy. 33 A ya
Namaratu ewan nga mangatad ta ngamin
mappya tekitam a makkamu hapa teka-
muy.

16

Ya Pakikumusta Ni Pablu Ta Taga Roma Kiden

1 A kumanen hapa ipakamuk tekamuy
ya kabagis tamin Fibi nga mangitulud ta
suratin tekamuy, te intu ya takday babbay
nga manguffun ta mangurug kiden ta ili
na Senkareya. 2 A mappya ta pagdulotan
muy, te kabagis muy hapa nga nedagga
te Dafu tamewan Hesus. A ipaita muy
hapa ya pangidduk muy tentu ta kuman
na gagangay na mangurug. A maski am
anu ya masapul na tekamuy a yen haen ya
iuffun muy tentu, te addu hapa ya inuffu-
nan na ta mangurug kiden ta isin, kontodu
iyak.

3 A kumanen hapa makikumusta yak teg
Persila ikid ni Akila, te kahulun ku
kid nga nakipagbannag ta tarabaku ni
Hesus Kristu, 4 yaga nesagapil da hapa
ya angat da teyak.
A pake matalakak mantu tekid, ammi
bakkan la ta iyak am awa ngamin
kiden mangurug ta Hentil kiden.

5 A makikumusta yak hapa ta mangurug
kiden nga maggagimung ta bali da,
ikid ni Epeneto nga pake matakit ta
nonot ku, te intu ya imunnan nangu-
rug te Hesus ta lugar na Asya.

6 A makikumusta yak hapa te Mariya nga
masikan nagbanbannag ta panguffun
na tekamuy,

7 kumanen hapa ta kahulun ku kidina
Andronikas ikid ni Hunyas nga sakā
balud ku kiden ta idi.
Yen kid na tolay ya ispot na turin ni
Hesus, a napolu kid nangurug ammi
teyak.

8 A makikumusta yak hapa teg Ampliato
nga iddukan ku hapa ta pakikahulun
mi te Afu Hesus,

9 ikid ni Urbanus nga kahulun tam
makipagbannag ta tarabaku ni
Hesus, ikid na iddukan ken Istakis,

10 ikid ni Apeles nga pake nangi-
pasikkal ta pangurug na te Afu
Hesus,
ikid na ngamin kiden makidama te
Aristobulo.

11 A makikumusta yak hapa ta kahulun
ku sina Herodyon, ikid na mangurug
kiden ta bali ni Narsisu,

12 ikid nig Trifina ikid ni Trifusa nga
makipagbannag hapa ta tarabaku
na Dafu tam,
ikid na iddukan kina Persida nga
masikan magtarabaku te Afu Hesus.

13 A makikumusta yak hapa teg Rufus
nga napili na mangurug, ikid na hina
na en, te nekwenta nak hapa ta anak
na.

14 A makikumusta yak hapa teg
Asinkritu, ikid ni Fugonte, ikid ni Her-
mes, ikid ni Patrubas, ikid ni Hermas,
ikid na kadwan kiden kabagis tam nga
magyan tekid.

15 A makikumusta yak hapa teg Pilologo,
ikid ni Hulya, ikid nig Neriyo, kon-
todu kabbayan na en, ikid ni Olimpas,
ikid na kadwan kiden mangurug nga
makipaggimung tekid.

16 A ya pake ipasikkal ku tekamuy
ngamin a magimpadpadulot kam ta ku-
man na magkakabagis am kada maggag-
imung kam. A ya ngamin kiden mangurug
nga maggagimung ta kadwan kiden lugar
a makikumusta kid hapa tekamuy.

Ya Mapozan Na Tabarang Na Tekid

17 A ya mabidak para tekamuy, a pake
riknan muy am itta ya mangkulkulaw

tekamuy ikid na magpakattway tekamuy
gafu ta aweda kurugan ya kuman na ne-
tuldu tekamuy. Mappya ta lillikan muy
kid, 18 te bakkan ta Dafu tamewan Kristu
ya pakidafun da am awa bari da hapa
la. A gafu ta malalaki ya uhohugan da a
maayayyaw da ya awan magnonot.
19 A matalakanak tekamuy te amu na
ngamin tolay ya pangurug muy, ammi
ikayat ku para ta malalaki kam ta ngamin
nga mappya, petta awemuy mapenam ta
dulay. 20 A ya Namaratu ewan nga man-
gatad ta ngamin na mappya tekitam a intu
sangaw ya mangpasikan tekamuy petta
maabak muy ya tarabaku ni Satanas ta
agyan muy. Ampade mehulun hapa ya
kallak ni Afu Hesus Kristu tekamuy.
21 A ya kahulun ku kiden sin nga makiku-
musta hapa tekamuy a i Timotyo, ikid ni
Lusyo, ikid ni Dyason, ikid ni Sosipatro nga
kagittak kiden Hudyo. 22 [**A maski iyak
Tersyu nga sekritaryo ni Pablu, a makiku-
musta yak tekamuy gafu ta Dafu tamewan
Hesus**].
23-24 A makikumusta hapa kan teka-
muy i Gayus, kontodu ngamin kiden
makigimung ta bali na in, a iyak, Pablu,
ya sangaili na. A kumanen hapa makiku-
musta kan tekamuy i Irastu nga tusarero
ta ili in ikid na kabagis tam Kwartu.

Ya Pangdayaw Na Ta Namaratu

25 A ta ayanin Namaratu ewan hapa la
ya makkamu mangpasikan tekamuy ta ku-
man na megitta ta Damag ni Hesus Kristu
nga nepadangag ku tekamuy. A intu la
nepadangag ku ya ngamin uray na Nama-
ratu ewan nga nelemad na ta idi, 26 ammi
ta ayanin a pake nepalawag na tekitam
gafu ta surat na aglavun kiden. A yen
hapa ya nepadangag ku ta ngamin tolay
petta mangurug kid, te yen ya nebilin na
Namaratu ewan nga awan ta addet na.
27 Intu hala ya malalaki na Dyos nga ma-
daydayawan addet ta addet gafu te Hesus
Kristu. Amen!

Ya Mapolu En Surat Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta mekaduwa na pangisaned nig Pablu ta damag ni Hesus a nagdulot kid ta ili na Korinto nga kadakalan na ili ta lugar na Giresya. A ya tolay kiden nga magyan ta Korinto a magge dipuru Hentil kid nga maguhohug ta agsitang na Giregu. Ammi itta hapa ya assang la na Hudyo, a kada Sabadu a makigimung kid ta kapilya da. A ta datang nig Pablu ikid ni Silas ta isin na ili a immange kid bit nakigimung ta kapilya na Hudyo kiden te kagitta da kid nga mangurug ta Namaratu, ammi aweda para nadangag ya damag ni Hesus. Am basam ya **Tarabaku Na Turin Kiden** kapitulo 18 a mabasam hapa ya pagpasyar nig Pablu ta isin na ili.

A gafu ta medyo nabayag ig Pablu ta isin a nangurug hapa ya kadwan kiden Hudyo te Hesus, ammi pake nagsoysoy ya kadwan, a yen ta nagtalekudan na kid nig Pablu petta ipadangag da ya damag ni Hesus ta Hentil kiden. A nangurug hapa ya pake addu tekid. A sangaw nagdulot ig Pablu ta kadwan kiden ili nga mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

A ta gafan nig Pablu a timulyat hapa ya kadwan kiden mangituldu ta ili na Korinto, a yen hapa ya datang na dulay ta mangurug kiden ta iglesya, te nagkakattway kid na gafu ta mangituldu kiden tekid. A intu para dulay te aweda pake naurnos ya paggagimung da. A ta nepakadamag ni Pablu ta kaddu na problema da a yen ta nagsurat tekid petta pake tabarangan na kid. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-3 Tekamuy ngamin nga iglesya na Namaratu ta ili na Korinto,

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga pinatudunan na Namaratu ewan petta turin nak ni Hesus Kristu. A intu hapa kahulun ku i Sostinu nga takday kabagis na mangurug kiden. A ikamuy, kahkahulun, ya negitta na Namaratu ta tolay na kiden, te negungay na kam gafu ta pangurug muy te Hesus Kristu. A gafu ta tolay na kanan a nesipat kanan hapa ta ngamin kiden tolay na nga magdayaw te Afu Hesus ta ngamin kiden lugar, te intu hapa la ya dafu tam ngamin.

4 A am kada makimallakak ta Namaratu ewan a pake matalakak hapa tentu gafu tekamuy, kahkahulun, te nesipat na kanan ta allak na en gafu te Afu Hesus. 5-6 A matalakak hapa tentu gafu ta nepasikkal na tekamuy ya damag ni Afu Hesusen nga netuldu mi tekamuy. A gafu ta nedagga kam te Hesus a pinasinapan na kam hapa ta amu muy ikid na pakauhohug muy ta uhohug na en. 7 A awan mantu ta kurang na neatad Kahalwa na Namaratu ta pakapangwa muy, te malalaki kam la mangipaita ta ngamin kiden pakapangwa na Kahalwa na en addet ta lattog na Dafu tamen Hesus nga indagan tam. 8 A intu hapa la ya mangpasikan tekamuy addet ta pagaddetan na, petta awan sangaw ta pangihuyan na tekamuy ta araw na lattog na tekitam. 9 A mekatalak hapa ya Namaratu nga mangpasikan tekamuy, te intu hapa la ya nangalap tekamuy petta mesipat kam ta Anak na en Hesus Kristu nga dafu tam.

Ya Itabarang Ni Pablu Ta Magkakattway Kiden

10 Itta hapa ya pakikekallak ku tekamuy, kahkahulun, gafu ta ngagan na Dafu tamewan Hesus, te mappya ta paggagittan muy ya nonot muy ikid na uhohugan muy, petta awemuy mina magkakattway am awa magtatakday kam mina ta ngamin nonotan muy ikid na pagbabidan muy. 11 Te ya nadamag ku teg Klowe gafu tekamuy a magkakattway kam kan gafu ta pagtatapil muy. 12 A kuman na magtatapil kam, kunku, te ya uhohug kan na kadwan a **“I Pablu ya dagdagan mi,”** kunda kan. A ya uhohug kan na kadwan a **“I Apolos ya dagdagan mi,”** kunda kan. A ta kadwan paha a **“I Pedru ya dagdagan mi,”** kunda kan. A pahig na kadwan ta malmalalaki kid paha, te **“Intu la dagdagan**

mi i Hesus Kristu," kunda kan. 13 A kuman na napispissang mantu ya bari ni Afu Hesus gafu ta pagkakattway muy. Ammi i Pablu hud ya nagappa en nga nangikaru ta liwat muy? A i Pablu hud ya nesipatan muy tekamuyen nagzigut?

14-16 Matalakak te bakkan ta iyak ya nangzigut tekamuy, petta awan ta mangibar ta iyak ya nesipatan na ta nepagzigut na. Intu la amuk nga zinigut ku i Krispu ikid ni Gayus. Ay on, zinigut ku hapa ig Istebanya ikid nga mamattama. Ammi maski kunna ten a bakkan ta iyak ya nesipatan da am awa i Afu Hesus. A awan ta amuk ta zinigut ku ta kadwan kiden. 17 Te bakkan ta yen ya pake nangidoban ni Hesus Kristu teyak petta mangzigutak ta tolay, te intu la patarabaku na teyak ya mangipadangag ta damag na nepangikaru ni Afu Hesus ta liwat tam kiden. A awek hapa pake inasinan ya paguhohug ku ta pangipadangag ku, talo am aweda pake nonotan ya pakapangwa na pasi ni Afu Hesus gafu ta kalalaki na paguhohug ku. 18 Te ya metawag kiden nga itta ta dalan na kaperdi da a idadula da ya bida na nepangikaru ni Hesus ta pasi na en, ammi tekitam nga itta ta dalan na pangikerutan na Namaratu a naparuba tanan ya pakapangwa na gafu ta pangurug tam ta bida na pasi ni Hesusen. 19 te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a

"Abakan ku ya kalalaki na masistema kiden, a melogot kid sangaw gafu ta sistema da," kunna.

20 A awan mantu ya pagkappyanan na kalalaki na masistema kiden, ikid na nakaadal kiden, ikid na malalaki kiden makidibati. Te ya kalalaki na Namaratu ewan a pinagbalin na ya kalalaki da ta awan ta kapkappyan, 21 petta bakkan ta kalalaki da en ya gafu na pakkamu da tentu. A gafu ta ilogot na kid na kalalaki da en a ikayat na Namaratu ta mekerutan kid mina gafu ta pangurug da ta ipadangag mi tekid. Ammi kadulayan na te pahig na kadwan ta awan ta kapkappyan na ipadangag mi. 22 Te ya Hudyo kiden a ipapilit da ta itta mina ya ipaita na Namaratu ta pakapangwa na tekid petta kurugan da. A ya Giregu kiden hapa a intu la kurugan da ya megitta en ta amu da en. 23 Ammi intu la ipadangag mi i Hesusen nga Mangikerutan tekitam gafu ta pagappa na en ta krus. A ya ipadangag mi en ya magpābbag ta nonot na Hudyo kiden, a pahig na Hentil kiden ta awan ta kwenta na. 24 Ammi maski kunna ten a itta hala ya kappyanan na tekitam mangurug nga inalap na Namaratu nga Hudyo pase bakkanen ta Hudyo, te ya pasi ni Hesus ya pakkamun tam ta kalalaki na Namaratu ewan ikid na pakapangwa na en. 25 A maski am idadula na tolay kiden ya damag na pangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden a malmalalaki hala ya idadula da en ammi ta kalalaki da. A pahig da hapa ta makafuy ya Dyos nga ipadangag mi, ammi ya pahig da en ta makafuy a masmasikan haman ammi ta kasikan na tolay.

Ya Kasasaad Na Pinili Na Namaratu

26 A yen mina nonotan muy, kahkahulun, ya kasasaad muy ta nepangalap na Namaratu tekamuy, te manmano tekamuy ya malalaki ta kuman na pangikwenta na tolay, a manmano tekamuy ya itta turay na, a manmano tekamuy ya anak na maba-nang. 27 Ammi maski awan kan ta kalalaki muy ta kuman na pangikwenta na tolay a ikamuy hala ya pinili na Namaratu ewan, petta mamatan ya kadwan kiden nga pumahig ta itta ya kalalaki da. A pinili na ya makafuy petta mamatan ya masikan kiden. 28 A maski ya awan kiden ta saad da nga idadula na kadwan kiden a yen kid ya pinili na Namaratu, petta imitta ya awan, a imawan hapa ya itta, 29 pettam kumanen hapa a awan pulus ta meparayag na tolay ta atubang na ewan. 30 Ammi gafu ta kalalaki na en a nedagga na kitam te Hesus Kristu, petta intu ya kalalaki tam, te intu hapa la ya nekwenta na Namaratu ta katunung tam, ikid na kappya tam, ikid na nepagpaga tam ta liwat tam kiden. 31 A yen ya gafu na uhohug na suraten ta

"Awetam mina dayawan ya bari tam, te intu mina dayawan tam ya Dafu tamewan gafu ta allak na tekitam," kunna.

2

Ya Gagangay Na Pangipadangag Ni Pablu

1 A ta kuman na iyaken, kahkahulun,
teyaken umange nangipadangag ta damag
na Namaratu tekamuy a awek naguhohug
ta malalaki ikid na maumag na uhohug
tekamuy, 2 te ya itta en hapa la ta nonot
kin a awan ta takwan na pakolangan ku ta
ipadangag ku tekamuy am bakkan te Hesusen ikid na nepasi na en ta krus gafu tekitam. 3 A teyaken nangituldu tekamuy a kuman na makafuyak, a medyo nagpapilpigak hapa gafu ta burung ken ta paguhohug
ku tekamuy. 4 A yen ta awek nakauhohug
tekamuy ta malalaki na uhohug nga mangayayyaw tekamuy, te intu la nekatalak
ku ya pakapangwa na Kahalwa na Namaratu petta intu hapa la ya mangipasikkal
ta uhohugan ku tekamuy, 5 pettam kumanen a bakkan mina ta kalalaki na tolay ya
pangurugan muy am awa pakapangwa na
Namaratu ewan.

Ya Kalalaki Nga Iatad Na Kahalwa Na Namaratu

6 Ammi maski kunna ten a itta hala ya
malalaki na bida nga ipadangag mi ta nagtuyag kiden nga mangurug, ammi bakkan
ta kuman na gagangayen kalalaki na tolay, a bakkan hapa ta kuman na kalalaki
na akkimohayan kiden nga magturay ta
arawin yan, te maperdi kan sangaw ya
pakapangwa da. 7 Ammi intu la ipadangag
mi ya kalalaki na Namaratu nga awena
naamu ta idi. Te ta kawan para la na
ngamin kiden napadday a dana nanonot
na ta ikallak na kitam, petta mesipat kitam
ta kalalaki na en gafu ta pasi ni Hesus
Kristu. 8 Ammi ya akkimohayan kiden
nga anitu nga magturay ta arawin yan a
aweda amu ya itta ta nonot na Namaratu,
te am amu da mina a aweda mina nepapapasi ya Dafu tamewan nga sekalalaki,
petta awena mina nagdulot na uray na
Namaratu ewan. 9 Ammi ya uhohug na
takdayen surat ta lebru na en a

“Addu ya neparan na Namaratu gafu ta mangidduk kiden tentu nga awena maita na tolay, ikid na aweda madangag, ikid na aweda manonot,” kunna,

10 Te ya Kahalwa na Namaratu ya mangituldu ta neparan na en tekitam, te intu
hapa la ya mangipakamu ta ngamin kiden
nelemad na Namaratu.
11 Ta kuman na ikitam tolay a awetam
haman amu am anu ya itta ta nonot na
kagitta tam tolay am aweda ibar tekitam.
A kumanen hapa ta Namaratu, te awetam amu ya nonot na am bakkan ta Kahalwa na en ya mangipakamu ta nonot
tam. 12 A bakkan mantu ta kuman na anitu
ya mangituldu tekitam, te napasinapān kitam hud la ta Kahalwa na Namaratu ewan,
petta awetam mina makilavun ta kuman
na awan kiden mangurug, am awa amu
tam mina ya ngamin kiden neparan na Namaratu nga iatad na tekitam. 13 A yen hapa
ya bidan mi tekamuy, ammi bakkan ta intu
uhohugan mi ya seasinen nga uhohugan
na malalaki kiden maguhohug, te intu la
uhohugan mi ya ituldu na Kahalwa na Namaratu tekami. A yen hapa ya ipasikkal mi
ta ngamin kiden pagyanan na Kahalwa na
en.
14 Ammi ya tolay kiden nga awan para
la nauli ya nonot da a aweda kurugan
ya ituldu na Kahalwa na Namaratu, te
awan ta kwenta na tekid. A aweda hapa
maawatan, te awena mabalin am awena
iparikna na Kahalwa na Namaratu tekid.
15 Ammi ya tolayen nga pinasinapan na
Kahalwa na Namaratu a marikna na ya
ngamin gafu ta Kahalwa na Namaratu
tentu. Ammi awan ta makarikna tentu, te
ya uhohug na suraten a

16 **“Itta hud ya makkamu ta nonot na Namaratu, petta iparikna na mina tentu?”** kunna.

Ammi mabalin ta marikna tam ya nonot
na te itta tekitam ya nonot ni Hesus Kristu.

3

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagkattway Da

1 Ammi teyaken nangituldu tekamuy,
kahkahulun, a kuman na awemuy haman
negitta ta pinasinapan na Kahalwa na Namaratu, te kuman kam para la na abbing,
te dagdagan muy haman ya kuman na
gagangay na awan kiden mangurug. 2 A

yen ta awek nepakan ya kuman na bilsag na uhohug na Namaratu tekamuy am awa gattak na la en, te kuman na awemuy para la makalintuk ta matuyag na bida. A maski ta ayanin awemuy para la malintuk,
3 te intu para la dagdagan muy ya kuman gagangayen nonot muy ta idi gafu ta magimpaspassil kam, ikid na magintaptapil kam. Parigan muy mantu la ya gagangay na awan kiden mangurug. 4 Te ya uhohug na takday a
“Awan ta takwan na ikayat ku mangituldu teyak am bakkan te Pablu,” kunna.
“I Apolos hapa ya ikayat ku,” kunna hapa na takday.

A megitta kam mantu ta kuman na awan kiden mangurug. 5 Ammi itta hud ya kwenta mi ni Apolos, te daddoban kami la na Namaratu ewan nga mangituldu tekamuy ikid na nangurugan muy te Afu Hesus, ammi intu la tinarabaku na tagtakday tekami ya kuman na nepatarabaku na Dafu tamen tekami. 6 Iyak ya kuman na nagmula en, a i Apolos ya kuman na nagsibug, ammi Namaratu hapa la ya nagpatuhu ikid na nagpadakal ta mula kiden. 7 A awan bale mantu am inya ya nagmula ikid na nagsibug, te Namaratu ewan hala ya mangpadakal ta mula kiden.
8 A kumanen naggitta hala ya nagmula en ikid na nagsibugen, a azo masagolyatan kid sangaw ta megitta ta tinarabaku da.
9 Te ikami ni Apolos a maggitta kami nga magtarabaku ta patarabaku na Namaratu tekami, a ikamuy ya kuman na uma na.

Ya Keangarigan Na Mangurug Kiden

A ta kuman na takday para keangarigan a ikamuy hapa ya kuman na bali nga nepapatayuk na Namaratu. 10 A gafu ta pangpasikan na teyak a kuman nak hapa na malalaki na kalapintero nga mangitunglak ta kuman na arigi na bali na en, a ikamuy hapa sangaw ya mangibalin ta bali en. Ammi mappya ta pake appiyan na tagtakday tekamuy ya pangibalin na ta bali en, 11 te awena mabalin ta talin na ya netunglak ken, te awan ta takwan na pakapatayukan na bali na Namaratu am bakkan la te Hesus Kristu. 12-13 A pake pilin muy mantu ya ibalin muy ta bali en, te maparuba sangaw ta afuyen talo am malogon maapang. Te am kuman na magdalikompormi na kayu ikid na hulu ikid na gahut ya ibalin muy a kenga sangaw ya ngamin nagbannagan muy. Ammi am kuman na balituk ikid na pirak ikid na mangina kiden batu ya ibalin muy a magnayun hala sangaw.

A pake mepasikkal mantu sangaw am anu ya tinarabaku na tagtakday tekitam nga mangurug. Te am ittan sangaw ya araw na datang ni Afu Hesus a ya kuman na afuy na en sangaw ya mangparuba ta ngamin tinarabaku tam, petta maita am itta ya kappyanan na ono awan.
14 A am angarigan ta awena maapang na tinarabaku tam ta pangparuba ni Afu Hesus a maatadan kitam hala sangaw ta sagolyat tam. 15 Ammi am kuman na maapang ya tinarabaku na kadwan a kenga mantu sangaw ya ngamin nagbannagan da, a magge mesipat kid hapa sangaw ta kaapang na tinarabaku da en, ammi melillik hala sangaw ya kahalwa da gafu ta pangurug da.

16 A yen mina ya nonotan muy, kahkahulun, te ikamuy mangurug ya kuman na bali na Namaratu ewan, te magyan hala tekamuy ya Kahalwa na en. 17 Ammi am itta tekamuy ya kuman na mangtapang ono mangkutkutet ta bali na en a Namaratu hapa sangaw ya mangpa-gang tentu, te neduma na ya bali na en petta magserbi tentu. A ikamuy ya nekwenta na ta bali na.

Ya Kakurugan Na Kalalaki

18 Awemuy mantu paayayyaw, kahkahulun, gafu ta kalalaki na sistema muy, te am intu ikatalak muy ya gagangayen sistema na tolay a mapmappya ta iwarad muy petta kuman kam na makilavun, petta malalaki kam sangaw ta sistema na Namaratu ewan. 19 Te maski am anu ya kalalaki na sistema na tolay a awan ta kwenta na ta uray na Namaratu, te ya nebar na ta takdayen surat a
“Sikwatan na Namaratu ya malalaki kiden gafu ta sistema da en hapa la,” kunna.
20 A ya uhohug na takday ha na surat a

“Amu na Namaratu ya nonot na malalaki kiden, a awan kan ta kapkappyan na nonot da,” kunna.
21-22 A yen ta ibar ku tekamuy, kahkahulun, ta awan mina ta magparayag gafu ta pinili na en nga mangituldu tentu. Te maski am Pablu, ono Apolos, ono Pedru, a sa magserbi kami ngamin ta kuman na tagabu muy. A maski am anu ya pinaratu na Namaratu ta paglelehutin a sa mesipat kam ta ngamin. Parefu kam seangat, a parefu kam sangaw masi. Sa mesipat kanan ta arawin yan, a kumanen hapa sangaw ta dumatang. 23 Ammi maski am kwa muy ya ngamin a kwa na kam ni Hesus, a kwa na Namaratu ewan i Hesusen.

4

1 Mappya mantu, kahkahulun, ta ikwenta da kami ta daddoban la ni Hesus Kristu, te ikami ya nekatalak na nga mangipadangag ta awena en nepakamu na Namaratu ta popolu kiden dadagkal. 2 A gafu ta nekatalak na kami a mappya mantu ta idulot mi la idulot ya ngamin patarabaku na tekami. 3 Ammi am takwan ya uray muy teyak a awek la burungan, te awan bale teyak am anu ya uray muy, kumanen hapa ta uray na kadwan kiden, te maski am inya na tolay a awan haman ta makkamu nga magimbestigar teyak, te awek hapa imbestigaran ya barikin. 4 Awan ta amuk ta pangilogot ku ta Namaratu, ammi maski kunna ten a bakkan ta yen ya mangibar ta kawan na liwat ku, te Namaratu la ya makkamu am kustu ya tarabakuken tentu ono awan. 5 Mappya mantu ta awetam ka-ma la padulayan ya ikattolay tam ta awena para la datang na Dafu tamewan, te am dumatang na a intu sangaw ya mangpalattog ta ngamin kiden melemad, a ibar na sangaw ya ngamin kiden razon na nonot tam. A yen sangaw ya pakadangag tam ta uray na Namaratu ta tagtakday tekitam.

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagparayag Da

6 A intu nabidak tekamuy, kahkahulun, ya gagangay mi ni Apolos, petta ikami mina ya parigan muy, petta intu la dagdagan muy ya kuman na nesurat ta lintigen, pettam kumanen a awemuy sangaw magparayag gafu ta pilin muy nga mangituldu tekamuy. 7 Te itta hud ya katunungan muy nga mangidaduma ta tolay? A maski am itta ya amu muy nga awena amu na kadwan a bakkan hud ta Namaratu ewan ya nangiatad ta amu muy? A am kakurugan ta intu ya nagafun na a anu kawagan na mantu ta iparayag muy?

8 Kuga malalaki kam pon, te amu muy na ya ngamin, a awemuy masapul ya ituldu mi. Mappya te ittan tekamuy ya ngamin pakapangwa na Kahalwa na Namaratu, a napnapolu kanan ammi tekami nga magturay ta kuman na ari. A am kakurugan mina ta magturay kanan a matalakak hapa, te nabalin na mina ya pangituldu mi tekamuy a makipagturay kamin hapa tekamuy. 9 Ammi ta kakurugan a awena para la mabalin, te ikami nga turin ni Hesus a kuman na pinaakban na kami na Namaratu ammi ta kadwan kiden tolay, te nagbalin kamin haman ta kuman na nabalud kiden nga ipabuya da kapye da papasin, te maita haman na ngamin tolay kontodu anghel ya pagdakat na katolay mi. 10 *Addet ta ayanin a kanayun makurang ya kanan mi ikid na inuman mi, a napispissang ya pagbarawasi mi, a napalpaluk kami, a awemi makaintak te awan ta kabukodan na pagdulotan mi. 11 A mazigatan kami nga magapag ta magserbi tekami, te magbanbannag kami haman. A am itta ya mangigaged tekami a sagolyatan mi ta mappya. A am matapangan kami a attaman mi la. 12 A am mapadpadulay kami a mappya la ya itabbag mi. Nagbalin kamin ta kuman na hugta na kadwan kiden tolay, te ikwenta da kami ta kuman na tapang na paglelehutin. 13 Awan kami kan ta nonot gafu ta pangipadangag mi ta damag ni Hesus, ammi mappya tekamuy te senonot kam de, te awan haman ta mangtapang tekamuy. Makafuy kami kan,

* **4:10** Nauli ya katunud na bida kiden ta bersikulo 10 addet ta 13, petta matarus ya bida. Te ya bida ta bersikulo 10 ta kadwan kiden Bibliya a dumagdag ta bersikulo 12, a nagbalin ta bersikulo 13,

ammi tekamuy a maturad kam de, ikid na madayawan kam, a ikami ya medadula.
14 A maski am isurat ku ya kumanin na uhohug tekamuy a awemuy mina pahig ta amāmatan ta kam, te tabarangan ta kam la gafu ta ānāk ta kanan nga iddukan ku. 15 Te maski am addu ya mangituldu tekamuy a iyak hapa la ya nekwenta ta dama muy, te nagbalin kam ta kuman na ānāk ku kiden gafu ta pangurug muy ta damag ni Hesus Kristu nga nepadangag ku tekamuy. 16 A ikayat ku mantu ta makigitta kam teyak. 17 A yen ta dinob kun i Timotyo nga mangituldu tekamuy, te intu hapa ya kuman na anak kin nga iddukan ku ikid na ikatalak ku gafu ta pangurug na te Afu Hesus. A ibar na ha sangaw tekamuy ya ngamin kiden gagangay na tarabakuk ikid na pangurug ku te Hesus ta kuman na itulduk ta ngamin kiden mangurug ta ngamin eyan ku.
18 Ammi ya kadwan kidina tekamuy a nagparayag kid na, te ibar da kan ta awek maturad nga magtoli umatubang tekid. 19 Ammi eyak hala sina ta mavit am ituluk ni Afu Hesus, a pasikkalan ku sangaw am itta ya makkwa na magparayag kidina nga megitta ta uhohugan da. 20 Te am kakurugan ta nesipat kid na hapa ta pangikerutan na Namaratu a bakkan mina ta uhohug da la ya mangpasikkal am awa tarabaku da en gafu ta pakapangwa na Namaratu tekid. 21 A ikamuy mantu ya mangnonot am imanu sangaw ya paguhohug ku ta datang ku tekamuy, te am usutān muy la ya kuman na parayag muyen a mappya sangaw ta ihuya ta kam. Ammi am nagbabawi kanan a maita muy sangaw ya pangidduk ku tekamuy ikid na kasippat na nonot kin.

5

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagkillu Na Nonot Da

1 A ya takday para na dulay nga nadamag ku tekamuy a ya kagitta muyen mangurug ya mangdorug kan ta bakkanen ta atawa na. Ammi pake kaamamatan para ya liwat na te intu kan kadallawan na ya atawa na dama na en. Addu ya mangadallaw ta awan kiden mangurug, ammi awan para ta nadangag ku tekid nga mangadallaw ta atawa na dama na ta kuman na itta en tekamuy. 2 A anu haman ta iparayag muy para la ya pangurug muy am ituluk muy la ta makigimung tekamuy ya mangadallaw? Mapmappya hud la ta magdamdam kam mina, a dugiman muy mina ya nakaliwatina nga makigimung tekamuy. 3-5 A maski am awanak tekamuy a kuman na itta yak hala tekamuy gafu ta pakimallak ta kam. A gafu ta pinatudunan nak hapa ni Afu Hesus a uray kun ta pa-gangan muy mina ya nakaliwatina. Te am nagkakampat kanan sangaw a itta yak hapa tekamuy gafu ta pakapangwa ni Afu Hesus, a yen ta ibar ku tekamuy ta ituluk muy ya nakaliwatina te Satanas petta pagzigātan na ya bari na en, talo am magbabawi sangaw, pettam kumanen a mekerutan sangaw ya kahalwa na en ta araw na datang ni Afu Hesus.
6 Awan mantu ta kapkappyan na parayag muy am itta para la ya dulay tekamuy. Awemuy hud manonot ta am tagorayan muy la ya dulay na tarabaku ta makigimung kidina tekamuy a umalasig hala sangaw tekamuy ngamin. 7 Mappya mantu ta azin muy ya dulayen tekamuy, petta awan sangaw ta pakadulayan muy. Te yen ta neatang ni Hesus ya bari na en gafu tekitam, petta sa mabaggawan kitam ta kadulay tam. 8 A mappya mantu ta am kada maggagimung kitam a pake nonotan tam ya nepangikaru ni Afu Hesus ta liwat tam kiden, a awetam tagorayan ya dulay ta pakikahulun tam, te mappya hud la ta pagtalekudan tam ya dana en gagangay tam, petta mangdayaw kitam ta matunung ikid na mappya na nonot.
9 Nonotan muy mina ya nesurat ku tekamuy ta idi, te **“Awemuy la makikahulun ta tolayen nga mangadallaw,”** kunku paen. 10-11 Ammi bakkan ta intu bidan ku ya awan kiden mangurug, am awa kagitta muyen mangurug nga magliwat. Te am intu mina lillikan muy ya ngamin kiden mangadallaw ikid na maginggum, ikid na magtakaw, ikid na makimallak ta takwan na dyos a masapul mantu ta e kam ta awan ta totolay. Ammi intu hud la bidan ku ya kagitta muyen mangurug nga magliwat, te maski am mangadallaw

ono maginggum, ono makipagdayaw ta takwan, ono mamadpadulay, ono magillaw, ono magtakaw a awemuy la sumisiged tentu, ikid na awemuy makikkanan tentu. 12-13 Ammi ya awan kiden mesipat ta pangurug tam a bakkan haman ta iyen kid ya pa-gangan tam, te Namaratu hala sangaw ya makkamu ta isina kid. Ammi ya mesipat kiden tekamuy ta paggagimungan a mappya ta yana kid ya pa-gangan muy am dulay ya tarabakun da. Yen ta dugiman muy mina ya nakaliwaten nga kinan ku petta awena mesipat tekamuy.

6

Ya Tabarang Ni Pablu Ta Mangidarum

1 A itta hapa ya tabarang ku tekamuy gafu ta pangidarum muy. Te am itta kan ya pangpaliwatan muy ta kabagis muy a idarum muy kan. Ammi anu kawagan na ta emmuy idarum ya kabagis muyen ta atubang na awan kiden mangurug? Mappya mina ta kagitta muy kiden mangurug ya makkamu magimbestigar tentu, ikid na magnonot ta pangpa-gang da tentu. 2 Awemuy panaw amu ta ikitam nga tolay na Namaratu ya kauffunan na sangaw nga mangibbal ta ngamin kiden tolay ta paglelehutin? A am amu tanan sangaw ya mangibbal ta ngamin tolay a awan hud ta amu muy petta ikamuy sangaw ya magimbestigar ta assang la na problema muy? 3 A awemuy de amu ta ikitam hapa sangaw ya magimbestigar ta anghel kiden ta langit? A awetam hud mantu amu ya magimbestigar ta ikattolay tam ta lutakin? 4 Am itta mantu ya magpaimbestigar ta kabagis na en a aweda mina ange ta atubang na awan kiden megitta ta nonot muy. 5 A bidan ku ya kumanin tekamuy petta mamat kam mina, te awan hud ta senonot tekamuy nga makkamu magimbestigar ta pagtatapilān na magkakabagis? 6 Ammi ta kuman na ikamuyina a idarum na takday ya kabagis na en, a pake dulay para te idarum na ta atubang na awan mangurug. 7 Ammi maski am inya sangaw tekamuy ya mangabak ta idarum na en a dana naabak haman gafu ta nedarum na ya kabagis na en. Mapmappya mina ta attaman muy la ya mamaddayen ta dulay ikid na magdarogas tekamuy ammi ta sakā mamadday kam hapa ta dulay. 8 Ammi ta kuman na ikamuyina a magliwat kam haman ta kadwan kidina tekamuy, a darogasan muy kid hapa maski am kagitta muy kiden mangurug?

9 Kuman na awemuy de manonot ta maski am inya ya mamadday ta dulay a awena sangaw mesipat ta pangikerutan na Namaratu. A awemuy mantu paayayyaw, te addu sangaw ya madugiman. Te ya magatattug, ikid na makipagkultu ta sinang tolay, ikid na mangadallaw, ikid na bakla, 10 ikid na magtakaw, ikid na maginggum, ikid na magillaw, ikid na mamadpadulay, ikid na tulisan, a awan sangaw tekid ta mesipat ta pangikerutan na Namaratu ewan. 11 Kumanen haman ya gagangay na kadwan kiden tekamuy ta idi. Ammi tekamuyen nagzigut a nedagga kam te Afu Hesus gafu ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu, a nekwenta na Namaratu ta matunung kam na tolay. A takwan na mantu ya kasasaad muy, te binaggawan na kam ni Afu Hesus ta liwat muy kiden, a negungay na kam ta dulayen ta paglelehutin.

Ya Pagserbi Na Bari Tam Kiden

12 Gafu ta inubadan na kitam na Namaratu a **“Mabalin mantu ta kwan ku la ya ngamin ikayat ku,”** itta ya kumin. Ammi bakkan haman ta kappyanan tam ya ngamin ikayat tam. A maski am awan ta mehangat teyak a awek ikayat megalut maski ta awanen mehangat teyak. 13 Ta kuman na uray na kadwan a awan kan ta ihangat na Namaratu nga kanan tam, te pinadday na kan ya sirat tam nga makagiling ta ngamin ikayat tam nga kanan. A gagangay kan ta kunna ten, te awena kan magnayun na sirat tam ikid na kanan tam, te paggittan na kid sangaw azin na Namaratu. A yen hapa ya razon da ta pangadallaw da. Ammi killu ya razon da, te bakkan haman ta iyen ya nepamadday na Namaratu ta bari tam petta kadallawan tam ya ngamin karagatan na bari tam,

te gagangay ta magserbi kid mina te Afu Hesus, a i Hesus hapa ya magserbi ta bari tam kiden, petta matolay kitam sangaw. 14 Te maski am masi kitam a tolayan na kitam hala na Namaratu ewan ta pakapangwa na en ta kuman na nepangtolay na te Afu Hesus.

15 Kuman na awemuy de manonot ta pinakabari ni Hesus Kristu ya bari tam kiden. A mappya hud ta igungay tam ya bari tam tentu petta idagga tam ta bari na makikadallawen? Madi haman. 16 Te am makidagga ya tolay ta akikadallawen a mekwenta kid na ta tatakday la na bari. Te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a

“Am nagatawan ya lalaki en ikid na babbayen a mekwenta kid na ta tatakday la na bari,” kunna.

17 Ammi ikitam nga nesipat te Afu Hesus a nedagga hapa ya kahalwa na ta kahalwa tam. 18 A mappya mantu ta adayunan muy ya makidorug ta awemuy atawa, te maski am anu ya pagliwatān na tolay fwera la ta pangadallaw na a awena mazigman na bari na. Ammi ya makidorug ta awena en atawa a pagliwatān na hapa la ya bari na en, 19 te nonotan muy yan: ya bari muy kidina ya kuman na bali na Kahalwa na Namaratu, te nesipat na ya Kahalwa na tekamuy petta pagyanan na kam. 20 A bakkan mantu ta kwa tam ya bari tam, te ginātāng na haman na Namaratu, te nekaru na kitam ta nepangsaka ni Afu Hesus tekitam. Mappya mantu ta Namaratu ya madayawan gafu ta tarabaku na bari tam kidin.

7

Ya Ituldu Ni Pablu Ta Nagatawa

1 A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya pohut muyen nga nesurat muy teyak. **“Mapmappya de ta awena pulus makidorug na lalaki ta atawa na en?”** kummuy. 2 Ammi am gagangay ta kunna ten a awena hud sangaw ange makidorug ta bakkanen ta atawa na? A mapmappya mantu ta itta ya atawa na tagtakday lalaki, a kumanen hapa ta tagtakday babbay. 3 A mappya hapa ta iatad na babbayen ya katunungan na lalaki en, a kumanen hapa ta lalaki en. 4 Te ya babbayen a bakkan la tentu ya makākwa ta bari na en am awa atawa na en hapa, a bakkan hapa ta lalaki en ya makākwa ta bari na en am awa babbayen hapa. 5 A maski am bagu nagatawa ono am nabayag na nga nagatawa a aweda mina iituk ya bari da ta atawa da. Ammi am ikayat muy ta immangan muy bit la ya pagdorug muy petta mapmappya ya pakatagop muy ta pakimallak muy a mabalin hapa am naggitta ya nonot muy. Ammi mappya hapa ta awemuy pabayagan ya awemuy pagdorug talo am paruban na kam ni Satanas a e kam makidorug ta takwan gafu ta awemuy pakaguwad ta bari muy. 6 Ammi maski ibar ku yan tekamuy a bakkan haman ta kuman na pakkwa na Namaratu tekamuy, ammi ibar ku la ya kuman na mappya ta uray kin hapa la. 7 Pake ikayat ku ta megitta mina ya ngamin tolay teyak nga awan maglahām, ammi amuk hapa ta magdaduma ya neatad na Namaratu ta tagtakday tolay.

8 A ya uray ku hapa ta awan kiden ta atawa ikid na balu kiden a mappya am idulot da mina ya awan mangatawa ta kuman na iyak. 9 Ammi am aweda maguwad ya bari da a mapmappya mantu ta makiatawa ya babbay, a mangatawa hapa ya lalaki, te mapmappya ta itta ya atawa da ammi ta umalzub ya pagattug da.

10-11 A itta hapa ya ibar ku ta nagatawa kiden, ammi bakkan la teyak ya nagafun na, te dana nebar ni Afu Hesus, te intu nebar na ta awena mina makigungay na babbay ta atawa na en, kumanen hapa ta lalaki en. Ammi am angarigan ta dana negungay a mappya ta awena ha sangaw makiatawa, ammi am ikayat na makiatawa a mappya ta makikappya ta dana en atawa na.

12-13 A ya ibar ku ta kadwan kiden tekamuy a uray ku la, te awan ta amuk nga nebar ni Afu Hesus. Te am angarigan ta itta tekamuy ya dana nagatawa ta awan mangurug a awena mina makigungay tentu am ikayat na la makidagga na awanen mangurug. 14 Te ya awanen mangurug a mesipat hapa ta bendisyon na Namaratu ta pagatawa da gafu ta atawa na en mangurug. Te am bakkan mina ta kunna

ten a awena mina mesipat na anak da kiden ta bendisyon na Namaratu, ammi ta kakurugan a mesipat kid hala. 15 Ammi am angarigan ta ikayat na awanen mangurug ya makigungay ta atawa na en mangurug a pagurayan na la ten, te am kunna ten ya ikayat na a maubadan mantu ya mangurugen ta pagatawa da, ammi ikayat na Namaratu ta magmappya kid mina. 16 Te am babbayen ya mangurug a nonotan na mina ya atawa na en talo am mekerutan hapa sangaw gafu tentu, a kumanen hapa ta lalaki en.

Ya Metabarang Ta Mangpauli Ta Kasasaad Da

17 Mappya mantu ta am anu ya kasasaad na tagtakday mangurug ta nepangalap na Namaratu tentu a awena mina pagtalekudan ya kasasaad na en nga neatad na Namaratu tentu, te yen ya itulduk ta ngamin kiden paggagimungan na mangurug. 18 A am angarigan mantu ta Hudyo ka gafu ta kabanggit mu a awem pagtalekudan ya kaHudyom. A am bakkan ka ta Hudyo gafu ta awem nabanggit a awem pahig ta mabanggit ka mina petta magbalin ka ta Hudyo. 19 Te awan ta kwenta na kabanggit mu, ono kawan na kabanggit mu, te intu la mekwenta ya pangurug tam ta patarabaku na Namaratu tekitam. 20 A maski am anu ya gagangayen tarabaku na tagtakday tekamuy ta nepangalap na Namaratu tekamuy a idulot muy la ten. 21 Te am dana tagabu kan ta nepangalap na Namaratu teko a makitagabu ka la. Ammi am pagurayan na ka na dafumen a maguray kan hapa. 22 Te maski am makitagabu ka ta tolay a inubadan na ka ni Afu Hesus ta pakitagabum ta dulay. Ammi ya awanen nakitagabu ta tolay ta nepangalap na Namaratu tentu a nagbalin hala ta kuman na tagabu ni Afu Hesus. 23 A gafu ta mangina ya nepangsaka ni Afu Hesus tekamuy a bakkan mina ta tolay ya pakitagabun muy am awa Namaratu ewan. 24 A maski am anu ya kasasaad muy ta nepangalap na Namaratu tekamuy a yen la ya idulot muy ta kuman na pakitagabu muy ta Namaratu ewan.

Ya Ituldu Na Ta Awan Kiden Nagatawa

25 A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya pohut muyen gafu ta awan kiden ta atawa. Awan ta amuk nga nebar ni Afu Hesus, ammi ibar ku la ya uray kin, te mekatalak hapa ya itulduk tekamuy gafu ta pangufun ni Afu Hesus teyak. 26 A ta kuman na uray kin, gafu ta ittan ya zigat tam, a mappya ta idulot na tagtakday mangurug ya kasasaad na en. 27 Te am itta ya atawa na a awena mina igungay, a am awan ta atawa na a awena mina magapag ta atawa na. 28 Ammi am ikayat na mangatawa a awan ta liwat na, kumanen hapa ta babbay, ammi itta hala sangaw ya zigat da nga mehulun ta pagatawa da, a yen ta ilillik ta kam mina ta zigat. 29 A ya ikayat ku uhohugan ta isin, kahkahulun, a tanagay na ya pagaddetan na arawin yan, a assang la ya araw tam. A ya seatawa en a mappya ta apolu nonotan na ya ikayat na Namaratu ta kuman na awanen ta atawa. 30 A ya magdamdamen hapa a apolu nonotan na mina ya ikayat na Namaratu ta kuman na awanen ta damdam. A ya magayayaten a kuman na awanen ta pagayayat na. A ya aggātāngen hapa a awena mina pakolangan ya ginatang na en. 31 A kumanen hapa ta ngamin kiden magserbi tekitam ta lutakin, te tanagay kid na imawan.

32 Ikayat ku mantu ta awan ta pakapoyungan muy, te ya lalaki en nga awan ta atawa na a awan ta nonotan na am bakkan la ta patarabaku ni Afu Hesus tentu, petta matalak hapa tentu. 33 Ammi ya seatawa en a addu ya nonotan na ta magserbi tekid ta pagkatolay da, petta mamamallak na ya atawa na en. 34 A yen ta nagkattway ya nonot na, te duwa ya pakolangan na. Kumanen hapa ta babbay, te ya awanen ta atawa a nonotan na ya ikayat ni Afu Hesus petta intu la tatakday ya pagserbin na bari na ikid na angat na. Ammi ya babbayen nga seatawa a addu hapa ya nonotan na ta magserbi tekid ta pagkatolay da, petta mamamallak na ya atawa na en. 35 A maski bidan ku yan tekamuy a awena ta ihangat ku ya pangatawa na lalaki ikid na pakiatawa na babbay, ammi uffunan ta kam la ta kappyanan muy, petta awan mina ta pakatabtabangan muy ta pangurug muy

te Afu Hesus.
36 A am angarigan ta itta ya balatang
nga awena pakiatawan na dadagkal na
kiden, otturu nonotan da sangaw ta aweda
mina ihangat, a mappya hapa am paki-
atawan da, te awena dulay. 37 Ammi am
awena ikayat makiatawa na balatangen, a
kumanen hapa ya nonot na dadagkal na
kiden gafu ta awan ta mangipersa tekid,
a mappya hapa am aweda pakiatawan ya
balatang da en. 38 Mappya mantu am
makiatawa, a kumanen hapa am awena
makiatawa.
39 A ya babbayen nga seatawa a dulay
am makigungay ta atawa na en, te map-
pya ta idulot da ya pagatawa da addet ta
masi ya takday tekid. Ammi am nasin ya
lalaki en a mabalin ta makiatawa ha ya
babbayen ta ikayat na, ammi mappya ta
intu atawan na ya kagitta na en mangurug
te Afu Hesus. 40 Ammi ta kuman na uray
ku a dakdakal para ya talak na am awenan
makiatawa. A kustu hapa de ya uray kin te
itta hapa ya Kahalwa na Namaratu teyak
nga mangpanonot.

8

Ya Metuldu Gafu Ta Kanan Nga Neatang

1 A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya uho-
hug muyen gafu ta pangan muy ta neatang
da ta sinang dyos kiden. **“Awan ta dulay
am mangan kami, te sa amu tam haman
ta tulad ya atangan da kiden,”** kummuy.
A kakurugan yana, ammi bakkan haman
ta amu tamen ya mangatad ta kappyanan
na kadwan kiden kabagis tam nga maku-
rang ya amu da, te mapmappya ta nonotan
tam ya pangidduk tam tekid. Te am intu la
ikatalak tam ya amu tam a yen sangaw ya
gafu na parayag tam. Ammi ya pangidduk
tam ta kabagis tam kiden ya mangpasikan
ta pangurug da. 2 Am itta ya magparayag
gafu ta amu na a makurang mantu ya amu
na. 3 Ammi am itta ya mangidduk a kaku-
rugan ta itta ya amu na.
4 A ya ikayat ku uhohugan tekamuy gafu
ta pangan muy ta neatang da ta sinang
dyos kiden a amu tam ta tulad ya sinang
dyos da kiden, te tatakday la ya Dyos. 5-6 A
maski am addu kan ya dyos ta langit ikid
na lutakin nga ibar na kadwan kiden tolay
ta dafu da a tekitam mangurug a amu tam
ta tatakday la ya Dyos, a intu hala ya Dama
tam nga makkamu ta ngamin, a ikitam ya
magserbi tentu. A amu tam hapa ta tatak-
day la ya dafu tamewan nga Hesus Kristu,
te intu ya pinagpadday na Namaratu ta
ngamin, a matolay kitam hapa gafu tentu.
7 Ammi maski kunna ten a awena para
la netug na kadwan kiden mangurug ya
kuman na amu tam, te pahig da para la
ta kakurugan ya sinang dyos kiden gafu ta
napenam kid ta idi nga nangan ta atang.
A am mehulun kid hapa nga makikkan ta
neatang gafu tekamuy a aweda ikwenta
ta gagangay la na igupan am awa nono-
tan da hud la ta atang, a intu la nonotan
da ya pagliwat da ta Namaratu, te medyo
makafuy para la ya pangurug da. 8 Ammi
awek ibar ta matalak ya Namaratu tekitam
gafu ta kanan tam, te awan bale tentu am
anu ya kanan tam. Te maski am man-
gan kitam mina ta neatang a bakkan ta
iyen ya pangkatupagan na tekitam. A am
awetam mangan a bakkan hapa ta iyen ya
pangsagolyatan na tekitam.
9 Ammi maski kunna ten a mappya ta
pake nonotan muy ya kwammuy talo am
magamamangaw sangaw ya makafuyen
mangurug gafu tekamuy. 10 Te am an-
garigan ta itta ya agagayan da tekamuy ta
kapilya na sinang dyos da petta makikkan
ka tekid a mabalin ta maita na ka sangaw
na takday kabagis mu nga makafuy man-
gurug. A gafu ta iko ya takday makkamu ta
ngamin kappyanan, a tumurad hapa san-
gaw ange makikkan tekamuy ta neatang
maski am pahig na ta dulay. 11 A gafu ta
amumen a pinerdim ya nonot na kabagis
men nga nekerutan ni Hesus Kristu, te tu-
murad magliwat gafu teko. 12 A gafu ta pin-
erdim ya nonot na kabagis men nga maka-
fuy a nakaliwat kan tentu, otturu nakali-
wat kan hapa te Hesus. 13 Am mabalin
mantu ta tumurad magliwat ya kabagis ku
gafu ta kanan ku a awek na mantu mangan
ta neatang, petta bakkan ta iyak ya gafu na
pagliwat na.

9

I Pablu Mina Ya Parigan Da

1 Ammi anu haman ta kunna ten ya
nonot ku? Awenak hud inubadan ni Afu
Hesus petta magurayak mina ta ngamin
ikayat ku? A bakkanak hud ta turin ni Afu
Hesus? A awena hud nakipaita ni Hesus
teyak ta kabalinan na pasi na? A bakkan
hud ta ikamuy ya pakaitan ta tarabakuk
gafu ta panguffun ni Afu Hesus teyak?
2 A maski am awena ibosag na kadwan ta
turin nak ni Afu Hesus a dana amu muy,
te iyak ya gafu na pangurug muy tentu, a
ikamuy mantu ya pakaitan ta turin nak.
3 Ammi gafu ta itta tekamuy ya awan man-
gurug ta turin nak a imbestigaran dak. A
yen ta pake ipasikkal ku, petta nonotan da
mina.

4 Pahig muy de ta awan ta turay ku
gafu ta awek nakitandan tekamuy. Ammi
maski kunna ten a awan hud ta katunun-
gan mi ni Barnabas nga mangibar ta pag-
tolay mi gafu ta bannag mi ta ituldu mi
kiden? 5 A awan hud ta katunungan mi
nga mangihulun ta atawa mi ta kuman ni
Pedru ikid na kadwan kiden turin ni Hesus
ikid na kabagis na kiden, petta mesipat
kid hapa tekami? 6 A pahig muy de ta
magbannag kami ni Barnabas ta takwan
na tarabaku gafu ta awan ta katunungan
mi nga makitandan ta ituldu mi kiden.
7 Ammi am itta ya magserbi ta kadwan a
awan hud ta katunungan na nga mangibar
ta iuffun na tentu? Ya suddalu en hud ya
makkamu nga magpaga ta armas na ki-
den? A awena hud mabalin ta magkakkap
ya nagmula en ta nemula na en? A am
magtaron ta kalding awena hud kakka-
pan ya gattak na en? 8-9 Ammi bakkan
la ta gagangay na tolay ya mangipasikkal
ta isin, te dana yen haman ya netuldu na
Namaratu ta lintig na en nga nepesurat na
te Moses;

“**Am pagaggikan muy ya anwang muy a
awemuy busalan, petta makakan
hapa,”** kunna paen.

Ammi bakkan ta intu la bidan na ya kap-
pyanan na anwang, 10 am awa kappyanan
na tolay hapa. A nepesurat na yan gafu
ta pangkenga na tekami nga ange mangi-
padangag ikid na mangituldu ta uhohug
na en. Te gagangay ta ikatalak mi hapa
ya meatad tekami gafu ta bannag mi ta
kuman na ange kiden magaradu ikid na
maggapas.

11 Ikami mantu ya kuman na nangim-
ula ta uhohug na Namaratu tekamuy, te
pagkappyanan na kahalwa muy. A madi
hud am mesipat kami hapa tekamuy ta
pagkappyanan na bari mi? 12 *Intu mina
pagnonotan muy ya magtaron kiden ta
simbaan na Namaratu ta idi, te nesipat
kid nangan ta neatad na tolay kiden ta
simbaanen. A ya nangatang kiden hapa ta
agyan na simbaanen a nangan kid hapa ta
nepeatang na tolay kiden tekid. 13 A ku-
manen hapa tekami nga mangipadangag
ta damag ni Hesus, te nebar na ta pagto-
layan mi mina ya pangipadangag mi. 14 Te
maski am itta ya gatut muy ta mappya ta
kadwan kiden mangituldu tekamuy a dak-
dakal para tekami. Ammi maski kunna ten
awemi haman ibar ta mauffunan da kami
mina, te mapmappya ta attaman mi ya
zigat mi nga magapag ta magserbi tekami,
petta awan ta nonotan na tolay kiden nga
magpabbag ta damag ni Hesus nga ipadan-
gag mi tekid.

15 A yen mina ya nonotan muy, te maski
am itta mina ya kesipatan ku tekamuy a
awek la ibar. A bakkan ta iyen ya pagsurat
ku tekamuy ta ayanin petta itta mina ya
iatad muy teyak, te mapmappya ta masi
yak mina ta bisin ammi ta patandanak nga
mangipadangag ta damag ni Hesus. Te
am patandanak mina a kuman na awan
sangaw ta meparayag ku. 16 Te maski
am ipadangag ku ya damag ni Hesus a
awena mabalin ta yen ya iparayag ku, te
yen haman ya kuman na gatut ku tentu, a
kakallakak na sangaw am awek ipadangag
ya nebar na en teyak. 17 Am angarigan ta
dana uray ku mina nga ange mangipadan-
gag a mabalin ta indagan ku ya metandan
teyak. Ammi bakkan haman ta kunna ten
te itta haman ya gatut ku ta nangikerutan
teyak, a mappya mantu ta idulot ku ya
nekatalak na en teyak. 18 Anu mantu ya
sagolyat ku? Intu la sagolyat ku ya talak
ku gafu ta awek ipapaga ya pangipadan-

* **9:12** Ya bida ta bersikulo 12 ta kadwan kiden Bibliya a yen ya nagbalin ta bersikulo 14 ta isin petta matarus ya bida.

gag ku ta damag ni Hesus, a yen ta awek mangibar ta meatad teyak gafu ta pangipadangag ku.

19 A maski am awan ta tolay nga mangpatagabu teyak a kuman na makitagabu yak hala ta ngamin tolay talo am itta ya maagagay ku tekid nga dumagdag te Afu Hesus. 20 Te am itta yak ta kagittak kiden nga Hudyo a dagdagan ku hapa ya gagangay da kiden. A kurugan ku hapa ya lintig da kiden nga nesirak ni mina Moses tekid, petta mayat kid hapa magdangag ta ipadangag ku tekid. Ammi maski kurugan ku ya lintig da a bakkan ta yen ya ikatalak ku ta mangtolay teyak. 21 A am itta yak hapa ta Hentil kiden nga awan makkamu ta lintig na Hudyo kiden a makigitta yak hapa tekid, talo am itta hapa ya mapadagdag ku tekid. Ammi awek dumagdag ta pagsoysoy da ta Namaratu, te kanayun kurugan ku ya patarabaku ni Afu Hesus teyak. 22 A am itta yak ta mangurug kiden nga medyo killu para la ya pangurug da a igittak hapa ya barik tekid, petta malogon kid hapa magdangag ta itulduk tekid. Te maski am anu ya gagangay na tolay a igittak la ya barik tekid talo am mekerutan kid mina gafu ta ipaitak tekid. 23 A yen ta kanayun nonotan ku am anu ya megitta ta damag ni Hesus, petta mesipatak hapa ta pagkappyanan na ipadangag ken ta kadwan kiden.

24 Pake nonotan muy mina ya gagangay na magkainnabak kiden nga magbilag, te maski am sa magbilag kid a ya mangabaken la ya maatadan ta sagolyat. A kumanen hapa mina tekamuy, te mappya ta pake ikakinan muy ya mangidulot ta pangurug muy petta itta hapa sangaw ya sagolyat muy. 25 Te am magtrening ya magbilag kiden a azin da ya ngamin kiden dulay nga magpakafuy ta bari da. A addu hapa ya attaman da ta mazigat, petta maatadan kid sangaw ta barobu na mangabak. Ammi intu la sagolyat da ya don na lanut nga magkatang sangaw. Ammi tekitam nga mangurug a maatadan kitam sangaw ta sagolyat nga magnayun. 26 Am para iyak hapa la a awek mantu parigan ya magbilagen nga awan makkamu ta datangan na, te pake patunungan ku hud la ya kuman na agbilag ku. A awek hapa parigan ya magboksing ta bakkabakkan, 27 te penaman ku ya barikin ta zigat, a iturayan ku ta mappya. Te am awek hapa isipat ya barikin ta itulduk ta kadwan a mabalin ta melogotak hapa ta pagaddetan ku.

10

Ya Tabarang Ni Pablu Gafu Ta Sinang Dyos Kiden

1 Mappya ta nonotan muy hapa, kahkahulun, ya pakelogot na dadagkal tam kiden nga pinohet ni mina Moses ta lugar na Egipto ta palungu na araw. Te tekiden nagtugut a sa nasigongan kid ta kulam na Namaratu, a sa nakadakit kid hapa ta nepaggungay na bebayen. 2 A gafu ta pagyan da ta addun na kulamen ikid na hahat na danumen nga naggungay a yen ya kuman na nepagzigut da ta pangurug da te Moses. 3 A sangaw sa nangan kid hapa ta nanna en nga neatad na Namaratu tekid ta kalafukanen, 4 a sa uminum kid hapa ta danumen nga pinagarut na ta batu en. Ammi takwan na batu ye-yen, te pakaitan ta nehulun hapa i Hesus Kristu tekid ta awena en para la nagbalin ta tolay. 5 Ammi maski sa nesipat kid ta isin kid na bendisyon a pake assang la tekid ya pinagdulot na Namaratu ta bagu en lugar da, te nasesenut nasi ya kadwan kiden, a nekutukutet ya bari da ta kalafukanen.

6 A iyen kid mina ya nonotan tam, petta awetam mina karagatan ya dulay ta kuman na ikid. 7 A awemuy hapa makipagdayaw ta sinang dyos kiden ta kuman na ikid, te ya nebar ni mina Moses ta surat na en gafu tekid a

“Nekabalin da nangatang ta sinang dyos da en a nagtogkok kid, kapye da nangan ikid na uminum ta neatang da en, kapye da nagsasala ikid na nagalikkad ta dulay,” kunna ta surat na en.

8 Awetam mantu makidallaw ta kuman na kadwan tekid, te pina-gang na kid na Namaratu, a nagpasi ya dwafulutallu ribu tekid ta takday la na araw. 9 A awetam hapa paruban ya Namaratu ta kuman na

kadwan kiden, te addu ya nagpasi tekid ta dagat na ulag kiden nga dinob na Namaratu tekid. 10 A awetam hapa libakan ya Namaratu gafu ta zigat tam ta kuman na kadwan kiden, te pinapasi na kid na anghelen nga dinob na Namaratu.

11 A ya ngamin kiden dumatang ta dadagkal tam kiden ta idi a nepalubus na Namaratu gafu tekitam, te nepesurat na hapa ya netuldu na tekid, petta itta hapa ya pagnonotan tam, te tanagay na ya pakadatang tam ta pagaddetan na arawin yan, a abikan na ya pangpa-gang na Namaratu ta awan kiden makanonot. 12 A am pahig muy ta awemuy maayayyaw gafu ta malalaki ya pangurug muy a pake imugudan muy mina talo am melogot kam hapa. 13 Ammi maski am anu ya naparuba muy nga pakaayayyawan ono pagzigātān a gagangay haman ta yen ya pinaruba na ngamin tolay. Ammi mekatalak hala ya Namaratu nga manguffun tekamuy, te awena ipalubus ta maparuba kam ta awemuyen maattaman, te maski am anu ya pakaparuban muy a daggan na Namaratu ya pakaattam muy, petta itta ya pagalikin muy ta pagliwatan.

14 A mappya mantu, kahkahulun, ta umadayu kam ta pangatangan da ta sinang dyos kiden. 15 *A pake nonotan muy hapa ya ikayat ku uhohugan tekamuy, te awek haman ibar ta kakurugan ya dyos da kiden nga atangan da, anna awek hapa ibar ta dumatang sangaw ya dulay tekamuy gafu ta pangan muy ta iatang da en, 16 ammi awek ikayat ta mesipat kam ta anitu, te am itta ya iatang da a ya anitu na sinang dyos kiden ya ātāngān da. 17 Gafu ta senonot kam a nonotan muy mina am kustu ya ibar ku tekamuy gafu ta inuman tamen ikid na kanan tamen ta kada paggagimung tam. 18 Te ya inuman tamen nga pakimallak tam a yen ya pakesipatan tam ta daga ni Hesus Kristu. A ya panen hapa nga pagbabingayan tam kapye tam kanan a yen ya pakesipatan tam ta bari ni Hesus. 19 A gafu ta tatakday la ya panen nga kesipatan tam a yen hapa ya mangatad ta pagtatakday tam maski addu kitam. 20 Kumanen haman ta idi ta Hudyo kiden nga nangatang ta Namaratu, te am kada nangan kid ta neatang da tentu a nesipat kid hapa ta Namaratu. 21 A am makipaginum kam mantu ta panadamdaman tam ta daga ni Afu Hesus a had kummuy para ange makipaginum ta kwa na anitu kiden? Kumanen hapa am makikkanan kam ta neatad ni Afu Hesus a had kummuy para makikkanan ta neatang da en ta anitu? 22 Ikayat muy hud ta mangahugu ya Dafu tam? A mabalin hud ta magamma muy ya pangpa-gang na tekamuy?

23 Ta kuman na uray muy a **“Awan ta mehangat tekitam,”** kummuy. A kakurugan hapa yana, ammi mappya ta nonotan tam ya mappya en. Te maski am mepalubus ya ngamin tekitam a itta hapa ya awanen manguffun tekitam, ikid na awanen manguffun ta ikattolay tam. 24 A mapmappya hud la ta nonotan tam ya kappyanan na ikattolay tam, te bakkan la ta kappyanan na bari tam. 25 A am ikayat muy gumatang ta igupan muy ta dapun, a mabalin hapa, ammi awemuy la pohutan am dana neatang da, 26 te kwa na Namaratu ya ngamin paglelehutin kontodu ngamin magyan ta utun na lutakin. 27 A am agagayan na kam na awan mangurug petta mangan kam ta bali na a e kam la mangan am ikayat muy, a awemuy hapa pohutan am itta ya dana neatang da. 28 Ammi am itta ya makanonot nga mangibar tekamuy ta **“Dana neatang da yan,”** kunna, a mappya mantu ta awemuy kanan, te petta awena sangaw pahig ta usut kam magliwat gafu ta pangan muy. 29 Bakkan mantu ta nonot muy ya burungan ku am awa nonot na nangibaren tekamuy. Am iyak a awek la kanan, te am kanan ku ya pahig na en ta dulay a padulayan na mantu ya mappya teyak. 30 A maski am pakimallak ku apolu ya neatang da en kapyek kanan a padulayan nak hala sangaw gafu ta pangan ken, ammi awek ikayat ta mapadulay ya mappya teyak.

* **10:15** Ya bida ta bersikulo 19, ikid na 20 ta kadwan kiden Bibliya a yen ya imunnan ta isin, petta matarus ya bida. A ya bida ta bersikulo 15 ta kadwan Biblya a yen ya nagbalin ta bersikulo 17 ta isin.

31 Mappya mantu ta maski am anu ya
tarabakun tam, ikid na kanan tam ikid na
inuman tam a dana nonotan tam mina ya
Namaratu, petta intu ya madayawan gafu
ta ipalubus tam ta bari tam. 32 A awetam
hapa pagurayan ya amu tam am ikazig-
man na nonot na ikattolay tam, kompormi
am Hudyo, ono Hentil, ono kagitta tam ki-
den mangurug. 33 Ya kuman na gagangay
ku ta bari kin a maski am anu mina ya
ipalubus ku ta barik a dana nonotan ku
bit am anu ya mappya ta uray na kadwan
kiden tolay, te bakkan la ta kappyanan
ku ya nonotan ku am awa kappyanan na
ngamin, talo am mekerutan kid hapa.

11

1 A mappya mantu ta iyak ya parigan
muy, te parigan ku hapa i Afu Hesus.

Ya Gagangay Mina Na Babbay Ta Pag-gagimungan

2 A matalakak hapa tekamuy, kahkahu-
lun, gafu ta kanayun nonotan muy ya ne-
tulduk tekamuy, ikid na idulot muy la ya
patarabaku ni Hesus nga netulduk teka-
muy. 3 Ammi mappya ta ipasikkal ku
para tekamuy ya gagangay na kaurnos
tam, te ya kasasaad ni Afu Hesus a intu
ya ulu na lalaki en, a ya lalaki hapa ya
ulu na babbay, a Namaratu ewan ya ulu ni
Hesus. 4 A yen ta am makimallak ya lalaki
ta paggagimungan ono am mangiuhohug
ta ipakamu na Namaratu, a awena mina
panyawān ya ulu na kapye na makimal-
lak, te iamamat na haman ya ulu na en.
5 Ammi am babbayen ya makimallak ono
mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu
a awena mina azin ya nepanyaw na ta
ulu na, petta awena iamamat ya ulu na.
Te am awena mapanyawān na babbay a
megitta hala ta makikadallaw nga nausi-
pan ya ngamin huk na. 6 A am awena
ikayat panyawān ya ulu na a mappya
mantu ta mausipan. Ammi dulay haman
am mausipan ya babbay, te mangamamat
haman, a yen ta panyawān na mina ya
ulu na. 7 Ammi madi am matappanan
ya ulu na lalaki gafu ta intu ya pakaitan
ta kalalaki na Namaratu ewan, ammi ya
babbay ya pakaitan ta kalalaki na lalaki
en, 8 te bakkan ta babbayen ya nagafun
na lalaki en am awa lalaki en ya nagafun
na babbayen. 9 A bakkan ta lalaki en
ya pinaratu na Namaratu ta kahulun na
babbay, te ya babbay ya pinaratu na ta
kahulun na lalaki. 10 A yen ta mapanyawān
mina ya babbay, te yen ya pakaitan ta
mepalubus makimallak ikid na mangiuho-
hug ta ipakamu na Namaratu, petta awena
mina ballāwan na anghel kiden. 11 Ammi
maski kunna ten magkauf-uffun hala ya
lalaki ikid na babbay gafu ta azo nesipat
kid te Afu Hesus, 12 te ya napopolu en
babbay a nagafu hala ta lalaki en, ammi ta
ayanin a ya babbay ya pagafun na lalaki, a
Namaratu hapa ya nagafun na ngamin.
13 Mappya ta ikamuy hapa ya
mangnonot ta uhohug kin tekamuy, te
mappya hud am makimallak ya babbay
ta Namaratu am awena mapanyawān na
ulu na en? 14 Intu mina pagnonotan muy
ya gagangay na tolay kiden addet ta idi, te
mamat haman ya lalaki am adanuk ya huk
na kiden, 15 ammi am adanuk ya huk na
babbay a yen ya lugar na pakadayawan
na, te yen ya neatad na Namaratu nga
magserbi ta tappan na ulu na.
16 A am itta ya magsoysoy ta netabarang
kin a anu mabalin ku, te intu la ipasikkal
ku ya dana gagangay tam, a yen haman ya
dagdagan da ta kadwan kiden iglesya.

Ya Pangan Da Ta Panadamdaman Da Te Afu Hesus

17 A itta hapa ya takday gagangay muy
nga awek dayawan, te am maggagimung
kam a bakkan haman ta mappya ya
tarabakun muy am awa dulay. 18 Te ya
nadamag ku tekamuy a magkakattway
kanan kan ta pangan muy, te itta ya
mangan, a itta hapa ya awan makakan.
A medyo kurugan ku hapa ya nadamag
ken, 19 ammi mappya hapa am kunna ten
petta malasin muy ya pake nangitug ta
pangurug da. 20 A gafu ta kunna ten ya
gagangay muy a perdin muy mantu ya
pakikkan muy ta netuldu ni Afu Hesus, te
bakkan haman te Afu Hesus ya nonotan
muy ta pangan muy am awa pagbattug
muy la. 21 Te ya kadwan kiden a dana
unnanan da kanan ya balun da en, a awan

na ta isipat da ta kadwan kiden. A gafu ta kumanen a mabisin hapa ya kadwan, ikid na mellaw ya kadwan. 22 Anu awemuy hud dana mangan ikid na uminum ta bali muy? Kuman na idadula muy ya iglesya na Namaratu, te amāmatan muy haman ya kahulun muy kiden nga napanglaw. Anu hud mina ya uhohugan ku tekamuy? Mappya hud ta dayawan ta kam? Awek dayawan ya tarabakun muy, te bakkan ta kunna ten ya netulduk tekamuy.

23 Intu nesirak ku tekamuy ya kuman na netuldu ni Afu Hesus ta ituldu na kiden ta hiklam na nepangitalaba ni Hudas tentu. 24 Te nagibbal i Hesus ta pan kapye na nepakimallak, kapye na ha ginadgadwa. A

“Ye-yan ya barik nga mapapasi sangaw gafu tekamuy. Kanan muy mantu, te panadamdaman muy teyak,” kunna.

25 A ta nekabalin da nangan ta panen a inibbalan na hapa ya naginuman da en, a

“Ye-yan na inuman ya dagak nga mangipasikkal ta bagu en tulag na Namaratu tekamuy. Am kada uminum kam ta isin a nonotan dak,” kunna.

26 A yen ta kada mangan kam ta isin na pan ikid na uminum kam ta isin na inuman a yen ya mangipasikkal ta pasi ni Afu Hesus addet ta pagtoli na sangaw tekitam.

27 Ammi am itta sangaw ya mangan ikid na uminum ta panadamdaman tam te Afu Hesus ta idaduma na ya ikattolay na kiden a sakā mekabat ta namapasi kiden ta bari ni Hesus ikid na mangiburud ta daga na en. 28 Mappya mantu ta dana appiyan muy ya nonot muy petta awan ta idaduma muy, petta kustu sangaw ya pangan muy ikid na paginum muy. 29 Te am itta ya mangan ikid na uminum ta awena paggagittan ya ngamin kiden mangurug a padatangan na ya pangpa-gang na Namaratu tentu. 30 Yen haman ta nagkafuy ikid na nagtatākit ya kadwan kiden tekamuy, yaga nasi para ya kadwan. 31 Ammi am dana riknan tam mina ya nonot tam petta pakappyan tam a melillik kitam ta pangpa-gang na tekitam. 32 Ammi maski am pa-gangan na ya mangurug a awena ta ikatupag na am awa patununga na la, petta awena ikabat ta pangpa-gang na ta awan kiden mangurug.

33 A mappya mantu, kahkahulun, ta am magkakampat kam nga mangan ta panadamdaman tam te Afu Hesus a awan mina ta madugal, a maginsipsipat kam. 34 Am itta ya madugal, a dana mangan mina ta bali na en petta awemuy sangaw pagbalinan ya pagkakampat muy ta pagliwatan muy, a pa-gangan na kam sangaw na Namaratu ewan. Itta para mina ya itulfuk ta isin kid na bida, ammi bidan ku sangaw tekamuy am makaange yak sin.

12

Ya Magdaduma Na Mabalinan Na Mangurug

1 A ta ayanin a ipalawag ku ya magdaduma na pakapangwa na Kahalwa na Namaratu nga iatad na tekamuy, te awek ikayat ta makilavun kam. 2 Ammi dana nonotan muy, kahkahulun, ya gagangay muy ta idi ta awemuy para la pakkamu ta Namaratu, te netawag kam tentu gafu ta anitu kiden nga nangayayyaw tekamuy petta makimallak kam ta sinang dyos kiden. 3 A yen ta pake ipalawag ku yan tekamuy: am itta ya magbida nga napasinapān ta Kahalwa na Namaratu a awena mabalin ta padulayan na i Hesus. Ammi am ibosag na i Hesus ta intu ya Dafu tam a ya Kahalwa na Namaratu mantu ya nagafun na uhohugan na.

4 A magdaduma hapa ya pakapangwa na mangurug kiden, ammi tatakday la ya pagafun da, te ya Kahalwa na Namaratu ya mangatad ta pakapangwa na tagtakday tekid. 5 Magdaduma hapa ya pagserbi da, ammi tatakday la ya Dafu da nga magpatarabaku tekid. 6 A magdaduma hapa ya tarabaku da, ammi Namaratu hala ya mangpasikan tekid ngamin. 7 Mapasinapān mantu ya tagtakday mangurug ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu petta itta ya makkwa na ta pagkappyanan na ngamin.

8 Te ya iatad na ta takday a ya pangipasikkal na ta uray na Namaratu.
A iatad na ta takday para ya pangipakamu na ta kakurugan.

9 A itta para ya pasinapān na Kahalwa na
en ta pake masikan na pangikatalak
na ta iatad na Namaratu tentu.
A itta para ya makapagmappya ta mag-
daduma na takit gafu ta pangpasikan
na Kahalwa en.
10 A itta para ya pasinapān na nga maka-
pangwa ta kuman na pakapangwa na
Namaratu.
A itta para ya pasinapān na nga
mangiuhohug ta ipakamu na Nama-
ratu ta maggagimung kiden.
A itta para ya pasinapān na petta
malasin na ya nagafu na Namaratu
ikid na anitu, ono am uray la na tolay.
A itta para ya pasinapān na petta
makauhohug ta Namaratu ta magdad-
uma na agsitang.
A itta para ya pasinapān na petta ibar
na ya ikayat na bidan na takdayen nga
nagsitang ta magdaduma na agsitang.
11 A maski am magdaduma ya makkwa
na tagtakday mangurug a ya Kahalwa na
Namaratu ya mangpasikan tekid ngamin,
te isaned na ya ikayat na iatad ta tagtakday
tekid.

Ya Gagangay Na Bari Ni Hesus Kristu

12 A naatadan mantu ya tagtakday teki-
tam ta pakapangwa tam gafu ta ikitam ya
lugar na bari ni Hesus Kristu ta lutakin.
Te ya gagangay na bari na tolay a addu ya
ramyenta na kiden, ammi maski addu kid
a tatakday kid la na bari. A kumanen hapa
ta bari ni Afu Hesus. 13 Te maski am anu ya
katolay tam a sa nesipat kitam ta Kahalwa
na Namaratu ta nepagzigut tamen, petta
magbalin kitam ta kuman na tatakday la
na bari. A kompormi am Hudyo kitam,
ono bakkan kitam ta Hudyo, a kompormi
am tagabu kitam ono awetam magtagabu,
te sa napasinapān kitam ta Kahalwa na
Namaratu petta tagtakday kitam ta paka-
pangwa na en.
14 Ya kasasaad mantu na bari tam a
bakkan ta tatakday la ya ramyenta na, am
awa addu ya ramyenta na kiden. 15 A am
angarigan ta madamdam mina ya takki, te
**“Awek mekwenta ta bari te bakkanak
haman ta kamat,”** am kunna, a killu
haman ya razon na, te mappya ta itta hapa
ya takki na bari. 16 A am madamdam
hapa ya bangbang, te **“Awek haman mek-
wenta ta bari, te bakkanak haman ta
mata,”** kunna, a killu ha yen, te mappya
ta itta hapa ya bangbang na bari. 17 Te am
angarigan ta sa pumassil mina ya ngamin
kiden ramyenta na bari ta mata kiden
petta dipuru mata kid a itta para mantu
ya pakadangag na bari en? A am dipuru
bangbang mina ya ngamin bari a itta para
mantu ya pakalab na? 18 Ammi map-
pya, te Namaratu hapa la ya makkamu
ta pagyanan na tagtakday ramyenta na
bari petta mappya ta kuman na ikayat na
en. 19 Te am angarigan ta tatakday la
ya ramyenta a awena mantu mekwenta
ta bari, te kamat am kamat, ono mata
am mata. 20 Ammi mappya te bakkan ta
kunna ten, te addu haman ya ramyenta
na, ammi tatakday la ya bari. 21 A du-
lay hapa am idadula na mata ya kamat.
“Oh, aweta ka masapul,” awena mina
kumin. A awena mina idadula na ulu ya
takki, **“Aweta ka masapul,”** awena mina
kumin. 22 Te ya ramyenta kiden nga ik-
wenta tam ta makafuy a yen kid ya pake
mesasita. 23 A ya ramyenta tam kiden
nga ikwenta tam ta dupal a yen kid ya
pake paispotan tam, a ya ramyenta tam
kiden nga ikamat tam a tappanan tam kid.
24 Ammi ya ramyenta tam kiden nga ispot
a pagurayan tam kid. Ammi pinagdadagga
na Namaratu ya ngamin kiden ramyenta
na bari tam petta dakdakal ya pakesipatan
na awanen ispot, 25 pettam kumanen awan
mina ta medadula ikid na awan mina ta
madugiman, am awa magintartaron ya
ngamin kiden ramyenta na bari. 26 Te
am matakitan ya takday ramyenta tam a
sa matakitan ya ngamin bari tam, a am
madayawan ya takday ramyenta tam a
matalak hapa ya ngamin bari tam.

27 A yen mina ya pagnonotan muy,
te ikitam ngamin nga mangurug a nag-
balin kitam ta bari ni Hesus Kristu, a ya
tagtakday tekitam ya kuman na takday
ramyenta na bari na. 28 A Namaratu hapa
la ya makkamu ta pakesaadan na tagtak-
day tekitam, te intu apolu netun na ya
turin kiden ni Afu Hesus, a mekaduwa ya
mangiuhohug kiden ta ipakamu na Nama-

ratu, a mekatallu ya mangituldu kiden. A sangaw netun na hapa ya makapangwa kiden ta kuman pakapangwa na Namaratu, ikid na makapagmappya ta magdaduma na takit, ikid na makkamu kiden manguffun, ikid na makkamu kiden mangibar ta mappya, ikid na makauhohug kiden ta magdaduma na agsitang. 29 A bakkan mantu ta sa turin kid, anna bakkan ta sa ikid ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu, anna bakkan ta sa ikid ya mangituldu, a bakkan ta sa ikid ya makapangwa ta kuman na pakapangwa na Namaratu. 30 A bakkan ta sa ikid ya makapagmappya ta takit, anna bakkan ta sa ikid ya maguhohug ta magdaduma na agsitang, anna bakkan ta sa ikid ya makkamu mangibar ta ikayat na uhohugan na nagbida en ta magdaduma na agsitang. 31 A gafu ta magdaduma ya pakapangwa na Kahalwa na Namaratu nga iatad na tekamuy a mappya ta karagatan muy ya mangatad ta pagkappyanan na kagitta muy kiden mangurug. A mappya ta ipasikkal ku hapa tekamuy ya pake malmalalaki para na tarabaku.

13

Ya Pangidduk Tam Ya Malmalalaki Na Tarabaku Tam

1 A maski am amuk ya maguhohug ta ngamin kiden aguhohug na tolay ikid na anghel kiden, ammi am awek mangidduk a awan ta kappyanan na paguhohug ku, te masitangak la ta kuman kanitol na gasa ono lata. 2 A maski am malalaki yak mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu, ikid na maawatan ku ya ngamin kiden uray na Namaratu nga nelemad na ta kadwan, ikid na masikan hapa ya pangikatalak ku ta Namaratu petta mahantud ya bagetay kiden, ammi am awek mangidduk a awan mantu ta kappyanan na kalalakik. 3 A maski am sa isaned ku ya ngamin itta teyak ta pobre kiden, ikid na isagapil ku mina ya ngamin barik petta itta sangaw ya iparayag ku, ammi am awek mangidduk a awan na sangaw ta sagolyat ku.

4 A ya gagangay hapa na mangidduk
A malogon magattam ikid na mangikallak.
A awena pumassil ikid na magparayag.
5 A awena pātā-nāngan ya bari na, ikid na awena paakbanan ya ikattolay na kiden.
A awena maginggum.
A awena malogon magporay, ikid na awena panpanan ya takit na nonot na.
6 A awena matalak ta dulay, te matalak hud la ta matunung.
7 A awena maglibak, ikid na awena padulayan ya tarabaku na kadwan, am awa ikatalak na ta mappya kid.
A ikatalak na ta mappya ya ngamin dumatang,
a attaman na ya ngamin kiden zigat.

8 A maski am anu ya kalalaki na amu tam a itta hala sangaw ya pagaddetan na, ammi awan sangaw ta pagaddetan na pangidduk tam. Te ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a awan sangaw ta iuhohug na. A ya makauhohug ta magdaduma na agsitang a magimmang sangaw. A kumanen hapa sangaw ta mangipakamu ta kakurugan, 9 te makafuy para la ya pakkamu tam, kumanen hapa ta pangiuhohug tam ta ipakamu na Namaratu. 10 Ammi am dumatang na sangaw i Hesus a ulin na sangaw ya pakkamu tam petta masikan, a yen sangaw ya pakkamu tam ta ngamin. 11 Ta kuman na iyaken ta kaabbing ken a naguhohugak ta kuman na abbing, te ya pagnonot ku ikid na pagrazon ku ta idi a kuman na gagangay na abbing. Ammi teyaken dimmakal na a inawek na ya gagangay na abbing. 12 A kumanen hapa tekitam ta ayanin, te kuman na mali-bag para la ya amu tam ikid na maita tam. Ammi sangaw am ittan i Hesus a pake amu tam ya ngamin ipaita na Namaratu tekitam, te makiatubang tekitam. Assang la ya amu tam ta ayanin, ammi maawatan tam sangaw ya ngamin ta kuman na pakkamu na Namaratu tekitam. 13 Sa magimmang mantu sangaw ya ngamin makkwa tam nga neatad na Kahalwa na Namaratu tekitam, a intu la magnayun ya pangurug tam, ikid na pangikatalak tam, ikid na pangidduk tam ta ikattolay tam. A ya tallu kidin yan ya idulot tam mina, ammi intu dakdakal ya pangidduk tam.

14

Ya Metabarang Ta Makauhohug Ta Takwan Na Aguhohug

1 Mappya mantu ta ikakinan muy ya mangidduk, ammi mappya hapa am karagatan muy ya pakapangwa na Kahalwa na Namaratu, aglalo ta pasinapān na kam petta iuhohug muy ya ipakamu na tekamuy, petta mapasikan ya kadwan kiden mangurug. 2 Ammi ya makauhohug ta magdaduma na agsitang a bakkan haman ta tolay ya kabida na am awa Namaratu ewan. A awena maawatan na tolay kiden ya ikayat na uhohugan, te ya kahalwa na en ya magbida, a melemad ta kadwan kiden. 3 Ammi ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a intu kabida na ya sakā tolay na kiden, petta dumakal ya amu da ikid na pangurug da ikid na talak da. 4 Ya makauhohug ta magdaduma na agsitang a bari na en hapa la ya uffunan na, ammi ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a uffunan na ya ngamin iglesya. 5 Ikayat ku ta sa makauhohug kam mina ta magdaduma na agsitang, ammi ikaykayat ku para ta iuhohug muy ya ipakamu na Namaratu, te dakdakal ya panguffun na ammi ta takwan na agsitang, malaksid am itta ya mangibar ta ikayat na uhohugan, petta mauffunan hapa ya ngamin kiden maggagimung.

6 A am angarigan, kahkahulun, ta eyak makigimung tekamuy, anna ka-ma yak la maguhohug ta takwan na agsitang a itta hud ya kappyanan na paguhohug ku tekamuy? Mapmappya ta itulduk ya uhohug na en tekamuy, ono uhohugan ku mina ya ipakamu na Namaratu tekamuy, petta maawatan muy. 7 Intu mina nonotan muy ya gagangay na maggitara ono magpatagung, te am magrarabak ya sitang na gitara en ono pata-gungen a meduma sangaw ya magkansyon ono magtalip. 8 A am tumakwan hapa ya sitang na amaryungen nga pagpakampat da ta suddalu kiden a amu da hud ta e kid na makigubat? 9 A kumanen hapa tekamuy, te am intu uhohugan muy ya awena maawatan na tolay a awan ta makkamu am anu ya ibar muy, a kuman na magbida kam ta paddaden. 10 Kakurugan ta itta ya addu na aguhohug ta paglelehutin nga maawatan na kadwan kiden tolay, 11 ammi am awek maawatan ya aguhohug na maguhohugen teyak a **“Kuman na aguhohug na mamanuk,”** kunku, a kumanenak hapa tentu. 12 A gafu ta pake ikayat muy ta mapasinapān kam ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu a mappya ta intu karagatan muy ya pakapangwa na en nga manguffun ikid na mangpasikan ta ngamin kiden maggagimung.

13-15 A am itta yak ta aggagimungan a hehitan nak na Kahalwa na Namaratu nga maguhohug ta takwan na agsitang a ya kahalwakin la ya maguhohug, te pakimallak na tentu, ammi awena haman maawatan na nonot ku am anu ya uhohugan ku. A gafu ta kumanen a makimallakak la tentu ta amu na kahalwakin, ammi makimallakak hapa sangaw ta amu na nonot ku, petta maawatan na kahulun ku kiden nga maggagimung. A kumanen hapa am magkansyonak, te am kansyonan ku ya amu na kahalwak a kansyonan ku hapa sangaw ya amu na nonot ku. Yen ta am itta sangaw ya hehitan na Kahalwa na Namaratu nga makimallak ta takwan na agsitang nga bakkan ta agsitang na en hapa la a magadang hapa mina ta panguffun na Namaratu tentu petta meuhohug na hapa ya inuhohug na en ta agsitang na en hapa la, petta sa maawatan na ngamin kiden maggagimung. 16 Te am itta ya maguhohug ta takwan na agsitang ta pangdayaw na ta Namaratu a awena haman amu na kadwan kiden am anu ya inuhohug na petta onan da hapa. 17 Te maski am mappya ya pangdayaw na a awan haman ta iatad na ta kadwan kiden. 18 Matalakak ta Namaratu ta kanayun maguhohugak hapa tentu ta magdaduma na agsitang, te maski mamengaddu yak de ammi tekamuy. 19 Ammi am itta yak ta maggagimung kiden a ikaykayat ku hud la ya magbida ta maski lilima la na uhohug nga maawatan na nonot ku kontodu nonot da ammi ta magbida yak ta mafuluribu na uhohug ta takwan na aguhohug.

20 Mappya mantu, kahkahulun, ta awemuy magnonot ta kuman na agnonot

na abbing. Te am intu la pakolangan muy ya pakauhohug muy ta magdaduma na agsitang a megitta kanan mantu ta abbing nga mafulotan matalak ta mammay na en. Mappya ta megitta kam ta abbing nga makilavun ta dulay, ammi am maggagimung kam nga mangdayaw ta Namaratu a mappya ta magnonot kam ta kuman na agnonot na dadagkal. 21 Nonotan muy mina ya nebar na Namaratu ta popolu kiden dadagkal nga nepesurat na te Isayasen, te ya uhohug na en tekid a

“Maningbangngag ye-yan kid na tolay te aweda dangdangagan ya uhohug ku tekid.

A doban ku mantu sangaw ya makagubat tekid nga maguhohug ta takwan na aguhohug, talo am yen sangaw ya pagnonotan da.

Ammi maski kunna ten awedak sangaw dangdangagan,” kunna.

22 A ya ikayat na uhohugan na suraten am itta ya maguhohug ta magdaduma na agsitang nga awena maawatan na magdangag kiden a awena haman magserbi ta mangurug kiden am awa awan kiden mangurug, petta pagnonotan da ta pangpagang na Namaratu tekid. Ammi am itta ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a bakkan ta awan kiden mangurug ya serbi na am awa mangurug kiden, petta pagnonotan da ta panguffun na Namaratu tekid. 23 A pake ipasikkal ku para am had kunna, te dipende ta uray na awan kiden mangurug nga umange nagpasyar tekamuy. Te am angarigan ta sa nagkakampat ya ngamin kiden mangurug ta lugar muy, anna sakā mehulun hapa ya kadwan nga awan mangurug, a am sa maguhohug kam ta magdaduma na agsitang a anu sangaw ya uray da? Ibar da hud ta Namaratu ya gafu na? Awan, te ibar da sangaw ta sa maguyung kanan. 24 Ammi am angarigan ta sa mangiuhohug kam ta ipakamu na Namaratu ta agsitang muyen hapa la a maawatan na hapa na awanen mangurug, a manonot na sangaw ya liwat na ta awena mangurug, te napalattog na ya liwat na kiden gafu ta uhohugan muy, a magtalaw na hapa ta pangpa-gang na Namaratu tentu. 25 A gafu ta naukadan ya ngamin nelemad na ta nonot na a magtakab hapa magdayaw ta Namaratu, a ibar na sangaw ta itta kad ya Namaratu tekamuy.

Ya Gagangay Mina Na Pagserbis Na Mangurug Kiden

26 Anu mantu ya mappya, kahkahulun? Mappya ta am nagkakampat kanan ta paggagimungan muy a makiserbis ya tagtakday tekamuy ta kuman na amu na gafu ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu tekamuy. Ya makkamu magkansyon a iserbis na ya pagkansyon na. A ya makanonot ta ituldu na a isipat na hapa ya ituldu na. A ya makanonot ta bagu nepakamu na Namaratu tentu a bidan na hapa. A am itta ya hehitan na Kahalwa na Namaratu nga maguhohug ta takwan na agsitang a mabalin ta magsitang hapa basta itta hapa ya mangibar ta ikayat na uhohugan, te mappya ta mauffunan ya ngamin kiden magdangag. 27 A am itta mina ya maguhohug ta takwan na agsitang a mappya ta duduwa kid la ono taltallu kid la, a mappya hapa ta matubtubbat kid. A mappya hapa ta itta ya takday nga mangibida ta uhohugan da. 28 Ammi am awan ta makkamu mangibida ta uhohugan da en a mappya ta aweda la magsitang ta agyan na paggagimungan, te maguhohug kid ta nonot da en hapa la ikid na Namaratu.

29 A am itta mina ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a mappya ta duduwa kid hapa ono taltallu kid, ammi mappya hapa ta pake dangagan na kadwan kiden petta marikna da am kustu ya ibar da. 30 A am angarigan ta itta ya iparikna na Namaratu ta takdayen nga imatuttud ta pagbida para la na takday a mappya ta magimmang na ya napolu en petta ipadangag na takdayen ya neparikna na Namaratu tentu. 31 Te mabalin ta sa mangiuhohug kam ngamin ta ipakamu na Namaratu, petta sa makaadal kam anna sa mapasikan kam. Ammi mappya ta matubtubbat kam, 32 te maski am Kahalwa na Namaratu ya magpauhohug tekamuy a gagangay ta iguwad muy mina ya bari muy, 33 te awena ikayat na Namaratu

ta maggagindan kam masitang, am awa maurnos kam mina ta kuman na gagangay da ta kadwan kiden iglesya, 34-35 (-) 36 **te bakkan haman ta ikamuy ya nagafun na uhohug na Namaratu, anna bakkan ta ikamuy la ya nagdulotan na.

37 A am kakurugan ta itta tekamuy ya napasinapān ta Kahalwa na Namaratu, ono makkamu mangiuhohug ta ipakamu na en a dana amu na mina ta intu la nesurat ku tekamuy ya uray na Namaratu. 38 A am itta ya awan mangurug a awena mantu kurugan na Namaratu.

39 A mappya mantu, kahkahulun, ta karagatan muy ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu, anna awemuy ihangat ya maguhohug ta magdaduma na agsitang, 40 ammi mappya ta pake pakappyan muy ya pagserbis muy petta masinukud ya ngamin tarabakun muy.

Ya Gagangay Mina Na Babbay Ta Paggagimungan

(v 34) †*A kumanen hapa mappya ta awena magbida na babay kiden ta paggagimungan, te mehangat kid nga manabtabang petta timuluk kid mina ta lalaki kiden nga mangituldu, te yen hapa ya nebar na lintig na Namaratu. (v 35) A am itta mina ya pohutan da ta lalaki da kiden a pohutan da sangaw ta bali, te mamat am isimmu da ya magsitang ta paggagimungan.

15

Ya Pangipasikkal Na Ta Katolay Ni Hesus

1 A ta ayanin, kahkahulun, a pidwan ku ha bidan tekamuy ya nepadangag ken tekamuy nga mappya nga kinurug muy ta addet ta ayanin. 2 Te am idulot muy la idulot ya pangurug muy ta nepadangag ken tekamuy a mekerutan kam, ammi intu dulay am kampon la ya pangurug muyen.

3 A ya pake nepadangag ku tekamuy ta idi a yen hala ya netuldu teyak, te ya kuman na nebar ku tekamuy a nekaru ni Hesus Kristu ya liwat tam kiden ta pasi na en, petta magdulot ya uhohug na Namaratu nga nesurat ta palungu na araw. 4 A ta nekabalin na pasi ni Hesusen a netanam da hapa. Ammi ta mekatallu en na araw a natolay hala, petta magdulot ha ya kuman na nesurat na aglavun kiden. 5 A tentu en natolay a nakipaita kan te Pedru, a kumanen hapa ta kadwan kiden turin na. 6 A sangaw ha ta mittan a nakipaita kan ta nasurok kiden ta limagatut na kabagis tam kiden nga nagkakampat, a addu kid para la abat ta ayanin, ammi nasin ya kadwan. 7 A sangaw ha ta mittan a nakipaita kan te Santiago, a kumanen kan ha ta ngamin kiden turin na, 8 a iyak hapa ya kapozyanan na nakipaitan na. Ammi iyak ya kuman na kadulayan, 9 te dana tinapangan ku ya imunnan kiden mangurug, a yen ta iyak ya pake kadulayan, a awek mina mekwenta ta turin na. 10 Ammi gafu ta allak na Namaratu teyak a pinagturin nak hapa ni Hesus. A mappya hapa te awena nelogot na allak na en teyak, te iyak ya masmasikan magbannag ammi ta kadwan kiden turin na. Ammi bakkan haman ta iyak ya namaspasikan ta barik am awa Namaratu ewan. 11 Ammi awan bale am inya tekami ya masmasikan, te intu la mesasita ya ipadangag mi en nga pasi ni Hesus Kristu ikid na nepagtolay na en, a yen hapa ya kinurug muy.

12 A gafu ta ipadangag mi ya nepagtolay ni Hesus a anu kawagan na mantu ta takwan ya bidan na kadwan kiden tekamuy, te bidan muy kan ta awena sangaw matolay na masi. 13 Ammi am kakurugan mina ta awena matolay na masi a awena mina natolay ni Hesusen. 14 A am kakurugan mina ta awena natolay ni Hesus a awan mantu ta kapkappyan na ipadangag mi, yaga awan hapa ta kapkappyan na pangurug muy. 15-16 A am kakurugan mina ya bidan muyen ta awena sangaw matolay na masi a awena mantu natolay ni Hesus, a nagbalin kamin hapa ta mat-

* **14:36** Nealit ya bersikulo 34, 35 petta dumagdag ta bersikulo 40, te gagangay ta bersikulo 36 ya tulfu na bida en ta bersikulo 33. † **14:40** Ta kuman na uray na kadwan kiden nga makkamu ta nagafun na suratin yan a bakkan kan te Pablu ya nagsurat ta bersikulo 34, 35, am awa netulfu kan hala na takday nangiparig ta surat ni Pablu. A bakkan kan ta Pablu ya nagsurat ta duwa kidin bersikulo, te awena kan negitta ta nesurat na ta kapitulo 11 gafu ta paguhohug na babbay ta iglesya.

ulad na mangipadangag, te ipadangag mi ta tinolay na Namaratu i Hesusen ammi awena haman tinolay. 17 A am kakurugan mina ta awena natolay a awan mantu ta kapkappyan na pasi na en ikid na pangurug muy tentu, te seliwat kam para la. 18 A maski ya kabagis tam kiden nga nagpasi a kakallak kid na mantu, 19 te am ikatalak tam ta matolay kitam gafu ta pangurug tam te Hesus, ammi awetam sangaw matolay ta pasi tam a ikitam mantu ya pake kakallak ammi ta ngamin tolay, te ilogot na kitam na kinurug tam.

20 Ammi mappya te bakkan haman ta kunna ten, te kakurugan ta natolay hala i Hesus, a ya nepagtolay na en ya ikatalak tam ta matolay hapa sangaw ya ngamin kiden mangurug, te kuman na masmasidug kid para la ta tanam da kiden. 21-22 Te am gagangay ta sa masi kitam gafu ta nesipat kitam ta liwat ni Adan a sa matolay kitam hapa sangaw gafu ta nesipat kitam te Hesus Kristu, te am tolay ya nagafun na pasi tam a gagangay ta tolay hapa ya pagafun na pagtolay tam. 23 Ammi mappya ta indagan tam ya araw tam, te i Hesus ya napolu en tinolay na Namaratu, a sangaw am magtoli a tolayan na hapa ya ngamin kiden nesipat tentu. 24 A sangaw ta pagaddetan na arawin yan a ituluk ni Hesus ya ngamin kiden iturayan na ta dama na ewan Namaratu, petta intu ya makkamu ta ngamin. Ammi mappya ta dana abakan ni Hesus ya ngamin kiden katapil na nga magturay ikid na mangibbal ikid na makapangwa. 25 Te mappya ta intu bit la ya makkamu ta ngamin addet ta pangabak na ta ngamin kiden katapil na, 26 a ya pasi en ya kapozyanan na abakan na, 27 te ya uhohug na suraten a

“Nepaturay na Namaratu ya ngamin ta anak na en petta intu ya makkamu ta ngamin,” kunna.

Ammi iturayan na sangaw ya ngamin fwera la ta Namaratu, te intu haman ya nangipaturay ta ngamin tentu. 28 A sangaw am nepaturay nan ya ngamin te Hesus a ipaturay hapa ni Hesus ya bari na en ta dama na en nga nangipaturay ta ngamin tentu, pettam kumanen a Namaratu hala sangaw ya makkamu ta ngamin a magserbi hapa sangaw ya ngamin tentu.

29 A kumanen hapa am kakurugan mina ta awena sangaw matolay na masi ta kuman na uray muy a anu kawagan na mantu ta magzigut kam ha gafu ta nagpasi kiden nga awan nakazigut ta katolay da en? Te am aweda sangaw matolay a anu mantu ya kappyanan na pagzigut muy gafu tekid?

30 A kumanen hapa tekami, te awemi mina isagapil ya angat mi ta kinanghahaw am awemi ikatalak ta matolay kami hala sangaw. 31-32 Awek magtulad, kahkahulun, ta kanayun itta yak ta ngahab na avut gafu ta tarabakukin. A maski ta isin Efeso a pake nazigatanak gafu ta nakitapil kiden teyak ta kuman na maporay na atu. Ammi awan bale, te itta ya ikatalak ku te Afu Hesus ta sa mahahulun kitam sangaw ta atubang na ewan. Ammi am kakurugan mina ta awena sangaw matolay na masi a awek hud melogot gafu ta tarabakukin? A am kakurugan mina ta melogotak a mapmappya mantu ta parigan ku ya nonot na magayayat la magboda ta kinanghahaw talo am tanagay kan na ya pasi na. **“Te am masi yak na a awan na sangaw ta pangamamuk,”** kunna. 33 Ammi awemuy mina paayayyaw, kahkahulun, ta mangitawag kidina tekamuy, te am makilelet kam ta awan mangurug a parigan muy hapa sangaw ya gagangay da. 34 Magnonot kanan mina ta mappya na nonot, petta awemuy sangaw magliwat, te ya kadwan kidina tekamuy a makilavun kid para la ta Namaratu, a yen mina ya ikamat muy.

Ya Gagangay Na Bari Na Matolayen

35 Ammi mabalin ta itta ya mangpohut teyak gafu ta kasasaad na nagpasi kiden, te “Am kakurugan ta matolay hala sangaw ya masi a had kunna, a anu hud ya neduman na bari da,” kunna.

36 Ammi kumanen ya saludsud na awan makanonot, te awena manonot ya gagangay na imula na ta lutakin, te ya imula na en a awena haman magtuhu am awena bit malabag. 37 A maski am anu ya imula na, kompormi am ammay ono takwan na hukal a awena haman negitta ta tuhu na

en sangaw, te sisibukal la na hukal ta nekamula na en, 38 ammi takwan sangaw ya tuhu na en. Te dana netun na Namaratu ta hukal en ya mayan na tuhu na en, a kumanen hapa ta tagtakday hukal, te magdaduma hapa sangaw ya tuhu da. 39 Kumanen hapa ta magindumohuma na sebilsag, te ya bilsag na tolay a bakkan ta kuman na bilsag na anwang, a takwan para ya bilsag na mamanuk kiden, a takwan para ya bilsag na ikan kiden. 40 A takwan para ya bari na bitwan kiden ta langitewan, te ya kalalaki na itta kiden ta langit a magduma ta kalalaki na itta kiden ta lutakin. 41 A ya kalalaki na bilagewan a magduma hapa ta kalalaki na hulanen, a takwan para ya kalalaki na bitwan kiden, a magdaduma para ya kalalaki na tagtakday bitwan.

42 A yen mina ya pagnonotan muy, te am matolay sangaw ya nagpasi kiden a magduma sangaw ya bari da. Te ya bari tam kidin nga metanam a malabag kid sangaw, ammi am tolayan na kid sangaw na Namaratu a aweda sangaw malabag, te magnayun kid la. 43 Am metanam ya bari tam kidin a dakat kid na, te awan na ta angat da, ammi am matolay kid sangaw a malalaki kid, te masikan kid na. 44 A ya bari tam kidin nga metanam a gagangay kid la bari, ammi am matolay kitam sangaw a maatadan kitam ta takwan na bari nga megitta ta Namaratu ewan. Te am makapadday ya Namaratu ta gagangay la na bari a makapadday hapa ta takwan na bari nga megitta tentu. 45 A yen hapa ya uhohug na takdayen surat te

“Ya napolu en Adan, a natolay ta gagangay la na angat,” kunna,

Ammi te Hesusen a intu ya kuman na napozan nga Adan nga mangatad ta magnayun na angat. 46 A yen ta imunnan ya gagangayen bari tam, a sangaw ta pangtolay na tekitam a maatadan kitam ta bari tam nga magnayun. 47 A ya napolu en Adan a nagafu ta lutak, ammi ya takdayen na Adan a nagafu ta langit. 48 A am anu ya katolay na taga lutaken a kumanen hapa ya katolay na ngamin kiden nagafu tentu. A am anu ya katolay na taga langitewan a kumanen hapa ya katolay na ngamin kiden nesipat tentu. 49 Gafu ta negitta ya bari tam ta taga lutaken a megitta kitam hapa sangaw ta bari na taga langitewan. 50 Te ya gagangayen bari tam, kahkahulun, nga sebilsag ikid na sedaga a kakurugan ta aweda sangaw mesipat ta pangikerutan na Namaratu, te awena mabalin ta magnayun ya gagangayen nga malabag.

51 A dangagan muy mantu ya ibar kin tekamuy nga awena amu na tolay kiden ta idi, te awetam haman sa masi, te itta para la sangaw ya matolay ta datang ni Afu Hesus. Ammi maski kunna ten a sa mauli ya ngamin kiden mangurug nga matolay kontodu nasi. 52 Te am magsitang sangaw ya kapozyanan na amaryung a alistu kitam mauli ta kuman na kalistu na pagkimay na mata tam. A am nagsitang na sangaw ya amaryung na en a sa matolay ya ngamin kiden nagpasi nga mangurug, te maatadan kid sangaw ta bari da nga awan masi. A ikitam nga matolay para la a sa mauli kitam hapa nga megindan ta pagtolay na nagpasi kiden. 53 Te ya bari tam kidin nga malabag a mappya ta matalin kid ta awan malabag, a ya gagangayen masi a matalin sangaw ta magnayun. 54 A am dumatang na sangaw ya kumanin a yen sangaw ya pagdulot na uhohug na suraten te

“Awan na sangaw ta pasi, te nangabak na ya Namaratu ewan. 55 Had para mantu ya pangabak na pasi? Awan na, te awan na ya dagat na pasi,” kunna.

56 Te ya dagat na pasi tam a intu hala ya liwat tam kiden, a abakan na kitam na liwat tam gafu ta lintig en nga mangpapagang tekitam. 57 Ammi dakal ya talak tam ta Namaratu ewan, te inuffunan na kitam petta ikitam ya mangabak ta pasi tam gafu ta pangurug tam te Hesus Kristu nga dafu tam.

58 A iyen kid mina ya nonotan tam, kahkahulun, petta awena matampa na pangikatalak tam ta Namaratu. A ikakinan tam la ya ngamin patarabaku ni Afu Hesus tekitam, te maski am anu ya tarabakun tam ta pangurug tam tentu a amu tam ta awena sangaw melogot na pagbannag tam.

16

Ya Ituldu Ni Pablu Ta Ilimut Na Maggagimung Kiden

1 A ta ayanin a itta hapa ya ibar ku
tekamuy gafu ta ilimut muy ta pobre ki-
den nga mangurug. Mappya ta parigan
muy ya kuman na nebar ku ta mangu-
rug kiden taga Galasya, 2 te kada Liggu a
maguknud mina ya tagtakday tekamuy ta
lugar na ilimut na. Te am anu ya ikari
muy ta meatad muy a yen ya uknudan
muy, pettam kumanen a aweta kam san-
gaw sanedan ta ilimut muy am dumatan-
gak tekamuy gafu ta dana nauknud muy
na. 3 A sangaw am dumatangak a magpili
kam ta ikayat muy idob nga mangitulud ta
ilimut muy, a doban ku kid sangaw ta ili na
Herusalem, te maski ihulun da hapa san-
gaw ya surat ku nga mangipakamu tekid.
4 A am mappya sangaw ta eyak hapa ta ili
na Herusalem a maski mehulun kid hapa
sangaw teyak.

5 Gagangay ta eyak hala magpasyar
tekamuy, ammi magsibsibalak hapa ta
kadwan kiden mangurug ta lugar na
Masadonya, kapyek dumatang tekamuy.
6 A mabalin ta mabayagak hapa tekamuy
maski addet ta kabalinan na agirid, talo
am itta sangaw ya iuffun muy teyak am
magdulotak sangaw ta kadwan kiden
lugar nga imeyan ku. 7 Ammi awek bit
la magsibal tekamuy ta ayanin, te awek
ikayat ta mavitak la tekamuy, te ikayat ku
ta mabayagak tekamuy am ipalubus ni Afu
Hesus. 8 A magyanak mantu la bit ta isin ili
na Efeso addet ta pyesta na Pentikostes, 9 te
maski am addu ya makitapil teyak ta isin a
addu hapa ya mayat magdangag ta itulduk
tekid.

10 A am angarigan ta dumatang san-
gaw i Timotyo tekamuy a pagdulotan muy
ta mappya, petta awena mamat mangit-
uldu tekamuy, te kagittak hapa nga mag-
tarabaku ta uhohug na Namaratu. 11 A
maski awena para la laklakay a awan mina
ta mangidadula tentu. A am kanu sangaw
ya pagtugut na tekamuy a uffunan muy
hapa, petta awena sangaw matalantan nga
dumatang teyak, te indagan mi na kabagis
kidin ya datang na.

12 A ya kabagis tamin Apolos a pake
nepapilit ku ta mehulun mina ta kabagis
tam kiden nga magtoli tekamuy, ammi
awena kan matagop ta ayanin, a ange kan
sangaw am matagop na.

13 A mappya hapa ta imugudan muy
petta awena magkafuy na pangurug muy,
te mappya hud la ta pasikanan muy petta
maturad kam ta kuman na awan magta-
law, 14 ammi mappya hapa ta ipaita muy
ya pangidduk muy ta ngamin tarabaku
muy.

15-18 Matalakak hapa teg Isteban, ikid ni
Portunatu, ikid ni Akayku, ta enda en pag-
pasyar teyak, te maski aweta kam maita
a ikid ya kuman na tali muy nga man-
abtabang ta damdam ku tekamuy, a ku-
manen hapa ta damdam muy teyak. Dana
amu muy, kahkahulun, ya pangurug nig
Isteban, te ikid ya napopolu kiden nangu-
rug ta agyan muy ewan addet ta Akaya,
a pake malogon kid hapa nga manguffun
ta kadwan kiden mangurug. A ikayat ku
ta pake nonotan muy yen kid na tolay, a
dangagan muy hapa ya ituldu da tekamuy,
kumanen hapa ta kadwan kiden kagitta da
nga magtarabaku ta uhohug na Namaratu.

19 A ya mangurug kiden ta kadwan kiden
iglesya ta lugar na Asya a makikumusta
kid hapa tekamuy. A ig Akila ikid ni Persila
ikid na mangurug kiden nga maggimung
ta bali da a makikumusta kid hapa teka-
muy gafu ta makikahulun kitam ngamin te
Afu Hesus. 20 A ya ngamin kiden kabagis
ta isin Efeso a makikumusta kid hapa teka-
muy, a mappya ta kanayun magkakumku-
musta kam hapa ta kuman na magkak-
abagis nga magkaid-idduk.

21 A ya napozanen nga nesurat ta isin
a ya kamat kin hapa la ya nagsurat.
22 Ampade dumatang na mina ya dafu
tamin Hesus, ammi am itta tekamuy
ya awan mangidduk tentu a mappya ta
megaged mina. 23 Ampade i Afu Hesus ya
makkamu tekamuy ngamin. 24 Iddukan ta
kam ngamin gafu ta pakikahulun tam te
Hesus Kristu.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta nepagsurat ni Pablu ta napolu en surat na ta iglesya ta ili na Korinto a medyo nagdamdam hapa talo am namatan kid gafu ta pangihuya na en tekid ta surat na en. A gafu ta burung na tekid a dinob na i Tito nga ange mangrikna tekid, petta ipadamag na sangaw tentu am ginawat da ya surat na en, ono am nagporay kid gafu ta pangihuya na en tekid.

A ta pagyan ni Pablu para la ta lugar na Masadonya a nagtoli hapa i Tito nga ange mangipadamag te Pablu gafu ta iglesya en ta Korinto. A mappya kan hapa te nagawat da kan ya surat na en, a nagbabawi kid kan hapa ta tinarabaku da en nga dulay, a matalak kid kan hapa ta surat ni Pablu tekid. Ammi intu kan dulay te itta kan ya kadwan kiden nga mamadpadulay te Pablu, a nebar da kan ta awan ta turay na nga mangihuya tekid, te bakkan kan ta kakurugan na turin ni Hesus awa sinang turin la.

A gafu ta nepadamag ni Tito te Pablu a nagsurat ha i Pablu tekid petta pake ipasikkal na ya nepangpatudun ni Hesus tentu. A pake nepasikkal na para ya ngamin kiden zigat na nga naattaman na gafu ta pangipadangag na ta uhohug na Namaratu tekid, petta pake nonotan da mina ya pangidduk na tekid. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-2 Tekamuy ngamin nga iglesya na Namaratu ta ili na Korinto,
kontodu ngamin kiden tolay na Namaratu nga magyan ta lugar na Akaya.

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus Kristu nga pinatudunan na Namaratu ewan. A ya kabagis tamin Timotyo ya kahulun kin hapa nga magsurat tekamuy.

3 Ampade madaydayawan ya Namaratu ewan nga Dama ni Afu Hesus Kristu, te intu hapa ya Dama tam nga mangikallak tekitam, ikid na Dyos tam nga kanayun manguffun tekitam. 4 A pasikanan na ya nonot tam ta ngamin kiden zigat tam petta amu tam hapa sangaw mangpasikan ta nonot na kadwan kiden mazigatan, te intu pangpasikan tam tekid ya kuman na nepangpasikan na Namaratu tekitam. 5 Te am mesipat kitam ta zigat ni Afu Hesus gafu ta pakikahulun tam tentu a kumanen hapa ta pangpasikan na ta nonot tam.

6 A tekami en nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekamuy a addu ya zigat mi, ammi naattaman mi hala petta mauffunan kam ikid na mekerutan kam. A maski nazigatan kami a pinasikan na Namaratu ya nonot mi petta ikami hapa ya mangpasikan ta nonot muy am mazigatan kam hapa ta kuman na zigat mi. 7 A awemi hapa magburung tekamuy, te maski am mazigatan kam ta kuman na zigat mi a amu mi ta mesipat kam hapa ta kuman na pangpasikan na Namaratu ta nonot mi.

Ya Zigat Nig Pablu Ta Lugar Na Asya

8 A bidan ku yan tekamuy, kahkahulun, petta amu muy hapa ya zigat mi tekami en dumatang ta lugar muy kontodu ngamin na lugar na Asya, te pake nagsurok ya dammat na zigat mi addet ta awemi ikatalak ta matolay kami.
9 “Gagangay de ta ipasi tam sangaw ye-yan
na zigat,” kukummi.
Ammi mappya hala yen, petta bakkan ta bari mi ya ikatalak mi am awa Namaratu ewan nga mangtolay ta nasi. 10 A mappya hapa te nekerutan na kami hala ta zigat mi en nga magge nasin mi, a amuk ta kanayun ikerutan na kami. A yen hapa ya ikatalak mi ta ikerutan na kami hala sangaw am e kami mangipadangag. 11 Ammi mappya ta uffunan da kami hapa ta pakimallak muy. Te am addu ya makimallak a addu hapa sangaw ya matalak ikid na magdayaw ta Namaratu am madangag da ya pangikallak na tekami gafu ta pakimallak muy.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Kappya Na Nonot Na

12 A mappya ta pakimallak da kami,
kahkahulun, te ya talak mi a awan ta dulay
ta nonot mi, awa kanayun ipaita mi ya
matunung na nonot ta atubang na ngamin
tolay, aglalo tekamuy. A intu la gagangay
mi ya kuman na amu mi ta gagangay na
Namaratu, te bakkan haman ta sistema na
tolay ya nekatalak mi am awa panguffun
na Namaratu tekami. 13 A teyaken nag-
surat tekamuy ta idi a awemuy mina pahig
ta nelemad ku ya ikayat ku uhohugan teka-
muy, te nalawag haman ya ikayat ku uho-
hugan, a malogon hapa mabasa. 14 A maski
am awemuy pake naawatan ya kadwan
nga nesurat ku tekamuy ta idi a ikata-
lak ku hala ta sa maawatan muy sangaw
ya ngamin, petta matalak kam sangaw
tekami ta kuman na katalak mi tekamuy ta
araw na ange ni Afu Hesus.
15 A gafu ta nekatalak ku ya pangikatalak
muy tekami a dana uray ku ta magpasyar
yak tekamuy apolu kapyek magdulot ta
takdayen eyan ku, petta mamidwa mina
ya pagpasyar ku tekamuy. 16 Te ya uray
ken teyaken a magsibalak mina nga mag-
pasyar tekamuy kapyek magdulot mina ta
Masadonya, otturu magsibalak ha mina
sangaw ta pagtolik tekamuy, petta uffunan
dak ha nga medob ta lugar na Hudeya.
17 Ammi awek amu am pahig muy de ta
nagduwaduwa ya nonot kin gafu ta awek
nedulot ya uray ken? A pahig muy de ta
parigan ku ya nonot ikid na sistema na
manguyoyung, petta **“On, e yak,”** kunku
tekamuy, ammi ta nonot kin hapa la a
“Awek la ange,” kunku de. 18 Ammi pa-
gasingan ta Dyos nga awan magtulad am
tulad ya uhohug ku tekamuy, te am **“On,”**
kunku tekamuy, a awek otturu aweyan ta
nonot kin hapa la, te maski am anu ya
uhohugan mi tekamuy a awemi haman
ikihu ya tulad ikid na kakurugan, 19 am
awa intu la parigan mi i Hesus Kristu nga
Anak na Namaratu ewan nga nepadangag
mi ni Silas ikid ni Timotyo tekamuy. Te
am itta kitam te Hesus a awena mabalin
ta manguli ya nonot na Namaratu tekitam
petta mekihu ya **“On”** ikid na **“Bakkan”**.
20 Te ya ngamin kiden nekari na Namaratu
tekitam a magdulot kid hala magdulot gafu
te Hesus.

A yen ta **“Amen”** kun tam ta pakimallak
tam ta ngagan ni Hesus, petta Namaratu
hala ya madayawan, te ya **“Amen”** nga
kun tam a yen ya pangikatalak tam ta mag-
dulot hala ya nekari na en tekitam. 21 A
Namaratu hapa ya kanayun mangpasikan
tekitam petta magtatakday kitam ngamin
ta pakikahulun tam te Hesus Kristu, te
pinasinapan na kitam ta Kahalwa na en.
22 A ya Kahalwa na en hapa ya sinyal na
Namaratu tekitam, te intu ya imunnan ta
ngamin kiden nekari na tekitam, a yen ya
ikatalak tam ta itta para la sangaw ya iatad
na tekitam.

Ya Pangipalawag Ni Pablu Ta Ketalantan Na

23 Ammi anu kawagan na ta awek ned-
ulot ya uray ken nga umange tekamuy?
Pagasingan ta Dyos am tulad ya uhohug
ku tekamuy, te am nedulot ku mina ya
umange tekamuy a gagangay ta nehuya ta
kam mina gafu ta tinarabaku muy, ammi
awek nekayat ta mamatan kam ta atubang
ku ta pangihuyak tekamuy. 24 Ammi maski
itta ya pangihuyan ku tekamuy awena ta
ikami ya dafu na pangurug muy am awa
ikayat mi hud la manguffun ta pangurug
muy petta dumakal para ya talak muy, te
amuk ta masikan ya pangikatalak muy te
Hesus.

2

1 A yen ta awek bit la immange teka-
muy, te awek ikayat ta madamdam kam
gafu ta pangtabarang ku tekamuy ta ku-
man na ikamuyen ta napolu en neangek
tekamuy. 2 Te am pagdamdaman ta kam a
awan na sangaw ta ikatalak ku tekamuy,
te am madamdam kam a madamdamak
hapa. 3 A yen ta nesurat ku ya itta en ta
nonot ku tekamuy, petta dana pakappyan
muy mina ya agangwa muy, pettam ku-
manen am makaange yak mina tekamuy
a awek hapa magdamdam gafu tekamuy,
am awa matalakak mina. Te nekatalak
ku ta am matalakak tekamuy a sa mata-
lak kam hapa, petta gisatalak kitam. 4 A
teyaken nagsurat tekamuy a nagtangitak
hapa, te kuga madamdamak, a matakit

hapa ya nonot ku ta nepangihuyak tekamuy ta surat ken, ammi awek haman negakkad ya magpadamdam tekamuy am awa ikayat ku hud la ta amu muy mina ya sikan na pangidduk ku tekamuy.

5 Ammi ya nangamāmaten teyak ta pagyan ku tekamuy ta idi a bakkan la ta iyak ya namatan am awa sa ikamuy hapa; malaksid ta kadwan tekamuy, te awek ikayat ta matadam ya paguhohug ku tentu. 6 Ammi gafu ta parefu ya nonot na kadwan kiden tekamuy ta pangpa-gang da tentu a gustun yen. 7 A mappya hapa ta pakoman muy na, a pasikanan muy hapa ya nonot na talo am pake mepallat sangaw ya damdam na. 8 A mappya hapa ta ipasikkal muy ya pangidduk muy tentu. 9 Te yen ta nagsuratak tekamuy ta kwa en sina, te pangparubak la tekamuy, petta amuk mina am malogon kam mangidulot ta ngamin metabarang tekamuy. 10 A am pakoman muy ya nakaliwatina a pakoman ku hapa. Ammi maski am anu ya pakoman ku a pakoman ku hala gafu tekamuy ta atubang ni Afu Hesus, 11 petta awan sangaw ta ibbalan ni Satanas ta panguyoyung na tekitam, te dana amu tam haman ya gagangay na.

12 A teyaken umange ta lugar na Masadonya a nagsibalak ta ili na Troas petta ipadangag ku ya damag ni Hesus tekid ten, te kuman na naukadan ya lugar da kontodu bangbang da ta pangitulduk ta uhohug ni Afu Hesus. 13 Ammi kuman na awena nakaintak na nonot ku, te nekatalak ku hapa ta dumatang i Tito nga nagafu mina tekamuy, petta itta mina ya madamag ku tekamuy. Ammi awek haman nasimmu i Tito en, a yen ta nagtugutan ku ya itta kiden ta ili na Troas, te nagdulotak na ta Masadonya talo am yen sangaw ya pakasimmun ku tentu.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Pakaturin Na

14 Ammi maski am had sin na lugar ya eyan mi nga pangipadangagan a pake matalakak ta Namaratu ewan gafu ta pakikahulun mi te Hesus Kristu, te intu ya kanayun mangiunnan tekami ta kuman na kapitan mi nga mamaspasikan ta patarabaku na tekami. A mesaned ya damag na kalalaki na ta kuman na bangog ta ngamin kiden lugar gafu tekami. 15 Te ikami nga mangipadangag ta damag ni Hesus a kuman kami na bangog na en nga makamamallak ta Namaratu ewan. A kuman na malab da kami hapa na mangurug kiden nga mekerutan pase awan kiden mangurug nga megaged.

16 Ta kuman na uray na megaged kiden a kuman kami na mahuyuken nga mangiaswang ta pasi da nga magnayun. Ammi ta mekerutan kiden a kuman kami na mabangogen nga mangiaswang ta angat da nga magnayun. A inya mantu ya megitta nga mangidulot ta kumanin na tarabaku am bakkan la ta awan maginggum, 17 te addu haman ya mayat mangisaned ta uhohug na Namaratu petta itta ya magamid da ta pirak. Ammi bakkan haman ta kumanen tekami, te matunung la ya nonot mi. A gafu ta makikahulun kami te Hesus a maguhohug kami ta kuman na itta kami ta atubang na Namaratu ewan, te intu ya nangidob tekami.

3

1 Ammi maski am uhohugan ku ya kumanin a awemuy pahig ta dayawan ku ya bari mi tekamuy petta pagdulotan da kami, te masapul muy hud ya surat nga mangipasikkal tekami ta kuman na kadwan kiden nga umange tekamuy? A masapul mi hud ya surat muy nga mangipasikkal tekami ta kadwan kiden mangurug? 2 Ikamuy hapa la ya kuman na surat nga mangipasikkal tekami, te kuman na nesurat ya netuldu mi en ta nonot muy, a malogon mabilbig hapa gafu ta agangwa muy, pettam kumanen a amu na ngamin tolay ya ituldu mi gafu tekamuy. 3 A gafu ta pangurug muy a nalawag ta itta hapa ya kuman na nesurat ni Hesus Kristu ta nonot muy gafu ta nepadangag mi en tekamuy, a awena malogon maazi ta kuman na nesurat na lapis, te pake nekurnit na Kahalwa na Namaratu ta nonot muy. Ta idi a nekurnit na Namaratu ya lintig na kiden ta batu, ammi ta ayanin a nekurnit na kid ta nonot na tolay.

4 A awek mina bidan yan am awa Namaratu ewan ya ikatalak mi gafu ta panguffun ni Afu Hesus tekami. 5 A awan hapa ta kalalaki mi nga pahig mi ta mesigud tekami, te awan haman ta mabalin mi am awena kami uffunan na Namaratu ewan. 6 A intu hapa la ya mangpasikan tekami petta makkwa mi ya mangipadangag ta bagu en tulag na nga pepadangag na ta ngamin tolay. Ammi ya tulag na en nga ipadangag mi a bakkan ta kuman na dana kiden lintig na nga nesurat ta batu am awa intu netulag na ya panguffun na Kahalwa na en tekitam, te ya dana kiden lintig na a yen kid ya gafu na pangpa-gang na Namaratu tekitam, ammi ya Kahalwa na en ya mangatad ta magnayun na angat.

Ya Pagduman Na Lintig Ikid Na Bagu en Tulag

7-8 A ta nepangituldu ni Moses ta lintig na Namaratu nga nekurnit na ta batu a nagdangang ya mukat na en gafu ta pakapangwa na Namaratu tentu. A maski magkulkulsap ya dakar na en a aweda pake aitan na Istralita kiden ya mukat na en gafu ta sikan na en. Kakurugan ta dakal ya pakapangwa na Namaratu nga nehulun ta pangatad na ta lintig na kiden, ammi dakdakal para ya pakapangwa na nga mehulun ta pangatad na ta Kahalwa na en tekitam. Te ya lintig na kiden ya mangatad ta pasi na tolay kiden, ammi ya Kahalwa na en ya mangatad ta magnayun na angat gafu ta damag ni Hesus Kristu nga ipadangag mi tekamuy.

9 A am dakal ya pakapangwa na Namaratu nga nehulun ta lintig na en nga mangibar ta pakaliwat tam, a gagangay ta pake dakdakal para ya pakapangwa na en nga mehulun ta damag na pagpakoma na tekitam, te ikwenta na ta matunung kitam. 10 A gafu ta pake dakdakal ya pakapangwa na nga mehulun ta bagu en tulag na a kuman na awan mantu ta kalalaki na pakapangwa na en nga nehulun ta dana en tulag na. 11 Te am kakurugan ta seppakapangwa ya imunnanen nga awan mabayag a gagangay ta pake dakdakal para ya pakapangwa na magnayunen.

12 Pake dakal mantu ya pangikatalak mi ta bagu en tulag na, a yen ta awemi ikamat am awa pake ipadangag mi ta mappya. 13 A awan ta ilemad mi ta kuman ni mina Mosesen, te ya iningwa ni Moses a kada nabalin nangituldu ta lintig na Namaratu ta tolay kiden a nagumomuk ta gagamit petta aweda it-itan ya pagaddetan na dakaren nga awan magnayun. 14 Ammi intu dulay, te kuman na mangudal ya nonot da, te aweda naawatan ya serbi na umomuk na en. Te maski addet ta ayanin am kada basan na Hudyo kiden ya dana en tulag a aweda maawatan ya ikayat na uhohugan, te itta para la ta nonot da ya kuman na umomuk ni Moses.

A aweda mantu amu ta newasan ya dana en tulag gafu ta pasi ni Hesus Kristu, 15 te maski ta ayanin am mebasa ya surat kiden ni mina Moses ta paggagimungan da a kuman na natappanan para la ya nonot da, te killu ya pangawatan da. 16 Ammi am magbabawi kid mina petta mangurug kid ta Dafu tamewan a maazi hapa ya kuman na tappan na nonot da, a maawatan da ngamin.

17 Ammi ya Dafu tamewan nga kinan ku a intu hala ya Kahalwa na Namaratu, te maski am inya ya pagyanan na Kahalwa na en a awan na ta magsalin tentu, petta malogon umabikan ta Namaratu. 18 A ikitam ngamin nga umabikan tentu a awetam umomukan ya mukat tam ta kuman ni mina Mosesen ta idi, petta pake maita hala ya kalalaki na pakapangwa na Dafu tamen gafu tekitam, te awena haman magkulsap na kalalaki na en tekitam am awa sumikan hud la, a masesenut kitam hapa nga megitta tentu gafu ta Dafu tamen nga Kahalwa na Namaratu.

4

1 A gafu ta kallak na Namaratu ewan nga magpatarabaku tekami a awena matampa na talak mi ta tarabaku mi in. 2 A inawe min hapa ya kuman na gagangay na kadwan kiden nga kaamamatan. A awemi ayayyawan ya magdangag tekami, te awan ta ilemad mi, a awemi hapa patakwanan ya ibar na uhohug na Namaratu am awa pake bidan mi hud la ya katunung

na, petta maparuban na kami na ngamin tolay am matulad kami na mangaskasaba, te Namaratu hapa ya magdangag ta bida mi.
3 Ammi ta kuman na uray na kadwan a kuman na mali-bag kan ya ipadangag mi, te awena kan maawatan na tolay kiden. A gagangay ta awena maawatan na kadwan te kuman na inumomukan da ya nonot da, a yen kid ya awan mekerutan. 4 A gafu ta aweda mangurug a kwa na kid mantu na dyos na awan kiden mangurug. A kuman na pinagdaram na ya nonot da, petta aweda maawatan ya ikayat na uhohugan na damag na kalalaki ni Hesusen, a yen ta aweda kurugan ta intu hala ya kagitta na Namaratu ewan. 5 A bakkan hapa ta bari mi ya ipadangag mi am awa Hesus Kristu, te intu ya dafu na ngamin tolay. A ikami ya magserbi tekamuy ta kuman na tagabu muy gafu te Hesus. 6 Te ya Namaratu ewan nga nagpadakar ta sugiramen ta nepagparatu na ta ngamin paglelehutin a intu hala ya nagpadakar ta nonot mi petta amu mi ya kalalaki na en nga itta te Hesus Kristu.

Ya Kalalaki Na Namaratu Ta Banga Na Lutak

7 Ammi kuman na awemi megitta nga mangipadangag ta kalalaki na en, te kuman kami na banga na lutak nga pagyanan na balituk. Ammi uray hala na Namaratu ta ikami ya mangipasikkal ta kalalaki na petta bakkan ta ikami ya dayawan na tolay kiden am awa kalalaki na en nga seppakapangwa. 8 Te ya pagdakat mi a mazigatan kami ta kompormi na zigat, ammi awena kami mapatuluk, te pasikanan na kami na Namaratu ewan. A mapopoyung kami, ammi matalak kami la. 9 A matapangan kami, ammi awena kami iwagak na Dyos mi, a kuman na mewarad kami ta lutak, ammi awemi haman masi.
10 A kanayun attaman mi ya mamapasi ha mina te Hesus ta bari mi kiden, petta maita hapa ya pagtolay ni Hesus ta bari mi. 11 Te maski matolay kami a kuman na magyan kami la ta ngahab na pasi gafu ta pangipadangag mi te Hesus. Ammi maski kunna ten, petta maita hala ya pagtolay ni Hesus tekami. 12 A gafu ta pangipadangag mi ta damag ni Hesus a yen de sangaw ya ipasi mi, ammi mappya tekamuy te yen ya pagtolayan muy.

Ya Ikatalak Na Masi

13 A ya uhohug na takday surat ta Kansyon Kiden a
“Nangurugak, a yen ta naguhohugak,”
kun na nagsuraten.
A gafu ta mangurug kami hapa ta kagitta na pangurug na nagsuraten a yen ta bidan mi hapa ya pangurug mi. 14 Te amu mi ta maski am masi kami a mesipat kami hala te Afu Hesus. Te ya nangtolay te Afu Hesus a tolayan na kami hapa, a ihulun na kami hapa sangaw tekamuy, petta itta kitam ngamin ta atubang na ewan. 15 A maski am anu ya zigat mi ta tarabaku mi a mappya la, te magserbi hala tekamuy kontodu ngamin kiden makadangag, pettam kumanen am mesaned ya damag na allak na Namaratu ta addu na tolay a madayawan hapa sangaw ya Namaratu, te addu hapa sangaw ya matalak tentu.
16 A yen ta awena matampa na talak mi, te maski am masesenut maralay ya bari mi a mapabagu hala ya nonot mi ikid na kahalwa mi ta kinanghahaw. 17 Te ya zigat mi kiden ta ayanin a kuman na mavit la ikid na malampaw, te yen kid sangaw ya pangsagolyatan na Namaratu tekami ta pake dakal na bendisyon nga magnayun nga awan ta kegittan na. 18 A yen ta awemi nonotan ya maita na mata tam, te awena haman mabayag, te intu hud la nonotan mi ya awan maita nga magnayun ta agyan na Namaratu ewan.

5

1 Te ya bari tam kidin ya kuman na bali nga pagyanan tam ta pagtolay tam para la ta lutakin. A amu mi ta maski am nakutkutet na ya bali tamin a itta hala sangaw ya takwan na pagyanan tam nga awena pinadday na tolay, te iatad na Namaratu ewan. A awena sangaw makutkutet, te magnayun la ta langitewan. 2 A gafu ta isin a kuman na manalasigak kami gafu ta mabanta kami ta bali mi in, te pake karagatan mi ya bagu na bari mi ta langitewan, 3 pettam kumanen am ittan ya bagu na bari mi a awena kuman

na nauhagan na kahalwa mi. 4 Te am itta
kami para la ta bari mi kidin a manalasi-
gak kami gafu ta zigat na bari mi kidin.
Gagangay ta awemi ikayat ya masi am awa
ikayat mi hud la ta takwan mina ya bari
mi, pettam kumanen a matalin ya bari mi
in masi ta magnayun na bari. 5 A map-
pya te Namaratu ewan hala ya nangiparan
tekitam ngamin, petta itta hala sangaw ya
kumanen na bari tam, te ya Kahalwa na en
nga magyan tekitam ya mangipasikkal ta
ngamin kiden nekari na tekitam.
6 A gafu ta itta ya Kahalwa na Namaratu
tekami a awena matampa na talak mi, awa
mappya la ya ikatalak mi. A kanayun
nonotan mi ta am itta kami para la ta bari
mi kidin a kuman na adayu kami para
la ta Dafu tamewan, 7 te awemi para la
maita am awa ikatalak mi la ta itta tekami.
8 A gafu ta itta ya ikatalak mi tentu, a
ikaykayat mi hud la ya masi, petta itta
kamin ta agyan na Dafu tamewan. 9 Ammi
maski am matolay kami ono am masi kami
a intu la karagatan mi ya makamamallak
tentu, 10 te gagangay ta sa mauknud kitam
sangaw ta agyan na pangparuban ni Afu
Hesus tekitam ngamin, petta maatadan ya
tagtakday tekitam ta kuman na tinarabaku
tam ta pagtolay tamin kompormi am map-
pya ono dulay.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Tarabaku Na

11 A gafu ta imbestigaran na kitam san-
gaw ni Afu Hesus a amu mi mantu ya mag-
talaw talo am magliwat kami tentu. A yen
ta ipasikkal mi hapa ya kappya na nonot
mi ta tolay kiden nga magdangag tekami.
Ammi maski am anu ya kasasaad na nonot
mi a dana amu haman na Namaratu ta
awemi mangayayyaw, a matalakak hapa
am kunna ten ya uray muy tekami. 12 A
maski am isurat ku yan tekamuy awena ta
padayaw kami tekamuy am awa ibar ku la
ya nonot mi ikid na gagangay mi tekamuy,
petta yen sangaw ya itabbag muy ta kad-
wan kidina nga magparayag, te bakkan ta
nonot da ya paispotan da am awa pan-
gayayyaw da ta tolay.
13 A am kakurugan ta maguyung kami
ta kuman na ibar na kadwan a Namaratu
mantu ya makkamu tekami. Ammi am
kakurugan ta matunung hala ya nonot mi
ikid na gagangay mi a ikamuy ya man-
gibar. 14 Te ya kuman na mangpasikan
tekami a bakkan haman ta uray mi am
awa pangidduk ni Hesus, te ya dana nonot
mi a nasi haman ya takday la na to-
lay nga nangisagapil ta bari na tekitam
ngamin. A nekwenta mantu ta nasin hapa
ya ngamin tolay gafu ta pasi ni Hesusen,
pettam kumanen a matolay kitam la nga
magnayun. 15 Ammi yen ta nasi i Hesusen
nga nangsagapil ta ngamin tolay pettam
ikitam nga matolay gafu tentu a awetanan
mina idulot ya uray tam am awa uray na
nangsagapilen tekitam nga natolay hala
petta mekerutan kitam.
16 A yen ta awemin idaduma ya tolay,
te bakkan haman ta uray na tolay ya gafu
na pangikwenta mi tekid am awa uray na
Namaratu ewan, te paggagittan na haman
ya ngamin tolay. A maski am nekwenta
mi i Hesus ta kuman na gagangay la na
tolay ta idi, a bakkan na ta kunna ten ya
pangikwentan mi tentu ta ayanin, te nato-
lay hala. 17 A am itta mantu ya nedagga
te Hesus Kristu a nagbalin na ta bagu na
tolay, te newasa nan ya dana en nonot na
ikid na gagangay na, a kuman na bagun
ya nonot na ikid na gagangay na. 18 Ammi
Namaratu hapa la ya naguray nga nan-
guli tekitam. Te gafu ta nepangikaru ni
Hesus ta liwat tam kiden a pinakoma na
kitam, a nekwenta na kitanan ta kofun
na kiden. A neatad na hapa tekami ya
tarabaku mi nga mangipenam ta tolay ki-
den tentu. 19 Te ya ibar mi tekid a i Hesus
Kristu ya pinakabari na Namaratu ewan
nga nangikaru ta liwat na ngamin tolay,
petta maazi ya pangikatupagan na Nama-
ratu tekid, a awenan sangaw ikwenta ya
liwat da kiden tentu. A ikami ya nekatalak
na nga mangipadangag ta pagpakoma na
ikid na pagpakofun na tekid.
20 A ikami mantu ya pinakabari ni Hesus
Kristu, te ikami ya kuman na simuk na
Namaratu ewan nga mangagagay ta tolay
kiden. A gafu ta pinakabari na kami ni
Hesus a

"Magkofun kanan ta Namaratu
ewan," kummi ta pagagagay mi tekid.
21 "Te ya awanen ta liwat ya pina-gang na

Namaratu ewan gafu ta liwat tam kiden,
petta mesipat kitam ta katunung na en
gafu ta pangikatalak tam ta nangikaru
en tekitam," kummi hapa.

6

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Zigat Da

1 Makipagtarabaku kami mantu ta Namaratu ewan gafu tekamuy. A yen ta adangan mi tekamuy ta awemuy andarakatan ya allak na Namaratu tekamuy. 2 Te ya uhohug na en ta idi nga nesurat ni Isayas a

"Gafu ta pakimallak muyen teyak a dinangag ta kam ta kustu na araw na pangikallak ku tekamuy. A yen hapa ya araw na nepanguffun ku tekamuy, petta mekerutan kam," kunna.

A yen mina ya nonotan muy, kahkahulun, te bakkan la ta idi ya pagdangag na ikid na pangikerutan na ta tolay na am awa ayanin, te ayanin ya ikayat na en nga araw nga pangikallak na ikid na pangikerutan na tekamuy. 3-4 A awan hapa ta iningwa mi nga magsalin ta pangurug muy, te kanayun nepaita mi hud la ta daddoban kami la na Namaratu ewan, petta awan ta pangpaliwatan muy ta tarabaku mi.

A addu hapa ya mangipasikkal ta daddoban na kami, te attaman mi la ya kompormi na zigat, 5 ikid na paluk, ikid na mebalud, ikid na makitapil, ikid na magbannag, ikid na awan masidug, ikid na bisin. 6 A intu para mangipasikkal ya kappya na nonot mi, ikid na pakkamu mi ta Namaratu, ikid na pagattam mi, ikid na kasippat na nonot mi, ikid na panguffun na Kahalwa na Namaratu tekami, ikid na pangidduk mi nga awan malalab. 7 A awemi pulus magladdud, am awa ipaita mi hud la ya pakapangwa na Namaratu ta ngamin uhohugan mi ikid na tarabakun mi. A awan ta ikkaman mi am bakkan la ta katunung na nonot mi ikid na agangwa mi.

8 A ya medagga para ta kasasaad mi a itta ya mangpātā-nāng tekami, ammi itta hapa ya magpaakban. Itta ya mangdayaw tekami, ammi itta hapa ya mamadpadulay. A maski am kustu ya uhohugan mi a mangayayyaw kami kan. 9 A ibar na kadwan para ta awan ta makkamu tekami, ammi amu na kami na Dyos kontodu addu na tolay. A kuman na kanayun itta kamin ta ngarab na pasi, ammi matolay kami la. A pa-gangan na kami na Namaratu petta metuldu kami, ammi awena kami papasin. 10 A addu hapa ya pagdamdamān mi, ammi itta la itta ya talak na nonot mi. A napanglaw kami hapa, ammi addu ya nagba-nang gafu ta netuldu mi tekid, te maski awan ta ba-nang mi ta paglelehutin a kwa mi hala ya ngamin nga pinadday na Namaratu ewan.

11 A iyen kid ya bidan ku tekamuy nga taga Korinto petta amu muy ta awan ta ilemad mi tekamuy, te dakal ya pangidduk na nonot mi tekamuy. 12 A awan ta kurang na pangidduk mi tekamuy, ammi ya nonot muy kiden hapa la ya nagpakurang ta pangidduk mi tekamuy. 13 A mappya mantu ta padakalan muy hapa ya nonot muy tekami ta kuman na nonot mi tekamuy, te ikwenta ta kam ta kuman na anak ku kiden.

Ya Mangurug Kiden Ya Bali Na Namaratu

14 A ya takday para itabarang ku tekamuy a awemuy mina makitaratu ta awan mangurug gafu ta pangatawa muy ono tarabaku muy, te itta hud ya paggagittan na matunung ikid na killu? A had kukunna magdadagga na madakar ikid na masugiram? 15 A mabalin hud ta itta ya pakitaratun ni Hesus ikid ni Satanas? A yen mina ya pagnonotan muy, te mabalin hud ta mesipat ya awan mangurug ta kesipatan na mangurug? 16 A mabalin hud para ta itta ya sinang dyos ta bali na Namaratu? Te ikitam nga mangurug ya kuman na bali na sigatolay na Dyos, te ya uhohug na en a

"Magyanak tekid, a makihulunak tekid, te iyak ya Dyos da nga makkamu tekid, a ikid ya tolay ku kiden.

17 **Adayunan muy mantu ya awan kiden mangurug petta awemuy mekabat tekid.**

A awemuy si-gedan ya mangatad ta pakadulayan muy, a matalakak hapa sangaw tekamuy,

18 **te iyak sangaw ya dama muy, a ikamuy sangaw ya anak ku kiden,”**
kun na Namaratu ewan nga makapangwa ta ngamin.

7

1 A gafu ta yen kid na kappyanan ya nekari na Namaratu tekitam, kahkahulun, a mappya ta azin tam ya ngamin kiden mangatad ta pakadulayan na bari tam ikid na nonot tam. A kanayun itug tam hapa ya talaw tam ta Namaratu ewan, petta megitta kitam ta katunung na.

Ya Talak Ni Pablu Ta Taga Korinto

2 A ta kuman na dana nebar kun tekamuy, kahkahulun, a padakalan muy mina ya nonot muy tekami, te awan ta liwat mi tekamuy. A awan hapa ta bigad muy gafu tekami, ikid na awan ta inuyoyungan mi tekamuy. 3 A maski am ibar ku yan a awemuy pahig ta paliwatan ta kam, te ya kuman na nebar ku ta idi a pake matakit ya nonot mi tekamuy, te am uray mina na Namaratu a ikayat mi makipagyan tekamuy addet ta awetam masi.

4 A gafu ta damag ni Tito tentu en nagafu tekamuy a dakal ya pangikatalak ku tekamuy, a dayawan ta kam. A maski addu ya zigat kin a matalak la ya nonot ku, te natabtabang na ya damdam kin gafu tekamuy. 5 Te ta idi tekami en bagu nakadatang ta isin Masadonya a awan ta nakabannayan mi am awa nazigatan kami para la gafu ta makitapil tekami ikid na burung na nonot mi tekamuy. 6 Ammi mappya, te ya Namaratu ewan nga mangpasikan ta nonot na magdamdam a pinasikan na ya nonot mi ta datang ni Tito nga nagafu tekamuy. 7 Ammi bakkan la ta datang na en ya nekatalak mi am awa nepadamag na tekami, te binida na ya talak na gafu tekamuy, te madamdam kam kan nga makaita teyak.

A pake nafulotan mantu ya talak ku, te masikan kam kan nga nangipasikkal teyak ta naglibak kidina teyak. 8-9 Ammi ta kabalinan na nepagsurat ku tekamuy a nadamag ku ta nagdamdamān muy ya nesurat ken. A maski am mavit la ya damdam muy a nagdamdaman ku bit hapa ya nesurat ken nga nagpadamdam tekamuy. Ammi ta ayanin a awek na madamdam am awa matalakanak hud la, ammi bakkan ta intu ikatalak ku ya pagdamdam muy am awa pagbabawi muy ta liwat muy, te ya kumanen na damdam ya ikayat na Namaratu. A mapmappya mantu ta kunna ten petta awemuy sangaw melogot gafu tekami. 10 Te am magdamdam kitam ta kuman na ikayat na Namaratu a mappya ya pagbalinan na, te mekerutan kitam gafu ta pagbabawi tam, a awetam pagdamdaman ya pagbabawi tamen. Ammi ya pagdamdam na awan kiden magbabawi a intu la pagbalinān na ya pasi na kahalwa da. 11 Ammi mappya ya pagbalinān na pagdamdam muy, te itan muy awa pake nakanonot kam, te nagburung kam gafu ta dulayen tekamuy, yaga nakaporay kam ta nakaliwaten, a nagdamdam kam hapa tekami. A yen ta malogon kam hapa nga nangipasikkal ta kappya na nonot muy, a neafura muy ya mangpa-gang ikid na magpatunung ta nakaliwaten. A iyen kid ya mangipasikkal ta awan na ta liwat muy, te napakappyan muy na ya dulayen tekamuy.

12 A teyaken nagsurat tekamuy a bakkan ta intu nonotan ku ya nagliwaten ono nagliwatan na en, am awa ikamuy, petta am itta kam ta atubang na Namaratu a riknan muy mina am anu ya addet na pangkenga muy tekami. 13 A gafu ta mappya ya nepasikkal muy a nabannayan hapa ya nonot mi.

Ammi pake nadaggan para ya talak mi gafu ta talak ni Tito, te nabannayan hapa ya nonot na gafu tekamuy. 14 A yen ta matalakak ta talak ni Tito tekamuy, te nedayaw ta kam tentu ta awena en para la umange tekamuy, a mappya te awedak nelogot, te amu nan ta kakurugan ya pangdayawan mi tekamuy, a kumanen hapa ta ngamin kiden binida mi tekamuy. 15 A yen ta dumakal hapa ya idduk na nonot na tekamuy, te manonot na ya pangidulot muy ta uhohug ku tekamuy, ikid na pagpadulot muy tentu gafu ta amat muy tentu. 16 A yen ta pake matalakak na, te awan na ta burung ku tekamuy, te amuk na ta

mekatalak kam.

8

Ya Ilimut Na Mangurug Ta Mazigatan

1 A ya takday para na mabidak tekamuy, kahkahulun, a ipakamuk tekamuy
ya pangidduk na iglesya kiden ta lugar
na Masadonya gafu ta pangpasikan na
Namaratu tekid. 2 Te maski pake mazigatan kid ta pagpobre da a nasurok haman
ya neatad da ta kadwan kiden mazigatan
gafu ta talak da ta Namaratu. 3 A pake
naitak ta neatad da ya addet na meturad da, otturu nesipat da hapa ya nesirak
da en nga magserbi mina ta bari da. A
awan haman ta nangpersa tekid am awa
ikid hapa la ya naguray, 4 te dana nebar
da tekami ta sakā manguffun kid hapa
ta kagitta da kiden mangurug ta lugar na
Hudeya.

5 A pahig mi ta assang la mina ya iatad
da, ammi pake nasurok haman. Ammi
dana neatad da ya bari da ta Namaratu
kontodu ikami, te **“Yen ya uray na Namaratu,”** kunda, kapye da neatad ya ilimut da en. 6 A yen ta nebar ku hapa te
Tito ta pedulot na mina tekamuy ya ilimut
muy nga dana en nebar na tekamuy ta idi.
7 A gafu ta malalaki ya pangurug muy te
Hesus, ikid na pakkamu muy ta Namaratu,
ikid na pangituldu muy, ikid na pangidduk
muy tekami, ikid na pangkenga muy a
mappya ta ipaita muy hapa ya kalalaki na
panguffun muy ta mazigatan kiden.

8 Ammi maski ibar ku yan tekamuy a
bakkan haman ta bilin ku tekamuy, am
awa bidan ku la ya pangkenga na kadwan
kiden, talo am ikayat muy hapa ipaita ya
pangidduk muy ta mazigatan kiden. 9 A
intu mina pagnonotan muy ya allak ni
Hesus Kristu, te pake naba-nang ta idi ta
langitewan, ammi nagbalin ta napanglaw
na tolay gafu ta pangidduk na tekamuy,
pettam kumanen a magba-nang kam ta
magnayun na ba-nang gafu ta kapanglaw
na en. 10 A ya ibar ku mantu tekamuy a
mappya ta ibalin muy ya pinegafwanan
muyen ta takdayen sina darun, maski te
ikamuy haman ya imunnan nakanonot
nga maguknud ta iuffun muy.

11 A maski am anu ya ittan tekamuy a
mappya ta yen ya iatad muy, petta idulot
muy ya negafu muyen. 12 Te am itta la ya
ayat muy nga mangatad a intu la ikayat na
Namaratu am anu ya meatad muy. 13 Te
awek hapa ikayat ta ikamuy ya mazigatan
petta mabannayan ya kadwan kiden, am
awa parefu kam mina. 14 A gafu ta itta ya
sobra muy ta ayanin a mappya am yen ya
iuffun muy ta makurang en, a sangaw am
itta ya sobra da a yen hapa sangaw ya iuffun da tekamuy gafu ta kurang muy, pettam kumanen a parefu kam mina mauffunan. 15 Ta kuman na nebar ni Moses ta
surat na en a

> **“Umange nagimana ya tolay kiden ta kustu ta kanan da, a ya nakaalap ta addu a awan ta surok na, a ya nakaalap ta assang la a awan ta kurang na,”** kunna.

Ya Pangdayaw Ni Pablu Ta Kahulun Na Kiden

16 A matalakak hapa ta Namaratu ewan,
te neatad na te Tito ya kagitta na nonot mi
nga mangkenga tekamuy. 17 A pake matalak hapa nga medob tekamuy, te maski
am awek mina dinob a pake nagafura nga
umange, te dana nanonot na hala ya magtoli tekamuy, petta uffunan na kam nga
mangiparan ta kinan ken nga ilimut muy.
18 A pehulun ku tentu ya takday kabagis
tam nga dayawan na ngamin kiden mangurug gafu ta pangaskasaba na ta damag
ni Hesus Kristu. 19 A mappya para te
intu ya pinatudunān na mangurug kiden
taga kadwan kiden iglesya, petta mehulun tekami. A mappya ta intu ya manguffun tekami nga mangisaned ta ilimut
muy ta pobre kiden ta ili na Herusalem,
petta maita da ya kappya na nonot mi, a
madayawan hapa i Afu Hesus. 20 A gafu ta
pake dakal ya nelimut na mangurug kiden
a awemi ikayat ta itta sangaw ya mangpaliwat tekami gafu ta pangisaned mi, 21 te
ikayat mi hud la ta mappya ya tarabaku mi
ta atubang na Namaratu ewan pase tolay
kiden.

22 A doban ku hapa ya takday para
kabagis mi nga mehulun teg Tito, a addu
hapa ya nepangparubak tentu ta addu na

tarabaku, te pake pasikkalan ku am malogon, a mappya kad. A ta ayanin gafu ta talak na tekamuy a pake ikayat na hapa manguffun. 23 Dana amu muy i Tito, te intu ya kahulun ku nga manguffun teyak ta tarabakuken tekamuy. A ya kadwan kiden kabagis mi nga mehulun tentu a ikid ya dinob na mangurug kiden taga kadwan kiden iglesya, a madayawan hapa i Hesus Kristu gafu ta tarabaku da. 24 Mappya mantu ta ipaita muy ya pangidduk muy tekid, petta amu na nangidob kiden tekid ta kakurugan ya pangdayawan mi tekamuy.

9

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Ilimut Da

1 Gagangay ta awek mina bidan ya ilimut muy ta tolay kiden na Namaratu, 2 te dana ikayat muy haman, a yen ta nedayaw ta kam ta mangurug kiden taga Masadonya.

> "Nonotan muy ya taga Korinto kiden awa namegafu kid na nga maguknud ta ilimut da abat ta takdayen sina darun," kunku tekid.

A addu hapa ya mayat tekid gafu ta malogon kam. 3 A yen ta dinob ku hapa ya kabagis kidina nga manguffun sangaw tekamuy, petta dana nakaparan kanan ta kuman na nebar ku ta taga Masadonya kiden, petta awek sangaw melogot ta nepangdayaw ku tekamuy. 4 Te am angarigan ta mehulun sangaw teyak ya kadwan kiden taga Masadonya, anna awemuy para la neparan ya nekari muyen a mamatak na sangaw te nelogot dak, ammi bakkan la teyak ya mamatan am awa ikamuy hapa. 5 A ta kuman na uray ku a mappya ta apolu ange ya kabagis kiden ammi teyak, petta uffunan da kam nga mangiparan ta nekari muyen, pettam kumanen a dana ittan ta datang ku tekamuy, a maita sangaw ta awemuy napersa am awa naguray kam la mangatad gafu ta ayat na nonot muy.

6 Te iangarig ku tekitam; a am magmula kitam ta assang a assang hapa sangaw ya maapit tam, ammi am addu ya imula tam a addu hapa sangaw ya maapit tam. 7 A mappya mantu ta dana magnonot ya tagtakday tekamuy am piga ya meatad na, a awena mina pagdamdamān ya pangatad na ta kuman na napersa am awa mangatad setalak, te yen ya ikayat na Namaratu. 8 A maski te intu hapa la ya makeatad ta ngamin mawag muy petta kanayun kustu, a maski surokān na para ya iatad na tekamuy, petta dakal hapa ya meuffun muy ta ngamin kiden tarabaku nga mappya. 9 Te ya uhohug na suraten gafu ta mangurug ta Namaratu a

> **"Kanayun mangatad ya mangurugen ta kuman na magpurwak, te atadan na ya pobre kiden, a kanayun nonotan na Namaratu ya allak na tekid addet ta addet,"** kunna.

10 A gafu ta Namaratu ewan ya kanayun mangatad ta imula muy ikid na kanan muy a daggan na para ya neatad na en tekamuy petta itta hapa ya kuman na ipurwak muy ta mazigatan kiden, otturu pakaddun na para, petta imaddu hapa sangaw ya iatad muy, 11 te pagba-nangan na kam petta kanayun mangikallak kam hapa ta kadwan. A addu hapa sangaw ya matalak ta Namaratu gafu ta ilimut muy nga petulud muy tekami. 12 Te am isaned mi sangaw ya ilimut muy a duwa sangaw ya pagbalinān na, te malampawan ya tolay kiden ta zigat da, yaga addu sangaw ya magdayaw ta Namaratu gafu ta neatad muy.

13 A ya panguffun muy mantu ya mangipasikkal ta pangurug muy, a dayawan da sangaw ya Namaratu gafu ta idulot muy ya pangurug muy ta damag ni Hesus Kristu, te yaga mepasikkal ya pangidduk muy tekid kontodu ngamin kiden mangurug. 14 A dakal hapa sangaw ya pangidduk da tekamuy, a pakimallak da kam hapa sangaw gafu ta panguffun na Namaratu nga nesurok na tekamuy, petta mesaned hapa tekid. 15 A mappya hapa ta kanayun dayawan tam ya Namaratu ewan, gafu ta kallak na en tekitam nga awan ta addet na.

10

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Kasasaad Na

1-2 A petta awek sangaw makaporay tekamuy am eyak sangaw tekamuy a yen ta makikekallakak na tekamuy ta suratin ta kuman na kasippat ni Hesus Kristu,

petta pake itug muy mina ya tabarang na surat kin tekamuy. Te ya uhohug na kadwan kidina tekamuy a

“Mamat haman i Pablu am itta sin ta atubang tam, ammi am adayu tekitam a kuga maturad,” kunda kan.

Ammi gagangay ta makaporayak sangaw ta kadwan kidina, te ibar da haman ta intu la pakolangan mi ya pagkappyanan na bari mi ta kuman na awan kiden mangurug. 3 Ammi maski am gagangay kami la na tolay a bakkan haman ta pagkappyanan mi ya nonotan mi, te kuman na itta kami haman ta gubat gafu ta patarabaku na Namaratu tekami. Ammi ya armas mi kiden a bakkan ta kuman na armas na awan kiden mangurug, 4 te seppakapangwa ya armas mi nga neatad na Namaratu ewan. A yen kid ya pangperdi mi ta bida na katabbag mi kiden nga mangsalin ta uhohug na Namaratu. 5 A abakan mi ya ituldu da nga tulad, ikid na ngamin kiden ipabbag da ta ituldu na Namaratu nga iparayag da. A fulatān mi ya nonot da petta mangurug kid te Afu Hesus. 6 A am nabalin kanan mangidulot ta ngamin patarabaku ni Hesus tekamuy a pa-gangan mi hapa sangaw ya masoysoy kidina nga awan magbabawi.

7 A yen kid mina ya nonotan muy petta amu muy am inya ya kakurugan na turin ni Hesus Kristu. Te am itta ya mangikatalak ta intu ya turin ni Hesus a pake nonotan na mina am anu ya mangipasikkal tentu, te masmasikan para ya mangipasikkal tekami. 8 A maski am ipasikkal ku la ya pakapangwa mi nga neatad na Namaratu tekami a awek la ikamat, te neatad na haman ta panguffun mi ta pangurug muy, te bakkan ta pangperdi mi tekamuy. 9 A ibar ku yan tekamuy petta awemuy pahig ta tātālawan ta kam ta surat ku kiden. 10 Te ya uhohug kan na kadwan kidina a

“Kuga mefulot ya poray na surat kiden ni Pablu, ammi am itta sin ta atubang tam a kuman na makafuy nga maguhohug, a kuman na awan ta kwenta na uhohugan na,” kunda kan.

11 Ammi ya ibar ku hapa tekid a maski am anu ya nesurat kin a kumanen hala sangaw ya uhohugan ku ta atubang muy. 12 Ammi maski am seturadak sangaw nga maguhohug tekamuy a awek kad meturad nga makigitta ta mangiparayag kidina ta bari da. A killu ya nonot da, te ya nonot da en hapa la ya pangita da ta katunung na bari da.

13 Ammi tekami a awemi ikayat pasurokan ya tinarabaku mi ta kuman na itta kidina tekamuy, te intu la bidan mi ya addet na nepatarabaku na Namaratu tekami, a uray na ta ikamuy hapa ya mesipat ta ituldu mi. 14 A gafu ta nesipat na kam ta ituldu mi a finulatan mi kam hud awa uray na Namaratu ta mangurug kam gafu tekami, te ikami haman ya napolu nakadatang ta agyan muy nga nangipadangag ta damag ni Hesus tekamuy. 15 A awan mantu ta fulatan mi ta tarabaku na takwan, ammi am dumakal na sangaw ya pangurug muy a ikatalak mi ta umalawa hapa sangaw ya lugar na pagtarabakun mi ta sakā Hentil muy kiden. 16 Te am kanu sangaw ya kabalin na tarabaku mi tekamuy a ikayat mi ipadangag ya damag ni Hesus ta kadwan kiden lugar ta unnan muy, te awemi ikayat magfulat ta dana tinarabaku na takwan. 17 Te ya uhohug na takday surat a

“Awetam mina iparayag ya bari tam, te intu la mina iparayag tam ya Dafu tamewan gafu ta kallak na en tekitam,” kunna.

18 A yen mina ya nonotan muy, te ya sagappyan muy mina a bakkan mina ta mangpatudun ta bari na am awa ya pinatudunan na Namaratu nga dinob na tekamuy.

11

Ya Pagpatunung Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

1 A awek mina idulot ya kumanin na bida, te kuman na bida na awanen ta nonot. Ammi attaman dak hala, 2 te iahugu ta kam haman ta kuman na pangiahugu na Namaratu tekitam. A gagangay ta mangahugu yak, te iyak haman ya kuman na nangiatawa tekamuy te Hesus Kristu. A am igawat ta kam sangaw tentu ta ange na sin a ikayat ku ta awan ta takwan na atawa muy am awa intu la tatakday. 3 Ammi

maburungak tekamuy talo am maperdi ya pangidduk muy te Hesus gafu ta pangayayyaw ni Satanas tekamuy ta kuman na nepangayayyaw na ulagen te Eba nga atawa ni Adan. 4 Te am itta ya umange tekamuy nga mangituldu ta takwan na Hesus nga awemi netuldu tekamuy a awemuy kid haman ihuya am awa ikayat muy haman dangagan. A am ituldu da tekamuy ya takwan na ispiritu nga bakkan ta Kahalwa na Namaratu nga magyan tekamuy, ono am patakwanan da ya damag ni Hesus Kristu nga kinurug muy ta idi a pakolangan muy hud la ya ituldu da. 5 A maski am malalaki kid a dakdakal ya pakapangwak nga mangituldu tekamuy ammi ta isina kid nga ape magmalmalalaki ammi teyak. 6 A maski am awek malalaki maguhohug a awek haman makilavun ta kuman na kadwan, te amuk haman ya kakurugan nga netuldu na Namaratu teyak, a dana nepasikkal kun yan tekamuy ta ngamin kiden netulduk tekamuy.

7 Ammi awek amu am liwat ku tekamuy gafu ta awek nangibar ta iuffun muy ta pangitulduk tekamuy. Te immalinnakak hud la ta kuman na makitagabu tekamuy, petta ikamuy mina ya umata-nang nga magbalin ta anak na Namaratu ewan. 8 A kuman na nagtakawak ta kadwan kiden iglesya gafu tekamuy, te ya neatad da en teyak a yen haman ya nealap ku ta kanan ku ta nepagyan ken tekamuy, petta makauffunak tekamuy. 9 A maski itta ya maapag ku ta nepagyan ken tekamuy a awek haman inadang tekamuy, te ya kabagis kiden taga Masadonya ya nangihulun ta neuffun da teyak. A yen ta awek hapa sangaw magadang tekamuy petta awemuy mazigatan gafu teyak. 10 Te am adangan ku mina ya masapul ku tekamuy a awek na sangaw meparayag ya awekin matandanan ta pangipadangag ku ta damag ni Hesus. A gafu ta kakuruganen nga netuldu ni Hesus teyak awek ipalubus ta maperdi ya iparayag kin, petta amu na ngamin tolay ta lugar na Akaya ya gagangay kin. 11 Ammi anu kawagan ta awek mangibar ta iuffun muy teyak? Gafu ta aweta kam de ikayat? Bakkan, te amu haman na Namaratu ta pake ikayat ta kam, a yen ta aweta kam pagzigātan.

12 A awek hapa sangaw ulin ya kuman na gagangay ken, te awek ikayat megitta ta kadwan kiden nga mangidayaw ta tarabaku da tekamuy, petta aweda sangaw mebar ta kagittak kid hapa, 13 te sinang turin kid haman, a intu la tarabakun da ya mangayayyaw, te ape pagbalinan da ya bari da ta turin ni Hesus. 14 A anggem, te maski ya dafu da en Satanas a ape pagbalinan na hapa ya bari na ta anghel na Namaratu ewan. 15 A kumanen hapa ta daddoban na kiden, te pagbalinan da ya bari da ta kuman na mangituldu ta katunungan. Ammi dulay sangaw ya pagaddetan da te megitta hala ta tinarabaku da.

16 A ta kuman na inuhohug ken a awedak haen igitta ta awanen ta nonot, ammi maski am awanak ta nonot a attaman dak hala, petta dangagan muy ya iparayag kin ta kuman na kadwan kidina nga mangituldu tekamuy. 17 (Ya uhohugan ku ta ayanin a bakkan te Afu Hesus ya nagafun na te maguhohugak haman ta kuman na awanen ta nonot, te iparayag ku ya awan ta kwenta na. 18 Ammi gafu ta ikayat muy de dangagan ya mangiparayag ta kalalaki na bari da a parigan ku kid hapa talo am ikatalak dak hapa.) 19 Ta kuman na uray muy a dana amu muy ya mappya; a anu kawagan na mantu ta pakolangan muy ya mangituldu kiden nga manguyoyung tekamuy? 20 Te pātā-nāngan da ya bari da ammi tekamuy, a pagbalinan da kam ta kuman na daddoban da, a uyoyungan da kam, a afutan da ya pagtolayan muy, a amāmatan da kam para, ammi attaman muy kid haman. 21 Ammi tekami en nagyan tekamuy, kahkahulun, a mamatak haman nga manguyoyung tekamuy. Ammi pakoman dak on?

Ya Iparayag Ni Pablu

A idulot ku la bit ya maguhohug ta kuman na awanen ta nonot, te maski am anu ya iparayag na kadwan kidina a meparayag ku hapa. 22 Ibar da ta Hebreyu kid, a Hebreyu yak hapa. A simsima kid kan na Istralita kiden, a simsima dak hapa. A simsima kid kan ni mina

Abraham, a simsima nak hapa ni Abraham. 23 A ibar da hapa ta daddoban kid ni Hesus Kristu, ammi malmalalaki yak para. A maski am maguhohugak na ta kuman na maguyung a kakurugan haman, te mazmazigat haman ya tinarabakuken, te namengaddu yak nabalud gafu ta pangipadangag ku te Hesus, a namengaddu yak hapa napaluk. A awek amu tekid ammi kanayun itta yak ta ngahab na pasi. 24 te namenglima ya pagpaligat na kagittak kiden Hudyo teyak ta sagtallufulu siyam na paligat. 25 A namengtallu hapa ya nepagpaluk na taga Roma kiden teyak ta kayu. A mittanak hapa nawarad ta batu addet ta masi yak. A namengtallu hapa nalammad ya bapor kiden nga nagluganan ku, a mittanak hapa ta danumen nga gumafgafut ta kompormi na kuma-baw addet ta tangagaw a tāhiklaman. 26 A gafu ta kanayun makatugtugutak makaal-alit a kuman na nesaldak ya angat ku ta karayan nga naglayus, ikid na gakkad na tulisan, ikid na gakkad na kagittak kiden Hudyo, ikid na gakkad na Hentil kiden. A addu ya nasimmuk nga dulay ta ili pase adayu ta ili, ikid na bebay, ikid na ape makikabagis. 27 A kanayun mabanbannagak ikid na mazigatanak, te awek nakakasidug ta addu na hiklam, a namengaddu hapa ya bisin ku gafu ta kawan na kanan ku ikid na inuman ku, a ta kadwan a nala-batak ta sanawen gafu ta kurang na ulolat ku.

28 A bakkan la ta isin kid na zigat ya naattaman ku, te kinanghahaw a kuman na agtun ku ya burung ku ta problema na iglesya kiden ta kadwan kiden lugar. 29 Am itta ya makafuy tekid a awek hud marikna ya kafuy na. A am itta ya naayayyaw tekid a awek hud magporay ta nangayayyawen tentu.

30 Ammi maski am bidan ku yan kid na zigat ku a bakkan mina ta isin kid ya iparayag ku, te awan ta iatad na. Am mabalin ta iparayag ku ya kasasaad na barik a mapmappya ta iparayag ku ya pagkafuy ku. 31 A madaydayawan ya Namaratu ewan nga Dama ni Afu Hesus, te amu na ta awek magtulad. 32 A nonotan muy ya pagkafuy ken teyaken umange ta ili na Damasku. Te ya gubernadoren ten nga kahulun ni Ari en Aretas a dinob na ya ange mangilakap teyak ta ruwangan na ili en petta gafutan dak. 33 Ammi awedak nagafut te netagu dak na kabagis kiden ta umag na kuribut, kapye dak neuriyay ta lawan na batu en alad, a nakatammangak na.

12

1 A awan ta iatad na tekamuy am idulot ku bidan ya kasasaad na bari kin, ammi mappya ta bidan ku hala ya nepakamu ni Afu Hesus teyak gafu ta nagmatakaren teyak. 2 Ta mekamafulu appat na darun ta idi a ka-ma la naalapak ta utun ta lawan na langitewan, ammi awek amu am kahalwaken la ya naalap ono kontodu bari kin, Namaratu ewan la ya makkamu. 3 Ammi amuk ta naalapak ta pake ispot na lugar ta lawan na langitewan, a Namaratu la ya makkamu am kahalwaken la ya naalap ono kontodu bari kin. 4 A itta hapa ya nadangag ku nga awek mepadangag, te awena mabalin ta tolay ya mangipadangag ta nadangag ken. 5 Pake matalakak gafu ta nakkwa teyak, ammi awan ta dayawan ku ta bari kin am bakkan la ta pagkafuy kin. 6 Ammi maski am bidan ku mina ya nakkwa teyak a awek megitta ta maguyung, te kakurugan haman. Ammi awek la bidan ya kuman na nagmatakar teyak, petta awan sangaw ta mangdayaw teyak, te mapmappya hud la ta intu nonotan da ya maita da ta gagangay ku ikid na madangag da ta itulduk tekid.

7 A gafu ta ngamin kiden nepakamu na Namaratu teyak ta langitewan a nepalubus na ta itta ya dakal na pagzigātān ku nga nagafu te Satanas, petta awek magparayag gafu ta nepaita na teyak. 8 Namillu yak nga nakimallak te Afu Hesus, petta azin na mina ya pagzigātān kin, 9 ammi ya uhohug na teyak a

> “Awem la, te kustun sangaw ya panguffun ku teko, te gafu ta pagkafuy men a mapasinapan ka ta pakapangwak,” kunna teyak.

A yen ta ikatalak ku ya pagkafuy ku, petta mapasinapanak ta pakapangwa ni Hesus Kristu. 10 A gafu ta itta i Hesus

teyak a pake matalakanak mantu ta pagkafuy ku, ikid na mangtapang teyak, ikid na ngamin kiden pagzigātān ku, ikid na mamadpadulay teyak, ikid na kapopoyungan ku, te am awan ta mabalin ku a pasikanan nak ni Hesus.

11 Kakurugan ta nagbida yak ta kuman
na awan makanonot, ammi pinersa dak
garay, te awedak garay sinarangitan ta na-
madpadulay kiden teyak. Gagangay ta ika-
muy mina ya nangibida ta kappyak tekid,
te maski am awan ta kalalakik a awek
haman naak-akban ammi ta sinang turin
kidina nga mangpātā-nāng ta bari da. 12 Te
teyaken nagyan tekamuy a addu haman
ya nepaitak tekamuy, petta pangurugan
muy ta turin nak ni Hesus Kristu, te nasip-
pat kami tekamuy, a addu hapa ya naita
muy ta pakapangwa na Namaratu gafu ta
tarabakuken tekamuy. 13 A itta hud mantu
ya neduman muy ta iglesya kiden ta kad-
wan kiden lugar? Intu la amuk ta liwat ku
tekamuy ya aweken nepagadang ta iuffun
muy teyak, ammi awena hud mabalin ta
pakoman dak?

Ya Pangidduk Ni Pablu Ta Taga Korinto

14 A ta ayanin a mekatallun yan na eyak
pagpasyar tekamuy, ammi aweta kam san-
gaw pagzigātan, te bakkan ta intu kara-
gatan ku ya panguffun muy teyak am awa
ya pangituluk muy mina ta bari muy te
Afu Hesus. Te bakkan mina ta anak ya
makkamu ta kasapulan na naganak tekid
am awa ya naganak mina ya makkamu ta
kasapulan na anak na kiden. 15 A maski
am igastuk mina ya ngamin kwak a ikayat
ku la petta magserbi ta kappyanan na ka-
halwa muy. Te maski isagapil ku para ya
angat ku gafu tekamuy am yen ya ikayat
muy. Ammi am padakalan ku ya pangid-
duk ku tekamuy a mappya hud ta paas-
sangan muy ya pangidduk muy teyak?
16 Ammi ya uhohug na kadwan kiden nga
umange mangituldu tekamuy a

> “Kakurugan ta awan ta inadang ni
> Pablu tekamuy, ammi sistema na la yen,
> petta maayayyaw na kam nga mangatad
> ta pobre kiden, ammi intu hala sangaw
> ya mangalap ta iatad muy,” kunda teka-
> muy.

17 Ammi anu hud ya naita muy teyak ta
panguyoyung ku tekamuy? A inuyoyun-
gan na kam hud na dinob ku tekamuy?
18 Dinob ku i Tito ikid na takday kabagis
tekamuy petta uffunan da kam ta ilimut
muy ta pobre kiden, a anu hud ya naita
muy ta panguyoyung da tekamuy? A awek
hud negitta tekid? Awek hud parigan ya
itulduk ta dinob ku kiden tekamuy?

19 Anu mantu ya uray muy ta ngamin
kiden mabidak tekamuy? Pahig muy de
ta sagappyan ku ya gagangay ku teka-
muy petta mappya ya nonot muy teyak,
ammi bakkan ta kunna ten, kahkahulun,
te nesurat ku yan tekamuy petta magserbi
ta kappyanan muy, a uhohugan ku yan ta
atubang na Namaratu ewan, te itta yak te
Hesus Kristu. 20 A nesurat ku yan teka-
muy, te maburungak talo am madatan-
gan ta kam sangaw nga mangwa ta awan
ta kapkappyan, a pagka-ma muy sangaw
ya poray ku tekamuy. A maburungak
tekamuy talo am madatangan ku sangaw
ya magintaptapil, ikid na magimpaspassil,
ikid na magporay, ikid na maginggum, ikid
na magimpadpadulay, ikid na maginglib-
libak, ikid na magparayag, ikid na awe-
muy masinukud. 21 A maburungak para
talo am mamatanak sangaw ta atubang na
Namaratu gafu ta kadwan tekamuy. Te am
awena para la nagbabawi na kadwan ki-
den tekamuy nga manguyoyung ta atawa
na kadwan ikid na mangwa ta awan ta
kapkappyan a pake madamdamak sangaw
ta atubang na Namaratu ewan.

13

Ya Kapozyanan Na Tabarang Ni Pablu Tekid

1 A am dumatangak sangaw tekamuy,
anna itta para la ya nakaliwat a mappya ta
mapa-gang kid, ammi mappya ta itta san-
gaw ya duwa ono tallu na mangipasikkal
ta liwat da, te yen haman ya uhohug na
Namaratu ta lintig na en. 2 A ta mekaduwa
en neangek tekamuy ta idi a dana tin-
abarangan ku ya nakaliwat kiden kontodu
kadwan kiden naggagimung, a pidwan ku
kid ha tabarangan ta ayanin ta suratin yan

ta kuman na iyaken, te ya uhohug ken tekid a

> “Am itta para la sangaw ya awan nag-babawi ta pagliwatan na ta datang ku tekamuy a awan sangaw ta malillikan ta pama-gang ku tekid,” kunku paen.

3 A gafu ta ikayat muy pasikkalan am paguhohugan nak ni Hesus Kristu a maita muy sangaw ya pakapangwa na, te awena makafuy mangpa-gang tekamuy am awa masikan. 4 Te maski am kuman na makafuy ta nepasi na en a natolay na hala gafu ta pakapangwa na Namaratu tentu. A maski ikami, kuman na makafuy kami hapa am itta kami ta atubang muy, te parigan mi ya gagangay ni Hesus, ammi itta hapa ya pakapangwa mi nga mangpatunung tekamuy, te mesipat kami ta pakapangwa na Namaratu gafu ta nesipat kami ta katolay ni Hesus.

5 A kumanen bakkan mina ta iyak ya paruban muy am awa bari muy hapa la, petta maamu muy mina am kakurugan ya pangurug muy. Pasikkalan muy mantu am anu ya itta ta nonot muy, te am kakurugan ya pangurug muy a awan hud i Hesus Kristu tekamuy, intu la dulay am sinang mangurug kam la. 6 A am pake magnonot kam a ikatalak ku ta yen sangaw ya pakkamun muy ta bakkan kami ta sinang turin ni Hesus.

7 A pakimallak ta kam ta Namaratu ewan ta awemuy sangaw pidwan ya kuman na kadulay muyen. Ammi awena ta ikami mina ya madayawan gafu tekamuy, te maski am aweda kami ikwenta ta turin ni Hesus a ikayat mi la ta mappya ya tarabakun muy. 8 Te maski am anu ya kakurugan a awena haman mabalin ta ilemad mi, a mappya mantu ta ibosag min. 9 Te maski am pahig na kadwan kiden ta makafuy kami nga mangtabarang tekamuy a matalak kami la basta masikan kam nga mangidulot ta kappyanan. A yen ta pake pakimallak ta kam, petta pakappyan muy ya nonot muy. 10 A yen ta isurat ku yan ta kawan kin para la tekamuy pettam sangaw am dumatangak tekamuy a awek sangaw makaporay tekamuy, te ya pakapangwakin nga neatad na Namaratu teyak a bakkan ta iyen ya pangkutkutet ku tekamuy am awa pangpasikan ku tekamuy.

11 A ya napozanin nga uhohug ku tekamuy, kahkahulun, a Namaratu ya makkamu tekamuy. Pakappyan muy ya nonot muy a nonotan muy ya ngamin tabarang kin tekamuy. Pagtatakdayan muy ya nonot muy, petta mappya la ya pagkakāhulun muy, a magyan tekamuy ya Namaratu ewan nga mangidduk ikid na mangatad ta kamappya na nonot muy. 12 Ipaita muy ya pagingid-idduk muy, 13 a makikumusta tekamuy ya ngamin kiden mangurug ta agyan kin. Ampade mapasinapan kam ta panguffun ni Afu Hesus Kristu, ikid na pangidduk na Namaratu ewan, ikid na pakikahulun na Kahalwa na en.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya lugar na Galasya a pake alawa na lugar, a addu hapa ya ili na kiden. A ya ili kiden na Antiokya ta Pisidya, ikid na Ikoniya, ikid na Listra, ikid na Derbe, a yen kid na ili ya pinasyar nig Pablu ikid ni Barnabas ta gafu na pangipadangag da ta damag ni Afu Hesus. Am basam ya **Tarabaku Na Turin Kiden** ta kapitulo 13 ikid na 14 a yen ya pakabasam ta tarabaku nig Pablu ta isin kid na ili, ikid na pangigafgafu da ta iglesya ta tagtakday na ili.

A ta nepagtugut nig Pablu ta lugar na Galasya a awena la mabayag a itta ya kadwan kiden nga tumulyat ta gafan da nga mangituldu ta takwan na bida, yaga pinadpadulay da i Pablu en, te nebar da ta awena turin ni Hesus. A ta nepakadamag ni Pablu ta takwan na ya kurugan na netuldu na kiden a yen ta nagsurat tekid petta pake tabarangan na kid. Te ya tumulyat kiden ta gafan nig Pablu a mangurug kid kan hapa te Hesus, ammi gafu ta Hudyo kid a ipapilit da hapa ya dana en gagangay da nga magbanggit ikid na mangihangat ta kadwan kiden na kanan. A gafu ta Hentil kan ya taga Galasya kiden a makurang kan ya pangurug da am aweda hapa mabanggit. Ammi ta kuman na netuldu na Namaratu te Pablu a tulad ya netuldu na sakā Hudyo na kiden, a yen ya pake nepasikkal na hapa ta surat na in ta taga Galasya kiden.

1-5 Tekamuy ngamin nga iglesya nga taga Galasya.

Ampade Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A uray na Namaratu ta isagapil ni Hesus ya bari na en tekitam gafu ta liwat tam kiden, petta igungay na kitam ta magdulay kidin ta ayanin. Ampade Namaratu ya madaydayawan addet ta addet.

A ya nagsuratin tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus Kristu ikid na Dama tamewan Namaratu, a makikumusta hapa ya ngamin kidin kahulun ku sin nga mangurug.

Ya Pangpaliwat Na Ta Taga Galasya Kiden

A awemuy mina pahig, kahkahulun, ta tolay ya nangidob teyak, te awan haman ta nangisaad ikid na nangidob teyak am bakkan la te Afu Hesus ikid na Dama tamewan Namaratu nga nangtolay tentu ta pasi na en. 6 A yen ta nagsuratak tekamuy te pake nakagtutak gafu ta pagsunsun muy, te awemuy para la nabayag mangurug a pagtalekudan muy haman ya nangikallaken tekamuy gafu te Hesusen. Matalak kam paen ta damag na allak na en tekamuy, a ta ayanin a mangurug kanan ta takwan na damag nga awan negitta ta nepadangag mi en tekamuy. 7 A ta kuman na mariknak a itta de ya namopoyung tekamuy, te pagkilluyan da ya Damag ni Hesus Kristu. 8 Ammi maski am ikami mina ono anghel nga taga langit ya mangipadangag ta takwan tekamuy nga awan negitta ta nepadangag mi en tekamuy ta idi a mappya ta igaged na kami na Namaratu ewan. 9 A pake ipasikkal kun ha, te am angarigan ta itta mina ya mangipadangag tekamuy ta takwan na damag nga awan negitta ta kinurug muyen ta idi a Dyos sangaw ya mangpa-gang tentu.

Ya Nagafun Na Nepadangag Ni Pablu

10 "**A anu haman ta kumanin ya uhohugan ni Pablu en**," kummuy de? A onay, te petta awemuy mina kurugan ya ibar na tumulyat kiden ta gafan ken tekamuy, te ibar da kan ta intu la ipadangag ku ya makamamallak ta tolay a bakkan ta Namaratu ewan. Ammi am kakurugan mina ta kunna ten a awek mina negitta ta daddoban ni Hesusen, anna awek mina nebar ta ayanin ta igaged na Namaratu ya mangipadangag ta takwan na damag nga awan negitta ta ipadangag ku. 11 Ammi ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, a ya damag ni Hesus nga nepadangag ku tekamuy a bakkan haman ta nonot na tolay ya nagafun na, 12 te bakkan ta tolay ya nakadangagan ku, a bakkan hapa ta tolay ya nangituldu teyak, te yen haman ya nepakamu ni Hesusen teyak.

13-14 A dana amu muy haman ya gagangay ken ta idi teyaken para la dimmagdag ta relisyon na Hudyo kiden, te pake inabak ku ya addu na sakā Hudyok kiden ta relisyon mi, a pake masikanak dimmagdag ta netuldu na dadagkal mi kiden. A yen ta masikanak hapa nakitapil ikid na nangpazigat ta iglesya na Namaratu, petta maperdi mina. 15 Ammi gafu ta dana pinili nak na Namaratu ewan ta kawan ken para la, a nekallak nak hapa, 16 te nepakamu na ya Anak na en Hesus teyak petta kurugan ku, a pinatudunan nak nga ange mangipadangag ta agyan na Hentil kiden. A maski am nepaita na Namaratu ta killu ya pangurug ku tentu ta idi a awek nagapag ta nangituldu teyak, 17 anna awek umange nakibibida ta turin kiden ta ili na Herusalem nga imunnan nesaad ammi teyak, awa iyak hapa la ya immange ta kalafukanen ta iten Arabya, petta iyak hapa la ya makanonot ta ituldu na Namaratu teyak. A sangaw nagtoli yak ha ta ili na Damasku.

Ya Testimonyo Ni Pablu

18 A ta kabalinan na tallu darun a umange yak ha ta ili na Herusalem petta magkaaamu kami ni Pedru, a nagyanak tentu addet ta mafulu lima na araw. 19 A awek naita ya kadwan kiden turin fwera la te Santiago nga kabagis na Dafu tamen Hesus. 20 A pagasingan la ta Dyos am awena kustu na nesurat kin ta isin tekamuy.

21 A ta nekabalin na kumanen a umange yak hapa ta iten Siriya ikid na Silisya. 22 Ammi ya kahulun tam kiden nga taga Hudeya nga mangurug te Hesus a awedak para la amu, te awedak para la naita. 23 Ammi nadamag da la ta mangurug na hapa ya nakitapil tekid ta idi, anna ipadangag nan hapa ya damag ni Hesus nga pinadpadulay na ta idi. 24 A dinayawan da hapa ya Namaratu ewan gafu teyak.

2

Ya Neange Ni Pablu Ta Ili Na Herusalem

1 A ta nepagpasa na mafulu appat na darun a umange yak ha ta ili na Herusalem, ammi hinulun nak ni Barnabas, a inalap ku hapa i Tito ta kahulun mi. 2 A umange yak ta atubang na turin kiden ikid na kalalaklakayan kiden gafu ta nepaita na Namaratu teyak. A pake nepasikkal ku tekid ya damag ni Hesus nga nepadangag ku ta Hentil kiden, petta damagan ku tekid am anu ya uray da, te awek ikayat ta kenga ya nagbannagan ken ikid na pagbannagan ken para la. 3 A mappya hapa, te matalak kid teyak. A dana amu da hapa ta Hentil i Tito en nga nehulun teyak, ammi maski kunna ten a aweda haman nepapilit ta mabanggit mina. 4 A yen hapa ya ikayat mi nga dangagan tekid, te ta idi a itta ya umange nakigimung tekami nga ape pumarig tekami, petta pang-itan da tekami am magpabanggit kami ta Hentil kiden nga mangurug. A gafu ta mangurug kamin te Hesus a nebar da haman ta makurang ya pangurug mi gafu ta awemin dagdagan ya lintigen nga netuldu ni Moses ta kuman na ikid. A yen ta kinasaba da kamin petta pagtagabun da kami ha ta lintigen. 5 Ammi maski kunna ten a awemi pulus timuluk tekid, pettam kumanen a awan ta melagum ta damag ni Hesus nga ipadangag mi ikid na isirak mi tekamuy.

Ya Pagkakattway Na Turin Kiden

6 A maski am anu ya kalalaki na sakā turin ku kiden nga magtaron ta iglesya ta ili na Herusalem, a awan bale teyak am anu ya kasasaad da, te awan haman ta idaduma na Namaratu tekami. A maski am ikid ya dayawan na kadwan kiden a awan haman ta neatad da teyak petta daggan da mina ya amuk ikid na itulduk, 7 te naawatan da ta iyak ya nesaad na Namaratu ta ange mangipadangag ta damag ni Hesus ta Hentil kiden, a kumanen hapa te Pedru ta Hudyo kiden. 8 Te ya nanguffun te Pedru ta pangipadangag na ta Hudyo kiden a intu hala ya nanguffun teyak gafu ta Hentil kiden. 9 A gafu ta naita da ya panguffun na Namaratu teyak, a ya uhohug nig Pedru ikid ni Santiago, ikid ni Hwan teyak, te ikid ya kuman na makkamu, a

“Mappya mantu ta ikamuy ni Barnabas ya mangipadangag ta Hentil kiden,

a ikami ya umange ta Hudyo kiden,"
kunda,
a nagaalimano kamin hapa, petta
mepasikkal ya pagkaap-appya mi.
10 "A nonotan muy hapa ya pobre ki-
den nga mangurug ta isin Herusalem, te
uffunan muy kid," kunda hapa.
A **"On,"** kunku hapa, te yen haman ya
dana nonot ku.

Ya Pangihuya Ni Pablu Te Pedru

11-12 Ammi sangaw ta medyo nabayag
a umange hapa i Pedru nga nagpasyar
tekami ta ili na Antiyoka. A mappya
bit, te nakikihkihu hapa ta Hentil kiden,
a nakikkanan bit hapa tekid. Ammi ta
datang na kadwan kiden Hudyo nga dinob
ni Santiago, a nakigungay haman i Pedru,
a awenan abikanān ya Hentil kiden, te
nagtalaw ta uhohugan na sakā Hudyo na
kiden nga awan nakikihu ta awan kiden
nabanggit. A gafu ta madi ya tinarabaku
na en a nagsasitangan ku hapa ta atubang
na, 13 te yaga dumagdag hapa tentu ya kad-
wan kiden Hudyo, a yen ta nehulun hapa
i Barnabas tekid. 14 A teyaken nakaita ta
nedaduma da ya kadwan kiden mangurug
a nagsasitangan ku i Pedru ta atubang na
kadwan kiden, petta madangag da hapa, te
kuman na nelemad na haman ya ituldu na
damag ni Hesus tekitam. A ya uhohug ku
tentu a

"Maski am Hudyo ka, Pedru, agu
ta nagtalekudam paen ya relisyon na
Hudyo kiden gafu ta mangurug kan te
Hesus? A anu kawagan na mantu ta
ipersam na ya nagtalekudamen ta Hentil
kiden, te awem kid na pakipulpulapulan
gafu ta aweda hapa mabanggit?" kunku
tentu.

Ya Gafu Na Katunung Tam

15-16 A yen mina ya pake nonotan muy,
te ikami nga Hudyo a dana amu mi ya
lintig na Namaratu addet ta kaabbing mi,
te bakkan kami ta kuman na Hentil kiden
nga awan makkamu ta lintig na en. Ammi
maski kunna ten a amu min ta bakkan ta
tarabakun tam ya ikwenta na Namaratu
ta katunung tam, te intu la ikwenta na ya
pangikatalak tam tentu. A yen mantu la
ya ikatalak mi ya nepangikaru ni Hesus ta
liwat mi, petta ikwenta na ta matunung
kami, te bakkan haman ta pangidulot tam
ta lintig na en ya mangatad ta katunung
tam.
17 A gafu ta ikayat mi mangurug te
Hesus petta matunung kami ta pakaitan
na Namaratu a dana nebosag mi ta negitta
kamin hapa ta Hentil kiden nga nakaliwat.
Ammi nagbalin kami hud ta makaliwat
gafu ta pangurug mi te Hesus? Bakkan
ta kunna ten. 18 Ammi am angarigan ta
tolin ku ha ya lintig na Namaratu nga nag-
talekudan ku ta idi petta yen ya ikatalak
ku ta mangatad ta katunung ku a makali-
watak ha ta Namaratu ta netuldu na en
nga mangatad ta katunung ku. 19 A yen
ta kuman na nasi yak na ta lintig na en
petta matolayak ta kuman na netuldu na
Namaratu teyak. Te ya lintig na en hapa la
ya pakkamun ku ta awan ta mabalin ku ta
ibar na en am bakkan ta Namaratu ewan
hapa la ya manguffun teyak.
20 A gafu ta nesipatak ta pasi ni Hesusen
ta nekelansa na en ta krus a ya katolay
kin a bakkan mantu ta tolay, te i Hesus ya
nagtolay teyak. A ya angat kun ta ayanin
a angat ku gafu ta pangikatalak ku ta
Anak na Namaratu nga mangidduk teyak,
te nesagapil na ya bari na en teyak petta
melillikak ta pama-gang na Namaratu ta
ngamin kiden nagliwat. 21 A awek mantu
ilemad ya kallak na Namaratu teyak, te am
angarigan ta matunung mina ya tolay ta
pangitan na Namaratu gafu ta pangidulot
na ta lintig na en a kenga mantu ya nepasi
ni Hesus, a kuman na awan ta serbi na.

3

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

1 Ammi tekamuy nga taga Galasya a
kuman na awan ta nonot muy, te maski
am pake nepasikkal ku ya pasi ni Hesus
tekamuy nga nangikaru ta liwat tam kiden
a nepalubus muy haman ta itta ya nan-
gayayyaw tekamuy, te pahig muy na ta
matunung kam ta pakaitan na Namaratu
gafu ta pangidulot muy ta lintig na en. 2 A
itta mantu ya pohut ku tekamuy, te teka-
muyen nangurug te Hesus a itta hud ya
tinarabaku muy petta mapasinapān kam
ta Kahalwa na Namaratu? A nagdulot hud

ya Kahalwa na en tekamuy gafu ta nedulot muy ya lintig na en? Awa intu la nangidulotan na tekamuy ya pangikatalak muy ta damag ni Hesus nga nepadangag mi tekamuy. 3 A itan muy mantu ya kawan na nonot muy, te nekatalak muy biten ya Kahalwa na Namaratu ta gafu na pangurug muy, ammi ta ayanin a pahig muy haman ta itta ya sikan muy nga mangidulot ta uray muy hapa la.

4 A bakkan la ta yen ya pakaitan ta kawan na nonot muy, te nonotan muy para ya ngamin naattaman muy ta idi ta nakitapil kiden tekamuy gafu ta pangikatalak muy te Hesus, ammi ta ayanin a kuman na awan ta serbi na pagattam muyen, te pumahig kanan haman ta nakitapil kiden tekamuy ta idi. Ammi mabalin hud ta awan ta serbi na pagattam muyen? 5 A intu mina pagnonotan muy ya kadwan kiden kahulun muy nga itta ya pakapangwa da, te bakkan ta pangidulot da ta lintigen ya nepangatad na Namaratu ta Kahalwa na tekid petta itta ya pakapangwa da, te yen la ya nangatadan na ya pangikatalak da ta damag ni Hesus.

Ya Keangarigan Ni Abraham

6 A mappya ta nonotan muy hapa ya kasasaad ni mina Abraham, te ya uhohug na suraten gafu tentu a intu yan:

“Kinurug ni Abraham ya nebar na Namaratu tentu a yen ta nekwenta na Namaratu ta matunung i Abrahamen,” kunna.

7 A maski am inya mantu ya mangikatalak ta nekari na Namaratu ewan a yen hapa ya ikwenta na ta matunung ta kuman ni mina Abrahamen. 8 A ya uhohug na Namaratu te mina Abraham a

“Gafu ta iko, Abraham, a pake magasat hapa sangaw ya ngamin tolay ta ngamin kiden lugar,” kunna.

A ta nepaguhohug na Namaratu ta isin te mina Abrahamen a intu nepadangag na ya damag ni Hesus ta kawan na en para la, a nepesurat na hapa petta dana mepasikkal ya uray na en gafu ta Hentil kiden, te dana negakkad na ta isipat na kid hapa te mina Abrahamen am parigan da hapa ya pangurug na. 9 A maski am inya mantu ya mangidulot ta pangurug na ikid na pangikatalak na ta allak na Namaratu a yen hapa ya mesipat ta bendisyon na Namaratu nga nekari na te mina Abrahamen gafu ta pangurug na en hapa.

Ya Mapa-gang Gafu Ta Lintigen

10 Ammi ya awanen mangidulot ta pangikatalak na ta allak na Namaratu gafu ta intu ikatalak na ya pangidulot na ta lintig na en a yen sangaw ya mapa-gang gafu ta awena sa idulot ya ikatalak na en. Te ya takday para uhohug ta lebru na lintigen a

“Mapa-gang sangaw ya ngamin tolay nga awan mangidulot ta ngamin kiden nesurat ta lebru na lintigen,” kunna.

11 A kakurugan mantu ta awan ta matunung ta pakaitan na Namaratu gafu ta pangidulot na ta lintig na en, te ya uhohug ni mina Habakuk nga aglavun na Namaratu a

“Ya mangikatalak ta allak na Namaratu tentu a yen ya ikwenta na ta matunung, a matolay hapa sangaw nga magnayun,” kunna.

12 Ammi ta nepangatad na Namaratu ta lintig na en ta dadagkal tam kiden a awena haman nebar ta ikatalak da mina ya allak na tekid, te intu la nebar na ta

“Idulot muy la ya ngamin lintig ku nga neatad ku tekamuy, a matolay kam sangaw,” kunna.

13 Ammi gafu ta sa nagliwat kitam haman ta lintig na en a yen ta itta ya pangtaguhalin na tekitam. Ammi yen ta sinaka na kitam hapa ni Hesusen, te intu ya netali tekitam nga tinaguhali na Namaratu tentu en nagappa ta kayu en, te yen hapa ya uhohug na takday surat,

“Am itta ya nebesin ta kayu a yen ya pakaitan ta nagtalekudan na Namaratu,” kunna.

14-17 A pake nonotan muy,* kahkahulun, am inya ya sakā nesipat na Namaratu ta nepangikari na te Abrahamen, te **“Iko ikid na simsimam,”** kunna. A awena mantu sakā nesipat ya ngamin kiden simsima

* **3:14-17** Nauli ya katunud na bersikulo kiden ta isin petta matarus ya bida. A kunna sin ya katunud da: 16, 14, 17, 15.

na am awa tatakday la. A awan ta takwan na ikayat na uhohugan am bakkan te Hesus Kristu. A yen ta immange i Hesus nga metali tekitam ngamin, petta mesipat hapa ya Hentil kiden ta allak na Namaratu nga nekari na te mina Abrahamen, pettam kumanen hapa a pasinapān na kid ta Kahalwa na en gafu ta pangikatalak da te Hesus.

A ya pake ipasikkal ku ta isin a maski am pake napozan ya nepangatad na Namaratu ta lintig na en, te nagpasa haman ya appatagatut a tallufulu darun, a bakkan ta yen ya tali na tulag na en te mina Abrahamen, te masmasikan haman ya tulag na en, te dana nepagasingan na haman. Am angarigan ta ikitam tolay ya mamadday ta tulag ikid na nabalin na naperman ya tulag tam a awena sangaw mabalin ta mauli. A kumanen hapa ta tulag na Namaratu te mina Abrahamen, te awena mabalin ta maazi. 18 A gagangay hapa ta kunna ten, te ya nekari na Namaratu te mina Abrahamen ikid na simsima na kiden a allak na la tekid, te awena para la nebar ya lintig na en. A am kakurugan mina ta isipat na kitam ta nekari na en te mina Abrahamen gafu ta nedulot tam ya lintig na en a bakkan mantu ta allak ya gafu na am awa pangidulot tam hud la ta lintig na en.

Ya Serbi Na Lintigen

19 Anu kawagan na mantu ta nedagga na Namaratu ya lintig na en? Anu hud ya serbi na? A yen ta nedagga na petta itta ya mangipasikkal ta liwat na tolay kiden. Ammi ape netunglak addet la ta neaange na simsima ni mina Abrahamen, te intu ya pake nangidulot ta nekari na Namaratu te Abraham. A pake naturturay para ya nekari na Namaratu te Abraham ammi ta lintig na en, te ta nepanggawat na tolay kiden ta lintig na en a bakkan haman ta Namaratu ya nangigawat awa dinob na hud la ya anghel na kiden, a ikid ya nangigawat te Moses kapye na kid netuldu ta tolay kiden. 20 Ammi ya nekari na Namaratu te Abraham a awan ta takwan na nangiuhohug tentu am bakkan ta Namaratu ewan hapa la.

21 A anu mantu ya maawatan tam ta lintig na en? Kuman na ikatupag na de ya nekari na en te mina Abraham? Bakkan ta kunna ten, ammi magduma ya pagserbi da. Te am angarigan ta neatad na mina ya lintig nga mangtolay tekitam a mabalin mantu ta matunung kitam tentu gafu ta pangidulot tam ta lintigen. 22 Ammi bakkan haman ta kunna ten, te ya lintig na en ya mangibar ta liwat tam, petta mangurug kitam te Hesusen nga mangikerutan tekitam, pettam kumanen a mesipat kitam hapa ta nekari na Namaratu te mina Abrahamen.

23 Ammi ta awena en para la neaange ni Hesusen a awan haman ta amu na tolay kiden ta kurugan da am bakkan la ta lintigen. A kuman na negalut kid mantu ta lintigen addet ta itta ya mangituldu tekid, petta mangurug kid te Hesus. 24 A ya lintigen mantu ya manggamma tekid ta kuman na mangtaronen ta abbing, te taronan na kid addet ta ketta sangaw ni Hesusen, te am mangurug kid tentu a ikwenta na Namaratu ta matunung kid na. 25 A gafu ta mangurug kitanan tentu a awetanan masapul ya manggamma tekitam.

26 A ta ayanin a ānāk kanan na Namaratu nga negitta tentu gafu ta pangikatalak muy te Hesus. 27 Te tekamuyen nagzigut gafu ta pangikatalak muy tentu a intun ya nonot muy ya nonot ni Hesus. 28 A ta kuman na pangitan na Namaratu tekamuy a awan ta nagdaduman muy, te bakkan kanan ta Hudyo ikid na Hentil, ikid na lalaki ikid na babbay, ikid na tagabu ikid na magpatagabu, te sa naggagitta kam haman gafu te Hesus. 29 A gafu ta nedagga kanan te Hesus a mekwenta kanan hapa ta simsima ni mina Abrahamen, a kwa muy hapa ya ngamin na nekari na Namaratu tentu.

4

Ya Kasasaad Na Awan Para La Makkamu Te Hesus

1 A pake bidan ku para ya keangarigan na abbing nga taronan na mangtaronen, te am angarigan ta itta ya isirak na dama na abbingen tentu a awena bit ibbalan na abbingen ta kaabbing na para la. A maski am kwa na ya ngamin kiden isirak na dama

na en tentu a negitta bit la ta tagabu en
nga awan ta kwa na, 2 te takwan bit la
ya makkamu magtaron tentu ikid na kwa
na kiden addet ta arawen nga nebar na
dama na en. 3 A kumanen hapa tekami nga
Hudyo ta idi ta awemi en para la pakkamu
ta kustu, te ya lintig na Namaratu nga ne-
sirak na dadagkal mi kiden tekami a yen ya
kuman na nagturay tekami ta idi. 4 Ammi
ta pakadatang na arawen nga nebar na
Namaratu a yen ya nepangidob na ta Anak
na en Hesus, ammi neanak hala na tolay.
A sa nedulot na hapa ya ngamin nebar na
Namaratu ta lintig na en, 5 petta ipasikkal
na ta intu ya makabalin nga mangsaka ta
tolay kiden nga iturayan na lintigen, pet-
tam kumanen a alapan na kami hapa na
Namaratu ewan ta pake ānāk na. 6 A gafu
ta nesipat na kam hapa nga Hentil a amu
tam ta anak na kitanan gafu ta pagyanan
na kitam na Kahalwa na en nga nagyan
ta Anak na en Hesus, a yen ta "**Amang
Namaratu** ", kuntam hapa ta pakimallak
tam tentu. 7 A gafu ta allak na Namaratu
tekitam a bakkan kitanan mantu ta kuman
na tagabu nga iturayan na lintigen, te pake
ānāk na kitam na Namaratu ewan, a gafu
ta anak na kitam a isipat na kitam hapa ta
ngamin kwa na.

8 A ya kasasaad muy ta idi ta awemuyen
para la pakkamu ta Namaratu a kuman na
nakitagabu kam ta magdaduma na paki-
mallakan nga bakkan ta Dyos. 9 Ammi
ta ayanin gafu ta amu muy na ya Na-
maratu nga nakipakamu tekamuy a anu
kawagan na ta ikayat muy magtoli ta nag-
talekudan muyen? Te kuman na ikayat
muy ha patagabu ta makafuy ikid na awan
makauffun tekamuy. 10 A gafu ta magta-
law kam para la ta nagtalekudan muyen
a ngilinan muy haman ya kadwan kiden
araw, ikid na hulan, ikid na darun, ikid na
magdaduma na pyesta. 11 A yen ta nagbu-
rungak na tekamuy te kuman na kenga de
ya pagbannag ken tekamuy.

Ya Kapopoyung Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

12 A yen ta pake ipasikkal ku teka-
muy, kahkahulun, ta parigan dak mina
ta ayanin, te nagbalinak hapa ta kuman
na ikamuy Hentil, te nagtalekudan kun
haman ya gagangay na sakā Hudyok ki-
den petta mangurugak te Afu Hesus. 13 A
teyaken nangipadangag ta damag na en
tekamuy ta neangeken tekamuy a mappya
haman ya nepagpadulot muyen teyak, te
amu muy ta umange yak ta agyan muy
gafu ta takit na barikin. 14 A nazigatan
kam hapa gafu ta takit ken, ammi maski
kunna ten a awedak haman nedadula, ikid
na awedak nagtalekudan, te pinagdulot
dak ta kuman na anghelak na Namaratu
ewan, ta kuman na pagpadulot muy mina
te Hesusen. 15 A pake matalak kam paen
teyak, te magge kilotan muy ya mata muy
kiden ta talak muy teyak, petta iatad muy
kid mina teyak. A anu hud mantu ya liwat
ku ta nagdulay na ya nonot muy teyak?
16 Pinagbalin dak de ta ikatupag muy gafu
ta nabidak ya kustu tekamuy?

17 Ammi ya mangayayyaw kiden nga
magpakolang tekamuy a dulay ya pag-
pakolang da, te ikayat da ta makigungay
kam tekami, petta ikid hapa la ya pakolan-
gan muy. 18 A mappya hapa ta itta ya
magpakolang tekamuy am mappya la ya
pagpakolang da ta kuman na iyaken ta
kettaken tekamuy. 19 Ammi gafu ta nag-
sunsun kam, anak ku, a mazigatanak ha ta
kuman na maganak, te kuman na pidwan
ku ha ya tarabakuken tekamuy, petta pake
kustu mina ya pangurug muy te Hesusen
nga mangikerutan tekamuy. 20 Ampade
itta yak mina tekamuy ta ayanin petta sang
malapat mina ya paguhohug ku tekamuy,
te magburungak gafu ta kapopoyung na
nonot ku tekamuy.

Ya Keangarigan Na Duwa Kiden Babbay

21 A itta hapa ya damagan ku tekamuy,
te am ikayat muy ha megalut ta lintigen a
amu muy hud am anu sangaw ya kasasaad
muy? 22 Intu mina pagnonotan muy ya
duwa kiden anak ni mina Abrahamen nga
binida ni Moses ta surat na en. Te ya
takday a kuman na tagabu, te anak haman
na tagabu na en, ammi ya takdayen a
bakkan ta tagabu, te anak na pake atawa
na en Sara. 23 A ya anak na tagabu na en
a neanak hala ta kuman na gagangayen
meanak. Ammi ya anak na pake atawa

na en a intu hala ya nekari na Namaratu tekid, a awan mina yen am bakkan ta uray na Namaratu ewan. 24-25 Ammi ya bida na duwa kiden babbay nga naganak a maumag hapa ya ikayat na uhohugan, te ikid hala ya kuman na keangarigan na duwa kiden tulag na Namaratu ta tolay. Te ya babbayen nagtagabu nga nagngagan te Hagar a intu hala ya keangarigan na lintig na en nga neatad na ta Istralita kiden ta agyan na Bagetayen Sinay ta iten Arabya, te ya babbayen ikid na lintigen a kuman na naggitta kid naganak ta tagabu.

A ya tolay kiden taga Herusalem nga dumagdag para la ta lintigen a ikid ya kuman na anak ni Hagar, te naggitta kid magtagabu. 26 Ammi ikitam nga manguru te Afu Hesus a bakkan kitam ta tagabu, te kuman na anak kitam ni mina Sara en nga pake atawa ni Abraham. A yen ta awetam parigan ya tolay kiden nga taga ili na Herusalem ta lutakin, te ya ili na Herusalem ta langitewan ya kakurugan na lugar tam. 27 A ya linavun ni mina Isayasen ta surat na en a ad-addu sangaw ya anak ni Sara ammi ta tagabu en, te ya uhohug na en a

“Magayayat kan, iko nga awan nakaanak,
a pake gimihawa ka,
te maski nabaybay-an ka a ad-addu sangaw ya anak mu nga iatad na Namaratu
ammi ta anak na gagangayen maganak nga seatawa,” kunna.

28-29 A ikitam, kahkahulun, nga manguru te Hesus, a naggitta kitam te mina Isaken nga neanak ni mina Sara en, te sa ikitam ya ānāk kiden ni mina Abraham nga nekari na Namaratu tentu. Ammi intu para nonotan muy ya kasasaad na duwa kiden anak ni Abraham ta idi, te ya neanaken ta kuman na gagangayen meanak a tinapil na i Isaken nga neanak ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu. A kumanen hapa tekitam ta ayanin, te tapilan na kitam hapa na dumagdag kiden ta lintigen. 30 Ammi awetam mina burungan yen, te intu mina nonotan tam ya uhohug na Namaratu te Abrahamen nga nesurat ta kumanin:

“Patugutam la ya tagabu ina ikid na anak na, te awena mabalin ta mesipat ya anak na tagabu ta kesipatan na anak na awan magtagabu,” kunna.

31 A yen mantu ya ibar ku tekamuy, kahkahulun, petta maawatan muy mina ya kasasaad muy. Te ikitam nga manguru te Afu Hesus a awetanan negalut ta lintigen ta kuman na ānāk kiden na tagabu. Te bakkan haman ta ānāk na tagabu ya mesipat ta nekari na Namaratu te mina Abraham am awa anak na awanen magtagabu.

5

Awetam Timuluk Ta Magpatagabu Tekitam

1 A awetanan mantu megalut ta lintigen, te inubadan na kitam ni Afu Hesus. A gafu ta naubadan kitam a awetam hapa timuluk ta magpatagabu kiden mina tekitam, te magintak kitam hud la ta nakaubadan tamen. 2 A pake nonotan muy ya ibar kin tekamuy: te am pabanggitan muy ya bari muy gafu ta yen ya ikatalak muy ta mangikerutan tekamuy a awan mantu ta pakesipatan muy te Hesus. 3 A pake ipasikkal ku para tekamuy ta am itta tekamuy ya pabanggit gafu ta yen ya ikatalak da nga mangikerutan tekid a mappya mantu ta sa idulot da ya ngamin nesurat ni mina Moses ta lintigen. 4 Te am pahig da ta matunung kid sangaw ta pangitan na Namaratu gafu ta pangidulot da ta lintig na en a nakigungay kid na mantu te Hesusen nga Mangikerutan, te awedan ikatalak ya allak na Namaratu tekitam. 5 Ammi ikitam nga mangikatalak ta panguffun na Kahalwa na Namaratu tekitam a itta ya ikatalak tam ta matunung kitam ta pangitan na Namaratu gafu ta pangikatalak tam te Hesus. 6 Te am nedagga kitanan te Hesus a awan bale am nabanggit kitanan hapa ono am awetam nabanggit, te intu la ikayat na Namaratu ta ipasikkal tam ya pangurug tam tentu gafu ta pangidduk tam ta ikattolay tam kiden.

7 A mappya haman ya pangurug muy ta idi, ammi anu haman ta netuluk muy ta

itta ya manabtabang tekamuy petta awemuy ikatalak ya kakurugan nga netuldu mi tekamuy. 8 Te ya ipapilit na manabtabang kiden tekamuy a bakkan haman ta Namaratu ya nagafun na, te takwan haman ya nangayagan na tekamuy. 9 A am ituluk muy ta itta ya mangituldu ta killu tekamuy a pake sumaned sangaw ya ituldu da ta ngamin kiden tekamuy. 10 Ammi maski am kunna ten ya uhohugan ku tekamuy a ikatalak ku la ta pagnonotan na kam ni Afu Hesus petta megitta ya nonot muy ta kuman na nonot ku. A maski am inya ya manabtabang ta pangikatalak muy te Hesus a Namaratu sangaw ya makkamu mangpa-gang tentu.

11 A pahig de na kadwan kidina ta iyak para la ya takday nga mangipasikkal ta mabanggit mina ya tolay. Ammi am kakurugan mina ta kunna ten a anu kawagan na mantu ta tapilan nak para na sakā Hudyok kiden nga magpabanggit ta tolay? Te am ipadangag ku mina ta mekerutan ya tolay gafu ta kabanggit na en a awedak na mina tapilan. Ammi yen ta ikatupag dak la gafu ta intu la ipadangag ku ya nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden tentu en nagappa ta krus. 12 Ammi ya ikayat kin mina ta magpabanggit kiden nga mamopoyung tekamuy a kaponan da mina ya bari da am angarigan ta intu la ikatalak da ya nagalgal ta bari da.

Naubadan Kitam Petta Magserbi Kitam Ta Kappyanan

13 Ammi tekamuy, kahkahulun, a inalap na kam na Namaratu ewan petta maubadan kam ta nakegalutan muyen. Ammi maski am naubadan kanan a bakkan mina ta yen ya pambar muy petta intu tarabakun muy ya angzen ta awa ikayat na bari muy, te mappya ta magintagtagabu kam la ta pagkaid-idduk muy. 14 Te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a

“Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu ta barim,”
kunna.

A am tarabakun muy mantu ya kuman na inuhohug na in ta isin a mekwenta ta kinurug muy ya ngamin lintig na. 15 Ammi am idulot muy la ya magtatapil, ikid na gindukdukmar, a itan muy sangaw awa maperdi sangaw ya pakikahulun muy te Afu Hesus.

Ya Gagangayen Nonot Tam Ikid Na Kahalwa Na Namaratu

16 Mappya mantu, kahkahulun, ta petuldu kam ta Kahalwa na Namaratu nga magyan tekamuy, petta awemuy sangaw medulot ya gagangayen nonot muy. 17 Te ya gagangayen nonot tam a tabtabangan na ya ikayat na Kahalwa na Namaratu, a ya ikayat na Kahalwa na en a tabtabangan na hapa ya ikayat na gagangayen nonot tam, petta awetam idulot ya gagangayen tarabakun tam. Te ya gagangayen nonot tam ikid na Kahalwa na Namaratu a magkakatkatupag kid. 18 A gafu ta ittan ya Kahalwa na Namaratu tekamuy nga mangituldu ta mappya a awan mantu ta serbi na lintigen tekamuy, te awan haman ta panguffun na. 19 Ammi am tumuluk kam ta gagangayen nonot muy a intu sangaw tarabakun muy ya mangadallaw, ikid na magnonot ta dupal na nonot, ikid na magatattug, 20 ikid na mangiatang ta sinang dyos, ikid na maganitu, ikid na mangikatupag, ikid na makitapil, ikid na mangahugu, ikid na mafulotan magporay, ikid na maginggum, ikid na makikattway, 21 ikid na makipassil, ikid na magillaw, ikid na mafulotan magragsak, ikid na kadwan para na kumanin. A pake itabarang ku tekamuy ta kuman na nabidak tekamuy ta idi ta am itta ya mangwa ta kumanin kid na tarabaku a aweda sangaw mesipat ta pangikerutan na Namaratu.

22 Ammi am kurugan muy ya Kahalwa na Namaratu nga magyan ta bari muy a mappya sangaw ya patarabaku na tekamuy, petta intu la tarabakun muy ya mangidduk, ikid na matalak, ikid na makikappya, ikid na magattam, ikid na mangikallak, ikid na mangatad. 23 A uffunan na kam hapa petta mekatalak kam, ikid na masippat kam, a petta iguwad muy hapa ya bari muy ikid na nonot muy. A am yen kid na tarabaku ya pakkwa na tekamuy a anu hud para ya serbi na lintigen tekamuy, te awan

haman ta lintig nga mangihangat ta isin kid na tarabaku. 24 Te ya ngamin kiden tolay nga nedagga te Afu Hesus a nesipat dan hapa ya gagangayen nonot da ta nagappan ni Hesusen, kontodu ngamin kiden pinassilan da. 25 A gafu ta ittan tekitam ya Kahalwa na Namaratu nga mangtolay ta kahalwa tam a mappya ta sigida parigan tam ya ituldu na tekitam. 26 A awetam hapa magparayag, te awan sangaw ta iatad na am awa pakidibati tam, ikid na pagimpaspassil tam.

6

Ya Pagpatunung Tam Ta Bari Tam Ikid Na Kahulun Tam

1-2 A maski am anu ya problema muy ikid na zigat muy, kahkahulun, a mappya ta magkauf-uffun kam, petta medulot muy ya lintig ni Hesusen, te "**Magkaididduk kam**," kunna. A am angarigan ta itta ya meddatangan muy nga magliwat, a ikamuy nga napasinapān ta Kahalwa na Namaratu ya ange mina mangtabarang tentu. Ammi mappya ta malapat ya pangtabarang muy tentu, te am awemuy hapa nonotan ya bari muy a mabalin ta masanat kam hapa magliwat. 3 Te am pahig tam ta malalaki ya amu tam ta awan haman ta kalalaki tam a ayayyawan tam hala ya bari tam. 4 A bakkan mina ta ikattolay muy ya pakanonotan muy ta malalaki kam, te intu hud la nonotan muy ya Namaratu ewan, te am sagappyan na kam a yen mina ya gafu na talak muy, a bakkan ta ikattolay muy ya gafu na. 5 Te am anu ya patarabaku na Namaratu ta tagtakday tekitam a mappya ta yen ya tarabakun tam.

6 A ikamuy hapa nga metuldu ta uhohug na Namaratu a mappya ta isipat muy hapa ya mangituldu tekamuy ta magserbi tekamuy. 7 A awemuy pahig ta maayayyaw muy ya Namaratu, te maski am anu ya imula na tolay a kumanen hala sangaw ya apitan na. 8 A am intu la imula tam ya ikayat na bari tam a awan mantu sangaw ta takwan na maapit tam am awa pasi tam nga magnayun. Ammi am intu imula tam ya ikayat na Kahalwa na Namaratu tekitam a intu sangaw maapit tam ya magnayun na angat gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam. 9 A mappya mantu ta awemuy mahulat nga mangipaita ta mappya, te am awemuy magkafuy a itta hala sangaw ya apit muy nga mappya, a awena hapa sangaw matalantan. 10 A yen ta kanayun ipaita muy mina ya mappya ta ngamin tolay ta ketta para la na araw muy, aglalo ta kahulun muy kiden nga mangurug.

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Magpabanggit Kiden

11 A ya isurat kun tekamuy ta mapozan a itan muy awa pake dakal ya letra na kiden petta pake nonotan muy ya ibar kin:

12 YA MANGIPAPILIT KIDEN TA MABANGGIT KAM MINA A IKAYAT DA TA ITTA MINA TA BARI MUY YA PAKAITAN TA PAKIDAGGA MUY TEKID, PETTA MALILLIKAN DA YA PANGIKATUPAG NA SAKA HUDYO DA KIDEN TEKID GAFU TA AWEDA IKATALAK YA PASI NI HESUSEN.

13 Ammi maski am nabanggit kid ta kuman na nebar na lintig na Namaratu a aweda haman kurugan ya kadwan kiden nebar na. A ikayat da ta mabanggit kam hapa ta kuman na ikid petta matalakan kid gafu ta nagalgal ya bari muy kiden. 14 Ammi teyak hapa la a annun ku ikatalak ya nagalgal ta barikin? Te awan ta takwan na ikatalak ku am bakkan la ta Dafu tamewan Hesus nga nangikaru ta liwat ku kiden ta nagappan na en. A gafu ta nesipatak hapa ta pasi na en a matabeng teyak ya ngamin kiden pakolangan na awan kiden mangurug, a matabeng hapa ya pakolangan ku tekid. 15 A maski am nabanggit ya tolay, ono awena nabanggit, a awan haman ta pagduman da, te intu la mekwenta ya bagu na nonot. 16 A Namaratu hapa sangaw ya mangikallak ta ngamin kiden mangpahig ta isin na lintig petta mappya kid la, te yen kid ya Istralita na Namaratu nga kakurugan. 17 A awek na sangaw ikayat ta itta sangaw ya mangihuya teyak ta kuman na awek turin ni Hesus, te ya ngamin kiden piglat ku ta barbarikin nga neatad na mangikatupag te Hesus a yen kid ya pakaitan ta iyak hala ya turin na nga kakurugan.

18 A ya Dafu tamewan Hesus nga
Mangikerutan tekitam, ampade intu hala
ya makkamu tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Efeso Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya takday para na ili nga nangipadangagan nig Pablu ta damag ni Hesus a intu hala ya ili na Efeso. Am basam ya **Tarabaku Na Turin Kiden** kapitulo 19 ikid na 20 a mabasam hapa ya pagpasyar nig Pablu ta isin na ili, te medyo nabayag hapa ta isin na ili nga mangituldu ta uhohug na Namaratu. Ta damo na ange na en ta isin a magge nagtatapil ya tolay kiden gafu tentu, te ye-yen na ili ya mayor na pangpaddayan da ta sinang dyos na dyos da en Artemis. A gafu ta nangurug ya pake addu na tolay ta nepadangag ni Pablu a nagtalekudan da ya sinang dyos kiden nga ilaku na pandayān kiden. A ya dafu na pandayan kiden a intu ya nangsanat ta tolay kiden petta pa-gangan da mina i Pablu. Ammi mappya te aweda nasi-ged, a nagtugut hapa.

A ta nepagsurat ni Pablu ta mangurug kiden ta ili na Efeso a nabalud ta ili na Roma. A ye-yen na surat ya pake mangipasikkal ta kadakalan na bendisyon na Namaratu tekitam mangurug gafu te Hesus Kristu. A ya nesurat ni Pablu a intu yan:

1-2 Tekamuy nga tolay na Namaratu taga
Efeso nga mangikatalak te Hesus Kristu;

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu
Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga
turin ni Hesus gafu ta uray na Namaratu
ewan.

Ya Bendisyon Na Namaratu Ta Itta Kiden Te Hesus Kristu

3 Ampade madaydayawan ya Namaratu
ewan nga Dama na Dafu tamen Hesus
Kristu, te pinasinapan na kitam ta mag-
daduma na kappyanan na pakapangwa na
en gafu ta itta kitam te Hesus. A yen kid na
kappyanan ya magserbi tekitam ta lugar
na ewan nga awan maita. 4 A gagangay ta
pinasinapan na kitam, te ta kawan para la
na lutakin a dana uray na Namaratu ta isi-
pat na kitam te Hesus, petta awan sangaw
ta pagkurangan tam am awa megitta kitam
hala tentu nga meduma ta gagangay la na
tolay. 5 A gafu ta idduk na tekitam a dana
nekari na ta magbalin kitam ta anak na
kiden gafu ta pangsaka ni Hesus tekitam,
petta idulot na hapa ya uray na en tekitam.

6 A nekwenta na kitam ta anak na petta
madayawan hapa ya kalalaki na allak na
en tekitam, te nesipat na kitam ta Anak na
en nga matakit ta nonot na. 7 A ta pasi na
Anak na en a nasaka na kitam ta daga na
en, te nekaru na ya liwat tam kiden petta
mapakoma kitam. 8 A pake nasurok para
ya allak na Namaratu tekitam, te pinasina-
pan na kitam para ta kuman na amu na en,
petta maawatan tam ya ngamin allak na
tekitam. 9 A nepakamu nan hapa tekitam
ya uray na en nga nelemad na ta idi, petta
magdulot ya bendisyon na en nga nekari
na tekitam gafu te Hesus Kristu. 10 Te
ya uray na en nga magdulot sangaw ta
maatubang na araw a i Hesus sangaw ya
pagdadaggan na ngamin kiden nawatwa-
tek ta lutakin kontodu langitewan.

11-12 A ta kuman na ikami hapa nga
Hudyo a ikami ya popolu kiden pinili na
petta medagga kami te Hesusen. Te addet
ta nekapadday na ngamin kiden napadday
a dana nekari na ta ikami ya kabukodan na
kwa na nga matakit tentu. A gafu ta man-
gurug kamin a nagdulot na ya ikayat na
Namaratu ewan tekami, petta intu sangaw
ya madayawan gafu tekami nga napopolu
kiden nangikatalak te Hesus. Te maski
am anu ya makmakkwa ta utun na lu-
takin a pagbalinan na ya ngamin ta kuman
na ikayat na en. 13 Ammi bakkan la ta
ikami nga Hudyo am awa ikamuy hapa
nga bakkan ta Hudyo. A gafu ta nedagga
kanan hapa te Hesus a sininyalan na kam
hapa na Namaratu ewan. Te tekamuyen
nakadangag ta kakurugan ta uhohug na
Namaratu a kinurug muy ya damag na
pangikerutan na tekamuy. A gafu ta pan-
gurug muy a neatad na ya Kahalwa na en
petta kuman na sinyal na tekamuy, te yen
ya nekari na ta ngamin kiden mangurug
tentu. 14 A ya Kahalwa na en hapa ya

mangipasikkal tekitam ta itta hala sangaw
ya iatad na Namaratu tekitam, petta pake
maubadan kitam ta ngamin kiden dulay,
petta Namaratu hapa ya madayawan gafu
ta ngamin allak na tekitam.

Ya Pakimallak Ni Pablu

15 A teyaken nakadangag ta mangurug
kanan te Afu Hesus ikid na iddukan muy
ya tolay na kiden, 16-17 a awek mahulat
mangibosag ta talak ku ta Namaratu gafu
tekamuy. A gafu ta intu hala ya Dyos ni
Afu Hesus ikid na Dama tam nga seppaka-
pangwa a kanayun pakimallak ta kam
hapa tentu, petta padakalan na para ya
amu muy tentu gafu ta Kahalwa na en,
te intu ya mangatad ta malalaki na nonot
petta amu muy ya nelemad na ta awan
kiden mangurug. 18 A adangan ku para ta
pake pagdakaran na ya nonot muy, petta
pake amu muy ya ikatalak muy tentu gafu
ta pangalap na en tekamuy, a petta amu
muy hapa ya kalalaki na pagba-nang na en
nga isipat na ta tolay na kiden, 19-20 a kuma-
nen hapa ta kalalaki na pakapangwa na en
nga mamaspasikan tekitam nga mangu-
rug. A pake malmalalaki ya pakapangwa
na ammi ta ngamin kiden makapangwa, te
yen ya nepangtolay na te Hesus ta nepasi
na en, kapye na pinātā-nāng ta langitewan.
A ta ayanin a umatogkok na ta kanawan na
Namaratu ewan nga makipagturay tentu
ta lugar na ewan.

21 A tentu en nakapagtogkok ta iturayan
na Namaratu ewan a pake napātā-nāng na
ammi ta ngamin kiden anghel ikid na anitu
nga itta ya turay da ikid na pakapangwa
da. A naatadan hapa ta ngagan na nga
pake malmalalaki ammi ta ngamin kiden
ngagan ta ayanin ikid na maatubang. 22 Te
intu ya pinagturay na Namaratu ta ngamin
kiden naparatu ta ngamin paglelehutin,
yaga intu hapa ya nesaad na ta kuman na
ulu na ngamin kiden mangurug ta paglele-
hutin. 23 Te ya pagdadagga na ngamin ki-
den mangurug ya mekwenta ta bari na en,
te ikitam ngamin nga mangurug ya kedag-
gan ni Hesusen, a intu hapa ya makalannat
ta tagtakday mangurug ta ngamin kiden
lugar.

2

Ya Pagkappyanan Na Allak Na Nama-ratu

1 A ta kuman na ikamuyen ta awemuyen
para la nepangurug a dana nasin ya ka-
halwa muy gafu ta pagsoysoy muy ta Na-
maratu ikid na liwat muy kiden. 2 A intu
la tinarabaku muy ya kuman na gagangay
na tolay kiden nga awan makkamu ta Na-
maratu, te kinurug muy ya akkimohayan
na anitu kiden nga itta ta paglelehutin, te
anitu en hala ya mamaspasikan ta tolay
kiden nga magsoysoy ta Namaratu. 3 A
kumanen haman tekitam ngamin ta idi,
te intu la tinarabaku tam ya dulayen nga
kinaragatan na nonot tam, te maski am
anu ya kinaragatan na bari tam ikid na
nonot tam a yen ya tinarabaku tam. A gafu
ta dulay ya gagangay tamen ta idi nga ne-
sigud tekitam a awan ta inindagan tam am
bakkan la ta pangpa-gang na Namaratu
tekitam, te sa naggagitta kitam na ngamin
tolay.

4 Ammi gafu ta pake maidduk ya Nama-
ratu ewan ikid na malogon mangikallak,
a nekallak na kitam hala ta pangidduk na
tekitam. 5 A pake dakal hapa ya idduk
na tekitam, te maski am nasi kitam para
la gafu ta pagsoysoy tam tentu a tinolay
na kitam, te nesipat na kitam ta nepang-
tolay na te Afu Hesus. A nekerutan kitam
mantu gafu ta allak na Namaratu tekitam.
6 A gafu ta nesipat kitanan ta nepagto-
lay ni Hesus a nesipat kitanan hapa ta
agtogkokan na en ta lugar na Namaratu
ewan, petta makipagturay kitanan hapa
tentu ta ngamin, 7 petta am dumatang
na sangaw ya kaarawan na pagturay ni
Hesus a ikitam hapa sangaw ya pakaitan
na kalalaki na allak na Namaratu ikid na
pangidduk na en tekitam gafu ta pakesipat
tam te Hesus Kristu. 8 A bakkan mantu ta
kalalaki tam ya gafu na pangikerutan na
Namaratu tekitam, te allak la na tekitam
gafu ta pangikatalak tam te Afu Hesus. 9 A
bakkan hapa ta tarabaku tam ya gafu na
nangikerutan na tekitam, petta awan na
sangaw ta meparayag tam ta atubang na
ewan. 10 Te maski am anu ya kalalaki
tam nga mangwa ta mappya a Namaratu
haman ya nagafun na gafu ta pakesipat

tam te Hesusen, te dana neparan na ya tarabakun tam nga mappya, petta yen ya idulot tam.

Ya Pagpadagga Na Namaratu Ta Hudyo Ikid Na Hentil

11 A yen ta nonotan muy mina, kahkahulun, ya katolay muy ta idi, te Hentil kam haman ta nekeanak muy, a awemuy nabanggit ta kuman na Hudyo kiden. A yen ta ikatupag da kam, te ibar da ta awan ta kwenta muy ta Namaratu gafu ta awena kan nasinyalan na bari muy ta kuman na netuldu ni Moses ta lintigen. 12 A gafu ta kumanen a awan ta nekatalak muy ta mesipat kam sangaw te Hesus Kristu, te awemuy haman nesipat ta Istralita kiden nga tolay na Namaratu. A gafu ta Hentil kam a awemuy hapa nesipat ta tulag na en te mina Abrahamen. A awan mantu ta nekatalak muy ta idi, te awan haman ta Dyos muy nga makkamu mina tekamuy ta paglelehutin. 13 Ammi ta ayanin gafu ta itta kanan te Hesus a neabikan na kam ta Namaratu, te ya daga na en ya nangikaru ta liwat muy kiden.

14 I Hesus mantu ya nangpamappya tekitam ngamin nga Hudyo pase bakkanen ta Hudyo, te inazin na ya pagingkatkatupag tam, a pinagdagga na kitam. 15 Te ya lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses ta Hudyo kiden a dinugiman na haman ya Hentil kiden ta idi. Ammi ta ayanin a newasa ni Hesus ya lintig na en kontodu ngamin kiden netuldu ni mina Moses gafu ta pasi na en. Te ya pasi na en ya nagdulotan na ngamin kiden netuldu ta lintigen, petta azo mesipat tentu ya Hudyo pase bakkan ta Hudyo. A gafu ta pinagdagga na ya duwa kiden na tolay te Hesus a mekwenta kid na ta kuman na tatakday la na tolay nga bagu pinaratu na, a magkāmappya kid na sangaw ta pagingkatkatupag da. 16 A gafu ta sa nekaru ni Hesus ya ngamin kiden liwat na Hudyo kiden pase Hentil kiden a mabalin ta azo magkofun kid na ta Namaratu, te awan na ta pangikatupagan na tekid.

17 A gafu ta ange ni Hesus ta lutakin a yen ta mepadangag ya damag na pakikofun na Namaratu tekamuy Hentil nga awan nakkamu tentu, a kumanen hapa ta Hudyo kiden nga nakitulagan na ta idi. 18 Te am mangurug kitam te Hesus a sa pasinapān na kitam ta Kahalwa na Namaratu, kompormi am Hudyo kitam ono Hentil kitam, petta sa makaabikan kitanan ta Dama na ewan gafu ta Kahalwa na en nga iatad na tekitam. 19 A yen ta awemuy na sangaw madugiman nga makidagga ta tolay kiden na Namaratu, te sa nagdadagga kitam haman, a sa magkakahulun kitam nga makidama ta Namaratu ewan. 20 A sa nekwenta na kitam ngamin ta kuman na bali na en, te ya popolu kiden turin ni Hesus ikid na aglavun kiden nga nangiuhohug ta ibar na Namaratu a yen kid ya kuman na arigi na bali na en, a nedagga kanan hapa tekid. Ammi i Afu Hesus ya mayor na arigi, 21 a intu ya tunudān na kadwan kiden ramyenta na bali. A masesenut mapatayuk ya bali en petta magbalin ta kuman na kapilya nga pagyanan na Namaratu ewan. 22 A gafu ta timunud kanan hapa te Afu Hesus a nedagga kanan hapa ta paddayan na en bali nga pagyanan na Namaratu gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

3

Ya Nepakamu Na Namaratu Te Pablu

1 A yen ta itta yak ta agbaludanin, te kuman na uray ni Afu Hesus ta mabaludak gafu ta pangipadangag ku ta damag na en tekamuy Hentil. 2 Te dana amu muy haman ta iyak ya nekatalak na Namaratu nga mangipadangag ta allak na en tekamuy Hentil. 3-5 A ta kuman na nesurat kin ta ayanin ta assang la a itta ya nepakamu na Namaratu teyak nga awena amu na popolu kiden dadagkal, te nelemad na tekid. Ammi ta ayanin a ikami nga turin ni Hesus ikid na aglavun kiden a nepakamu nan ya uray na en tekami gafu ta Kahalwa na en. A am nabalin kanan sangaw nga magbasa ta surat kin a amu muy sangaw am had kunna pangawatan ku ta uray na Namaratu nga mehulun ta Anak na en Hesus Kristu. 6 Te ya nepakamu na tekami a bakkan la ta Istralita kiden ya tolay na Namaratu, te nesipat nan hapa ya kadwan kiden tolay nga bakkan ta Istralita, petta sa magkakahulun kid nga medagga ta bari ni

Afu Hesus, petta parefu kid makagamid ta bendisyon na Namaratu nga nekari na te mina Abraham gafu ta pangikatalak da ta damag ni Hesus.

7 A gafu ta allak na Namaratu teyak a pinasikan nak na pakapangwa na en, petta magbalinak ta daddoban na en nga ange mangipadangag ta damag ni Afu Hesus. 8 A ta kuman na uray kin hapa la a iyak ya kuman na kaaassangan na ngamin kiden tolay na Namaratu, ammi iyak hala ya inatadan na ta allak na pakapangwa na en, petta ipadangag ku ya kadakalan na bendisyon ni Hesus nga awena mabilbilang ta ngamin kiden Hentil. 9 A iyak hapa ya pinatudunan na petta pake ipalawag ku tekid ya uray na Namaratu ewan nga nelemad na ta idi addet ta ayanin. 10 A yen ta pinagdadagga na Namaratu ya ngamin kiden mangurug te Hesus, petta magbalin kid ta takday la na iglesya, petta yen sangaw ya pakaitan ta magindumohuma na kalalaki ikid na pakapangwa na Namaratu ewan, te yen ya ipakamu na ta ngamin kiden anghel ikid na anitu nga seppakapangwa ta lugar na ewan. 11 Yen ya dana uray na Namaratu nga nekari na ta kawan para la na ngamin kiden napadday, a ta ayanin a nagdulot na hapa gafu ta Dafu tam ewan Hesus Kristu. 12 A gafu ta pangikatalak tam tentu a itta ya ikatalak tam ta awetam madugiman nga umabikan ta Namaratu ewan petta adangan tam ya ikayat tam tentu. 13 A yen ta ibar ku tekamuy ta maski am nabaludak gafu ta pangipadangag ku te Hesus tekamuy a awemuy tampan ya talak muy ta nepadangag ken tekamuy, te yen haman ya mangatad ta pakedayawan muy ta atubang na Namaratu ewan.

Ya Pakimallak Ni Pablu Ta Mangurug Kiden

14-15 A gafu ta isin a magtumagak nga makimallak ta Dama tam ewan nga nagafun na ngamin kiden tolay ta lutakin pase langitewan. 16 Te pake pakimallak ta kam ta isipat na kam na Namaratu ta pagbanang na kalalaki na ewan, petta pake magsikan ya nonot muy nga makkamu tentu gafu ta pakapangwa na Kahalwa na en nga magyan tekamuy, 17 a petta pake metunglak hapa i Afu Hesus ta nonot muy gafu ta pangikatalak muy tentu. A adangan ku para ta pake magramut ya pagkaid-idduk muy, 18 petta maggagitta kam na ngamin kiden tolay na Namaratu nga makaawat ta ngamin kadakalan ikid na pagaddetan na uray na Namaratu ewan ta iglesya na en, 19 a petta pake marikna muy hapa ya idduk ni Hesusen tekamuy nga awetam sa maawatan, a petta sa mapasinapān kam ta kuman na kadyos na Namaratu ewan.

20-21 Ampade intu mina ya kanayun madaydayawan addet ta addet gafu tekitam nga iglesya na en, ikid ni Hesus Kristu. Te maski am anu ya manonot tam ta adangan tam tentu a mabalin ta pake surokan na para gafu ta pakapangwa na en nga mangpasikan tekitam.

4

Ya Pagtatakday Na Bari Ni Hesus Kristu

1 A ta kuman na iyak hapa nga mabalud gafu ta pangurug ku te Afu Hesus, a itta ya pakikekallak ku tekamuy, kahkahulun, te mappya ta intu tarabakun muy ya megitta ta nangayagan na Namaratu tekamuy. 2 Te awemuy mina pātā-nāngan ya bari muy ta kahulun muy kidina, awa mapmappya hud la ta masippat kam tekid. A magkaatattam kam ikid na magkatultuluk kam gafu ta pagkaid-idduk muy. 3 Te mappya ta awemuy magtatapil am awa pake kengan muy hud la ya pagkakabagis muy, te pinagtatakday na kam na Kahalwa na Namaratu. 4 Te ikitam ngamin nga nedagga te Afu Hesus a tatakday kitam na bari, a tatakday hapa ya Kahalwa na Namaratu nga magyan tekitam ngamin. A tatakday la hapa ya ikatalak tam gafu ta nepagagagay na Namaratu tekitam. 5 A tatakday la hapa ya dafu tam ngamin, te i Hesus la tatakday ya kurugan tam ngamin, a intu hapa la ya gafu na nepagzigut tam. 6 A tatakday la hapa ya Namaratu tam nga ingagan tam ta Dama tam, te intu ya makkamu tekitam ngamin ikid na magyan tekitam ikid na mangpasikan tekitam.

7 Ammi ya tagtakday tekitam a magdaduma ya kalalaki tam nga neatad ni Hesus
tekitam, te inatadan na ya gintatakdayan
tekitam ta kuman na ikayat na en nga iatad
tekitam. 8 Ta kuman na uhohug na Nama-
ratu ta takdayen surat a

**“Tentu en timullu ta utun a addu hapa
ya naabak na ta katapil na kiden,
a ya ginubatan na tekid a neatad
na ta tolay na kiden,”** kunna.

9 A gafu ta timullu i Hesus ta kuman
na kinan na suraten, a gagangay ta dana
umakban bit addet ta umag na lutakin,
10 te umakban haman kapye na timullu, a
pake napātā-nāng hapa ammi ta ngamin
kiden magyan ta langit, petta intu ya
makkamu ta ngamin paglelehutin gafu ta
pakapangwa na en. 11 A gafu ta neatad na
en ta tagtakday tolay na a nagbalin ya kad-
wan ta turin na kiden nga makkamu man-
guknud ta mangurug kiden. A nagbalin
ya kadwan ta aglavun nga mangiuhohug
ta ibar na Namaratu. A ya kadwan para
ya mangisaned ta damag na pangikerutan
na Namaratu. A ya kadwan para ya mag-
pastor nga mangituldu ta mangurug kiden
ta lugar da. 12-13 A yen kid ya nesaad ni
Hesus ta iglesya na en petta ituldu da ya
sakā tolay da kiden nga mangurug, petta
metuldu kid nga mangituldu ta kadwan. A
mappya ta kunna ten petta dumakal ikid
na magsikan ya pangurug na ngamin ki-
den nedagga ta bari ni Hesus Kristu addet
ta magsibukal ya pangurug tam ikid na
pakkamu tam ta Anak na Namaratu, petta
magbalin kitam ta kuman na tatakday la
na tolay nga awan ta pagkurangan na nga
megitta ta ngamin kiden kalalaki ni Hesus.

14 A mappya para ta kunna ten petta
awetam sangaw megitta ta abbing
nga awan angzen dagdagān ta ngamin
metuldu nga tulad, te addu haman ya
mangayayyaw gafu ta tulad da kiden.
15 Ammi tekitam a intu la uhohugan tam
ikid na tarabakun tam ya kakurugan
gafu ta pangidduk tam ta ikattolay tam,
pettam kumanen a dakalān tam ya ulu
tamewan Hesus addet ta megitta kitam
tentu. 16 A intu hapa la ya mangpahehit ta
tagtakday ramyenta na bari na en, petta
maginguf-uffun kitam. Te am kustu ya
pagtarabaku na tagtakday ramyenta na
bari na a sa dumakal ya ngamin barbari
na, a magtuyag hapa gafu ta pagingid-
idduk na ramyenta na kiden.

Ya Metabarang Ta Mangurug Kiden Nga Bari Ni Hesus

17 A ya ibar ku tekamuy ikid na ipasikkal
ku gafu te Afu Hesus a awemuy na sangaw
tarabakun ya kuman na gagangay muyen
ta awemuyen nepangurug, te intu la nono-
tan na awan kiden mangurug ya awan ta
kapkappyan. 18 A nagsugiram ya nonot da
gafu ta aweda nesipat ta angat na Nama-
ratu ewan. A yen ta makilavun kid hapa
tentu gafu ta aweda metug. 19 A awan hapa
ta amat da, te ipaita da haman ya pagattug
da ta pakaitan na tolay, petta tarabakun da
ya kompormi na kadulayan nga karagatan
da.

20 Ammi tekamuy a bakkan haman ta
kunna ten ya naamu muy ta pangurug
muyen te Hesus Kristu, 21-22 te am kakuru-
gan ta netug muy ya kakurugan nga itta te
Hesus nga netuldu tekamuy a dana naazin
mantu ya gagangayen nonot muy nga imi-
nam magliwat, te yen haman ya nangatad
ta kadulayan muy ta idi gafu ta naayayyaw
na kam na dulayen nga ininaman muy.
23 A ta ayanin a ittan ya bagu en nonot muy
nga neatad na Namaratu tekamuy, 24 te
ya tagtakday tekamuy a nagbalin kanan ta
kuman na bagu na tolay nga pinaratu na
Namaratu, petta megitta kam tentu gafu ta
katunung na gagangay muy ikid na kappya
na nonot muy.

25 A gafu ta nagtalekudan muy na ya
tulad, a mappya mantu ta kanayun bidan
muy ya kakurugan ta kabagis muy kiden,
te sa magkakahulun kitam nga nedagga ta
bari ni Afu Hesus. 26-27 A am magporay
kam a awemuy magliwat, te mappya ta
awemuy idulot ya pagporay muy addet ta
furab petta awena makaabikan na Satanas
tekamuy. 28 A ya iminam magtakaw a
mappya ta iwasa nan ya magtakaw, petta
ange magapag ta mappya en na pangal-
lun, petta itta hapa sangaw ya isipat na ta
awan kiden makaapag. 29 A awan mina ta
uhohugan muy ta dulay am awa mappya

mina, petta magserbi ta kappyanan, petta mauffunan ya makadangag.
30 A awemuy hapa pagdamdaman ya
Kahalwa na Namaratu, te intu haman ya
kuman na sinyal na Namaratu tekitam,
petta melasin na kitam sangaw ta araw na
pangalap na tekitam.
31 A yen ta azin muy mina ya maglus-
saw ikid na mafulotan magporay ikid na
makitapil ikid na mamadpadulay ikid na
kompormi na dulay. 32 A magingkalka-
llak kam ikid na magingid-idduk kam. A
magimpakpakoma kam hapa ta kuman na
nepagpakoma na Namaratu tekamuy gafu
ta nepangikaru ni Hesus tekamuy.

5

Ya Gagangay Mina Na Anak Kiden Na Namaratu

1 A gafu ta anak kanan na Namaratu
ewan nga iddukan na ta mappya a mappya
ta makigitta kam hapa tentu, 2 te magkaid-
idduk kam mina ta kuman na pangidduk
ni Hesus tekamuy. Te nesagapil na ya bari
na en tekitam, petta magserbi ta kuman na
iatang na ta Namaratu nga mabangog nga
mangmamallak tentu.
3 A gafu ta tolay kanan na Namaratu
ewan a awan mina ta manguyoyung ta
awena atawa, a awan mina ta maglaham
ikid na mangpassil ta awena atawa, te
bakkan haman ta kunna ten ya tarabaku
na mangurug. 4 A dulay hapa am bidan
muy ya kaamamatan ikid na awan ta kap-
kappyan na bida, te intu hud la bidan muy
ya mappya en nga pakaitan ta talak muy
ta Namaratu ewan, 5 te pake nonotan muy
yan: ya magatattug, ikid na mangibida ta
paglaham na, a awena sangaw mesipat ta
pangikerutan ni Hesus ikid na Namaratu,
kumanen hapa ta maginggum, te kuman
na ikwenta na ya kaba-nang na ta dyos nga
mangikerutan tentu.
6 A awemuy hapa paayayyaw ta magla-
ddud kiden nga mangsansanat tekamuy, te
kakurugan ta pa-gangan na Namaratu ya
magsoysoy kiden nga mamadday ta dulay
na tarabaku. 7 A mappya mantu ta awe-
muy lumelet tekid, 8 te maski am kagitta
da kam ta idi nga nagsugiram ta nonot,
a madakar kanan haman gafu ta ketta ni
Afu Hesus tekamuy. A mappya mantu ta
intu tarabakun muy ya megitta ta dakar
muyen, 9 te ya dakaren ya mangatad ta
ngamin kappyanan ikid na katunungan
ikid na kakurugan.
10 A mappya hapa ta pake pasikkalan
muy am anu ya ikayat ni Afu Hesus,
11 petta awemuy mekabat ta itta kidina ta
sugiram nga mamadday ta awan ta kap-
kappyan. Mapmappya hud la ta mamad-
day kam ta mappya, petta pagnonotan da
ta kadulay na gagangay da, 12 te kaama-
matan hapa am bidan tam ya tarabakun
da en nga ilemad da. 13 A maski am ilemad
da mina ya tarabaku da a ya dakar na
kappyanan muy ya mangipasikkal tekid ta
kadulay na tarabaku da, petta manonot da
sangaw. Te ya ngamin kiden madakaran
a pake maita kid ta mappya. 14 Yen ta
itta ya takday uhohug na Namaratu nga
kumanin:

“Ikamuy nga kuman na masmasidug a mahukal kanan te pagdakaran na kanan na Ari en Kristu, te kuman na nasi kam,” kunna.

15 A mappya mantu, kahkahulun, ta
appiyan muy ya gagangay muy petta
awemuy mina parigan ya mapāpāwang ta
nonot am awa makanonoten mina, 16 te
awemuy mina sensenan ya pangwa muy
ta patarabaku na Namaratu tekamuy, te
ittan ya dulay ta kinangrarawin. 17 A
awemuy hapa makilavun, te nonotan
muy am anu ya patarabaku ni Afu Hesus
tekamuy. 18 A awemuy mina magillaw,
te yen haman ya mangpaturad tekamuy
nga mamadday ta dulay. Mapmappya
hud la ta mapasinapān kam ta Kahalwa
na Namaratu, 19 te magkakansyon kam
ta uhohug na Salmo kiden, ikid na kad-
wan kiden kansyon muy ta Namaratu.
Kumanen hapa ta adade ikid na not am
yen ya iatad na Kahalwa na en tekamuy.
Te mappya ta magkakansyon kam ikid
na magtokar kam ta Namaratu ewan ta
talak na nonot muy. 20 A mappya hapa ta
kanayun ibosag muy ya talak muy ta Dama
muy ewan Namaratu gafu ta ngamin allak
na tekamuy, te nesipat na kam te Dafu

tamen Hesus Kristu. 21 A magintultuluk
kam hapa gafu ta ikamat muy i Afu Hesus.

Ya Gagangay Mina Na Nagatawa

22 A ikamuy babay nga seatawa a mappya ta timuluk kam ta atawa muy ta kuman na itattuluk muy mina te Afu Hesus,
23 te ya lalaki en ya pangulu na babbayen
ta kuman ni Hesusen ta tolay na kiden, te
ikid ya nekwenta ta bari na en, a intu hapa
ya mangikerutan tekid. 24 A ta kuman na
itattuluk na mangurug kiden te Hesus a
kumanen hapa mina ya itattuluk na babay
kiden ta atawa da kiden ta ngamin ibar da.
25-27 A ikamuy lalaki a iddukan muy
hapa ya atawa muy ta kuman ni Hesusen
ta iglesya na en, te nesagapil na ya bari
na en tekitam, petta magbalin kitam ta
kuman na atawa na. A yen ta dana binaggawan na kitam ta liwat tam kiden ta
nepangibosag tam ta pangurug tam tentu
ikid na pagzigut tamen ta danum. A gafu
ta pangbaggaw na en tekitam a neduma
na kitam ta gagangay kiden na tolay, petta
megitta kitam tentu. Te sangaw am mag-
toli a kuman na iboda na kitam, a pake is-
pot kitam hapa, te awan sangaw ta mansa
tam, ikid na duping tam, ikid na kompormi
na kadulay tam.
28-29 A kumanen hapa mina ya pangid-
duk na lalaki kiden ta atawa da kiden, te
ya mangidduk ta atawa na en a mesipat
hapa ya bari na en. A mappya mantu ta
igitta da ya atawa da ta kuman na bari
da, te ikatupag da hud ya bari da am awa
taronan da haman petta kengan da. 30 A
kumanen hapa ya pangkenga ni Afu Hesus
tekitam, te bari na kitam.
31 A nonotan muy hapa ya uhohug na
Namaratu ta lebru na en, te ya nebar na a

“Am mangatawa ya lalaki a kuman na makigungay ta dakal na kiden, te makidagga ta atawa na en, te magbalin kid na ta tatakday la na tolay,” kunna.

32 A ya ikayat na uhohugan ta isin a
medyo maumag hapa, ammi ta kuman na
pangawatan ku a intu bidan na ya gagan-
gay ni Hesus ikid na iglesya na en. 33 Ammi
kumanen hapa tekamuy nga lālāki, te map-
pya ta iddukan na tagtakday lalaki ya
atawa na en ta kuman na pangidduk na
ta bari na en hapa la, a mappya hapa ta
dayawan na tagtakday babbay ya atawa
na en.

6

Ya Itabarang Ni Pablu Ta Anak Ikid Na Tagabu

1 A ikamuy anak a kurugan muy ya hina
muy ikid na dama muy gafu ta sa mangu-
rug kam te Afu Hesus, te gagangay haman
ta kunna ten tekitam nga mangurug. 2 Te
ya uhohug na Namaratu ta suraten a

“Ikamat mu ig hinam ikid na damam,” kunna.

A ye-yen hapa na uhohug ya napolu en
lintig na nga nehulunan na kari na, 3 te ya
netulfu na ta lintigen a

“petta mappya ya makkwa teko ikid na mabayag ya pagtolay mu ta utun na lutakin,” kunna.

4 A ikamuy nga seanak a awemuy pagpo-
rayan ya anak muy kiden gafu ta pagpatu-
nung muy tekid, te mapmappya hud la ta
ituldu muy kid ta mappya na tabarang ta
kuman na netuldu ni Afu Hesus.
5 A ikamuy tagabu a kurugan muy ya
dafu muy kiden nga itta ta lutakin, a ipaita
muy ya talaw muy tekid ikid na lagpat muy
ikid na kappya na nonot muy, te ikwenta
muy kid ta kuman na dafu muyen Hesus.
6 Ammi awemuy mina parigan ya ape
mangmamallak tekid, te maski am aweda
taronan ya tarabaku muy a idulot muy la
ya patarabaku da tekamuy ta kuman na
pakitagabu muy te Afu Hesus, petta med-
ulot muy ya ikayat na Namaratu tekamuy
gafu ta kappya na nonot muy. 7 A maglol-
ogon kam mantu nga makitagabu tekid, te
awemuy ikwenta ta tolay ya pakitagabun
muy am awa i Afu Hesus. 8 Te nonotan
muy ta maski am anu ya tarabakun muy
nga mappya a kumanen hapa sangaw ya
pangsagolyat ni Afu Hesus tekamuy, a ku-
manen hapa ta ngamin tolay kompormi
am tagabu ono bakkan ta tagabu.
9 A ikamuy hapa nga makātagabu a nonotan muy ya tagabu muy kidina, te mappya
mina ya nonot muy tekid, a awemuy kid
tātālawan, te nonotan muy ta intu hapa

dafu muy ya dafu da en ta langitewan, a awan hapa ta idaduma na tekamuy.

Ya Kakurugan Na Katapil Na Mangurug

10 A ya napozanin nga mabidak tekamuy a pasikanan muy ya nonot muy gafu ta pagdadagga muy te Afu Hesus, te intu pagsikanan muy ya pakapangwa na en. 11 A iserbi muy hapa ya ngamin kiden neatad na Namaratu ta ikkaman muy, petta makkwa muy sangaw ya manggamma ta pagsistema ni Satanasen tekamuy. 12 Te bakkan haman ta kuman na tolay ya katapil tam am awa anitu kiden ikid na dafu da kiden nga seturay ikid na seppakapangwa, ikid na masikan kiden akkimohayan ta paglelehutin nga magpasugiram ta nonot na tolay, ikid na addu para na magdaduma na anitu nga awetam maita nga mamadday ta dulay. 13 A mappya mantu ta kanayun ihulun muy ya ngamin kiden ikkaman muy nga neatad na Namaratu tekamuy, petta awemuy sangaw magsunsun ta ketta na dulay am awa idulot muy hud la ya pakigubat muy addet ta nangabak kanan.

14 A mappya mantu ta dana nakaparan kam nga magatubang ta katapil muy kiden ta kuman na suddalu, te alapan muy apolu ya kakurugan, te yen ya mekwenta ta pagsintaron muy nga magibbal ta pantalon muy. A itug muy hapa ya mappya na nonot, te yen ya kuman na barawasi na landuk ta radang muy. 15 A malogon kam hapa mangipadangag ta damag ni Hesus, te yen ya kuman na pagsapatos muy. 16 A intu para idagga muy ta isin kid ya pangikatalak muy ta Namaratu, te yen ya kuman na kalasag muy nga mangpasigat ta tulad ni Satanas, te ya tulad na kiden ya kuman na pana na afuy. 17-18 A pake itug muy hapa ta ulu muy ya pangikatalak muy ta pangikerutan na Namaratu, te yen ya kuman na taddung na landuk. A pake gikuman muy ya uhohug na Namaratu nga igawat na tekamuy ta pangkattab muy, te am makimallak kam ta kuman na ituldu na Kahalwa na en tekamuy a ipanonot na ya uhohug na Namaratu tekamuy petta kuman na pangkattab muy ta mangparuba en tekamuy. Te mappya ta kanayun makimallak kam ikid na magadang kam ta panguffun na Namaratu ewan tekamuy. A pake imugudan muy makimallak talo am magamamangaw kam am dukmaran na kam ni Satanas. A pakimallak muy hapa ya ngamin kiden tolay na Namaratu, 19 aglalo teyak, petta awek sangaw mamat nga maguhohug am awa pasikanan nak mina na Namaratu ewan, petta mepadangag ku ya damag na en nga melemad para la ta tolay kiden. 20 Te maski am itta yak ta agbaludanin a ikayat ku ta idulot ku hala ya nekatalak ni Afu Hesus teyak, petta itta ya turad ku nga mangipadangag ta kuman na ikayat na.

Ya Kapozyanan Na Ibar Na

21-22 A ya nangitulud ta surat kin tekamuy a ya kabagis kin Tikiku, te intu ya pake iddukan ku, a mekatalak hapa manguffun ta patarabaku ni Afu Hesus teyak. A intu ya dinob ku tekamuy petta ibar na tekamuy ya kasasaad kin ta isin, a petta intu hapa sangaw ya mangpasikan ta nonot muy. 23 Ampade Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya mangatad ta kamappya na nonot muy, ikid na mangpasikan ta pangidduk muy gafu ta pangurug muy tentu. 24 Ampade ikallak na hapa ya ngamin kiden mangidduk ta Dafu tamen Hesus ta kakurugan na idduk.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Pilipos Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan ya takday na surat ni Pablu tentu en para la nabalud ta ili na Roma. Am basam ya **Tarabaku na Turin Kiden** kapitulo 21 addet ta 28 a amum sangaw ya gafu na nekebalud na en. A tentu en para la nabalud a nangidob hapa ya mangurug kiden taga Pilipos ta ange mangitulud ta iuffun da tentu, te ikid ya napnapolu kiden mangurug te Afu Hesus ta lugar na Masadonya ta nepangipadangag nig Pablu ta ili da.

A gafu ta kallak da te Pablu a yen ta nagsurat hapa tekid, te pake madamdam tekid. A pake tinabarangan na kid hapa ta aweda ipalubus ya ange kiden manabtabang ta pangurug da te Afu Hesus, te ya kadwan kiden Hudyo nga mangurug a nepapilit da ta awena kustu na pangurug na taga Pilipos kiden am aweda hapa mabanggit.

Am ikayat mu hapa basan ya bida na pagpasyar ni Pablu ta ili na Pilipos a itam ya kapitulo 16 ta **Tarabaku na Turin Kiden**.

1-2 Tekamuy taga Pilipos nga nedagga te Afu Hesus Kristu, kontodu magtaron kiden tekamuy ikid na kauffunan da kiden.

Ampade ikallak na kam ngamin na Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak Pablu, ikid ni Timotyo nga daddoban ni Hesusen.

Ya Pakimallak Ni Pablu Tekid

3-5 Am kada nonotan ta kam, kahkahulun, a pake matalakak ta Namaratu ewan, te intu nonotan ku ya ngamin neuffun muy teyak gafu ta pangipadangag ku ta damag ni Hesus, te awena la magimmang na neuffun muy teyak addet ta gafu na pagyan ku tekamuy addet ta ayanin. A am kada makimallakak a pakimallak ta kam hapa setalak. 6 A gafu ta Namaratu hapa la ya namepegafu ta mappya na tarabaku tekamuy a itta hapa ya ikatalak ku ta pedulot na hala tekamuy addet ta dumatang sangaw i Afu Hesus.

7 A maski am kunna ten ya nonot ku tekamuy a kustu hala, te amuk ta itta yak hapa ta nonot muy, te nesipat kanan hapa ta pangpatudun na Namaratu teyak ta pangipasikkal ku ta damag ni Hesus, a kumanen hapa ta kabalud kin. 8 A kakurugan para ya talak ku tekamuy, te maski Namaratu ewan hapa ya makkamu ta kasikan na damdam ku tekamuy ta kuman na takit na nonot ni Afu Hesus tekamuy.

9 A am kada pakimallak ta kam ta Namaratu ewan a

> "Pake padakalam, Afu, ya pangidduk da ikid na amu da ikid na pakarikna da ta kakurugan, 10 petta amu da hapa pilin ya kappyanan," kunku.

Te am itta yen kid tekamuy a awan sangaw ta kadulayan muy ikid na pakehuyan muy ta araw na pagimbestigar ni Hesus Kristu tekitam, 11 te dana pinasinapan na kanan ta magdaduma na kappyanan nga nagafu te Hesusen, a yen ta pake maita hapa sangaw ya kalalaki na Namaratu ewan gafu tekamuy.

Ya Kappyanan Na Kabalud Na

12 Mappya hapa, kahkahulun, ta ipakamuk tekamuy ya pagbalinan na dimmatang teyak, te gafu ta kabalud kin a mauffunan hapa ya pakesaned na damag ni Hesus. 13 Te ya ngamin kiden umange nagpasyar teyak, kontodu ngamin kiden suddalu nga magtaron, a nadangag dan hapa ya damag ni Hesus teyak, te amu dan ta mabaludak gafu ta pangurug ku tentu. 14 A ya kappyanan na para a pake pinagturad ni Afu Hesus ya addu na kahulun tam kiden gafu ta kabalud kin, te awedan magtalaw mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

15-17 Itta hapa ya kadwan kiden nga mangipadangag ta damag ni Hesus gafu ta pumasil kid teyak, a ikihu da ya pamadakat da teyak ta pangipadangag da, petta madaggan mina ya zigat na kabalud kin, pettam kumanen a ata-nang kid mina ammi teyak. Ammi mapmappya ya razon

na kadwan kiden, te ikayat da manguffun mangipadangag gafu ta pangikayat da teyak, te amu da ta iyak ya pinatudunan na Namaratu nga mangipasikkal ta damag ni Hesus. 18 Anu mantu ya mappya? Mappya ta matalakak tekid ngamin, te maski am anu ya razon na pangipadangag da, am matunung ya nonot da, ono maski am killu, a mepadangag hala ya ngagan ni Hesus, a yen ya ikatalak ku.

19 A idulot ku la ya talak ku, te maski am anu ya zigat kin a amuk ta mappya hala sangaw ya pagbalinan na teyak gafu ta pakimallak muy ikid na panguffun na Kahalwa ni Hesus teyak. 20 A itta mantu ya ikatalak ku ta awek sangaw melogot, te kanayun iturad ku ya ngamin kiden zigat, aglalo ta ayanin, ta kuman na iyaken ta idi, pettam kumanen a madayawan hapa i Afu Hesus gafu teyak, te maski am masi yak ono am matolayak la. 21 Te am iyak hapa la, a awan ta kwenta na katolay ku am awek magserbi te Hesus, a am masi yak mina a mapmappya yen, te itta yak na tentu.

22 Ammi am angarigan ta mabayagak para la a addu sangaw ya mabalin ku ta mappya na tarabaku. A yen ta awek amu am had sin ya mapilik tekid duwa, 23 te kuman na mapopoyungak magpili. Te ya ikayat ku ta kadwan a pagtugutān kun mina ya bari kin yan, petta itta yak mina te Hesus, te mapmappya yen teyak. 24 Ammi ta kadwan a mapmappya tekamuy am awek bit la magtugut petta mauffunan ta kam para la. 25 A yen mantu ya pakkamuk ta awek bit la magtugut, te mappya ta magyanak la bit tekamuy, petta mauffunan ta kam nga magpadakal ta talak muy ikid na pangurug muy. 26 A mappya para ta kunna ten, petta kustu sangaw dumakal ya talak muy te Hesus gafu ta itta yak na ha tekamuy.

27 Ammi maski am itta yak tekamuy ono awan a mappya ta kanayun ipaita muy ya megitta ta netuldu ni Hesusen, petta am angarigan ta makaange yak sangaw tekamuy ono am awan a madamag ku ta magdadagga ya nonot muy ikid na mahulhulun kam nga mangipasikkal ta pangurug muy te Hesus. 28 A awemuy la magtalaw ta makitapil tekamuy, te ipadangag muy la ya pangurug muy tekid, te maski am ibar da ta melogot kam gafu ta pangurug muy a yen haman ya ikatalak muy ta mekerutan kam. A Namaratu hala ya makāuray ta isin, 29 te maski am neatad na ta mangurug kam te Hesus, a neatad na hapa ta mazigatan kam gafu tentu. 30 A yen ta nesipat kanan hapa ta kuman na nagzigatan ken ta kettaken tekamuy, ikid na pagzigātān ku ta ayanin.

2

Ya Pangipasikkal Na Ta Umalinnak Kid

1 Am kakurugan mantu ta itta ya turad muy gafu te Hesusen, ikid na awan ta damdam muy gafu ta pangidduk na ikid na takit na nonot na tekamuy, ikid na magkakahulun kanan gafu ta Kahalwa na Namaratu tekamuy, 2 a paggagittan muy mantu ya nonot muy, ikid na pagkaididduk muy, petta pake matappag mina ya talak ku tekamuy. Te am anu ya nonot na takday a nonot muy ngamin mina, 3 pettam kumanen awemuy pumasil ta kahulun muy kiden, ikid na awemuy iparayag ya awan ta kapkappyan. Te mapmappya hud la ta umalinnak kam, petta awemuy pahig ta malmalalaki kam ammi ta kadwan. 4 A bakkan la mina ta kappyanan muy ya nonotan muy, te isipat muy hapa nonotan ya kappyanan na kadwan kiden tekamuy. 5 Kumanen mina ya nonot muy, te kumanen hapa ya nonot ni Hesusen:

6 Te addet ta gafgafu na ngamin a negitta
hala ta kadyos na Namaratu ewan.
A gafu ta Dyos a bakkan ta intu ni-
nonot na ya kadyos na,
7 te neatad na hud la ta kappyanan na
tolay kiden,
te nagbalin hapa ta tolay, a nakigitta
para ta daddoban na tolay.
8 A pake umalinnak para, te kanayun
tumuluk la maski addet ta pasi na,
ammi bakkan haman ta gagangay na
pasi, te pasi na dulay na tolay, te
pinagappa da haman ta kayu.
9 A yen ta pake pinata-nang na Namaratu
ewan ammi ta ngamin,

a inatadan na hapa ta ngagan na nga
at-ata-nang ammi ta ngamin kiden
ngagan,
10 pettam kumanen am mepadangag ya
ngagan ni Hesus a mamalentud san-
gaw tentu
ya ngamin kiden magyan ta langit,
ikid na lutakin, pase umag na lutak.
11 A awan sangaw ta awan mangipadan-
gag ta pangdayaw da tentu,
te maski am anu ya agsitang da a ibar
da sangaw ta
“Hesus Kristu ya Dafu na ngamin,”
kunda, pettam kumanen a ma-
dayawan hapa ya Dama na ewan
Namaratu gafu tentu.

Ya Tarabaku Mina Na Mangurug

12 Yen mantu ya gafu na, kakabagis, ta
itug muy la mina ya uhohug ku, tekamuy,
aglalo ta kawan kin tekamuy, te kanayun
kumanen haman ta ketta ken tekamuy ta
idi. Te mappya ta afuran muy appiyan ya
pakikahulun muy, petta awena maperdi.
13 Te itta haman ya Namaratu tekamuy
nga mangpasikan ta nonot muy, petta itta
ya ayat muy nga mangidulot ta ngamin
pakkwa na tekamuy.

14 A am anu ya tarabakun muy, a awe-
muy mantu la maglalibak ikid na mak-
itapil, 15 petta awan ta pakehuyan muy,
petta ispot kam la nga ānāk na Namaratu
ewan. Te gafu ta itta kam para la ta pa-
glelehutin nga mekikkihu ta tolay kiden
nga magkillu ikid na magdupal ta nonot,
a ikamuy mina ya mangipaita ta pagkap-
pyanan tekid ta kuman na zilag nga mang-
padakar ta sugiram. 16 A mappya mantu ta
pagdakarān muy kid ta uhohug na Nama-
ratu, te yen ya mangtolay tekid.

Mappya ta yen kid na tabarang ya pake
itug muy, petta itta sangaw ya pangikata-
lakan ku tekamuy ta araw na pagimbesti-
gar ni Hesus tekitam, te am pasikkalan
na sangaw ya mappya na tarabaku muy a
yen sangaw ya pakkamuk ta awek nelogot
ta pagbannag ku tekamuy. 17-18 A maski
am papasin dak mina a matalakak hala,
te am angarigan ta kuman na atang ya
pangurug muy ta Namaratu a mappya ta
medagga hapa ya pasik, petta magbalin ya
angat ku ta kuman na binarayangen nga
meburud ta atangen, pettam kumanen a sa
makipagayayat kitam ngamin ta neatang
tam ta Namaratu ewan.

Ya Bida Na Gafu Te Timotyo Ikid Ni Pafu-ditu

19 A am uray ni Afu Hesus a itta ya
ikatalak ku ta ange i Timotyo tekamuy, te
doban ku ta mavit, petta am anu sangaw ya
madangag na tekamuy a ibar na hapa san-
gaw teyak, petta sang matabtabang hapa
ya damdam ku tekamuy. 20 Awan haman
ta takwan nga medob ku mina tekamuy,
te intu la ya amuk nga megitta ta nonot
ku nga mangidduk tekamuy. 21 Te ya kad-
wan kidin ta isin a intu la karagatan da
ya magserbi ta kappyanan da hapa la, te
kuman na aweda la tagopan ya ikayat ni
Hesus. 22 Ammi te Timotyo a dana amu
muy ya kappya na, te kuman kami la na
mattama nga magtarabaku mangisaned ta
damag ni Hesus. 23 A ikatalak ku mantu
ta madob ku sangaw tekamuy ta mavit,
ammi dangagan ku bit am anu ya du-
matang teyak. 24 Ammi am uray hapa ni
Afu Hesus teyak a itta hapa ya ikatalak ku
ta awena la mabayag a doban nak hapa
tekamuy.

25 Ammi ya nonot ku te Pafuditu nga
dinob muy teyak a pagtolin ku tekamuy,
te kuga madamdam na tekamuy. Map-
pya ta dinob muy teyak, petta pinakabari
muy nga manguffun teyak, te nehulhu-
lun la teyak ta kuman na kabagis ku nga
manguffun ta tarabaku kin, yaga kahulun
ku hapa nga magattam ta zigat ta kuman
na magsuddalu. 26 Ammi madamdam na
tekamuy, a naburungan hapa, te amu na
ta nadamag muy ya pagtakit na en. A
yen ta naburungan talo am burungan muy
hapa. 27 A kakurugan ta nagtakit, a magge
nasi, ammi nekallak na hala na Namaratu
ewan, a nagmappyan. Ammi kallak na
Namaratu hapa teyak ta awena nasi, te
nelillik na ya medagga mina ta damdam
kin. 28 A mesasita mantu ta doban ku
i Pafuditu tekamuy, pettam kumanen a
matalakan kam hapa am maita muy, ikid
na lumampaw hapa ya burung kin tentu.
29 A am dumatang na mantu tekamuy a

pagayayatan muy ta kuman na pagayayat muy te Afu Hesus. A ipaita muy hapa ya pangdayaw muy tentu, kumanen hapa ta ngamin kiden megitta tentu, 30 te nesalda na haman ya angat na gafu ta patarabaku ni Hesus tentu, a magge nasi petta idulot na ya neuffun muy teyak nga awemuy medulot ta idi.

3

Ya Matunung Nga Kakurugan

1-2 A ya pake mesasita, kahkahulun, a idulot muy la ya talak muy te Afu Hesus. A pake itan muy hapa ya ange kiden magpabanggit tekamuy, te kuman kid na atu kiden maguyung, te dulay ya tarabakun da, te ipapilit da ya pakabigad na bari muy. A maski am nabidak yen tekamuy ta idi a mappya ta isurat ku ha, te kappyanan muy hapa. 3 Te ikitam nga mangurug te Hesus a ikitam ya kakurugan na simsima ni mina Abrahamen nga nakitulagan na Namaratu, te dayawan tam haman ya Namaratu ta kuman na ituldu na Kahalwa na en tekitam. A maski am anu ya kalalaki na bari tam ikid na nagafun tam a awan ta takwan na ikatalak tam ta mangikerutan tekitam am bakkan la te Hesus Kristu, te awetam ikatalak ya bari tam. 4 Am kakurugan mina ta mekerutan ya tolay gafu ta kalalaki na ikid na bigad na ta bari na en a gagangay ta iyak mina ya mangikatalak ta kalalaki na barik, ammi awek.

A maski am anu ya pangikatalak na kadwan kiden tolay ta bari da a dakdakal para mina ya pangikatalak ku ta barik,

5-6 te ya dadagkal ku kiden a gingginafu da hala ya Istralita kiden nga popolu kiden tolay na Namaratu.

A gingginafu da para ya tolay kiden ni Bendyamin nga pake madaydayawan na Istralita.

A teyaken neanak a binanggit dak hapa ta mekawalu en araw, te yen haman ya nebar na Namaratu ta popolu kiden dadagkal mi.

A ya dana agsitang ku a Hebreyu hapa, te yen haman ya dana agsitang na Istralita kiden.

A addet ta kaabbing ku awan pulus ta tinaliban ku ta ngamin kiden lintig na Namaratu,
petta mekwenta yak mina ta matununng ta atubang na ewan.

A nedagga yak hapa ta pinpinanga na Pariseyu kiden nga pake mafulotan mangidulot ta ngamin kiden lintig na Namaratu.

A pake masikanak hapa nga nangipasikkal ta pangurug ku ta relisyon ku ta idi,
te pina-gang ku ya mangurug kiden te Hesus nga nakikattway ta relisyon mi.

7 A ye-yen kid na tarabaku ya pake nekatalak ku ta idi, te pahig ku ta kappyanan ku kid, petta yen kid mina ya pangikwentan na Namaratu ta mappya yak na tolay. Ammi nagtalekudan ku kid na, a nekwentak kid na ta awan ta kapkappyan, petta intu la kappyanan ku i Hesus. 8 A maski am anu ya kappyanan ku ta idi a ikwentak na ta awan ta iatad na, te pake mapmappya hud la ya pakkamuk te Afu Hesus. A gafu ta intu a nekwentak na ya kuman na kappyanan ken ta duping, a nagtalekudan kun, petta magamid ku ya kappyanan ni Hesus. 9 A newarad kun mantu ya kuman na kappyanan ken ta idi, petta medagga yak la tentu, pettam kumanen a igitta nak na Namaratu ewan ta mappya na tolay gafu ta ikatalak kun i Hesus. Te awek na ikatalak ta itta ya kappyanan ku gafu ta pangidulot ku ta lintig na en, te makurang haman. 10 A awan mantu ta takwan na karagatan ku am bakkan la te Hesus, petta pake mesipatak tentu ikid na pakapangwa na en nga nangtolay tentu. A isagapil ku ya barik tentu ta nagzigatan na en, petta megitta yak tentu ta pasi na en, 11 talo am mesipatak hapa sangaw ta tolayan na kiden.

Ya Karagatan Ni Pablu

12 Awek ibar ta dumatang na teyak ya ngamin karagatan ku te Hesus, a awek hapa ibar ta awan ta pagkurangan ku, ammi pake pakolangan ku am had kunku megitta tentu, talo am magamid ku sangaw ya gafu na nepanggamid na teyak.

13 Am iyak hapa la, kahkahulun, a awek
ibar ta nagamid kun yen, ammi takday la
ya kwan ku, te awek la nonotan ya itta ta
gafan ku, te masikanak mang-atubang ta
patarabaku na Namaratu teyak ta ayanin.
14 A kuman na parigan ku la ya magkain-
inabak kiden magbilag addet ta pagadde-
tan na dalan da, te pake pasikkalan ku
ya isagolyat na Namaratu ewan teyak am
ayagan nak sangaw ta utun, petta pake
mesipatak sangaw ta ngamin kalalaki ni
Hesus.

Ya Tabarang Ni Pablu Tekid

15 A maski am pahig muy, kahkahulun,
ta awan ta kurang na pangurug muy a
mappya ta parigan muy la mina ya kuman
na nonot kin. Ammi am takwan ya nonot
muy a mappya ta Namaratu hapa la ya
makkamu mangipaita ta kustu tekamuy.
16 Ammi maski am had sin ya nagaddetan
tam ta pangurug tam a mappya ta idulot
tam la, petta awetam magsunsun.

17 Mapmappya, kahkahulun, ta parigan
dak mina, a am itta ya kadwan tekamuy
nga dumagdag ta kuman na netuldu mi en
tekamuy, a yen kid hapa ya parigan muy,
18 te addu haman ya ape mangurug nga
nebar ku tekamuy ta idi, a pidwan ku ha
ibar ta ayanin, te itangit ku para ta intu
la parigan da ya awan kiden mangikatalak
ta nepangikaru ni Hesus ta liwat da kiden.
19 Ammi awan ta takwan na pagaddetan
da am bakkan la ta pangtaguhali na Nama-
ratu ewan, te ya sirat da hapa la ya dyos
da, a iparayag da para ya kāāmāmatān, te
intu la nonotan da ya katolay da ta lu-
takin. 20 Ammi ikitam nga kakurugan na
mangurug a intu nonotan tam ya katolay
tam ta langitewan, te yen ya agyan ni Afu
Hesus nga mangikerutan tekitam. A ipa-
na tam ya datang na tekitam, 21 te intu
sangaw ya manguli ta bari tam kidin nga
makafuy ikid na malogon masi, petta me-
gitta kid ta kalalaki na bari na en. Te intu
haman ya seppakapangwa a pagbalinan
na ya ngamin ta kuman na ikayat na.

4

1 A yen ya gafu na tabarang ku teka-
muy, kakabagis, te ikamuy ya kuman na
sagolyat ku nga pake iddukan ku ikid na
ikatalak ku ikid na kadamdamān ku. A
pake itug muy mantu ya pangurug muy te
Afu Hesus.

Ya Kapozyanan Na Tabarang Na

2 A ya tabarang ku hapa teg Eyodya
ikid ni Suntuke a azin muy ya kalussaw
muy, a pagdaggan muy ya nonot muy, te
magkabagis kam haman gafu te Afu Hesus.
3 A am itta tekamuy ya mekatalak nga
makigitta teyak a tabarangan muy haen ya
duwa kidina nga babay, petta magmappya
kid, te kagittak kid haman nga nangisaned
ta damag ni Hesus, te nakihebing kid teyak
nga nanguffun ta idi; sa ikid nig Klemente
ikid na kadwan kiden katarabakuk nga
awan kid sin na ngagan, ammi itta hala ya
ngagan da ta lebru na mangtolayen teki-
tam.

4 A mappya mantu, kahkahulun, ta
sigida matalak kitam gafu ta nedagga ki-
tanan ta Dafu tamewan. A ulin ku ha petta
awemuy kaliwatan, Magayayat kanan la.

5 A maski am anu ya problema muy
a awemuy hama magimpalpaliwat, te
mangikalkallak kam mina, te tanagay na
ya datang ni Afu Hesus tekitam, a intu
sangaw ya makkamu ta makaliwat. 6 A
maski am anu ya dumatang tekamuy a
awemuy la burungan, te makimallak kam
la Namaratu ewan. A ibosag muy hapa ya
talak muy tentu gafu ta kallak na tekamuy,
7 te maski am awemuy amu am had kunna
a mapasinapan kam hala ta kagitta na
nonot na Namaratu nga awan magburung,
te intu hapa la ya mangtaron ta nonot muy
ta pangikatalak muy te Hesus.

8 A ya mesasita para, kahkahulun, am
intu karagatan muy ya mappya ikid na
pangdayaw na ngamin tolay tekamuy a
awan mina ta nonotan muy am bakkan
la ta kakurugan, ikid na malalaki, anna
matunung, ikid na awan ta kadulayan,
ikid na ispot, ikid na madayawan. 9 A
ya ngamin kiden netulduk ikid na nesirak
ku tekamuy nga kurugan tam a parigan
muy kid la hapa, kumanen hapa ta ngamin
naita muy ikid na nadangag muy teyak,
a itta la ya Namaratu ewan tekamuy nga
mangatad ta pagintak na nonot muy.

Ya Talak Ni Pablu Ta Neuffun Da Tentu

10 A pake matalakak hapa te Afu
Hesus gafu ta nakanonot kanan ha nga
mangikallak teyak ta kuman na ikamuyen
ta idi. Ammi maski am awan ta nepetulud
muy teyak abat ta nabayag a awek haman
pahig ta newarad dak, te amuk ta nonotan
dak hala, te mazigat hapa ya pangitulud
muy ta iuffun muyen. 11 A awemuy
hapa pahig ta bidan ku yan gafu ta mazi-
gatanak, te maski am anu ya kasasaad
ku a matalakak la, te mapenamak na ta
ngamin dumatang teyak. 12 Te nariknak
ya zigat na makurangan, a nariknak hapa
ya gasat na masurokan, te itta ya kabattug
ku, a itta hapa ya pagbisin ku. Ammi
maski kumanen a matalakak la ta ngamin
dumatang teyak, 13 te mabalin ku la ya
ngamin ta pangpasikan ni Afu Hesus
teyak.

14 Ammi maski kunna ten a mappya
hapa yen tekamuy te inuffunan dak ta zi-
gat kin. 15 A maski addet ta nepangipadan-
gag ku ta damag ni Hesus tekamuy ikid
na nepagtugut ku ta lugar na Masadonya
a awek hapa naliwatan ta awan haman ta
takwan nga nanguffun teyak am bakkan
la ta ikamuy nga taga Pilipos. 16 A maski
teyaken nagdulot ta ili na Tesalonika nga
nagafu tekamuy a namidwa kam haman
nagpetulud ta iuffun muy teyak. 17 Ammi
maski am bidan ku yan tekamuy a awe-
muy pahig ta itta ya karagatan ku ta iatad
muy para teyak, te intu la karagatan ku
ya addu na mayan na nemulaken gafu ta
panguffun muy teyak, petta itta hapa ya
medagga ta isagolyat na Namaratu teka-
muy. 18 Ammi am iyak hapa la a ittan
ngamin teyak, a awan na ta masapul ku,
te nasurok na ya neatad muy nga netu-
lud ni Pafuditu teyak. A ikwentak hapa
ya neatad muyen ta kuman na mabangog
na atang nga makamamallak ta Namaratu
ewan. 19 A maski am anu ya masapul
muy a ya Dyos ewan nga makkamu teyak
a intu hapa ya makkamu tekamuy gafu
ta itta kam te Hesus. A isipat na kam
hapa ta kaba-nang na kalalaki na ewan.
20 Ampade madaydayawan ya Dama tame-
wan Namaratu addet ta addet.

Ya Pakikumusta Ni Pablu Tekid

21 A kumanen hapa makikumusta yak
ta ngamin kiden mangurug te Hesus ta
agyan muy, a makikumusta hapa tekamuy
ya kahulun ku kidin, 22 ikid na ngamin
kidin mangurug taga ili na Roma, aglalo ta
magtarabaku kiden ta bali na Ari in.

23 Ampade i Afu Hesus ya makkamu
tekamuy. Yen la ya addet na surat kin
tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Kolosas Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya takday para na surat nga nesurat ni Pablu ta kabalud na en para la ta ili na Roma a intu yan. Ammi ya pagduman na ta kadwan kiden nagsuratan na a aweda para la nagkāit-ita nig Pablu ikid na mangurug kiden ta isin na ili. Ya nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekid a i Paparas nga kofun ni Pablu. A ta kabalud ni Pablu para la ta ili na Roma a immange hapa i Paparas nga nagpasyar tentu, a binida na ya problema na iglesya ta ili na Kolosas. Te ya problema da kan a itta kan ya takwan na mangituldu nga immange nagpasyar tekid, a takwan kan hapa ya relisyon da nga netuldu da ta tolay kiden. A ya netuldu da kan a dakdakal kan ya anghel kiden ammi te Afu Hesus, a yen kid mina ya pakimallakan da.

A gafu ta binida ni Paparas te Pablu a nagsurat hapa i Pablu ta mangurug kiden ta ili na Kolosas, petta pake ipasikkal na ya kakurugan tekid, a neatad na ya surat na en te Paparas petta enna itulud ta iglesya. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-2 Tekamuy nga tolay na Namaratu taga Kolosas ikid na kabagis mi nga mangikatalak te Hesus Kristu.

Ampade Dama tam Namaratu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus gafu ta uray na Namaratu ewan. A kahulun ku hapa ya kabagis tamin Timotyo.

3-4 Pake matalak kamin, kahkahulun, ta Namaratu ewan nga Dama ni Afu Hesus gafu ta nadamag mi tekamuy, te mangurug kam kan hapa te Afu Hesus, ikid na iddukan muy kan hapa ya tolay na kiden. A yen ta am kada makimallak kami a ibosag mi hapa ya talak mi ta Namaratu gafu tekamuy. 5 A gafu ta kinurug muy ya kakurugan nga nadangag muy ta damag ni Hesus nga nepadangag ni Paparas tekamuy, a ittan ya ikatalak muy ta iatad na Namaratu tekamuy ta lugar na ewan, a yen ya indagan muy setalak gafu ta nadangag muy ikid na kinurug muy.

6 A ya bida ni Hesus nga nepadangag ni Paparas tekamuy a sumaned na hapa ta ngamin paglelehutin. A pake umaddun hapa ya mangurug te Hesus gafu ta damag na en, te magbabawi kid ta tarabaku da en nga dulay. A mappyan hapa ya tarabakun da ta kuman na ikamuyen tekamuyen nakadangag ta kakurugan ikid na nakkamu ta allak na Namaratu tekamuy. 7 A i Paparas nga nangipadangag ta allak na Namaratu tekamuy a intu hala ya sakā tagabu mi nga pake abikan tekami. A mekatalak hapa nga mangidulot ta patarabaku ni Hesus Kristu, petta mauffunan kam hapa. 8 A intu hapa ya nangipadamag ta iddukan da kami hapa gafu ta Kahalwa na Namaratu nga mangpasikan tekamuy.

9 A addet ta nepakadamag mi ta pangurug muy ikid na pangidduk muy a kanayun pakimallak mi kam ta pasinapān na kam na Namaratu ta malalaki na nonot gafu ta Kahalwa na en, petta pake amu muy ya uray na en tekamuy, 10 a petta intu la tarabakun muy ya megitta ta dafu muyen Hesus petta matalak hapa tekamuy. A pake adangan mi para ta dumakal la mina ya mappya na tarabaku muy ikid na amu muy ta Namaratu ewan, 11 petta pake mapasinapān kam ta pakapangwa na en, petta itta ya turad muy ikid na talak muy nga magattam ta ngamin dumatang tekamuy. 12 A mappya mantu ta ibosag muy hapa ya talak muy tentu, te intu ya Dama muy nga nangpakustu tekamuy, petta mesipat kam ta kasasaad na anghel kiden nga magyan ta dakar na Namaratu ewan. 13 A isipat na kitam ta dakar na en, te dana pinohet na kitam ta sugiramen nga nangigalutan ni Satanasen tekitam. A nealit na kitanan ta pangikerutan na Anak na en nga pake iddukan na, petta intu ya makkamu tekitam, 14 te intu ya nangikaru ta liwat tam kiden petta mapakoma kitam.

I Hesus Ya Kagitta Na Namaratu Ewan

Nga Nangikerutan Tekitam

15 A gafu ta awetam maita ya Namaratu
ewan a ya Anak na en Hesus ya pake pakai-
tan tam ikid na pakkamun tam tentu. A
intu hapa ya makkamu ta ngamin kiden
napadday, 16 te intu hapa la ya pinagpad-
day na Namaratu ta ngamin kiden maita
tam pase awetam maita ta lutakin ikid
na langitewan, kontodu magdaduma na
anghel nga seturay ikid na kadwan kiden
makapangwa, petta intu hapa la ya ma-
dayawan gafu ta ngamin kiden pinadday
na. 17 Dana ittan mantu i Hesusen ta
kawan para la na ngamin, a ta ayanin a
intu hapa ya mangibbal ikid na magtaron
ta ngamin, petta magdanang kid la nga
awan makutukutet. 18 A intu hapa ya ku-
man na ulu tam, te ikitam ngamin mangu-
rug ya bari na ta lutakin. A gagangay ta
intu ya ulu tam nga mangtolay tekitam, te
intu ya imunnan magnayun tentu en nato-
lay ta pasi na en, petta magbalin ta kātā-
nangān na ngamin. 19 A gagangay hapa
ta intu ya kātā-nangān na ngamin, te dana
uray na Namaratu ta intu ya pagyanan
na ngamin kalalaki na kadyos na ewan,
20 petta intu ya pinakabari na nga mang-
pamappya ta ngamin kiden nakigungay
tentu ta lutakin pase langitewan. Te ya
daga na en nga nagarut ta krus a yen ya
nepangikaru na ta liwat tam kiden, petta
magkakahulun kitam na Namaratu ewan.

Napakoma Kitanan Gafu Ta Pasi Ni Hesus

21 A ikamuy hapa nga adayu ta Nama-
ratu ta idi, a kuman na katapil na kam ta
idi gafu ta magsoysoy ya nonot muy ikid
na dulay ya tinarabaku muy. 22-23 Ammi
ta ayanin a pake magkakahulun kanan na
Namaratu ewan gafu te Hesus, te nesipat
na kam ta bari na en tentu en nasi, petta
megitta kam hapa ta kappya na en. A
am idulot muy la idulot ya pangurug muy
tentu, petta pake metunglak ta mappya
a awan na sangaw ta pakaliwatan muy
ikid na pangihuyan na tekamuy am igawat
na kam sangaw ta Namaratu ewan. A
mappya mantu ta awemuy pagtalekudan
ya nekatalak muyen nga nekari na Na-
maratu tekamuy ta damag ni Hesus. Te
awan haman ta takwan na ikatalak tam ta
mekerutan kitam am bakkan la ta damag
ni Hesus nga mepadangag ta ngamin tolay
ta paglelehutin, te iyak, Pablu, ya nekata-
lak na nga mangipadangag ta damag na en.

Ya Zigat Ni Pablu Nga Manguffun Ta Mangurug Kiden

24 A maski am mazigatanak gafu ta
pangipadangag ku ta damag ni Hesus a
matalakak la, te amuk ta mappya ya pag-
balinan na tekamuy, te kuman na lan-
natan ku ya zigat kiden ni Hesus ta barikin
hapa la gafu ta iglesya na en, te intu hala
ya tolay na kiden nga medagga ta bari na
en. 25 Te iyak ya nekatalak na Namaratu
ewan nga manguffun ta iglesya ni Hesus,
petta pake ipasikkal ku tekamuy ya uray
na Namaratu ta uhohug na en. 26-27 Te
addet ta pake palungu na araw a itta ya
uray na Namaratu ewan nga awena amu
na tolay kiden ta idi pase anghel na kiden.
Ammi ta ayanin a pake mepalawag ta tolay
na kiden, petta ikid hapa ya pakkamun
na ngamin tolay ta pagba-nang na kalalaki
na en nga nelemad na ta idi, te ya pagba-
nang na kalalaki na en nga aweda amu ta
idi a intu hala i Hesus Kristu nga magyan
tekamuy, a intu hapa ya ikatalak muy ta
mesipat kam hapa sangaw ta kalalaki na
en.
28 A intu hala ya ipadangag mi ta
ngamin tolay. A pake ituldu mi kid, anna
tabarangan mi kid ta mappya na uhohug,
petta am mepaatubang kid sangaw ta
Namaratu ewan a awan mina ta pagkuran-
gan da am awa pake mekustu kid hud la
gafu te Afu Hesusen nga magyan tekid. 29 A
yen ta ikakinan ku ya tarabakukin tekid
gafu ta pangpasikan na Namaratu teyak ta
pakapangwa na en.

2

1 A pake ibosag ku tekamuy, kahkahu-
lun, ta ikakinan ku la ya tarabakukin gafu
tekamuy, kontodu mangurug kiden ta ili
na Laodisya, a kumanen hapa ta ngamin
kiden nga awan para la nakaita teyak,
2 petta magsikan mina ya nonot muy gafu
ta pagdadagga muy ikid na pagkaid-idduk
muy, a petta pake maawatan muy para
ya uray na Namaratu ikid ni Hesus Kristu

nga awena amu na tolay kiden ta idi. 3 Te
ya ngamin kiden nelemad na Namaratu
ewan ta idi a i Hesus ya kuman na tulbik
tam nga manghukat ta nelemad na en,
petta amu tam ya uray na en, te intu hala
ya nangatadan na Namaratu ta ngamin
kiden pepakamu na tekitam. 4 A yen
ya ibar ku tekamuy petta awemuy mina
maayayyaw, talo am maay-ayu na kam
mina na kadwan tolay ta kaispot na uho-
hugan da nga tulad. 5 A maski am awanak
tekamuy a itta hala ya nonot ku tekamuy,
a matalakak tekamuy gafu ta pagtatakday
muy ikid na pangurug muy te Afu Hesus
nga netug muy ta nonot muy.

Matolay Ya Mangurug Gafu Te Hesus Kristu

6 Gafu ta mangurug kanan te Hesus
Kristu nga nesaad na Namaratu ta dafu
na ngamin a mappya mantu ta intu
tarabakun muy ya megitta ta dafu muy.
7 A gafu ta pake netug muy ya damag ni
Hesus nga netuldu ni Paparas tekamuy a
yen la ya idulot muy petta dumakal para ya
pangurug muy tentu, petta awena sangaw
mahantud na kinurug muyen. A mappya
hapa ta kanayun ibosag muy ya talak muy
ta Namaratu gafu ta allak na ikid na idduk
na tekamuy.

8 A imugudan muy hapa talo am itta san-
gaw ya mangitawag tekamuy ta takwan
na relisyon nga ituldu da tekamuy. Te
am bakkan ta kuman na nesirak ni Hesus
Kristu a tulad mantu, a awan ta iatad na
tekamuy, te nagafu ta nonot na tolay nga
netuldu na anitu kiden tekid. 9 A imugu-
dan muy mantu talo am metawag kam te
Hesus, te awan ta takwan na pagyanan
na ngamin kadyos na Namaratu ewan am
bakkan la ta intu. 10 A gafu ta nedagga
kam hapa tentu a itta mantu la tentu ya
ngamin masapul muy, te intu ya kātā-
nangān na ngamin kiden seppakapangwa
nga anghel ikid na anitu ikid na tolay.
11 A gafu ta nedagga kanan te Hesus a
sinyalan na kam, petta itta ya pakaitan ta
kwa na kam na Namaratu. Ammi ya sinyal
muy a bakkan ta kuman na kabanggit na
Hudyo kiden, te intu nasinyalan ya nonot
muy, te newasa muy ya gagangayen nonot
muy ta nekesipat muy ta pasi ni Hesusen.
12 A gafu ta nesipat kanan ta pasi na en
a nesipat kam hapa ta neketanam na en
ta nepagzigut muyen. Ammi tekamuyen
lumattog ta danumen a nesipat kam hapa
ta nepagtolay na en, te intu nekatalak muy
ya pakapangwa na Namaratu ewan nga
mangtolay tekamuy ta kuman na nepang-
tolay na te Hesus ta pasi na en.

13 Ta idi a nasin ya kahalwa muy gafu
ta liwat muy kiden ikid na kadulay na
nonot muy. Ammi gafu ta pasi ni Hesus a
pinakoma na kitam na Namaratu ta liwat
tam kiden a nesipat na kitam ta pagtolay
ni Hesusen. 14 Te ya pasi na en ya nepang-
purid na Namaratu ta ngamin kiden liwat
tam ta lintig na kiden, te dana nelista na
kid ta kuman na gatut tam tentu. A ta
nepangilansa da te Hesus ta nagappan na
en a uray na Namaratu ta sakā nelansa
hapa ya lista na liwat tam kiden petta ikaru
na kid. 15 A gafu ta nekaru na ya liwat tam
kiden a naabak na hapa ya Satanas ikid na
anitu kiden nga kanayun mamadpadulay
tekitam, te pinerdi na ya pamadpadulay
da tekitam. A ta nepangipabuya da ta
pangpapasi da te Hesus a intu nepabuya
na Namaratu ya pangabak na te Satanas
ikid na anitu na kiden gafu ta pasi ni Hesus.

Naubadan Kitam Ta Ituldu Na Anitu Kiden

16 (v16,20a) * Gafu ta pangabak ni Hesus
ta anitu kiden a naubadan kanan hapa ta
ituldu na anitu kiden, te nesipat kanan ta
pasi ni Hesus. A yen ta awemuy mina
nonotan ya ibar na kadwan kidina nga
mangihuya tekamuy gafu ta kanan muy
ikid na inuman muy. A am ibar da ta
ngilinan muy mina ya dana kiden pyesta
na Hudyo kiden, ikid na bagu na hulan da,
ikid na araw na agimmang da a awemuy
la ikaskasu, 17 te bakkan haman ta iyen kid
ya pake kakuruganen nga ituldu na Nama-
ratu tekitam, te yen kid la bit ya neunnan
na Namaratu ta popolu kiden dadagkal
petta kuman kid la na keangarigan na
awanen para dumatang. Ammi gafu ta
ange ni Hesusen a intun ya kakurugan. 18 A

* **2:16** Ya gadwa na bersikulo 20 a netulfu ta isin petta matarus ya bida.

awemuy hapa ituluk ta ayayyawan da kam na mangipapilit ta pakikultu da, te ikayat da ta timuluk kam hapa nga makimallak ta anghel kiden, te intu la dagdagan da ya naita da ta tarinap da, a iparayag da ya amu da. Ammi awan ta kappyanan na amu da, te nagafu hala ta dana en nonot da nga dulay. 19 A kuman na newasik da mantu ya ulu da en, te nakigungay kid na haman te Hesusen. Ammi gagangay ta intu ya kuman na ulu tam, te intu haman ya pagafun na angat tam ikid na sikan tam, petta dumakal mina ya ngamin bari na en ta kuman na ikayat na Namaratu ewan. Te ya ngamin kiden urat na ikid na nagtotopan na tulang na kiden ya magingufuffun hapa petta dumakal ya bari na ta kuman na idagdakal na gagangayen bari tam.

20 (v20b) A gafu ta naubadan kanan ta ituldu na anitu kiden a awemuy mina makigitta ta kadwan kiden tolay nga pasikanan na anitu, te negungay na kam haman ni Hesus. A awemuy mantu pegalut ta lintig da kiden 21 te addu haman ya ihangat da nga mappya;

> “Awemuy kanan ya kumanin, maski awemuy la si-gedan, te makaliwat kam,” kunda.

22 Ammi ya ihangat da en a uray na Namaratu ta magserbi tekitam. A awemuy mantu kurkurugan ya ngamin madangag muy nga mehangat, te bakkan haman ta Namaratu ya nangihangat am awa tolay. 23 Ta kuman na uray da a mappya ya lintig da kiden, te uffunan da kid kan nga mangurug, ikid na umalinnak, ikid na mangiguwad ta bari da. Ammi ta kakurugan a awan haman ta iatad na tarabakun da, te padakalan na hud la ya pagkaragat na bari da.

3

Ya Kappyanan Na Pakesipat Tam Ta Nepagtolay Ni Hesus

1 A ta kuman na inuhohug ken ta idi, kahkahulun, a nesipat kanan haman ta nepagtolay ni Hesus, a takwan na mantu ya lintig muy, petta intu mina karagatan muy ya itta en ta Namaratu ewan, te yen haman ya agyan na dafu muyewan Hesus nga makipagturay tentu ta ngamin paglelehutin. 2 A awemuy la mantu nonotan ya ngamin kiden karagatan da ta lutakin nga awan mabayag, te mapmappya ta intu nonotan muy ya neatad na Namaratu tekamuy ta lugar na ewan nga magnayun, 3 Te nasi kanan haman nga nesipat te Hesus, ammi nesipat kanan hapa ta nepagtolay na en, a sakā netagu ya angat muy ni Hesus ta Namaratu ewan. 4 A am makipaita ha sangaw i Hesus a sakā mepaita kitam hapa tentu nga megitta ta ngamin kalalaki na, te intu hapa la ya katolayan tam.

5 A mappya mantu ta iwasa muy ya gagangayen nonot muy nga magkaragat ta kwa na lutakin, petta awemuy mangadallaw, ikid na magattug ta awemuy atawa, ikid na magattug ta sakā lalaki muy ikid na sakā babbay muy, ikid na maglaham. A awemuy hapa maginggum, te ya maginggum ya kagitta na makidyos ta sinang tolay nga dyos. 6 A yen kid na tarabaku ya gafu na pangpa-gang na Namaratu ta ngamin kiden makaliwat. 7 A sakā nakihulun kam hapa tekid ta idi ta isin kid na tarabaku, 8-9 ammi ta ayanin a nagtalekudan muy na, a mappya ta awemuy kid tolin. A awemuy mantu ipasinap ya pagporay muy, ikid na makitapil, ikid na mangikatupag, ikid na mamadpadulay, ikid na maguhohug ta dulay na uhohug, ikid na magladdud ta sakā tolay muy, te newasa muy haman ya gagangayen nonot muy kontodu tarabaku muyen. 10 A gafu ta nauli kanan neanak a ittan ya bagu na nonot muy nga megitta ta nonot na Namaratu, petta dumakal la dumakal ya amu muy tentu ta pakangangayin. 11 A ya ngamin kiden nauli neanak nga Hudyo ikid na bakkan ta Hudyo, ikid na nabanggit ikid na awan nabanggit, a awan ta idaduma na Namaratu tekid, te maski am anu ya katolay da a awan ta kwenta na, a kumanen hapa ta awanen para la mepenam, ikid na awan ta adal, ikid na tagabu ikid na awena en magtagabu, te intu la mesasita i Hesus Kristu nga magyan tekitam.

12 A gafu ta sa pinili na kam ngamin na Namaratu ewan, a neduma na kam ta kadwan kiden tolay ta pangidduk na teka-

muy. A mappya mantu ta ipaita muy ya pakipagrikna muy ta ikattolay muy kiden, a kumanen hapa ta pangidduk muy tekid, ikid na kasippat muy, ikid na pagattam muy tekid, ikid na pangikallak muy. 13 A magimpakpakoma kam hapa am itta ya liwat na takday ta kadwan tekamuy, te mappya ta magimpakpakoma kam ta kuman na nepagpakoma na Dafu tamewan tekamuy. 14 Ammi ya pagkaid-idduk muy ya pake mesasita, te yen ya magpasibukal tekamuy petta mappya ya kauknud muy.

15 A am itta ya problema muy nga magpakattway tekamuy a pataliban muy la, te intu nonotan muy ya pagpatatakday ni Hesus tekamuy, a yen mina ya tulukān muy, te yen ta inalap na kam na Namaratu ewan petta magtatakday kam ta kuman na magkakabagis. A nonotan muy hapa ya ngamin kiden bendisyon na Namaratu tekamuy, te ibosag muy ya talak muy tentu. 16 A mappya hapa ta kanayun mapasinapān ya nonot muy ta uhohug ni Hesusen, petta mappya ya uhohugan muy ta pagintultuldu muy ikid na pagintabtabarang muy. A magkakansyon kam hapa setalak ta Namaratu ewan ta magdaduma na kansyon. Kumanen hapa ta adade ikid na not am yen ya iatad na Kahalwa na en tekamuy. 17 A maski am anu ya tarabakun muy ikid na uhohugan muy a mappya ta nonotan muy ya ngagan ni Afu Hesus petta intu ya madayawan, a ibosag muy hapa ya talak muy ta Namaratu ewan gafu tentu.

Ya Metuldu Ta Nagatawa Kiden Ikid Na Magtagabu

18 A ikamuy babay nga seatawa a mappya ta timuluk kam ta atawa muy ta kuman na mekustu ta pangurug muy te Afu Hesus. 19 A ikamuy lalaki a iddukan muy hapa ya atawa muy, a awemuy kid pagzigātan. 20 A ikamuy ānāk a kurugan muy ya hina muy ikid na dama muy ta ngamin patarabaku da tekamuy, petta matalak hapa ya Namaratu ewan tekamuy. 21 A ikamuy seanak a awemuy pagporayan ya ānāk muy kiden ta pagpatununng muy tekid, talo am matampa ya talak da. 22 A ikamuy tagabu a kurugan muy ya dafu muy kiden nga itta ta lutakin ta ngamin patarabaku da tekamuy, ammi awemuy mina parigan ya ape mangmamallak tekid, te maski am aweda taronan ya tarabaku muy a idulot muy la ya patarabaku da tekamuy gafu ta talaw muy ta Dafu tamewan Hesus. 23 A maski am anu ya patarabaku da tekamuy a maglologon kam la, a ikwenta muy ta bakkan ta tolay ya pakitagabun muy am awa i Afu Hesus, 24 te nonotan muy ta maski am anu ya tarabakun muy nga mappya a intu sangaw ya makkamu nga mangsagolyat tekamuy ta kuman na nekari na Namaratu ewan, te mekwenta te Hesus Kristu ya pakitagabun muy. 25 Ammi ya mangwa ta dulay a maatadan hala sangaw ta kuman na iningwa na en, te awan ta idaduma na Namaratu ewan.

4

1 A ikamuy hapa nga makātagabu a atadan muy ya tagabu muy kiden ta mappya en nga mekustu tekid, te nonotan muy ta itta hapa ya dafu muy nga magyan ta langitewan.

Ya Kapozyanan Na Ituldu Na

2 A ya ibar ku tekamuy ngamin a malogon kam mina nga makimalmallak ta Namaratu ewan, a awemuy kaliwatan ya mangibosag ta talak muy tentu gafu ta allak na ikid na bendisyon na tekamuy. 3 A am kada makimallak kam a pakimallak dak hapa, petta atadan nak na Namaratu ta araw ku nga mangipadangag ta uhohug na en, petta mepalawag ku ya uray na en nga nehulun te Hesus nga nelemad ta idi. 4 A maski am yen ya gafu na kabalud kin ta ayanin a pakimallak dak hala petta itta ya lugar ku nga mangipalawag ta kadwan kiden tolay ta agyan kin. 5 A ya ibar ku para tekamuy a kanayun nonotan muy am anu ya mappya nga tarabakun muy ikid na uhohugan muy ta awan kiden mangurug, te awemuy mina ipapa-na ya mangipaita ta kappyanan na pangurug muy. 6 A am kada maguhohug kam a ipaita muy hapa ya masippat na nonot petta awena matabeng na uhohug muy, te gagangay ta kunna ten petta amu muy am had kunna mina na tabbag muy ta ngamin tolay.

Ya Kapozyanan Na Pakikumusta Nig Pablu

7-8 A ya nangitulud ta surat kin tekamuy
a ya kabagis kin Tikiku, te intu ya pake
iddukan ku, a mekatalak hapa nga man-
guffun ikid na makipagtagabu teyak ta
patarabaku ni Afu Hesus. A intu ya dinob
ku tekamuy petta ibar na am imanu yak
ta agyan kin, petta amu muy ya kasasaad
kin ikid na ngamin tarabakuk, a petta
intu hapa ya mangpasikan ta nonot muy.
9 A intu hapa kahulun na i Onisimu nga
kalugaran muy. Intun hapa ya takday
kabagis ku nga mekatalak nga iddukan ku
hapa. A ikid duwa ya pakadangagan muy
ta ngamin makkwa teyak ta agyan kin.

10-11 A makikumusta hapa tekamuy i
Aristarku nga sakā balud kin, ikid ni
Markus nga kasinsin ni Barnabasen, ikid
ni Hesusen nga nengagan ta Husto. A dana
nesurat kun tekamuy ya tabarang ken gafu
te Markus, a am dumatang sangaw teka-
muy a pagdulotan muy la. A ya tallu kidin
la ya sakā Hudyok kidin nga makipaguffun
teyak ta tarabakukin nga mangituldu ta
pangikerutan na Namaratu ewan, a dakal
hapa ya talak ku tekid. 12 A makikumusta
hapa i Paparasen nga kalugaran muy ikid
na tagabu ni Hesus Kristu. A pake ikakinan
na hapa ya makimallak ta Namaratu gafu
tekamuy, te intu adangan na ta pake mag-
tuyag ya pangurug muy ikid na awan mina
ta kapopoyungan muy gafu ta patarabaku
na Namaratu tekamuy. 13 A ibar ku la
yan tekamuy, te pake napasikkal kun hapa
ta dakal ya lagpat na nga magtarabaku
gafu tekamuy ikid na itta kiden ta ili na
Laodisya ikid na Hirapolis. 14 A ya makiku-
musta para tekamuy a i Doktoren Lukas
nga iddukan ku hapa ikid ni Demasen. 15 A
ibar muy hapa ta makikumusta kami ta
kabagis ku kiden ta ili na Laodisya, kuma-
nen hapa te Nimpas kontodu mangurug
kiden nga maggagimung ta bali na en.

16 A am nabalin muy sangaw mangbasa
ta suratin yan ta atubang na kabagis kiden
a pabasa muy hapa sangaw ta maggag-
imung kiden ta ili na Laodisya, a kuma-
nen hapa basan muy sangaw ya surat ken
tekid. 17 A ibar muy hapa te Arkipo ta
awena mina kaliwatan ya tarabaku na en
nga nekatalak ni Afu Hesus tentu, te map-
pya ta iduldulot mina. 18 A iyak hapa la,
Pablu, ya nagsurat ta kapozyanan na uho-
hug ta isin. Namaratu ewan ya makkamu
tekamuy, a nonotan dak hapa gafu ta ka-
balud kin. Awan na.

Ya Napolu En Surat Ni Pablu Ta Taga Tesalonika Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Am basam apolu ya kapitulo 16 ikid na 17 ta **Tarabaku Na Turin Kiden** a amum sangaw ya bida na pagpasyar nig Pablu ta ili na Tesalonika, te tekiden nagtugut ta ili na Pilipos a nagdulot kid ta ili na Tesalonika. Ye-yan na ili ya mayor na ili ta lugar na Masadonya. A ya lugar na Masadonya ya nedagga hapa ta lutak na Ari en taga ili na Roma.

Tallu liggwan la ig Pablu ta ili na Tesalonika nga nangipadangag ikid na nangituldu ta uhohug na Namaratu ikid na damag ni Hesus. Ammi gafu ta mangurug ya kadwan kiden Hudyo ikid na Hentil a nangahugu hapa ya Hudyo kiden nga awan nangurug, a nakitapil kid na te Pablu. A gafu ta dulay ya negakkad da tentu a napersa nagtugut, a nagdulot na ta ili na Atenas ikid na Korinto, a yen ya nagindagan na te Timotyo gafu ta nesirak na ig Timotyo ikid ni Silas ta ili na Tesalonika.

A ta datang ni Timotyo te Pablu a nepadamag na tentu ya kasasaad na mangurug kiden ta ili na Tesalonika, yaga nebar na hapa tentu ya kapopoyung da gafu ta kahulun da kiden nga nagpasi. A yen ta nesurat ni Pablu ya suratin yan tekid, te addu ya ipasikkal na tekid, petta masikan ya pangurug da, ikid na pangikatalak da ta katolay na kahulun da kiden nagpasi. A ya pake nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1 Ikamuy taga Tesalonika, nga mangurug ta Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu:

Ampade sa ikallak na kam na Namaratu ewan, petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy, kahkahulun, a ikami Pablu, a Silas, ikid ni Timotyo.

Ya Pangdayaw Da Ta Pangurug Da

2 Am kada makimallak kami, kahkahulun, a kanayun pakimallak mi kam hapa. A **"Mappya hapa yen teko, Afu, te inuffunam hapa ya taga Tesalonika kiden,"** kummi hapa tentu, 3 te intu nonotan mi ya pangipasikkal muy ta pangurug muy, ikid na pagbannag muy gafu ta pangidduk muy, ikid na pagattam muy gafu ta pangikatalak muy ta datang ni Afu Hesus tekitam.

4 A amu mi hapa, kahkahulun, ta dana pinili na kam na Namaratu gafu ta pangidduk na tekamuy, 5 te ya damag ni Hesusen nga nepadangag mi tekamuy a bakkan la ta uhohug na tolay, te itta hapa ya pakapangwa na gafu ta Kahalwa na Namaratu nga nangipasikkal ta inuhohug mi en tekamuy, petta kurugan muy. A maski te naita muy hapa ya gagangay mi ta pagyan mi en tekamuy, a amu muy ta intu la tinarabaku mi ya magserbi ta kappyanan muy.

6 A mappya hapa, te nakigitta kam tekami ikid ni Afu Hesus, te maski am inuyoyungan na kam na awan kiden mangurug gafu ta pangurug muy ta uhohug mi en tekamuy, a matalak kam la ta dakal na talak nga neatad na Kahalwa na Namaratu tekamuy. 7 A yen ta ikamuy mina ya parigan na ngamin kiden mangurug ta lugar na Masadonya ikid na Akaya, 8 te gafu ta pangurug muy a negitta kanan hapa ta kuman na kampana, te pake nakaadayun ya ngahal na uhohug ni Afu Hesus gafu tekamuy addet ta ngamin kiden babali ta lugar na Masadonya ikid na Akaya. A gafu ta pake nesaned hapa ya damag na pangurug muy addet ta ngamin paglelehut a kuman na awan ta mabida mi ta isin kid na lugar, te dana amu dan. 9 A bidan da hapa tekami ya talak muy nga nagpadulot tekami ta ange mi en tekamuy, te amu dan ta nagtalekudan muy ya sinang dyos kiden, petta magserbi kam ta kakurugan na Dyos nga seangat. 10 A amu dan ta indagan muy hapa ya datang na anak na en nga tinolay na ta pasi na en, te magafu sangaw ta langit. A intu hala i Hesus nga mangilillik tekitam ta pama-gang na Namaratu ewan, petta awetam mekabat ta awan kiden mangurug.

2

Ya Pangipasikkal Da Ta Tarabaku Da en Tekid

1 A maski am anu ya bidan na kadwan
kiden tekami, kahkahulun, a dana amu
muy haman ta awemi immange tekamuy
ta kuman na magpakewās, petta pakanan
da kami. 2 Te kabalinan na nepangpaluk
da tekami ta ili na Pilipos, ikid na nepanga-
mamat da tekami a nagdulot kamin hapa
tekamuy. A dana amu muy haman ta addu
ya nakitapil tekami ta agyan muy, ammi
pinagturad na kami la na Namaratu ewan,
petta ipadangag mi hapa ya uhohug na en
tekamuy. 3 A awan hapa ta inayayyaw
mi ta maski am inya tekamuy, ikid na
awan hapa ta ininggumān mi tekamuy, te
bakkan haman ta dulay ya nepangagagay
mi tekamuy, te mappya haman. 4 Te gafu
ta ikatalak na kami na Namaratu ewan a
pinakimohayan na kami nga mangipadan-
gag ta damag ni Hesus. A bakkan mantu ta
tolay ya mamallakan mi ta uhohugan mi,
te intu hud la uhohugan mi ya kuman na
ikayat na Namaratu ewan, te intu haman
ya mangparuba ta nonot mi.

5 A amu muy hapa ta awemi naguho-
hug ta kuman na ape magdayaw teka-
muy, te bakkan kami haman ta kuman na
maging-aappya na tolay nga mangilemad
ta paginggum na, te ya Namaratu ewan
ya mangipasikkal ta kappya na nonot mi.
6 A gafu ta turin kami ni Afu Hesus a
kakurugan ta itta ya mabalinan mi nga
mangalap ta iuffun muy, ammi inawemi
hapa, te bakkan ta intu kinaragatan mi ya
pangdayaw na tolay tekami, te maski am
ikamuy ono kompormi na tolay. 7 Ammi
maidduk kami hud la tekamuy ta kuman
na kaidduk na magpasusu ta anak na.

8 A gafu ta idduk mi tekamuy a matalak
kami la nga mangisipat ta pagkappyanan
mi tekamuy, te bakkan la ta uhohug na
Namaratu ya nekayat mi isipat tekamuy,
te maski ya ngamin bari mi ikid na angat
mi, te meribu ya idduk mi tekamuy. 9 Te
intu mina nonotan muy, kahkahulun, ya
pagbannag mi en hapa tekami en nangi-
padangag ta damag ni Hesus tekamuy, te
maski hiklam pase araw a nangallu kami
hapa ta magserbi tekami, pettam kuma-
nen awemuy mina mazigatan gafu tekami.
10 Amu haman na Dyos pase ikamuy ta
awan pulus ta nangihuyan muy tekami, te
mappya ikid na matunung ya katolay mi
ta atubang muy nga mangurug. 11 A amu
muy para ta tinabarangan mi ya tagtakday
tekamuy ta kuman na pangituldu na dama
ta ānāk na kiden, 12 te pake nepasikkal mi
ikid na nemamallak mi ta intu la mina
tarabakun muy ya megitta ta Namaratu
ewan, te intu haman ya nangagagay teka-
muy, petta mesipat kam ta iturayan na ikid
na kalalaki na.

Ya Talak Da Ta Pangurug Na Taga Tesa-lonika Kiden

13 A kanayun matalak kami hapa ta Na-
maratu gafu ta malogon kam nagdangag
ta uhohug na Namaratu, te awemuy ne-
gitta ya nepadangag mi en ta uhohug na
tolay am awa uhohug na Namaratu, te
kakurugan haman. A yen ta nauli hapa
ya nonot muy ikid na agangwa muy, te
itta ya pakapangwa na uhohug na en nga
manguli tekamuy nga mangurug. 14 A
yen ya gafu na, kahkahulun, ta nekabat
kam hapa ta kuman na zigat na tolay ki-
den na Namaratu nga taga Hudeya nga
mangurug te Hesus, te ya pangpazigat na
kalugaran muy kidina tekamuy a kuma-
nen hapa ya nepangpazigat na Hudyo ki-
den ta kagitta da kiden taga Hudeya nga
mangurug te Hesus. 15 Ammi gagangay
haman ta kunna ten, te ya Hudyo kiden
hapa la ya namapasi ta aglavun kiden ta
palungu na araw gafu ta pangipadangag
da ta uhohug na Namaratu tekid, a sangaw
netubbat da hapa papasin i Afu Hesus, a
ta ayanin a tapilan da kami hapa. Ku-
man na ikatupag da haman ya Namaratu
kontodu ngamin tolay, 16 te salinan da
kami mina, petta awemi mina ipadangag
ya pangikerutan ni Hesus ta Hentil kiden.
A gafu ta tarabaku da a kanayun daggan
da ya liwat da kiden petta pake mapannu
kid. Ammi nagaddet na ya pagattam na
Namaratu ewan tekid, te dumatang na ya
pama-gang na tekid.

Ya Damdam Nig Pablu Tekid

17 Ammi ta kuman na ikami, kahkahu-
lun, a pake madamdam kami tekamuy
gafu ta pa nakigungay kami tekamuy,

ammi maski am awemi kam maita a itta
kam hala ta nonot mi. A yen ta pake kara-
gatan mi ya ange tekamuy, petta maita mi
kam, te pake madamdam kami tekamuy.
18 A gafu ta karagatan mi ya ange tekamuy
a kanayun kami gumanwat, aglalo teyak
Pablu, ammi sinalinan na kami garay ni
Satanas. 19 A gagangay ta madamdam
kami tekamuy, kahkahulun, te awan san-
gaw ta takwan na ikatalak mi ikid na
iparayag mi ikid na sagolyat mi ta atubang
ni Afu Hesus am bakkan la tekamuy. 20 Te
am ittan sangaw i Afu Hesus a pake mata-
lak ya nonot mi gafu tekamuy, te ikamuy
sangaw ya iparayag mi.

3

Ya Gafu Na Nepangidob Na Te Timotyo

1-2 A gafu ta awek maattaman ya awek
pakaange tekamuy, a **“Maski am awan
ta kahulun ku ta isin Atenas a mappya
ta doban ku i Timotyo, petta intu ya
manguffun tekid,”** kunku, te intu hala ya
kabagis mi ikid na katarabakun mi ta Na-
maratu nga mangipadangag ta damag ni
Hesus. A yen ta dinob ku nga mangpasikan
ikid na mangtabarang tekamuy, 3 petta
awena mina matampa na pangurug muy
gafu ta pagzigātān muy, te dana amu muy
ta nekari kitam nga mesipat ta zigat gafu ta
pangurug tam. 4 Yen haman ya binida mi
tekamuy ta ketta mi en para la tekamuy, te
dana neunnan mi ta mazigatan kitam san-
gaw gafu ta pangurug tam, a ta ayanin amu
muy na ta dumatang na tekamuy. 5 Ammi
gafu ta awek pakadamag tekamuy a awek
neattam, a yen ta dinob ku i Timotyo teka-
muy, petta ipadamag na sangaw teyak am
umanu ya pangurug muy, te nagburungak
hapa talo am naayayyaw na kanan ni Sa-
tanas, a nelogotak na mina ta banbannag
ken tekamuy.

6 Ammi mappya, te bagu dumatang na
i Timotyo, a matalakak ta nepadamag na
en, te masikan kān la ya pangurug muy
ikid pangidduk muy. A nebar na hapa ta
kanayun nonotan da kami, te madamdam
kam kān nga makaita tekami ta kuman na
damdam mi hapa tekamuy. 7 A yen ya
gafu na, kahkahulun, ta maski am mazi-
gatan kami gafu ta makitapil kiden tekami
a natabtabang na ya damdam mi gafu ta
damag na pangurug muy. 8 Te am amu
mi ta netug muy la ya pangurug muy te
Afu Hesus a yen ya kuman na mangto-
lay tekami. 9 A maski am dakal ya pang-
dayaw mi ta Namaratu gafu tekamuy a
kuman na makurang para la, te am maki-
mallak kami tentu a kuman na awan ta
pagpakabalat mi ta neatad na tekami nga
talak mi gafu tekamuy. 10 Ammi kanayun
makimallak kami ta araw ikid na hiklam,
petta mapalubusan kami mina nga ange
ha tekamuy, petta pake pannun mi hapa
ya magkurang para la ta pangurug muy.

11 A mappya mantu ta Dama tam Na-
maratu ikid ni Afu Hesus ya mangazi ta
mangsalin tekami, petta makaange kami
tekamuy. 12 A mappya ta padakalan na
hapa ya pagkaid-idduk muy, kumanen
hapa ta ngamin tolay, petta nasurok ya
pangidduk muy ta kadwan ta kuman na
pangidduk mi tekamuy. 13 A yen kid ya
adangan mi tentu, petta masikan mina ya
nonot muy nga mangwa ta mappya, petta
awan sangaw ta pakehuyan muy ikid na
pagkurangan na kappya muy ta atubang
na Namaratu ewan am ange ig Afu Hesus
ikid na ngamin kiden kahulun na nga
anghel.

4

Ya Kadwan Kiden Itabarang Na Tekid

1 A itta hapa ya itabarang mi tekamuy,
kahkahulun, gafu ta pagkakahulun tam
te Afu Hesus. A maski te dana amu
muy haman ya netuldu mi en tekamuy
petta intu tarabakun muy ya ikayat na
Namaratu ewan. A gafu ta yen hala ya
tinarabaku muy a mappya ta idulot muy
la ta kuman na tarabaku muyen hala. 2 Te
amu muy hapa ta intu la netuldu mi teka-
muy ya kuman na netuldu ni Afu Hesus
tekami, petta awan ta kadulayan muy, 3 te
ikayat na Namaratu ewan ta magserbi ya
bari tam ta pagkappyanan.

4 A yen ta awemuy mina makidorug
ta awemuy atawa, te mappya ta amu na
tagta-day tekamuy ya manggamma ta bari

na, petta intu la tarabakun na ya kappyanan ikid na madayawan. 5 A awan mina ta magatattug ta kuman na agangwa na awan kiden makkamu ta Namaratu, 6 te awan mina ta ange makisalnuk ta barawasi na kagitta na en tolay. Dana nebar mi haman ikid na nepasikkal mi tekamuy ta Namaratu ewan sangaw ya mangpa-gang ta ngamin kiden mangwa ta kumanen na kadulayan. 7 Te bakkan ta intu nepangagagay na tekitam ta magatattug kitam, am awa megitta kitam mina ta kappya na ewan. 8 A am itta tekamuy ya magsoysoy ta itabarang kin, a bakkan haman ta tolay ya pagsoysoyān na am awa Namaratu ewan, te intu haman ya nangatad ta Kahalwa na en tekamuy, petta megitta kam tentu.

9 A awek na uhohugan tekamuy ta idduk muy mina ya kabagis muy, te dana netuldu na kam na Namaratu ta magkaid-idduk kam. 10 A kakurugan hapa ta idduk muy ya ngamin kiden kabagis ta ngamin paglelehut na Masadonya, ammi mappya hapa ta padakalan muy para ya pagkaid-idduk muy, 11 te mappya ta magintak kam, petta awemuy tabtabangan ya tarabaku na kadwan. Te dana netabarang mi haman ta magbannag magtarabaku ya tagtakday tekamuy ta katunungan na tarabaku na hapa la, 12 pettam kumanen a dayawan na kam hapa sangaw na awan kiden mangurug gafu ta maita da ta awemuy ange magadang ta kahulun muy kiden ta magserbi tekamuy.

Ya Pangipasikkal Da Ta Kasasaad Na Nagpasi Kiden

13 A itta hapa ya takday ipasikkal mi tekamuy, kahkahulun, petta awemuy makilavun gafu ta kasasaad na kahulun muy kiden nagpasi, petta awemuy hapa madamdam tekid ta kuman na damdam na awan kiden ta ikatalak. 14 Te am mangurug kitam ta natolay hala i Hesus ta nepasi na en a kumanen hapa mina ta nangurug kiden tentu nga nagpasi, te tolayan na kid hala sangaw na Namaratu ta kuman na nepangtolay na te Hesus. 15 Te ya uhohug ni Afu Hesus nga nesirak na tekami ikid na ipadangag min tekamuy a ikitam kān mangurug nga matolay addet ta ange na tekitam a awetam kān mapmapolu ammi ta nagpasi kiden. 16 Te am dumagut sangaw ya Dafu tamewan nga magafu ta langit a madangag tam kān sangaw ya ngahal na kadakalan na anghel kiden ikid na amaryung na Namaratu, kapye na magayayag hapa ni Afu Hesus. A mapolu kān magtolay ya ngamin kiden nagpasi nga nedagga tentu, 17 te ikitam nga matolay addet ta datang na Dafu tamewan a sa igindan na kitam hapa ta tinolay na kiden, te ka-ma la patullun na kitam ta kulam kiden, petta magdadafung kitam hapa ta langit. A magnayun kitanan sangaw tentu. 18 A mappya mantu ta yeyen kid na uhohug ya sigida bibidan muy petta matabtabang hapa ya damdam muy ta awan kiden tekamuy.

5

Ya Pagka-ma Na Datang Ni Hesus

1 A kumanen hapa awemi ibar tekamuy, kahkahulun, am kanu na araw ya datang na Dafu tamewan, 2 ammi maski, te dana amu muy haman ta ka-ma la dumatang ta kuman na iange na tulisan ta hiklam. 3 Te sangaw am pahig na tolay kiden ta awan ta dulay, ikid na awan ta burungan da, a yen sangaw ya datang na pakadulayan da, te pagka-ma da sangaw ta kuman na maganaken am pagka-ma na ya zigat na paganak na, a awedan sangaw malillikan ya pama-gang na Namaratu tekid.

4 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te awemuy magyan ta sugiram ta kuman na awan kiden mangurug, a am magka-ma sangaw ya panglavvu na Namaratu ewan ta kuman na ange na tulisan a awena kam sangaw madatangan, 5 te sa itta kam ngamin ta dakar, a intu tarabakun muy ya mappya. 6 A gafu ta awetam magyan ta sugiram a mappya mantu ta awetam pasidugan ya iange na Dafu tamewan, petta awetam mekabat ta awan kiden mangurug. Te mappya ta imugudan tam la sehahukāl, petta awetam megitta ta mellaw. 7 Te ya magyan kiden ta hiklam ikid na sugiram a intu la amu da ya magillaw ikid na masidug. 8 Ammi gafu

ta magyan kitam ta dakar a mappya ta kanayun mahukal la ya nonot tam, petta awetam megitta ta mellawen. A afuran tam ya pangurug tam ikid na pangidduk tam, te yen kid ya mangikerutan tekitam. A itug tam la ya pangikatalak tam ta pangikerutan ni Afu Hesus tekitam, 9-10 te bakkan ta pama-gang na Namaratu ya nekari na tekitam, am awa pangikerutan na tekitam gafu ta nepangsaka ni Afu Hesus tekitam ta pasi na en, pettam kumanen a maski am dana nasi kitam ta datang na, ono am matolay kitam la a makipagtolay kitam hala sangaw tentu. 11 A yen ta awemuy mina magimmang magimpatpaturad ikid na magimpaspasikan ta pangurug muy.

Ya Napozan Na Tabarang Da Tekid

12 A ya adangan mi hapa tekamuy, kahkahulun, a nonotan muy ya mangtaron kiden tekamuy nga nesaad ni Afu Hesus, te yen kid ya mangituldu ikid na mangtabarang tekamuy. 13 A pake ipaita muy mantu ya pangdayaw muy ikid na pangidduk muy tekid gafu ta bannag da tekamuy. A sa pagdadaggan muy hapa ya ngamin nonot muy, petta awemuy magimpaspasil.

14 A ya kadwan kiden para itabarang mi tekamuy, kahkahulun, a ihuya muy ya matalakag magtarabaku, a paturadan muy ya magtalaw ikid na magburung, a uffunan muy ya makafuy, a ipaita muy ya pagattam muy tekid ngamin. 15 A am itta ya mangwa ta dulay tekamuy a itan muy ta bakkan ta dulay ya isupapak muy tentu, te intu mina apagan muy am anu ya kappyanan na tagtakday tekamuy, a kumanen hapa ta ngamin tolay.

16-18 A ya ikayat na para na Namaratu tekamuy gafu ta itta kam te Afu Hesus a kanayun pagayayatan muy ya kallak na tekamuy, a pakimallak muy ya ngamin tentu, a maski am anu ya dumatang tekamuy a **“Mappya hapa yen teko, Afu, te iko ya makkamu teyak,”** kummuy.

19-22 A kumanen hapa am itta ya maguhohug ta paggagimung muy nga pasinapān na Kahalwa na Namaratu a awemuy la ihuya, ikid na awemuy idadula ya uhohugan na. Ammi maski am inya ya maguhohug a pake pasikkalan muy am mappya ya uhohugan na, petta itug muy. Ammi am kuman na itta ya kadulayan na a lillikan muy.

23 A ya Namaratu ewan nga mangatad ta ngamin kappyanan, ampade intu ya mangpatatakday ta nonot na tagtakday tekamuy, petta awan sangaw ta pakehuyan muy, am awa mappya la ya ngamin kahalwa muy ikid na nonot muy ikid na bari muy addet ta dumatang i Afu Hesus. 24 A gafu ta mekatalak hapa ya nangalapen tekamuy a idulot na la idulot ya ikayat mi in tekamuy.

25 A mappya hapa, kahkahulun, ta pakimallak da kami, 26 a pakikumusta muy hapa ya ngamin kiden kahkahulun mi ta agyan muy.

27 Peafurak hapa tekamuy gafu ta Namaratu ewan ta basan muy ya suratin yan ta ngamin kahkahulun muy kidina.

28 Ampade i Afu Hesus Kristu ya makkamu tekamuy.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Ta Taga Tesalonika Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta nepagsurat ni Pablu ta napolu en surat na ta nangurug kiden taga Tesalonika, a awena la nabayag a nadamag na ta mapopoyung para la ya nonot da ta araw na iange ni Afu Hesus, te itta ya nangibar ta nagpasan ya ange na en, a awenan mantu magtarabaku na kadwan kiden gafu ta kapopoyung da. A yen ta nesurat ni Pablu ya mekaduwa in surat na tekid, te pake ipasikkal na ta itta bit ya imunnan dumatang kapye na umange i Afu Hesus, yaga pake tabarangan na ha ya awan kiden magtarabaku petta magtarabaku kid mina, petta magdadagga ya pagkakahulun da. A ya nesurat na en a intu yan:

1-2 Ikamuy taga Tesalonika, nga mangurug ta Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu:

Ampade sa ikallak na kam na Namaratu ewan, petta mappya kam la.

A ya nagsurat ha tekamuy, kahkahulun a iyak, Pablu, a kahulun ku hapa ig Silas, ikid ni Timotyo.

Ya Pangdayaw Na Ta Pangurug Da

3 A pake matalak kami ta Namaratu gafu tekamuy, kahkahulun, te pake dumakal para ya pangurug muy ta Namaratu gafu ta tarabaku na en ta nonot muy, a kumanen hapa ta pagkaid-idduk muy. A yen ta sigida ibosag mi hapa ya talak mi tentu, te kuman na gatut mi tentu ta mappya. 4 A gafu ta attaman muy la ya zigat muy, ikid na idulot muy hapa ya pangurug muy ta ketta na makitapil tekamuy, a yen ta idayaw mi kam hapa ta tolay kiden na Namaratu ta kadwan kiden lugar.

5 Ammi ya pagattam muy ta makitapil kiden tekamuy a yen ya mangipasikkal ta matunung hala sangaw ya uray na Namaratu tekamuy, kumanen hapa tekid, te ipasikkal na ta ikamuy ya megitta nga mesipat ta pangikerutan na en gafu ta pagattam muy ta zigat na pangurug muy. Ammi ikid hapa la sangaw ya pa-gangan na gafu ta pakitapil da tekamuy. 6 Te mappya ta uray na Namaratu ta ibalat na ya pakitapil da tekamuy, 7 petta mabannayan kam hapa. Te sa mabannayan kitam sangaw am makipaita ha sangaw i Afu Hesus nga magafu ta langitewan, te ihulun na hapa ya dakal na afuy ikid na anghel na kiden nga seppakapangwa. 8 A yen sangaw ya pangbalat na ta awan kiden makkamu ta Namaratu kontodu ngamin kiden nga awan nangurug ta damag ni Afu Hesus. 9 A attaman da sangaw ya pangpa-gang na tekid, te magnayun kid la sangaw mazigatan addet ta addet gafu ta madugiman kid nga medagga te Afu Hesus ikid na kalalaki na pakapangwa na en. 10 Te am dumatang sangaw i Afu Hesus a pake mepaita ya ngamin kalalaki na gafu ta anghel na kiden nga mehulun tentu, a madayawan hapa gafu ta ngamin kiden mangurug tentu. A ikamuy hapa ya mesipat tekid gafu ta kinurug muy na ya nepadangag mi en tekamuy.

11 A yen ta kanayun pakimallak mi kam hapa ta Namaratu ewan, petta uffunan na kam nga megitta ta nang-agagayan na tekamuy.

> "Atadam kid hapa, Afu, ta sikan da, petta medulot da ya ngamin igakkad da nga mappya, ikid na ngamin tarabakun da nga megitta ta pangurug da," kummi hapa ta pakimallak mi,

12 pettam kumanen a madayawan hapa ya ngagan ni Afu Hesus gafu tekamuy, a madayawan kam hapa gafu tentu. A magdulot hala sangaw yen gafu ta panguffun na Namaratu ikid ni Afu Hesus tekamuy.

2

Ya Masikan Na Pumasil Ta Namaratu

1 A itta hapa ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, gafu ta iange sangaw ni Afu Hesus ikid na pangdafung tam tentu ta utun. 2-3 Te yen ya pakikekallak mi tekamuy ta awemuy la mapopoyung ikid na malangga gafu ta takwan na bida nga madangag muy. Te am itta ya madamag

muy ta nagpasa kān ya araw na iange na Dafu tamewan, a awemuy la kurugan, petta awemuy maayayyaw. Te maski am had sin ya pagafun na madamag muy, am yen ya mepadangag tekamuy, ono am linavun na tolay, ono am nesurat mi kān, a awemuy la kurugan, te tulad haman. Te am tanagay na ya datang ni Afu Hesus ta lutakin a mapolu bit ya pagtalekud na tolay kiden ta Namaratu ewan, kapye na hapa lumattog na tolayen nga masikan mamadday ta dulay. Ammi yen ya gagangay na agyan na ya pagtaguhalin na Namaratu, 4 te ikatupag na ya Namaratu ikid na ngamin kiden na dyos, a pake pātānāngan na hapa sangaw ya bari na, petta intu hapa la sangaw ya maguray nga ange magtogkok ta agtogkokan na Namaratu ta bali na en, te ipadangag na sangaw ta intu hapa la ya Dyos.

5 Ammi dana amu muy haman ye-yen na bida, te yen ya kanayun nabidak tekamuy ta kettaken para la tekamuy. 6 A dana amu muy mantu am inya ya manggubat ta ayanin, te intu ya manggubat, petta dana iparan na ya paglattog na tolayen nga mamadday ta dulay, te itta sangaw ya araw na. 7 Te ya mamepegafu en ta dulay a magdaggun na magtarabaku ta melemad, a intu hala ya manggubat ta ayanin addet ta ittan ya tolayen nga masikan mamadday ta dulay, 8 (v 8a)* a yen hapa sangaw ya pakipaita na ta ngamin tolay. 9 Ammi Satanas ya mamaspasikan tentu petta itta ya pakapangwa na nga mamadday ta addu na pakaitan nga mangayayyaw ta tolay kiden.

10 A gafu ta addu sangaw ya pangayayyaw na nga dulay a malogon maayayyaw ya gagangay kiden magimperperdi, te aweda haman ikatalak ya kakurugan na uhohug nga mangikerutan mina tekid. 11 A gafu ta aweda ikatalak, a ipalubus na Namaratu ta maayayyaw na kid na masikan na mangayayyaw, petta kurugan da ya tulad, 12 (v 12,8b) pettam kumanen a sa pa-gangan na kid sangaw, gafu ta pake ikaykayat da ya mangwa ta dulay ammi ta mangurug ta uhohug na en. Ammi am makipaita hapa sangaw i Afu Hesus nga magafu ta langit, a papasin na hapa ya mamaddayen ta dulay gafu ta dangang na bari na en ikid na pakapangwa na uhohugan na.

Ya Pangkenga Na Namaratu Ta Tolay Na Kiden

13 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te pake iddukan na kam na Namaratu ewan, a dakal hapa ya talak mi tentu gafu tekamuy, te addet ta awena para la pakapadday na paglelehutin, a dana nekari na ta mekerutan kam. A negungay na kam hapa na Kahalwa na en, petta mangurug kam ta uhohug na en. 14 A yen ta inagagay na kam hapa gafu ta mappya en damag nga nepadangag mi tekamuy, petta mesipat kam hapa ta kalalaki na Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan. 15 A mappya mantu, kahkahulun, ta pake magintak kam te Hesus, ikid na pake itug muy ya ngamin netuldu mi tekamuy ta ketta mi en tekamuy, a kumanen hapa ta surat mi in tekamuy.

16 A mappya tekitam, kahkahulun, te ya Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan ikid na Dama tamewan Namaratu, a ikid hapa la ya nangipasikkal ta pangidduk da tekitam. Te gafu ta kallak da en tekitam a itta ya mangpaturad ta nonot tam nga magnayun, a itta hapa ya ikatalak tam ta matolay kitam. 17 Ampade padakalan da para ya turad muy ikid na sikan muy, petta mappya sangaw ya ngamin tarabaku muy ikid na uhohugan muy.

3

Ya Pakimallak Da Mina Teg Pablu

1 A ya takday para, kahkahulun, a pakimallak da kami haen, petta alistu mina ya pangisaned mi ta uhohug na Dafu tamewan, petta umaddu hapa ya mangurug tentu ta kuman na nepangurug muy. 2 A pakimallak da kami hapa, petta melillik kami ta dulay kidin na tolay, te addu hapa ya mangikatupag ta kurugan tam. 3 Ammi mappya, te mekatalak hala ya Namaratu ewan nga makkamu tekitam ngamin, a pake itunglak na kam hapa te

* **2:8** Ya gadwa na bersikulo 8 a netulfu ta bersikulo 12 petta matarus ya bida.

Afu Hesus, ikid na ikerutan na kam ta mangigakkaden ta dulay tekamuy. 4 A amu mi hapa ta idulot muy la idulot ya tabarang mi in tekamuy gafu te Afu Hesus. 5 Ampade ituldu na kam hapa nga mangidduk ta kuman na pangidduk na Namaratu ewan tekitam, a petta magattam kam hapa ta zigat ta kuman na nepagattam na en gafu tekitam.

Ya Tabarang Da Ta Awan Kiden Magtarabaku

6 A itta hapa ya ibar mi tekamuy, kahkahulun, gafu ta turay ni Afu Hesus nga neatad na tekami, te am itta ya kabagis muy nga matalakag magtarabaku ikid na awan mangidulot ta kuman na netuldu mi en tekamuy, a mappya ta adayunan muy. 7 Te dana amu muy haman ta intu mina parigan muy ya kuman na gagangay mi en, te awemi haman matalakag ta pagyan mi en tekamuy, 8 a awan hapa ta inadang mi tekamuy ta kanan mi am awa pinagan mi haman, te nagbanbannag kami hapa nga nagtarabaku ta araw pase hiklam, petta awemuy mazigatan gafu tekami. 9 Maski am itta ya mabalinan mi nga mangalap ta iuffun muy tekami a inawemi, te nangallu kami hud la ta magserbi tekami, petta ikami hapa mina ya parigan muy. 10 Te intu mina nonotan muy ya lintigen nga nesirak mi tekamuy:

> “Ya awan magtarabaku a awemuy pakanan,” kummi.

11 A yen ta bidan mi ya kumanin tekamuy, te ya kuman na nadamag mi tekamuy a itta para la kan ya matalakag magtarabaku, a intu la kan tarabakun da ya manabtabang ta tarabaku na kadwan. 12 A yen kid na tolay ya tabarangan mi gafu ta turay ni Afu Hesus Kristu, te ya ibar mi tekid a magintak kid mina, te magtarabaku kid mina, petta ikid hapa la ya makkamu ta kanan da. 13 Ammi ya ibar ku ta kadwan kidina tekamuy, kahkahulun, a mappya ta awemuy mahulat mangwa ta kappyanan. 14 Ammi am itta tekamuy ya awan mangurug ta uhohug mi nga nesurat ta isin a takkilalan muy mantu, a pagurayan muy la petta mamat. 15 Ammi awemuy la ikwenta ta katupag muy, te tabarangan muy hud la ta kuman na takday kabagis muy.

Ya Mapozan Na Ibar Da

16 A ya Dafu tamewan nga pagafun na ngamin kappyanan, ampade intu hapa la ya makkamu tekamuy ikid na mangatad ta pagintak na nonot muy ta ngamin kiden tarabaku muy.

17 Kumusta kam hala, kahkahulun. Iyakin Pablu ya nangisurat ta pakikumustak tekamuy, te kumanin ya pagpermak ta ngamin kiden surat ku petta amu muy ta surat ku.

18 Ampade i Afu Hesus ya manghulun ikid na manguffun tekamuy ngamin.

Ya Napolu En Surat Ni Pablu Te Timotyo

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta neange ni Pablu ta lugar na Asya ikid na Masadonya nga mangipadangag ta damag ni Hesus a itta hapa ya duwa na kahulun na, a i Timotyo ya ngagan na takday, a intu hala ya nekwenta ni Pablu ta kuman na anak na, te malogon dumagdag ta ngamin netuldu ni Pablu tentu. Am basam ya **Tarabaku na Turin Kiden** ta kapitulo 16 a yen sangaw ya pakabasam ta nepangihulun ni Pablu te Timotyo.

A ta nepagsibal da ta ili na Efeso a nesirak ni Pablu i Timotyo petta intu ya makkamu magtaron ikid na mangituldu ta mangurug kiden, te magdulot i Pablu ta kadwan kiden ili. A sangaw nagsurat hapa te Timotyo, te ituldu na para gafu ta tarabaku na en nga magtaron ikid na mangituldu. Ammi ya netuldu na te Timotyo a kappyanan tam hapa petta amu tam ya ikayat na Namaratu tekitam. A timunud mantu sin ya surat na en te Timotyo.

1-2 Anak ku, Timotyo.

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la, te iko ya igittak ta anak ku ta kakurugan gafu ta pangurug mu te Afu Hesus.

A ya nagsurat teko a iyak, Pablu, te turin nak ni Hesus Kristu gafu ta uray na Namaratu ewan nga mangikerutan tekitam, ikid ni Hesusen hapa nga ikatalak tam, te naggitta kid nga nangidob teyak.

Ya Patarabaku Na Te Timotyo

3 A ya pakikekallak ku teko, Aleng, teyaken nagtugut nga umange ta Masadonya a

> “Magyan ka la ta isin ili na Efeso, petta matabarangam ya kadwan kidin mangituldu, petta aweda ituldu ya awan kustu,” kunku.

4 A ibar mu mantu tekid ta awedan mina pakolangan ya magmagannud na bida nga pinarparatu na palpalungu kiden tolay, ikid na aweda mina paangtolin pagbabidan ya pagkakahulun na palpalungu kiden. Te awan ta iatad na kumanin kid na bida am bakkan la ta pagtatabbagan na tolay kiden. A awan mantu ta meuffun da ta pangurug da petta idulot da mina ya uray na Namaratu tekid. 5 A mappya ta yen ya metabarang tekid, petta pake itug da mina ya pangurug da, ikid na mappya na nonot, pettam kumanen a mappya sangaw ya pangidduk da ta Namaratu ewan ikid na ikattolay da. 6 Te ya kadwan kidina a kuman na umadayu kid na ta isin kid na kappyanan, a intu la nonotan da ya bida kiden nga awan ta kapkappyan, 7 te karagatan da ya mangituldu ta lintig kiden na Namaratu, ammi aweda haman maawatan ya uhohugan da ikid na ipasikkal da. 8 Amu tam haman ta mappya ya lintig na Namaratu, ammi dulay am awetam amu ya gafu na nepangpadday na ta lintig na.

9 A mappya mantu ta nonotan tam ya pagserbi na lintig na kiden, te bakkan haman ta mappya kiden na tolay ya inatadan na tekid, te pinadday na kid hud la gafu ta awan kiden makkamu ta mappya, ikid na masoysoy, ikid na awan makkamu ta Namaratu, ikid na minagliwat, ikid na nagdupal ta nonot, ikid na mangidadula ta kwa na Namaratu, ikid na manguyoyung teg hina na ikid ni dama na, 10 ikid na mamapasi, ikid na mangadallaw, ikid na magatattug ta kagitta da en lalaki ikid na kagitta da en babbay, ikid na magsibrung ikid na maglaku ta tolay, ikid na magladdud, ikid na magdarogas, ikid na ngamin kiden nga awan mangurug ta kuman na netuldu tamen nga kakurugan. 11 Te awan haman ta takwan na netuldu tam am bakkan la ta mappya en damag na pakapangwa na Namaratu ewan nga mangbendisyon tekitam, te yen haman ya nepangitalak na teyak petta ipadangag ku ta ngamin tolay.

Ya Testimonyo Ni Pablu

12 A matalakak hapa ta Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan tekitam ikid na mangpasikan teyak, te iyak ya nekatalak na ikid na pinatudunan na, petta magserbi

yak hapa tentu ta kumanin na tarabaku.
13 Ta idi a pake dulayak na tolay, te pad-
padulayan ku ya ngagan ni Hesus, ikid na
pagzigātan ku ya mangurug kiden tentu, a
masikanak nagporay. Ammi maski kunna
ten a nekallak nak hala na Namaratu
ewan, gafu ta awek para la nangurug te
Hesus ta idi, ikid na awek garay naamu ta
dulay ya tarabakuken. 14 A pake nasurok
mantu ya kallak na en teyak, te inatadan
nak ta pangurug ku tentu, ikid na pangid-
duk ku ta tolay na kiden gafu te Hesus
Kristu.
15 Itta ya bida en ta
"Umange i Hesus ta paglelehutin petta
ikerutan na ya minagliwat," kunna.
A kakurugan hapa ye-yen na bida, te
maski am iyak ya kadakalan na dulay, 16 a
nekallak nak hala, petta iyak ya pakaitan
ta awan ta addet na pagattam ni Hesusen,
pettam kumanen a iyak mina ya pagnono-
tan na awan kiden para la mangurug, te
maatadan kid hapa sangaw ta magnayun
angat am mangurug kid. 17 Ampade ma-
daydayawan ya Namaratu ewan addet ta
addet, te intu la tatakday ya magnayun na
Ari nga awan masi ikid na awan maita.
Amen.

Ya Patarabaku Ni Pablu Te Timotyo

18 A ya ibar ku hapa teko, Aleng Timotyo,
a nonotam ya dana linavun na lalaklakay
kiden ta tarabakum, te intu linavun da ya
nagafu ta Namaratu ewan. A dagdagam
mantu ya binida da teko, pettam yen kid
ya mangpaturad teko ta pakigubat mu ta
dulay. 19 Ammi mappya ta pake ibbalam
ya pangurug mu ikid na mappya na nonot
ta pakigubat mu, te ya kadwan a aweda
dangdangagan ya mappya na nonot, a yen
ta naperdin hapa ya pangurug da. 20 Ig
Himenyo ikid ni Alehandru ya nekabat
hapa tekid, a yen ta pinagurayān ku kid
nga umange te Satanas, petta mapa-gang
kid magbida ta dulay.

2

1 A ya pake napopolu nga patarabakuk
tekamuy a kanayun pakimallak muy ya
ngamin magdaduma na tolay ta Nama-
ratu ewan am kada maggagimung kam. A
maski am anu ya adangan muy tentu, a
ibosag muy hapa ya talak muy tentu gafu
ta dangagan na ya pakimallak muy. 2 A
isipat muy hapa pakimallak ya ari kiden
ikid na ngamin kiden magturay tekitam,
petta mappya ya pagturay da ta ngamin ki-
den lugar tam. Te am mappya ya pagturay
da a awetam sangaw magburung ta itta ya
manguyoyung tekitam, te malagpat kitam
la nga mangidulot ta ngamin patarabaku
na Namaratu tekitam.
3-4 Mappya yen, Aleng, nga mang-
pakustu ta Namaratu ewan, te intu haman
ya mangikerutan tekitam, a ikayat na
ta mekerutan hapa ya ngamin tolay nga
awan makkamu tentu, petta amu da hapa
ya kakurugan. 5 Te tatakday haman la ya
Dyos, a awan ta takwan na mangipakoma
tekitam ta Namaratu am bakkan la te
Hesus Kristu nga negitta ta tolay. 6 Te
ta datang na arawen nga nebital na
Namaratu a nesagapil ni Hesus ya bari
na en tekitam petta masaka na kitam. A
yen ya mangipasikkal ta pangikerutan na
Namaratu tekitam. 7 A maski am pahig
na kadwan kiden ta tulad a kakurugan
haman, te iyak ya turin ni Hesus nga
pinatudunan na nga ange mangipadangag
ikid na mangituldu ta kakurugan ta awan
kiden makkamu ta kakurugan na Dyos.

Ya Metabarang Ta Maggagimung Kiden

8 A ya ikayat ku mantu ta lālāki kiden a
ikid mina ya makimallak ta ngamin kiden
paggagimungan, ammi mappya ta awan ta
ikatupag da ikid na tapilan da, petta awan
ta pagmansan na pakimallak da. 9 A ya
tabarang ku hapa ta bābāy kiden, a intu
la mina pagbarawasi da ya gagangayen na
barawasi, te aweda mina pake paispotan
ya bari da ikid na huk da ta sigal, ikid na
balituk, ikid na mangina en na ga-gamit,
10 te mapmappya hud la ta intu paispotan
da ya nonot da ikid na tarabaku da, te yen
ya mekustu ta babbay nga mangurug ta
Namaratu.
11 A mappya ta bābāy kiden hapa ya uma-
linnak ikid na magdangag ta bida petta
metuldu kid hapa. 12 Te awek ituluk ta ma-
mautun ya babbay ammi ta lalaki, te map-
pya ta umalinnak hapa ya babbay. 13 Te
bakkan haman ta babbayen ya napolu

naparatu, am awa lalaki en, 14 a bakkan
hapa ta lalaki en ya napolu en naayayyaw,
am awa babbayen, a yen ya nagliwatan
na. 15 Ammi maski nagliwat a mekerutan
hala, te naganak na hapa ya babbay ta
mangikerutan tentu. A mekerutan mantu
ya bābāy am idulot da la ya pangurug da,
ikid na pangidduk da, ikid na kappya na
bari da ikid na nonot da.

3

Ya Magpastor Ta Mangurug Kiden

1 Kakurugan hapa ya uhohugan da en ta
"Am itta ya mayat magpastor a mappya
hapa na tarabaku ya ikayat na,"
kunda.
2 Ammi am inya ya magpastor a mappya ta
awan ta pangihuyan na tolay kiden tentu,
te tatakday la ya atawa na, a iguwad na
ya nonot na ikid na bari na. A mappya
ya paghehit na, te makānnonot, a matalak
hapa magpadulot ta bali na, a malalaki
hapa mangituldu ta kadwan. 3 A awena
magillaw, ikid na magporay, ikid na maki-
tapil, te masippat hud la ikid na maidduk,
a awena maginggum ta pirak. 4 A mappya
hapa ya pagtaron na ta ānāk na kiden,
petta aweda masoysoy am awa mangurug
kid ta ngamin mebar tekid. 5 Te ya awan
makkamu magtaron ta ānāk na kiden ta
bali na a had kukunna mantu taronan ya
itta kiden ta bali na Namaratu. 6 A awena
mina mesaad ta magpastor am bagu la na
mangurug, te talo am magparayag sangaw
a mekabat hapa ta pama-gang na Nama-
ratu te Satanas. 7 A mappya hapa ta intu la
mesaad ya amu na awan kiden mangurug
ta mappya na tolay, pettam bakkan san-
gaw ta iyen ya pakasikwatan na ta sikwat
ni Satanas.

Ya Kauffunan Na Magpastor

8 A kumanen hapa ta manguffun kiden
ta magpastor, te mappya ta itta hapa ya
pakedayawan da gafu ta aweda magtulad,
ikid na magillaw, ikid na maginggum ta
pirak. 9 A mappya ta pake itug da ya
ngamin nepakamu na Namaratu tekitam
ta kurugan tam. 10 Ammi am inya sangaw
ya mapili a mappya ta dana maparuba kid
la bit am mappya kid na manguffun, a am
maita sangaw ta awan ta pakehuyan da a
kustu ta mesaad kid na.
11 A kumanen hapa ta atawa da, te map-
pya ta itta hapa ya pakedayawan da gafu ta
aweda mamadpadulay, ikid na iguwad da
ya nonot da ikid na bari da. A mekatalak
kid hapa mangidulot ta ngamin tarabaku
da.
12 A am inya sangaw ya mesaad ta kauf-
funan na magpastor a mappya ta tagtak-
day kid la ta atawa, ikid na mappya hapa
ya pagtaron da ta ānāk da kiden ikid na
ngamin kiden magyan ta bali da. 13 Te
am mappya ya panguffun da a dakal hapa
sangaw ya pangdayaw na kadwan kiden
mangurug tekid, a dumakal hapa ya talak
da ikid na turad da ta pangurug da te Hesus
Kristu.
14-15 A ta kuman na iyak hapa, a ikata-
lak ku ta makaange yak teko ta mavit,
ammi am angarigan ta matalantanak san-
gaw nga umange, a dana nesurat kun ye-
yan kid na tabarang ku teko, petta ituldum
kid hapa ta tolay kidina, petta amu da mina
ya ikayat na Namaratu ta tarabakun da
gafu ta pangurug da ikid na paggagimung
da. Te ikitam mangurug ya pagyanan
na siggatolayen na Dyos, a gagangay ta
ikitam magdadagga ya makkamu ikid na
mangipasikkal ta kakurugan nga neatad
na tekitam. 16 Te awan ta makelemad ta
malalaki ya nangipasikkal ta relisyon tam,
te ya bida na kansyonen gafu te Hesus a

"Negitta haman ta tolay,
a pinagappa da ta kayu.
Tinolay na Kahalwa na Namaratu,
a naita na turin na kiden.
Nepadangag da ta ngamin kiden lugar,
a kinurug na tolay kiden.
A ta ayanin a napātā-nāng na hapa ta
langitewan," kunna.

4

Ya Makigungay Ta Kakurugan

1 A itta para ya ipakamu na Kahalwa na
Namaratu nga madakar, te am umabikan
kan na sangaw ya pagaddetan na arawin
yan a makigungay kan sangaw ya kadwan
ta kinurug tamin, te yen kan sangaw ya
pakolangan da ya ituldu na seanitu nga

mangayayyaw tekid. 2 Te itta kan sangaw ya tolay kiden nga magimmamappya nga mangituldu ta tulad na anitu kiden, te awan ta marikna da ta allak da. 3 A ihangat da kan sangaw ta mangatawa ya tolay, ikid na mangan ta kadwan na kakkanan. Ammi ya ihangat da sangaw na kakkanan a yen haman ya neatad na Namaratu ta kanan tam, aglalo tekitam nga makkamu ikid na mangurug ta kakurugan. A mabalin mantu ta kanan tam ngamin am isipat tam hapa ibosag ya talak tam tentu gafu ta neatad na en tekitam. 4 Te ya ngamin kiden pinaratu na Namaratu ta kakkanan a mappya haman, a awan mina ta aweyan tam, te ikatalak tam hud la mina, a ibosag tam mina ya talak tam tentu gafu ta kallak na tekitam. 5 Te maski am anu ya kanan tam a nekwenta ta mappya gafu ta uhohug na Namaratu ikid na pakimallak tam tentu.

Ya Tarabaku Na Mappya Na Mangituldu

6 A am ituldum mantu yen kid na tabarang ta kabagis tam kidina a magbalin ka hapa sangaw ta mappya na mangituldu ta dalan ni Hesus Kristu, aglalo am kanayun pakanam hapa ya nonot mu ta uhohug na en nga dinangag mu ikid na kinurug mu abat ta ayanin. 7 Ammi awem la dangdangagan ya bida kiden nga pinaratu na tolay nga awena megitta ta Namaratu, te mapmappya hud la ta ipenam mu ya nonot mu ta patarabaku na Namaratu teko. 8 Awan ta dulay am ipenam tam ya bari tam ta zigat, ammi mapmappya ta ipenam tam ya nonot tam ta patarabaku na Namaratu tekitam, te itta ya iatad na ta pagkatolay tam ta lutakin, yaga itta hapa ya iatad na ta pagkatolay tam ta agyan na Namaratu ewan. 9 Mappya mantu ta pake itug tam ye-yen na uhohug, te kakurugan haman. 10 A yen ta pake ikakinan tam mina ya mangidulot ta pakkwa na Namaratu tekitam, te intu ikatalak tam ya siggatolayen na Dyos nga mangikerutan ta ngamin tolay, aglalo tekitam mangurug.

11 A mappya mantu ta ituldum ye-yen kid na tabarang, a petug mu kid hapa ta tolay kidina. 12 A am angarigan ta itta ya mangidadula teko gafu ta kaabbing mu a awem la panunnutan, te ipaitam la ya mappya ta ngamin aguhohug mu ikid na agangwam ikid na pangidduk mu ikid na pangurug mu, petta parigan da ya kappya na nonot mu. 13 A ta awek para la ange tekamuy a ikakinam ya pangibasam ta Uhohug na Namaratu ta maggagimung kidina, kumanen hapa ta pangituldum, ikid na pangitabarang mu. 14 Te mappya ta awem baybay-an ya pakapangwam, te yen haman ya neatad na Namaratu teko gafu ta linavun na lalaklakay kiden ta nepangipotun da ta kamat da teko.

15 Pake ikakinam mantu ya ngamin kidin patarabakuk teko, a yen kid la ya tagopam, petta maita na ngamin tolay ya nepagmappya na nonot mu ikid na agangwam. 16 Pake nonotam ikid na ikakinam ya ngamin tarabakum ikid na ituldum, petta mekerutan ka, a kumanen hapa ta mangdangag teko.

5

Ya Metabarang Gafu Ta Nabalu Ikid Na Laklakay

1-2 A ya kadwan para na tabarang ku teko, Aleng, am itta mina ya tabarangam nga laklakay a igittam la ta damam; a am bakbakat a igittam ta hinam, a am kagittam abbing a igittam ta kabagis mu, a am babbay a igittam ta wagim petta awem makanonot ta dulay tentu.

3 A itam hapa ta mauffunan ya babbālu kiden nga bābāy nga awan makaapag ikid na awan ta mang-uffun. 4 Ammi am itta ya anak da ono afuk da a mappya ta yen kid ya mang-uffun tekid, te ya ikayat na Namaratu a dana nonotan na anak kiden ya isubalit da ta dadagkal da kiden, te kumanen hapa ya pangidulot da ta pangurug da ta Namaratu. 5 Ammi ya balu na babbay nga kakurugan ta awan ta kahkahulun na a mappya ta yen ya uffunan na maggagimung kiden, te awan ta takwan na ikatalak na am bakkan la ta Namaratu ewan, a yen ta idulot na la ya makimallak tentu ta araw pase hiklam, te adangan na ya magserbi tentu. 6 Ammi am itta ya balu nga intu la tarabakun na ya magapag ta

ikayat na bari na en a megitta hala ta awan mangurug, te maski am magatotolay para la ya bari na a dana nasin ya kahalwa na.

7 A yen mina ya itabarang mu ta babbālu kiden, petta awan sangaw ta pakehuyan da gafu ta tarabakun da. 8 Ammi am awetam iddukan ya kahkahulun tam kiden nga mazigatan, aglalo am anak tam kiden ikid na dadagkal tam kiden, a yen mantu ya pakaitan ta nagtalekudan tanan ya pangurug tam, a pake dulay kitam ammi ta awan kiden mangurug.

9 A kumanen am melista ya babbālu kiden, petta uffunan na kid na maggagimung kiden, a intu la melista ya babakbakat kiden nga awan nangadallaw ta nepagatawa da en nga nakadatang ta annamafulu na darun. 10 A mappya ta madayawan kid hapa gafu ta kappya na tarabaku da, ikid na nagpadakal kid ta abbing, ikid na matalak kid nagpadulot ta ange magpasyar, ikid na nagbaggaw kid ta duping na kagitta da kiden mangurug, ikid na nang-uffun kid ta mazigatan, ikid na nangipaita kid ta mappya ta ngamin kiden tarabaku da.

11 Ammi ya babbālu kiden nga awan para la pake bakbakat a awem ilista yen kid, talo am masmasikan sangaw ya ayat da ta lalaki ammi te Afu Hesus a makiatawa kid ha. A am yen sangaw ya pagbabawi da ta kari da en te Hesus, 12 a makaliwat kid sangaw gafu ta aweda nedulot ya dana kari da en tentu. 13 A dulay para am mauffunan yen kid, te kwan da la sangaw ya makakalkalay ta babali na kadwan. A bakkan la ta iyen, te angzen kid ta awa bidan ta awan kustu ta babali. 14 A ikayat ku mantu ta makiatawa ha mina ya babbalu kiden nga awan para la pake bakbakat, petta maganak kid, ikid na mangituldu kid ta ānāk da kiden, pettam kumanen a awan sangaw ta panglibakan na awan kiden mangurug tekitam gafu tekid. 15 A mappya ta yen ya metabarang tekid, te dana tumawag na ya kadwan kiden babbalu te Hesus, a dumagdag kid na te Satanas.

16 A kumanen am itta ya takday mangurug nga itta ya kahkahulun na kiden nga balu, a intu mina ya mang-uffun tekid, te awena kid mina ipaagtu ta iglesya, petta gustu sangaw ya iffun da ta babbālu kiden nga kakurugan ta awan ta mang-uffun tekid.

Ya Metuldu Gafu Ta Lala-laay Kiden Magtaron

17 A ya lala-laay kiden nga makkamu ta iglesya gafu ta tarabaku da nga mangipadangag ikid na mangituldu ta uhohug na Namaratu a mappya ta itta hapa ya tandan da nga mehulun ta pangdayaw na tolay kiden tekid. 18 Te yen haman ya lintig na Namaratu nga nesurat ni mina Moses.

“Awem busālān ya baka am madama magaggik, petta mangan hapa,” kunna.

A ya takday para surat na a

“Gagangay ta matandanan ya magbannag magtarabaku,” kunna.

19 A am angarigan ta itta ya magpaliwat ta takday laklakay a awem la kurugan ya ipaliwat na malaksid am itta ya duwa ono tallu na mangipasikkal. 20 A am kakurugan ta nagliwat a ihuyam ta atubang na maggagimung kiden, petta magtalaw hapa ya kadwan kiden. 21 A ya ibar ku para teko ta kettayan na Namaratu ewan ikid ni Hesus Kristu ikid na anghel na kiden a idulot mu yan kid na tabarang, a igittam ya ngamin tolay ta nonot mu, te dulay am itta ya idadumam.

22 A kumanen hapa am itta mina ya isaad mu ta magpastor a awem aggutan ipotun ya kamat mu tentu, talo am intu isaad mu ya seliwat para la, a mekabat ka hapa sangaw ta liwat na kiden. Mappya ta magpalan ka petta awem mekabat ta dulay, 23-25 a pake appiyam ya pagpilim, te ya liwat na kadwan a melemad bit, a awetam amu abat ta mabayag. Ammi ya liwat na kadwan a awena melemad, te dana amu tam ta awena para la nebar tekitam. A kumanen hapa ta tarabaku na tolay, te am mappya a malogon maita. Ammi maski am awena malogon maita a awena haman melemad ta kanayun.

A mappya hapa, Aleng, ta bakkan la ta danum ya inumam, te uminum ka mina ta tagassang la na binarayang gafu ta pagtakit na sirat mu.

6

Ya Metabarang Ta Tagabu Kiden Ikid Na Maba-nang

1 A ya itabarang ku hapa ta tagabu kiden mangurug, a mappya ta ipaita da ya
amat da ta dafu da, pettam kumanen awan
sangaw ta pangpadulayan na dafu da ta
Dyos tam ikid na ituldu tam. 2 A am an-
garigan ta magkakabagis ya tagabu ikid na
makattagabu tentu gafu ta pangurug da te
Afu Hesus, a bakkan mina ta yen ya pa-
grazonan na tagabu en ta awena kurugan
ya makattagabu tentu, te mapmappya hud
la ta pake ikakinan na ya pagtarabaku na
tentu, te panguffun na haman ta kagitta na
en mangurug nga iddukan na Namaratu.
3 A sa ituldum ikid na itabarang mu ye-
yan kid na uhohug ta tolay kidina. A am
itta sangaw ya mangituldu ta takwan gafu
ta aweyan na ya netuldu ni Afu Hesus ikid
na megitta ta relisyon tam, 4 a gagangay
mantu ta magparayag, a awan ta amu na.
A gafu ta itta ya ayat na nga makitabtab-
bag ikid na makidibati ta kebalinan na
uhohug, a yen sangaw ya pamegafwanan
na ketta na magimpaspassil, ikid na mag-
ingkatkatupag, ikid na magimpadpadulay,
ikid na magimpalpaliwat, ikid na makitap-
tapil. 5 A yen kid na tarabaku ya gagangay
na nagdupal kiden ta nonot, a aweda amu
ya kakurugan, te pahig da ta magba-nang
kid gafu ta relisyon da.
6 A kakurugan ta dakal ya pagba-nang
tam am matappag ya nonot tam gafu ta
pangurug tam ta Namaratu. 7 Te awan
haman ta nehulun tam ta nekeanak tam, a
awan hapa sangaw ta ihulun tam am masi
kitam. 8 Ammi am kustu ya kanan tam ikid
na pagbarawasi tam a matappag kitam.
9 Ammi ya magkaragat ta pagba-nang na
a malogon masikwatan gafu ta intu kara-
gatan na ya magmagannud na awan ta
kapkappyan, a yen kid sangaw ya mangi-
talaba tentu petta umadayu ta Namaratu,
a melogot sangaw ta pangtaguhalin na Na-
maratu. 10 Te ya pagkaragat na tolay ta
pirak a yen ya mangatad ta ngamin du-
lay. A yen ta umadayu hapa ya kadwan
kiden ta kinurug da en, te ya pagkaragat
da ta pagba-nang da. A ta ayanin a kuman
na itta ya kimaddug ta nonot da gafu ta
nagtalekudan da ya pagkappyanan na ka-
halwa da.

Ya Metabarang Te Timotyo

11 A yen ya gafu na, Aleng, ta awem la
parigan ya kuman na nonot da, te dad-
doban ka na Namaratu ewan. Intu hud
la karagatam ya mappya na tarabaku, ikid
na kagitta na nonot na Namaratu, ikid na
pangurug mu tentu. A ikakinam hapa ya
mangidduk, ikid na magattam ta zigat, ikid
na magattam ta kagittam kiden na tolay.
12 Ta nepangagagay na Namaratu teko a
mappya hapa ya nepangipasikkal mu ta
pangurug mu, te addu hapa ya nakadan-
gag teko. A maski am anu ya pagzigātām a
ikakinam la ya pangurug mu ta kuman na
masikan makiunnan, petta magamid mu
sangaw ya magnayun na angat nga nekari
na Namaratu teko ta nepangagagay na en
teko.
13-14 A magbilbilinak hapa teko, Aleng,
ta kettayan na Namaratu ewan nga mang-
tolay ta ngamin, ikid ni Hesus Kristu nga
naturad nangipasikkal ta kustu ta atubang
ni Gubernador Pilato, te ya bilin ku teko
a pake appiyam ya ngamin patarabakuk
teko, petta awan sangaw ta kuman na
mansam ikid na pakehuyam addet ta ange
ni Afu Hesus tekitam.
15 A Namaratu ewan ya makkamu am
kanu sangaw ya iange na sin, te intu la
tatakday ya malalaki na mangituray; intu
ya Ari na ngamin kiden ari, a Dafu na
ngamin kiden magturay, 16 te intu la tatak-
day ya Dyos nga awan masi, a magyan ta
zilag nga awena maabikanan. A awan ta
tolay nga nakaita tentu, te intu ya Dyos nga
awena maita. A mappya te itta hapa tentu
ya ngamin kalalaki ikid na magnayun na
pakapangwa.

Ya Mapozan Na Metabarang

17 A ya itabarang mu hapa ta maba-
nang kidina a aweda mina fulotan ya
magparayag, ikid na aweda mina ikatalak
ya pagba-nang da nga awena magbayag
tekid. Te mapmappya hud la ta Namaratu
ewan ya ikatalak da ta makkamu tekid, te
iburud na la tekitam ya ngamin magserbi
tekitam ta ikatalak tam. 18 A ibar mu tekid

ta kanayun mangikallak kid mina, petta masurok ya pangwa da ta mappya ta kuman na kasurok na pagba-nang da, te am siayayat kid mangatad ikid na mangisipat,
19 a mekwenta ta kuman na neappiya ya kaba-nang da ta mabayag na araw, pettam kumanen a kwa dan sangaw ya kakurugan na angat nga awan maafut.

20 A iko hapa, Timotyo, a pake appiyam ya tarabakum nga nekatalak na Namaratu teko, a awem parigan ya maguhohug ta awan mappya ta Namaratu. A pagurayam la ya makitulyat ta uhohugan na, te maski ibar da ta itta tekid ya kakurugan a tulad ya amu da. 21 Te ya kadwan kiden nga nehulun tekid a netawag kid na ta kinurug tam. Yen la ya addet na itabarang ku teko.

Namaratu ya makkamu tekamuy ngamin.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Te Timotyo

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya mekaduwa in surat ni Pablu te Timotyo a nesurat na tentu en nabalud ta ili na Roma. Ye-yan kan ya napozan na surat na kapye da pinapasi. Dana narikna na ta abikan na ya pasi na a yen ta nagsurat ha te Timotyo petta daggan na ya netabarang na en tentu ta napolu en surat na. A mappya te nakadatang hapa tekitam ya surat na in yan petta madangag tam hapa ya mappya na tabarang.

1-2 Anak ku, Timotyo.

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la, te iko ya igittak ta anak ku nga iddukan ku.

A ya nagsurat ha teko, Aleng, a iyak, Pablu, te turin nak ni Hesus Kristu gafu ta uray na Namaratu ewan, petta ipadangag ku ya magnayun na angat nga nekari na ta ngamin kiden nedagga te Hesus.

Ya Damdam Ni Pablu Te Timotyo

3-4 A pake matalakak ta Namaratu ewan, te intu hala ya Dyos ku nga pakidafun ku ta mappya na nonot ta kuman na dadagkal ku kiden ta idi. A am kada makimallakak tentu ta araw pase hiklam a kanayun nonotan ta ka hapa, te pake madamdamak nga makaita teko, petta imag-agtay mina ya talak ku teko, te yaga manonot ku hapa ya zigu na matam tekita en naggungay. 5 A matalakak hapa, te manonot ku ya pangurug mu te Afu Hesus nga pake netug mu ta nonot mu, te negitta hala ta pangurug nig kako men Loyda ikid ni hinamen Yunis. A matalakak ta itta hapa teko ya kagitta na pangurug da. 6 A yen ta ipanonot ku hapa teko ya pakapangwam nga neatad na Namaratu teko ta nepangipotun ku ta kamat ku teko, petta pagatangam mina. 7 Te ya Kahalwa na en nga neatad na Namaratu tekitam, a bakkan haman ta yen ya mangpaamat tekitam, te pasinapān na kitam hud la ta pakapangwa na en nga mangpaidduk tekitam ikid na mangpagattam tekitam ta zigat.

Ya Pangpaturad Ni Pablu Te Timotyo

8 A mappya mantu, Aleng, ta awem ikamat ya ngagan na Dafu tamewan Hesus, a kumanen hapa teyak maski am itta yak ta agbaludan gafu ta pangipadangag ku tentu. Te mapmappya ta ikatalak mu ya pakapangwa na Namaratu nga mangpaturad teko, petta makipagzigat ka hapa nga mangipadangag ta damag ni Hesusen. 9 Te intu mina nonotam, Aleng, ya kallak na Namaratu tekitam, te maski awan ta iningwa tam ta mappya ta nakagatutan na tekitam a inagagay na kitam hala, petta melillik kitam sangaw ta pama-gang na ta dulay. Te ta kawan para la na paglelehutin, a dana nekari na ta ikallak na kitam, petta megitta kitam tentu gafu te Hesus Kristu. 10 A ayanen la ya nepangipasikkal na ta kallak na tekitam, te dimmatang na i Hesusen nga Mangikerutan tekitam, a naabak na ya pasi, otturu nepasikkal nan tekitam ya pakapangwa na en nga mangtolay tekitam, petta magnayun kitam. 11 A iyak hapa ya turin na en nga pinatudunan na Namaratu ta ange mangipadangag ikid na mangituldu ta damag ni Hesusen. 12 A maski am yen ya gafu na zigat kin ikid na kabalud kin, a attaman ku la setalak, te awek haman ikamat ya patarabaku na en teyak. Te amuk haman ya Dyos ku ta itta ya pakapangwa na nga magtaron ta nekatalak ken tentu, petta magdulot hala ngamin addet ta pagaddetan na arawin yan.

13 A ya kakuruganen hapa nga nadangag mu teyak ta nepangitulduk ta kadwan a yen hapa ya ihulhulum ta pangurug mu ikid na pangidduk mu te Afu Hesus. 14 A gafu ta pinakimohayan na kita na Namaratu ewan, petta ituldu ta ya nekatalak na en tekita a mappya ta awem hapa paulin, te yen hapa ya manguffun ya Kahalwa na en nga magyan tekita.

15 A yen ta uhohugan ku yen teko, Aleng, maski te dana amum ya nonot na kahulun tam kiden taga Asya ta nagtalekudan dak ta kabalud kin. A nehulun hapa tekid ig Figelu ikid ni Hermogines. 16-18 Ammi

matalakak te Onsiforu, te awenak nekamat ta kabalud kin. Te datang na en ta isin nga ili na Roma a nekakinan na ya magapag teyak, a mappya te naapagan nak hapa. A kanayun nagpatotoli nagpasyar teyak ta agyan na nakabaludan kin, a pake nabannayan ya nonot ku gafu ta idduk na en teyak. A dana amum hapa ta dakal ya panguffun na en teyak ta idi ta ili na Efeso. Ampade sagolyatan na sangaw ni Afu Hesus ya kallak na en teyak ta pagaddetan na arawin yan, kumanen hapa tekid ngamin nga mamattama.

2

Ya Mappya Na Suddalu Ni Hesus Kristu

1 A iko hapa, Aleng, a mappya ta pauffun ka te Afu Hesus, petta pagsikanan na
hapa ya nonot mu nga mangurug ikid na
mangidulot ta ngamin tarabakum. 2 Te
mappya ta ituldum hapa ya kadwan kiden nga mekatalak ikid na megitta mangituldu, petta mangituldu kid hapa ta kadwan para. A ya ngamin nadangag mu ta
itulduk a yen hapa ya ituldum tekid, te yen
haman ya amu na ngamin kiden mangurug ta kinurug tam. 3 A makipagzigat ka
hapa ta kuman na zigat na suddalu nga
nedob makigubat, te kuman na suddalu
kitam ni Hesus Kristu. 4 A gafu ta suddalu
na ka hapa a nonotam ya gagangay na
suddalu ta awena patabtabang ya bari na
ta tarabaku na awan magsuddalu, te intu
hud la nonotan na ya patarabaku na nangpasuddalu en tentu. 5 A nonotam hapa ya
keangarigan na magkainnabak kiden, te
maski am inya sangaw tekid ya mangabak
a awena sangaw maatadan ta sagolyat
malaksid am kinurug na ya ngamin kiden
lintig na nagpainnabak tekid. A kumanen
hapa tekitam, te mappya ta idulot tam ya
ngamin kiden lintig na mangpatarabaku
en tekitam. 6 A ta kuman na takday para
keangarigan, a ya malagpaten magmula a
yen la sangaw ya makaapit. 7 A nonotam
mantu, Aleng, ya ngamin kiden keangarigan kin, te Namaratu sangaw ya mangatad
ta pangawatam.

8 A pake nonotam, Aleng, ta awan ta
takwan na damag nga nekatalak ku teko
am bakkan te Hesus Kristu nga natolay
hala ta pasi, te intu hala ya Mangikerutan
nga simsima ni mina Ari en Dabid. 9 A
ye-yen na damag ya gafu na nepangibalud
da ikid na nepangkawad da teyak ta kuman na pake dulayak na tolay. Ammi
maski nakawadanak a awena nakawadan
na uhohug na Namaratu. 10 A yen ta attaman ku la ya ngamin kiden zigat nga
magpadagdag ta tolay kiden nga pinili
na Namaratu, petta mesipat kid hapa ta
pangikerutan ni Afu Hesus ikid na kalalaki
na ewan nga magnayun.

11 Kakurugan hapa ya uhohugan da en:
“Am nesipat kitanan ta pasi ni Hesus
a kumanen hapa sangaw ta katolay na.
12 A am mesipat kitam ta kuman na zigat
na en
a kumanen hapa sangaw ta pagturay
na en,
ammi am pagtalekudan tam
a pagtalekudan na kitam kan hapa, te
yen haman ya nebar na.
13 A maski am angarigan ta awetam kurugan ya nebar na en
a kurug ta awena magladdud,” kunda.

Ya Mappya Na Magtarabaku Ta Namaratu Ewan.

14 A yen kid na uhohug ya ituldum ta
tolay kidina, a pake tabarangam kid hapa
ta kettayan na Namaratu ta aweda mina
pagtatapilān ya kebalinan na uhohug nga
awan ta kappyan, te matampa sangaw ya
pangurug na magdangag. 15 Ammi teko a
ikakinam la ya patarabaku na Namaratu
teko, a pake appiyam hapa ya gagangay na
pangituldum ta uhohug na en, petta awem
sangaw mamatan, am awa dayawan na
ka na Namaratu gafu ta tarabakum. 16 A
awem ituluk ta itta ya magbida ta awena
megitta ta Namaratu ewan, te yen sangaw ya mangiadayu ta tolay kiden tentu.
17 A sangaw am dumakal ya bida da a
kumalasig ta addu na tolay ta kuman na
gurid, aglalo ta ituldu nig Himenyo ikid
ni Filetu, 18 te gimungay kid na ta kakuruganen, a ibar da haman ta nabalin na
ya pangtolay na Namaratu ta nagpasi kiden, te bakkan kan ta bari tam ya tolayan
na am awa kahalwa tam ta nepangurug

tamen. A pake mapopoyung na ya kadwan kiden mangurug gafu ta ituldu da en nga nagkillu. 19 Ammi maski am itta ya gimungay ta kinurug tam a maladda hala ya pagyanan na Namaratu tekitam, te pasikkalan na am inya ya kakurugan na mangurug tentu. A am inya sangaw ya mangngagan ta Namaratu ewan a mappya ta pagtalekudan na ya dulay.

20 A am itam ya umag na bali na mabanang a maitam ya magdaduma na pinggan ikid na pangitunan nga pirak ikid na balituk, ammi nalaka ya kadwan, te kayu kid la ikid na lutak. Ya ispot na pinggan ya idasar na am itta ya sangaili na, ammi ya medyo dakat kiden ya magserbi ta anganan na atu ikid na bahuy. 21 A kumanen hapa tekitam, te am baggawan tam ya nonot tam a mappya sangaw ya pagserbi tam ta kuman na ispot na pinggan, te negitta kitam ta dafu tamewan, petta pagserbin na kitam ta mappya na tarabaku. 22 A mappya mantu, Aleng, ta magpalan ka, petta awem mekabat ta gagangayen karagatan na babbagu kiden, te intu mina karagatam ya magserbi ta kappyanam ikid na pangurug mu, a kumanen hapa ta pangidduk mu ikid na pakikahulum ta tolay kiden nga makimallak ta Namaratu ta mappya na nonot.

23 A awem la kimabat ta pagtatabbagan na kadwan kiden nga awan ta kapkappyan, te dana amum haman ta yen kid na bida ya mangatad ta pagtatapilān da. 24 A dulay am kimabat hapa ya daddoban na Namaratu, te mappya ta ipaita tam ya allak tam ta ngamin tolay, te masippat kitam mina nga mangituldu tekid, ikid na magattam ta makubbit metuldu. 25 A am itta ya makitapil tekitam a mappya ta tabbagan tam ta malapat, talo am yen sangaw ya pagpanonot na Namaratu tekid ta pagbabawi da, petta amu da sangaw ya kakurugan. 26 Te am magtoli sangaw ya nonot da a makaibbat kid na sangaw ta sikwat ni Satanas, te dana sinikwatan na kid ta pangayayyaw na en tekid, petta kwan da ya ikayat na.

3

Ya Gagangay Na Dulay Na Tolay

1 A pake nonotam hapa ya ibar kin teko, Aleng, te dumatang sangaw ya dakal na pagzigātān am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan, 2 te pake umaddu sangaw ya maituk, ikid na maginggum ta pirak, ikid na maparayag, ikid na mangidadula, ikid na maguhohug ta dulay, ikid na magsoysoy ta naganak tekid, ikid na awan ta amat da, ikid na awan matalak ta nangikallak tekid, 3 ikid na awan mangikallak, ikid na mamadpadulay, ikid na awan mangiguwad ta bari da, ikid na magporay ta ikattolay da, ikid na mangikatupag ta mappya, 4 ikid na mangitalaba, ikid na ka-ma la mamadday ta dulay, ikid na mangiparayag ta amu da, ikid na pake magkaragat ta pagayayat da ammi ta Namaratu ewan. 5 A agingkakurug kid sangaw ta Namaratu, ammi aweda kurugan ta itta ya pakapangwa na.

Mappya ta lillikam ye-yen kid na tolay, a am angarigan ta e kid sangaw tekamuy a awem kid pagdulotan, 6 te mangayayyaw kid, a simarok kid ta bali na kadwan, petta maayayyaw da ya babay kiden nga malapat ta nonot. A malogon kid maayayyaw, te dana nagburung kid hapa ta kaddu na liwat da. 7 A yen ta kanayun kid magdangag ta dalikompormi na mangituldu, ammi aweda haman melasin ya kustu en nga mangituldu ta kakurugan.

8 Ammi ya mangayayyaw kiden nga mangituldu ta tulad a kanayun soysoyan da ya kakurugan. A naggagitta kid nig mina Hanes ikid ni mina Hambres nga nagsoysoy te mina Moses ta idi, te nagkillu ya nonot da. A awan ta kapkappyan na pangurug da te takwan haman ya kurugan da. 9 Ammi maski te melogot kid hala sangaw ta kuman nig mina Hanes ikid ni mina Hambres, te maita sangaw na ngamin tolay ya kawan na nonot da.

Ya Tabarang Ni Pablu Te Timotyo

10 Ammi mappya teko, Aleng, te dana amum ya gagangay na itulduk ikid na agangwak ikid na igakkad ku ta pagtolay kin, a yen kid hapa ya pinarigam, a kumanen hapa ta pangurug ku ikid na pangidduk ku, ikid na pagattam ku ta zigat. 11 A

dana amum hapa ya ngamin kiden nagzigatan ku nga inattaman ku ta idi gafu ta pangikatupag da teyak ta ili na Antiyoka, a kumanen hapa ta ili na Ikoniya, ikid na ili na Listra. Ammi maski nekatupag dak a nekerutan nak hala ni Afu Hesus ta ngamin negakkad da teyak. 12 A maski am inya ya mangidulot ta pangurug na te Hesus Kristu a gagangay ta itta ya mangpazigat tentu, 13 te dumulay la dumulay sangaw ya dulay na tolay, a kumanen hapa ta minangayayyaw. Ammi maski am mangayayyaw kid a dana naayayyaw kid hapa.

14 Ammi teko, Aleng, a mappya ta idulot mu la ya ngamin naadal mu ikid na kinurug mu, te amum ta awena nagtulad na nangituldu en teko. 15 A maski addet ta kaabbing mu a dana amum ya surat kiden na Namaratu nga mangatad ta amum petta mekerutan ka ta pangurug mu te Hesus. 16 Te ya ngamin kiden uhohug nga nesurat ta Bibliya a neaswang na kid na Namaratu, a pagkappyanan tam kid, petta metuldu kitam ta kakurugan, ikid na mehuya kitam ta dulay, ikid na matabarangan kitam ta mappya, ikid na metuldu kitam ta ngamin patarabaku na Namaratu tekitam. 17 A yen ya pagserbi na surat na kiden petta ikitam nga daddoban na Namaratu ewan a awan sangaw ta pagkurangan tam, te dana netuldu kitam, petta amu tam ya mangwa ta ngamin kappyanan.

4

1 Itta para ya takday ibar ku teko, Aleng, ta kettayan na Namaratu ewan ikid ni Hesus Kristu, aglalo te tanagay na ya datang na ta lutakin, petta intu ya magari ikid na magimbestigar ta ngamin kiden tolay kontodu nagpasi kiden. 2 A mappya mantu ta ikakinam ya mangipadangag ta uhohug na Namaratu. A bakkan la ta mappya na araw te maski am dulay na araw, te mappya ta kanayun nakaparan ka nga mangipasikkal ta kakurugan, ikid na mangihuya ta magsoysoy, ikid na mangpaturad ta makafuy, a masippat ka hapa ta pangituldum tekid ngamin. 3 Yen kid ya pakkwak teko, te dumatang na sangaw ya araw am aweda magdangag ta matunung na metuldu, te intu la tagasingatan da dangagan ya karagatan na bari da. A magkalkalasig kid sangaw ta addu na mangituldu, te intu apagan da ya mangituldu en ta tagasingatan na bangbang da. 4 A gafu ta kumanen a pagtalekudan da sangaw ya kakurugan, te tumawag kid sangaw magdangag ta magmagannud na bida nga tulad.

5 A yen ya gafu na, Aleng, ta idulot mu la ya matunung na nonot, a attamam hapa ya pagzigātām. A idulot mu la ya tarabaku na mangipadangag ta damag ni Hesus, petta magdulot ya ngamin patarabaku na Namaratu teko. 6 Te awanak na sangaw, te itta yak na de ta ngahab na avut, a magtugutak. 7 Ammi maski te nedulot kun ya ngamin kabalinan ku ta pakigubat ken, a nadatang kun ya pagaddetan ken, a awek kad nawakay ya kurugan tam. 8 A awan na mantu ta nonotan ku am bakkan la ta sagolyat ku nga neparan na Namaratu teyak, petta megitta yak ta katunung na ewan. Te am dumatang na sangaw i Afu Hesus a matunung sangaw ya pangitan na teyak, a sagolyatan nak ta neparan na Namaratu teyak, a kumanen hapa sangaw ta ngamin kiden magindag ta ange na tekitam.

Ya Adangan Ni Pablu Te Timotyo

9 A mappya hapa, Aleng, ta alistum ya ange teyak, 10 te nagtugutan nak ni Demasen, a umange ta ili na Tesalonika, te intu la nonotan na ya kappya na bari na en ta arawin yan. A awan hapa i Kresenti te immange ta iten Galasya, a i Tito hapa ya immange ta lugar na Dalmasya. 11 I Lukas la ya nasirak teyak. Alapam hapa i Markus ta kahulum, te mappya sangaw ya panguffun na teyak ta tarabaku kin, 12 te dinob ku i Tikiku ta ili na Efeso. 13 A sangaw am e kam sin a alapam hapa ya ulolat ken nga nesirak ku ta bali ni Karpo ta ili na Troas. A alapam hapa ya surat ku kiden, aglalo ta papeles kiden, te pake masapul ku kid.

14-15 A pake magpalan ka hapa am maitam sangaw ya agpaddayen Alehandru, te masikan nakitapil ta idi gafu ta

nepadangag tamen. Addu hapa ya ingwa na teyak ta dulay, ammi Namaratu sangaw ya mangibalat tentu. 16 Ta damo na nepangidarum da teyak a awan ta nangipasikkal teyak, te sa newagak nak na kahulun ku kiden, ammi maski kunna ten a mappya am pakoman na kid na Namaratu. 17 A maski newagak dak a hinebing nak ni Afu Hesus, a pinasikan nak nga pake mangipadangag ta uhohug na en ta Hentil kiden nga nangibalud teyak, pettam madangag da hapa. A nelillik nak hapa ta nangigakkad kiden ta dulay teyak, 18 a ikatalak ku ta sigida ikerutan nak ta ngamin dulay addet ta alapan nak ta pagariyan na en ta langit. Mappya ta intu ya pake madaydayawan addet ta addet.

19 A kumanen hapa pakikumustam ig Persila ikid ni Akila, a kumanen hapa teg Onsiforu ikid nga mamattama. 20 Nasirak i Rastu ta ili na Korinto, a nesirak ku hapa i Tropimo ta ili na Miletu te nagtakit. 21 Alistum mantu ya ange sin ta kaatubangan na agiridin. A makikumusta hapa teko ig Ubulo, ikid ni Pudente ikid ni Lino, ikid ni Klawdya, ikid na ngamin kiden kahkahulun tam ta isin.

22 Ampade Namaratu ya makkamu teko, ikid na manguffun tekamuy ngamin sina.

Ya Surat Ni Pablu Te Tito

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta awena para la nekebalud ni Pablu ta ili na Roma a dana nagsurat te Tito, te intu ya takday pastor nga nanguffun te Pablu ta kuman ni Timotyo en. A nesurat na yan te Tito petta amu na am had kun na pagpastor na.

1-4 Anak ku, Tito.
Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la.
A iyak, Pablu, ya nagsurat teko, te kuman na anak ta ka ta kakurugan gafu ta naggitta kita nga mangurug te Afu Hesus.
A dana amum, Aleng, ta iyak ya daddoban na Namaratu ewan ikid na turin ni Hesus Kristu, te dinob dak nga ange mangipadangag ta tolay na kiden nga pinili na, petta mangurug kid, a petta pake itug da hapa ya kakurugan nga negitta ta Namaratu ewan. A yen ta ikakinan ku ya tarabakuk tekid te ikatalak ku ya Namaratu ewan nga awan magtulad ta isipat na kid ta magnayun na angat ta kuman na nekari na en ta pake nabayag na araw. A ta datang na arawen nga dana pinili na a pake madakar ya nekari na en gafu ta uhohug na en nga nepepadangag na teyak, te iyak hapa la ya pinatudunan na nga ange mangipasikkal ta pangikerutan na tekitam.

Ya Patarabaku Ni Pablu Te Tito

5 A ta nepangisirak ku teko ta fugu na Kareta a
"Magyan ka la sin, Aleng, petta uffunam ya mangurug kiden nga mangappiya ta paggagimung da, te mappya ta isaad mu ya kalalaklakayan kiden nga mangtaron tekid ta tagtakday na lugar," kunku.
6 A am itta mantu ya isaad mu a mappya ta mapili ya awan kiden ta pakehuyan da, ikid na tagtakday ta atawa. A dana itam hapa am mangurug ya ānāk da kiden, ikid na awan ta pakehuyan da gafu ta aweda manguuyoyung ikid na aweda masoysoy.
7 Te ya mangtaron ta tolay kiden na Namaratu a intu hala ya pinakabari na Namaratu, a mappya ta awena ipersa ya ikayat na en, ikid na awena malogon magporay, ikid na awena magillaw, ikid na awena hapa makitapil, ikid na awena maginggum ta pirak. 8 A mappya hapa ta malogon magpadulot ta ange magpasyar, ikid na malogon mangwa ta ngamin na pagkappyanan, ikid na makānnonot, ikid na matunung, ikid na mangiguwad ta nonot na ikid na bari na. 9 A mappya hapa ta pake itug na ikid na ipasikkal na ya kakuruganen nga negitta ta gagangayen ituldu tam, petta itta ya ibar na nga mappya ta ituldu na kiden, ikid na itabbag na ta masoysoy kiden tentu.
10 Te addu garay ya masoysoy ta taga Kareta kidina, ikid na maguhohug ta awan ta kapkappyan, ikid na mangayayyaw, aglalo ta Hudyo kidina nga mangpabanggit ta bagu kiden mangurug. 11 A mappya mantu ta gammam yen kid, te gafu ta ituldu da en a addu ya makikattway ta kakuruganen nga dadagkal kontodu anak da kiden. Ammi ya taga Kareta kidina a malogon kid la mangituldu ta tulad gafu ta tandanan na kid na mangidob tekid. 12 Ya bida na takday kagitta da nga nagtabarang tekid ta idi a
"Kanayun magtulad ya taga Kareta kidin, a kuman kid na maguyung na atu. Matalakag kid magtarabaku ammi madugal kid," kunna.
13 A kakurugan hapa ya uhohug na en, a yen ta pake ihuyam kid, sa ikid na mangituldu kiden kontodu ituldu da kiden, petta appiyan da mina ya pangurug da, 14 petta awedan sangaw dangdangagan ya bida kiden nga pinaratu na Hudyo kiden, a kumanen hapa ta ibar na makigungay kiden ta kakurugan. 15 Te am mappya ya nonot na tolay a mappya hapa ya ngamin gakkad na, ammi ya dulay kiden ta nonot ikid na awan mangurug a balittagan da ya ngamin ta dulay, te ya nonot da hapa la ya magpadulay. 16 Ibar da haman ta amu da ya Namaratu, ammi ya tarabaku da ya mangitalaba tekid, te nagdupal kid, ikid na masoysoy kid, a awan ta makkwa da ta mappya.

2

Ya Petuldu Ni Pablu Te Tito

1 Ammi iko, Tito, a mappya ta ituldum ya
negitta ta mappya en metuldu nga kaku-
rugan. 2 A pake ituldum hapa ya lala-laay
kidina ta aweda mina magillaw, te iguwad
da mina ya nonot da ikid na bari da, petta
mappya ya pangurug da, a kumanen hapa
ta pangidduk da, ikid na pagattam da ta
zigat.
3 A ituldum hapa ya baba-baat kidina
ta aweda mina mamadpadulay, ikid na
magillaw, petta mappya hapa ya paghehit
da ta kuman na megitta ta Namaratu. A
mappya mina ya ngamin ipaita da ikid
na ituldu da ta kaaassangan da kiden nga
babay, 4 petta parigan da kid hapa nga
mangidduk ta atawa da ikid na anak da
kiden, 5 ikid na mangiguwad ta nonot da
ikid na bari da. Te aweda mina magpasyar
ta babali ta kaddun na lalaki, te magintak
kid la mina ta bali da nga magtarabaku
ta mappya na tarabaku, ikid na timuluk
kid ta atawa da. A mappya ta yen kid
ya metuldu ta babay kiden, pettam awan
sangaw ta mamadpadulay ta uhohug na
Namaratu gafu tekid.
6 A ituldum hapa ya māssikan kidina nga
lālāki, petta iguwad da ya nonot da ikid
na bari da. 7 Te iko mina, Tito, ya mangi-
paita ta mappya tekid, pettam yen sangaw
ya parigan da. A am ituldum kid a pake
ipaitam hapa ta matunung ka na tolay nga
makānnonot. 8 A appiyam hapa ya uho-
hugam, petta awan sangaw ta pakehuyam,
te am awan ta pangihuyan na makitapil
teko a mamatan hapa gafu ta pagsoysoy na
teko.
9 A ya tagabu kidina hapa nga mangurug
a ituldum kid hapa, petta timuluk kid la
ta dafu da kiden ta ngamin patarabaku da
tekid. A aweda mina masoysoy, te pagta-
lakan da mina ya dafu da kiden ta mappya
na tarabaku. 10 A aweda kid mina pag-
takawān, te ipaita da mina ta pake mekata-
lak kid gafu ta aweda pulus magakut. Te
am mappya ya ipaita da ta ngamin paghe-
hit da a yen sangaw ya pakaitan ta mappya
hapa ya ituldu tam gafu ta Dyos tam nga
mangikerutan tekitam.
11 Te ya allak na Namaratu ewan
nga mangikerutan ta ngamin tolay a
nepakamu nan tekitam, 12 petta metuldu
kitam nga mangazi ta ngamin kiden
gagangay tam nga awan negitta tentu,
ikid na ngamin kiden karagatan tam ta
paglelehutin yan, petta mappya ikid na
matunung ya paghehit tam ta katolay
tamin para la. 13 A gafu ta allak na en nga
nepakamu na tekitam a indagan tam hapa
ya ikatalak tamen na araw nga datang ni
Hesus Kristu nga seppakapangwa. Intu
hapa la ya Dyos tam nga malalaki ikid na
Mangikerutan tekitam, 14 te nesagapil na
ya angat na tekitam, petta sakān na kitam
ta mamagliwaten tekitam. Te baggawan
na hapa ya nonot tam, petta pagbalinan
na kitam ta tolay na nga mangipasikkal ta
mappya na tarabaku.
15 A yen kid mantu ya ituldum ta tolay
kidina, Aleng, a awem ituluk ta idadula da
ka, te ipaitam mina ya turay mu ta pangit-
uldum ikid na pangtabarang mu tekid.

3

Ya Gagangay Mina Na Mangurug

1 A pagnonotam hapa ya mangurug kid-
ina petta kurugan da ya magturay kiden
tekitam ikid na ngamin kiden lintig na
gubyernu, te mappya ta dana nakaparan
kid nga magtarabaku ta kakurugan na
tarabaku. 2 A ibar mu hapa tekid ta aweda
mina mamadpadulay ikid na makitapil ta
ikattolay da, te ipaita da mina ya kasippat
da ikid na kaalinnak da ta ngamin tolay.
3 Te maski ikitamen ta idi a sa naggagitta
kitam nga awan makkamu ta kappyanan,
te nasoysoy kitam, ikid na naayayyaw ki-
tam hapa, te tinagabu na kitam na ngamin
kiden kinaragatan tam. A napannu hapa
ya nonot tam ta passil ikid na pangigakkad
tam ta dulay, te ya nangikatupag teki-
tam a nekatupag tam kid hapa. 4 Ammi
ta pakkamu tamen ta allak na Namaratu
ewan ikid na idduk na tekitam a yen ya
nekatalak tam petta ikerutan na kitam.
5 A bakkan mantu ta tarabaku tam nga
mappya ya gafu na nangikerutan na teki-
tam am awa allak na la tekitam, te bi-
naggawan na kitam ta liwat tam kiden

ta nepangzigut da tekitam ta danum, a
nauli kitam neanak. 6 A pinasinapan na
kitam para ta pakapangwa na Kahalwa na
en gafu ta nedagga kitam te Hesusen nga
mangikerutan tekitam. 7 Te ya allak na
Namaratu tekitam a nebar na ta matunung
kitanan gafu te Hesusen, a pinagbalin na
kitam ta anak na kiden nga mang-alap ta
iatad na tekitam, petta itta ya ikatalak tam
ta matolay kitam ta magnayun.
8 Kakurugan ya ngamin inuhohug ku
ta isin, a ikayat ku ta pake ipasikkal mu
yan kid ta tolay kidina nga mangurug ta
Namaratu, pettam ikakinan da hapa ya
magtarabaku ta kakurugan na tarabaku,
te petta magserbi kid hapa ta kappyanan
na ngamin tolay. 9 Ammi am itta kam
ta paggagimungan a awem mina ituluk ta
pagtatabbagan da ya awan ta kapkappyan,
ikid na pagkakahulun na palpalungu ki-
den tolay, ikid na lintig kiden nga nesirak
ni Moses ta dadagkal tam kiden, te awan
haman ta iatad na inen kid na bida am awa
pagtatapilan hud la na tolay kiden. 10 A am
itta ya mangpakāttway ta maggagimung ki-
den a ihuyam. A am awena dangdanga-
gan ta kabalinan na takday ono duwa na
pangihuyam a padayum la, 11 te amum na
ta killu ya nonot na, te gagangay na la ta
magliwat. Ammi ya liwat na sangaw ya
mangitalaba tentu.

Ya Napozan Na Uhohug

12 A kumanen hapa am idob ku sangaw
teko i Artemas ono Tikiku a alistum ya
ange mangdafung teyak ta ili na Nikopolis,
te magyanak sangaw ta ten abat ta kabali-
nan na agirid. 13 A alistum hapa uffunan
ya kabagis tamin Zenas nga abugadu, ikid
ni Apolos ta ngamin masapul da, petta
makadulot kid ta eyan da. 14 Ammi bakkan
mina ta iko la ya manguffun, te ituldum
hapa ya kabagis tam kidina petta malogon
kid hapa manguffun ta masapul na kad-
wan kiden, petta itta hapa ya pagserbi da
ta kappyanan.
15 A ya ngamin kidin kahulun ku ta isin
a makikumusta kid teko, a pakikumustak
hapa ya kofun ku kidina mangurug.
Namaratu ya makkamu tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Te Pilimon

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya surat ni Pablu te Pilimon a intun yan, a nesurat na kan ta nekebalud na en ta ili na Roma. I Pilimon ya takday kofun ni Pablu ikid na kabagis na nga nagyan ta ili na Kolosas. A ya tagabu na en Onisimu a nagtakaw kan ta pirak ni Pilimon, kapye na netammang, a nakaadayu addet ta ili na Roma. Awena nebar am had kunna ammi nesimmu kan ni Onisimu i Pablu ta nakabaludan na en, a yen hapa ya nepakadangag na ta damag ni Hesus te Pablu, a kinurug na hapa. A gafu ta pagtolin ni Pablu i Onisimu te Pilimon a yen ta nesurat na ye-yan na surat te Pilimon petta pakoman na mina i Onisimu, te bakkan na la ta tagabu na am awa kabagis nan hapa gafu ta pangurug na te Afu Hesus.

Ya kallak ni Pablu te Onisimu ikid ni Pilimon a kumanen hapa ya kallak ni Afu Hesus tekitam gafu ta liwat tam kiden ta Namaratu ewan.

1-3 Kofun ku, Pilimon nga kahulun ku
nga magtarabaku ta Namaratu ewan,
Ampade ikallak na ka na Dama tame-
wan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu,
petta mappya ka la. A kumanen hapa
ta kabagis tamina Appya, ikid ni Arkipo
nga kuman na sakā suddalu tam, ikid na
ngamin kiden maggagimung ta balimina.
A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu ikid
na kabagis tamin Timotyo, ammi iyak ya
nabalud ta ili na Roma in gafu ta pangi-
padangag ku te Hesus Kristu.

Ya Talak Ni Pablu Te Pilimon

4 Pake matalakak ta Namaratu, kabagis,
am kada pakimallak ta ka, 5 te kanayun
mepadamag teyak ya pangurug mu ikid na
pangidduk mu te Afu Hesus, a kumanen
hapa ta ngamin kiden tolay na Namaratu.
6 A yen ta pakimallak ta ka para, petta
pake dumakal para ya pangurug mu ikid
na pakkamum ta ngamin kiden bendisyon
na Namaratu tekitam, pettam madayawan
hapa i Hesus Kristu gafu ta panguffum ta
kahulun tam kiden mangurug. 7 A gafu
ta pangidduk mu ta idi, kabagis, a naban-
nayan hapa ya nonot na tolay kiden na Na-
maratu, a yen hapa ya pake mangpatalak
ikid na mangpasikan ta nonot ku.

Ya Adangan Ni Pablu Te Pilimon

8-10 A yen ta itta hapa ya adangan ku
teko, kabagis, te maski itta ya saad ku nga
neatad ni Hesus a awek ibar ta doban ta ka,
te makikekallakak la teko gafu ta pagkaid-
idduk ta. A gafu ta laklakayak na hapa nga
nabalud gafu te Hesus a adangan ku teko
ta ikallak mu sangaw ya dinob ken teko ta
ayanin, te nagbalin ta kuman na anak ku
ta kabalud kin. Intu hala ya tagabumen
Onisimu nga nagtammang teko ta idi.
11 A ta idi a kuman na awan ta serserbi
na teko te madi ya tarabaku na, ammi
ta ayanin a nangulin a makauffun na
teko, a kumanen hapa teyak. 12 A ta
ayanin a pagtolin ku teko, ammi pake
madamdamak sangaw tentu, 13 te ikayat
ku mina ta magyan la teyak, petta intu
mina ya pinakabarim nga manguffun
teyak ta kabalud kin. 14 Ammi awek la bit
alapan am awek ibar teko, te awek ikayat
ta mapersa ka manguffun am awa nonot
mu hapa la. 15 Mabalin de ta nepalubus na
Namaratu ya nepagtammang na teko ta
mavit la, petta matabarangan ta uhohug
na Namaratu, pettam kumanen a mag-
danang la sangaw magyan teko. 16 Ammi
maski tagabum a awem mina igitta ta
kuman na tagabu am awa naturturay
ammi ta tagabu, te iddukam mina gafu
ta kabagis mun nga mangurug te Hesus
Kristu. Gagangay ta kabagis kun nga
iddukan ku, ammi dakdakal mina ya
idduk mu tentu ta ayanin, te tagabum nga
magkabagis gafu ta pangurug na te Afu
Hesus.
17 A kumanen am ikwenta nak hapa ta
kahulum a pagdulotam la i Onisimu ta ku-
man na pagpadulot mu mina teyak. 18 A
am itta ya liwat na ono gatut na teko, a
iyak sangaw ya singiram. 19 Itam, te iyak,
Pablu, ya pake nagsurat ikid na nagperma
ta isin, a kustu ta iyak sangaw ya mag-
paga. Ammi awem de naliwatan, kabagis,
ta dakdakal para ya gatut mu teyak, te itta
ya magnayun na angat mu gafu ta nesipat

ken teko. 20 A mappya mantu, kabagis,
am isubalit mu hapa teyak ya adangan kin
teko gafu ta pagkahulun ta te Afu Hesus.
Nonotam mantu yan, petta mabannayan
hapa ya nonot ku.
21 A yen ta nagsuratak teko, te itta ya
ikatalak ku ta nasursurok sangaw ya pang-
wam ta kuman na nebar kin teko.
22 A ya takday para manonot ku a ma-
balin de am iparanan nak ta pagyanan ku
ta balimina, te ikatalak ku ta makatoli yak
sangaw tekamuy gafu ta pakimallak muy
teyak.
23 A itta hapa sin i Paparasen nga kahu-
lun ku nabalud gafu ta damag ni Hesus
Kristu, a makikumusta kan tekamuy.
24 Magpakumusta hapa ya kauffunan ku
kiden, ig Markus, ikid ni Aristarku, ikid ni
Demas, ikid ni Lukas.
25 A mappya am ikallak na kam ngamin
ni Afu Hesus petta mappya ya kahalwa
muy.

Ya Surat Ta Hebreyu Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Awan kan ta makkamu am inya ya nagsurat ta Hebreyu kiden, te awena haman netun na nagsuraten ya ngagan na. Ammi ta uray na kadwan a Pablu ya nagsurat, te ya suratin yan a gagangay na agsurat na. A ta uray na kadwan para a Apolos ya nagsurat, a ta kadwan para a Lukas. Ammi kompormi am inya na tolay ya nagsurat, te amu tam haman ta Kahalwa na Namaratu ya nangituldu ta nesurat na.

A ya nagsuratan na kiden a Hebreyu kid, te Hebreyu ya agsitang da, ammi Hudyo ya pangingaganan da tekid gafu ta relisyon da. Ammi ya kadwan kiden Hebreyu a nangurug kid hapa te Afu Hesus, te amu da ta intu hala ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu ta dadagkal da kiden. Ammi gafu ta mangurug kid na te Hesus a nekatupag na kid na sakā Hudyo da kiden nga awan nangurug, a tinapil da kid. A pake nazigatan hapa ya kadwan, te nabalud kid, a nagubatan ya kwa na kadwan, a namatan ya kadwan. A gafu ta pake nazigatan kid a kuman na ikayat da magbabawi ta pangurug da te Hesus, petta magtoli kid ta relisyon na Hudyo kiden, te yen ya pake nepapilit na nakitapil kiden tekid. A yen ta nagsurat ya nagafun na suratin yan, te tabarangan na kid, ikid na paturadan na kid, petta idulot da mina ya pangurug da te Hesus, te am magsunsun kid kan a melogot kid. A ya ngamin nesurat na ta isin a yen ya ipasikkal na tekid petta amu da ta kakurugan ya kinurug da en.

Ya Pinaguhohug Na Namaratu Ta Tolay

1 A ta napopolu en araw am itta ya ibar
na Namaratu ta dadagkal tam kiden a ya
aglavun kiden ya pinaguhohug na ta addu
ikid na magdaduma na bida. 2 Ammi ta
arawin yan a ya Anak na en ya pinaguho-
hug na tekitam. A intu hala ya pinagpad-
day na Namaratu ta ngamin paglelehutin,
yaga intu hapa ya nesaad na ta magturay
sangaw ta ngamin kiden napadday. 3 A
gafu ta Anak na Namaratu a intu hapa ya
pakaitan ta kalalaki na Namaratu ewan,
te ya kalalaki na Namaratu a kumanen
hapa ta Anak na en. A tentu en nabalin
nangikaru ta liwat na tolay kiden a nagtoli
hapa ta langitewan, a nagtogkok na hapa
ta kanawan na Namaratu, te makipagtu-
ray hapa tentu. A ta ayanin a intu hapa ya
magtaron ta ngaminin paglelehut kontodu
langit ta pakapangwa na uhohug na.

Naturturay I Hesus Ammi Ta Anghel Kiden

4 A maski am anghel kiden ya dinob na
Namaratu nga mangidagut ta dana en uho-
hug na a pake naturturay para ya Anak na
en, te malmalalaki ya saad na nga neatad
na Namaratu ammi ta saad da. 5 Te ya
uhohug na en tentu a

**“Ikon ya Anak ku, a ta arawin yan
a ipasikkal ku ta iyak la ya
damam,”** kunna tentu.

Ammi awan pulus ta anghel kiden ta nangibaran na ta kumanin. A kumanen hapa ta takday para na bida na:

“Iyak ya dama na, a intu ya anak ku,”
kunna.

A bakkan haman ta anghel ya ikayat na en bidan.

6 A ta nepangilattog na Namaratu ta mementu en anak na ta lutakin a

**“Mappya ta intu ya dayawan na anghel
kiden,”** kunna.

7 Ammi ya uhohug na suraten gafu ta anghel kiden a

**“Doban na Namaratu ya anghel na ki-
den ta kuman na masikan na pad-
dad, a pagserbin na kid ta kuman
na afuy,”** kunna.

8 Ammi takwan ya kasasaad na Anak na en, te ya uhohug na takday para surat tentu a intu yan:

**“Iko Afu Dyos ya magnayun magturay.
A matunung hapa ya turay mu ta
ngamin kiden iturayam,**
9 **te pake ikatalak mu ya mappya en,
ammi ikatupag mu ya dulay.**
**A ya Dyos mu Namaratu ya nangpili
teko,**

a pinasinapan na ka ta talak nga dakdakal ammi ta neatad na ta kahulum kiden," kunna.
10 A mepasikkal para ta naturturay i Hesus ammi ta anghel kiden, te ya uhohug na takday para na surat a
"Iko, Afu, ya namadday ta lutakin ta gafgafu na ngamin,
a ya kamat mu kiden hapa la ya nangpadday ta langitewan.
11-12 **Ammi sa imawan kid hala sangaw, te sa magdan kid ta kuman na gagamit,**
a lukutam kid sangaw ta kuman na barawasi petta matalin kid.
Ammi teko a magnayun ka la, a awem sangaw manguli ikid na awem sangaw maglaklakay addet ta addet," kunna.
13 A ya takday para uhohug na Namaratu nga mangipasikkal ta Anak na en a
"E ka sin makipagtogkok ta kanawan kin, te abakan ta ya katapil mu kiden, petta iko sangaw ya magturay ta ngamin," kunna.
Ammi itta hud ya anghel nga nangibaran na ta kumanin? 14 Te ya anghel kiden a ispiritu kid nga daddoban na Namaratu, te doban na kid nga ange manguffun ta ikerutan na kiden.

2

Ya Metabarang Tekitam

1 A gafu ta naturturay ya Anak na Namaratu ewan ammi ta anghel kiden a mappya ta pake itug tam ya nadangag tamen nga nagafu tentu talo am maliwatan tam. 2-3 Ta idi a pina-gang na Namaratu ya awan kiden nangurug ta lintig na kiden nga nedagut na anghel kiden, a papa-nun tam mantu makalillik ta pangpa-gang na am awetam tagopan ya allak na Anak na en Hesus nga mangikerutan tekitam. Te pake mappya haman ya nepadangag ni Hesusen ammi ta nepadangag na anghel kiden. Te intu hapa la ya napolu nga nangipadangag ta pangikerutan na tekitam tolay, a ya nakadangag kiden tentu ya nangipasikkal hapa tekitam, 4 otturu Namaratu hapa ya nanguffun nga nangipasikkal ta nepadangag da en, te pinasinapan na kid ta pakapangwa na Kahalwa na en, petta ihuga da ya addu na pakaitan, ikid na magdaduma na pagpaka-latan, te magdaduma hapa ya kalalaki na Kahalwa na en nga nesaned na tekid ta kuman na ikayat na en tekid. 5 Te maski am anghel kiden ya dinob na nga mangidagut ta lintig na kiden a bakkan haman ta ikid ya pinili na nga magturay am mapabagu sangaw ya paglelehutin. Te ya kuman na inuhohug ku ta ayanen a tolay haman ya pinasinapan na ta kalalaki na ikid na pakapangwa na Kahalwa na en petta ikid ya magturay. 6 A yen hapa ya uhohug na suraten ta lebru na Namaratu;
"Anu haman ta tolay ya nonotam, Afu?
A anu haman ta simsima ni Adan ya pakapoyungam?
7 **Te nepaakbam bit la ammi ta anghel kiden, ammi inatadam hapa ta kalalaki na ikid na pakadayawan na,**
te pinagturay mu ta ngamin kiden pinadday mu," kunna.
8 A gafu ta sa peturayan na Namaratu ya ngamin ta tolay, a awan mina ta awan meturayān na. Ammi ta kuman na kakurugan a awan para ta maita tam ta tolay nga magturay ta kuman na uhohug na suraten. 9 Ammi ya maita tam nga magturay a intu hala i Hesus. Te dana naak-akban bit la hapa ammi ta anghel kiden, a gafu ta allak na Namaratu tekitam a nazigatan i Hesus nga nakisagapil tekitam tolay petta kakkapan na ya pasi tam, petta matolay kitam. A gafu ta nazigatan i Hesus ta pakisagapil na tekitam a yen ta sinagolyatan na Namaratu ta kalalaki na ikid na dayaw na nga magturay ta ngamin. 10 Te ya uray na Namaratu ewan nga makkāmu ikid na mangpadulot ta ngamin a masapul ta dana mesipat kitam te Hesus, petta sa peturayan na ya ngamin tekitam ta kuman na kinan na suraten. A mappya mantu ta dana mazigatan ya nesaad na en nga mangikerutan tekitam, petta kustu ya pangikerutan na tekitam.

I Hesus Ya Kabagis Tam

11 A ya nangbaggawen tekitam kontodu sa ikitam nga binaggawan na a tatakday

la mantu ya dama tam. A yen ta awena
mamat ni Hesus nga mangibar ta kabagis
na kitam, 12 te yen haman ya uhohug na ta
lebru na Namaratu;
**“Ipakamu ta ka, Afu, ta kabagis ku ki-
den, a dayawan ta ka hapa ta ket-
tayan na kahulun ku kiden nga
maggagimung,”** kunna.
13 A ya takday para na uhohug na a
**“Nakigitta yak tekid nga mangikatalak
ta Namaratu,”** kunna.
“A itta kamin ikid na wāgik **kiden nga
neatad na Namaratu teyak,”**
kunna ha.

I Hesus Ya Nangikaru Ta Liwat Tam

14 A gafu ta sebilsag ikid na sedaga ya
pakapadday na wāgi na kiden a yen ta
nakigitta hapa i Hesus ta kuman na katolay
da, petta ikaru ya liwat da ta pasi na en. Te
ya pasi na en ya nepangabak na te Satanas
nga mangapasi tekid, 15 pettam kumanen a
maubadan ya ngamin kiden pinagtagabu
ni Satanas, te pinersa na kid haman nga
makitagabu tentu addet ta kaassang da en
gafu ta talaw da ta pasi da.
16 A amu tam haman ta bakkan ta anghel
kiden ya pakapopoyungan ni Hesus am
awa simsima kiden ni mina Abraham. 17 A
mappya mantu ta negitta ta kabagis na
kiden, pettam kumanen a magbalin hapa
ta kadakalan na padi da nga makipagrikna
ikid na mangikallak tekid ta atubang na
Namaratu, te intu ya mangikaru ta liwat
da kiden. 18 A gafu ta dadana nagat-
tam ta addu na pagzigātān ikid na pan-
gayayyawan a malogon hapa mangikallak
tekitam am ikitam ya maayayyaw ikid na
mazigatan.

3

Naturturay I Hesus Ammi Te Moses

1 A gafu ta kumanen a ikitam, kahkahu-
lun, ya magkakabagis nga megitta ta Na-
maratu ewan, te pinagbalin na kitam ta
kabagis na Anak na en. A mappya mantu
ta pake nonotan tam i Hesusen, te intu hala
ya turin na Namaratu ewan. A gafu ta
kinurug tamen a intu hapa ya pinakabari
tam ta atubang na Namaratu ewan.
2 Ta idi a i mina Mosesen ya nesaad na
Namaratu ta magturay ta tolay na kiden,
a mekatalak hapa nga magtaron tekid ta
kuman na magtaron ta bali, te ya bali na
Namaratu a intu hala ya tolay na kiden.
A mekatalak hapa i Hesus ta kuman ni
mina Moses, te sa nedulot na ya ngamin
patarabaku na Namaratu tentu. 3-4 Ammi
maski am had sin na bali a gagangay ta itta
ya namadday ta bali en, ammi ya namad-
dayen ta ngamin kiden napadday a kagitta
hala na Namaratu. A yen ta naturturay
i Hesus ammi te mina Mosesen, te intu
haman ya namadday ta bali na Namaratu,
ammi i Moses ya takday la na tolay nga
nagyan ta bali na.
5 Ya kasasaad mantu ni mina Moses a
tagabu la na Namaratu nga mekatalak
magtaron ta bali na, te intu la nepasikkal
na ta tolay kiden ya mebida sangaw ta
mabayag para na araw. 6 Ammi ta neange
ni Hesusen nga Mangikerutan tekitam a
intu ya mekatalak nga magturay ta bali na
Namaratu gafu ta Anak na. A ikitam hapa
ya bali na nga pagyanan na am idulot tam
la idulot ya pangikatalak tam ta nekari na
en tekitam. 7 Te ya uhohug na Kahalwa na
Namaratu ta idi a
**“Am arawin yan ya pakadangag muy ta
uhohugan na Namaratu tekamuy
8 a awemuy pagbanadan ya nonot
muy ta kuman na dadagkal muy
kiden ta idi tekiden nagsoysoy
ikid na nangparuba teyak ta
agyan na kalafukanen.**
9 **Te maski am kanayun naita da ya
kalalaki na pakapangwak ta las-
ud na appatafulu na darun
a parparuban dak la.**
10 **A yen ta nagporayak hapa tekid, a**
*‘Kuga pagtalekudan nak na tolay kidin
yan, a gagangay ta aweyan da la ya
itulduk tekid,’* kunku.
11 **“A gafu ta pagporay ku tekid a**
*‘Bakkan na sangaw ta Namaratu ya
ngagan ku am makipagtalak sangaw
ye-yen kid teyak,’* kunku.”

Ya Metabarang Ta Magbanad Ta Nonot

12 A mappya mantu, kahkahulun, ta
imugudan muy, petta awan tekamuy ta

dulay na nonot nga awan mangurug, te yen sangaw ya mangiadayu tekamuy ta siggatolay na Dyos. 13 A magkapatpaturad kam mina ta kinanghahaw ta ketta para na araw muy, petta awan sangaw ta magbanad ta nonot na gafu ta pakaayayyaw na ta pagliwatan na. 14 Te am awetam pake kengan ya pangikatalak tamen te Hesus petta idulot tam la ta addet ta addet a awan sangaw ta kesipatan tam tentu. 15 A yen ta nonotan tam mina ya ikayat na uhohugan ta danen surat ta Bibliya;

“Am arawin yan ya pakadangag muy ta uhohugan na Namaratu tekamuy a awemuy pagbanadan ya nonot muy ta kuman na dadagkal muy kiden ta idi tekiden nagsoysoy teyak,” kunna.

16 A inya hud ya nakadangag ta uhohug na Namaratu otturu nagtalekud tentu am bakkan ta dadagkal tam kiden nga pinagbakwit ni mina Moses ta lugar na taga Egipto kiden? 17-18 A inya hud para ya nangipagasingan na ta aweda sangaw makipagtalak tentu am bakkan ta ikid hapa la nga nagtalekud tentu. A inya hud ya nagporayan na ta addet ta appatafulu na darun am bakkan ta ikid hapa la, te gafu ta nagliwat kid a sa nagpasi kid ta kalafukanen. 19 A yen mantu ya pakkamun tam ta aweda nakipagtalak ta Namaratu gafu ta aweda nedulot ya pangurug da.

4

Ya Talak Na Nonot Na Namaratu

1 A gafu ta nelogot ya napopolu kiden dadagkal a pake magburung kitam mina talo am itta hapa sangaw ya melogot tekitam, te indagan na para la ya makipagtalak tentu. 2-4 A awan hapa ta pambar tam, te itta haman ya nadangag tam nga mappya ta kuman na nadangag na popolu kiden dadagkal. A ikitam nga nakadangag ikid na mangikatalak ta tinarabaku ni Hesus a makipagtalak kitanan mantu ta Namaratu ewan. Ammi ya napopolu kiden dadagkal nga nakadangag ta nebar na Namaratu tekid a awan ta neuffun na nadangag da en tekid gafu ta aweda haman nekatalak. A gafu ta pagporay na Namaratu tekid a nebar na te mina Moses ta

“Bakkan na sangaw ta Namaratu ya ngagan ku am makipagtalak kid sangaw teyak,” kunna.

A yen ta negungay na Namaratu ya mekapitu en araw petta ngilinan na tolay kiden, petta yen ya pagnonotan tam ta makipagtalak kitam mina tentu. Te ya ikayat na uhohugan gafu ta mekapitu en araw a

“Nagimmang ya Namaratu ta mekapitu en araw, te matalak na gafu ta sa nabalin na ya ngamin kiden tinarabaku na,” kunna.

A maski am sa nebalin na Namaratu ya ngamin a aweda haman kurugan ta mesipat kid hapa ta ngamin kiden tinarabaku na. 5 A yen ta nebar na ta

“Bakkan na sangaw ta Namaratu ya ngagan ku am makipagtalak kid sangaw teyak,” kunna.

6-7 A gafu ta nangilogot ya napopolu kiden nga nagsoysoy ta nadangag da en a pinidwa ha na Namaratu ya nekari na en, petta mesipat ya mayaten mesipat. Te tentu en nabayag addet ta nepasi na popolu kiden dadagkal a nepeuhohug na te mina Dabiden ya ikari na en ta kuman na nebar kun ta ayanen;

“Am arawin yan ya pakadangag muy ta uhohugan na Namaratu tekamuy a awemuy pagbanadan ya nonot muy,” kunna.

A gafu ta nepeuhohug na te Dabiden a netunglak na ya takwan na araw, petta makipagtalak kitam mina ta Namaratu ewan, te am arawin yan kan ya pakadangag tam ta uhohugan na tekitam a yen kan mina ya pakesipat tam ta talak na. 8 Te maski am nakadatang ya napopolu kiden ta lugar na Kanaan nga nangituludan ni mina Hoswe tekid a bakkan haman ta iyen ya pakesipat da ta talak na nonot na Namaratu, a yen ta nebar na Namaratu ya takwan na araw tekitam, petta makipagtalak kitam mina tentu. 9 A yen mina ya pake nonotan tam, te ya iatad na Namaratu nga talak na tolay na kiden a megitta hala ta talak na en ta mekapitu en araw, te nagimmang na gafu ta sa nabalin na ya nepangparatu na ta paglelehutin. 10 A am itta ya

makipagtalak ta Namaratu a pagkamagan na ya gagangayen tarabaku na ta kuman na Namaratu ewan, te ikatalak na ta dana nabalin na ya ngamin ikayat na Namaratu gafu ta uhohug na en.

11 A gafu ta kumanen a awetam mina pagbanadan ya nonot tam ikid na magsoysoy ta uhohugan na Namaratu tekitam ta kuman na napopolu kiden, te afuran tam la ya makipagtalak ta Namaratu, petta awetam sangaw melogot. 12 Te ya gagangay na uhohug na Namaratu a sitatolay haman ikid na seppakapangwa, te kuman na itta ya tadam na nga matmatadam ammi ta magdwaakub na kampilan, yaga malogon suminap addet ta umag na nonot tam ikid na kahalwa tam, ikid na umag na ngamin barbari tam ikid na tulang tam kiden. A pasikkalan na hapa am anu ya nonotan tam ikid na igakkad tam, 13 te awan ta melemad tam ta Namaratu am awa umapārān ya ngamin kasasaad na pinaratu na kiden. A mappya ta intu sangaw ya mangita tekitam am kustu ya tinarabaku tam.

Ya Kadakalan Na Padi Tam

14 A yen ta pake itug tam mina ya pangurug tam, te itta ya kadakalan na padi tam nga nakasarok ta agyan na Namaratu ewan, a intu hala ya anak na en Hesus. 15 A amu na hapa makipagrikna ta pagkafuy tam, te naparuba na hapa ya kuman na ngamin kiden nangayayyaw tekitam, ammi inattaman na la petta awena makaliwat. 16 A gafu ta intu ya padi tam nga sumagapil tekitam ta atubang na Namaratu ewan a mappya ta iturad tam la ya simarok ta bali na ewan petta makimallak kitam tentu ta pake atubang na ewan, te intu hala ya Dyos nga makkamu ta ngamin, a malogon hapa mangikallak, petta mauffunan kitam am itta ya zigat tam.

5

1 A ya netunglak ta kadakalan na padi ta idi a dana pinili na Namaratu, kapye na nesaad, petta intu ya pinakabari na ikattolay na kiden ta atubang na Namaratu, te intu ya nanggawat ta iatad da ikid na peatang da ta Namaratu gafu ta liwat da kiden. 2 A gafu ta addu hapa ya pagkurangan na ta kuman na ikattolay na kiden, a maalumemak hapa nga magtabarang tekid am angarigan ta tumakwan kid gafu ta pakilavun da. 3 A gafu ta itta hapa ya pagkurangan na a gagangay ta itta hapa ya iatang na gafu ta liwat na kiden hapa la ta kuman na iatang na ta liwat na tolay kiden.

4 A maski am inya ya kadakalan na padi ta idi a awena haman naguray nagpadi, te inindagan na ya pagpili na Namaratu tentu ta kuman na nepagpili na te mina Aronen. 5 A kumanen hapa te Hesusen, te bakkan ta intu ya nangpātā-nāng ta bari na ta kadakalan na padi, te Namaratu ya nangpātā-nāng tentu. Te ya napolu en uhohug na Namaratu tentu a

“Ikon ya Anak ku, a iyak la ya damam,”
kunna,
6 kapye na hapa nebar ta
“Ikon ya padi nga magnayun ta addet ta addet, te nesaad ta kan ta kuman na pagpadi ni Melkisadeken ta idi,” kunna.

7 A ta ketta para la ni Hesus ta lutakin a pake masikan makimallak tentu en magge masi, te neayag na ya pakimallak na, yaga netangit na para ta Namaratu ewan nga makkamu mangikerutan tentu. Ammi gafu ta malologon hapa timuluk ta pasi na en a dinangag na hapa na Namaratu ya pakimallak na en. 8 A maski am Anak na Namaratu a mappya ta pinaruba na hapa ya magattam ta zigat na petta mapenam mangidulot ta pangurug na. 9 A gafu ta awan pulus ta pagkurangan na a nagbalin hapa ta magnayun na mangikerutan ta ngamin kiden mangurug tentu, 10 te pinagbalin na Namaratu ta kadakalan na padi ta kuman na pagpadi ni Melkisadek ta idi.

Ya Metabarang Ta Awan Para Maketug

11 A addu para la mina ya ipasikkal ku tekamuy gafu te Melkisadeken, ammi mazigat nga melawlawag tekamuy, te kuman na nagbangngag kanan. 12 Gagangay ta ikamuy na mina ya mangituldu ta kadwan, te nabayag kanan haman nakadangag, ammi kuman na masapul muy para la ya mangituldu ha tekamuy ta imunnanen metuldu ta uhohug na Namaratu, te

kuman na mapasusu kam para la, te awemuy para makan ya kuman na matuyag na kanan. 13 A gafu ta kuman na gattaken la ya maattaman muy a awemuy para la amu ya pagduman na matunung ikid na killu. 14 Ammi ya matuyagen ta nonot, a masapul na ya matuyag na kanan, te napenam na magnonot, a marikna na ya pagduman na matunung ikid na killu.

6

1 Ammi gafu ta nabayag kitanan mangurug a taliban tam la bit ya mapopolu kiden metuldu ta bagu kiden mangurug, te mappya ta pagtuyagan tam ya pangurug tam ta kadwan kiden metuldu, te nabalin na haman netunglak ya kuman na arigi na pangurugan tam, a yen ta awetanan mina totolin bibidan ya napopolu kiden netuldu tekitam nga pagbabawi tam, ikid na pamegafwanan na pangurug tam ta Namaratu, 2 ikid na pagzigut tam, ikid na pangisi-ged tam ta bendisyon, ikid na pagtolay sangaw na nagpasi kiden, ikid na pangpa-gang na Namaratu nga awan ta addet na. Taliban tam bit la yen kid na metuldu, petta nonotan tam ya kadwan kiden para metuldu nga mangpatuyag ta pangurug tam.

3 A am uray hapa na Namaratu a yen ya itulduk tekamuy, petta awemuy sangaw magtalekud, 4 te am itta ya magtalekud ta pangurug na en a awena mabalin ta magtoli ta nagtalekudan na en. Te dana naparuba nan haman ya dakar na Namaratu ikid na bendisyon na en, ikid na naparuba nan hapa ya panguffun na Kahalwa na Namaratu tentu, 5 ikid na kappyanan na uhohug na Namaratu, yaga nakakkapan na para ya pakapangwa na Namaratu nga nehulun te Hesus Kristu ta ange na en ta lutakin.

6 A am pagtalekudan na a awena mantu mabalin ta magtoli, te neamamat nan haman ya Anak na Namaratu, te kuman na pinagappa na la ta krus. 7 Te ya nonot na tolay a kuman na lutak. A am dana naaradun ya lutaken kapye na mamulan, a bendisyonan na hapa na Namaratu ta udanen petta malapat. A am lumattog hapa sangaw ya mayan na lutaken a ittan ya magserbi ta makālutaken ta kanan na. 8 Ammi am angarigan ta intu la sangaw lumattog ya sit ikid na kompormi na kadat, a awan ta serbi na lutaken, a igaged nan mantu na makālutaken kapye na tungradan ya mayan na en. A kumanen hapa ta tolay.

9 A maski am bidan ku yan tekamuy, kahkahulun, a awek ibar ta ikamuy ya kuman na lutaken nga awan ta serbi na, te amuk ta ispot ya ipaita muy gafu ta pangurug muy, a yen ya mangipasikkal ta mekerutan kam. 10 A matunung hapa ya Namaratu, te awena kaliwatan ya tarabaku muy ikid na pangidduk muy tentu, te maita na hala ya panguffun muy ta kahulun muy kiden mangurug. 11 Ammi pake ikayat ku para ta iduldulot na tagtakday tekamuy ya kuman na dana kalogon muyen addet ta addet, petta magdulot hapa sangaw ya ngamin ikatalak muy ta iatad na Namaratu tekamuy. 12 A nabidak yan tekamuy petta awemuy la matalakag, am awa parigan muy mina ya imunnan kiden nangurug nga nakagamid ta nekari na Namaratu gafu ta pangurug da ikid na nepagattam da ta zigat da en.

Ya Pagpagasingan Na Namaratu Ta Kari Na En

13-14 A intu mina nonotan muy i mina Abraham ta idi, te ya uhohug na Namaratu tentu a

“Pagasingan teyak am aweta ka sangaw bendisyonan, a pakaddun ku hapa sangaw ya simsimam kiden,” kunna.

A gafu ta awan ta atata-nang ammi ta Namaratu ewan, a yen ta ngagan na en hapa la ya nepagasingan na ta idulot na la idulot ya nekari na en te Abrahamen. 15 A gafu ta inattaman ni mina Abraham ya magindag a nagamid na hapa ya nekari na Namaratu tentu.

16 A am angarigan ta tolay mina ya magpagasingan ta ipasikkal na en a ingagan na ya ngagan na Namaratu ewan gafu ta atata-nang ammi tentu. A maski am anu ya ipasikkal na, am ngagan na Namaratu ya ipagasingan na a yen na hapa ya kurugan na kadwan kiden. 17 A kumanen hapa

ta Namaratu, te gafu ta itta ya nekari na
a ikayat na ipasikkal ya nekari na en ta
nangikarin na kiden, petta mangurug kid
ta awena sangaw ibabawi ya nekari na en
tekid. A yen ta ipagasingan na ya ngagan
na en petta mepasikkal ya nekari na en.
18 A gafu ta awena magladdud na Nama-
ratu, a awena mantu mabalin ta ibabawi
na ya nekari na en ikid na nepagasingan
na. A yen kid nga duwa ya mangpaturad
ta nonot tam, te gafu ta umahat kitanan
ta Namaratu ewan a paturadan na kitam,
petta pake itug tam ikid na idulot tam ya
pangikatalak tam tentu. 19 Te am ikatalak
tam ya uhohug na Namaratu tekitam a
yen ya kuman na kegalutan na kahalwa
tam, petta awetam magattāt ta pake so-
dan tamen ta agyan na Namaratu ewan.
20 Te yen ya imeyan ni Hesusen nga mangi-
paran ta angen tam hapa, te nagbalin ta
kadakalan na padi nga magnayun ta ku-
man na pagpadi ni Melkisadek ta idi.

7

Ya Pagpadi Ni Melkisadek

1-2 A ya kasasaad ni Melkisadek ta idi, a
intu ya ari ta lugar na ili na Salem, yaga
padi hapa na Namaratu ewan. A ya ikayat
na uhohugan na ngagan na en Melkisadek
a, **“Ari na Katunungan,”** kunna. Ammi
“Ari na Kappya” ya takday para ngagan
na gafu ta intu hala ya ari ta lugar na
Salem. 3 Ammi awan ta makkamu am had
sin ya nagafun na pagpadi na, te awena
haman nesurat am inya ya dama na ikid
na hina na ikid na dadagkal na kiden, ku-
manen hapa ta nekeanak na ikid na pasi
na. A gafu ta kumanen a meangarig hapa
ta Anak na Namaratu, te kuman na awan
ta pagaddetan na pagpadi na.

4 * A nonotan muy mantu ya kadakal
na turay ni Melkisadek, te intu hala ya
inatadan ni Abrahamen ta pagkafulu na
ngamin kiden nagubat na ta kwa na ari ki-
den, te enna dinafung i Abrahamen tentu
en nagtoli nga ange namapasi ta ari ki-
den, a binendisyonan na hapa. 5 Dana
amu na ngamin tolay ta naturturay ya
mangbendisyon ammi ta bendisyonan na
en, a yen ya mangipasikkal ta naturturay
i Melkisadek ammi te mina Abraham, a
naturturay hapa ya pagpadi na en ammi
ta pagpadi na magLebi kiden ta ayanin, te
ya magLebi kiden a simsima kid ni mina
Abrahamen, te ya dadagkal da en Lebi a
afuk ni Abraham ta tud.
6 A ya magLebi kiden a itta hapa ya tu-
ray da, te ya takday lintig na Namaratu
ya mangibar ta ikid mina ya maatadan ta
pagkafulu na bannag na sakā Hudyo da
kiden gafu ta pagpadi da, ammi sa sim-
sima kid hala ni mina Abrahamen nga bi-
nendisyonan ni Melkisadek ta idi.
7 Ammi naturturay para ya pagpadi ni
Melkisadek, te takwan ya nagafun na pag-
padi na ta idi, te awena negitta ta nagafun
na pagpadi na magLebi kiden, te awan
kid para la ten, a awan para la ya lintī-
gen nga nangpapadi tekid. Ammi gafu
ta padi i Melkisadek a intu ya inatadan
ni Abrahamen ta pagkafulu na kwa na
kiden. Ammi binendisyonan na hapa i
Abrahamen, te intu ya nakitulagan na Na-
maratu ta palungu. 8 A maski am awan
para la ya magLebi kiden nga simsima
ni Abrahamen ta nepangdafung ni Melk-
isadek tentu a itta kid para la ta bari ni
Abrahamen, a sakā nesipat kid hala ta
pangatad na ta pagkafulu na nagbannagan
na te Melkisadeken. 9 A maski am ikid ya
maatadan ta pagkafulu na nagbannagan
na tolay kiden a dana nangatad kid haman
te Melkisadeken.
A yen ta naturturay ya pagpadi ni Melk-
isadek ammi ta pagpadi na magLebi ki-
den. 10 A pake maita para ta naturturay i
Melkisadek, te ya magLebi kiden a aweda
haman magdanang, te nasi kid la. Ammi te
Melkisadek a nepasikkal ta matolay la.

Ya Pangtali Na Namaratu Ta Pagpadi Na MagLebi Kiden

11 A maski am nesaad ya magLebi kiden
ta pagpadi da a awan haman ta mabali-
nan da nga manguffun ta tolay kiden petta
matunung kid mina ta Namaratu. A yen
ta inazi na ya pagpadi ni Aron ikid na

* **7:4** Ya katunud na bersikulo 4 addet ta 10 a medyo takwan ammi ta katunud da ta kadwan kiden Bibliya, te nauli ya katunud da ta isin petta matarus ya bida.

kahulun na kiden nga magLebi, a takwan na ya nesaad na nga magpadi ta kuman na pagpadi ni Melkisadek ta idi. 12 A gafu ta natalin ya magpadi kiden a gagangay ta matalin hapa ya lintigen nga nangpapadi tekid, te ya lintigen nga nedagut ni mina Mosesen ta idi a yen ya nangatad ta pagpadi na magLebi kiden.

13-14 Ammi ya tali da en nga magpadi nga binida na Namaratu ta suraten a bakkan haman ta tribu ni Lebi ya nagafun na, te amu tam haman ta tribu ni mina Huda ya nagafun na Dafu tamen Hesus, a bakkan ta yen ya nagafun na padi kiden ta idi. A gafu ta awan ta nabida ni Moses ta lintigen ta isin na tribu tentu en nangipalawag ta tarabaku na padi, a yen ta nebar na Namaratu ya bagu na lintig nga mangpapadi te Hesus. 15 A gafu ta ittan ya bagu na padi nga negitta te Melkisadek, a yen para ya mangipasikkal ta pagkurang na pagpadi na magLebi kiden. 16 Te bakkan ta lintig na magLebi kiden ya nangpapadi te Hesus, te ya gafu na pagpadi na a ya pakapangwa na angat na nga awan ta addet na, 17 te yen haman ya uhohug na Namaratu ta suraten;

“Iko ya padi nga magnayun addet ta addet te mesaad ka ta kuman na pagpadi ni Melkisadeken,” kunna.

18 A naazi mantu ya danen lintig gafu ta itta ya kurang na, te awan ta neatad na, 19 a awan ta pakauffun na ta tolay kiden petta umabikan kid mina ta Namaratu. Ammi ta ayanin gafu ta damag ni Hesus a dakdakal ya ikatalak tam ammi ta nekatalak na dadagkal kiden, a intu ya manguffun tekitam petta makaabikan kitam ta Namaratu. 20-22 A pake mapmappya mantu ya bagu en netulag na Namaratu tekitam ammi ta dana en netulag na ta dadagkal tam kiden, te i Hesus ya makkamu mangidulot ta netulag na en tekitam. A gafu ta intu ya kadakalan na padi tam a itta hapa ya nekari na Namaratu tentu, te ya uhohug na Namaratu tentu a

“Nepagasingan ku ta padi ka nga magnayun, a awek na sangaw ibabawi,” kunna tentu.

Ammi ta nekesaad na imunnan kiden nagpadi a awan haman ta nekari na Namaratu tekid.

23 Ammi nakiduma para i Hesus ta imunnan kiden nagpadi, te aweda haman nagdanang ta pagpadi da te nasi kid, a yen ta matubtubbat ya magLebi kiden nga magpadi. 24 Ammi te Hesus a awena magimmang magpadi te magnayun la addet ta addet. 25 A yen ta itta ya mabalinan na nga mangikerutan ta mappya ta ngamin kiden umabikan ta Namaratu gafu tentu, te magnayun sitatolay ta atubang na Namaratu ewan, petta pakimallak na kitam.

26 A i Hesus mantu ya kadakalan na padi nga makauffun tekitam te kagitta hala na Namaratu ewan, a awan ta liwat na ikid na pakehuyan na, te awena mekabat ta magliwat kiden, a ta ayanin a neatanang hapa addet ta utun na ngamin kiden magyan ta langit. 27 A awena hapa masapul ta kanayun mangatang ta kuman na imunnan kiden nga kadadagkalan na padi. Te ye-yen kid a kanayun nangatang kid bit gafu ta liwat da kiden, kapye da nangatang gafu ta liwat na tolay kiden. Ammi tentu a mittan la ya nepangatang na tentu en nangiatang ta bari na ta pasi na en.

28 Ammi ta idi a ya lintigen ya nangpapadi ta tolay maski am itta ya pagkurangan na. Ammi ta ayanin a itta ya nekari na Namaratu a nepagasingan na para ta intu magpadi ya Anak na en nga magnayun magpadi, te awan pulus ta pakehuyan na.

8

I Hesus Ya Pinakabari Tam

1-3 A kumanin mantu ya pake ikayat ku uhohugan tekamuy: ittan ya kadakalan na padi tam ta kuman na nebar kun ta ayanin, a mappya ta neatang na ya bari na en ta Namaratu gafu ta liwat tam kiden, te maski am inya ya mesaad ta kadakalan na padi a gagangay ta itta ya iatang na. A ta ayanin a nesaad ya kadakalan na padi tam ta kanawan na dama na en nga magturay ta langitewan. A intu hapa ya pinakabari tam ta pake agyan na Namaratu ewan, te bakkan ta agyan na gagangay na kapilya nga paddayan na tolay ta lutakin.

4 A ta ketta para la ni Hesus ta lutakin a
awena mabalin ta magpadi ta gagangayen
kapilya, te ya magLebi kiden la ya magpadi
ikid na mangatang ta kapilya in yen ta ku-
man na nebar na lintigen nga mangpapadi
tekid. 5 Ammi ye-yen na kapilya nga nag-
tarabakun na padi kiden a bakkan ta yen
ya kakurugan na agyan na Namaratu, te
yen la ya neunnan na Namaratu ta kuman
na keangarigan la na agyan na en ta langit.
Te ya uhohug na Namaratu te mina Moses
tentu en ange namadday ta gagangayen
kapilya a
“A pake itam, Moses, am paddayam ya
kapilya en, te megitta mina ta
nepaitaken teko ta utun na bage-
tayen,” kunna.

Ya Bagu En Tulag Na Namaratu

6 A ya tarabaku ni Hesus ta ayanin ta
pake agyan na Namaratu ewan a pake
mapmappya ammi ta tarabaku na nagpadi
kiden ta lutakin, te pake mapmappya hapa
ya bagu en tulag nga idulot na ammi ta
napolu en tulag nga nedulot na popolu ki-
den nagpadi. A kakurugan ta mapmappya
ya bagu en tulag, te pake mapmappya hapa
ya ikari na Namaratu nga mehulun tentu
ammi ta napolu en tulag na. 7 Te am an-
garigan ta awan mina ta kurang na napolu
en a awena mina netali ya mekaduwa en.
8 Ammi kuman na nehuya na ya napolu en
tulag na gafu ta tolay kiden, te ya uhohug
na en tekid a
“Itta sangaw ya araw am mamaddayak
ta bagu na tulag ku ta Istralita
kiden ikid na taga Huda kiden.
9 **Ammi bakkan sangaw ta kuman na**
dana en tulag ku ta dadagkal da
kiden teyaken nangiuhet tekid ta
lugar na Egipto,
te aweda haman kinurug ya tulag
ken tekid, a yen ta pinagorayan
ku kid hapa,” kunna.
10 **“A ya tulag ku sangaw ta tolay ku**
kiden a
Iyak hapa la sangaw ya mangipasinap
ta lintig ku kiden tekid,
te isurat ku ta nonot da, petta mal-
ogon kid sangaw mangurug.
A iyak sangaw ya Dyos da nga
makkamu tekid,
a ikid sangaw ya tolay ku nga man-
gurug teyak.
11 **A awena sangaw masapul ta magin-**
tultuldu kid.
A awan sangaw ta,
*‘O, nonotam ya Namaratu,’***kumin,**
te amu nak sangaw na ngamin kiden
tolay ku
nga abbing ikid na dadagkal, ikid
na pobre ikid na naba-nang.
12 **A amu dak sangaw te ikallak ku kid**
sangaw ta pagliwat da,
te awek na sangaw nonotan ya liwat
da kiden teyak,” kunna.
13 A gafu ta bidan na ya bagu na tulag, a
ikwenta na ya napolu en ta dadan na nga
awan ta kapkappyan. A ya nagbalinen ta
dan ikid na makafuy a tanagay na imawan.

9

Ya Kasasaad Na Kapilya En Ta Lutak

1 A gafu ta napolu en tulag na Namaratu
ta popolu kiden dadagkal a itta ya kapilya
da ta lutakin nga nepapadday na Nama-
ratu tekid, a itta hapa ya kuman na lintig
na pangdayaw da. 2 Duwa hapa ya silid ta
kapilya en, a dana neparan da ya napolu
en silid, te yen ya pagyanan na medyo ata-
nang na zilag nga pitu ya panga na, ikid na
lamesa en nga tinunan da ta mafulu duwa
na pan. A ya nengagan da ta isin na silid a,
“Mangilin na Silid.” 3 A ya mekaduwa en
silid, a itta ta lingad na zingzingen nga ga-
gamit, ammi pake makanag. A ye-yen na
silid ya nengagan da ta **“Pake Mangilin na**
Silid”.
4 A itta hapa ya angiatangan na balituk
nga pangapangan da ta hutaw nga maban-
gog, ammi itta ta taakub na zingzingen. A
ta umag na Pake Mangilinen Silid a itta ya
nengagan da en **“Lakasa na Tulag”** nga
nahungun ta balituk. A ta umag na lakasa
en itta ya banga en nga balituk, ikid na
sarukud ni mina Aron nga nagsaringit ta
idi, ikid na duwa na batu nga dampig nga
nasuratan ta lintig kiden na Namaratu. A
ya **“mana en”** nga kuman na pan a itta
ta umag na banga en. 5 A ya kalab na

lakasa en, a yen ya nengagan da ta **“Pakapakoman na Liwat Kiden”**. A itta hapa ya duwa na sinang ayam nga balituk nga sepayak, a nagtayuk kid ta kalab na lakasa en nga nagatubang. A yen kid ya nengagan da ta **“Kerubim na Kadakaran”**, te ya nagtangnganan da en ya pakaitan ta dakar na Namaratu. Ammi bakkan ta ayanin ya pangipalawag ku ta isin kid.

6 A sangaw am sa neparan ya ngamin kiden masapul da ta umag na kapilya en a simarok hapa ya padi kiden ta napolu en silid ta kinanghahaw, petta idulot da ya gagangayen tarabaku da. 7 Ammi intu la makasarok ta mekaduwa en silid ya kadakalan na padi, ammi mittan la ta kada darun. A awena mabalin ta simarok am awan hapa ta ihulun na ta daga na pinarti da en, petta iatang na ta Namaratu gafu ta liwat na ikid na liwat na tolay kiden nga aweda negakkad. 8 Ammi gafu ta keangarigan la ya gagangayen kapilya ta idi a itta ya ikayat na uhohugan na Kahalwa na Namaratu tekitam, te gafu ta ketta para la na zingzingen nga ga-gamit ikid na napolu en silid, a ikayat na uhohugan ta awena mabalin ta magdalikompormi ya ange maguhohug ta Namaratu.

9 A ya kasasaad mantu na kapilya en ta idi a yen ya pakaitan tam ta itta ya pagkurangan na dana en tulag na Namaratu tekid, te ya ngamin kiden neatang da ikid na neatad da ta pangdayaw da ta idi a aweda nakabaggaw ta nonot na tolay kiden, te narikna da para la ya liwat da. 10 A ya pangurug na popolu kiden dadagkal ta dana en tulag a nagserbi la bit ta pagkappyanan na bari da, te magdaduma ya pagbaggaw da, a nehangat kid mangan ta kadwan kiden kanan ikid na inuman. Ammi yen kid ya nepakkwa na Namaratu tekid addet ta pangatad na ta bagu na tulag.

Ya Sarok Ni Hesus Ta Kakuruganen Kapilya

11 A gafu ta lumattog na i Hesus Kristu a intun ya kadakalan na padi tam nga nangihulun ta ngamin kiden naparuba tam nga mappya. Te awena haman simarok ta gagangayen kapilya nga pinadday na tolay am awa kadakalanen kapilya ta langit nga pake mapmappya ammi ta pinadday na tolay. 12 A nagdulot na ta pake agyan na Namaratu ewan, ammi awena magpatotoli simarok ta kuman na kadwan kiden ta gagangayen kapilya am awa mittan la ya sarok na, te bakkan haman ta daga na kalding ikid na baka ya neatang na ta kuman na imunnan kiden, am awa daga na en hapa la. A ye-yen na daga ya pake nangikaru ta liwat tam kiden, petta mabalin na ya pangikerutan na tekitam nga magnayun addet ta addet.

13 Ta idi a ya daga na kalding ikid na baka ya neatang da gafu ta liwat na tolay kiden, a ya iningwa da hapa am itta ya kazigzigmanan na tolay a dana nekihu da ya danum ta laffu na baka nga naapang kapye da iwarsi ta tolayen. 14 A am yen kid na atang ya nakaazi ta kazigman na bari da ta idi, a kontimas ta mapmappya ikid na masmasikan ya daga ni Hesusen. Te gafu ta pangurug na ta Kahalwa na Namaratu nga nagyan tentu a neatang na ya bari na en ta Namaratu nga awan ta pakehuyan na. A ya daga na en mantu ya pake makabaggaw ta nonot tam ta tinarabaku tam kiden nga awan ta kapkappyan, petta intun tarabakun tam ya pakkwa na Namaratu tekitam.

15 I Hesus mantu ya nangkustu ta bagu en tulag na Namaratu tekitam, petta maatadan ya tolay na kiden ta magnayun na bendisyon ta kuman na nekari na en tekid. Te gafu ta pasi na en a sinaka nan ya tolay na kiden nga nakaliwat ta ketta para la na dana en tulag na.

Ya Mangkustu Ta Tulag Na Namaratu

16-17 A ta kuman na keangarigan, am itta ya mamadday ta papeles petta ibar na ya ngagan na mangalap sangaw ta kwa na kiden a awan para la ta kwenta na papelesen am matolay para la ya namaddayen. Ammi am nasin a masapul ya papelesen, te yen ya mangibar ta ngagan na mangalap ta kwa na kiden. 18 A kumanen hapa ta danen tulag na Namaratu, te awan para la ta kwenta na am awan ta daga na nasi nga mehulun ta tulag na en. 19 A ya iningwa mantu ni mina Moses en ta idi tentu en

nabalin nangipadangag ta ngamin kiden lintig na Namaratu ta tolay kiden, a nagpaparti hapa ta urbun na baka ikid na kalding. A nekihu na hapa ya daga da kiden ta danum, te nangalap hapa ta darag na dudut na kalneru, kapye na igalut ta kulang na hisop, kapye na isabbung ta daga kiden. A sangaw newarsi na hapa ya daga kiden ta lebru na lintig kiden kontodu tolay kiden.

20 **"Ya daga in yan ya mangidulot ta nakitulagan na Namaratu tekitam,"** kunna hapa tekid.

21 A sangaw winarsin na hapa ya kapilya en, kontodu ngamin kiden masapul da ta pangdayaw da. 22 A gafu ta lintig na en ta idi a gagangay ta metun ya daga na ayam ta kadwan kiden usaran da, a am awan ta nagarut ta daga a awan hapa ta mapakoman ta liwat na.

23 Ammi ya gagangay na pangdayaw da ta idi, ikid na kapilya en, ikid na ngamin kiden masapul da a bakkan ta yen kid ya lugar na kakurugan na pangdayawan tam, te kuman kid la na keangarigan. A mabalin hapa ta daga na ayam ya nangkustu ta keangariganen, ammi ya mangkustu ta pangdayaw tam ta langit a awena mabalin ta daga na ayam, te masapul ya daga na tolay nga awan pulus ta pakehuyan na. 24 Te bakkan haman ta gagangay na kapilya nga pinadday na tolay ya simarokan ni Hesusen am awa pake agyan na Namaratu ewan nga kakurugan. A ta ayanin a intu ya pinakabari tam ta atubang na ewan.

25 A ya gagangay na kadakalan na padi ta idi a kada darun simarok ta Pake Mangilinen Silid petta ipaita na ya daga en nga ape nangikaru ta liwat na tolay kiden, ammi bakkan haman ta daga na, am awa daga na ayam. Ammi te Hesusen a daga na en hapa la, a bakkan ta namengaddu ya pangiatang na ta bari na, te mittan la. 26 Te am namengaddu mina a gagangay mantu ta namengaddu nasi addet ta nekaparatu na paglelehutin. Ammi ta kakurugan a negitta ta tolay ta mittan la ta pagaddetan na araw kidin, petta pake azin na ya pagliwat tam gafu ta pangiatang na ta bari na en.

27-28 A gafu ta mittan la ya pasi na tolay kapye na imbestigaran na Namaratu ewan, a gagangay ta mittan la hapa ya pangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden kapye na hala magtoli ta isin. Ammi bakkan ta intu sangaw iange na ya mangikaru ha ta liwat, am awa alapan na ya tolay kiden nga matalak magindag tentu.

10

Ya Kakurugan Na Bendisyon Na Namaratu

1 A ya ngamin kiden tinarabaku da ta idi gafu pangurug da ta lintig kiden nga nesurat ni Moses a bakkan ta yen kid ya mangatad ta pagkappyanan da, te kuman kid la na keangarigan nga neunnan na Namaratu ta dumatangen sangaw ta maatubang para na araw. Te maski am namengpiga ya pangiatang da ta kuman na neatang da kiden ta kada darun, a awan haman ta neatad da ta tolay kiden petta matunung kid mina ta Namaratu. 2 Te am angarigan ta nagmappyan mina ya nonot da a neimmang da mina ya neatang da kiden. A am kakurugan mina ta kustu ya nekabaggaw na nonot da kiden a aweda mina nanonotan ya liwat da kiden. 3 Ammi gafu ta kanayun kid nangatang ta kada darun a yen ya nakanonotan da ta itta para la ya liwat da. 4 On, te awena mabalin ta daga na baka ikid na kalding ya mangazi ta liwat da kiden.

5 A yen ta umange ya Anak na Namaratu ta lutakin, te ya nebar na ta dama na en a

"Yen ta dinob nak, te bakkan ta kuman na iatang da kiden ya ikayat mu.
A neatad mu teyak ya bari na tolay, petta yen ya meatang teko,
6 **te bakkan ta daga na ayam ikid na naapang na bilsag ya ikayat mu.**
7 **"A ya inuhohug ken teko, Dyos ku, a**
'Itta yak mantu sin, te kompormi ya pakkwam teyak,
*a malogonak la ta kuman na linavun da teyak ta surat kiden,'***kunku."**

8 A ya napolu en uhohug na ta isin a bakkan kan ta magmagannud na atang ya ikayat na Namaratu, te maski am yen kid ya neatang da gafu ta lintig na kiden a awena kid nekatalak. 9 A ya mekaduwa en

uhohug na ta **“Itta yak mantu sin te kompormi la ya pakkwam teyak,”** kunna,
a yen ya pakkamun tam ta inawe na Namaratu ya pangatang da ta idi petta intu
metali ya pakeatang na Anak na en. 10 A
gafu ta malogon i Hesusen ta nepakkwa na
Namaratu tentu a napakoma kitanan gafu
ta nepangiatang na ta bari na en, a maski
am mittan la ya nepangiatang na.

Ya Neatang Ni Hesus

11 A ya kuman na tarabaku na padi kiden ta idi a kinanghahaw nangiatang kid,
te kanayun pidwan da la ya kuman na
neatang da kiden. Ammi awan haman ta
naazi na neatang da kiden ta liwat na tolay
kiden. 12 Ammi te Hesusen a mittan la ya
nepangiatang na ta bari na a kustun yen
addet ta addet. Te tentu en nabalin nangatang a nagtogkok na hapa ta kanawan
na Namaratu ewan, te makipagturay hapa
tentu. 13 A itta la ten magaindag addet ta sa
naabak ya ngamin kiden katapil na.

14 A gafu ta tatakday la na atang a sa
nekaru ni Hesus ya ngamin kiden liwat na
ngamin kiden mabaggawan, petta awan
pulus ta pakehuyan da addet ta addet. 15 A
yen hapa ya dana nepasikkal na Kahalwa
na Namaratu gafu ta nepeuhohug na ta
aglavunen, te ya uhohug na en a

16 **“Sangaw ta maatubang na araw a mamaddayak ta takwan na pakitulag ku ta tolay ku kiden,**
a iyak hapa la sangaw ya mangipasinap ta lintig ku kiden tekid,
te isurat ku ta nonot da, petta malogon kid sangaw mangurug,”
kunna.

17 A ya uhohug na en para a

“Awek na sangaw nonotan ya liwat da kiden,” kunna ta suraten.

18 A gafu ta sa pinakoman na ya ngamin
kiden liwat tam a awenan masapul ta itta
para ya meatang nga mangikaru ta liwat
tam.

Umabikan Kitam Ta Namaratu

19 A gafu ta nagarut ya daga ni Hesus
ta pasi na en a yen mina ya ikatalak tam,
kahkahulun, ta sa makasarok kitanan ta
pake mangilin na silid nga agyan na Namaratu ta langitewan. 20 Te ya zingzingen
nga ga-gamit nga nagsalin ta gagangayen
kapilya, a napissang na, te yen ya keangarigan na bari ni Hesusen nga napapasi
gafu tekitam. Ammi gafu ta natolay hala a
nehukat na tekitam ya bagu na angen tam
nga katolayan tam hapa.

21-22 A gafu ta intu hapa ya kadakalan
na padi tam nga magturay ta bali na Namaratu a pake umabikan kitam mantu
la ta Namaratu ewan. A awetam pagduwaduwan ya nonot tam, te pake itug
tam hud la ya pangikatalak tam tentu, te
gafu ta daga na en a pake nabaggawan
na ya nonot tam ta tinarabaku tamen, a
naulin hapa ya gagangay na bari tam ta
nepagzigut tamen. 23 A awetam hapa pagpopoyungan ya nonot tam, am awa pake
idulot tam hud la ya pangikatalak tamen
nga nebosag tam ta pangurug tamen, te
mekatalak hapa ya mangidulot ta nekari
na en tekitam.

24 A nonotan tam hapa am had kuntam magkapatpaturad, petta awetam taliban ya magkaid-idduk ikid na mappya
na tarabaku. 25 A awetam la parigan ya
gagangay na kadwan nga magabsen ta
paggagimmung tam, te mapmappya hud la
ta magimpaspasikan kitam, aglalo te maita
tam haman ta abikan na ya araw na datang
na Dafu tamen. 26 Te am naparuba tanan
ya kakurugan, otturu pagtalekudan tam a
awan na sangaw ta takwan na mangazi
ta liwat tam. 27 A awan hapa sangaw ta
takwan na pakesipatan tam am bakkan la
ta kattatalawanen na panglavvu na Namaratu nga mangapang ta katapil na kiden.

Mapa-gang Sangaw Ya Magsunsun

28 Intu mina nonotan muy ya nakkwa ta
nakaliwat kiden ta idi, te am itta ya awan
nangurug ta lintig kiden nga ginawat ni
Moses ta Namaratu, ikid na itta hapa ya
duwa ono tallu na nangipasikkal ta liwat
na, a pinapasi da la, aweda nekallak. 29 A
kontimas mantu ta madmadammat sangaw ya pangpa-gang na Namaratu ta magtalekuden ta Anak na en, te nedadula nan
haman ya daga na en nga nangbaggaw
tekitam, yaga nagtalekudan na para ya allak na Kahalwa na Namaratu tekitam. 30 Te
amu tam haman ya nebar na en ta

“Iyak sangaw ya mangibalat, a pagangan ku sangaw ya makaliwat,” kunna.
A kumanen hapa ya inuhohug na ta takday para na surat;
“Pa-gangan sangaw na Namaratu ya tolay na kiden nga makaliwat,” kunna.
31 A kattatalawan mantu ya makasimmu ta pangpa-gang na sitatolay na Dyos.

Ya Pagattam Na Mangurug

32-33 Mappya, kahkahulun, ta nonotan muy ya kasasaad muyen ta gafu na pangurug muy, te tekamuyen nadakaran gafu ta uhohug na Namaratu a nasimmu muy hapa ya addu na zigat. Te namatan kam ta atubang na addu na tolay, a nedadula da kam, yaga tinapil da kam para, ammi masikan kam la nagattam. A ta kadwan a nesipat muy hapa ya bari muy ta kahulun muy kiden nazigatan, 34 te nakipagrikna kam hapa ta mangurug kiden nga nabalud gafu ta pangurug da. A naattaman muy hapa setalak ya nepakagubat na kwa muy kiden, te dana amu muy ta itta hala sangaw ya magamid muy ta mapmappya na kwa muy nga awan mawakay.

35 A awemuy mantu iwarad ya turad muy, te yen sangaw ya pakasagolyatan muy ta dakal na sagolyat. 36 Te mappya ta magattam kitam la petta idulot tam ya ikayat na Namaratu, a maatadan kitam hapa sangaw ta nekari na en tekitam. 37 Te ya uhohug na en ta suraten a
“Assang la na araw kapye na dumatang na ikatalak tamen nga dumatang, te awan ta talantan na.
38 **A yen sangaw ya matolay ya ikwentak ta matunung gafu ta pangikatalak na teyak.**
Ammi am itta ya magtalekud ta nekatalak na en a awek na sangaw pakolangan,” kunna hapa na Namaratu.
39 Ammi awek ibar, kahkahulun, ta itta tekitam ya magtalekud ikid na melogot, te ikitam ya mangidulot ta pangikatalak tam petta mekerutan kitam.

11

Ya Bida Na Malalaki Kiden Nangurug

1 Am kakurugan ta mangurug kitam a yen ya ikatalak tam ta maatadan kitam hala sangaw ta ngamin kiden indagan tam, te ya pangurug tam ya mangipasikkal ta itta ya awetamen maita. 2-3 A gafu ta mangurug kitam a amu tam ta napadday ya ngamin paglelehutin gafu ta Uhohug na Namaratu, te ya ngamin kiden maita a nagafu kid ta awan maita. A yen ta sinagappya na Namaratu ya popolu kiden tolay gafu ta nangurug kid tentu.

Abel

4 Ta kuman ni mina Abel, a nepaita na ya pangurug na tentu en nangatang ta Namaratu ewan, te mapmappya ya neatang na ammi ta neatang na kaka na en Kain, a yen ta sinagappya na Namaratu, a nekwenta na ta matunung i Abelen gafu ta pangurug na. A maski am nasin a itta la ya ipasikkal na tekitam gafu ta pangurug na en.

Enok

5 A kumanen hapa te Enok, te gafu ta nangurug a awena nasi, te inalap na Namaratu siggatolay. A aweda naapagan ya bari na en te inalap haman na Namaratu. A maski ta awena en para la pakaalap a itta ya nangipasikkal ta pake matalak ya Namaratu tentu. 6 A am awetam kurugan ya Namaratu a yen ya pakkamun tam ta awena kitam hapa ikatalak, te maski am inya ya mayat umabikan ta Namaratu a melogot hala sangaw am awena kurugan ta intu ya kakurugan na Dyos nga mangikallak ta ngamin kiden makimallak ikid na mangdayaw tentu.

Nowe

7 A ta kuman ni mina Nowe en hapa a dana nebar na Namaratu tentu ta itta sangaw ya dakal na layus ta lutakin. A maski awan ta pakaitan ta maglayus a kinurug na hala ya uhohug na Namaratu tentu, te namadday ta dakal na bapor ta kuman na nebar na Namaratu tentu, petta mekerutan kid nga mamattama. A ya pangurug na en hapa ya mangipasikkal ta awan ta pambar na awan kiden nangurug nga nalimat ta layusen. Ammi te Nowe a

nekwenta na Namaratu ta matunung na tolay gafu ta pangurug na.

Abraham

8 A kumanen hapa te mina Abraham, te pinatugut na Namaratu ta dana en lugar na, petta ange ta takwan na lugar nga ikari na Namaratu ta kwa na. A maski awena la amu am had sin ya eyan na a kinurug na la ya uhohug na Namaratu tentu. 9 Ammi ta datang na ta lutaken nga nekari na Namaratu tentu a dana itta ten ya makākwa. Ammi gafu ta idulot na ya pangurug na en a nakipagyan la tekid ta kuman na magpasyar la, te nagyan la ta tolda na la-las. A kumanen hapa ta anak na en Isak, ikid na afuk na en Hakob, te nesipat kid hapa ta nekari na Namaratu tentu. 10 A naattaman na la ya kumanen na bali na, te inindagan na ya takwan na ili nga magnayun nga pinadday na Namaratu ewan.

11 A maski am pake bakbakat i mina Sara en nga atawa ni Abrahamen, a naganak kid hala ta pake kabakbakat na en gafu ta pangurug ni Abraham, te nekatalak na ya uhohug na Namaratu, te nekari na ta itta sangaw ya anak da.

12 *“**Ya anak mina Isak ya nekariken teko nga mangidulot ta bendisyon ku teko, petta pake umaddu sangaw ya simsimam kiden,**” kunna na Namaratu tentu.

13 Ammi tentu en dimmakal na i Isaken a pinaruba na Namaratu i Abrahamen, te nebar na ta enna iatang ya anak na en tentu. A gafu ta mangurug a enna papasin ya mementu en anak na nga neatad na Namaratu tentu, 14 te nekwenta na ta itta ya pakapangwa na Namaratu nga mangtolay ta nasi. A kuman na nasi hala i Isaken kapye na hala natolay, te pinapasi na mina na dama na en am awena mina ginamman na Namaratu. 15 A kumanen maski awan mina ta anak ni Abrahamen gafu ta kalaklakay na a intu hala tatakday ya nagafun na addu na tolay ta kuman na kaddu na bitwan kiden ta langit ikid na kaddu na ginat kiden ta pingit na bebay nga awan mabilang.

Isak

16 A kumanen hapa te mina Isak, te gafu ta kinurug na ya nekari na Namaratu tentu a linavun na ta itta sangaw ya bendisyon na Namaratu ta anak na kiden ni Hakob ikid ni Esaw.

Hakob

17 A kumanen hapa te mina Hakob, te gafu ta nangurug hapa a linavun na ta itta hapa ya bendisyon na Namaratu ta duwa kiden afuk na nga anak ni Hose. A tentu en masi a nagtahelig ta sagukud na en nga nangdayaw ta Namaratu.

18 Ammi sa nagpasi ig Abraham ikid ni Isak ikid ni Hakob ta aweda para la pakagamid ta nekari na Namaratu tekid, ammi nedulot da la ya pangurug da addet ta pasi da, te kuman na naita da ya pakagamid da ta mabayag para na araw, te nebosag da ta aweda magnayun ta lutaken nga nagyanan da am awa magpasyar kid la. 19 A gafu ta kumanen ya ibosag da a ikayat da uhohugan ta indagan da para ya takwan na pagyanan da nga kakurugan. 20 Ammi bakkan ta intu kinaragatan da ya lutaken nga nagtugutan da ta idi, te am yen mina ya itta ta nonot da a gagangay ta tinoli da mina. 21 Ammi ta kakurugan a intu kinaragatan da ya mapmappya na pagyanan ammi ta nagtugutan da en, te itta hala ta Namaratu ya ikayat da en. A yen ta ikatalak na kid hapa, a awena mamat nga mangibar ta ikid ya tolay na kiden, a yen ta itta ya neparan na ta kuman na ili da.

Hose

22 A kumanen hapa te mina Hose, te gafu ta kinurug na hapa ya uhohug na Namaratu te mina Abrahamen a nanglavun hapa tentu en masi, te linavun na ya pagtugut na sakā Istralita na kiden ta lugar na Egipto, a nebar na hapa tekid ta ihulun da hapa sangaw ya tulang na kiden.

Moses

23 A kumanen hapa ta dadagkal kiden ni Mosesen, te gafu ta pangurug da a aweda nagtalaw ta lintig na ari en, a yen ta aweda pinapasi ya asitay da en Moses ta

* **11:12** Ta kadwan kiden Bibliya a takwan ya katunund na bersikulo 12 addet ta 21, te ya bersikulo 12 ta Agta a intu hala ya 17 ikid na 18 ta kadwan kiden Bibliya. A ya 13–17; 14–19; 16–20; 17–21; 18–13; 19–14; 20–15; 21–16.

nekeanak na en, te netagu da hud la addet
ta tallu hulan, te naita da ta malalaki na
abbing.
24-25 A gafu ta nangurug hapa i mina
Moses tentu en dimmakal a inawe nan
ya makipagragsak ta dulay nga awan
mabayag, a yen ta nagtalekudan na ya
anak na ari en nga nangamaw tentu,
te ikaykayat na hud la ya makipagzigat
ta sakā tolay na kiden nga pinili na
Namaratu. 26 A negakkad na mantu ya
makisagapil ta sakā tolay na kiden nga
pagafun na sangaw ni Hesus Kristu, te
nekwenta na ta pake mapmappya sangaw
ya iatad na Namaratu tekid ammi ta
ngamin kiden pagba-nangan ta lugar na
Egipto, a yen ta kanayun ninonot na hapa
ya mesagolyat tentu. 27 A gafu ta pangurug
na a nagtalekudan na ya lugar na Egipto.
A maski nagporay ya ari en a awena
nagtalaw, te neturad na la, te kuman na
naita nan ya Namaratu nga awan maita.
28 A gafu ta pangurug na a pinegafwanan
na ya napopolu en Simana na Istralita
kiden, te nagparti kid ta kalneru kapye da
newarsi ya daga na en ta irwangan na bali
da, petta awena kid si-gedan na anghelen
nga medob mamapasi, te papasin na ya
kadakalan na anak ta tagtakday bali ta
ngamin lugar na Egipto.

Istralita Kiden

29 A gafu ta nangurug hapa ya Istralita
kiden a sa dumakit kid ta Bebayen Darag,
te pinaggungay na Namaratu ya danum
na en, petta angen da ya mamaga na lu-
tak. Ammi ta nepangdagdag na armado
na Egiptano kiden ta Istralita kiden a sa
nagkalimat ya Egiptano kiden, te nagtoli
ya danum na bebayen.
30 A kumanen hapa ta pakigubat na Is-
tralita kiden ta ili na Heriku, te gafu ta
pangurug da a linelehut da ya batu en
alad nga makanag addet ta pitu araw, a sa
nakutkutet ya ngamin aladen, a simarok
na ya tolay kiden petta magubatan da ya ili
en.

Rahab

31 A kumanen hapa te mina Rahab nga
nakisweldu ta pakidallaw na, te gafu ta
pangurug na hapa a awena nekabat ta
awan kiden nangurug nga nagpasi ta ili na
Heriku, te dana pinagdulot na ya umange
kiden nagsisim ta ili en ta idi.

Ya Kadwan Kiden

32 A mabalin ta addu para mina ya
mabidak, ammi awek matagop ya man-
gibida teg mina Gidyon, ikid ni mina
Barak, ikid ni mina Samson, ikid ni mina
Hepta, ikid ni mina Dabid, a i mina
Samwel, ikid na aglavun kiden ta idi. 33 Te
ya kadwan a naabak da ya nakigubat tekid
gafu ta pangurug da. A ya kadwan para a
matunung hapa ya pagturay da, a ya kad-
wan a nagamid da ya nekari na Namaratu
tekid. A gafu ta nangurug hapa ya kadwan
a namunitan ya simuk na leon kiden nga
mamapasi mina tekid. 34 A ya kadwan
para nga nefukuk ta dakal na afuy a aweda
naapang gafu ta nangurug kid. A nakalillik
ya kadwan ta mamapasi mina tekid, a ya
kadwan a gagangay ta makafuy kid, ammi
simikan kid. A naatadan hapa ya kadwan
ta kalalaki da nga makigubat, a pinabilag
da ya armado na katapil da kiden. 35 A gafu
ta nangurug hapa ya kadwan kiden babay
a natolay hala ya kahulun da kiden nasi.

Ammi ya kadwan kiden a nabalud kid
gafu ta pangurug da, a napalpaluk kid
addet ta nasi kid. A naibbatan kid mina
am nagtalekudan da mina ya pangurug da,
ammi inawe da te ikaykayat da hud la ya
masi petta mapmappya sangaw ya katolay
da ta pagaddetan na arawin yan. 36 A
gafu ta nangurug ya kadwan a naattaman
da la ya medadula, ikid na napalpaluk,
ikid na nakawadan, ikid na nabalud. 37 A
ya kadwan a napapasi kid ta warad, a
naggadwa ya kadwan nga naragadi, a na-
papasi ya kadwan ta kampilan. A pake
kakallak para ya kadwan kiden nangurug,
te awan ta pagbarawasi da am awa la-las la
na kalneru ikid na kalding, te napanglaw
kid. A nazigatan kid gafu ta nakitapil tekid,
38 te napersa kid la kumalkalasig ta kom-
pormi na lugar ikid na bagbagetay kiden
nga awena pagyanan na tolay. A nagyan
kid la ta kweba kiden ikid na kompormi
na avut ta lutak. Ammi yen kid na tolay
nga malalaki mangurug a awan ta megitta
tekid ta paglelehutin.

39 A sa madayawan mantu ye-yan kid
na tolay gafu ta kalalaki na pangurug da,
ammi maski kunna ten a sa nagpasi kid
hala. Ammi aweda para la naalap ya
nekari na Namaratu tekid gafu tekitam,
40 te mapmappya ta uray na Namaratu ta
aindagan da kitam nga mapozan, petta
maggagindan kitam sangaw maatadan ta
ngamin kiden nekari na tekitam ngamin.

12

I Hesus Ya Parigan Tam

1 A gafu ta pake addu ya napopolu kiden
tolay nga nangipasikkal ta pangurug da, a
mappya ta makigitta kitam hapa tekid, te
girawan da kitam ta kuman na magbabilag
kitam ta adayu na pagbilagan. A azin tam
mantu ya ngamin pakasalinan tam, aglalo
ya pagliwatan tam nga napenaman tam,
te idulot tam la idulot ya pangurug tam ta
ngamin ibar na Namaratu tekitam addet
ta pagaddetan tam. 2 A gafu te Hesus ya
mangiunnan ikid na mangibalin ta pangu-
rug tam a awetam mantu ilipay ya mata
na nonot tam ta takwan, te iita tam hud
la tentu, petta intu hapa ya maparigan
tam, te malogon la nagattam ta zigat na
krus, ikid na keamamat na ta pagpaappa
da en tentu, te itta ya nekatalak na ta ma-
tolay hala sangaw. A yen ta imatogkok
na ta kanawan na Namaratu ewan nga
makipagturay tentu.

3 A yen mina ya pagnonotan muy,
kahkahulun, petta awemuy sangaw
matampa ikid na magtabeng nga magat-
tam ta zigat na pangurug muy. Te ya Dafu
tamewan nga awan pulus ta pakehuyan a
pake mazmazigat ya naattaman na gafu
ta nangikatupag kiden tentu. 4 A maski
am anu ya zigat na pangurug tam a itta
hud tekitam ya magarut ta daga na gafu ta
awena ikayat magliwat?

Ya Pangpatunung Na Namaratu Ta Anak Na Kiden

5 A am kuman na magtabeng ya nonot
muy gafu ta zigat muy a naliwatan muy de
ya tabarang na Namaratu ta suraten nga
mangibar ta anak na kam;

“Anak ku,” kunna, **“awem pahig ta awan
ta gafu na am ihuya ta ka, a awem
la magtabeng am pa-gangan ta
ka,**

6 **te ya ngamin kiden iddukan ku a patu-
nungan ku kid hapa, a ya amuk
ta anak ku a paligatan ku para,”**
kunna.

7 Awemuy mantu pagsunsunān ya zigat
muy, petta metuldu kam, te am ituldu na
kitam na Namaratu a ikwenta na kitam ta
anak na. A itta hud ya abbing nga awena
patunungan na dama na? 8 Te parefu
haman ya ngamin kiden anak ta pangit-
uldu na dama da. A am awena kam mina
ituldu na Namaratu a bakkan kam mantu
ta anak na, te kuman kam na lavwag.

9 A nonotan muy para ta itta ya gagangay
kiden dama tam nga mangituldu tekitam,
a malogon kitam haman timuluk tekid. A
mappya mantu ta pake malogon mina ya
ituluk tam ta Dama na kahalwa tam petta
matolay kitam sangaw. 10 Te ya gagangay
kiden dama tam a ituldu da kitam abat ta
assang la na darun ta kuman na mappya ta
uray da, ammi ya ituldu na dama tam Na-
maratu a magserbi ta kappyanan na nonot
tam ikid na kahalwa tam, petta mesipat ki-
tam hapa ta kappya na. 11 A am pa-gangan
na kitam a kakurugan ta awetam matalak,
te madamdam kitam haman. Ammi san-
gaw am nabalin na a matalak ya nonot tam
gafu ta nagtunung na ya gagangay tam,
te netuldu kitam gafu ta pangpa-gang na
tekitam.

12 Mappya mantu, kahkahulun, ta awe-
muy magtabeng, te pasikanan muy ya
pagkafuy muy. 13 A angen muy hapa
ya katunungan na dalan, petta awena
sangaw magpanganāt na kuman na pilay
kiden nga dumagdag tekamuy, am awa
magmappya kid mina.

14 A kumanen hapa afuran muy ya
makikappya ta ngamin tolay, a pakappyan
muy ya nonot muy petta megitta ta nonot
na Namaratu, te ya awan megitta ta ku-
man na nonot na a awena sangaw mesi-
pat tentu. 15 A mappya hapa ta magin-
tartaron kam, petta awena sangaw melo-
got na panguffun na Namaratu tekamuy,
petta awan hapa sangaw ta magtuhu ta
agyan muy ta magnonot ta dulay na nonot.
Te am kumalasig sangaw ya kumanen a

umaddu hapa sangaw ya magtarabaku ta dulay. 16 A itan muy hapa ta awan sangaw tekamuy ta mangadallaw, ikid na mangidadula ta bendisyon na Namaratu ta kuman ni mina Esawen nga kaka ni mina Hakob. Te ya bendisyon na Namaratu nga nekari na ta dama na en Isak a gagangay ta Esaw mina ya mangalap, ammi netali na haman ta takday la na pamurab. 17 A sangaw ta kabalinan na a pake kinaragatan na ya iatad na dama en, ammi awan ta meatad na tentu, te neatad nan ta wagi na en Hakob. A maski tinangtangitan na para ya bendisyon na, ammi awena mabalin ta ibabawi na dama na en ya nepangatad na te Hakob.

Ya Kasasaad Na Dimmatangan Tam

18 A yen mina ya pagnonotan muy, kahkahulun, petta awena melogot na panguffun na Namaratu tekamuy, te ya dimmatangan muy a bakkan haman ta kuman na Bagetayen Sinay nga dimmatangan na Istralita kiden ta idi tekiden nakadangag ta ngahal na Namaratu, te itta ya kattatalawan na afuy ikid na sugiram ikid na masikan na paddad. 19 A gafu ta nahighigalan kid ta sitang na amaryung ikid na ngahal na Namaratu a aweda neattam ya magdangag. A nebar da te Moses ta intu ya ange magdangag petta ibida na sangaw ya uhohug na Namaratu tekid, 20 te kuga nagtalaw kid gafu ta nebar na en ta

“Maski am tolay ono ayam ya mangilubeg ta bagetayin a papasin muy sangaw ta warad,” kunna.

21 A gafu ta pake kattatalawan ya naita da a nakatalaw hapa i Moses.

“Kuga magapilpilpigak ta talaw ku,” kunna.

22 Ammi tekamuy, kahkahulun, nga mangurug te Afu Hesus a bakkan ta kumanen ya dimmatangan muy, te nakadatang kanan hud la ta pake pagyanan na siggatolay na Dyos. Intu hala ya kinan da en **‘Bagetayen Ziyon,’** ikid na bagu en ili na Herusalem ta langit. 23 A nesipat kanan hapa ta rinibribu na anghel nga magkakampat magayayat ta atubang na Namaratu. A intu hapa kahulun muy ya ngamin kiden anak na Namaratu nga nelista ta langit, kontodu kahalwa na mangurug kiden nga awan na ta pagkurangan da. 24 A nesipat kanan hapa ta Namaratu ewan nga kata-nangan na kwes nga magimbestigar sangaw ta ngamin tolay. A nesipat kanan hapa te Hesusen nga nangidulot ta bagu en tulag na Namaratu. A nabaggawan kanan ta daga na en, te mapmappya ya ibar na daga na en ammi ta neatang ni mina Abelen.

Ya Iturayan Nga Awan Mawalwag

25 A mappya mantu ta pake dangagan muy ya uhohugan na Namaratu tekamuy ta ayanin, te gafu ta pina-gang na ya dadagkal tam kiden nga awan nangdangag ta tabarang ni mina Mosesen nga taga lutakin a talaga ta pake pa-gangan na kitam para am angarigan ta awetam dangagan ya mangtabarang tekitam nga nagafu ta langitewan. 26 A ta nepaguhohug na Namaratu tekid ta agyan na Bagetayen Sinay a nawalwag hapa ya lutakin gafu ta ngahal na en, ammi ta ayanin itta ya ibar na ta kumanin:

“Sangaw am mittan,” kunna **“a bakkan la ta lutakin ya walwagan ku am awa langit hapa,”** kunna.

27 A ya ikayat na uhohugan ta isin a sa maazi sangaw ya ngamin kiden pinadday na nga malogon mawalwag, petta intu la sangaw masirak ya awanen mawalwag. 28 A gafu ta nesipat kitanan ta iturayan na Namaratu nga awan mawalwag, a magserbi kitam mantu tentu setalak ta kuman na ikayat na. A ipaita tam hapa ya amat tam ikid na pangdayaw tam tentu. 29 Te ya poray na Dyos tam a kuman na afuy, te afutan na ya apangan na.

13

Ya Kadwan Para Na Tabarang

1 A kumanen hapa iduldulot muy la ya pagkaid-idduk muy ta kuman na magkakabagis, 2 ikid na awemuy hapa taliban ya magpadulot ta ange magpasyar tekamuy, te ya pinagdulot na kadwan ta bali da ta idi a aweda naamu ta anghel kid. 3 A makipagrikna kam hapa ta kahulun muy kiden nabalud, a uffunan muy kid ta kuman na

ikayat muy am ikamuy ya nabalud. A kumanen hapa ta nazigatan kiden a uffunan muy kid hapa ta kuman na ikayat muy ta bari muy.

4 A ikamuy nga seaatawa a kengan muy ya pagatawa muy, petta awan mina ta makaliwat ta atawa na, te Namaratu sangaw ya mangpa-gang ta ngamin kiden mangadallaw ikid na makidorug ta aweda en atawa. 5 A awemuy hapa maginggum ta pirak, te matalak kam hud la ta itta tekamuy, te nonotan muy ya uhohug na Namaratu ta

“Pulus ta aweta ka sangaw ilogot, anna pulus ta aweta ka sangaw pag-talekudan,” kunna.

6 A yen mina ya pagturadān na nonot na tagtakday tekitam, pettam kumanen a

“Awek na sangaw magburung, te Namaratu haman ya manguffun teyak,” kuntam.

A “Anun ku hud burungan ya kwan na tolay teyak?” kuntam hapa sangaw.

7 A kumanen hapa awemuy kaliwatan ya nangituldu kiden ta uhohug na Namaratu tekamuy ta idi, a nonotan muy hapa ya agangwa da ikid na pangurug da te Hesus Kristu, petta maparigan muy hapa. 8 Te awena haman manguli i Hesus, te ya kasasaad na ta idi a kumanen hala ta ayanin, a kumanen hala sangaw addet ta addet.

9 A kumanen hapa awemuy la dangdangagan ya magmagannud na metuldu, aglalo am awena negitta ta nadangag muy te Hesus Kristu, petta awemuy sangaw metawag. Te ya kuman na ituldu na kadwan a

“Mappya ta kanan muy ya kumanin, te mehangat ya kadwan kiden kanan,” kunda.

Ammi bakkan haman ta kanan ya mangpasikan ta nonot tam ikid na pangurug tam am awa pakapangwa na Namaratu tekitam. Te ya kanan na dumagdag kiden ta lintig kiden nga dan a awan haman ta iatad na ta kappyanan na nonot da addet ta ayanin. 10 Ammi tekitam nga mangurug te Afu Hesus a takwan na kanan ya ipakan na Namaratu tekitam, a awena mesipat na dumagdag kiden para la ta dan kiden na lintig, te aweda kurugan.

Gumungay Kitam Ta Dana En Lintig

11 A ya kuman na iningwa da ta idi ta ketta para la na napopolu en kapilya, am nabalin na ya kadakalan na padi nga nangiatang ta daga na ayam kiden ta umag na Pake Mangilinen Silid a inalap da ya bari na ayam kiden, a neadayu da kid ta babali kiden, kapye da kid inapang. 12 A yen hapa ya keangarigan na iningwa da te Hesus, te neange da hapa ta lawan na ili, petta adayu ta simbaan da en, kapye da pinapasi. A gafu ta daga na en a nekaru na ya liwat tam kiden. 13 A gafu ta nasi i Hesus ta adayu ta agyan na simbaan da en a mappya ta dagdagan tam hapa, te gumungay kitam hapa ta dan kiden na lintig, petta medagga kitam tentu, a mesipat kitam hapa ta kuman na nekeamamat na en. 14 Te maski am pagzigātan da kitam ta isin a awan bale, te bakkan haman ta lutakin yan ya pagyanan tam magnayun. A yen ta indagan tam ya ili na Namaratu nga patayukan na sangaw tekitam.

15 A gafu ta itta ya kadakalan na padi tam ta agyan na Namaratu ewan a itta mina ya iatang tam tentu nga magnayun, a intu hala ya pangdayaw tam ikid na pangibosag na simuk tam ta ngagan na. 16 A awetam hapa taliban ya mangwa ta mappya ikid na mangisipat ta awan kiden ta kwa, te yen kid hapa na tarabaku ya ikwenta na Namaratu ta iatang tam tentu nga pake ikayat na.

17 A kumanen hapa timuluk kam ta pinakadakal muy kiden, a idulot muy la ya ibar da tekamuy, te taronan da ya kahalwa muy ta kuman na pakkwa na Namaratu tekid, te paruban na kid hapa sangaw am kustu ya pangtaron da. A mappya mantu ta malogon kam mataronan, petta aweda magdamdam am awa matalak kid mina, te am pagdamdaman muy kid a melogot kam hapa sangaw.

18 A pakimallak dak hapa, te maski am kumanin ya nesurat ku tekamuy awan ta amuk ta dulay ta nonot ku gafu tekamuy, te ikayat ku ta mappya ya ngamin tarabakuk.

19 A pake karagatan ku ta pakimallak dak,
petta awan sangaw ta ketalantanan ku, te
ikayat ku ta mavit ya pagtolik tekamuy.

Ya Mapozan Na Uhohug

20-21 Ya Namaratu ewan nga mangatad
ta ngamin kappyanan tam, a tinolay na
ya Dafu tamewan Hesus gafu ta daga na
en nga nangidulot ta bagu en tulag na
Namaratu tekitam. A gafu ta natolay a
intun ya kadakalan na mangpastor ta tolay
na kiden. Ampade Namaratu mantu ya
mangatad ta ngamin masapul muy, ikid
na mangpasikan tekamuy, petta makkwa
muy ya ngamin uray na ikid na ikayat na
tekamuy gafu te Hesus Kristu. Ampade
intu hapa ya madaydayawan addet ta ad-
det. Amen.
22 A yen ya ikayat ku, kahkahulun, ta at-
taman muy la ya netabarang kin tekamuy
ta suratin yan, te apisi haman la na surat.
23 A ya ibar ku para tekamuy a nakauhet
na i Timotyo ta agbaludanen, a am mavit
dumatang ta isin, a duwa kami sangaw
maghulun ange magpasyar tekamuy.
24 Pakikumustan ta kam ngamin, ika-
muy kadadagkalan kontodu kadwan ki-
den mangurug. Makikumusta hapa teka-
muy ya kahulun tam kiden taga Itali.
25 Ampade Namaratu ya makkamu teka-
muy. Onay!

Ya Surat Ni Santiago

Ya Gafu Na Suratin Yan

I Santiago ya takday wagi ni Hesus nga neanak ni Mariya, ammi takwan ya dama da, te Namaratu ya nangihuga ta paketarun ni Hesus, ammi te Santiago a putut ni Hose en.

A ta awena para la nepasi ni Hesus a awena bit kinurug ni Santiago ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan, ammi ta nekatolay ni Hesus ta nepasi na en a yen ya nepangurug na tentu, te nakipaita i Hesus tentu ta nekatolay na en. A sangaw a nagbalin hapa i Santiago ta takday na pastor ta mangurug kiden ta ili na Herusalem. Am basam ya **Tarabaku na Turin Kiden** ta kapitulo 15 ikid na 21 a yen hapa ya pakabasam ta tarabaku ni Santiago.

A gafu ta pastor i Santiago a yen ta nagsurat ta mangurug kiden ta kadwan kiden lugar, aglalo ta Hudyo kiden nga nangurug, petta pake itug da mina ya pangurug da. A intu ipasikkal na ta surat na in ya kakurugan na mangurug, te maski am ibar tam ta mangurug kitam, awan kān ta kwenta na am awan ta tarabakun tam nga mangipasikkal ta pangurug tam. Ya itta mantu ta akban ya nesurat ni Santiago.

Ya Serbi Na Pagzigātān

1 Tekamuy nga tolay na Namaratu nga
nesaned ta ngamin kiden lugar.

Ampade Namaratu ya makkamu tekamuy.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Santiago,
nga takday daddoban na Namaratu ewan
ikid ni Afu Hesus Kristu.

2 A am angarigan kahkahulun ku ta
mesipat kam ta magdaduma na pagzigātān
gafu ta pangurug muy a ikwenta muy la
ta pagayayatan muy hala sangaw. 3 Te ya
nonotan muy mina a am itta ya zigat muy
nga mangankanna ta pangurug muy a pa-
datangan na hapa ya pagattam muy. 4 A
mappya ta idulot muy la ya pagattam muy,
petta maazi ya ngamin na dulay ta nonot
muy, pettam kumanen awan sangaw ta
pagkurangan muy.

5 A am angarigan ta itta tekamuy ya
mapopoyung gafu ta pagzigātān na a ma-
gadang mina ta katunungan na nonot ta
Namaratu ewan, te awena haman ihuya,
te malogon haman mangatad ta ngamin ki-
den makimallak tentu. 6 Ammi am maga-
dang kam tentu a mappya ta awemuy pag-
duwan ya nonot muy, te mappya ta ikata-
lak muy hud la ta itta ya iatad na tekamuy,
te ya magduwa ta nonot na a meangarig
ta palung na bebay nga awan makaintak
gafu ta paddaden. 7 A am kunna ten ya
nonot na a awena mina pahig ta itta ya
iatad na Namaratu tentu, 8 te magingaap-
pya haman, te awena pagtatakdayan ya
nonot na.

9 A kumanen hapa am mazigatan ya
mangurug gafu ta pobre a matalak hala
mina gafu ta dayawan na sangaw na Na-
maratu ewan. 10 Ammi ya maba-nangen
a awan sangaw ta ikatalak na am bakkan
la ta pangpaakban na Namaratu tentu,
te gagangay ta imawan hala sangaw ya
maba-nang kiden ta kuman na lappaw ki-
den. 11 Te am imata-nang na ya bilagen
a yen ya mangkatang ta kadat kiden, a
mahunnak na hapa ya lappaw kiden, a
maperdi ya kappya da en. Kumanen hapa
sangaw ya makkwa ta maba-nang kiden ta
kasikan da para la nga maguknud.

12 Nagāsāt mantu ya magattam ta
pagzigātān na, te sangaw am nepasikkal
nan ya pakaattam na a masagolyatan
sangaw ta magnayun na angat, te yen ya
dana nekari na Namaratu ta ngamin kiden
mangidduk tentu. 13 Ammi am angarigan
ta itta ya magliwat mina gafu ta pagzigātān
na en a awena mina ibar ta Namaratu
ya mamagliwat tentu, te ikayat na hud ta
magliwat ya tolay? 14 A bakkan mantu
ta Namaratu ya mamagliwat tentu, te ya
tagtakday tolay hapa la ya mamagliwat ta
bari na gafu ta ikayat na haman ya dulay,
te ya ikayat na en ya mangagagay tentu
ta kuman na makikadallaw, a kuman na
bengbengan na ya bari na ta agyan na
pagliwatan na. 15 A sangaw am natarun na
ya ikayat na en a maganak na hapa sangaw
ta liwat na, a am dumakal sangaw ya liwat
na en a yen ya mangapasi tentu.

16 Awemuy mantu paayayyaw ya bari

muy, kahkahulun ku, 17 te awan haman ta
magafu ta Namaratu ewan am bakkan la ta
mappya ikid na mekustu tekitam. Te ya na-
maddayen ta bitwan kiden nga magdakar
ta langitewan a awena haman mauli, a
awena mabalin ta ul-ulin na ya iatad na
tekitam. 18 A gafu ta kabukodan na en na
nonot a pinagbalin na kitam ta ānāk na
kiden gafu ta uhohug na en nga mangi-
pasikkal ta kakurugan, pettam kumanen a
ikitam mina ya kaispotan na ngamin kiden
pinadday na.

Ya Gagangay Na Maningbangngag

19 A mappya hapa, kahkahulun ku ta
kanayun nakaparan kam mina nga mag-
dangag, a dana nonotan muy hapa ya
bidan muy petta awemuy hama magpo-
ray. 20 Te bakkan haman ta pagporay muy
ya mangidulot ta patarabaku na Nama-
ratu tekamuy. 21 Hantudan muy mantu ya
ngamin dulayen nga napenaman na bari
muy, a timuluk kam la ta Namaratu, petta
metug muy ya uhohug na en nga nepem-
ula na ta nonot muy, te yen sangaw ya
mangikerutan tekamuy.

22 A am kada magdangag kam ta uhohug
na Namaratu, a mappya ta kurugan muy
ya madangag muy. Te am awemuy kuru-
gan a awan mantu ta serbi na pagdangag
muy, te uyoyungan muy hud la ya bari
muy. 23 Te am itta ya maningbangngag ta
uhohug na Namaratu a parigan na mantu
ya magispero en nga awan makanonot ta
maita na en, 24 te pa itan na la bit ya gagan-
gay na mukat na en, kapye na magtugut
nga ange ta eyan na, a awenan manonot
ya naita na. 25 Ammi ya magtalekkurug
mangdangag ikid na mangitug ta uhohug
na Namaratu, petta awena sangaw kali-
watan, a yen hala sangaw ya mapasinapan
gafu ta pangurug na ta nadangag na en, te
ya uhohug na Namaratu ya kakurugan na
lintig nga mang-ubad tentu.

26 A am pahig tam ta kustu ya pangurug
tam ta Namaratu ta awetam magafut ya
hila tam, a uyoyungan tam la ya bari tam,
te awan ta serbi na pangurug tam am awe-
tam hapa magafut ya hila tam. 27 Ammi
ya mangurugen nga awan pulus ta pangi-
huyan na Namaratu tentu a intu hala ya
kanayun mangikallak ta ulila kiden ikid
na babay kiden nabalu ta pagzigātān da,
yaga awena hapa paalasigan ya bari na ta
kadulay na kadwan kiden tolay.

2

Ya Mangidaduma Ta Tolay

1 A ikitam, kahkahulun, nga mangurug
ta pakedayawan na Dafu tamewan Hesus
Kristu a awetam mina mangidaduma ta to-
lay. 2 Te am itta ya ange makigimung teka-
muy nga napanglaw nga magbarawasi ta
napispissang, ikid na maba-nang nga mag-
barawasi ta mangina ikid na magsakalang
ta balituk, 3 a am ibar muy ta naba-nangen
ta

"Ye Apo, magtuttud kan ta bangku in,"
kummuy,

ammi ibar muy hapa ta pobre en ta mag-
tayuk la, ono magtogkok mina ta lutak, 4 a
dulay mantu ya itta ta nonot muy, te dulay
ya pangidaduma muy ta kahulun muy kid-
ina. 5 Nonotan muy mina, kahkahulun ku,
ta intu pinili na Namaratu ya pobre kiden,
te yen kid ya maba-nang ta pangurug da
tentu. A ikid hapa sangaw ya isipat na ta
pagariyan na, te yen ya dana nekari na ta
ngamin kiden mangidduk tentu. 6 Ammi
tekamuy a amāmatan muy haman ya pobre
en nga pinili na Namaratu, a dayawan muy
hud la ya maba-nang kiden nga mangpazi-
gat tekamuy, ikid na mangidarum teka-
muy. 7 A yen kid para ya mamadpadulay
ta ngagan ni Hesusen nga nesipatan muy.

8 Intu mina nonotan muy ya kadakalan
na lintig ta Bibliya, te ya ibar na a

**"Iddukam mina ya kagittam tolay ta
kuman na pangidduk mu hala ta
barim,"** kunna.

A am pake kurugan muy mantu ye-
yen na lintig a mappya hapa, 9 ammi am
idaduma muy ya tolay a dulay mantu
ya tarabakun muy, a nakaliwat kanan ta
lintig na Namaratu. 10 Te maski am ku-
rugan muy ya ngamin lintig na kiden fw-
era ta takday la a mekwenta mantu ta
nakaliwat kam ta ngamin kiden lintig na.
11 Ta kuman na angarigan a **"Awemuy
la mangadallaw,"** kunna. A **"Awemuy
hapa igakkad ya mamapasi ta tolay,"**

kunna para. A maski awem mangadallaw,
am magpapasi ka a nakaliwat kan mantu
ta ngamin kiden lintig na Namaratu.
12 A mappya mantu ta pilin muy ya
uhohugan muy ikid na tarabakun muy,
petta awemuy makaliwat, te paruban na
kitam sangaw na Namaratu petta maita
na am kinurug tam ya lintig na kiden nga
mang-ubad tekitam. 13 A am ittan san-
gaw ya araw na pangparuba na tekitam a
awan sangaw ta kallak na ta awan kiden
nangikallak, ammi ya pangikallak tam ta
sakā tolay tam kiden a yen ya mangsalin ta
pangpa-gang na tekitam.

Ya Kakurugan Na Mangurug

14 A am mangurug kān ya tolay ta awan
ta tarabakun na nga megitta ta pangurug
na en, a itta hud mantu ya kappyanan
na pangurug na en? A mabalin hud ta
mekerutan gafu ta pangurug na? 15 Te am
angarigan ta itta ya takday kabagis muy
nga makurang ta ulolat na ikid na kanan
na, 16 a am ibar muy ta

> “Namaratu ya makkamu teko petta
> awem mala-bat ikid na mabisin,” kum-
> muy tentu,

a anu mantu ya serbi na inuhohug muyen
am awan ta neatad muy ta magserbi tentu?
17 Am awan mantu ta tarabakun tam nga
megitta ta pangurug tam a awan mantu ta
serbi na pangurug tam, te nasin.
18 A angarigan la ta itta mina ya makitab-
bag teyak, te ibar na ta

> “Bakkan ta kuman na inuhohug
> mina, te magduma haman ya gafu na
> pangikerutan na Namaratu ta tagtakday
> tolay, te ya kadwan a mekerutan kid
> gafu ta pangurug da, a ta kadwan a
> mekerutan kid gafu ta tarabakun da nga
> mappya,” kunna mina.

Ammi ya tabbag ku hapa, a had kukunna
mantu mepasikkal na pangurug na kad-
wan am awan ta tarabakun da nga megitta
ta pangurug da? Ammi ya kadwan kiden
nga mappya ya tarabaku da a malogon
mepasikkal ya pangurug da, te tarabakun
da haman ya patarabaku na Namaratu
tekid, a yen ya mangipaita ta pangurug da.
19 Am mangurug ka ta itta ya takday la na
Dyos a mappya hapa yen, ammi am yen
la ya abat na kurugam a awan mantu ta
pakidumam ta anitu kiden, te amu da hapa
ta takday la ya Dyos, ammi pa-gangan na
kid hala sangaw, a yen hapa ya pagpa-
pilpig da ta talaw da tentu. 20 Awan mantu
ta nonot mu am pahig mu ta mekerutan
ka maski am awan ta mangipasikkal ta
pangurug mu.
21 Intu mina pagnonotam i mina Abra-
hamen, te nangurug kan hapa ta Nama-
ratu, ammi kinankanna na Namaratu ya
pangurug na, te nebar na haman ta iatang
na mina ya anak na en Isak tentu. A gafu
ta nangurug a enna hala papasin ya anak
na en, ammi ginamman na hapa na Nama-
ratu. A gafu ta iningwa na a nekwenta na
Namaratu ta matunung la na tolay. 22 Yen
mina ya pakaitam ta naggagitta ya pangu-
rug na ikid na tarabaku na, a nagdulot ya
pangurug na gafu ta tinarabaku na en. 23 A
gafu ta tinarabaku na en hapa a nagdulot
hala ya uhohug na takdayen surat ta Bib-
liya, te

> **“Kinurug ni Abraham ya uhohug na**
> **Namaratu tentu, a nekwenta na**
> **Namaratu ta matunung gafu ta**
> **pangurug na en,”** kunna.

A yen ta nengagan da i Abrahamen ta Ko-
fun na Namaratu.
24-25 A kumanen hapa ta babbayen mina
Rehaben nga nagkakalamet ta idi, te nek-
wenta na Namaratu ta matunung gafu ta
pangurug na, te inuffunan na hapa ya to-
lay kiden na Namaratu nga umange nagi-
lalap ta lugar na katapil da kiden, te pinag-
dulot na kid ta bali na petta magtagu kid,
otturu pinagtammang na kid ta takwan
na dalan. Maamum mantu ta matunung
ya tolay gafu ta tarabaku na, te maski
am mangurug kān, am awan ta tarabaku
na nga megitta ta pangurug na a awena
mantu megitta ta matunung. 26 Ta kuman
na bari na tolay nga awan ta angat na a
mekwenta ta nasin, a kumanen hapa ta
pangurug tam, te mekwenta ta nasin am
awan ta tarabakun tam.

3

Ya Kadulayan Na Simuk

1 Mappya hapa, kahkahulun, ta manmano la tekamuy ya magbalin ta mangituldu, te amu muy ta masmasikan sangaw ya pagimbestigar na Namaratu ta mangituldu ammi ta ituldu na kiden. 2 Te gagangay ta sa magamamangaw kitam ta kadwan uhohugan tam, ammi am itta ya awan magamamangaw ta uhohugan na a yen ya pake matunung na tolay, te amu na gamman ya ngamin bari na.

3 Ya kuman na panggamma da ta kabayu a itun da ya busāl ta simuk na petta timuluk ta eyan da. 4 A nonotan muy para ya panggamma da ta bapor, te maski am umanu ya kadappug na ikid na kasikan na paddad nga mangitu-bang tentu a meturung hala ta ngamin ikayat na piloto na en gafu ta lapag na en nga alaassang. 5 A kumanen hapa ya hila na tolay, te maski alaassang a mapegafwanan na hala ya pake dakal na dulay gafu ta mauhohug na. 6 Nonotan muy hapa ya kalalaki na afuy, te maski am alaassang bit ya gatang na a dumakal la dumakal abat ta maapang ya pake alawa na talun. A kumanen hapa ya hila na tolay, te am pinagatangan ni Satanas, a sumaned sangaw ya afuy na en ta ngamin tolay. A ya hila tam mantu ya kadakalan na dulay ta bari tam, a mekabat hapa ya ngamin barbari tam ta kadulay na en.

7 A pake nonotan muy mina ya pagduman na hila tam ikid na simaron kiden ta talun nga mamanuk, ikid na ulag, ikid na ikan kiden ta bebay, te malmalogon magamma ya simaron kiden ammi ta hila tam kiden, te itta haman ya makagamma tekid. 8 Ammi awan para la ta tolay nga nakagamma ta simuk na, te kuman na simuk na madagat, a yen ta awena makaintak nga maguhohug ta dulay.

9 A nonotan muy hapa ya pagimmamappya na simuk tam, te dayawan tam bit ya Namaratu ewan, kapye tam padpadulayan ya pinaratu na kiden tolay nga negitta tentu. 10 Itta hud mantu ya kapkappyan na simuk tam, kahkahulun, am magserbi ta pangdayaw tam ta Namaratu kapye na magserbi ta pamadakat tam ta tolay? 11 Te mabalin hud ta magdagga ya mamit ikid na mapet ta takday la na huhun? 12 A magmayan hud ya agmayanan na dupat ta apapet pase dupat? A naita muy hud para ya tabungaw nga magmayan ta dupat pase tabungaw, awa awan haman. A kumanen mantu ta simuk tam, te am gagangay ta mappya a awena mabalin ta azo imuhet ya mamit ikid na mapet.

Ya Mappya Na Sistema

13 Am inya kān tekamuy ya makānnonot ikid na makkamu mangituldu a mappya mantu ta ipasikkal na ya kappya na nonot na gafu ta mappya na tarabaku, a awena mina magparayag am awa umalinnak hud la mina ta kuman na gagangay na makānnonot. 14 Ammi am magkapaspassil kam ikid na magkain-inābāk kam a awemuy mina iparayag ya sistema muy, te dupal haman, 15 te bakkan ta Namaratu ya nagafun na sistema muy am awa bari muy hapa la ikid ni Satanas, te negitta hala ya sistema muy ta awan kiden makkamu ta Namaratu. 16 Te maski am had ya kettayan na magkapaspassil ikid na magkain-inābāk a yen hapa ya agyan na awan maurnos ikid na ngamin kadulayan.

17 Ammi am intu mina sistema na tolay ya kuman na sistema na Namaratu a makillat mantu ya nonot na, a awena makitapil, a maalumemak, a maketug ta mauhohug tentu, a makipagtakit, a mangikallak, a awena mangidaduma ta tolay, a awena maglemad na nonot na. 18 A yen kid ya gagangay na mangpakappya ta kahulun na kiden, petta awan mina ta magtatapil, a umaddu hapa sangaw ya mayat pumarig ta kappyanan na.

4

Ya Tarabaku Na Mainggum

1 A nonotan muy para am anu ya gafu na pagtatapil muy ikid na paggagera muy am bakkan ta paginggum na bari muy, te kuman na itta ya gera ta bari muy kidina gafu ta ngamin kiden ikayat da. 2 Itta ya ikayat muy ta maalap muy, ammi awemuy maalap. A gafu ta awemuy maalap ya passilan muy ikid na ingguman muy a yen ta magingkatkatupag kam ikid na magtatapil kam, a sangaw magimpappapasi kanan. Ammi awemuy haman maalap ya ikayat

muy te awemuy haman adangan ta Namaratu. 3 Ammi maski am adangan muy a awena iatad, te dulay ya pagadang muy, te intu la adangan muy ya magserbi ta pagayayat na bari muy.

4 Nagbalin kanan mantu ta kuman na mangadallaw, te kuman na newarad muy ya Namaratu petta makidorug kam ta takwan. Awemuy hud amu ta am passilan muy ya kuman na pakolangan na awan kiden mangidduk ta Namaratu a nagbalin kanan hapa ta katupag na? 5 Ammi pahig muy de ta awan ta kwenta na uhohug na en ta Bibliya ta

“Iahugu na kitam na Kahalwa na en nga magyan tekitam,” kunna.

6 Ammi maski iahugu na kitam na Kahalwa na Namaratu, a mappya ya iatad na tekitam petta awetam mina nonotan ya dulay, te ya nebar na hapa ta takday para na surat a

“Uffunan na ya umalinnak, ammi salinan na ya mangpātā-n**ā**ng **ta bari na,”** kunna.

7 Kappyanan na mantu ta timuluk kam ta Namaratu, a atubangan muy ya Satanas, te pagbilagān na kam. 8 Te am umabikan kam ta Namaratu a abikanan na kam hapa.

A ikamuy magliwat a pagimmangan muy mantu ya pagliwat muy, a ikamuy magduwa ta nonot muy a pagtakdayan muy. 9 Awemuy mina magayayat ikid na magkakatawa ta ketta para la na liwat muy, te mapmappya hud la ta madamdam kam gafu ta liwat muy kidina. 10 Te am umalinnak kam ta atubang na Namaratu a pātā-nāngan na kam hapa sangaw.

Ya Mangsalnuk Ta Lintig Na Namaratu

11 A kumanen hapa awemuy mina magimpadpadulay, kahkahulun ku, te ya mamadpadulay ikid na mangpaliwat ta kahulun na en mangurug a makaliwat ta lintig na Namaratu, te ugtulān na haman ya lintig na en tekitam. A am ugtulān muy mantu ya lintig na Namaratu a awena mabalin ta kurugan muy, te ugtulān muy haman. 12 Ammi itta hud ya aamu muy petta mangpaliwat kam ta ikattolay muy, te Namaratu haman la ya makkamu mamadday ta lintig ikid na mangpaliwat ta awan mangurug, a intu hapa la sangaw ya mangnonot am inya ya pa-gangan na ono tolayan na.

Ya Pagparayag Na Awan Timuluk Ta Namaratu

13 A kumanen hapa dangagan muy ya ikayat ku uhohugan ta kadwan tekamuy, te ya uhohug na kadwan tekamuy a

> “Magtugut kami ta arawin ono lakwat, te e kami ta takday na lugar, te magyan kami ten abat ta takday darun petta magapag kami talo am addu sangaw ya maapagan mi,” kummuy.

14 Ammi awemuy haman amu am anu ya dumatang tekamuy ta lakwat. A awemuy hapa amu ta kuman na lappat la ya angat muy nga pāpāngam la limitap. 15 Mapmappya hud la ta kumanin ya uhohugan muy:

> “Am ipalubus na Namaratu a matolay kami sangaw, a mangwa kami sangaw ta kumanin,” kummuy mina.

16 Ammi ya kuman na uhohugan muyen, a pagparayag muy haman, a dulay ya magparayag. 17 Nebar kun mantu ya mappya tekamuy, petta amu muy, a am awemuy tarabakun ya amu muyen nga mappya a liwat muy mantu yen.

5

Ya Kelogot Na Magdarogas

1 A ikamuy maba-nang a dangagan muy ya ibar ku tekamuy, te pagka-ma muy sangaw ya pagtangit muy ikid na panalasigak muy ta pangpazigat na Namaratu tekamuy, 2 te sa mekutukutet sangaw ya ngamin kaba-nang muy, a afutan na ulolag ya ga-gamit muy kiden. 3 On, te dana nagatattay haman ya pirak muy ikid na balituk muy nga awemuy neuffun ta awan kiden ta kwa, a ya pagatattay da sangaw ya mangipasikkal ta kainggum muy ikid na kaituk muy, a magbalin hapa sangaw ta kuman na afuy petta kanan na ya bilsag muy. Maski am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan a masikan kam para maguknud, ammi intu la uknudan muy ya liwat muy ikid na pakapa-gang muy.

4-6 Itan muy ya kaba-nang muy awa yen hala ya lugar na nesirak muy ta

nagtarabaku kiden tekamuy, te dinarogas muy kid. A kuman kam na pagtolay na ari, te itta haman ya ngamin tekamuy nga pakolangan muy ikid na pagayayatan muy. A addu hapa ya nedarum muy ikid na pinapasi muy ta awan kiden ta liwat, maski aweda nakitapil tekamuy. Ammi Namaratu ewan hala ya nakadangag ta panalasigak da, a intu hala sangaw ya mangibalat, te kuman kanan na bahuy nga pake mataba, ammi awemuy amu ta pinagtaba muy ya bari muy ta pakaparti muy.

Ya Pagattam Na Mangurug

7 Ammi ikamuy, kahkahulun, nga mazigatan a awemuy hama ibalat ya liwat na mangpazigat kiden tekamuy, te indagan muy la ya pagtoli na Dafu tamewan, te intu sangaw ya mangibalat. Intu mina pagnonotan muy ya pagattam na magtalun kiden, te attaman da la ya magindag ta araw na paggapas da, ammi dana indagan da ya imunnan na udan ikid na mapozan na udan. 8 A kumanen mina hapa tekamuy, te attamam muy la ya magindag ta Dafu tamewan, a pake itunglak muy ya pangurug muy tentu, te tanagay na ya pagtoli na.

9 A awemuy hapa magkamulmulmug gafu ta pagzigātān muy, kahkahulun ku, petta awemuy sangaw mapaliwatan, te tanagay na ya iange na magimbestigar tekitam. 10 Intu mina nonotan muy, kahkahulun, ya aglavun kiden na Namaratu nga nangiuhohug ta ibar na en ta idi, te masikan kid nagattam ta nangpazigat kiden tekid. A mappya ta parigan muy hapa ya kuman na nepagattam da en, 11 te dana uray tam haman ta pake nagāsāt ya nagattam kiden ta zigat. A dana amu muy ya pagattam na laklakayen Hob ta palungu araw, te pake nazigatan hapa gafu ta pangikatalak na ta Namaratu. Ammi maski netuluk na Namaratu ta nazigatan a amu tam ta mappya ya uray na tentu, te kabalinan na zigat na en a pake pinasinapan na Namaratu, te pake maidduk ya Namaratu a malogon hapa mangikallak.

Ya Gagangay Mina Na Magkari

12 A ya pake mesasita, kahkahulun ku, a awemuy mina magpagasingan, te am itta ya ikari muy a awemuy mina ikabkabat ya Namaratu, a awemuy mina ikabkabat ya kuman na ikabkabat na kadwan kiden tolay, te **“On,”** kummuy la am onan muy, a **“Awek la O,”** kummuy am aweyan muy, petta awan sangaw ta pangpaliwatan na Namaratu tekamuy.

Ya Kappyanan Na Pakimallak Tam

13 A kumanen hapa am itta ya mazigatan tekamuy a mappya ta makimallak ta Namaratu ewan. A am itta ya matalak a magkansyon mina magdayaw tentu. 14 A am itta ya magtakit a paayagan na mina ya kalalaklakayan kiden ta iglesya, petta luggudan da mina ta denu kapye da sangaw pakimallak ta Dafu tamewan. 15 Te am pake itug da hapa ya pangikatalak da ta pakimallak da a yen sangaw ya pagmappya na magtakiten, te pagmappyan ni Afu Hesus, yaga pakoman na hapa sangaw ta liwat na kiden am angarigan ta yen ya nepagtakit na.

16 Mappya mantu ta tagtakday tekamuy ya mangibosag ta liwat muy kiden ta kahulun muy kidina, a pakimallak muy hapa ya tagtakday tekamuy, petta magmappya kam, te ya pakimallak na mappya na tolay a seppakapangwa hapa. 17 Intu mina nonotan muy ya laklakayen mina Eliyas ta palungu araw, te kagitta tam tolay hapa, ammi tinalekkurug na nakimallak ta awena mina magudan, a awena kad nagudan abat ta tallu darun a annam na hulan. 18 A sangaw tentu ha nakimallak a nagudan ha ta masikan a limattog ha ya nagtuhu kiden, a nagmayan kid.

Ya Mangpadatang Ta Metawag

19 A takday para la ya mabidak tekamuy, kahkahulun ku. Am angarigan ta itta ya takday netawag ta kinurug tam a mappya sina ta itta ya ange mangpadatang tentu, 20 te nonotan muy yan; am nedatang nan ya netawagen a mekerutan hapa ya kahalwa na en gafu ta pakapakoma na ta kaddu na liwat na kiden.

A yen la ya addet na.

Ya Napolu En Surat Ni Pedru

Ya Gafu Na Suratin Yan

Am nabasam ya Mappya en Damag ni Hesus Kristu nga nesurat ni Matyu, ikid ni Markus, a Lukas, anna Hwan, a dana amum am inya i Pedru, te intu ya takday na popolu kiden ituldu ni Hesus ta katolay na en para la addet ta pasi na en. I Pedru hapa ya nangilemad te Hesus ta nepanggafut na suddalu kiden tentu, ammi sangaw nagbabawi a nagtangit. A ta nepakipaita ni Hesus ta ituldu na kiden ta nekatolay na en, a yen hapa ya nepangibar na te Pedru ta parigan na hapa sangaw ya kuman na pasi hala ni Hesus am madatang na ya kala-laay na (Itam ya **Hwan 21**).

Am basam hapa ya **Tarabaku na Turin Kiden** nga nesurat ni Lukas ta kapitulo 1 addet ta 15, a yen hapa ya pakabasam ta tarabaku ni Pedru ta kabalinan na netattullu ni Hesus ta langit. I Pedru ya takday na pastor ta ili na Herusalem, a masikan hapa mangipadangag ta uhohug na Namaratu, a namidwa hapa nabalud gafu ta pangipadangag na.

A yen ta nesurat ni Pedru ya suratin yan, te paturadan na ya kadwan kiden mangurug nga mazigatan gafu ta pangurug da.

1-2 Tekamuy nga mangurug te Hesus Kristu, nga nesaned ta lugar kiden na Pontu, ikid na Galasya, ikid na Kapadosya, ikid na Asya, a Bitinya.

Ampade padakalan na Namaratu ewan ya allak na tekamuy, petta itta la itta ya ngamin mappya tekamuy.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pedru, nga turin ni Hesus Kristu.

A nesansaned kam ta pagyanan muy kidina, te kuman na awemuy haman lugar, ammi maski te ikamuy ya pinili na Namaratu ewan ta awemuyen para la pakeanak, te dana negakkad na ta kwa na kam. A yen ta negungay na kam hapa na Kahalwa na en, petta mangurug kam te Hesus, pettam kumanen a mabaggawan kam ta liwat muy kiden gafu ta daga na en ta nepasi na en.

Ya Neparan Na Namaratu Ta Anak Na Kiden

3 Dayawan ku la ya Namaratu ewan nga Dama na Dafu tamewan Hesus, te gafu ta dakal ya allak na tekitam a nauli kitam neanak. A yen ta itta ya ikatalak tam ta magnayun kitam gafu ta natolay hapa i Hesus ta pasi na en. 4 A gafu ta ānāk kitanan na Namaratu ewan a atadan na kitam hapa sangaw ta lugar na kwa tam nga awan maperdi ikid na awan mawakay, te neappiya na la bit ta lugar na ewan. 5 A mappya hapa te pataronān na kitam ta pakapangwa na en gafu ta pangurug tam tentu, pettam awetam sangaw megungay tentu addet ta pagaddetan na arawin yan, te yen sangaw ya pangipaita na ta kustu en na pangikerutan na tekitam nga dana neparan na tekitam.

6 A yen mina ya nonotan muy ikid na ikatalak muy, te am uray na Namaratu ta dana mazigatan kam la bit ta kompormi na pagzigātān a attaman muy la, 7 petta mepasikkal hapa ya mekustu ta pangurug muy ta kuman na pake balituk. Te maski ya gagangayen na balituk a dana lutun da ta afuy petta maazi ya nekihu en nga duping. A am kunna ten ya pangpasikkal da ta pake balituken a kumanen hapa ta pangurug muy, te pake ad-addu ya iatad na pangurug muy ammi ta balituk, te maperdi hala sangaw ya balituken, ammi am mepasikkal ta kakurugan ya pangurug muy a yen sangaw ya mangatad ta pakedayawan muy ikid na kalalaki muy ta arawen nga datang ni Hesus tekitam.

8 A maski am awemuy para la naita i Hesusen addet ta ayanin a iddukan muy hala, te intu ya kurugan muy. A pake dakal hapa ya talak muy tentu nga nagafu ta Namaratu nga awemuy mebosag. 9 A gafu ta pangurug muy tentu a melillik ya kahalwa muy ta mekaduwa en pasi.

10-11 A ya aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw a dana binida da ya allak na Namaratu nga ipaita na tekitam, te itta tekid ya Kahalwa na en nga nangpalavun ta pangikerutan na tekitam.

Ammi maski kunna ten a pake pakanonnonotan da ya linavun da en, te nekabalin da nanglavun ta pasi na Mangikerutanen ikid na pangpata-nang na Namaratu tentu a pake ikayat da para dangagan am kanu na araw ikid na had kunna. 12 Ammi nepakamu na Namaratu tekid ta aweda la bit maita ya linavun da en, te magdulot kan sangaw ta mabayag para na araw.

A ikitam mantu nga simsima da kiden ya nagdulotan na ta ayanin. Te ya napolu kiden nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekamuy a napasinapān kid ta Kahalwa na Namaratu nga nagafu ta langit, a intu nepadangag da tekamuy ya ketta na mangikerutanen nga linavun na aglavun kiden ta palungu na araw. Pake dakal mantu ya allak na Namaratu tekitam, te maski ya anghel kiden a ikayat da hapa dangagan am anu ya itta ta nonot na Namaratu gafu ta pangikallak na en tekitam nga tolay.

Ya Patarabaku Na Namaratu Tekitam

13 A mappya mantu ta iparan muy ya nonot muy, petta awemuy megitta ta mellawen. A pake ikatalak muy la ya kallak na Namaratu nga ipaita na sangaw ta ange ni Hesus tekitam. 14 A malologon kam mina ta Namaratu ta kuman na ānāk, petta awemuy tolin ya kuman na kinaragatan muy ta idi ta awemuyen para la pakkamu ta kustu. 15 Ya gagangay na Namaratu ewan nga nangalap tekamuy a meduma, te awan ta karagatan na ta dulay, at kumanen mina hapa tekamuy. 16 te ya nepesurat na en ta idi a

“Mappya ta meduma kam, te meduma yak,” kunna.

17 A gafu ta **“Amang,”** kummuy ta Namaratu ewan a mappya mantu ta italaw muy ta katolay muyin para la ta lutakin, te am uknudan na kitam sangaw ta atubang na ewan a awan sangaw ta idaduma na tekitam, te atadan na sangaw ya tagtakday tekitam ta kuman na tinarabaku tam. 18-19 Te dana amu muy, kahkahulun, ta yen ya nepangsaka ni Hesus tekitam petta maubadan kitam mina ta dana en gagangay tam nga dulay nga pinarigan tam ta dadagkal tam kiden. A bakkan ta intu nepangpaga na tekitam ya kuman na pirak ikid na balituk nga kanayun maglaka, am awa daga na en hapa la nga awan manguli. Te intu hala ya Kalneru na Namaratu nga negitta ta kaispotan na kalneru nga awan pulus ta zinnay na nga neatang na popolu kiden dadagkal petta mekaru ya liwat da kiden.

20 Ammi maski ta idi ta awena en para la pakapadday na paglelehutin a dana uray na Namaratu ta Anak na en sangaw ya mangsaka tekitam, a yen ta umangen hapa ta lutakin ta pagaddetan na araw kiden petta mekerutan kitam hapa. 21 A gafu ta tinolay na Namaratu ya Anak na en nga pinata-nang na ta hebing na ewan a itta ya ikatalak tam ta intu hapa sangaw ya mangtolay tekitam gafu ta pangurug tam tentu.

22 A gafu ta kinurug muy ya kakurugan, kahkahulun, a nabaggawan na hapa ya nonot muy, petta mangidduk kam hapa ta kakurugan na pangidduk. A mappya mantu ta ikakinan muy ya magkaididduk ta kakurugan na idduk nga nagafu ta nonot muy, 23 te bakkan kanan haman ta kuman na gagangay na tolay. Te gafu ta uhohug na Namaratu ya nemula na ta nonot muy a nauli kanan neanak, te bakkan haman ta kuman na gagangayen hukal nga masi, te magnayun haman, a tolayan na kam. 24 Te ya uhohug na takday aglavun a

“Kuman na kadat ya tolay kiden,
a kuman na sabong ya kaispot da,
te imawan kid hala sangaw ta kuman
na kadat kiden nga magkatang,
ikid na lappaw kiden nga
magkahunnak,
25 **ammi ya uhohug na Namaratu a magnayun la,”** kunna.

A ye-yen na uhohug ya mappya en damag na Namaratu nga nepadangag da tekamuy.

2

1 A gafu ta nauli kanan neanak a mappya ta azin muy hapa ya ngamin kadulay muy, te awan mina ta magladdud, ikid na magimmamappya, ikid na pumassil, ikid na mamadpadulay. 2-3 Te am mappya ya

nepakakakkap muy ta idduk na Namaratu ewan tekamuy a mappya ta sigida karagatan muy ya uhohug na en ta kuman na bagu en neanak nga kanayun magsusu. Te ya uhohug na en ya kuman na mappya na gattak nga awan ta kihu na. A yen sangaw ya mangpadakal ta pangurug muy petta megitta kam ta kadakalan na ānāk na Namaratu ewan.

Ya Batu Na Namaratu

4-5 *****Ya kuman na keangarigan ni Hesus a intu hala ya kuman na batu nga seangat nga pagpatayukān na Namaratu ta bali na, te maski am newarad na tolay kiden a intu hala ya negitta na Namaratu ta mapili ikid na kaispotan na batu. A gafu ta nedagga kanan tentu a negitta kam hapa ta kuman na batu kiden seangat, petta mapadday kam ta bali na Kahalwa na Namaratu. 6 Te ya uhohug na Namaratu nga nesurat ta Bibliya na dadagkal tam kiden a

“Itta sangaw ya isaad ku ta mapili ikid na kaispotan na batu, petta megitta ta mayor na batu ta bali kin.
A maski am inya sangaw ya mangurug tentu a mesipat hapa sangaw ta dayaw na en,” kunna.

7 A ikamuy mantu nga mangurug te Hesus a itta hapa ya dayaw muy, ammi ta awan kiden mangurug a nelogot kid, te ya nesurat na takday aglavun na Namaratu ta idi a

“Ya batu en nga newarad na magbali kiden, a netoli hala na Namaratu,
a nagbalin ta mayor na batu ta bali na en,
a intu hapa sangaw ya ketumpapan na awan mangurug,” kunna.

8 A gafu ta soysoyan da ya uhohug na Namaratu a nagdulot hapa ya nebar na en, te netumpap kid ta batu na en.

9 Ammi ikitam, kahkahulun, ya tolay kiden na Namaratu nga pinili na, a nesaad na kitam hapa ta padi na kiden nga makipagturay ikid na mangiatang ta pangdayaw tam tentu gafu ta pangurug tam te Afu Hesus, te yen kid na atang ya pake ikatalak na. A pinagbalin na kitam ta tolay na, petta ipadangag tam hapa ya kalalaki na en, te neuhet na kitam ta sugiramen, ikid na nealit na kitam ta dakar na en nga ispot. 10 Ta idi a kuman na awan ta kwenta muy ta Namaratu, a awemuy nesipat ta kallak na, te awemuy nesipat ta tolay na kiden. Ammi ta ayanin a nekallak na kanan, te tolay na kanan.

Ya Gagangay Mina Na Tolay Na Namaratu

11 A gafu ta tolay kitam na Namaratu, kahkahulun, a bakkan mantu ta lugar tam ya paglelehutin, te kuman na magpasyar kitam la ta isin. A yen ta itabarang ku tekamuy ta awemuy passilan ya itta ta paglelehutin nga karagatan na bari muy, te yen kid sangaw ya makigubat ta kahalwa muy petta melogot kam ta Namaratu ewan. 12 A mappya ta ipaita muy hapa ya ispot ta atubang na awan kiden mangurug, te maski am angarigan ta padpadulayan da kam gafu ta awemuy megitta tekid a maita da hala ya pagkappyanan na agangwa muy. A am kanu sangaw ya panghukāl na Namaratu ta nonot da a mabalin ta magbabawi kid, petta mangurug kid hapa tentu.

13 A gafu ta mangurug kanan te Afu Hesus a mappya hapa ta timuluk kam la ta ngamin kiden magturay nga nepesaad na tekamuy, aglalo ta kadakalan na magturay, 14 ammi kumanen hapa ta turin na kiden, te yen kid ya daddoban na nga ange mangpa-gang ta makaliwat, a intu dayawan da ya matunung. 15 A uray mantu na Namaratu ta mappya ya tarabakun tam, petta awan ta kuttagu mabida na tinarabitab kiden nga manglibak tekitam. 16 Mappya te awan na ta kuman na galut muy gafu ta nepangubad ni Hesus tekamuy, ammi bakkan mina ta yen ya pambar muy petta mangwa kam ta dulay, te daddoban kam haman na Namaratu ewan. 17 A mappya mantu ta ipaita muy ya amat muy ta atubang na ngamin tolay, ikid na iddukan muy ya kabagis muy kiden mangurug, ikid na italaw muy ya Namaratu, ikid na dayawan muy hapa ya kadakalanen magturay ta lugar muy.

Ya Gagangay Mina Na Magtagabu

18 A ikamuy hapa nga magtagabu ta tolay a malogon kam la ta dafu muy kidina, a masippat kam la tekid. Ammi bakkan la

ta maallak kiden ikid na maidduk kiden tekamuy, te maski ya maporay kiden hapa.
19 Te maski am awan ta liwat muy tekid,
am attaman muy ya pangpazigat da tekamuy gafu ta pangurug muy ta Namaratu
a madayawan kam hapa. 20 Ammi am
itta ya liwat muy tekid a itta hud ya pakedayawan muy gafu ta attaman muy ya pagpaluk da tekamuy? Ammi am angarigan
ta mazigatan kam gafu ta mappya a attaman muy hapa, a pake dakal hapa ya talak
na Namaratu tekamuy. 21 Te yen haman
ya nepangalap na Namaratu tekitam petta
tarabakun tam mina ya mappya maski am
pagzigātān tam, te nazigatan hapa i Hesusen gafu tekitam.

A yen mina ya pangnonotān tam, petta
parigan tam hapa, 22 te awan haman ta
iningwa na ta dulay, ikid na awan ta inuhohug na ta awan kustu. 23 A maski inamamat da a awena tinabbag. A tekid para
la nangpazigat tentu a awena nanatalaw
awa Namaratu la ya nekatalak na, te intu
sangaw ya mangpa-gang tekid ta kuman
na mekustu en tekid. 24 A ta nepagpaappa
da tentu ta kayu en a nesagapil na kitam
gafu ta liwat tam kiden, petta awetanan
sangaw magliwat, am awa mangwa kitam
hud la ta mappya gafu ta pakesipat tam
tentu, te ya bigad na kiden ya namagmappya tekitam. 25 Ta idi a kuman kam na
kalneru kiden nga netawag ta dafu da,
ammi ta ayanin a nagtoli kanan ta dafu
muyen nga mangtaron ta kahalwa muy.

3

Ya Metabarang Ta Seatawa

1-2 A ikamuy hapa babay nga seatawa a
timuluk kam hapa ta āttawa muy, te maski
am aweda para la mangurug ta uhohug na
Namaratu a mabalin ta mauli ya nonot da
gafu ta kappya na tarabaku muy ikid na
talaw muy ta Namaratu, maski awan ta
mauhohug muy tekid. 3 A bakkan mina ta
kaispot na huk muy ikid na barawasi muy
ya pake pakolangan muy, te bakkan ta
yen ya kakurugan na ispot. 4 Mapmappya
hud la ta nonotan muy ya masippat ikid
na magintak ta nonot muy, te ye-yen na
ispot ya awan magdan, ikid na dayawan
na Namaratu ewan. 5 Kumanen ya kaispot
na popolu kiden babay nga nangikatalak
ta Namaratu ta idi, te timuluk kid hapa ta
āttawa da. 6 Ta kuman ni mina Sara en a
timuluk hala ta atawa na en Abraham, te
nekwenta na ta dafu na. A am mappya
hapa ya tarabakun muy gafu ta awan ta
burungan muy ta dulay a negitta kam hapa
te mina Sara en.

7 A ikamuy hapa nga lālāki a nonotan
muy ta pake makāfuy ya bari na āttawa
muy ammi ta bari muy, a iddukan muy
kid mantu, te mesipat kid hapa tekamuy
ta magnayun na angat nga neatad na Namaratu tekamuy. A iddukan muy kid mina
petta awan ta mangsalin ta pakimallak
muy.

Ya Metabarang Ta Mazigatan

8 A ya mabidak hapa tekamuy ngamin a
pagdadaggan muy ya nonot muy, ikid na
magkaid-idduk kam ta kuman na magkabagis, a makipagrikna kam ta kahulun
muy kidina, ikid na magkapaspasensa
kam. 9 A awemuy la ibalat ya dulayen, te
atadan muy hud la ta mappya, te yen ya
gafu na nepangalap na Namaratu tekamuy
petta maatadan kam hapa ta mappya. 10 Te
ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a

**“Ya mayat matolay ikid na makagamid
ta mappya a mappya ta awena
maguhohug ta dulay ikid na
awena magladdud,**
11 **am awa pagtalekudan na mina ya
ngamin dulay, petta mangwa ta
mappya.**
**A pake apagan na mina ya pakikappya
na ta sakā tolay na kiden, petta
yen la ya nonotan na,**
12 **te kumanen hapa ya taronan na Namaratu, a dangagan na hapa ya
pakimallak na.**
Ammi ta mangwa en ta dulay a pagporayān na hapa,” kunna.

13 A am malogon kam mantu nga
mangwa ta mappya a itta hud sangaw
mangigakkad tekamuy? 14 Ammi maski
am angarigan ta mazigatan kam gafu ta
mappya ya tarabakun muy a matalak kam
mina, te pasinapān na kam na Namaratu
ewan. A awemuy mantu italaw ya makitapil tekamuy, ikid na awemuy burungan

ya kwan da tekamuy, 15 te mapmappya
ta dana itug muy ikid na bikulan muy ya
talaw muy ta dafu muyewan Hesus. A
dana nakaparan kanan mina talo am itta
sangaw ya mangibar ta gafu ta pangurug
muy tentu, petta itta ya tabbag muy.
16 Ammi itan muy ta awemuy pasinapān
ya dulay ta nonot muy, te malapat mina ya
tabbag muy.

A isipat muy hapa ya alinnak na nonot,
petta maski am padpadulayan da kam a
awemuy la pasinapān ta nonot muy, te
mas bali mamatan kid am maita da ya
kappyanan na pangurug muy te Hesus.
17 A am uray na Namaratu ta mazigatan
kam gafu ta mappya ya tarabakun muy
a matalak kam la, te mapmappya haman
yen ammi ta mazigatanen gafu ta tarabaku
na en nga dulay. 18 Te intu mina pagnono-
tan muy i Hesusen tentu en nasi nga
nangikaru ta liwat tam kiden. Te intu
haman ya matunungen, ammi nazigatan
haman gafu ta kadulay na kadwan, petta
ikitam nga dulay ya padatangan na ta Na-
maratu ewan.

A ta nepangpapasi da tentu a nesipat
hapa ya bari na en ta zigat ta kuman na
ikamuy, te kagitta tam tolay haman. Ammi
ta kabalin na pasi na en a natolay hala
ta kuman na bari na en, ammi negitta ta
Namaratu ewan. 19 A gafu ta pangabak
na ta pasi a enna hapa nepasikkal ta anitu
kiden nga nabalud ta agyan na sugiram.
20 A ya anitu kiden hapa a ikid hala ya
anghel kiden nga nagsoysoy ta Namaratu
ewan ta araw ni mina Nowe en, te sa nag-
dadorug kid na tolay kiden. A nabayag
hapa ya nepagattam na Namaratu ta tolay
kiden, te awena kid bit pa-gangan talo am
itta ya magbabawi tekid. Te indagan na
hapa ya kabalin na baporen nga nepapad-
day na te Nowe petta ahatan da mina ta
paglayus na danumen. Ammi pake assang
la ya simarok ta baporen, te walwalu la ya
natolay ta kabalin na layusen.

21 A ya pakalasat na walu kiden ta
layusen a yen hapa ya keangarigan na
nepagzigut muy ta danum, te gafu ta
pagzigut muyen a nesipat kam hapa
ta pasi ni Hesus ikid na katolay na en
petta mekerutan kam. Te am nabalin na
nagzigut ya nedagga te Afu Hesus a bakkan
ta bari na en ya nabaggawan am awa
nonot na en gafu ta kari na en ta Namaratu
ewan. 22 A gafu ta natolay hapa i Hesusen
a ittan ta lugar na Namaratu ewan nga
makipagturay hapa tentu, a timuluk hapa
tentu ya ngamin kiden anghel ikid na
magturay nga seppakapangwa.

4

Ya Kappyanan Na Pagzigātān

1 A gafu ta netuluk ni Hesus ya bari na en
ta pagzigātān a mappya hapa, kahkahulun
ku, ta itug muy ya kuman na nonot na
en. Te ya timuluk ta pagzigātān na bari
na ta kuman ni Hesusen a awenan san-
gaw nonotan ya dulay, 2 petta maski am
mabayag para la ya katolay muy a awemuy
la tarabakun ya kuman na ikayat na bari
muy ta idi, te intu la tarabakun muy ya
ikayat na Namaratu ewan.

3 Pake nabayag kam garay ta idi nga
namadday ta dulay ta kuman na awan ki-
den mangurug, te intu la tinarabaku muy
ya magalikkad ta awan ta kapkappyan,
ikid na magatattug, ikid na kanayun mag-
ilellaw, ikid na magdugal, ikid na mefulot
ta pagayayatan, ikid na makipagdayaw ta
kompormi na sinang dyos nga bakkan ta
Namaratu. 4 Ammi gafu ta newasa muy
ya kumanen a pagpaka-lat na kanan na
kahulun muy kiden ta idi gafu ta awemuy
na makihulun tekid nga ange magtabur ta
katapangan na bari da, a padpadulayan da
kanan hapa. 5 Ammi maayagan kid hala
sangaw ta atubang na Namaratu ewan, te
pagpagan na kid ta liwat da, te dana ne-
gakkad na ta imbestigaran na ya ngamin
tolay, kompormi am matolay kid para la
ono am dana nasi kid. 6 A yen ya gafu na
ta nepadangag ya pangikerutan na Nama-
ratu ta nagpasi kiden ta katolay da en petta
maski am masi kid ta kuman na gagangay
na tolay, a mabalin ta matolay kid hala nga
megitta ta Namaratu ewan.

7 A ta ayanin a tanagay na ya pagadde-
tan na arawin yan, a mappya mantu ta
appiyan muy ya nonot muy, a gamman
muy ya bari muy, petta makimallak kam.

8 A pake ipasikkal muy hapa ya pagkaid-idduk muy, te am iddukan tam ya ikattolay tam a fuhidan tam ya liwat da tekitam maski am addu. 9 A matalak kam la mina nga magkapadpadulot ta bali muy, 10 te maski am anu ya neatad na Namaratu ta tagtakday tekitam nga makauffun hapa ta kabagis tam kiden a mappya ta yen hapa ya iuffun tam tekid, petta mappya kitam na magtaron ta magdaduma na peuffun na Namaratu tekitam. 11 Am itta ya mangit-uldu a mappya ta uhohugan na ya megitta ta uhohug na Namaratu. A am itta ya manguffun ta kadwan a mappya ta ikatalak na ya pangpasikan na Namaratu tentu, pettam kumanen a Namaratu hapa sangaw ya madayawan gafu ta ngamin tarabakun muy ta pangurug muy te Hesus Kristu. Te gagangay ta intu ya madayawan ikid na magturay addet ta addet. Onay!

12 Dana itug muy hapa ta nonot muy, kahkahulun, ta itta hala sangaw ya madammat na pagzigātān muy. A awemuy mina pahig ta dana melillik kam mina, te gagangay ta itta ya mangankanna ta pangurug tam. 13 Mapmappya hud la ta matalak kam la, māsi mekabat kam hapa ta kuman na zigat ni Afu Hesus, petta mefulot hapa sangaw ya talak muy ta pagtoli na tekitam, te yen sangaw ya pakepaita na ngamin kalalaki na ikid na pakapangwa na ta ngamin tolay.

14 A am padpadulayan na kam na awan kiden mangurug gafu ta pangurug muy te Hesus a matalak kam mina, te yen ya pakaitan ta pasinapān na kam na Kahalwa na Namaratu nga seppakapangwa. 15 Ammi awan mina tekamuy ta mamapasi ikid na magtakaw ikid na kompormi na mamadday ta dulay, petta bakkan ta yen kid ya gafu na pangikatupag da tekamuy. 16 Ammi am pagzigātan da kam gafu ta pangurug muy te Hesus a awemuy ikamat, te mas bali ibosag muy tekid ya pangdayaw muy ta Namaratu gafu ta mesipat kam ta ngagan ni Hesus. 17 Te nonotan muy, kahkahulun, ta namegafun ya araw na pangpa-gang na Namaratu ta itta kiden ta bali na, a am papa-gang na apolu ya tolay na kiden nga nagliwat a anu sangaw ya pagbalinan na awan kiden mangurug ta uhohug na. 18 Ta kuman na takday uhohug ta lebru na Namaratu a

“Gafu ta mazigat mekerutan ya mappya kiden na tolay a pake kakallak sangaw ya dulay kiden tolay nga awan mangnonot ta Namaratu,” kunna.

19 A am uray mantu na Namaratu ta mazigatan ya kadwan kiden tekamuy ta ayanin a mappya ta idulot da la ya mappya na tarabaku, a ipataron da ya kahalwa da ta Namaratu ewan, te awena ilogot ya mangikatalak tentu.

5

Ya Metabarang Ta Manaron

1 A ikamuy hapa nga kalalaklakayan ta iglesya a itta hapa ya ibar ku tekamuy, te kagitta dak hapa laklakay, a iyak hapa ya takday nakaita ta pangpapasi da te Afu Hesus, a kahulun dak hapa sangaw nga mesipat ta kalalaki na en am magtoli tekitam. 2 A ya ibar ku tekamuy, a taronan muy ya mangurug kiden ta agyan muy, te kwa na kid na Namaratu ewan. A awemuy mina madamdam magtaron gafu ta zigat na pagtaron muy, te matalak kam mina gafu ta Namaratu ya manguffun tekamuy.

A awan mina ta magtaron gafu ta karagatan na ya tandan, te malogon la mina magtaron gafu ta talak na. 3 A awemuy hapa igitta ya taronan muy kidina ta kuman na daddoban muy kid, te mapmappya hud la ta maski am anu ya ituldum tekid a mapolu kam hapa, petta parigan da kam. 4 A am magtoli sangaw ya kadakalan na manaron tekitam a atadan na kam hapa sangaw ta sagolyat muy nga ispot nga awan magdan.

5 A ikamuy hapa nga medyo aassang a kurugan muy ya ibar na laklakay kidina, te taronan da kam hapa. A sa maggagitta kam hapa nga mangipaita ta alinnak na nonot ta gintata-dayan tekamuy, te ya uhohug ta Bibliya a

“Uffunan na Namaratu ya umalinnak, ammi ikatupag na ya magparayag,” kunna.

6 A am angarigan mantu ta kuman na
madammat ya kamat na Namaratu teka-
muy a umalinnak kam la, te itta la sangaw
ya pangpata-nang na tekamuy. 7 A maski
am anu ya kapopoyungan muy a ibar muy
la ngamin tentu te intu ya makkamu teka-
muy.
8 A mappya hapa ta imugudan muy, talo
am dukmaran na kam sangaw ni Satanas,
te intu hapa ya katapil tam nga makakalka-
lasig ta kuman na maguyung na atu, te
apagan na ya dukmaran na. 9 Mappya
mantu ta pake itug muy ya pangurug muy
te Hesus, petta masikan kam nga mang-
atubang te Satanas. A awemuy pahig ta
ikamuy la ya pagzigātan na, te maski ya
kagitta muy kiden mangurug ta ngamin
paglelehutin a mazigatan kid hapa ta ku-
man na pagzigātān muy. 10 Ammi am at-
taman muy la ya zigat muy abat ta sang
maba-bayag a paglampawan na kam na
Namaratu ewan. Intu hala ya Dyos muy
nga mangatad ta ngamin kappyanan. A
yen ta inalap na kam petta mesipat kam
hapa ta kalalaki na en nga magnayun
gafu ta itta kam te Afu Hesus. A patuya-
gan na hapa ya pangurug muy, petta
masikan kam mang-atubang ta ngamin
kiden mangsalin tekamuy, 11 Mappya te
magnayun la tentu ya ngamin kalalaki.

Ya Mapozan Na Uhohug Na

12 A nesurat kun ya apisi in surat teka-
muy, te ye-yan ya itabarang ku ikid na
ipasikkal ku tekamuy, petta amu muy ya
panguffun na Namaratu nga kakurugan. A
mappya ta pake itug muy ta nonot muy,
petta ikatalak muy.
I Silas hapa ya mangitulud ta surat kin
tekamuy, te intu hala ya kabagis ku nga
awan mangilogot. 13 A makikumusta hapa
tekamuy ya mangurug kiden ta isin nga
kagitta na ili na Babilonya, te kahulun
muy kid hapa nga pinili na Namaratu. A
makikumusta hapa ya anak kin Markus.
14 A am kada maggagimung kam a
magkaalimano kam ta talak muy. Nama-
ratu ya makkamu tekamuy ngamin nga
nedagga te Hesus Kristu. Yen la ya addet
na mabidak tekamuy.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pedru

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya mekaduwa in surat ni Pedru a nesurat na ta mangurug kiden ta lugar na Asya en Assang, te nadamag na ta tabtabangan na kid na mangituldu kiden ta awan kustu. A yen ta nagsurat tekid, petta amu da ya kustu ikid na awan kustu, petta awena mina maperdi na pangurug da. Pake nepasikkal na tekid ta itta sangaw ya mangidadula ta pangurug da, te yaga idadula da hapa sangaw ya pagtoli ni Afu Hesus. A yen kān ta magpalan kid mina, petta aweda maayayyaw nga mangurug ta takwan.

1-2 Tekamuy ngamin nga mangurug te Hesus Kristu,

Ampade dumakal ya kallak na Namaratu tekamuy, petta itta la itta ya ngamin mappya tekamuy gafu ta pakkamu muy tentu ikid ni Afu Hesus. A gafu ta matunung ya Dyos tamewan Hesus nga mangikerutan tekitam a awan ta idaduma na tekitam, te negitta na kam hapa tekami nga mesipat ta kallak na en, petta parefu kitam nga mangurug tentu.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Simon Pedru, nga daddoban ni Hesus Kristu, ikid na takday turin na nga mangipadangag ta uhohug na en.

Ya Panguffun Na Pakapangwa Na Namaratu

3 A gafu ta pakapangwa na Namaratu nga itta te Hesus ikid na pakkamu tam tentu a neatad na tekitam ya ngamin masapul tam petta makkwa tam ya megitta ta Namaratu ta katolay tamin para la, te yen ya nepangalap ni Hesus tekitam petta mesipat kitam hapa ta ngamin kalalaki na. 4 A gafu ta pangalap na en tekitam a itta hapa ya nekari na nga pake dakal ikid na mappya, a am yen kid ya kurugan muy a mesipat kam hapa ta kuman na nonot na Namaratu ewan, petta malillikan muy ya dulayen nga karagatan na awan kiden mangurug.

5 A yen ta pake ipasikkal muy mina ya pangurug muy ta mappya na tarabaku.

A am ikakinan muy ya mappya na tarabaku a nonotan muy hapa am anu ya mekustu.

6 A am manonot muy ya mekustu a ituldu muy hapa ya bari muy.

A am ituldu muy ya bari muy a maattaman muy hapa ya mazigat.

A am maattaman muy ya mazigat a idulot muy hapa ya megitta ta Namaratu ewan.

7 A am idulot muy ya megitta ta Namaratu a iddukan muy hapa ya kabagis muy kiden nga mangurug.

A am itta ya pangidduk muy ta kabagis muy kiden a daggan muy para ta kuman na pangidduk na Namaratu petta awan ta idaduma muy.

8 Am yen kid na kappyanan ya itug muy ta nonot muy ikid na kanayun idulot muy ta mappya a yen ya mangipasikkal ta awemuy makupat ta pakkamu muy ta Dafu tamewan Hesus Kristu. 9 Ammi am mangurug kān ya tolay ta awena ipaita ye-yen kid na kappyanan a negitta hapa ta kuman na daram, te kuman na intu la maita na ya pake abikan tentu, a naliwatan nan ya gafu na nekabaggaw na ta liwat na kiden.

10 A yen ya gafu na, kahkahulun, ta pake ikakinan muy mina ye-yen kid na tarabaku, petta awemuy sangaw melogot, te yen kid ya mangipasikkal ta nepangpili ikid na nepangalap na Namaratu tekamuy. 11 Te am idulot muy la ya kumanin a pagdulotan na kam hapa sangaw sedayaw ta magnayun na iturayan na Dafu tamewan Hesus nga mangikerutan tekitam.

12-13 A maski am dana amu muy ya kuman na nabidakin tekamuy ikid na netug muy ya kakurugan nga netuldu tekamuy a mappya hala ta kanayun itotolik ibida tekamuy ta katolay kin para la, 14 te amuk ta tanagay na ya pagtugut ku tekamuy ta kuman na nebar ni Afu Hesus teyak ta idi. 15 A yen ta nesurat ku yan, a isirak kun hapa tekamuy, pettam kumanen am awanak sangaw a itta hala ya pangnonotan muy ta nabidak tekamuy.

Ya Mangipasikkal Ta Pagtoli Ni Hesus

16 A ya kuman na nepadangag mi en
tekamuy ta idi a magtoli hala sangaw sin
i Afu Hesus nga seppakapangwa ta kuman
na gagangay na ari. Ammi bakkan ta intu
binida mi tekamuy ya kampon la na bida
nga pinaratu na masistema na tolay, te
ikami hapa la ya pake nakaita ta dakar na
kalalaki na en tentu en pa nanguli ta utun
na bagetayen. 17-18 Te naghahulun kami ta
bagetayen, a pinagdakar na Namaratu ya
bari na en ta kuman na bilag, a dinayawan
na hapa, te nadangag mi ya ngahal na
Namaratu ewan nga nagafu ta langit;
**“Ye-yan ya Anak ku nga matakit ta
nonot ku, te pake matalakanak
tentu,”** kunna tekami.
19 A itta hapa ya pake mangipasikkal
para ta pagtoli na sangaw tekitam, te ya
lavun na aglavun kiden na Namaratu nga
nesurat da ta palungu na araw a yen kid
ya nangiunnan ta itta sangaw ya malalaki
na ari nga magafu ta Namaratu ewan. A
ya uhohug da en mantu ya kuman na
hilag muy nga magpadakar ta sugiram,
petta yen ya pake kurugan muy addet ta
magkarawan. Te am ittan sangaw ya araw
na ange na a intu hapa la ya mangpadakar
ta nonot muy. 20 A mappya hapa ta dana
nonotan muy ya nagafun na linavun na
aglavun kiden ta idi, te bakkan haman ta
nonot da hapa la ya nagafun na linavun
da, 21 te aweda haman naguray nanglavun,
am awa pinaglavun na kid na Kahalwa
na Namaratu, petta intu neuhohug da ya
nepeuhohug na Namaratu tekid.

2

Ya Mangituldu Kiden Ta Tulad

1 Ammi maski kunna ten itta hapa ya
sinang aglavun ta idi nga naglavun ta tu-
lad. A kumanen hapa ta ayanin, te magu-
ray hapa sangaw ya kadwan kiden teka-
muy nga mangituldu ta tulad, te isaned
da hapa sangaw ya takwan na bida ta to-
lay kidina, a yen sangaw ya mangperdi
ta pangurug da, te yaga ilemad da san-
gaw ya Dafu tamewan Hesus ta intu ya
nangsaka tekid, a yen ta alistu sangaw ya
pangpa-gang na tekid. 2 Ammi intu dulay
te addu hapa sangaw ya dumagdag tekid,
a paruban da ya ngamin magdaduma na
dulay. A medadula hapa sangaw ya pangu-
rug tam gafu ta kahulun tam kiden nga du-
magdag tekid. 3 A gafu ta mainggum hapa
ya sinang mangituldu kiden a paruban da
kam sangaw nga ayayyawan ta tulad na
bida, petta magamid da ya iuffun muy
tekid.

Ammi pahig da ta awena magdulot
na pangpa-gang na Namaratu tekid, te
masidug kan na. Ammi kuga makilavun
kid, te aweda manonot ya iningwa na Na-
maratu ta araw ni mina Nowe en. 4 Te
awena haman tinaliban ya anghel kiden
nagliwat, awa pinatugut na kid ta agyan
da en, a nefukuk na kid ta lugar na pake
masugiram addet ta araw na pake pangpa-
gang na tekid.

5 A kumanen hapa ta napopolu kiden
tolay nga awan nagtalaw ta Namaratu ta
araw ni mina Nowe en, te awena kid
nekallak, awa pinaglayus na ya ngamin
paglelehut da, a sa nagkalimat kid fwera
la teg mina Nowe en nga nangipadangag
ta katunungan, ikid na pitu kiden kahu-
lun na. 6 Kumanen hapa ta tolay kiden
ta ili na Sodom ikid na Gomora ta araw
ni mina Abraham, te tinungradan na Na-
maratu ya ngamin ili da, a sa naapang
kid, pettam kumanen a ikid kān sangaw ya
pagnonotan na tolay kiden nga awan mag-
talaw ta Namaratu. 7-8 Ammi dana nelillik
na ig Lot nga panganakan ni Abrahamen,
te mappya kān na tolay, a sigida matakit
kān ya nonot na gafu ta naita na ikid na
nadangag na ta kailiyan na kiden, te intu
la tarabakun da ya awan ta kapkappyan, te
sa magatattug kid ta kagitta da kiden lalaki
ikid na kagitta da kiden babay.

9 A yen kid na bida ya mangipasikkal
ta pangpa-gang na Namaratu, te amu
na ikerutan ya mamat kiden tentu
ta pagzigātān da, yaga amu na hapa
pagzigātan ya magtarabaku kiden ta dulay
addet ta datang na araw na pake pangpa-
gang na tekid. 10 A pake mepallat hapa
sangaw ya pangpa-gang na ta sinang
mangituldu kiden, te mafulotan kid ma-
gatattug ta ngamin karagatan na bari da
nga dulay.

“Annun mi hud mangurug ta magturay tekami,” kunda,
te pake ipaita da para ya parayag da ikid na turad da, te padpadulayan da ya seppakapangwa kiden, petta maita ta awan ta talaw da tekid. 11 Ammi maski am pake naturturay para ya pakapangwa na anghel kiden na Namaratu a aweda haman padpadulayan ya maski al-alinnak ammi tekid, am awa gamman da kid la ta uhohug na Namaratu. 12 Ammi takwan ya nonot na sinang mangituldu kiden, te padulayan da ya aweda maawatan. A kuman kid mantu na ayam kiden nga awan makanonot, te intu la tarabakun da ya gagangay na bari da. A awan mantu ta serbi na pakeanak da en am bakkan la ta pasi da, te isipat na kid hala sangaw na Namaratu ta pangpa-gang na ta seppakapangwa kiden, 13 petta maatadan kid hapa ta kuman na tarabaku da en dulay.

A yen kid hapa ya mangpali-bag ta pangdayaw muy, te ikayat da makigimung tekamuy, ammi tagasingatan da para la ya magalikkad ta dulay maski ta araw. 14 A gafu ta aweda para la matappag ta pagliwatan da a intu la itan da ya kadallawān da. A gafu ta malalaki kid hapa manggamid ta ngamin ingguman da a sisteman da para ya makafuy mangurug. Pa-gangan na kid malat na Namaratu, 15 te nagtalekudan da ya dalan na katunungan, a netawag kid na. Intu parigan da i mina Balam nga anak ni Bosar, te ya iningwa ni Balamen a kinaragatan na ya itandan na mamagliwat tentu, 16 ammi ya kabayu na en nga nagtakayan na a yen ya nangballaw tentu ta pagliwat na en, te naguhohug ta kuman na tolay, a ginamman na ya dafu na en ta pagguyung na en.

17 Awan mantu ta pagkappyanan na tolay kidin yen, te kuman kid na huhun nga awan ta danum na, a kuman na mepayad kid la ta kuman na kulam nga awan ta udan na. A kakurugan ta yen kid ya nangiparanan na Namaratu ta lugar na pake masugiram, 18 te kuga maparayag ya agbibidan da. A ipasikkal da hapa ya gagangayen dulay nga napenaman na tolay kiden, petta maayayyaw da ya bagu kiden nagbabawi, petta masi-watan kid ha ta nagtalekudan da en. Te ya ibar da tekid a

19 “Am kurugan muy ya ituldu mi tekamuy a malu-fut sangaw ya galut na magturay kiden tekamuy,” kunda tekid.

Ammi aweda garay marikna ta galutan na kid hapa na dulay na nonot, te maski am anu ya kapenaman na tolay a kegalutan na hapa. 20 Te am angarigan ta aweyan da ya dulayen nga napenaman da ta idi gafu ta mangurug kid na te Afu Hesus a naubadan kid na. Ammi am tolin da ha ya nagtalekudan da en a nasi-watan kid ha, a pake dulay na ya kegalut da ammi ta aweda en para la pangurug. 21 Mapmappya mina para ta awan ta amu da, te gafu ta kinurug da ya uhohug na Namaratu nga nepadangag tekid, kapye da ha sangaw nagtalekudan, 22 a nagdulot hala tekid ya kuman na bida na dadagkal kiden;

“Kinān na atu ya neadwa na en, a ya bahuyen nazigut a umange ha nagtabur,” kunda.

3

Ya Pagaddetan Na Arawin Yan

1 Ye-yan, kahkahulun, ya mekaduwa na surat ku tekamuy, te hukalan ku ya nonot muy, petta pake nonotan muy ta mappya ya dana netuldu tekamuy; kumanen hapa ta napolu en surat ku. 2 Ikayat ku ta awemuy kaliwatan ya linavun na aglavun kiden na Namaratu ta idi, ikid na inuhohug ni Afu Hesus nga nepadangag na turin na kiden tekamuy.

3 Ya pake mapopolu mina nga amu muy a am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan a itta sangaw ya ange tekamuy nga mangidadula ta kurugan muy, te yeyan kid sangaw ya mafulotan magatattug ta ngamin karagatan na bari da nga dulay. 4 Ya ibar da sangaw a

“Agu ta nekari ni Hesus ya pagtoli na ta isin, petta ulin na ya paglelehutin?” kunda sangaw.

“A had agyan na mantu? Te abat ta nekamulu na lutakin yan awan kad para la ta nauli ta kasasaad na tolay. A itta para la ngamin ta kuman na idi ta ketta na gingginafu tam kiden,” kunda sangaw.

5 Ammi pamakukun da la, te aweda ikayat
nonotan ya nakkwa ta lutakin yan ta
palungu araw. Te gafu ta inuhohug na Na-
maratu ta idi a ittan ya langit ikid na lutak,
ammi danum ya nagafun na lutakin, a san-
gaw danum hapa ya nangtolay ta ngamin
nagtuhu ta lutak. 6 Ammi danum ha ya
nangperdi ta lutakin kontodu tolay kiden
gafu ta dakal na layus ta ngamin paglele-
hutin. 7 A gafu ta uhohug na Namaratu
a nabayag ya lutakin ikid na langitewan
abat ta ayanin, te ibaybayag na kid addet
ta araw na panguknud na ta awan kiden
nagtalaw tentu, te yen sangaw ya pangpa-
gang na tekid, te tungradan na sangaw ya
ngamin lutakin kontodu langitewan.

8-9 A ta kuman na uray na kadwan a
pahig da ta italantan na Dafu tamewan ya
pagtoli na en nga nekari na, ammi awan,
te ya kuman na mavit tekitam a mabayag
ta Namaratu, a ya kuman na mabayag teki-
tam a mavit la tentu. Awena mantu ta
italantan ya ange na, te attaman na la ya
kabayag na gafu tekamuy, te pa-nagan na
bit ya awan para la magbabawi ta pagliwat
da, te awena ikayat ta itta ya maperdi ta
maski takday la tekid. 10 Ammi sangaw ta
datang na araw na pangpa-gang na Dafu
tamewan a yen sangaw ya pagka-ma na
tolay kiden ta kuman na tulisan ta hiklam,
te ka-ma la magsitang ya **“Du du du du
du,”** kumin ta pake masikan, te imawan
sangaw ya langitewan, a sa maapang ya
ngamin kiden seppakapangwa nga dulay
ta langit kontodu lutakin ikid na ngamin
kiden napadday ta lutak.

11 A gafu ta sa imawan sangaw ya
ngamin paglelehutin a anu mantu ya map-
pya tekitam petta awetam hapa sangaw
melogot? Mappya, kahkahulun, ta sigida
idulot tam ya kuman na megitta ta Na-
maratu ewan, 12 a ikakinan tam la ya
patarabaku na tekitam ta pangipa-na tam
tentu, a yen sangaw ya pagalistu na ange
tekitam. A maski am sa maapang sangaw
ya lutakin ikid na langitewan ta afuy, 13 a
itta hala ya ikatalak tam ta bagu na lutak
ikid na bagu na langit nga nekari na teki-
tam, a yen sangaw ya pagyanan na ngamin
katunungan.

14 A gafu ta aindagan muy ya kuman
na nekari na Namaratu tekitam, mappya,
kahkahulun, ta pake makikappya kam
tentu, a appiyan muy ya agangwa muy,
petta awan sangaw ta pangihuyan na teka-
muy ta ange na. 15 A ikwenta muy ya
pagattam na Namaratu ta kuman na iatad
na ta awan kiden para la mangurug, petta
mekerutan kid mina. Kumanin hapa ya
nesurat na kabagis tamen Pablu tekamuy
ta kuman na netuldu na Namaratu tentu,
16 te yen hapa ya bidan na ta ngamin kiden
surat na. Ammi mazigat maawatan ya
kadwan kiden bida na. A gafu ta aweda
maawatan na aging-aamu kiden na tolay
ikid na magbalabalittag ta nonot, a pagkil-
luyan da ya bida na kiden, a kumanen
hapa ta kadwan kiden surat na Namaratu,
ammi melogot kid hala sangaw te killu ya
pangurug da.

17 Mappya, kahkahulun ku, te dana
amu muy na ya dumatang sangaw ta
kumanin kid na tolay, a yen ta palanan
muy kid mina, petta awemuy hapa
sangaw maayayyaw ta tulad da, talo
am yen sangaw ya pakekulzatan muy.
18 Mapmappya hud la ta ikatalak muy ya
kallak ni Afu Hesus nga mangikerutan
tekitam, a padakalan muy ya amu muy
tentu. Ampade intu ya madaydayawan
addet ta addet. Onay!

Ya Napolu En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya ngagan na nagsurat ta isin a Hwan, a intu hala ya takday ituldu ni Hesus ta pagyan na en para la ta lutakin. A ta paglaklakay ni Hwan a nesurat na ye-yan na surat, petta metuldu ya mangurug kiden ta kakurugan, te addu ya nangisaned ta pagkilluyan, a nangitawag kid. Dumagdag mantu sin ya nesurat ni Hwan.

Ya Uhohugen Nga Nagbalin Ta Tolay

1-4 Nagsuratak tekamuy, anak ku, gafu ta **“Uhohug na Namaratu”** nga nagbalin ta tolay, te nagpeta haman tekami, a naita mi ikid na nadangag mi, a pake binilbig mi ta mappya, yaga nasamgad mi para ya bari na en. Ammi ta awena para la nepagpeta tekami a dana ittan. Maski ta kāwān para la na nekahukal na paglelehutin a dana ittan te Dama na ewan Namaratu. Ammi tentu nagpeta tekami a pinasikkal mi ta mappya am anu ya katolay na, a amu min ta intu hala ya Uhohug na Namaratu nga mangatad ta magnayun na angat.

A yen ta nagsuratak tekamuy petta amu muy hapa ya naita mi ikid na nadangag mi, pettam kumanen a mesipat kam hapa tekami ta pakikahulun mi ta Namaratu ewan ikid na Anak na en Hesus Kristu, te am mesipat kam hapa a pake kustu ya talak mi.

Ya Gagangay Na Namaratu

5 A ya nadangag mi en te Hesus, a yen ya ipadangag ku tekamuy, te ya gagangay kan na Namaratu ewan a pake madakar kan, te awan kan pulus ta pagsugiram na. 6 A am ibar tam ta makikahulun kitam tentu ta magtugtugut kitam para la ta sugiram a nagtulad kitam mantu, te awetam haman tarabakun ya megitta ta inuhohug tam. 7 Ammi am intu angen tam ya dakaren nga dakar na Namaratu ewan a sa makikahulun kitam, a ya daga na anak na en Hesus ya mangbaggaw ta ngamin kadulay tam. 8 Am pahig tam ta awan ta dulay tekitam a kuman na pagladdudān tam mantu ya bari tam, te awetam haman amu ya kakurugan. 9 Ammi am ibosag tam hala ya liwat tam kiden ta Namaratu, a mekatalak hapa nga mangpakoma tekitam, a matunung hapa ta pangpakoma na tekitam, te baggawan na para ya ngamin kadulay tam. 10 Ammi am ilemad tam ta awan ta nagliwatan tam, a ikwenta tam mantu ya Namaratu ta magtulad, te awetam haman kurugan ya uhohug na en tekitam.

2

Ya Panguffun Ni Hesus

1 Yen ta nagsuratak tekamuy, ānāk ku, petta awemuy mina magliwat, ammi am itta tekitam ya magliwat a itta hala i Hesusen nga mangisagapil ta bari na en tekitam ta atubang na Dama na ewan Namaratu, petta pakoman na kitam. A mappya hapa, te awan pulus ta pagkilluyan ni Hesus, 2 a intu ya nangikaru ta liwat tam kiden, kontodu liwat na ngamin kiden tolay ta paglelehutin.

3 A am kurugan tam ya ngamin patarabaku na tekitam a yen ya pakkamu tam ta kofun na kitam na Namaratu. 4 Ammi am itta ya mangibar ta **“Magkofun kami na Namaratu,”** kunna, ta awena kurugan ya patarabaku na Namaratu tentu, a magtulad haman, te intu la uhohugan na ya awan kustu. 5 Ammi am itug tam la ya uhohug na Namaratu a pake netug tanan hapa ya pangidduk na Namaratu tekitam, a yen ya pakkamu tam ta itta kitam tentu. 6 A am itta ya mangibar ta **“Itta yak na ta Namaratu,”** kunna, a mappya mantu ta tarabakun na ya kuman na tinarabaku ni Hesusen.

Ya Bagu Na Bilin

7 Amu muy, kahkahulun, ya bilin ni Hesus nga nesirak na tekitam, te

“Magkaid-idduk kam la ta kuman na pangidduk ku tekamuy,” kunna.

A awan mantu ta takwan na isurat ku tekamuy am bakkan hala ta dana en bilin ni Hesus nga nadangag muy ta gafu na nepangurug muy. 8 Ammi ibar ku ta kuman na bagu ya bilin na en, te kuman na ayanen la ya pakkamu tam ta ikayat na uhohugan na pangidduk na en tekitam, a

ayanin la hapa ya pakaparig tam ta kuman na pangidduk na en tekitam, te imawan na ya sugiram na nonot tam a madakaran kitanan ta kakurugan na dakar.

9-11 Ammi am **“Madakar hala ya nonot ku,”** itta ya kumin, ta ikatupag na para la ya sakā tolay na a kurug ta masugiram para la ya nonot na, te dādagdagan na sugiramen, a awena amu ya dadayuman na, te kuman na pinagdaram na sugiram na en. Ammi ya mangidduk ta sakā tolay na a yen ya magyan ta dakar, a awena sangaw metumpap magliwat.

12-14 A ta ayanin a nagsuratak tekamuy ngamin mangurug, te pinakoman na kam na Namaratu ta liwat muy kiden gafu te Hesus, a amu muy ya Namaratu nga ikwenta muy ta Dama muy. A nagsuratak hapa tekamuy nga kalalaklakayan, te amu muy hapa ya Anak na Namaratu nga dana itta addet ta pake gafgafu na ngamin. A nagsuratak hapa tekamuy bābbāgu, te masikan kam, a inabak muy ya Satanas nga mamagliwat mina tekamuy, gafu ta netug muy ya uhohug na Namaratu ta nonot muy.

15 A ya ibar ku para tekamuy a awemuy la pakolangan ya gagangayen ta paglelehutin yan, ikid na awemuy la pakolangan ya kuman na pakolangan na tolay kiden nga mapenam ta paglelehutin, te maski am inya ya mangpakolang ta isin kid a awena netug ya pangidduk na Dama na ewan. 16 Te ya pangpakolang na tolay kiden ta ngamin kiden karagatan da, ikid na pangpakolang da ta ngamin kiden maita da, ikid na pagparayag da ta kalalaki da a bakkan ta yen kid ya patarabaku na Namaratu, te nagafu kid hala ta nonot na tolay, a yen kid ya tarabakun na mapenam kiden ta paglelehutin yan. 17 Ammi imawan hala sangaw ya paglelehutin yan kontodu ngamin kiden pakolangan na tolay kiden. Intu la magnayun ya mangidulot ta ikayat na Namaratu ewan.

Ya Pumasil Te Hesus

18 Nadamag muy, kahkahulun, ta itta sangaw ya masikan nga pumasil te Hesus am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan. Ammi maski ta ayanin a addun ya mangipopolu pumasil tentu, a yen ya pakkamu tam ta tanagay na ya pagaddetan na arawin yan, te ikayat da ulin ya pangurug muy te Hesus. 19 Ikid paen ya nakikahulun tekitam ta idi, ammi nakigungay kid na. A yen ta aweda nagdanang tekitam te aweda negitta tekitam. Te am kagitta tam kid mina a nagyan kid mina tekitam, ammi gafu ta nakigungay kid na a yen ya pakkamu tam ta awetam kid kahulun. 20 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te itta hala ya Kahalwa na Namaratu tekamuy, a pinasinapan na kam petta amu muy ya ngamin kakurugan.

21 A bakkan mantu ta yen ya nepagsurat ku tekamuy gafu ta awemuy amu ya kakurugan, te amu muy haman. Ammi nagsuratak hala tekamuy, petta idulot muy la ya amu muy, te amu muy ta awan ta pagkilluyan na kinurug tamen, te kakurugan la ngamin. 22 Inya hud ya mangisaned ta tulad am bakkan ta awan kiden mangurug ta kadyos ni Hesusen, te

“Bakkan te Hesusen ya Mangikerutan am
awa pa nagyan bit ta bari na en,”
kunda.

A yen kid mantu ya pumasil te Hesus, te azo aweyan da ya Namaratu ikid na Anak na en. 23 Ammi ya awan mangurug te Hesus a adayu hapa ta Dama na ewan Namaratu, ammi ya mangurugen te Hesus a yen hapa ya pagyanan na Namaratu. 24 Mappya mantu, kahkahulun, ta pake itug muy ya nadangag muy ta gafu na nepangurug muy, te am itug muy yen ta nonot muy a kahulun na kam mantu na Namaratu ewan ikid na Anak na en Hesus, 25 a atadan na kam sangaw ta magnayun na angat nga dana nebar na tekitam.

26 Nesurat kun ya kumanin na uhohug tekamuy gafu ta kadwan kiden nga umange mangayayyaw tekamuy. 27 Ammi mappya te itta hala ya Kahalwa na Namaratu nga makisagapil tekamuy, a maski am awan ta tolay nga mangituldu tekamuy, te intu hala ya mangituldu tekamuy ta ngamin, a awan ta pagkilluyan na ituldu na, te kakurugan haman ngamin. A mappya mantu ta idulot muy la ya pangikatalak muy te Hesus ta kuman na netuldu na Kahalwa na Namaratu tekamuy, 28 pettam

kumanen am magpeta ha sangaw i Hesus tekitam a awemuy sangaw mapalan tentu am awa matalak kam tentu. 29 Amu muy ta matunung la ya ngamin gagangay ni Hesus, te Anak haman na Namaratu ewan. A am matunung hapa ya gagangay tam a yen ya mangipasikkal ta ānāk kitam hapa na Namaratu ewan.

3

Ya Anak Kiden Na Namaratu

1 Itan muy, kahkahulun, awa pake dakal ya pangidduk na Namaratu tekitam, te ibar na haman ta ānāk na kitam, a kustu hapa ya ibar na te kakurugan haman. Ammi ya awan kiden mangurug a aweda malasin ta ānāk kitam na Namaratu gafu ta aweda garay malasin ya Dama tam. 2 Maski ta ayanin, kahkahulun, a ānāk kitanan na Namaratu ewan, a awena para la maita am anu sangaw ya pagbalinan tam. Ammi sangaw am maita tanan ya panguli na bari tam kiden a yen ya pakkamu tam ta megitta kitanan hala ta Namaratu ewan, te intu hapa la sangaw ya pake maita tam. 3 Gafu ta itta ya ikatalak tam ta kumanin, a gagangay ta a azin tam la azin ya ngamin dulay tekitam petta mappya kitam la ta kuman na kappya ni Hesusen.

4 A ya awan magimmang magliwat a makaliwat mantu ta lintig kiden na Namaratu, te intu liwat na tolay ya awena en pangurug ta lintig na kiden. 5 Amu muy ta awena pulus nagliwat ni Hesus, te umange haman ta isin petta ikaru na ya liwat tam kiden. 6 A am kurug ta itta kitam la te Hesus a awetanan mantu magliwat. Ammi ya awan nagimmang magliwat a awena mantu amu i Hesus, a awena para la amu ya gafu na neange na en ta lutakin.

7 Awemuy mantu paayayyaw, ānāk ku, te awan ta matunung ta kuman na katunung ni Hesus am bakkan la ta pumarigen tentu nga mangidulot ta mappya. 8 Ya maggakkad para la magliwat a kahulun mantu ni Satanas, te kanayun nagliwat haman ya Satanasen maski abat ta gafu na en. Ammi yen ta nagpeta ya Anak na Namaratu tekitam tolay, petta perdin na ya tarabaku ni Satanas ta tolay kiden. 9 A am mauli meanak ya tolay petta magbalin ta anak na Namaratu a aweyan na mantu ya magliwat, te itta haman ya nemula na Namaratu tentu nga mangpasikan tentu. A awena mabalin ta magliwat, te putut haman na Namaratu ewan. 10 Malasin tam mantu am inya ya ānāk na Namaratu ikid na ānāk ni Satanas, te ya tarabaku da ya pangilasinan tam tekid. Te ya awan mangidulot ta mappya ikid na awan mangidduk ta sakā tolay na kiden a bakkan mantu ta anak na Namaratu am awa anak na Satanas.

Ya Gagangay Na Awan Mangidduk

11 Mappya, kahkahulun, ta magkaididduk kitam, te yen haman ya kanayun nepadangag ni Hesus ikid na ikami addet ta palungu. 12 Te awetam mina parigan i mina Kainen nga dumagdag te Satanas, te pinapasi na haman ya wagi na en Abel. Ammi anu kawagan na ta pinapasi na? A on te nekatalak na Namaratu ya negawat na wagi na en Abel, ammi tentu a nagtalekudan na Namaratu ya negawat na en te awena kustu. 13 A awemuy mantu zigatan, kahkahulun, am ikatupag na kam hapa na awan kiden mangurug, te naggagitta kid haman ni mina Kainen. 14 Ammi ikitam mangurug a iddukan tam ya sakā tolay tam, a yen ya pakkamu tam ta nagtalekudan tanan ya pasi tam ikid na simarok kitanan ta pagtolayan tam. Ammi ya awan mangidduk a ittan para la ta agyan na pasi. 15 Te maski am inya ya mangikatupag ta ikattolay na a mekwenta hala ta mamapasi, a yen ya pakkamu tam ta awena mesipat na mangikatupag ta magnayun na angat, te megitta haman ta mamapasi.

16 Ya pangidduk ni Hesus tekitam ya pakkamu tam ta gagangay na mangidduk, te nesagapil na ya angat na tekitam petta matolay kitam. A am kakurugan ta mangidduk kitam a isagapil tam hapa ya angat tam ta kabagis tam kiden, petta matolay kid hapa. 17 A am itta teko mantu ta maitam ta awan ta kahulum mangurug, am pulus na la ta awem nonotan, a had kukunna mantu magbalin na pangidduk na Namaratu teko, te gagangay haman ta mangidduk. 18 Mappya mantu, ānāk ku, ta

bakkan mina ta kamkampon la ya pangidduk tam am awa kakurugan mina, pettam kumanen a megitta hala ya tarabakun tam ta inuhohug tam. 19 Te am kunna ten ya pangidduk tam a yen ya pakkamu tam ta matunung kitam, a matalak la sangaw ya nonot tam ta pakimallak tam ta Namaratu ewan. 20 A maski am paliwatan na kitam na nonot tam a dakdakal haman ya amu na Namaratu tekitam, a intu hala sangaw ya makkamu tekitam.

21 A am awena kitam paliwatan na nonot tam a mappya, petta matalak kitam la ta pakimallak tam tentu. 22 A maski am anu ya adangan tam tentu a iatad na hala sangaw, gafu ta kurugan tam ya ngamin patarabaku na tekitam, ikid na tarabakun tam ya makamamallak tentu. 23 A ya ikayat na mantu ta tarabakun tam a mangurug kitam ta Anak na en Hesus Kristu ikid na magkaid-idduk kitam, te yen ya nebilin na tekitam. 24 Ya ngamin kiden mangurug ta bilin na kiden tekitam a yen kid mantu ya makikahulun tentu, a makikahulun hapa ya Namaratu tekid. A amu tam ta makikahulun ya Namaratu tekitam gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

4

Ya Mangituldu Ta Tulad

1 Mappya, kahkahulun, ta awemuy hama kurugan ya ngamin kiden ange mangituldu tekamuy, maski am Kahalwa kan na Namaratu ya magpauhohug tekid, te mappya ta pake pasikkalan muy bit am kurug ta Namaratu ya nangidob tekid ono awan, te addun ya sumaned ta paglelehutin nga sinang paguhohugan na Namaratu. 2 Pake dangagan muy bit am anu ya ibosag da gafu te Hesus, te yen sangaw ya pangilasinan muy ta magpauhohug tekid, te am Hesus kān ya Mangikerutan ikid na kagitta na Namaratu nga negitta ta tolay, a yen ya pakkamu muy ta Namaratu ya magpauhohug tekid. 3 Ammi am bakkan ta kunna ten ya ibosag da gafu Hesus a yen kid hala ya paguhohugan na katapil ni Hesus nga pumasil mina tentu. Nadangag muy haman ta itta sangaw ya masikan na pumasil te Hesus, ammi dana ittan haman ya paguhohugan na kiden. 4 Ammi mappya, ānāk ku, te ānāk kanan na Namaratu ewan, a naabak muy ya mangituldu kiden ta tulad, te masmasikan ya Kahalwa na en nga manguffun tekamuy ammi ta manguffunen ta awan kiden mangurug.

5 Ya awan kiden mangurug te Hesus a yen ya mangdangag ta mangituldu kiden ta tulad, te sa ikid hala, a intu la ituldu da ya megitta ta nonot na awan mangurug. 6 Ammi ikitam nga mangurug te Hesus ya ānāk na Namaratu ewan, a dangagan na kitam hapa na ngamin kiden makkamu ta Namaratu. Ammi ya awan kiden makkamu ta Namaratu a aweda ikayat mangdangag tekitam. Yen mantu ya pakkamu tam ta napasinapan kiden ta kakurugan ikid na napasinapan kiden ta tulad.

Ya Pangidduk Na Namaratu

7 Ya pake itabarang ku tekamuy, kahkahulun ku, a mappya ta sa magkaid-idduk kitam, te Namaratu ya mamepegafu ta pangidduk. A ya ngamin kiden pinagbalin na ta anak na a yen kid ya gagangay mangidduk ikid na makkamu tentu. 8 Ya awanen mangidduk a awena mantu amu ya Namaratu, te maidduk haman. 9 A pake nepasikkal na hapa ya pangidduk na tekitam, te dinob na ya mementu en anak na ta agyan tamin lutak, pettam kumanen a matolay kitam hapa gafu tentu. 10 A maski am iddukan tam ya Namaratu a bakkan ta yen ya gafu na pangikerutan na tekitam am awa pangidduk na en tekitam, te dinob na haman ya Anak na en, petta ikaru na ya liwat tam kiden. 11 A gafu ta meribu ya pangidduk na Namaratu tekitam, ānāk ku, a ittan mantu ya gatut tam ta mappya tentu, a yen ta magkaid-idduk kitam mina. 12 Awan para la ta tolay nga nakaita ta Namaratu, ammi am magkaid-idduk kitam a itta hala ya Namaratu tekitam, a magbalin hapa ya pangidduk na gafu ta pagkaid-idduk tam. 13 A maski awetam maita a amu tam ta magkakahulun kitam na Namaratu gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

14 Ta nepangidob na Namaratu ta Anak
na en ta paglelehutin a ikami ikid na sakā
turin ku kiden ya nakaita tentu, a intu hala
ya ipadangag mi ta ngamin tolay, te intu
hala tatakday ya makkamu mangikerutan
tekitam. 15 A maski am inya mantu ya
mangibosag ta Anak na Namaratu i Hes-
usen a yen mantu ya makikahulun ta Na-
maratu, a makikahulun hapa ya Namaratu
tentu. 16 A ikitam mantu nga mangurug
te Hesus ya makkamu ta pangidduk na
Namaratu, te kinurug tam ya pangidduk
na en nga nepaita na tekitam gafu ta Anak
na en.

Namaratu hapa la ya mamepegafu
ta mangidduk. A am inya mantu ya
mangidduk ta ikattolay na kiden a yen ya
makikahulun ta Namaratu, a Namaratu
hapa ya makikahulun tentu. 17 A gafu ta
makikahulun kitam ta Namaratu ewan a
nagbalin na hapa ya pangidduk na teki-
tam, pettam kumanen a awetam sangaw
magtalaw ta araw na pangimbestigar na
tekitam, te maski ta ketta tam para la ta
lutakin a kagitta na kitam ni Hesus ta
pakikahulun na ta Dama na en. 18 Am
nagbalin na ya pangidduk na Namaratu
tekitam a awetam sangaw magtalaw ta
uray na tekitam, te ya pangidduk na en
ya mangazi ta talaw tam. Am itta ya
magtalaw a awena para la nagbalin na
pangidduk na Namaratu tentu, te intu la
nonotan na ya pangpa-gang na Namaratu
tentu.
19 A gafu ta Namaratu ya napolu nangid-
duk tekitam a gagangay mantu ta iddukan
tam hapa. 20 A am itta ya mangidduk
kan ta Namaratu ta ikatupag na para la
ya ikattolay na a tulad mantu ya ibar na,
te papa-nun na hud iddukan ya Namaratu
ewan nga awan mait-ita, am awena amu
iddukan ya mait-ita na? 21 Te itta haman ya
bilin na Namaratu tekitam ta am iddukan
tam ya Namaratu a mappya ta isipat tam
hapa ya kagitta tam tolay.

5

Ya Mangabak Ta Dulay

1 A ya ngamin kiden mangurug te Hesus
ta intu hala ya Mangikerutan nga dinob
na Namaratu ewan a yen kid mantu ya
putut na Namaratu. A am kakurugan ta
iddukan tam ya nagputut tekitam a gagan-
gay ta isipat tam hapa iddukan ya kad-
wan kiden putut na. 2 A amu tam sangaw
am matunung ya pangidduk tam tekid am
pake iddukan tam hapa ya Namaratu, te
ipaita tam tekid ya kuman na nebilin na
Namaratu tekitam. 3 Te awan ta takwan na
pakaitan na pangidduk tam ta Namaratu
am bakkan ta pangurug tam ta bilin na
kiden. A bakkan haman ta pagzigātān tam
ya bilin na kiden, 4 te ānāk na kitam haman,
a itta ya mabalinan tam nga mangabak
ta dulay ta paglelehutin, te ya pangurug
tam ya pangabak tam ta dulay. 5 Inya hud
mantu ya mangabak ta dulay ta paglele-
hutin am bakkan ta ikitam nga mangurug
te Hesus nga Anak na Namaratu ewan.

Ya Mangipasikkal Te Hesus

6 I Hesusen ya mepasikkal nga
Mangikerutan tekitam gafu ta danum
ikid na daga, te nesagapil na ya bari
na tekitam ta pagzigut na en ta danum,
a kumanen hapa ta nepagarut na daga
na en. A bakkan mantu la ta pagzigut
na en ya nangipasikkal tentu am awa
pasi na en hapa. 7 A ya Kahalwa na
Namaratu ya takday para mangipasikkal
tentu, te ipasikkal na ya kakurugan. 8 Tallu
mantu ya mangipasikkal te Hesus, te ya
nepagzigut na en, ikid na nepasi na en, ikid
na Kahalwa na Namaratu, a naggagitta
hala ya pangipasikkal da. 9 Am itta ya
ipasikkal na tolay a kurugan tam haman,
a kontimas na ta am itta ya ipasikkal na
Namaratu tekitam, te dakdakal haman ya
pangipasikkal na, a ya nepasikkal na te
Hesus a Anak na kan.

10 A ya awan mangurug ta pasikkal na
Namaratu a pinagbalin na mantu ya Na-
maratu ta nagtulad, te awena haman kinu-
rug ya nepasikkal na ta Anak na en. Ammi
ya mangurug ta pasikkal na en a itta hapa
ta nonot na en ya mangipasikkal ta kinu-
rug na en. 11 A ya pasikkal na Namaratu
tekitam a iatad na kān ya magnayun angat,
ammi mehulun kān ta Anak na en. 12 A
ya nagpadulot mantu ta Anak na en a kwa
na hapa ya magnayun na angat. Ammi ta

awanen magpadulot tentu a awena mantu
mesipat ta angat na en.

Ya Kappyanan Na Pangurug Tam

13 Nesurat ku ye-yen kid na uhohug teka-
muy, ikamuy nga mangurug ta Anak na
Namaratu ewan, petta amu muy ta ittan
ya angat muy nga magnayun. 14 A am itta
ya pakimallak tam ta Namaratu ewan a
itta hapa ya ikatalak tam ta dangagan na
kitam, ammi mappya ta intu adangan tam
ya megitta ta ikayat na en hapa tekitam.
15 A am amu tam ta dangagan na kitam
ta pagadang tam tentu a amu tam hapa ta
iatad na ya inadang tam.

16 A am angarigan ta itta ya makaita
ta magliwat ya takday kabagis na a paki-
mallak na mina, malaksid am liwat na ya
pagtalekud na te Hesus, petta magbabawi
mina, te pakoman na hapa na Namaratu,
petta awena sangaw melogot. Ammi am
angarigan ta intu liwat na ya pagtalekud
na te Hesus a awan ta serbi na pakimallak
muy tentu, te awena haman mapakoma na
magtalekud te Hesus.

17 Gagangay ta makaliwat ya ngamin ki-
den mangwa ta dulay, ammi mabalin ta
mapakoma kitam ta liwat tam petta awe-
tam mina masi, ammi itta ya takday liwat
nga awan mapakoma.

18 Amu tam haman ya putut kiden na
Namaratu ta aweda magdulot magliwat, te
gafu ta putut kid na Namaratu a taronan
da ya bari da petta awena kid masi-ged
ni Satanas. 19 A amu tam hapa ta iki-
tam mangurug ya kahulun na Namaratu,
a ya kadwan kiden tolay ya ibbalan ni
Satanas. 20 A amu tam para ta itta teki-
tam ya Anak na Namaratu, a pinagnonot
na kitam petta amu tam ya kakurugan na
Dyos. A itta kitanan ta kakurugan na Dyos,
te itta kitanan ta Anak na en Hesus nga
mangikerutan tekitam. A awan ta takwan
na Dyos nga makeatad ta magnayun na
angat am bakkan tentu. 21 A kappyanan na
mantu, ānāk ku, ta lillikan muy ya magma-
gannud kiden nga sinang dyos. Yen la ya
addet na.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan na surat ya nesurat na laklakayen Hwan ta takday na iglesya, a bidan na ta magkaid-idduk mina ya mangurug kiden, ammi aweda mina ipalubus ta mangituldu ya awan mangurug ta Anak na Namaratu i Hesus. Dumagdag mantu sin ya surat na in.

1 Ya nagsurat tekamuy, kahkahulun, a iyakin nga laklakay na pastor.

A nagsuratak tekamuy kontodu ānāk muy kidina nga iddukan ku ta kakurugan na idduk. Ammi bakkan la ta iyak ya mangidduk tekamuy, am awa ngamin kiden makkamu ta kakurugan nga nepadangag ni Hesus Kristu tekitam. 2 A gagangay ta mangidduk kitam gafu ta itta tekitam ya kakurugan nga netuldu ni Hesus, a yen ya netug tam petta itta la itta ta nonot tam addet ta addet.

3 A am idulot tam la ya mangurug ta kakurugan, ikid na magkaid-idduk a ya Dama tam Namaratu ikid na Anak na en Hesus ya manguffun ikid na mangikallak tekitam, ikid na mangatad ta pagintak na nonot tam.

4 Pake matalakak gafu ta nadamag ku ta kadwan kiden tekamuy, te dagdagan da la kan ya kakurugan nga nebilin na Namaratu tekitam. 5 A ta ayanin itta ya itabarang ku tekamuy, ammi bakkan ta bagu na bilin ya itabarang ku am awa dana en bilin nga nadangag tam addet ta gafgafu na pangurug tam. Mappya mantu ta magkaid-idduk kitam, te yen haman ya nadangag tam addet ta idi. 6 Te am iddukan tam ya kabagis tam kiden a ikayat na uhohugan ta kurugan tanan mantu ya ngamin kiden bilin na Namaratu, aglalo ta magkaid-idduk kitam, te yen haman ya nadangag tam addet ta palungu. 7 Te umaddun garay ya mangisaned ta tulad da ta ngamin paglelehutin, te aweda haman kurugan ta Hesus ya Mangikerutan ikid na kagittan na Namaratu nga negitta ta tolay. Ye-yen kid ya mangitawag ta tolay, a pumasil kid te Hesus.

8 Mappya mantu ta magpalan kam, petta awena sangaw makenga na ngamin banbannag mi ta pangituldu mi en tekamuy, ikid na maatadan kam hapa ta ngamin isagolyat na Namaratu tekamuy. 9 Ya kakurugan nga kurugan tam a i Hesus ya Mangikerutan nga kagitta na Namaratu ewan, a negitta ta tolay. A am itta ya awan mangpadanang ta kurugan tamen gafu ta maguray la dumagdag ta takwan na metuldu, a awan mantu ta kesipatan na Namaratu tentu. Ammi ya mangpadanang la ta kurugan tamen a yen mantu ya pagyanan na Namaratu ikid na Anak na en. 10 A am angarigan mantu ta itta ya dumatang tekamuy nga mangipadangag ta takwan na uhohug nga awan negitta ta kurugan muyen a awemuy mantu la pagdulotan ta bali muy, maski awemuy la baran, 11 te am baran muy a mekabat kanan hapa ta dulay gafu ta tarabaku na.

12 A addu para mina ya ibar ku tekamuy, ammi awek la isurat ta ayanin, te eyak sangaw tekamuy sina, a magbabida kitam sangaw magaatubang, petta kustu sangaw ya katalak tam.

13 Makikumusta hapa ya kagitta muy kidin mangurug ta isin. A yen la ya addet na.

Ya Mekatallu En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan na surat ya nesurat na laklakayen Hwan ta kofun na en Gayus, a dayawan na ya pangurug na ikid na panguffun na ta kadwan kiden mangipadangag, ammi tabarangan na hapa ta awena mina parigan ya kuman na pagparayag ni Dyotrepes.

1 Teko, Gayus,

A ya nagsurat teko a iyakin nga laklakay na pastor, te iddukan ta ka ta kakurugan na idduk. 2 A pakimallak ta ka hapa, kofun, petta itta mina ya ngamin kasapulam, anna mapmappya la mina ya barimina ta kuman na kappya na kahalwam. 3 Te matalakak ta datang na kahulun tam kiden nga nagafu teko, te binida da ya pangurug mu ta kakurugan nga nepadangag ni Hesus tekitam, te neitan da kān ta ihulhulum la ya pangurug mu. 4 Awan ta kadakalan na katalak ku am awa ya pakadangag ku ta ānāk ku kiden ta ihulhulun da ya pangurug da.

5 Mappya hapa, kofun, ya panguffum ta kabagis tam kiden, aglalo ta awem kiden amamu ta idi, 6 te binida da hapa ya pangidduk mu tekid ta iglesya in ta isin. A am angarigan ta magsibal kid ha teko a mappya hapa am ikallak mu kid ha. A uffunam kid ta eyan da ta kuman na megitta ta magtarabaku ta uhohug na Namaratu, 7 te malagpat kid nga ange mangipadangag ta ngagan ni Afu Hesus, a aweda ikayat ta pangalapan da ya awan kiden mangurug nga pangipadangagan da. 8 A mappya mantu ta ikitam mangurug ya manguffun ta kumanin kid na tolay, petta mesipat kitam hapa ta pangisaned da ta uhohug na Namaratu.

9 Itta hapa ya nesurat ku ta iglesya ta agyamina, ammi pumasil garay i Dyotrepes teyak, a awenak dangdangagan, te pagbalinan na ya bari na ta pinakadakal muy. 10 Ammi am angarigan ta eyak sangaw tekamuy a palattogan ku sangaw ya ngamin tarabakun na ikid na pamadpadulay na teyak. Ammi awena para la matappag ta isina, te awena haman pagdulotan ya kahulun tam kiden nga ange mangipadangag, yaga ihangat na para ya mayat magpadulot tekid, a dugiman da kid nga makigimung. 11 Mappya mantu, Kofun, ta awem parigan ya kumanin na tolay nga mangwa ta dulay, te intu la parigam ya mappya. Te intu kahulun na Namaratu ya mangwa ta mappya, ammi ya mangwa ta dulay ya awan makkamu ta Namaratu.

12 I Dimitriyu ya pake dayawan na ngamin tolay, te pake dagdagan na hapa ya kakurugan nga kurugan tam. A maski iyak hapa ya mangipasikkal ta kappya na nonot na, a amum ta awek mina bidan am awek amu ta kustu.

13 Addu para mina ya ibar ku teko, ammi awek kayat isurat ta ayanin, 14 ammi maski te magkaita kita ta mavit, a magbida kita sangaw magatubang.

15 A mappya na nonot mina ya itta teko, a makikumusta hapa ya kofun ku kidin ta isin, a kumanen pakikumustam hapa ya kofun ku kiden ta isina. Yen la ya addet na.

Ya Surat Ni Hudas

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya nagsuraten ta suratin yan a kabagis ni Santiago, a ikid duwa ya wagi ni Hesus, te takday la ya hina da, ammi takwan ya dama da. Te ya dama na duwa kidin a Hose nga atawa ni Mariya, ammi bakkan ta tolay ya dama ni Hesus, te natarun i Mariya ta awena en para la nakidorug ta lalaki.

A ya nesurat ni Hudas ta isin a intu hala ya kuman na binida ni Pedru ta mekaduwa en surat na, ammi napnapolu kan ya surat ni Hudas ammi ta surat ni Pedru. A mappya ta pake nonotan tam ya nesurat na, te kakurugan ta addu ya mangisaned ta takwan na uhohug nga magpabbag ta uhohug na Namaratu. A ta kuman na uhohug ni Hudas ta isin na surat a pake isarangit tam kan mina ya kakurugan nga nadangag tam gafu te Hesus, te addu garay ya itta ta paglelehutin nga mangitawag. A ya nesurat ni Hudas a intu yan:

1-2 Tekamuy ngamin mangurug nga idduk
dukan na Namaratu ewan ikid na taronan
na addet ta dumatang na sangaw i Afu
Hesusen.

Ampade padakalan na para ya allak na
ikid na idduk na tekamuy petta mappya
kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Hudas,
nga daddoban ni Hesus Kristu ikid na wagi
ni Santiago.

3 A teyaken nakanonot nga magsurat
tekamuy, kahkahulun, a dana uray ku ta
pake ipalawag ku mina ya pangikerutan
na Namaratu tekitam. Ammi ya nariknak ta ayanin a mappya ta isurat ku ya
pangpaturad ku tekamuy, petta isarangit
muy ya pangurugan tam nga nesirak ni
Hesus ikid na turin na kiden tekitam tolay
na Namaratu, te dulay am talin tam ya
nesirak da tekitam. 4 A mappya ta isarangit tam, te itta garay ya simarok tekitam
nga ape mangurug nga awan magtalaw ta
Namaratu ewan. A balittagan da ya allak
na en nga netuldu tekitam, petta sumi-gat,
te petta yen hala idulot da ya dulayen nga
karagatan na bari da. A aweda mantu
pake mangurug te Afu Hesus ta intu la
tatakday ya dafu tam. Ammi addet ta pake
nabayag a dana nesurat ya pama-gang na
Namaratu ta isin kid na tolay.

5 A yen ta pake pagnonotan ta kam,
te maski dana amu muy ya mabidak ta
ayanin a ikayat ku ta dangagan muy ha
petta nonotan muy. Te ya popolu kiden
dadagkal nga nekerutan na Namaratu nga
pinohet na ta lugar na Egipto a pinapasi
na ya kadwan kiden gafu ta aweda nekatalak ya nangikerutan tekid. 6 A kumanen
hapa ta anghel kiden nga nagliwat ta pake
idi para, te nagtugutan da ya lugar na
pagturayan da nga neatad na Namaratu
tekid, petta mangatawa kid ta babbay na
tolay. Ammi ta ayanin a nefukuk na kid
ta lugar na pake masugiram petta indagan da ya pama-gang na tekid. 7 A kumanen hapa ta tolay kiden taga ili na Sodom
ikid na Gomora ikid na kahebing da kiden nga ili ta araw ni mina Abrahamen,
te nangadallaw kid, a nagatattug kid ta
sakā lalaki da ikid na sakā babay da, a
yen ta pina-gang na kid na Namaratu ta
afuy na en nga awan maazap, petta itta ya
pagnonotan tam gafu tekid.

8 Ammi ya sakā ange kiden makigimung
tekitam a intu hala parigan da ya nagatattug kiden nga pina-gang na Namaratu ta
idi, te intu la dagdagan da ya tarinap da
kiden, a pagzigmanan da mantu ya bari da
hapa la gafu ta pagattug da ta sakā tolay
da. A aweyan da hapa ya pagturay ni
Afu Hesus tekid, yaga idadula da para ya
anghel kiden nga malmalalaki ammi tekid.
9 Ammi ya anghel kiden nga idadula da a
pake dakdakal ya amat da ammi tekid, te
intu nonotan muy i Migelen nga kadakalan
na anghel kiden, te duwa kid ni Satanas, a
nagkagubatan da ya bari ni mina Mosesen
ta nepasi na en. A gafu ta mamat i Migelen nga mamadpadulay a awena nehuya i
Satanas ta dulay na uhohug am awa **"Namaratu sangaw ya mangpa-gang teko,"**
kunna hud la tentu.

10 Ammi ya ape kiden mangurug nga
sakā makigimung tekitam a idadula da ya
aweda maawatan. A kuman na intu la
amu da ya gagangay na ayam kiden nga

awan magnonot. Ammi yen hala ya nangatad ta kadulayan da ikid na perdisyon da. 11 A kakallak sangaw yen kid na tolay,
te parigan da para i mina Kain nga anak
ni mina Adan nga timakwan ta netuldu na
Namaratu. A gafu ta ingguman da hapa ya
pagba-nang da a parigan da hapa ya liwat
ni mina Balam. A yen ta mekabat kid hapa
sangaw ta kuman na pama-gang na Namaratu teg mina Kora en nga nagsunsun ta
nepagturay ni mina Mosesen tekid.
12 Ammi ya kadulay da para a li-bagan
da ya pagdayaw muy ta Namaratu ewan,
te makisipat kid tekamuy ta pangan muy
ta panadamdaman tam te Hesus, ammi
tagasingatan da para la ya magalikkad ta
dulay. Ape magtaron kid hapa ta mangurug kiden, ammi intu la taronan da ya bari
da kiden hapa la. A awan mantu ta kapkappyan da, te kuman kid na kulam kiden
nga ape mangatad ta udan ammi mepayad
haman. A mamidwa kid masi, te kuman
kid na kayu kiden nga nahantud gafu ta
aweda nagmayan ta araw na pagmayan da
mina. 13 A meangarig kid hapa ta palung
kiden ta bebay nga awan makaintak, a
lumattog hapa ya tapang na agangwa da
ta kuman na lukbak na palung kiden. A
tumaktakwan kid hapa ta kuman na bitwan kiden nga magal-alit ta pagyanan da.
A yen ta magnayun kid sangaw ta lugar na
pake masugiram nga neparan na Namaratu tekid.
14 A ye-yan kid na tolay ya binida hapa
ni Enoken nga mekānnamen simsima ni
Adan, te ya uhohug na ta nepanglavun na
ta pama-gang na Namaratu tekid a

“Dangagan muy, ange sangaw ya Dafu tam,
a mehulun hapa tentu ya awan bababang na anghel,
15 **te paruban na sangaw ya ngamin tolay,**
a ipasikkal na ya liwat na ngamin kiden nakaliwat nga iningwa da ta nepagsoysoy da ikid na nepanglibak da tentu,” kun ni Enoken.

16 A kustu hapa ya nebar na en, te kanayun
maglibak haman ya tolay kidin yan nga
sakā makigimung tekitam, te paliwatan
da para ya Namaratu gafu ta zigat da, a
dagdagan da ya ngamin kiden dulay nga
karagatan da. A pake mefulot ya parayag
da, a agagayan da hapa ya kadwan tolay
petta makkwa da ya ikayat da tekid.
17 Ammi mappya, kahkahulun, ta nonotan muy ya linavun na turin kiden ni Afu
Hesus Kristu, 18 te ya nebar da a

“Am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan a itta sangaw ya mangidadula tekamuy gafu ta kurugan muy, te ikayat da dagdagan ya dulayen nga karagatan na bari da,” kunda.

19 A ye-yen kid hapa na tolay ya mangpakāttway ta mangurug kiden, te idaduma da ya kadwan, ammi ikid haman ya
meduma, te awan ya Kahalwa na Namaratu tekid, a yen la nonotan da ya pagkatolay da ta lutakin.
20 Ammi tekamuy, kahkahulun, a
mappya ta magkauf-uffun kam mina
nga mangpasikan ta pangurug muy ta
Namaratu ewan, a kanayun makimallak
kam ta kuman na ituldu na Kahalwa na
en tekamuy. 21 A awemuy hapa umadayu
ta pangidduk na Namaratu tekamuy, te
mappya ta attaman muy ya magindag ta
pagtoli ni Afu Hesus, te yen sangaw ya
pangidulot na ta allak na en tekamuy,
petta itta ya pagtolay muy nga magnayun.
22-23 A am itta ya mapopoyung gafu ta
aweda amu am anu mina ya kurugan da
a pake ituldu muy kid ta mappya, petta
mekerutan kid nga meadayu ta afuy na
pangtaguhali na Namaratu ewan. A ya
kadwan kiden nga kuman na napafuyak
ta pagliwatan da a uffunan muy kid hapa
petta magbabawi kid, ammi imugudan
muy hapa talo am mapafuyak kam hapa ta
fuyak da en.
24 A Namaratu ewan ya makkamu
manguffun tekamuy petta awemuy magamamangaw magliwat. A intu hapa ya
makkamu nga mangazi ta ngamin mansa
muy, petta igihawa muy ya talak muy
am iatubang na kam ta dakar na en.
25 Ampade madaydayawan ya mementu
en na Dyos nga mangikerutan tekitam
gafu ta Dafu tamewan Hesus Kristu. Intu
la tatakday ya atata-nang na Dyos nga

magturay ikid na makapangwa ta ngamin addet ta idi addet ta sangawin addet ta addet. Amen.

Ya Nagmatakar Te Hwan Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya nagsuraten ta isin na surat a intu hala ya Hwan nga nagsurat ta damagen gafu te Hesus Kristu, ikid na tallu kiden surat nga apisi. Ammi ta nepagsurat na ta suratin yan a pake laklakay, a nafukuk ta Fugu na Patmos gafu ta pangipadangag na ta damag ni Hesus. Te ya pinakadakal na gubyernu na Roma a aweda nangurug ta Namaratu, te takwan ya dyos da, a aweda ikayat ta itta ya mangipadangag ta takwan na dyos. A yen ta nefukuk da i Hwan.

Ammi kallak na Namaratu te Hwan, te maski nafukuk a addu ya nepaita ni Afu Hesus tentu, petta amu na ikid na isurat na ya dumatang ta lutakin ta pagaddetan na arawin yan. A ya nesurat ni Hwan a intu yan:

Ya Nagafun Na Suratin Yan

1 Ye-yan ya bida na pinagmatakar ni
Hesus Kristu teyak, te dana nebar na Na-
maratu tentu, petta yen ya pakkamun na
tolay na kiden ta dumatang sangaw ta pa-
glelehutin, te mappya ta mavit ya datang
na. A dinob ni Hesus ya anghel na en
teyak, petta ipakamu na ya pinagmatakar
ni Hesus teyak. 2 A iyak mantu ya mangi-
pasikkal ta Uhohug na Namaratu ikid na
ngamin nepakamu ni Hesus teyak nga
naitak ikid na nadangag ku gafu ta nag-
matakar teyak. 3 A itta hapa sangaw ya
bendisyon na Namaratu ta ngamin kiden
mangbasa ta ngamin nalavun ta isin, ku-
manen hapa ta ngamin kiden mangdangag
ikid na mangitug ta ngamin nesurat ta isin,
te tanagay na ya araw na datang na.

Ya Uhohug Na Nagsuraten

4-6 A iyak i Hwan, a ye-yan mantu ya
surat ku tekamuy ngamin nga maggag-
imung ta pitu kiden kapilya ta lugar na
Asya.

Ampade kanayun pasinapān na kam na Namaratu ewan ikid na Kahalwa na en ikid ni Hesus Kristu. Te ya Namaratu ta idi a intu hala ta ayanin, a intu hala sangaw ya umange. A ya Kahalwa na en hapa ya kahulun na nga makapangwa ta ngamin. A i Hesus hapa ya mekatalak nga nangi-pasikkal ta kakurugan, ikid na napopolu en natolay ta pasi, ikid na kata-nangan ta ngamin kiden magturay ta paglelehutin.

Ampade intu ya madaydayawan ikid na masikan magturay addet ta addet, te gafu ta pangidduk na tekitam ikid na daga na en a naubadan kitam ta liwat tam kiden. A pinagbalin na kitam hapa ta kuman na padi na kiden, petta magserbi kitam nga makipagturay tentu, ikid na mangiatang ta pangdayaw tam ta Dama na ewan Nama-ratu. Onay!

7 A pake nonotan muy yan! Te dumatang
na sangaw i Hesus, a hulunan na kulam
kiden na Namaratu, a sa maita da sangaw
na ngamin tolay ta utun na lutak, kontodu
namapasi kiden tentu. A magagayoy san-
gaw ya ngamin tolay ta ngamin paglele-
hutin gafu ta ange na, te ihulun na ya
pangpa-gang na ta lutakin. A kurug ta
dumatang sangaw yan. Onay!

8 A ya uhohug na Namaratu nga Dafu
tamewan a

“Iyak ya mangigafu ikid na mangibalin ta ngamin,” kunna.

Te intu hala ya itta ta idi, a intu hala ta ayanin, a intu hala sangaw ya umange nga seppakapangwa ta ngamin.

Ya Bida Ni Hwan Ta Naita Na En

9 A iyak, Hwan, ya takday kabagis muy
nga nedagga te Afu Hesus, a kahulun dak
hapa nga mesipat ta iturayan na kiden,
ikid na magattam ta pagzigātān gafu ta
pangurug tam. A ta kuman na iyak ta idi
a nafukukak ta fugu na Patmos gafu ta
pangipadangag ken ta uhohug na Nama-
ratu ikid na nepakamu ni Hesus teyak. 10 A
ta araw na Liggu, nga araw na Dafu tamen,
a napasinapānak ta Kahalwa na Namaratu,
a itta ya nagmatakar teyak, te nadangag
ku ya masikan na ngahal ta talekud ken ta
kuman na kasikan na amaryung. 11 A ya
uhohug na teyak a

“Isurat mun ya maitam,” kunna. “A petulud mu sangaw ya surat mu ta mangurug kiden ta pitu kiden iglesya nga itta ta iten Efeso, ikid na Ismirna, ikid na Pergamo, anna Tiyatira, ikid na Sardis,

ikid na Piladelipya, ikid na Laodisya,” kunna.
12 A naglipayak hapa, petta itan ku am
inya ya maguhohug teyak, a naitak ya pitu
na hilag nga balituk. 13 A ta naghahatan
na hilag kiden a itta hapa ya kuman na
tolay nga nagbarawasi ta adadanuk na
barawasi addet ta takki na kiden, a nag-
banda hapa ta ga-gamit ta kuman na bal-
ituk ta radang na en. 14 Pake furaw ya
huk na ta kuman na kafuraw na dagwak,
a kuman na bagkang na afuy ya mata na
kiden. 15 A ya takki na kiden hapa a kuman
na baronsi kid nga gumatang ta kuman
na bagkang. A ya ngahal na en hapa ya
kuman na adug na dakal na tapaw. 16 A
ya ibbalan na hapa ta ziwanan na en a
pitu na bitwan, a tentu naguhohug a intu
imuhet ta simuk na ya kampilan nga magg-
waakub ya tadam na, a pake makillat hapa
ya mukat na ta kuman na kasikan na bilag.
17 A ta nepakaitak tentu a napaidda yak
na ta kuman na nasi ta takki na kiden.
Ammi nepotun na ya ziwanan na en teyak,
a

“Awem la magtalaw, iyak ya nangi-
gafu ta ngamin, a iyak hala sangaw ya
mangibalin, 18 a iyak ya matolay nga
magnayun, te nasi yak ta idi, ammi itam,
matolayak hala, a awek na sangaw masi,
a itta teyak ya tulbik na pasi ikid na
pagyanan na nagpasi kiden. 19 Isurat
mu mantu ya ngamin maitam, te yen kid
ya mangibar ta itta, ikid na dumatang
sangaw,” kunna.
20 “A ya pitu kiden bitwan nga naitam
ta ziwanan kin a yen kid ya keangari-
gan na daddoban kiden na Namaratu ta
pitu kiden iglesya. A ya pitu kiden hilag
nga balituk a yen kid ya keangarigan
na tarabaku na daddoban na kiden nga
mesaned ta tagtakday iglesya,” kunna.

2

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Efeso

1 A ya uhohug na en para teyak a
“Isurat mu yan ta daddoban kiden na
Namaratu nga maggagimung ta ili na
Efeso:
‘Iyak ya mangsaned mangita ta pitu
kiden hilag ikid na mangibbal ta pitu
kiden bitwan. 2 Amuk mantu ya
tarabaku muy ikid na pagbanbannag
muy ikid na pagattam muy. A amuk
hapa ta aweyan muy ya mangwa ki-
den ta dulay, te pinaruba muy ya
ape turin kiden ni Hesus a amu muy
ta nagtulad kid. 3 A amuk hapa ta
awemuy mahulat, te naturad kam la
nga magattam ta zigat gafu ta pan-
gurug muy teyak. 4 Ammi itta hapa
ya pangihuyan ku tekamuy, te awe-
muy na mangidduk ta kuman na ika-
muyen ta palungu. 5 Mappya mantu
ta magbabawi kanan, te nonotan muy
mina ya gagangay muyen ta awe-
muyen para la pakaliwat, a yen mina
ya idulot muy. Te am awan a eyak
sangaw sina, a pa-gangan ta kam petta
awemuy sangaw magserbi ta kuman
na hilag ta agyan muy. 6 Ammi itta
ya mappya tekamuy, te naggagitta ki-
tam nga mangikatupag ta tarabaku na
Nikoleta kiden.
7 ‘A am kakurugan hala ta itta ya
bangbang muy a mappya mantu ta
dangagan muy ye-yen kid na uhohug
na Kahalwa na Namaratu ta iglesya ki-
den. A ya ngamin kiden mangabak ta
dulay a yen kid sangaw ya pakanan ku
ta mayan na kayu en mangtolay nga
itta ta lugar na Namaratu,’ ” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Ismirna

8 A ya nepesurat na hapa ta daddoban
kiden na Namaratu nga maggagimung ta
ili na Ismirna, a intu yan:
“Iyak ya nangigafu ikid na mangibalin
ta ngamin, te nasi yak ta idi, ammi nato-
layak hala. 9 A amuk ta mazigatan kanan
ikid na pobre kam, ammi ta kakurugan a
maba-nang kam gafu ta pangurug muy
teyak. A kumanen hapa a amuk ta pad-
padulayan na kam na Hudyo kiden gafu
ta pangurug muy teyak, ammi tulad kid
na Hudyo, te itta kid haman ta kapilya
ni Satanas. 10 Ammi pake nonotan muy
yan, te itta sangaw ya pebalud ni Satanas
ta kadwan tekamuy. A uray na Nama-
ratu ta mazigatan kid abat ta mafulu

araw, petta maparuba kid, ammi awemuy sangaw burungan ya zigaten nga magge ittan tekamuy, te idulot muy la ya pangurug muy maski addet ta pasi muy, a atadan ta kam sangaw ta magnayun angat ta sagolyat muy.

11 “A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden. A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a aweda sangaw mekabat ta mekaduwa na pasi,” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Pergamo

12 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili na Pergamo, a intu yan:

“Iyak ya seuhohug nga kuman na kampilan nga maggwaakub ya tadam na, 13 a dana amuk ta addu ya dumagdag te Satanas ta agyan muy, te pinapasi da ya kahulun muyen Antipas nga mekatalak nangipasikkal teyak. Ammi mappya te awemuy newagak ya pangurug muy teyak maski ta pangpapasi da en ta kagitta muyen nangurug. 14 Ammi itta hapa ya pangihuyan ku tekamuy, te ya kadwan kidina tekamuy a dagdagan da ya dulay ta kuman na netuldu ni mina Balamen. Te ya tarabaku ni Balam a netuldu na ya Ari en Balak ta pangayayyaw na ta Istralita kiden, petta mangan kid ta neatang ikid na mangadallaw kid. 15 A palpalugudan muy para ya kadwan kidina nga dumagdag ta ituldu na Nikoleta kiden. 16 Mappya ta ulin muy ya nonot muy, petta maazi ya mangatad ta kadulayan muy, te am awan a alistu yak sangaw umange tekamuy, a pagangan ku sangaw ya makaliwat kidina ta matadam na kampilan nga magafu ta simuk kin.

17 “A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden. A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a pakanan ku kid sangaw ta kanan nga awan maita nga magafu ta langit, yaga atadan ku hapa ya tagtakday tekid ta furaw na batu nga nasuratan ta bagu na ngagan da, a awan sangaw ta makkamu ta ngagan da fwera la ta makāngaganen,” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Tiyatira

18 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili na Tiyatira, a intu yan:

“Iyak ya Anak na Namaratu nga nagmata ta kuman na bagkang, ikid na nagtakki ta kuman na baronsi. 19 A amuk ya ngamin tarabaku muy gafu ta pangidduk muy ikid na pangurug muy teyak, ikid na panguffun muy ta ikattolay muy kiden, ikid na pagattam muy ta ngamin pagzigātān muy. A amuk hapa ta dakdakal ya tarabaku muy ta ayanin ammi ta idi. 20 Ammi itta hapa ya pangihuyan ku tekamuy, te pagurayan muy haman ya mangituldu ta dulay nga negitta ta babbayen mina Dyezabel ta idi. Te igitta na ya bari na ta paguhohugan na Namaratu, ammi ayayyawan na haman ya tolay ku kidina, petta mangadallaw kid ikid na mangan kid ta neatang. 21 Pinagurayan ku la ya babbayina addet ta ayanin talo am magbabawi mina ta pakikadallaw na, ammi awena ikayat. 22 Pagbalinan ku mantu ya dapan na en ta kuman na dapan na magtakit, a sa mazigatan hapa sangaw ya kadallaw na kidina gafu ta pagkakadallaw da. Te am angarigan ta aweda magbabawi ta patarabaku na babbayina, 23 a sa papasin ku sangaw ya dumagdag kidina tentu, petta yen sangaw ya pagnonotan na iglesya kiden ta iyak ya makaita ta nonot na tolay, a iyak hapa sangaw ya mangatad ta tagtakday tekamuy ta kagitta na tarabaku muy.

24 “Ammi ta kadwan kidina tekamuy ta ili na Tiyatira nga awan dumagdag ta ituldu na babbayina, ikid na awan makkamu ta kinan da en ‘mazigat’ nga nagafu te Satanas, a awek daggan ya tarabaku muy, 25 te ikayat ku ta itug muy la ya amu muy nga mappya addet ta datang ku tekamuy.

26 “A ya ngamin kiden mangabak ta
dulay ikid na mangidulot ta uray ku
tekid addet ta masi kid a atadan ku kid
sangaw ta turay da ta kuman na turay
kin nga neatad ni Damakewan teyak,
petta ikid hapa sangaw ya makkamu ta
ngamin kiden tolay ta paglelehutin. 27 A
masikan hapa sangaw ya pangpa-gang
da ta katapil da kiden, te pa-gangan da
kid sangaw ta kuman na magtappok ta
barreta ta kalamba. 28 A atadan ku kid
hapa sangaw ta kalalaki da ta kuman na
kalalaki na darammagan.
29 “A am kakurugan hala ta itta ya
bangbang muy a mappya mantu ta dan-
gagan muy ye-yen kid na uhohug na
Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden,”
kunna.

3

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Sardis

1 A ya nepesurat na hapa ta daddoban
kiden na Namaratu nga maggagimung ta
ili na Sardis a intu yan:
“Iyak ya mangibbal ta pitu kidin bit-
wan ta ziwanan kin, a itta teyak ya Ka-
halwa na Namaratu nga makapangwa ta
ngamin. A dana amuk hapa ya gagangay
na tarabaku muy, te maski am ibar da ta
magatotolay ya pangurug muy a masin
haman. 2 A mahukal kanan mantu, a
pasikanan muy ya itta in para la teka-
muy petta awena hapa mekavut, te ya
kuman na pangitan mi ikid na Namaratu
ewan ta tarabaku muy a addu para la
ya pagkurangan na. 3 Magbabawi kanan
mantu ta katalakag na nonot muy, a
nonotan muy ya nepadangag da teka-
muy ta idi nga kinurug muy, te yen mina
ya itug muy. Te am awemuy mahukal a
pagka-ma muy sangaw ya iangek teka-
muy ta kuman na tulisan, te awemuy
sangaw amu ya araw na datang ku teka-
muy.
4 “Ammi matalakak ta kadwan kidina
tekamuy, te aweda tinapangan ya bari
da ikid na nonot da ta dulay, a yen
kid sangaw ya mehulun teyak nga mag-
barawasi ta furaw, te megitta kid. 5 Te
ya ngamin kiden mangabak ta dulay a
magbarawasi kid hapa sangaw ta furaw,
a awek sangaw azin ya ngagan da ta le-
bru na matolay kiden am awa dayawan
ku kid hud la ta atubang ni Damakewan
ikid na anghel na kiden.
6 “A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya mantu ta dangagan muy
ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na
Namaratu ta iglesya kiden,” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Piladelipya

7 A sangaw nebar na hapa ya isurat ku
ta daddoban kiden na Namaratu nga mag-
gagimung ta ili na Piladelipya, a intu yan:
“Iyak ya kagitta na Namaratu ewan
nga awan mangilogot, a iyak ya man-
gibbal ta tulbik na pangikerutan na Na-
maratu nga dana nebar na te mina Ari
en Dabid. Am itta ya pasarokan ku
ta pangikerutan na Namaratu a awena
mabalin ta madugiman, a am itta ya
dugiman ku a awena mantu mabalin
ta simarok. 8 A dana amuk hapa ya
tarabaku muy, a nonotan muy ta itta
ya hinukatan ku ta sarokan muy nga
awena melitup. A maski am assang la
ya mabalinan muy a mappya te kinurug
muy ya uhohug ku, te awedak nelemad.
9 Ammi ya Hudyo kiden nga mangipa-
pilit ta ikid ya tolay na Namaratu a matu-
lad kid, te nedagga kid haman ta kapilya
ni Satanas. Ammi pake ipasikkal ku san-
gaw ta ikamuy ya pake matakit ta nonot
ku, petta magamid kid sangaw nga ange
mamalentud ta atubang muy.
10 “A gafu ta kinurug muy ya uhohug
ku tekamuy nga magattam ta zigat na
pangurug muy a ilillik ta kam hapa san-
gaw ta kadakalan na zigat nga dumatang
ta ngamin paglelehutin, te yen sangaw
ya pangparubak ta ngamin kiden awan
mangurug. 11 Tanagay na ya angek teka-
muy, a pake itug muy mantu ya pan-
gurug muy, a awemuy hapa paayayyaw
petta awemuy sangaw melogot ta is-
agolyat ku tekamuy. 12 A ya ngamin ki-
den mangabak ta dulay a pake itunglak
ku kid sangaw ta kuman na arigi ta bali
na Namaratu ewan, petta aweda sangaw
maazi addet ta addet. A imarkak hapa

sangaw ya bagu en na ngagan ku ta tagtakday tekid, kumanen hapa ta ngagan na Namaratu ewan, ikid na ngagan na ili na Namaratu nga umakban sangaw magafu ta langit. Yen sangaw ya Bagu na Ili na Herusalem.

13 “A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden,” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Laodisya

14 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili na Laodisya a intu yan:

“Iyak ya awan magtulad, te iyak ya mekatalak nga mangipasikkal ta kustu, ikid na nangigafu ta ngamin kiden pinaratu na Namaratu ewan. 15 A ya amuk hapa tekamuy gafu ta tarabaku muy a kuman na matabeng kam teyak. A mapmappya ta awemuy mangurug ammi ta ape mangurug kam. 16 Ammi gafu ta matabeng kam a ilutab ta kam. 17 A ibar muy haman ta maba-nang kam, ikid na mappya la ngamin kasasaad muy gafu ta awan pulus ta pagkurangan muy. Ammi ta kakurugan a awemuy haman amu ta kakallak kam ta kuman na nadisgrasya en, te kuman kam na pobre, ikid na daram, ikid na nauhagan. 18 Ya tabarang ku mantu tekamuy a e kam mina teyak nga gumatang ta kakurugan na balituk, ikid na furaw na ga-gamit, ikid na uru na mata muy, petta mabanang ya kahalwa muy, a matappanan ya liwat na bari muy, a makaita kam hapa.

19 “Ibar ku yen tekamuy, te ya ngamin kiden iddukan ku a ihuyak kid, ikid na tabarangan ku kid, a mappya mantu ta afuran muy ya magbabawi. 20 A pake nonotan muy yan! te itta yak na ta irwangan muy nga mangbar tekamuy. Am itta ya makadangag ta ngahal ku ikid na magpadulot teyak a magdulotak hapa, a makiatubangak tentu. 21 A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a isipat ku kid nga makipagturay teyak, petta parigan dak hapa ta pakipagturay ku te Damaken gafu ta pangabak ken.

22 “A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden,” kunna.

4

Ya Naita Ni Hwan Ta Langit

1 A ta kabalinan na a naglipayak, a itta ya kuman na irwangan nga sehahukat ta langit, a nadangag ku ha ya ngahal na nagbida en teyak ta damo, a kuman na amaryung ya ngahal na.

“Gimon kan ta isin, te ipaitak hapa teko ya dumatang para,” kunna.

2 A ka-ma la napasinapānak ta Kahalwa na Namaratu, a kuman na itta yak na ta langit, a naitak ya imatuttud ta agtuttudan na ari. 3 A pake makillat ya bari na en ta kuman na ispot kiden batu nga madakar ikid na darag. A itta hapa ya hunglun ta lehut na agtuttudan na en, ammi medyo azul ta kuman na batu na esmeralda. 4 A itta hapa ya dwafulu appat na lala-laay nga gituttudan, te linehut da ya ari en, a tagtakday kid hapa ta kuman na agtuttudan na ari. Sa magbarawasi kid ta dipuru furaw, a nagsangngat kid hapa ta balituk. 5 A sangaw magaldug hapa ya kilat ikid na masikan na dalak ta agyan na agtuttudan na ari en, a itta hapa ya pitu na hilag ta atubang na nga umal-alzub, te yen kid ya pakaitan ta Kahalwa na Namaratu nga makapangwa ta ngamin.

6 A ta atubang na ari en a itta hapa ya bebay nga kuman na sarming, te pake mali-mang. A ta bikat na en hapa itta ya imatayuk ta appat na kuman na ayam nga seangat ta kada suli na agtuttudan na ari en. A addu hapa ya mata da ta ngamin atubang da ikid na addag da. 7 A ya takday ayam a kuman na bari na tigre, a kuman na baka ya mekaduwa en, a ta mekatallu en itta ya kuman na mukat na tolay, a ya mekappaten a kuman na hukkawen nga imubbar. 8 Ammi sepayak kid ngamin, te tagannam kid hapa ta payak. A addu hapa ya mata da maski ta sirat na payak da. A aweda haman magimmang magkakansyon ta araw pase hiklam;

“Mappya la mappya ya Dafu tamin Namaratu nga makapangwa ta ngamin.
Intu la ya Dyos ta idi,
a intu hala ta ayanin,
a intu hala sangaw ya umange,” kunna kansyon da.
9 A am kada dayawan da ya itta ta agtuttudan na ari nga matolay la magnayun, 10 a sa maggagindan hapa magtumag ya dwafulu kiden appat nga lala-laay ta atubang na en, a azin da hapa ya sangngat da kapye da itabnak ta atubang na en, a magkakansyon kid na hapa:
11 “O, Afu Dyos mi, awan ta meatad mi nga megitta teko
am bakkan la ta pangdayaw mi ta kalalakim ikid na pakapangwam.
Te iko haman ya gafu na ngamin,
a iko ya makāuray ta pakapadday da ikid na katolay da,” kun na kansyon da.

5

Ya Kalneru En Nga Nakaukad Ta Papel

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak hapa ya papelen nga nalukut nga inibbalan na ari en, a nasuratan hapa ya nagdwaakub, ammi nalehutan ta pitu na dirkat petta awena maukadan. 2 A sangaw naitak hapa ya masikan na anghel nga nagayag ta masikan:
“Inya ya itta turay na nga mangazi ta dirkat kiden, petta maukadan ya papelin,” kunna,
3 ammi awan haman ta makkamu ta ngamin langit ikid na lutak, ikid na umag na lutak nga mang-ukad ta papelen.
4 A nakatangtangitak na hapa te awan ta naapagan da ta mang-ukad ikid na mangbasa ta papelen. 5 Ammi tinabtabang nak hapa na takdayen la-laay.
“Awem na la magtangit, te itam, itta ya Akkimohayan na Tribu na Huda nga simsima ni mina Ari en Dabid. Intu ya makkamu mangazi ta dirkat kiden ikid na mang-ukad ta papelen, te intu ya nangabak ta pasi na,” kunna teyak.
6 A itan ku ya netuldu na en a kalneru haman nga imatayuk ta nagtatangnganan na ari en ikid na appat kiden ayam ikid na lala-laay kiden, ammi itta hapa ya bigad na ta kuman na bigad na atangen nga pinarti da. A pitu ya tarkud na kiden, kumanen hapa ta mata na kiden. Ammi ya mata na kiden ya pakaitan ta Kahalwa na Namaratu nga makapangwa ta ngamin, ikid na makkamu ta ngamin makmakkwa ta ngamin paglelehutin. 7 A imabikan ya Kalneru en ta ari en, a ginawat na ya papelen ta kamat na en. 8 A ta nepanggawat na ta papelen a nagtatumag na hapa ya appat kiden ayam ta atubang na Kalneru en, a dinayawan da. Kumanen hapa ta dwafulu kiden appat nga lala-laay, ammi tagtakday kid ta kuman na gitara ikid na diyug nga balituk, a napannu ya diyug da kiden ta kuman na hutaw nga naapang, a magasok. A ya asok na hutawen ya keangarigan na pakimallak na tolay na kiden na Namaratu. 9 A sa nagkakansyon hapa ya lala-laay kiden ta bagu na kansyon ta Kalneru en:
“Iko la, Afu, ya amu mi ta makaalap ta papelen nga nalukut,
ikid na mangazi ta dirkat na kiden.
Te iko ya nasi,
a ya dagam ya nepangsakam ta tolay kiden na Namaratu
ta ngamin kiden nasyon ikid na lugar ikid na ngamin kiden agsitang.
10 A pinagbalim kid ta padi na Namaratu,
petta makipagturay kid hapa tentu ta ngamin paglelehutin,” kunda.
11 A sangaw naglipayak, te nadangag ku ya ngaral na adaddu na anghel. Aweda haman mabilang, te nasurok ta rinibribu kid. A kinalihung da ya ari en, ikid na appat kiden ayam, ikid na lala-laay kiden.
12 A nagkakansyon kid hapa ta masikan:
“Malalaki ya Kalneru en nga pinapasi da.
Intu la ya amu mi nga dayawan mi ta ngamin pangdayaw,
te itta ya ngamin tentu nga pakapangwa, ikid na pagba-nang,
ikid na kalalaki, ikid na kasikan, ikid na bendisyon” kun na kansyon da.
13 A sangaw tumubbat hapa ya ngamin kiden seangat ta langit, ikid na lutak, ikid na umag na lutak, ikid na umag na bebay, te sa magkakansyon na ya ngamin kiden pinaratu na Namaratu:
“Madaydayawan ya itta ta agtuttudan na ari,

ikid na Kalneru en ta ngamin pang-
dayaw.
"Ikamuy la, Afu, ya malalaki magturay
ikid na dayawan mi addet ta addet,"
kunda.
14 A sangaw tumubbat hapa magdayaw
ya appat kiden ayam. **"On ay!"** kunda.
A nagtatumag hapa ya lala-laay kiden nga
magdayaw.

6

Ya Pangazi Na Ta Dirkat Kiden

1 Itan ku ha ya Kalneru en a azin na
ya napolu en dirkat ta papelen nalukut, a
nagayag na hapa ya takday ayam ta ku-
man na adug na dalak. **"E kan,"** kunna.
2 A nepagka-mak la ya nagtakay ta furaw
na kabayu nga sehutug, a inatadan da
hapa ta sangngat na, te yen ya pakaitan ta
pangabak na, a umange makigubat ikid na
mangabak ta katapil na kiden.
3 A tentu en ha nangazi ta mekaduwa en
dirkat ta papelen a dadangagan ku hapa
ya ngaral na mekaduwa en ayam, te **"E
kan,"** kunna. 4 A limattog ha ya nagtakay
ta kabayu nga pake darag. A inatadan
da hapa ta dakal na kampilan, kapye na
nedob nga ange mamadday ta gubat ta
ngamin paglelehutin, petta magimpappa-
pasi ya tolay kiden.
5 A tentu en ha nangazi ta mekatallu en
dirkat a **"E kan,"** kunna ha na mekatallu
en ayam. A limattog ha ya nagtakay ta
ngisit na kabayu, a nagibbal hapa ta agk-
ilun. 6 A ka-ma la itta ya nagayag ta agyan
na appat kiden ayam:

"Ya itandam ta tangagaw a tākaltek na
baggat, ammi am mait a tallu kaltek,
ammi awem ulin ya paga na mantika
ikid na binarayang," kunna ta mag-
takayen.

7 A tentu en ha nangazi ta mekappaten
dirkat a nadangag ku hapa ya nebar na
mekappaten ayam, te **"E kan,"** kunna
hapa. 8 A limattog ya nagtakay ta kabayu
nga medyo ngila. A ya ngagan kan na nag-
takayen a Pasi, a dumagdag hapa tentu ya
magngaganen ta Tanam. A itta ya turay na
duwa kiden, petta papasin da ya pagkap-
pat na ngamin kiden tolay ta paglelehutin
gafu ta gubat, ikid na agbabisin, ikid na
takit, ikid na kadwan kiden simaron ta
lutak nga magkan ta tolay.
9 A tentu en ha nangazi ta mekalima en
dirkat a naitak ya angiatangan. A ta addun
na angiatanganen a naitak hapa ya ka-
halwa na mangurug kiden nga pinapasi da
gafu ta pangurug da ta uhohug na Nama-
ratu ikid na pangipadangag da te Hesus,
10 a magayayag kid hapa ta masikan:

"Ay Afu Dyos mi, iko ya matunung
na Dyos nga awan mangilogot. A
anu mabayag ka, Afu, nga mangpa-
gang ta mamadday kiden ta dulay,
petta mebalat mina ya pangpapasi da
tekami?" kunda.

11 A ya nebar na Namaratu tekid a

"Magimmang kam la bit addet ta sa
nedagga tekamuy ya kadwan para na
kahkahulun muy nga mapapasi sangaw
ta kuman na ikamuy," kunna tekid,

yaga inatadan na ya tagtakday tekid ta
furaw na ga-gamit.
12 A tentu en ha nangazi ta mekānnamen
dirkat, a ka-ma la naglunig ta masikan,
a pake nagsugiram na ya bilagen, yaga
nagdarag ya hulan ta kuman na daga.
13 A negindan hapa ya bitwan kiden nga
nagkahunnak ta lutak ta kuman na kahun-
nak na mayan na kayu nga nakawanan.
14 A sangaw lumitap hapa ya langit ta ku-
man na pakalukut na papel, a nawawal-
wag hapa ya bagetay kiden ikid na fugfugu
kiden ta bebay addet ta naazi kid ta agyan
da. 15 A ya akkimohayan kiden ta pa-
glelehutin, ikid na magturay kiden ta sud-
dalu, ikid na maturad, ikid na maba-nang,
ikid na ngamin kiden magtagabu pase
awan kiden magtagabu, a sa magtatagu
kid ngamin ta kweba kiden ikid na hahat
na batu kiden ta bagetay kiden. 16-17 A
nagayayag kid hapa ta talaw da, a binaran
da ya bagetay kiden ikid na batu kiden,

"Igsilan da kami, petta awena kami
maita na imatuttuden. A tappanan da
kami, petta awemi mekabat ta pagporay
na Kalneru en," kun na ayag da,

A kunna ten ya iayag da, te ye-yen ya
kadakalan na pangpa-gang na Namaratu
ikid na Kalneru en. A itta hud ya maketu-
rad ta pagporay da.

7

Ya Tolay Kiden Nga Minarkan Na Anghel Kiden

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak
hapa ya appat na anghel nga gitayukan ta
kadadugu na paglelehutin, te gamman da
ya paddad kiden ta amyanan, ikid na aba-
gatan, ikid na lalassangan, ikid na lalam-
madan, petta awan pulus ta paddad ta
ngamin na lutak ikid na talun, ikid na
bebay. 2 A sangaw itta ya takday para na
anghel nga nagafu ta lalassangan, a inib-
balan na ya pagmarka na ta tolay na ki-
den na Dyosewan nga awan masi. A pake
magayag na hapa ya anghelen ta appat
kiden anghel nga nedob nga mangperdi ta
lutakin ikid na bebay.

3 "Awemuy bit perdin ya lutakina ikid
na talun kiden, ikid na bebay kiden, te
dana markan mi bit ya mukat na tolay na
kiden na Namaratu ewan," kunna.

4 A nadangag ku hapa ya bilang na mi-
narkan da, a tagmafulu duwa ribu kid ta
tagtakday na mafulu duwa kiden tribu na
Istralita kiden, petta 144,000 kid ngamin
(mamemfulu duwa ya mafulu duwa ribu),
5 te 12,000 ya minarkan da ta tribu ni Huda,
a 12,000 ta tribu ni Ruben, a 12,000 ta tribu
ni Gad, 6 a 12,000 ta tribu ni Aser, a 12,000
ta tribu ni Naptali, a 12,000 ta tribu ni
Manasa, 7 a 12,000 ta tribu ni Simyon, a
12,000 ta tribu ni Lebi, a 12,000 ta tribu
ni Isakar, 8 a 12,000 ta tribu ni Zabulon, a
12,000 ta tribu ni Hose, a 12,000 ta tribu ni
Bendyamin.

Ya Tolay Kiden Taga Ngamin Kiden Nasyon

9 A ta kabalinan na kumanen naglipayak
a **'Adadi'!** ta kaddu na totolay kiden;
aweda mabilbilang. Bababang kid taga
ngamin kiden lugar ikid na nasyon, ikid
na agsitang, a gitayukan kid ta atubang na
ari en ikid na Kalneru en. Sa nagbarawasi
kid hapa ta dipuru furaw, a tagtakday kid
hapa ta kuman na don na anaw. 10 A
gisaayag kid ta masikan:

"Madaydayawan ya Dyos tam nga
makkamu ta ngamin, ikid na Kalneru
en, te malalaki kid nga mangikerutan,"
kunda.

11 A tumubbat hapa mangdayaw ya
anghel kiden nga nangkalihung ta ari en
ikid na lala-laay kiden ikid na appat kiden
ayam, te gisatumag kid ta atubang na ari
en a dinayawan da ya Namaratu:

12 "Dayawan mi ka, Afu, te malalaki ka
na Dyos nga seppakapangwa. Mappya
hapa yen, Afu, te iko ya mangatad ta
ngamin bendisyon. Madaydayawan ka,
Afu, addet ta addet," kunda.

13 A ya uhohug hapa na takday la-laay
teyak a

"Amum de am inya ya tolay kiden nga
magbarawasi ta furaw, ikid na had sin
ya nagafun da?" kunna.

14 "Ay, awek amu, Ser. Iko de ya
makkamu," kunku hapa.

A ya nebar na teyak a

"Yan kid ya nagafu ta lutak nga
nakaattam ta kadakalan na pagzigātān.
A nagfuraw ya barawasi da kiden, te
binaggawan da kid ta daga na Kalneru
en. 15 A yen ta itta kid sin ta atubang
na Namaratu, a kanayun kid magserbi
tentu ta bali na in ta araw pase hiklam,
a intu ya kanayun pagsigongan da. 16 A
awedan sangaw mazigatan ta bisin ikid
na kawan na inuman da, ikid na patu
na bilag, 17 te itta ya Kalneru en ta
atubang na agtuttudan na Namaratu a
intu ya mangtaron tekid, a itulud na
kid sangaw ta huhunen nga mangtolay
tekid, a Namaratu sangaw ya mangfurid
ta zigu na mata da." kunna.

8

Ya Mekapitu En Dirkat

1 A ta nepangazi na Kalneru en ta meka-
pitu en dirkat a nagimmang ya ngamin
magsitang ta langit, a awan pulus ta
nagsitang addet ta gadwa na oras. 2 A
sangaw naitak hapa ya pitu na anghel
nga imatayuk ta atubang na Namaratu,
a inatadan na ya tagtakday tekid ta ku-
man na amaryung. 3 A ya mekawalu en
nga anghel a nagibbal hapa ta kuman na
palapala nga balituk, a neatad na tentu ya
addu na hutaw nga mabangog am maa-
pang, petta ikihu na ya asok na hutaw
kiden ta pakimallak na ngamin kiden tolay

na Namaratu ta agyan na angiatangan na balituk nga itta ta atubang na Namaratu.
4 A tentu en nangiburud ta hutaw kiden ta afuyen a timullu ya asok na en nga nehulun ta pakimallak na mangurug kiden ta atubang na Namaratu. 5 A sangaw pinannu na anghelen ya palapala na en ta bagkang na afuy nga inalap na ta angiatanganen, kapye na nepurwak ya afuy kiden ta lutak. A kima-ma la hapa ya dalak ikid na magaldug ikid na kilat ikid na lunig.

Ya Pagsitang Na Amaryung Kiden

6 A ta kabalinan na kumanen a neparan na pitu kiden anghel ya amaryung da kiden, te pagsitangan da kid. 7 A ta pagpasitang na mapolu en a namegafu nagudan ta araru nga nakihun ta afuy ikid na daga, a naapang ya pagkatallu na lutaken kontodu kayu kiden ikid na kadat kiden. 8 A ta pagpasitang hapa na mekaduwa en anghel ta amaryung na en a ka-ma la imalzub ya kuman na dappug na bagetay, kapye na newasik ta bebay, a nagbalin hapa ya pagkatallu na bebay ta daga, 9 a nagpasi ya pagkatallu na ayam kiden ta bebay, a naperdi ngamin ya pagkatallu na bapor kiden.

10 A ta pagpasitang na mekatallu en anghel ta amaryung na en a ka-ma la imalzub hapa ya dakal na bitwan ta langit ta kuman na hilag, kapye na nahunnak ta lutak ta agyan na pagkatallu na karayan kiden ikid na huhun kiden. 11 A ya ngagan na bitwanen a **‘Mapet,’** kunna, a nagpet hapa ya pagkatallu na danum kiden ta lutakin, a nagpasi hapa ya addu na tolay nga uminum ta danum kiden.

12 A ta pagpasitang na mekappaten anghel ta amaryung na en a nagdullam ya pagkatallu na bilag ikid na hulan ikid na bitwan kiden, a nagkafuy ya pagdakar da petta aweda magdakar ta pagka-lu na araw ikid na pagka-lu na hiklam.

13 A teyaken hapa naglipay a naitak ya hukkaw nga umuubar ta tangngan na langit a namillu nagsitang ta masikan:

“Kakallak, kakallak, kakallak sangaw ya awan kiden mangurug nga magyan ta lutak. Te sangaw am magsitang ya tallu kiden amaryung nga tanagay pasitangan na anghel kiden a pake kakallak kid,” kunna.

9

1 A ta pagpasitang na mekalima en anghel ta amaryung na en a naitak ya takday anghel nga nagafu ta langit, ammi nagsunak ta kuman na alislisang na bitwan. A tentu en nagtabnak ta lutak, a itta hapa ya tulbik na ta kalab na pake adadalamen avut. 2 A tentu en nanghukat ta kalab na avuten a tumurayuk na ya napuskul na asok nga nagafu ta avuten, a nagsugiram ya bilag ikid na langit gafu ta asoken. 3 A sangaw itta hapa ya adaddu na dudun nga nagafu ta asoken, a tekiden nagtatabnak ta lutak a itta ya dagat da ta kuman na dagat na manggagama. 4 Ammi nebar na Namaratu ta aweda si-gedan ya kadat kiden ikid na kayu kiden ikid na mula kiden, te intu la kagatan da ya tolay kiden nga awan ta marka na Namaratu ta mukat da. 5 Ammi awena mepalubus ta papasin da ya tolay kiden, te pagzigātan da kid la abat ta lima hulan gafu ta dagat da en ta kuman na dagat na manggagama. 6 A am dumatang sangaw ye-yan na zigat a ikakayat na tolay kiden ya masi ammi aweda haman masi.

7 A ya pakaitan na dudun kiden a kuman kid na kabayu kiden nga pagtakayan na ange kiden makigubat, te itta ya kuman na sangngat na balituk ta ulu da, ammi ya mukat da ya kuman na mukat na tolay. 8 A itta hapa ya huk da ta kuman na huk na babbay, a adanuk hapa ya ngipan da ta kuman na tong na tigre. 9 A ta radang da hapa itta ya siksik da ta kuman na balayang, a am imubar kid a pake magsitang ya payak da kiden ta kuman na pagsitang na adaddu na kalesa na gubat nga gergeran na kabayu kiden. 10 Itta hapa ya iffut da ta kuman na iffut na manggagama, a yen ya agkagat da petta taltalamanan da ya tolay kiden abat ta lima hulan. 11 Itta hapa ya ari da nga magturay tekid, a intu ya anitu nga mangtaron ta adadalamen avut. Abadon ya ngagan na ta agsitang na Hebreyu, ammi Apalyon ya ngagan na ta agsitang na Giregu, (a ya ikayat na uhohugan tekitam a Angapasi).

12 A yen ya addet na mapolu en akattatalawan na pagzigātān, ammi itta para duwa nga dumagdag.

13 A ta pagpasitang na mekānnamen anghel ta amaryung na en a nadangag ku ya maguhohug ta agyan na appat kiden tarkud ta kadadugu na angiatanganen nga itta ta atubang na Namaratu, 14 a ya ibar na ta mekānnamen anghel nga nagpasitang ta amaryung a

"Ubadam ya appat kiden anitu nga negalut ta dakalen karayan nga Karayan na Yufurates," kunna.

15 A naubadan hapa ya appat kiden anitu, te dana negalut kid addet ta isin na oras, ikid na araw, ikid na hulan, ikid na darun, kapye da naubadan petta ange kid mamapasi ta pagkatallu na tolay kiden. 16 A nadangag ku hapa ya mangibar ta kaddu na suddalu da nga nagtakay ta kabayu, te dwagatut a milyon* ya bilang da.

17 A ya pakaitan na kabayu kiden ikid na magtakay kiden nga nagmatakar teyak a itta ya netappan na magtakay kiden ta balayang ta radang da nga pake darag ikid na ngisit ikid na ngila. A ya ulu na kabayu da kiden a kuman na ulu na leon, a neaswang da ya afuy ikid na asok ikid na asok na burbura. 18 A nasi hapa ya pagkatallu na tolay kiden gafu ta afuyen ikid na asoken ikid na burbura en nga neaswang da. 19 Te ya simuk da ya agyan na angapasi da yaga iffut da hapa, te kuman na ulag seulu ya iffut da kiden, a yen hapa ya agkagat da ta tolay kiden.

20 Ammi ya kadwan kiden tolay nga awan nasi ta isin kid na pagzigātān a aweda haman nanonot ya magbabawi ta tarabaku da en nga dulay, te nedulot da la ya makimallak ikid na mangdayaw ta anitu kiden ikid na sinang dyos da kiden, ammi intu dinayawan da ya awan makaita ikid na awan makadangag ikid na awan makahehit, te pinadday da kid haman ta balituk ikid na pirak ikid na baronsi, ikid na batu, ikid na kayu. 21 A aweda hapa nagbabawi ta pamapasi da ikid na paganitu da ikid na pagdalluk da ikid na pangadallaw da ikid na pagtakaw da.

10

Ya Anghelen Nga Nangibbal Ta Lalalebru

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya takday ha na anghel nga seppakapangwa nga nagafu ta langit. Itta ya hunglun ta utun na ulu na en, a nahungun ya bari na ta kulam. Nagdakar hapa ya mukat na ta kuman na bilag, a ya takki na kiden ya kuman na duwa na arigi nga umagātang. 2 Itta hapa ya lalalebru sehahukat ta kamat na en. A nesabbung na ya takday takki na ta bebay, a ya takdayen takki na ya nelubeg na ta lutak. 3 A sangaw pake nagsitang ta masikan ta kuman na pagsitang na leon. A tentu en nagsitang a namempitu hapa nagdalak. 4 A ta pagsitang na dalak kiden a magge isurat kun mina ya nebar na dalak kiden, ammi ginamman nak na takday maguhohug ta agyan na langit.

"Awem la isurat ya nebar na dalak kiden, te melemad," kunna.

5 A ya anghelen nga naitak nga imatayuk ta bebay ikid na lutak, a inuyad na ya kamat na ta langit, 6 kapye na nagayag:

"Pagasingan ta Namaratu ewan nga awan masi ikid na namadday ta lutak ikid na bebay ikid na langit kontodu ngamin kiden magyan tekid ta awan na sangaw ta talantan. 7 Te am kanu sangaw na araw ya pagsitang na mekapitu en amaryung a yen kid na araw ya pangibalin na Namaratu ta ngamin gakkad na en nga nelemad na ta idi, ammi dana nepakamu na ta pinaguhohug na kiden," kunna.

8 A sangaw naguhohug ha teyak ya nagsitangen ta langit ta idi:

"Em alapan ya lalalebru en ta kamat na anghelen nga imatayuk ta lutak ikid na bebay," kunna teyak.

9 A umange yak mantu ta anghelen, a inadang ku ya lebru en. A ya uhohug na hapa teyak a

"Alapam na ay, a kanam. Mamit sangaw ta simuk mu ta kuman na tahu, ammi am nalintuk mun a matakit sangaw ya sirat mu," kunna.

* **9:16** A ya takday milyon a intu hala ya mafulu na maribu

10 A ginawat ku mantu ya lebru en ta kamat
na en, a kinānn ku, a mamit kad ta kuman na
tahu, ammi ta nepaglintuk ken a matakit
haman ya sirat kin. 11 A sangaw nadangag
ku ya maguhohug teyak:
"Mappya ta manglavun ka hapa san-
gaw, te intu lavunam ya dumatang nga
dulay ta addu na tolay ikid na dafu da
kiden," kunna.

11

Ya Duwa Na Mangipasikkal

1 A ta kabalinan na kumanen a itta
ya nangatad ta sarukud teyak, petta pa-
grukud ku.
"Em rukudan ya simbaan na Nama-
ratu ikid na angiatangan na en, a bi-
langam hapa ya ngamin maggagimung,
2 ammi awem rukudan ya bagawen ta
lehut na simbaanen, te yen ya meatad
ta tolay kiden nga awan makkamu ta
Namaratu, a gubatan da sangaw ya ili
na Namaratu, te pagyanan da sangaw
abat ta tallu darun annam na hulan. 3 A
doban ku sangaw ya duwa na mangi-
pasikkal nga magbarawasi ta kustal, a
ipasikkal da sangaw ya peuhohug ku
tekid addet ta maribu dwagatut anna-
mafulu araw (1260)*," kunna.
4 A ya duwa kiden mangipasikkal nga
nebar na teyak, a intu hala ya duwa ki-
den kayu ikid na duwa kiden hilag nga
magindag ta atubang na Dafu na pagle-
lehutin nga binida na aglavunen Zikaraya
ta palungu na araw. 5 A am itta sangaw
ya mangigakkad ta dulay tekid a apan-
gan da kid sangaw ta afuyen nga iaswang
da, te kunna ten sangaw ya pangpapasi
da ta makitapil tekid. 6 A gafu ta paka-
pangwa da en a ilitup da sangaw ya langit
petta awena sangaw magudan ta araw na
pangipasikkal da, a pagbalinan da hapa ya
danum kiden ta daga. A am kanu ya ikayat
da a padatangan da hapa ya kompormi na
zigat ta lutakin.
7 A am mabalin kid sangaw mangi-
pasikkal a itta sangaw ya pake maporay na
simaron nga imuhet ta adadalamen avut,
a ange sangaw makitapil ta duwa kiden, a
am naabak na kid a papasin na kid hapa.
8 A magyan la sangaw ya bari da kiden ta
kalsada ta dakalen ili nga nangpapasin da
ta Dafu da en Hesus ta idi, ammi mean-
garig hapa ye-yen na ili ta kuman na lugar
na Sodom ikid na Egipto gafu ta kaddu na
liwat na tolay na kiden. 9 A magyan la san-
gaw ya bari na duwa kiden ta kalsada abat
ta tallu araw a gadwa, te awena sangaw
ituluk na tolay kiden ta metanam ya bari
da, petta itta ya pakaitan na ngamin ki-
den tolay ta paglelehutin. 10 A pake mata-
lakan sangaw ya awan kiden mangurug
nga magyan ta lutak gafu ta pasi na duwa
kiden, a ging-at-atad kid sangaw gafu ta
pagayayat da ta pasi na duwa kiden nga
nangpakakallak tekid ta idi.
11 Ammi am nagpasan sangaw ya tal-
luhaw a gadwa a tolayan na kid ha na
Namaratu, a magtayuk kid, a pake italaw
na kid sangaw na ngamin makaita tekid.
12 A itta sangaw ya magayag tekid ta langit,
"Gimon kanan ta isin," kunna sangaw,
a timullu kid sangaw ta langit ta umag
na kulam, a tatangadan na kid sangaw na
katapil da kiden. 13 Kabalinan na igon da
a itta sangaw ya pake masikan na lunig,
a maperdi sangaw ya pagkafulu na ili in
yen, a magpasi sangaw ya pitu ribu na
tolay ta lunigen. A ya awan kiden nasi ta
lunigen a pake makatalaw kid sangaw, a
ibar da sangaw ta pake masikan ya Dyos
ta langit. 14 Yen ya addet na mekaduwa en
akattatalawan na pagzigātān, ammi alistu
sangaw dumagdag ya mekatallu.

Ya Mekapitu En Amaryung

15 A ta kabalinan na kumanen a pinagsi-
tang na mekapitu en anghel ya amaryung
na en, a dadangagan ku ya addu na magsi-
tang ta masikan ta langit:

"Nangabak na ya Dafu tamin Namaratu
ikid na pinili na en magturay.
A ta ayanin na i Hesus Kristu ya makākwa
ta ngamin kiden iturayan ta paglele-
hutin,
a intu la ya magnayun magturay,"
kunda.

* **11:3** Intu hala ya tallu darun a annam na hulan.

16 A ya dwafulu en appat na lala-laay
nga sakā makipagari ta Namaratu a nag-
tatumag kid hapa ta atubang na en mang-
dayaw tentu.
17 “Mappya hapa yen teko, Afu Dyos, te iko
ya makapangwa ta ngamin.
Iko ya Dyos ta idi, a iko hala ta ayanin.
A matalak kamin teko, te nepaitam ya
kadakal na pakapangwam,
a mamegafun ya pagturay mu ta
ngamin paglelehutin.
18 “Kakurugan ta nakaporay ya awan ki-
den mangurug teko,
ammi nepaitam hapa ya pagporay mu
tekid.
A ittan ya araw na pangimbestigar mu ta
nagpasi kiden,
ikid na pangsagolyat mu ta ngamin kiden
pinaguhohug mu,
ikid na tolay mu kiden nga magtalaw
teko nga pobre ikid na naba-nang.
A ayanin hapa ya araw na pangpa-gang
mu ta ngamin kiden nagperdi ta
lutakin,” kunda ta pangdayaw da
tentu.
19 A ta kabalinan na kumanen a
nahukatan ya simbaan na Namaratu ta
langit, a maaita ya lakasa en nga netaratu
na Namaratu ta tolay na kiden. A ta
nekahukat na simbaan na en a nakakilk-
ilat, ikid na nakadaldalak, a naglunig hapa
ikid na nagararu ta masikan.

12

Ya Pagmatakar Na Babbay Ikid Na Lamag

1 A ta kabalinan na kumanen a nakipaita
hapa teyak ya pakaitan ta langit. Itta ya
babbay nga pake makatulang ya barawasi
na ta kuman na bilag, a kuman na
imatayuk ta hulan. A ta ulu na en a itta ya
sangngat na nga sebitwan ta mafulu duwa
na bitwan, 2 ammi tanagay na maganak, a
“Agi, agi,” kunna ta takit na paganak na.
3 A sangaw takwan ha ya nakipaita ta
langit, te itta ya pake dappug na lamag
nga darag, ammi pitu ya ulu na ikid na
mafulu ya tarkud na, a itta hapa ya kuman
na sangngat na ari ta tagtakday ulu na.
4 Nesi-bat na ya iffut na en a netapal na
ya pagkatallu na bitwan kiden ta langit, a
nagkahunnak kid ta lutak. A sangaw nag-
tayuk ya lamagen ta atubang na babbayen
maganak, te kanan na mina ya anak na
en am imuhet. 5 A naganak ya babbayen
ta lalaki nga mekari magturay ta ngamin
kiden nasyon ikid na tolay ta lutakin ta
masikan na turay. Ammi nelogot ya lama-
gen, te napatullu ya anak na babbayen ta
Namaratu ta agyan na agtuttudan na en.
6 A nakabilag hapa ya babbayen addet ta
lugar nga kawanan na totolay, te magtagu
ta lugaren nga dana neparan na Namaratu
tentu, petta mataronan addet ta maribu
dwagatut annamafulu araw.*
7 A sangaw nagbattak hapa ya gubat ta
langit, te sa nagtatapil ig Migel ikid na sakā
anghel na kiden ta lamagen. Tumubbat
hapa nagtapil ya lamagen ikid na anitu na
kiden teg Migel, 8 ammi naabak kid hala,
a awan na ta lugar da ta langit, 9 a yen
ta naazi kid, a nehunnak kid ta lutak. Ya
nagngagan ta lamag a intu hala ya ulagen
ta palungu araw nga nagngagan hapa ta
Dyablo ikid na Satanas, te intu ya man-
gayayyaw ta ngamin tolay ta paglelehutin.
A yen ta sa nehunnak kid ta lutak, sa ikid
na anitu na kiden. 10 A sangaw nadangag
ku hapa ya masikan maguhohug ta langit:
“Nangabak na ya pakapangwa na Nama-
ratu ewan,
a magturay naman na ya pinili na en
Hesus Kristu,
te naabak na ya nangidardarum ta kabagis
tam kiden, a nehunnak na ta lutak,
te kanayun nedardarum na kid ta
atubang na Namaratu ta araw pase
hiklam.
11 Ammi ikid ya nangabak tentu gafu ta
daga na Kalneru en ikid na pangi-
bosag da ta uhohug na en.
A aweda kinenga ya angat da ta pangi-
bosag da tentu,
te nesagapil da la tentu maski addet ta
pasi da.
12 “Magayayat kanan mantu, ikamuy nga
magyan ta langit.
Ammi kakallak kanan nga magyan ta
lutak ikid na bebay,

* **12:6** Intu hala ya tallu darun a annam na hulan.

te dumagut na tekamuy ya Dyablo Satanas,
a mefulot ya poray na,
te amu na ta assang na ya araw na,"
kunna.
13-16 A gafu ta nehunnak ya lamagen
ta lutak a dinagdag na ya babbayen na-
ganak ta lalaki, a nangipurdad hapa ya
lamagen ta danum ta kuman na karayan,
petta mealud mina malimat ya babbayen
ta danumen. Ammi inuffunan na lu-
tak ya babbayen, te nagbangrak, a lumi-
tap ya danumen ta umag na lutak. A
inatadan na Namaratu ya babbayen ta
payak na ta kuman na dappug na hukkaw,
petta makaubar addet ta takday lugar nga
kawanan na totolay nga neparan na Na-
maratu tentu, petta awena masi-ged na
lamagen, a yen ya nangtaronan na Nama-
ratu tentu abat ta tallu darun a gadwa.
17 A gafu ta pake nagporay ya lamagen ta
babbayen, a nangunungan na ya kadwan
kiden anak na petta makitapil tekid, te ikid
ya mangurug ta ibar na Namaratu ikid na
mangipasikkal ta damag ni Hesus. 18 A
nagtayuk ya lamagen ta pingit na bebay.

13

Ya Simaron Nagafu Ta Bebay

1 A sangaw naitak ya pake kahighigalan
na simaron nga imuhet ta bebayen. Pitu
ya ulu na ikid na mafulu ya tarkud na, a
itta hapa ya sangngat na ari ta tagtakday
tarkud na. A nasuratan hapa ya tagtakday
ulu na ta kuman na ngagan na Dyos, te
pasilan na ya kasasaad na Namaratu. 2 A
kuman na dappug na atu ya simaronen
nga naitak, ammi takwan ya takki na ki-
den te kuman na takki na mungaw, ammi
dadappug hapa, a adanuk hapa ya lu na
kiden. A ya simuk na en hapa a kuman
na simuk na leon. A ya simaronin yan ya
inatadan na lamagen ta kalalaki na ikid
na pakapangwa na, petta intu ya magturay
ta ngamin iturayan na lamagen. 3 A ta
kuman na naitak a itta ya dakal na bi-
gad ta takdayen ulu na simaronen, a yen
ya pakalasinan ta nasi ta idi, ammi gafu
ta nagmappyan ya bigad na en a natolay
hala. A gafu ta kumanen a dumagdag ya
ngamin tolay ta simaronen ta pagpaka-lat
da tentu. 4 A daydayawan da hapa ya
lamagen gafu ta pakapangwa na en nga
neatad na ta simaronen, yaga dayawan da
hapa ya simaronen.
"Inya hud ya megitta ta simaronen,
itta hud ya makabalin nga mangabak
tentu," kunda.
5 A pinagsikan hapa na lamagen ya
simuk na simaronen petta maguhohug ta
maparayag ikid na dulay na uhohug, a
nepalubus hapa magturay ta lutak addet
ta tallu darun a gadwa. 6 A awena nag-
immang mamadpadulay ta Namaratu, te
pinadpadulay na ya ngagan na kontodu
tolay na kiden nga pagyanan na ta langit.
7 A nepalubus hapa na Namaratu ta pa
magturay la bit ya simaronen ta ngamin
kiden tolay ta ngamin kiden lugar ikid na
agsitang, petta pakākāllakan na hapa ya
tolay kiden na Namaratu. 8 A gafu ta kuma-
nen a sa magdayaw ya ngamin kiden tolay
ta simaronen, fwera ta tolay kiden nga
dana nelista ta lebru na Kalneru en nga
napapasi, te ta awena para la nekapadday
na paglelehutin a dana nesurat ya ngagan
da ta lebru na en petta maatadan kid ta
magnayun na angat.
9 A am kakurugan hala ta itta ya bang-
bang muy a mappya mantu ta dangagan
muy yan:
10 Am inya sangaw ya mebalud gafu ta
awena makidafu ta simaronen a
timuluk la mebalud.
A am inya sangaw ya mapapasi gafu ta
awena makidafu ta simaronen a
timuluk la mapapasi.
A yen ta pake maturad mina ya tolay kiden
na Namaratu, petta idulot da la ya pangu-
rug da.

Ya Simaronen Nga Nagafu Ta Lutak

11 A sangaw naitak ya takwan na kahigh-
igalan na simaron nga imuhet ta lutak.
Duwa ya tarkud na ta kuman na tarkud
na kalneru, ammi magsitang ta kuman na
agsitang na lamag. 12 A ye-yen hapa ya
pinatudunan na napolu en simaron nga se-
bigad ta idi ammi nagmappyan, te neatad
na ya turay na en tentu, petta intu ya ku-
man na pinakabari na. A persan na ya
ngamin tolay, petta dayawan da ya napolu
en simaron. 13 A itta hapa ya pakapangwa
na napozanen simaron petta palattogan

na ya addu na pakaitan nga masikan nga pagpaka-latan na tolay kiden, te maski paghunnakan na ya afuy ta lutak nga magafu ta langit petta maita na ngamin tolay. 14 A gafu ta palattogan na kiden nga pakaitan a maayayyaw na hapa ya ngamin kiden tolay nga magyan ta lutak nga awan mangurug, petta mamadday kid ta sinang simaron ta kuman na kagitta na napolu en simaron nga sebigad.

15 A gafu ta pakapangwa na en hapa a ihuga na ya angat na sinang simaronen petta matolay ikid na makauhohug ikid na makapapasi ta ngamin kiden tolay nga awan mangdayaw tentu. 16 A ya ngamin kiden tolay nga ata-nang ikid na alinnak, ikid na maba-nang ikid na pobre, ikid na magturay ikid na magtagabu a sa persan na kid sangaw nga mamarkan ta ziwanan na kamat da ono mukat da, 17 pettam kumanen awan sangaw ta makalaku ikid na makagatang am awan tentu ya marka na ngagan na simaronen ono bilang na ngagan na.

18 A ya malalaki en magnonot a mappya ta pake lavunan na mina am anu ya ikayat na uhohugan na numero na ngagan na, te ngagan hala na tolay, a 666 ya numero na.

14

Ya Kalneru en Ikid Na 144,000

1 A sangaw tumangadak a naitak ha ya Kalneru en nga imatayuk ta kinan da en Bagetay Zayon, a nehulun hapa tentu ya 144,000 kiden tolay, a nasuratan hapa ya tagtakday mukat da ta ngagan na Kalneru en ikid na ngagan na Dama na en. 2 A dadangagan ku hapa ya masikan na adug ta kuman na dakal na tapaw ikid na dalak, ammi pake dangagan ku a adaddu kid na magkansyon ikid na maggitara. 3 A gisakansyon kid hapa ta bagu na kansyon ta atubang na Namaratu, ikid na appat kiden ayam, ikid na lala-laay kiden. A awan ta makkamu ta kansyon da en fwera la ta 144,000 kiden, te nekaru na Kalneru en ya liwat da kiden. 4 Ye-yen kid na tolay ya awan nakaliwat ta Kalneru en ta kuman na mangadallaw, te aweda ikayat medagga ta takwan, am awa dagdagan da la ya Kalneru en ta maski had ya eyan na. Yen kid ya sinaka na Kalneru en, a neatad da ya bari da ta Namaratu ikid na Kalneru en. 5 A awan pulus ta uhohugan da ta awan kustu, te pake matunung kid la.

Ya Damag Na Tallu Kiden Anghel

6 A sangaw naitak ya takday anghel nga umuubar ta utun, a ipadangag na ya Damag ni Hesus nga awan mauli ta awan kiden mangurug nga magyan ta lutakin, petta maski am anu ya katolay da ikid na agsitang da, ikid na gubyernu da a pake madangag da. 7 A masikan hapa ya pangbar na tekid,

> “Magbabawi kanan, a mangurug kanan ta Namaratu, te tanagay na ya araw na pangpa-gang na ta makaliwat. A mappya ta dayawan muy, te intu ya namadday ta langit ikid na lutak ikid na bebay pase ngamin kiden pagafun na danum,” kunna.

8 A tumubbat hapa magsitang ya mekaduwa na anghel,

> “Naperdin ya ili na Babilonya, pinerdin na Namaratu ya kadakalanen na ili, te ya umili kiden ya nangayayyaw ta kadwan kiden tolay ta kuman na nangpagilellaw, petta mekabkabat ya tolay kiden ta pakikadallaw da ta takwan na dyos,” kunna.

9 A sangaw tumubbat hapa ya mekatallu na anghel,

> “Am itta sangaw ya makidafu ikid na mangdayaw ta maporayen simaron ikid na sinang simaronen, ikid na magpamarka ta mukat na ono kamat na, 10 a Namaratu hapa sangaw ya magporay tentu, a penuman na hapa sangaw ta kuman na binarayangen nga mangpa-gang tentu, te kuman na iburud na sangaw tentu ya pagporay na nga awan pulus ta laok, te pake masikan la.
>
> “A pake kakallak kid hapa sangaw gafu ta afuy ikid na burbura, a buyan na kid hapa na Kalneru en ikid na anghel kiden. 11 Te maski araw ikid na hiklam aweda mabannayan ta pagzigātān da, gafu ta pangdayaw da en ta simaronen ikid na sinang simaronen, ikid na pagpamarka da en ta ngagan na en tekid. A

awena sangaw magimmang na afuyen
nga mangpagattam tekid addet ta ad-
det," kunna.
12 A yen mina ya pangnonotan na tolay na
kiden na Namaratu, te am idulot tam ya
pangurug tam ta uhohug na Namaratu ikid
ni Afu Hesus a attaman tam la bit ya du-
matang tekitam gafu ta awetam pakidafu
ta simaronen.
13 A ta kabalinan na kumanen a nadan-
gag ku ya maguhohug teyak ta langit:
"Isurat mun yan. Mamegafu ta ayanin
a nagāsāt ya ngamin kiden masi nga
mangurug te Afu Hesus," kunna.
"On, kustu," kunna hapa na Kahalwa
na Namaratu teyak, "Nagāsāt kid te mag-
immang kid na ta ngamin banbannag
da, te yaga masagolyatan kid hapa san-
gaw ta tinarabaku da," kunna.

Ya Pakauknud Na Itta Kiden Ta Lutakin

14 A sangaw itan ku a itta ya furaw na ku-
lam, a pagtuttudan na Tolayen Taga Lan-
git, a nagsangngat hapa ta balituk, yaga
nagibbal hapa ta matadam na kumpay.
15 A sangaw limattog ya takday anghel nga
nagafu ta umag na simbaan na Namaratu,
a binaran na ya imatuttuden ta kulamen,
"Aran, maggapas kan, te dumatang na
ya araw na aggapas, te nalutun ya am-
may kiden ta lutakewan," kunna.
16 A newaradiwad na ya kumpay na en ta
lutaken, a nabalin na nagapas ya mayan na
lutakin.
17 A sangaw imuhet ya takday para na
anghel ta simbaanen ta langit, a nagibbal
hapa ta matadam na palataw. 18 A du-
magdag para ya takday anghel nga nagafu
ta agyan na angiatanganen. Yen hapa ya
makkamu ta afuy, a binaran na hapa ya
anghelen nga nagibbal ta palataw,
"Aran, e kan magpa-pat ta unas ki-
den ta lutak, te mabalin kid na malutu,"
kunna.
19 A newaradiwad na ya palataw na en
ta unas kiden, te kuman na unas ya tolay
kiden nga awan mangurug, a sa inuknud
na kid petta iange na kid ta kuman na
agdapilan na Namaratu, petta mapa-gang
kid. 20 A sa napapasi kid ta lawan na ili
ta agdapilan na Namaratu, a nagarut ya
daga da kiden ta kuman na karayan addet
ta 320 na kilumetru, a adalam hapa addet
ta awang na kabayu.

15

Ya Pagpazigat Na Anghel Kiden

1 A ta kabalinan na kumanen a nakipaita
teyak ya takwan na pakaitan ta langit
nga pake pagpaka-latan, te itta ya pitu na
anghel, a ikid hapa ya makkamu mangibu-
rud ta pitu na pagzigātān ta tolay kiden
ta lutak. A am nabalin na sangaw ye-yen
kid na pagzigātān a yen sangaw ya addet
na pangpa-gang na Namaratu. 2 A itta
hapa ya naitak ta kuman na bebay nga
kuman na nekihu ya sarming ikid na afuy.
A ta pingit na bebayen a gitayukan hapa
ya ngamin kiden tolay nga nangabak ta
simaronen ikid na sinang simaronen, te
aweda nagpamarka ta numero na ngagan
na en. A tagtakday kid hapa ta kuman
na gitara nga neatad na Namaratu tekid.
3 A gisakansyon kid hapa ta kansyon ni
Mosesen nga tagabu na Namaratu ta idi
ikid na kansyon na Kalneru en. A kunna
sin ya uhohug na kinansyon da en:
"O Afu Dyos nga makapangwa ta ngamin,
a dakal ikid na malalaki, Afu, ya
ngamin tarabakum.
Iko la, Afu, ya Kadakalan na Ari nga mag-
turay ta ngamin,
a mappya ikid na kustu ya ngamin
iningwam.
4 "A inya hud para ya awan magtalaw ikid
na magdayaw teko, Afu,
bakawa iko la ya mappya.
A sa ange sangaw teko ya ngamin tolay,
petta dayawan da ka, Afu,
te naita da ya kappya na ngamin kiden
tinarabakum," kun na kansyon da.
5 A ta kabalinan na kumanen a naitak ta
naukadan ya mayor na silid na Namaratu
ta simbaan na en ta langitewan. 6 A limat-
tog na hapa ya pitu kiden anghel nga man-
giburud ta pagzigātān ta lutakin. Sa nag-
barawasi kid ta pake furaw, a nagbanda
kid ta ga-gamit nga pake makillat ta kuman
na balituk. 7 A ya mekappaten ta ayam
kiden nga itta ta bikat na ari en a enna ne-
saned ya diyug nga balituk ta tagtakday ta
pitu kiden anghel. A ya tagtakday diyug da

a napannu ta pagporay na Namaratu ewan
nga awan masi. 8 A magananwan la a na-
pannu hapa ya simbaanen ta asok gafu ta
kalalaki na Namaratu ikid na pakapangwa
na en, a awan ta makasarok ta simbaanen
addet ta kabalin na pitu kiden pagzigātān
nga iburud na pitu kiden anghel.

16

Ya Diyug Na Pagporay Na Namaratu

1 A sangaw nadangag ku hapa ya
masikan magayag ta umag na simbaanen,
te doban na ya pitu kiden anghel.
"E kanan, te emmuy iburud ya pagpo-
ray na Namaratu ta lutakewan nga itta ta
diyug kidina," kunna.
2 A umangen ya takday anghel, a nebu-
rud na ya mayan na diyug na en ta lutak,
a sa naggagurid na ya tolay kiden nga na-
markan ya mukat da ta numero na simaro-
nen ikid na nagdayaw ta sinang bari na en.
A pake matakit ikid na mahuyuk ya gurid
da kiden.
3 A sangaw enna neburud na mekaduwa
en anghel ya mayan na diyug na en ta
bebay. A nagbalin ya bebayen ta daga, ta
kuman na daga na nasi. A sa nagpasi ya
ngamin kiden ikan ikid na ayam ta bebay.
4 A sangaw enna neburud na mekatallu
en anghel ya mayan na diyug na en ta
ngamin kiden karayan ikid na wer ikid na
ubbug, a sa nagbalin ya ngamin danum
da kiden ta daga. 5 A nadangag ku hapa
ya uhohug na anghelen nga manaron ta
danum kiden:
"Matunung ka hala, Afu Dyos, te iko ya
Dyos ta idi,
a iko hala ta ayanin.
A kustu hapa ya pangpa-gang mu ta isin
kid na tolay,
6 te yen kid ya nangpagarut ta daga na
tolay mu kiden ikid na pinaguhohug
mu kiden ta idi.
A ta ayanin a pinenum mu kid hapa ta
daga.
A yen ya mappya na balat," kunna.
7 A itta hapa ya tumabbag ta agyan na
angiatanganen:
"On, Afu Dyos, iko ya makapangwa
ta ngamin, a mappya ikid na kustu ya
ngamin pangpa-gang mu," kunna.
8 A sangaw enna neburud na mekap-
paten anghel ya mayan na diyug na en ta
bilag, a pake nadaggan ya patu na en addet
ta naapang ya tolay kiden ta patu na en.
9 Ammi maski naap-apang kid ta patu na
bilagen aweda haman nagbabawi, ikid na
aweda nebosag ya kalalaki na Namaratu
nga makkamu ta isin kid na pagzigātān
awa pinaliwatan da hud la.
10 A sangaw enna neburud na mekalima
en anghel ya mayan na diyug na en ta
agtuttudan na simaronen, a nagsugiram
na ya ngamin kiden lugar ta pagturayan
na simaronen, a nginalngal na tolay kiden
ya hila da kiden gafu ta zigat da. 11 Ammi
aweda haman nagbabawi ta liwat da ki-
den, te pinadpadulay da la ya Dyos ta lan-
gitewan gafu ta gurid da kiden ikid na takit
da kiden.
12 A sangaw enna neburud na
mekānnamen anghel ya mayan na diyug na
en ta karayan na Yufurates, a nabbasan na
petta makadakit ya ngamin armado na ari
kiden nga magafu sangaw ta lalassangan.
13 A sangaw naitak ha ya lamagen, ikid
na simaronen nga imuhet ta bebay ta
idi, ikid na simaronen nga imuhet ta
lutak ikid na mangisaned ta laddud ni
Satanas. A imuhet hapa ya matapang
na anitu ta simuk na tagtakday tekid
ta kuman na bulprag. 14 A itta hapa
ya pakapangwa da, petta ihuga da ya
pagpaka-latan. A enda hapa agagayan
ya ngamin kiden ari ta paglelehutin,
petta sa magkakampat ya ngamin kiden
suddalu da ta takday lugar, petta ange
kid makigubat ta Namaratu. 15-16 A ya
ngagan na lugaren nga pagkakampatan da
sangaw a 'Armagidon,' kunna ta agsitang
na Hebreyu. A yen sangaw ya lugar
na pakilabanan da ta Namaratu ewan,
te yen sangaw ya kadakalan na araw
na pakilaban na Namaratu tekid. A ya
uhohug hapa ni Hesus a
"Dangagan muy, te pagka-ma muy
sangaw ya datang ku ta kuman na ange
na tulisan. A pake nagasgāsāt sangaw
ya sehahukal ikid na sebarawasi nga
mangipa-na teyak ammi ta masidugen
ikid na awan nagbarawasi," kunna.

17 A sangaw ta pangipurwak na mekapitu en anghel ta mayan na diyug na en a
pehulun na ta paddad, a itta ya masikan
nagsitang ta simbaanen ta agtuttudan na
Namaratu. **“Nabalin na,”** kunna. 18 A
ka-ma la nagsitang hapa ya kilat kiden
ikid na dalak kiden, a naglunig hapa ta
pake masikan. A yen sangaw ya kadakalan
na lunig addet ta nekaparatu na tolay kiden, 19 te naggungay ya lutak ta ili na
Babilonya nga kadakalan na ili addet ta
nagtallu ya nagyanan na ili en. A negindan hapa naperdi ya ngamin kiden ili ta
paglelehutin, te yen ya balat na Namaratu
ta ili na Babilonya, a sa ipenum na ya
ngamin pagporay na tekid. 20 A sa lumitap
hapa ya fugfugu kiden ta bebay, ikid na
bagetay kiden ta lutak. 21 A naggagindan
nagkahunnak ya dadappug kiden araru ta
tolay kiden, taglimafulu kilu ya kadammat
da, ammi pinadpadulay da la ya Namaratu
gafu ta araru kiden, te akattatalawan yeyen na zigat.

17

Ya Babbayen Nga Nagtakay Ta simaron

1 A sangaw umange hapa teyak ya takdayen anghel nga nagibbal ta diyug, a ya
nebar na teyak a

> “E ka sin, te ipaitak teko ya babbayen
> nga makikadallaw ikid na pangpa-gang
> na Namaratu tentu, ammi intu hala ya
> kadakalan na ili nga nesaad ta nagminangan na addu na karayan,” kunna.

2-3 A inalap na anghelen ya kahalwak ta
pake adayu na lugar nga adayu ta tolay,
a yen ya nagyanan ku teyaken nakaita ta
babbayen, a nagtakay hapa ta pake darag
na simaron nga maporay. A ya uhohug
para na anghelen teyak a

> “Ya babbayewan ya pangadallawan
> na ari kiden ta paglelehutin, a kuman
> na nellaw hapa ya ngamin tolay ta binarayang na pakikadallaw na en tekid,”
> kunna.

A ya simaronen nga nagtakayan na babbayen a pitu ya ulu na ikid na mafulu ya
tarkud na, a napannu hapa ya bari na en
ta addu na ngagan na Dyosewan, te ikayat
na gubatan ya kasasaad na Namaratu. 4 A
ya babbayen hapa a nagbarawasi ta kuman na burik na ubi ikid na pake darag.
A napannu hapa ya barawasi na en ta
magdaduma na magadildilab ta kuman na
balituk ikid na ispot kiden batu. A kuman
na mangigawat hapa ya babbayen ta paginuman na balituk, ammi napannu haman
ta ngamin kadulayan, te intu ipenum na
ya pakikadallaw na. 5 A nesurat hapa ya
ngagan na babbayen ta mukat na en:

BABILONYA KADAKALAN HINA NA
NGAMIN MAKIKADALLAW IKID NA
MAMADDAY TA NGAMIN DULAY

Ammi melemad ya ikayat na uhohugan na
ngagan na kiden. 6 A kuman na nellaw
hapa ya babbayen, te pake nagragsak gafu
ta pagarut na daga na pinapasi na kiden,
te bababang ya pinapasi na ta mangurug
kiden te Hesus.

A ta nepakaitak ta babbayen ikid na nagtakayan na en nga pitu ya ulu na ikid na
mafulu ya tarkud na a **“Ahu, anu panaw
yewan,”** kunku. 7 Ammi ya anghelen nga
naguhohug teyak a pake nepasikkal na ya
babbayen teyak:

> “Awem pahig am anu yewan kid, te
> pake ipadangag ku teko, petta amum,”
> kunna.
> 8 “A ya simaronina nga nagtakayan na
> babbayina a itta ta idi, te awan haman ta
> ayanin, ammi tanagay na ha magtoli, te
> magafu sangaw ta avuten ta pake umag
> na lutakin. A sangaw am lumattog na a
> intu sangaw ya dayawan na tolay kiden
> nga awan nelista ta nakelistan na matolay kiden ta awena para pakapadday na
> paglelehutin. Te am maita da ta limattog
> na a
>
> > ‘Imawan haman ta idi a anu kawagan na ta itta ha,’ kunda.
>
> “Ammi awena sangaw mabayag, te
> mewarad hala sangaw ta pangpa-gang na
> Namaratu tentu.
> 9-10 “A am itta ya mayat makkamu
> ta kebalinan na simaronen nga pagtakayan na babbayen a mappya ta pake
> malalaki ya nonot na, te ya pitu kiden
> ulu na a yen kid ya keangarigan na pitu
> kiden bagetay nga pagyanan na babbayen, ammi keangarigan kid hapa na

pitu na ari. Ammi awan na ya lima kiden, te dana naazi kid na, a magturturay para la ya mekānnamen. A awan para la ya mekapitu en, ammi sangaw am ittan a awena mabayag.

11 “A ya bari na simaronen nga pagtakayan na babbayen a intu hala ya keangarigan na mekawalu na ari, ammi ta idi a intu hala ya mekapitu ta pitu kiden. A awan na yen ta ayanin, ammi ta idi itta. A lumattog hala sangaw kapye na mewarad ta pangpa-gang na Namaratu tentu.

12 “A ya mafulu kiden tarkud nga naitam ta simaronen a yen kid ya pakaitan ta itta sangaw ya mafulu na ari nga awan para la mesaad ta iturayan da, ammi makipagturay kid sangaw ta simaronen abat ta takday la na oras. 13 A tatakday la sangaw ya nonot da, te idagga da sangaw ya turay da ikid na kalalaki da ta pagturay na simaronen. 14 A yen kid sangaw ya maghahulun makilaban ta Kalneru en, ammi intu hala sangaw ya mangabak tekid, te intu ya pake masmasikan ammi ta ngamin kiden ari ikid na ngamin kiden magturay. A ya ngamin kiden tolay nga pinili na ikid na inalap na a mesipat kid hapa ta pangabak na gafu ta aweda mangilogot,” kun na anghelen teyak.

15 A ya binida na en para teyak

“A ya karayan kiden nga naitam nga magar-arut ta pagyanan na babbayen makikadallaw a yen kid ya keangarigan na tolay kiden ta addu na lugar ikid na maguhohug ta addu na agsitang. 16 Ammi ya mafulu kiden ari nga meangarig ta tarkud ta simaronen, a maghahulun kid sangaw na simaronen, te ikatupag da sangaw ya babbayen nga makikadallaw, a sa perdin da sangaw ya ngamin kwa na, petta magbalin sangaw ta kuman na nauhagan, yaga afutan da sangaw ya bilsag na kapye da sangaw apangan ta afuy. 17 Kumanen sangaw ya tarabakun da, te Namaratu ya mangpatakday ta nonot da, te petta maggagitta kid mangatad ta pagturay da ta simaronen, pettam kumanen a sa dumatang sangaw ya ngamin gakkad na Namaratu addet ta sa mebalin ya inuhohug na en.

18 “A ya babbayen hapa nga naitam ta naperdi a yen ya keangarigan na kadakalanen na ili nga nakitagabun na ari kiden ta paglelehutin,” kunna.

18

Ya Kaperdi Na Ili Na Babilonya

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya takwan na anghel nga umakban ta lutak, te nagafu ta langit. A pake dakal hapa ya turay na te nadakaran ya lutaken gafu ta kalalaki na bari na en. 2 A sangaw a nagayag ta masikan:

“Awan na, awan na ya Ili na Babilonya nga
kadakalan na ili.
Te nagbalin na ta pagyanan na anitu kiden,
ikid na ngamin kiden espiritu nga dulay, ikid na mamanuk nga magkan
ta bilsag na nasi.
3 Pina-gang na Namaratu ya ili in
gafu ta sa pinagillaw na ya ngamin tolay
ta binarayang na pakikadallaw na en
tekid,
a gafu ta pinagliwat na hapa ya magturay
kiden ta pakikadallaw na tekid,
te pinagba-nang na hapa ya maglaku
kiden gafu ta pagkaragāt na tolay
kiden ta pakikadallaw na en tekid,”
kun na anghelen teyak.

4 A sangaw nadangag ku hapa ya takwan na maguhohug ta langitewan:

“Ikamuy nga tolay ku, umadayu kanan ta
makikadallawina,
petta awemuy mekabkabat ta liwat
na kidina ikid na pangpa-gang ku
tentu,
5 te nahuttul na ya liwat na kiden abat ta
langit,
a iparan na Namaratu ya pangpa-gang
na tentu.
6 “Aran, ibalat muy na ya liwat na ili ina,
te atadan muy ta kuman na neatad na
ta kadwan,
ammi doblen muy ya pangpa-gang muy
tentu,
te ya dulayen nga nepenum na ta kadwan a masmasikan ya ipenum muy
tentu.
7 Am anu ya kasikan na pagparayag na ikid
na pagragsak na ta idi

a kuman en hapa ya iatad muy ta zigat
na ikid na damdam na,
te kuga maparayag ya nonot na.
'Anu hud ya burungan ku bakawa
ari yak haman na babbay, a awek
haman nabalu, te addu ya lālākik
kiden," kunna.
8 "A yen ta gulpe sangaw ya ngamin kiden
zigat na,
te sa maggagindan ya bisin, ikid na
pasi, ikid na damdam ta takday la na
araw.
A maapang sangaw ta afuy, te masikan ya
Namaratu nga mangpa-gang tentu,"
kun na anghelen teyak.

9 A pake madamdam mantu sangaw ya ari kiden nga nangkadallaw tentu ikid na nakipagragsak tentu, te am maita da sangaw ya asok na ili en a pake makatangtangit kid na. 10 A umadayu kid hapa sangaw tentu nga makatangtangit, te yaga magburung kid sangaw ta mekabkabat kid hapa ta pangpa-gang na Namaratu ta ili en.

"Agayoy, agayoy, ta ili tamewan nga Babilonya. Piga la ya pangpa-gang na Namaratu tentu, pade awa malalaki na ili," kunda sangaw.

11-13 A makatangtangit hapa sangaw ya maglaku kiden, te awan na sangaw ta gumātāng ta ilaku da nga balituk, ikid na pirak, ispot na batu, perlas, ga-gamit, bangog, kayu, tulang, baronsi, landuk, kanela, rikado, binarayang, denu, arena, baggat, baka, kalding, kabayu, lugan, yaga tolay para nga pagtagabun da. 14 (-) 15 * Ta idi a nagba-nang kid ta ngamin kiden nelaku da ta tolay kiden ta ili na Babilonya, ammi sangaw gafu ta naperdin ya ili en a magyan kid la ta adayu nga makatangtangit, te yaga magburung kid hapa, te mekabkabat kid hapa ta pangpa-gang na Namaratu.

16 "Agayoy, agayoy, ta ili tamewan,
pade awa ispot paen ya pagbarawasi na
tolay na kiden ta darag ikid na asul.
A ispot paen ya nesigal da kiden, ikid na
aritut da kiden nga balituk ikid na
perlas, ikid na mangina na batu.
17 A piga la ya kaperdi na ngamin pagba-
nang na ikid na kalalaki na," kunda
sangaw.

A kumanen hapa sangaw ya damdam na itta kiden ta bapor da kiden ta bebay, ya kapitan da ikid na magtarabaku kiden kontodu ngamin makilugan, 18-19 te am maita da hapa sangaw ya asok na ili en ta adayu, a makatangtangit kid hapa sangaw gafu ta damdam da ta ili en.
"Agayoy, agayoy, ta ili tamewan.
Itta hud ya takwan na ili nga malalaki ta
kumanewan?
Te intu paen ya nangalapan tam ta
pagba-nang tam gafu ta karga na
bapor tam kiden nga ginatang da.
A piga la ya kaperdi na in," kunda sangaw.
20 Ammi ikamuy nga magyan ta langit a magayayat kanan, te pina-gang na Namaratu ya nakaliwat. Sa magayayat kanan, ikamuy tolay na Namaratu, ikid na ikamuy turin na ikid na paguhohugan na, te pinagang nan ya dulayen babbay gafu ta iningwa na en tekamuy.
21 A sangaw itta ya masikan na anghel, a inakkat na ya dakal na batu ta kuman na kadakal na aggilingan, kapye na newarad ta bebay. A ya nebar na en hapa a
"Kumanin sangaw ya pa-gang na ili na
Babilonya,
te medangkak sangaw ta lutak, a awan
na sangaw.
(v 14) A awan na sangaw ya ngamin kiden
karagatan na tolay na kiden,
te imawan na sangaw ya ngamin
pagba-nang na ili in ikid na kalalaki
na, a aweda sangaw metoli tentu.
22 Awan na sangaw ta sitang na gitara, ikid
na tokar,
ikid na kansyon ta agyan na kalsada
na kiden ikid na babali.
A awan na sangaw ta magtarabaku tentu,
ikid na mamadday ta gagangayen pad-
dayan na tolay, a awan na sangaw ta
magbayu.
23 A awan na sangaw ta hilag nga mag-
padakar tentu,
te awan na sangaw ta sitang na maga-
yayat ta kuman na magboda.

* **18:15** Ya bersikulo 14 a yan ya tulfu na uhohug na anghelen, a nehahat mantu ta bersikulo 21 ikid na 22 petta nagdadagga ya ngamin bida na anghelen.

Kumanin sangaw ya dumatang ta ili in, te
ya maglaklaku kiden tentu ya nag-
balin ta kuman na ari kiden ta pa-
glelehutin,
a inayayyaw da ya tolay kiden gafu ta
sistema na paglaku da.
24 A intu para liwat na ya pasi na tolay
kiden na Namaratu,
ikid na aglavun na kiden, pase ngamin
kiden napapasi ta lutakin," kunna.

19

Ya Magayayat Ta Kaperdi Na Babilonya

1 A ta kabalinan na kumanen a nadangag
ku ya kuman na agsitang na adaddu na
tolay ta langit, a gisakansyon kid:
"Haleluya! Malalaki ya Namaratu ewan,
te intu ya mangikerutan nga seppaka-
pangwa.
2 A matunung kad ya pangpa-gang na,
te pina-gang nan ya makikadallawen nga
nangpadakat ta ngamin paglele-
hutin
ta pakikadallaw na ta tolay kiden.
A nebalat nan hapa ya nepamapasi na ta
tolay na kiden," kunda.
3 "Haleluya! Te magnayun la magasok
ya nagdakaten ili addet ta addet,"
kunda ha.
4 A ya dwafulu kiden appat na lalaklakay
ikid na appat kiden ayam ta bikat na ag-
tuttudan na Namaratu a gitumagan kid ta
atubang na en, a dinayawan da.
"Kakurugan, madaydayawan ya Na-
maratu," kunda.
5 A sangaw itta ha ya takday magsitang
ta bikat na agtuttudan na Namaratu,
"Ikamuy ngamin nga daddoban na Nama-
ratu a dayawan muy.
"Kumanen hapa tekamuy nga magta-
law tentu nga magturay pase awan
magturay.
"Sa dayawan muy ya Dyos tam," kunna.
6 A sangaw nadangag ku hapa ya awan
bababang na tolay, te gisasitang kid ta ku-
man na adug na dakal na tapaw ikid na
masikan na dalak:
"Haleluya! Madaydayawan ya Dyos nga
makapangwa ta ngamin,
te magturay na ta ngamin.
7 "Magayayat kitanan! A dayawan tam ya
Dafu tam,
te dumatang na ya araw na boda na
Kalneru en, a neparan ya atawa na
en.
8 "Te pinagbarawasi na Dyos ta furaw
ikid na magadildilab na ga-gamit,"
kunda.
(Ya furaw na ga-gamit ya keangarigan na
mappya kiden tinarabaku na tolay kiden
nga mangurug ta Namaratu ikid ni Afu
Hesus.)
9 A sangaw itta ya anghel nga naguhohug
teyak,
"Isurat mun yan:
'Nagāsāt ya ngamin kiden magawi
ta boda na Kalneru en, te mesipat kid
na ta pagpamakan na,' " kunna.
"Te kakurugan yan kid na uhohug na
Namaratu," kunna ha.
10 A nagtumagak na ta atubang na
anghelen, te dayawan ku mina, ammi
ginamman nak,
"Bakkan mina ta iyak ya dayawam,
te Namaratu la mina, te daddoban nak
la na Namaratu ta kuman na iko ikid
na kagittam kiden aglavun nga mangi-
pasikkal te Hesus, a yen ta paglavunan
nak na Kahalwa na Namaratu, petta iyak
ya mangipasikkal te Hesus," kunna.

Ya Nagtakay Ta Furaw Ta Kabayu

11-16 A ta kabalinan na kumanen a naitak
ta kuman na nahukatan ya langit, a **"Hu,
hu",** itta ya dumagut nga magtakay ta pake
furaw na kabayu, a natultulfu hapa ya
addu na sangngat na ari ta ulu na en, te ya
duwa na ngagan na nga nesurat ta salnuk
na en ikid na uffu na en a

KATA-NANGAN NA ARI IKID NA
KADAKALAN NA MAGTURAY

A kuman na bagkang na afuy ya mata
na kiden, te awan ta melemad tentu. A
awan pulus ta pagkilluyān na, te kustu ya
ngamin ibar na, a matunung hapa am ange
makilaban ta katapil na kiden. A itta hapa
ya ngagan na nga nesurat ta bari na, ammi
intu hapa la ya makkamu am anu ya ikayat
na uhohugan. Ammi amu na ngamin tolay
ta intu ya Kakurugan nga mekatalak. A
ya pangingaganan da tentu a **'Uhohug na**

Namaratu', kunda, te itta ya matadam na kampilan nga imuhet ta simuk na en, te yen ya pangkattab na ta tolay kiden ta ngamin kiden lugar, a pa-gangan na kid hapa ta kuman na magpaluk ta landuk.

A timunud hapa tentu ya armado kiden nga nagafu ta langit, a ginsātakay kid hapa ta furaw kid na kabayu, ikid na nagbarawasi kid hapa ta dipuru furaw na gagamit. A gidaddagan hapa ya barawasi na ari en, te ilublubeg na ya katapil na kiden ta kuman na mangpalsok ta darag na ubas, te intu ya mangidatang ta pangpa-gang na Namaratu ewan nga seppakapangwa ta ngamin gafu ta pagporay na.

17 A naitak hapa ya takday anghel nga umatayuk ta bilagen, a pake nagayayag ta mamanuk kiden umuubar ta langit:

"E kanan sin te magkakampat kanan, te magpamakan ya Namaratu ewan.

18 "E kanan sin te mangigup kanan ta bilsag na ari kiden ikid na suddalu kiden pase kumander da kiden, ikid na bilsag na kabayu pase magtakay kiden.

"Kakkapan muy ya bilsag na ngamin tolay nga tagabu pase awan nagtagabu, ikid na alinnak pase ata-nang," kunna.

Ya Kaabak Na Simaronen

19 A sangaw naitak ha ya simaronen ikid na magturay kiden ta lutak ikid na suddalu da kiden, te sa nagkakampat kid petta makilaban kid na ta nagtakayen ta furaw na kabayu ikid na suddalu na kiden. 20 Ammi naabak ya simaronen ikid na kahulun na en nga mangisaned ta laddud ni Satanas.

(Ya nagladduden a intu hala ya namadday ta pagpaka-latan ta idi, petta ayayyawan na ya tolay kiden nga nagpamarka ta ngagan na simaronen, ikid na nagdayaw hapa ta sinang simaronen.)

A ginafut da ya simaronen ikid na kahulun na en nagladdud, a azo newarad da kid seangat ta alugen nga seafuy ikid na seburbura. 21 A ya kadwan kiden kahulun na simaronen a sa pinapasi na kid na nagtakayen ta furaw na kabayu ta kampilanen nga imuhet ta simuk na en. A nagbasubasug ya mamanuk kiden nga magkakan ta bilsag da.

20

Ya Maribu Na Darun

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya takday para na anghel nga dumagut ta lutak, te nagafu ta langit. A nagibbal hapa ta dakal na kawad ikid na tulbik na Adadalamen Avut. 2 A ginafut na ya lamagen, ya kinan da en ulag nga nangayayyaw ta tolay kiden addet ta palungu araw, intu hala ya Satanas ikid na Dyablo. 3 A kinawadan na anghelen, kapye na nehunnak ta Avuten, kapye na hapa tinulbikan petta awena makalattog, te mappya ta mabalud abat ta maribu na darun petta awenan sangaw maayayyaw ya tolay kiden. Ammi sangaw am nagpasan ya maribu na darun a mapalubusan nga lumattog, ammi mavit la.

4 A sangaw naitak hapa ya addu na tolay nga imatuttud ta agtuttudan na ari, a inatadan na kid na Namaratu ta turay da, petta ikid na ya kahulun na kiden nga magturay ta ngamin paglelehutin. A naitak hapa tekid ya kahalwa na tolay kiden nga naputulan gafu ta pangipasikkal da te Hesus ikid na uhohug na Namaratu, te yen kid ya awan nangdayaw ta simaronen ikid na sinang simaronen ikid na awan nagpamarka ta ngagan na ta mukat da ono kamat da. Ammi sa natolay kid hala petta makipagturay kid te Hesus Kristu addet ta maribu na darun.

5 A yen kid ya napolu nga tolayan na Namaratu ta pasi da, ammi ya kadwan kiden tolay nga nagpasi a aweda sangaw matolay addet ta maribu na darun. 6 Ammi mapmappya ya mesipat kiden ta apolu en pangtolay na Namaratu, a pake matalakan kid sangaw, te awena kid sangaw masiged na mekaduwa na pasi, a magserbi kid la ta Namaratu ikid ni Hesus Kristu, te magbalin kid ta padi na, a makipagturay kid tentu abat ta maribu na darun.

Ya Kewarad Ni Satanas Ta Afuyen

7 A sangaw am nagpasan ya maribu na darun a ipalubus na Namaratu ta lumattog ya Satanas ta nakebaludan na en. 8 A kuga ange ha sangaw mangayayyaw ta tolay kiden ta ngamin kiden lugar ta ngamin paglelehutin. A sansanatan na sangaw ya tolay kiden nga taga Gog ikid na Magog,

petta magkakampat kid nga mangiparan ta gubat. Pake adaddu kid sangaw ta kuman na kaddu na ginat kiden ta bebay.
9 A sumaned kid sangaw manglehut ta ngamin na lutakin, a sa lehutan da sangaw ya kampo na tolay kiden na Namaratu ikid na ili en nga iddukan na. Ammi maudanan kid sangaw ta afuy a sa maapang kid.
10 A ya Dyablo nga nangayayyaw tekid, a mewarad hapa sangaw ta alugen nga seafuy ikid na seburbura nga newaradan na simaronen ta idi ikid na turin na en nga nangisaned ta laddud ni Satanas. A pake kākāllak kid ta araw pase hiklam addet ta addet.
11 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya imatuttud ta pake dakal ikid na furaw na agtuttudan na ari, a ka-ma la imawan ya lutaken pase langitewan gafu ta ketta na imatuttuden ta furaw na agtuttudan.
12-13 A sangaw naitak hapa ya nagpasi kiden, ngamin ata-nang pase alinnak, a gitayukan kid ta atubang na imatuttuden ta furaw na agtuttudan, te ya ngamin kiden nagpasi ta bebay ikid na lutak a sa imuhet kid ta tanam da kiden. A sangaw naukadan hapa ya lebru kiden nga nakesuratan ta ngamin kiden tinarabaku na nagpasi kiden ta katolay da en. A naukadan hapa ya takday para na lebru nga nakelistan na matolay kiden. A gafu ta lebru kiden a yen ya pakaitan ta tinarabaku na tagtakday, petta amu na Namaratu am anu sangaw ya pangpa-gang na tekid.
14-15 A ya ngamin kiden nga awan ta ngagan ta nakelistan na matolay kiden a sa mewarad kid ta alugen nga seafuy. Ya alugen nga seafuy a yen ya mekaduwa na pasi, te yen sangaw ya kewaradan na nagpasi kiden nga magafu ta tanam kiden.

21

Ya Bagu Na Lutak Ikid Na Langit

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya bagu na langit, ikid na bagu na lutak, te imawan ya dana en langit ikid na lutak, a awan na hapa ya bebayen.
2 A naitak hapa ya ili na Namaratu, ya nengagan na en ta Bagu na Herusalem, a umak-akban ta lutak, te nagafu ta langit ta kuman na ispot na nobya nga umange mangdafung ta atawa na en.
3 A sangaw nadangag ku hapa ya maguhohug ta masikan ta bikat na agtuttudan na Namaratu,

“Itan muy awa magdadaggan ya Namaratu ikid na tolay, te makipagyan na ya Namaratu tekid ta takday lugar, te sa tolay na kid.
4 A intu hapa la sangaw ya mangpurid ta zigu na mata da kiden, te awan na sangaw ta masi ikid na madamdam ikid na magtangit, ikid na magtakit, te awan na ya danen kasasaad na paglelehutin,” kunna.

5 A sangaw naguhohug hapa ya imatuttuden ta agtuttudan na ari,

“Itan muy awa sa inulik ya ngamin petta bagu,” kunna.

A ya nebar na teyak a

“Isurat mun ya nadangag mu, te kakurugan na uhohug,” kunna.

6 A sangaw naguhohug ha teyak,

“Nabalin na. Iyak ya nangigafu ikid na nangibalin. A ya ngamin kiden makainum a atadan ku kid ta inuman nga awan mapagan nga magafu ta huhunen mangtolay,
7 te gagangay ta yen ya kwa na ngamin kiden nangabak, a iyak sangaw ya Dyos da, a ikid sangaw ya ānāk ku.
8 “Ammi ya ngamin kiden magtalaw, ikid na mahigal nga mangatubang, ikid na mangilogot, ikid na natapangan ta dulay, ikid na mamapasi, ikid na mangadallaw, ikid na maganitu, ikid na makimallak ta sinang dyos, ikid na ngamin magladdud, a sa mewarad kid sangaw ta alugen nga seafuy ikid na seburbura, a yen ya mekaduwa na pasi,” kunna.

9 A sangaw umange ha teyak ya takday ta anghel kiden nga nagibbal ta diyug, a ya uhohug na teyak a

“E ka sin, te ipaitak la teko ya Nobya en nga makiatawa ta Kalneru en,” kunna.

10 A inalap na ya kahalwaken ta utun na dakal na bagetay nga ata-nang. A sangaw netuldu na teyak ya Bagu en Herusalem nga ili na Namaratu, a imak-akban, te nagafu ta langit.
11 A pake madakar ya ili en gafu ta kalalaki na Namaratu tentu, te magadildilab ta kuman na batu en sarming

nga makillat. 12 A nagibawān hapa ya ili
en ta makanag ikid na ata-nang na gibaw,
a mafulu duwa ya sasarokan na kiden, a
tagtakday kid hapa ta anghel nga magg-
wardya. A nasuratan hapa ya tagtakday
sasarokan ta takday ngagan, te itta ngamin
ten ya ngagan na mafulu duwa kiden tribu
na tolay kiden nga Istralita. 13 Itta ya tallu
na sasarokan ta daya, tallu ta amyanan,
tallu ta abagatan, a tallu ta laud. 14 A
ya kuman na kepundasyon na gibawen a
mafulu duwa na batu, a nasuratan hapa
ya tagtakday batu ta takday ngagan na
mafulu duwa kiden turin na Kalneru en.
15 A ya anghelen nga naguhohug teyak a
nagibbal hapa ta pagrukud na nga balituk,
te rukudan na ya ili en kontodu gibaw
na en ikid na sasarokan na kiden. 16 A
kalpig ya kasasaad na ili en a naggagitta
ya kadanuk na ikid na kalawa na. A tentu
en nagrukud ta ili en a 12,000 (mafulu
duwa ribu) na hekterya ya kadanuk na,
kumanen hapa ya kalawa na pase kata-
nang na. 17 A tentu en nagrukud ta gibaw
na ili en a inalap na ya kuman na pagrukud
na tolay. A 144 (magatut appatafulu appat)
na metru ya kātā-nāng na gibawen. 18 A
ya batu na gibawen a kuman na batu nga
darag nga mali-mang. A dipuru balituk
hapa ya bali kiden ta ili en, ammi magalinu
kid ta kuman na sarming. 19 A ya mafulu
duwa kiden pundasyon nga pagtayukan
na gibawen a naispotan kid hapa ta mag-
daduma na batu nga ispot, te itta ya darag,
ikid na asul, ikid na ngila, ikid na māta,
ikid na ngisit. 20 A itta hapa ya nagkakihu
ta burik na. 21 A ya mafulu duwa kiden
sasarokan a perlas ya tagtakday tekid, te
ya takday perlas ya takday na sasarokan.
A dipuru balituk hapa ya kalsada na ili en
a magalinu ta kuman na sarming.

22 A ta kuman na naitak a awan ta sim-
baan ikid na kapilya ta ili in yen, te agyan
na Namaratu ikid na Kalneru en a aweda
masapul ya simbaan. 23 A aweda masapul
ya bilag ikid na hulan, te ya Kalneru en
ya kuman na hilag da, a ya kalalaki na
Namaratu ya magpadakar ta ngamin na ili
en. 24 A ya dakar na en ya angen na ngamin
tolay, a ya ari da kiden hapa a idagga da
ya lugar na pagturay da ta ili na Namaratu.
25 A awena sangaw maserran ya sasarokan
kiden, te awan na sangaw ta hiklam ten,
26 a iange da hapa ya ngamin kaba-nang da
ikid na kappya da ta ili en.

27 Ammi mehangat sangaw simarok
ya awan mappya ta Namaratu, ikid na
mangwa ta kaamamatan ikid na magladd-
dud, te intu la mapasarok ya nesurat ta
ngagan na ta lebru na Kalneru en nga
mangatad ta magnayun na angat.

22

Ya Karayan Nga Mangtolay

1 A sangaw nepaita na anghelen teyak
ya karayan nga mangtolay nga nagafu ta
agyan na agtuttudan na Namaratu ikid
na Kalneru en, te kuman na laswadan, a
pake mali-mang ta kuman na sarming, a
nagarut hapa ta tangngan na kalsada na
ili en. 2 A ta magdwaakub na karayanen a
itta ya kayu nga mangtolay, a magmayan
kid ta kada hulan. A ya don da kiden
ya mangatad ta sikan na tolay kiden ta
ngamin kiden lugar, 3 te ya ngamin dulay
ta idi a awan na. Namaratu ikid na Kalneru
en ya magturay ta ili en, a kanayun day-
dayawan na kid na tolay da kiden, 4 te
aitan da sangaw ya mukat na Namaratu, a
mesurat hapa ya ngagan na en ta mukat da
kiden. 5 Awan sangaw ta hiklam, a aweda
sangaw masapul ya hilag ikid na bilag, te
ya Dafu da Namaratu ya mangdakar tekid,
a makipagturay kid hapa tentu addet ta
addet.

6 A sangaw nebar na teyak,

“Kakurugan yan kid na uhohug, te ya
Namaratu nga nangpalavun ta aglavun
na kiden a dinob na ya anghel na en
teko petta ipaita na am anu sangaw ya
dumatang ta mavit, petta mepadangag
hapa ta tolay na kiden,” kunna.

7 A ya uhohug hapa ni Hesus a

“Itan muy awa tanagay na ya datang
ku tekamuy, a pake matalakan sangaw
ya ngamin kiden mangitug ta uhohug
kiden nebida ta lebru in yan,” kunna.

8 A iyak, Hwan, ya nakadangag ikid na
nakaita ta ngamin nabidak ta isin. A
teyaken nakadangag ikid na nakaita a
nagtumagak ta atubang na anghelen nga

nangipaita tekid teyak, te dayawan ku
mina. 9 Ammi ya uhohug na teyak a
"Bakkan mina ta iyak ya dayawam, te
Namaratu la mina, te daddoban nak la
na Namaratu ta kuman na iko ikid na
kagittam kiden aglavun ikid na ngamin
kiden mangitug ta uhohug na lebru in
yan," kunna.
10 A sangaw nebar na anghelen teyak,
"Awem sangaw ilemad ya bida kiden
nga nesurat mu ta lebru in yan, te yen
kid ya nepalavun na Namaratu teko, a
awena la mabayag a magdulot. 11 Te
ya mangigakkad nga mangwa ta dulay,
ikid na nagdupal ta nonot a idulot da
la ya kuman na gagangay da en, a ya
mangigakkad nga mangwa ta mappya,
ikid na mangnonot ta mappya na nonot
a idulot da la idulot ya mappya," kunna.
12 A ya uhohug hapa ni Hesus teyak,
"Dangagam, te tanagay na ya datang
ku, a ihulun ku hapa ya isagolyat ku,
te atadan ku sangaw ya ngamin tolay
ta kuman na megitta ta tinarabaku da.
13 Iyak ya mapolu ikid na mapozan, te
iyak ya nangigafu ta ngamin ikid na
mangibalin. 14 Mapasinapān ya ngamin
kiden nangazi ta duping ta ga-gamit da
kiden, te mabalin da simarok ta ili en
ikid na mangan ta mayan na kayu en
nga mangtolay tekid. 15 Ammi mehangat
simarok ya kuman na atu kiden ikid na
maganitu, ikid na mangadallaw ikid na
mamapasi, ikid na makimallak ta tak-
wan na dyos, ikid na magladdud, ikid na
ngamin kiden mangayayyaw.
16 "Iyak, Hesus, a dinob ku ya anghel
ken teko, petta ibar mu sangaw ya
ngamin naitam ikid na nadangag mu ta
iglesya kiden ta tagtakday lugar. Iyak
ya simsima ni mina Ari en Dabid, a iyak
ya nengagan da en Darāmagan nga mag-
dakar ta magkarawan," kunna.
17 "E kanan sin," kun na Kahalwa na
Namaratu,
"E kanan sin," kunna hapa na atawa
na Kalneru en,
"E kanan sin," kunna hapa na ngamin
nakadangag.
Te maski am inya ya makainum, ikid na
kompormi ya mayat, a ange mina uminum
ta danumen mangtolay te awan ta paga na.
18 A pake tabarangan ku ya ngamin
makadangag ta uhohug kiden nga nesurat
ta lebru in yan, te am itta ya mangidagga
ta nesurat ta isin a Namaratu sangaw ya
mangidagga ta zigat na kiden ta kuman na
nesurat ta isin. 19 A am itta ya mangazi
ta nesurat ta lebru in yan a Namaratu
hapa sangaw ya mangazi ta billay na, petta
awena mesipat ta kayu en mangtolay ikid
na ili na Namaratu nga nabida ta lebru in
yan.
20 I Hesus ya mangipasikkal ta ngamin
nesurat ku ta isin,
"Kakurugan ta dumatangak na ta
mavit," kunna.
Kustu Afu, dumatang kan mina.
21 Ampade i Afu Hesus ya manguffun
ikid na mangikallak tekamuy ngamin.
Awan na.